

peščana planeta

HERBERT

deca arakisa I

1.

Muad'Dibova učenja postala su igrališta sholastika, sujevernih i pokvarenjaka. On je učio o uravnoteženom načinu života, o filozofiji kojom ljudsko biće može da predupredi probleme koji niču iz vasseljene što se stalno menja. On je rekao da se ljudska vrsta još razvija, u procesu koji se nikada neće okončati. On je rekao da se ova evolucija odvija po načelima menjanja koji su znani jedino večnosti. Kako pokvareno rasuđivanje može da se igra sa jednom ovakvom suštastvenošću?

Reči Mentata Dankana Ajdaha

Tačka svetlosti pojavila se na debeloj crvenoj zastirci koja je prekrivala goletnu stenu pećinskog poda. Svetlost je sijala bez vidljivog izvora, postojeći jedino na crvenoj površini tkanine istkane od finih vlakana. Radoznali krug od oko dva centimetra u prečniku kretao se tamo-amo - čas izdužen, čas ovalan. Naišavši na debelu, zelenu stranu kreveta, odskoči nagore i pređe preko površine postelje.

Ispod zelenog pokrivača ležalo je dete riđe kose, lica još uvek zaobljenog bucmostošću bebe i punih usana - lik kome je nedostajala ispošćenost slobodnjačke tradicije, ali koji nije posedovao vodenu dežmekastost nekog došljaka sa drugih svetova. Kada joj je svetlost prešla preko zatvorenih očnih kapaka, mala prilika se pomače. Svetlost utrnu.

Sada se razabirao jedino zvuk ravnornog disanja i u pozadini jedva čujno, umirujuće kap-kap-kap vode koja se iz sabirnice za vetar, što se nalazila iznad pećine, sakupljala u jedan sud.

Svetlost se ponovo pojavi u odaji - nešto prostranija, za nekoliko lumena sjajnija. Ovog puta postojao je nagoveštaj izvora i pravca kretanja: jedna silueta sa kapuljačom na glavi ispunjavala je zasvođen ulaz na rubu odaje i svetlost je poticala odatle. Svetlost se još jednom razli prostorijom ispitujući, tragajući. Postojao je u njoj izvestan prisnenak pretnje nemirnog nezadovoljstva. Izbegla je usnulo

dete, za trenutak zastala na mrežastom otvoru za provetravanje u gornjem uglu i istražila ispupčenje na zelenim i crvenim zidnim zastorima koji su ublažavali utisak hladnoće i tvrdoće stene.

Onda svetlost ponovo utrnu. Silueta sa kapuljačom se pomerila uz izdajnički šušanj tkanine i zauzela mesto s jedne strane zasvođenog ulaza. Svako ko je poznavao prilike ovde u Sieč Tabru smesta bi pomislio da je to Stilgar, Naib Sieča, staratelj blizanaca-siročića koji jednog dana treba da preuzmu plašt svoga oca, Pola Muad'Diba. Stilgar je često vršio noćne obilaske prebivališta blizanaca, odlazeći uvek prvo u odaju u kojoj je spavala Ganima, a završavajući ovde u susednoj, gde je mogao da se uveri da Letu ne pretila nikakva opasnost.

Ja sam jedna stara budala, pomisli Stilgar.

Prešao je nervozno prstima po hladnoj površini svetlosnog projektoru pre nego što ga je vratio na omču svog vojničkog opasača. Projektor ga je razdraživao i pored toga što je zavisio od njega. Ova stvar bila je tanani instrument Carstva, sredstvo za otkrivanje prisustva velikih živih tela. Pokazao je jedino usnulu decu u spavaćim kraljevskim odajama.

Stilgar je znao da su mu misli i osećanja kao svetlost. Nije mogao da smiri nemirnu unutrašnju projekciju. Neka veća sila upravljala je tim pokretom. Ona ga je bacila u ovaj trenutak u kome je osećao nagomilanu opasnost. Ovde je ležao magnet snova o veličini širom poznate vasseljene. Ovde je ležalo svetovno bogatstvo, vekovni autoritet i najmoćniji od svih mističkih talismana: božanska potvrđenost Muad'Dibovog religijskog zaveštanja. U ovim blizancima - Letu i njegovoj sestri Ganimi - sabirala se strahovita moć. Dok oni žive, Muad'Dib, iako mrtav, živi u njima.

Ovo nije bilo samo dvoje devetogodišnjaka, već prirodna sila, predmet obožavanja i straha. Bili su to potomci Pola Atreida, koji je postao Muad'Dib, Mahdi svih Slobodnjaka. Muad'Dib je upalio fitilj za eksploziju ljudskog roda; Slobodnjaci su se raširili sa ove planete u Džihadu, prenoseći svoju strast širom vasseljene naseljene ljudima u talasu religijske vladavine čiji su moć i sveprisutni autoritet ostavili traga na svakoj planeti.

Pa ipak, Muad'Dibova deca sazdana su od krvi i mesa, pomisli

Stilgar. Dva prosta uboda mog noža upokojila bi njihova srca. Njihova voda bi se vratila plemenu.

Njegov neposlušni um zapade u metež pri ovakvoj pomisli.

Ubiti Muad'Dibovu decu!

Ali godine su ga učinile mudrim u samoposmatranju. Stilgar je znao poreklo ovako čudovišne pomisli. Ona je došla iz leve ruke prokletog, ne iz desne ruke blagoslovenog. Ajat i burhan života gotovo da više nisu imali tajni za njega. Nekada je sa ponosom mislio o sebi kao Slobodnjaku, o pustinji kao prijatelju. Nazivao je u mislima svoju planetu Dinom, a ne Arakisom, kako je bilo zabeleženo na svim zvezdanim kartama carstva.

Kako je sve bilo jednostavno dok nam je Mesija bio samo san, pomisli on. Pronašavši našeg Mahdija, obasjali smo vaseljenu sa bezbroj mesijanskih snova. Svi ljudi koje je Džihad podjarmio sada sanjaju o vođi koji će da dođe.

Stilgar baci pogled na zamračenu spavaću odaju.

Ako bi moj nož oslobodio sve te ljude, da li bi me oni načinili Mesijom?

Moglo se čuti kako se Leto prevrće u postelji.

Stilgar uzdahnu. Nije imao priliku da upozna dedu Atreida čije je ime ovaj dečak nasledio. Ali mnogi su rekli da je Muad'Dibova moralna snaga poticala iz tog izvora. Da li bi taj zastrašujući kvalitet ispravnosti mogao da preskoči jedno pokoljenje? Stilgar nije bio u stanju da odgovori na ovo pitanje.

On je razmišljao: Sieč Tabr je moj. Ja vladam ovde. Ja sam Naib Slobodnjaka. Bez mene ne bi bilo ni Muad'Diba. Ovi blizanci sada... preko Čani, njihove majke i moje rođake, i moja krv teče njihovim venama. Ja sam tamo zajedno sa Muad'Dibom, Čani i svima ostalima. Šta smo to uradili našem svetu?

Stilgar nije mogao da objasni zašto mu ovakve misli noću dolaze i zašto ga primoravaju da se oseća krivim. On se zguri ispod svog plašta sa kapuljačom. Stvarnost uopšte nije bila nalik na san. Prijateljska Pustinja, koja se nekada prostirala od pola do pola, sada se smanjima na polovinu svoje prvobitne veličine. Mitski raj zelenila koje se širi ispunjavao ga je stravom. To nije bilo nalik na san. I kada se njegova planeta promenila, opazio je da se i on promenio. Postao

je daleko tananija ličnost u odnosu na nekadašnjeg siečkog poglavicu. Sada je bio svestan mnogih stvari - državištva i dubokih posledica koje su prositicele iz najsitnijih odluka. Pa ipak, svoje znanje i suptilnost osećao je kao tanku skramu koja prekriva gvozdeno jezgro jednostavnije, odlučnije svesnosti. I to starije jezgro ga je pozivalo, navodilo da se vrati čistijim vrednostima.

Jutarnji zvuci Sieča počeli su da mu remete misli. Čulo se kako ljudi tumaraju po pećini. Osetio je dah povetarca na obrazima: ljudi su izlazili kroz otvor u tamu praskozorja. Kao što je govorio o dobu dana, obaj povetarac je govorio i o nemaru. Stanovnici Vorina nisu više održavali čvrstu disciplinu u pogledu vode kao u stara vremena. A i zašto bi, kada je kiša zapamćena na ovoj planeti, kada je bilo moguće videti oblake, kada se osmoro Slobodnjaka utopilo u jednoj bujici u Vadiju? Do tog događaja reč utopljen nije postojala na jeziku Dine. Ali ovo više nije bila Dina; ovo je bio Arakis... i ovo jutro bilo je početak jednog značajnog dana.

Razmišljao je: Džesika, Muad'Dibova majka, baba ovih kraljevskih blizanaca, vraća se na našu planetu danas. Zašto je baš sada rešila da okonča svoje dobrovoljno izgnanstvo? Zašto je napustila blagost i sigurnost Kaladana zbog opasnosti Arakisa?

Mučile su ga i druge brige: da li će ona osetiti njegove sumnje? Bila je čarobnica reda Bene Geserita, nosilac svedočanstva najsavršenije obuke Sestrinstva i Časna Majka na osnovu svog prava. Ovakve žene bile su veoma oštroomne i opasne. Da li će mu narediti da se probode sopstvenim nožem kao što je bilo naređeno Umi, namesniku Liet-Kinesa?

Da li bih je poslušao? zapitao se.

Nije mogao da odgovori na ovo pitanje. Pomislio je na Liet-Kinesa, planetologa koji je prvi počeo da sanjari o preobražaju svekolike pustinje Dine u čoveku naklonjenu zelenu planetu, što je sada postala. Liet-Kines je bio Čanin otac. Bez njega ne bi bilo ni sna, ni Čani, ni kraljevskih blizanaca. Izračunavanje ovog lomnog lanca onespokojilo je Stilgara.

Kako smo se sreli na ovom mestu? zapitao se. Kako smo se spojili? U koju svrhu? Jesam li ja dužan da okončam sve ovo, da skršim ovo veliko spajanje?

Stilgar je sada pustio na volju užasnom pritisku koji je u njemu postojao. Bio je u stanju da napravi takav izbor. Da, odričući se ljubavi i porodice, uradi ono što Naib mora da uradi u određenoj prilici: da donese smrtnu presudu za dobro plemena. S jedne tačke gledanja, ovakvo ubistvo predstavljalo je najteže izdajstvo i grozotu. Ubiti nevinu decu! Pa ipak, ovo nisu bila nevinna deca. Ona su jela melanž, učestvovala u siečkim orgijama, rila po pesku u potrazi za pustinjском pastrmkom, uživala u ostalim igrama dece Slobodnjaka... i sedela u Kraljevskom Savetu. Deca u tako nežnom dobu, pa ipak, dovoljno mudra da sede u Savetu. Možda su telom bila deca, ali su zato posedovali iskustvo prastarih, pošto su rođena sa celokupnošću genetskog pamćenja, zastrašujućom svešču koja je njih i njihovu tetku Aliju odvajala od ostalih živih ljudi.

Bezbroj puta, u mnogim noćima, Stilgarov um zaokupljala je ova razlika koju su delili blizanci i njihova tetka; veoma je često, probuđen iz ovih košmara, dolazio ovde u spavaće odaje blizanaca sa nedovršenim snovima. Sada su se njegove sumnje stekle u žižu. Pomanjkanje odluke bilo je samo po sebi jedna odluka - znao je to. Ovi blizanci i njihova tetka probudili su se u materici sa znanjem celokupnog sećanja svih svojih predaka. To je bila posledica odavanja začinu njihovih majki - gospe Džesike i Čani. Gospa Džesika donela je na svet jednog sina, Muad'Diba, pre nego što se odala začinu. Alija je rođena docnije. To je bila nesumnjiva činjenica. Bezbrojna pokoljenja odabiranog oplođavanja, kojim je rukovodio red Bene Geserita, imala su kao krajnji cilj rođenje Muad'Diba; međutim upotreba melanža nikada nije ulazila u planove Sestrinstva. Oh, oni su znali za tu mogućnost, ali su zazirali od nje i zvali je Izrođenost. To je bilo najstravičnije zlo: biti Izrod. Mora da su imali razloga za takav stav. A ako su kazali da je Alija Izrod, onda se to podjednako moglo primeniti i na blizance, jer se Čani, takođe, odavala začinu. Telo joj je bilo natopljeno njime, a geni su joj na neki način dopunili Muad'Dibove.

Stilgarove misli su se komešale. Nije moglo biti sumnje da su ovi blizanci otišli dalje od svog oca. Ali u kom pravcu? Dečak je govorio o sposobnosti da bude vlastiti otac - i to je dokazao. Već kao sasvim mali. Leto je otkrivao sećanja koja je jedino Muad'Dib mogao da zna.

Da li su u tom bezmernom spektru pamćenja čekali i drugi preci - preci čija su ubeđenja i navike prouzrokovali neizrecive opasnosti za ljudski rod?

Svete čarobnice Bene Geserita izrekle su tu reč - Izrodi. Pa ipak, Sestrinstvo je žudelo za genofazom ove dece. Čarobnice su želele spermu i jajnu ćeliju bez tela koja su ih nosila. Da li se zbog toga gospa Džesika sada vratila? Ona je bila raskinula sa Sestrinstvom da bi stala na stranu svog Vojvode, ali su glasine govorile da je ponovo prišla redu Bene Geserita.

Mogao bih da okončam ove snove, razmišljao je Stilgar. Kako bi to bilo jednostavno?

I još jednom je počeo da preispituje mogućnost pristupanja ovakvom izboru. Jesu li blizanci Muad'Diba bili odgovorni za ovu stvarnost koja je uništila snove drugih ljudi? Ne. Oni su bili samo sočiva kroz koja se svetlost rasipala, otkrivajući nove oblike u vaseljeni.

U vrtlogu, njegova misao se okrenula prvobitnim verovanjima Slobodnjaka i on reče u sebi: božja naredba stiže; ne smeš je požurivati. Bog je onaj koji pokazuje put; a neki ipak skreću sa njega.

Muad'Dibova religija bila je ono što je u najvećoj meri poražavalo Stilgara. Zašto su Muad'Diba učinili bogom? Zašto obogotvoriti jednog čoveka za koga se zna da je od krvi i mesa? Muad'Dibov Zlatni eliksir života stvorio je birokratsko čudovište koje je zajahalo celokupno ljudsko delovanje. Država i religija su se ujedinile i kršenje zakona je postalo greh. Miris bogohuljenja obavijao se poput dima oko svakog dovođenja u sumnju vladinih ukaza. Greh pobune prizivao je oganj pakla i po sebi ispravnu presudu.

Pa ipak, te vladine ukaze sačinio je samo čovek.

Stilgar je tužno vrteo glavom, ne primećujući služitelje koji su ulazili u kraljevsko predvorje, idući za svojim jutarnjim dužnostima.

Dotakao je kris-nož za pojasom, misleći o prošlosti koju je ovaj simbolizovao, misleći kako je više no jednom saosećao sa pobunjenicima čije je preuranjene ustanke on, svojim naredbama, slamao. Osećanje stida zapljusnulo mu je svest i on je poželeo da ga izbriše i da se vrati jednostavnosti koju je nož predstavljao. Ali vaseljena se ne vraća nazad. Bio je to ogroman stroj odražen na

sivoj praznini nepostojanja. Ako bi njegov nož doneo smrt blizancima, to bi se samo odbilo od praznine, tkajući nove zamršenosti da odjekuju kroz ljudsku istoriju, stvarajući nove talase haosa, pozivajući ljudski rod da se lati novih oblika reda i nereda.

Stilgar je uzdahnuo, postajući svestan kretanja oko sebe. Da, ove sluge su predstavljale jednu vrstu reda koji je okružavao Muad'Dibove blizance. Oni su se pomerili iz trenutka u trenutak, suočavajući se sa raznolikim nužnostima koje su se tamo pojavljivale. Najbolje je ne nadmetati se sa njima, reče on u sebi. Najbolje je sukobiti se sa onim što dolazi tek kada dođe.

A ipak i ja sam sluga, reče sebi. A moj gospodar je Bog, Milostivi, Blaženi. I on počeo da navodi u sebi: 'Odisti, stavili smo na njihove vratove okove sve do brade, tako da su im glave uzdignute; postavili smo jednu prepreku ispred i jednu prepreku iza njih; i pokrili smo ih, tako da ne vide...'

Tako je stajalo u staroj religiji Slobodnjaka.

Stilgar klimnu glavom.

Videti, predvideti sledeći trenutak kao što je Muad'Dib činio svojim strahotnim vizijama budućnosti, značilo je suprotstavljati protivsilu ljudskom delovanju. To je stvorilo nove prostore za odluke. Biti lišen okova, da, to je sasvim moglo da nagovesti božansku čud. Još jedna složenost izvan domašaja običnog ljudskog stvora.

Stilgar je sklonio ruku s noža. Prsti su mu brideli od sećanja na njega, ali sečivo koje je nekad zablistalo u razjapljenim ustima peščanog crva ostalo je u koricama. Sada je znao da ga neće isukati da bi ubio blizance. Doneo je odluku. Bolje je sačuvati onu jednu staru vrlinu koju je još negovao: odanost. Bolje je bilo odlučiti se za složenost jedne misli koju je znao, nego za složenosti koje su prkosile razumevanju. Bolja je sadašnjost nego budućnost jednog sna. Gorak ukus koji je osećao u ustima govorio je Stilgaru kako prazni i odvratni mogu da budu neki snovi.

Ne! Nema više snova!

2.

POZIV: 'Jesi li video propovednika?'

ODZIV: 'Video sam pustinjskog crva.'

POZIV: 'Šta je sa pustinjskim crvom?'

ODZIV: 'Daje nam ovaj vazduh što ga udišemo.'

POZIV: 'Zašto smo mu onda uništili zemlju?'

ODZIV: 'Zato što je Šai-Hulud (obogotvoreni pustinjski crv) tako naredio.'

'Zagonetka Arakisa' Hark al-Ada

Po slobodnjačkom običaju, atreidski blizanci ustali su jedan čas pre zore. Zevnuli su i protegli se, tajno usaglašeni u svojim pustinjskim sobama, osećajući živost stanovnika pećine oko sebe. Mogli su da čuju kako služitelji u predsoblju pripremaju doručak: običnu kašu sa urmama i orasima smešanim u tečnosti spravljenoj sa delimično uvrelim začinom. Sjajne kugle koje su se nalazile u predsoblju bacale su meku, žutu svetlost kroz otvorene zasvođene ulaze na spavaćim sobama. Blizanci su se hitro oblačili u mekoj svetlosti slušajući jedno drugo u neposrednoj blizini. Kao po dogovoru oboje su obukli pustinjska odela protiv užarenih peščanih vetrova.

Konačno, kraljevski par sastao se u predsoblju, izazvavši iznenadan muk služitelja. Leto je, bilo je primećeno, nosio crnim širitom opervažen mrki ogrtač preko uglačanog, sivog pustinjskog odela. Njegova sestra imala je zeleni ogrtač. Okovratnik oba ogrtača bio je zatvoren kopčom u obliku atreidskog jastreba - zlatnog sa crvenim draguljima umesto očiju.

Gledajući ovu nagizdanost, Hara, jedna od Stilgarovih žena, reče: "Vidim da ste se odenuli da ukažete počast vašoj baki." Pre nego što je pogledao u Harino tamno i vetrom izbrazdano lice, Leto podiže svoju činiju sa doručkom. Zatresao je glavom. Zatim reče: "Kako znaš da ne ukazujemo čast samima sebi?"

Hara, pošto je izdržala njegov podrugljiv pogled, reče: "Moje oči

su podjednako plave kao i tvoje!"

Ganima prsnu u smeh. Hara je oduvek bila vešta u slobodnjačkoj igri izazivanja. Jednom prilikom mu je kazala: "Ne podruguj mi se, dečaće. Možeš biti kraljevska ličnost, ali mi oboje nosimo žig odavanja melanžu - oči bez beonjača. Zar je jednom Slobodnjaku potrebna veća čast od toga?"

Leto se nasmejao i žalostivo klimnuo glavom: "Hara, ljubavi moja, da si mlađa i da već nisi Stilgarova, učinio bih te svojim."

Hara je lako prihvatila ovu malu pobedu, dajući znake ostalim služiteljima da nastave sa sređivanjem odaja za važne poslove koji su ih danas očekivali. "Pojedite doručak", reče ona. "Danas će vam snaga biti potrebna."

"Znači, ti smatraš da se nismo dovoljno dobro obukli za našu baku?" upita Ganima, govoreći ustima punim kaše.

"Ne plaši je se, Gani", reče Hara.

Leto proguta zalogaj kaše, a potom ispitivački odmeri Haru. Ova žena je zaista bila pakleno-narodski mudra kada je tako brzo pronikla u njihovu igru lepog oblačenja. "Hoće li poverovati da je se bojimo?" upita Leto.

"Kako da ne", reče Hara. "Ona je bila naša Časna Majka, sećate se. Poznajem je dobro."

"Kako se Alija obukla?" upita Ganima.

"Nisam je videla", odvrati kratko Hara, odlazeći.

Leto i Ganima izmenjaše pogled pun zajedničkih tajni, a zatim prionuše na doručak. Ubrzo su izišli u prostrani središnji hodnik.

Ganima je progovorila jednim od starih jezika koji su delili u svom genetskom pamćenju: "Znači, danas ćemo biti sa bakom?"

"To Aliju baca u velike brige", reče Leto.

"Ko voli da se odrekne tolike vlasti?" upita Ganima.

Leto se blago nasmeja, glasom koji je zvučao neobično zrelo s obzirom na telo iz koga je dopirao. "I više od toga."

"Da li će oči njene majke opaziti ono što smo mi opazili?"

"A zašto da ne?" upita Leto.

"Da... Moguće je da se Alija baš toga boji."

"Ko bolje poznaje Izroda od samog Izroda?" upita Leto.

"Mogli smo i da pogrešimo, znaš", reče Ganima.

"Ali nismo." I on poče da navodi iz benegeseritske Azar knjige: "S puno razloga i na osnovu užasnog iskustva mi nazivamo izrodima one koji se rađaju kao oformljene ličnosti. Jer, ko zna kakva propala i đavolska spodoba iz naše zle prošlosti može da zaposedne živo telo?"

"Znam istoriju toga", reče Ganima. "Ali ako je to istina, zašto onda mi ne patimo od tih unutrašnjih napada?"

"Možda naši roditelji stražare u nama", reče Leto.

"Zašto onda nema čuvara i za Aliju?"

"Ne znam. Moglo bi biti zbog toga što je jedan od njenih roditelja još u životu. Takođe, nije isključeno da smo mi izuzetak zato što smo još mladi i snažni. Možda, kada postanemo stariji i ciničniji..."

"Moramo da budemo veoma obazrivi sa babom", reče Ganima.

"I da ne raspravljamo o onom Propovedniku koji luta našom planetom, šireći jeres."

"Ne misliš valjda stvarno da je on naš otac!"

"Nemam nikakav određeni sud o tome, ali ostaje činjenica da ga se Alija plaši."

Ganima odsečno odmahnu glavom. "Ne verujem u te besmislice o Izrodu!"

"Imaš isto onoliko pamćenja kao i ja", reče Leto. "Moraš da veruješ ono što želiš da veruješ."

"Misliš da je to zbog toga što se nismo odvažili na začinski trans, a Alija jeste", reče Ganima.

"Baš tako."

Uključivši se u ljudsku maticu koja je tekla središnjim hodnikom, oni zamukoše. Bilo je hladno u Sieč Tabru, ali su pustinjska odela bila topla i blizanci zabaciše svoje kondenzatorske kapuljače, otkrivši riđu kosu. Lica su im odavala žig zajedničkih gena: pune, široko razmaknute usne, potpuno plave oči uživalaca začina.

Leto je prvi opazio približavanje njihove tetke Alije.

"Evo je, dolazi", reče, prebacivši se, u znak upozorenja na atreidski ratnički jezik.

Kada se Alija zaustavila ispred njih, Ganima joj klimnu glavom i reče: "Ratni plen pozdravlja svog slavnog rođaka."

Koristeći se čakobsa jezikom, Ganima je naglasila značenje svog

imena - Ratni plen.

"Kao što vidiš, voljena tetko", reče Leto, "pripremili smo se za današnji susret sa tvojom majkom."

Alija, jedina ličnost u prepunom kraljevskom dvoru koju nimalo nije iznenađivalo zrelo ponašanje ove dece, prostreli očima najpre Leta, a zatim Ganimu, pa reče: "Jezik za zube, oboje!"

Alijina kosa boje bronzne bila je svijena nazad u zlatne vodene prstenove. Njeno ovalno lice imalo je namrgođen izraz, a široke usne sa nadole povijenim rubovima sada su bile stisnute u jednu liniju. Bore zabrinutosti širile su se kao lepeze u uglovima njenih takođe potpuno plavih očiju.

"Oboje vas upozoravam da pazite kako ćete se danas ponašati", reče Alija. "Razlozi su vam oboma dobro poznati."

"Mi znamo tvoje razloge, ali ti možda ne znaš naše", reče Ganima.

"Gani!" zareža Alija.

Leto ošinu pogledom tetku i reče: "Danas kao nikada dosad nećemo se pretvarati da smo balava dečurlija."

"Niko od vas ne traži da se smeškate", reče Alija. "Ali, mislim da je ludo podstrekivati opasne misli kod moje majke. Irulan se slaže sa mnom. Ko zna kakvu će ulogu Gospa Džesika izabrati. Ona je, na kraju krajeva, Bene Geserit."

Leto odmahnu glavom, čudeći se: Kako to da Alija ne vidi na šta sumnjamo? Da nije predaleko otišla? On obrati posebnu pažnju na tanane genske oznake na Alijinom licu koje su odavale prisustvo njenog dede po majci. Baron Vladimir Harkonen nije bio prijatna ličnost. Na ovu opasku, oseti nejasno pokretanje unutrašnjeg nemira i reče u sebi: Moj predak, takođe.

On izusti: "Gospa Džesika je obučena da vlada."

Ganima klimnu glavom. "Zašto je odabrala baš ovaj trenutak da se vrati?"

Alija se smrče i reče: "Da li je moguće da jedino želi da vidi svoje unučiće?"

Ganima pomisli: Tome se ti nadaš, moja draga tetko. Ali to je vraški neverovatno.

"Ona ne može da vlada ovde", reče Alija. "Njoj pripada Kaladan.

To bi trebalo da joj bude dovoljno."

Ganima prozbori blagim glasom: "Kada je naš otac krenuo u pustinju da umre, postavio je tebe za vladara. On..."

"Imate li neku zamerku?" upita Alija.

"Bio je to razborit izbor", uključio se Leto, nadovezujući se na sestrinu zamisao. "Ti si bila jedina osoba koja je znala šta znači biti rođen onako kako smo mi bili rođeni."

"Šire se glasine da se moja majka vratila Sestrinstvu", reče Alija, "a vas dvoje veoma dobro znate šta Bene Geserit misli o ..."

"Izrodima", reče Leto.

"Da!" jetko odgovori Alija.

"Jednom veštica, uvek veštica - tako se kaže", reče Ganima.

Sestro, upustila si se u opasnu igru, pomisli Leto, ali se i dalje povodio za njom. On reče: "Naša baba bila je jednostavnija od drugih žena iz svog reda. Ti raspolažeš njenim pamćenjem, Alija; svakako znaš šta se može očekivati."

"Jednostavnost!" reče Alija; stala je da odmahuje glavom i da se osvrće oko sebe po dupke punom hodniku, a onda ponovo upravi pogled prema blizancima. "Da je moja majka bila iole manje složena ličnost, nego što jeste, nijedno od vas dvoje sad ne bi bilo ovde - kao ni ja. Ja bih bila njeno prvorođenče i nijedan od ovih..." Jedan drhtaj sličan grču jeze zatrese joj ramena. "Opominjem vas, pazite šta radite danas." Alija podiže pogled. "Evo stiže moja straža."

"Još smatraš da za nas nije bezbedno da pođemo sa tobom do kosmodroma?" upita Leto.

"Sačekajte ovde", reče Alija. "Dovešću je."

Leto izmeni pogled sa sestrom, a potom reče: "Mnogo puta si nam kazala da će pamćenjima preminulih, koja sadržimo u sebi, nedostajati određena korisnost sve dok sopstvenim telom dovoljno ne doživimo i na taj način ih ne učinimo stvarnim. Moja sestra i ja verujemo u to. Naslućujemo opasne promene sa dolaskom naše babe."

"Nemojte prestati da verujete", reče Alija. Čim se okrenula, straža je opkoli i oni krenuše brzo niz hodnik ka Državnom Ulazu gde ih je očekivao ornitopter.

Ganima ota jednu suzu u desnom oku.

"Voda za mrtve?" prošapta Leto, prihvatajući sestru za ruku.

Ganima duboko uzdahnu; pomislila je kako se ranije ophodila prema tetki, koristeći u tu svrhu što je bolje umela nagomilana predačka iskustva, "Začinski trans je učinio ovo?" upita, znajući šta Leto ima na umu.

"Imaš li neki bolji predlog?"

"Rasprave radi, zašto nam otac... pa čak ni baba nisu podlegli?"

Pažljivo ju je posmatrao jedan trenutak. Zatim reče: "Odgovor ti je, kao i meni, poznat. Dok nisu stigli na Arakis, oni su bili snažne ličnosti. Začinski trans - pa..." Stresao se. "Nisu rođeni na ovom svetu kojim su već gospodarili njihovi preci, Ganima. Ali..."

"Zašto nije poverovala upozorenjima Bene Geserita?" Ganima gricnu donju usnu. "Mogla je da se posluži istim obaveštenjima kao i mi."

"Oni su je već proglasili Izrodom", reče Leto. "Ne misliš li da je primamljivo otkriti da li si moćniji od svih ovih..."

"Ne, ne mislim!" Zadrhtavši, Ganima ukloni pogled od ispitivačkog zurenja svog brata. Bilo je dovoljno da se samo osvrne na svoje genetsko pamćenje pa da upozorenja Sestrinstva zadobiju jasan oblik. Rođeni kao oformljene ličnosti ispoljavali su vidnu težnju da postanu odrasli ljudi sa gadnim navikama. A najverovatniji uzrok... Ona ponovo zadrhta.

"Šteta što nemamo nekoliko Rođenih kao oformljene ličnosti u našem geneološkom stablu", reče Leto.

"Možda imamo."

"Ali, onda bismo... Ah, da, staro neodgonetnuto pitanje: da li zaista imamo otvoren pristup svakom odeljku iskustava naših predaka?"

Svestan vlastite unutrašnje pometenosti, Leto je znao koliko ovaj razgovor mora biti uznemiravajući i za njegovu sestru. Mnogo puta su razmatrali ovo pitanje, ali je zaključak uvek izostajao. On reče: "Moraćemo da odlažemo, odlažemo i odlažemo kad god ona bude nastojala da nas privoli na trans. Krajnja obazrivost u pogledu prejakih doza začina; toga moramo da se držimo."

"Te prejake doze mora da su stvarno velike", reče Ganima.

"Izdržljivost nam je, verovatno, visoka", složi se on. "Vidiš koliko

je Aliji potrebno."

"Sažaljevam je", reče Ganima. "Taj poriv mora da je tanan i potuljen i da joj se prikrada sve dok..."

"Ona je žrtva", reče Leto. "Izrod."

"Možda grešimo."

"Tačno."

"Stalno se pitam", promrmlja Ganima, "neće li naredno predačko pamćenje koje pretražujem biti ono koje..."

"Prošlost ne leži dalje od tvog jastuka", reče Leto.

"Moramo da ulučimo priliku da raspravimo ovo sa našom babom."

"Na to me njeno pamćenje u meni podstiče", reče Leto.

Ganima susrete njegov pogled. Zatim reče: "Suviše znanja nikad ne dopušta jednostavne odluke."

3.

Sieč na rubu pustinje
Bejaše Letov, bejaše Kinesov,
Bejaše Stilgarov, bejaše Muad'Dibov
A onda, još jednom, bejaše Stilgarov.
Naibi jedan za drugim počinuše u pesku.
Ali Sieč traje.

Iz jedne slobodnjačke pesme

Rastavši se sa blizancima, Alija oseti kako joj srce lupa. Nekoliko ustreptalih sekundi osećala je gotovo prinudu da ostane sa njima i da ih moli za pomoć. Kakva budalasta slabost! Sećanje na to odaslalo je opominjuću mirnoću kroz Aliju. Da li bi se ovi blizanci usudili da se ogledaju u predviđanju. Put koji je progutao njihovog oca mora da mami i njih - začinski trans sa svojim vizijama budućnosti koje lelujaju poput izmaglice raspirene na čudljivom vetru.

Zašto ne mogu da vidim budućnost? pitala se Alija. Toliko se trudim, pa zašto mi onda izmiče?

Blizanci se moraju naterati da pokušaju, reče u sebi. Moguće je navesti ih na to. Imaju detinju radoznalost, a ona je povezana sa pamćenjima koja se protežu milenijumima.

Baš kao što je imam i ja, pomisli Alija.

Stražari otvoriše orošene zaptivače na Državnom Ulazu Sieča, a zatim se povukoše u stranu kada se ona pojavi na rubu pristanišne piste, gde su čekali ornitopteri. Vetar iz pustinje rasipao je prašinu po nebu, ali je dan bio vedar. Izronjavanje iz svetlosti koju su proizvodile siečke plamteće kugle na dnevnu svetlost, usmerilo je njene misli na spoljašnji svet.

Zašto se Gospa Džesika vraćala baš u ovom trenutku? Jesu li priče dospеле na Kaladan, priče kako je namesništvo...

"Moramo da pohitamo, Moja Gospo", reče neko iz njene pratnje, povisivši glas iznad fijuka vetra.

Dopustila je da joj pomognu da se popne u ornitopter i pričvrstila sigurnosni pojas, dok su joj misli hrlile napred.

Zašto baš sada?

Kada su se ornitopterova krila povila i kada se letelica vinula u vazduh, ona oseti velebnost i moć svog položaja kao fizičke stvari - ali i veoma krhke, oh, tako krhke!

Zašto sada kad joj planovi još nisu dovršeni?

Magle prašine se razidoše dok se pela i sada je mogla da vidi suncem obasjan predeo planete koji se menjao: široke površine zelene vegetacije tamo gde je nekad gospodarila spržena zemlja.

Bez vizije budućnosti mogla bih da propadnem. Oh, kakve bih čarolije mogla da izvedem, kada bih samo bila u stanju da vidim kao što je Pol video! Nije mi bila dosuđena gorčina koju donosi vizija onog što će se dogoditi.

Stresla ju je mučna žudnja i ona požele da može da se odrekne vlasti. Oh, biti kao ostali - slepi u tom najsigurnijem od svih slepila - što žive samo hipnotičke polu-živote u koje šokom rođenja biva gurnuta većina ljudskih jedinki. Ali ne! Ona je bila rođena kao Atreid, žrtva te eonima duboke svesti, koja je pretrpela uticaj odavanja začinu njene majke.

Zašto se moja majka danas vraća?

Gurni Halek će biti uz nju - uvek odani sluga, najamni ubica ružnog izgleda, privržen i neposredan, muzičar koji svira ubistvo na oštrom bodežu ili sa podjednakom lakoćom zabavlja ljude na devetostrunom balisetu. Neki su govorili da je postao ljubavnik njene majke. Ta stvar bi se morala proveriti; mogla bi se pokazati kao najznačajnija poluga.

Želja da bude kao ostali napustila ju je.

Leto mora biti namamljen u začinski trans.

Prisetila se kako je jednom pitala dečaka na koji način bi postupao sa Gurni Halekom. Leto je, osetivši u njenom pitanju skrivenu nameru, rekao da je Halek odan 'do greha', dodavši: "On je obožavao... mog oca."

Opazila je kratkotrajno oklevanje. Leto umalo što nije izgovorio 'mene' umesto 'mog oca'. Da, ponekad je bilo teško razlučiti genetsko sećanje od živog tela. Gurni Halek neće to razlučivanje

učiniti lakšim za Leta.

Okrutan osmeh pređe preko Alijinih usana.

Posle Vojvodine smrti, Gurni je odlučio da sa Gospom Džesikom pođe na Kaladan. Njegov povratak zamrsiće mnoge stvari. Došavši ponovo na Arakis, on će ionako zapetljanu situaciju još više iskomplikovati. Najpre je služio Polovog oca, čime je započet niz: Leto I, dakle, pa Pol, konačno Leto II. A u pogledu uzgojnog programa Bene Geserita redosled je bio sledeći: Džesika, Alija, Ganimi - jedan ceo ogranak. Gurni se, doprinoseći zbrci identiteta, može pokazati značajnim činiocem.

Šta bi učinio kada bi otkrio da u našim venama teče i krv Harkonena, Harkonena koje tako ogorčeno mrzi?

Osmeh na Alijinim usnama sada je odavao samoposmatranje. Blizanci su, najposle, bili deca. Bili su deca sa bezbroj roditelja, čija pamćenja pripadaju i drugima i njima sGmima. Oni će stajati na rubu Sieč Tabra i posmatračće trag spuštanja broda njihove bake u Arakensku kotlinu. Plamteća oznaka prolaska broda, jasno vidljiva na nebu - hoće li to učiniti Džesikin dolazak stvarnijim njenim unucuma?

Majka će me pitati o njihovoj obuci, pomisli Alija. Da li spajam prana bindu discipline na razborit način? A ja ću joj odgovoriti da oni sGmi sebe obučavaju - baš kao što sam i ja činila. Navešću joj reči njenog unuka: 'Među odgovornosti upravljanja spada i nužnost kažnjavanja... ali samo onda kada to žrtva zahteva.'

Aliji pade na pamet da ukoliko bi samo dovoljno pomno usredsredila pažnju Gospe Džesike na blizance, ostalo bi moglo da izmnačne strožijem ispitivanju.

Tako nešto bi se moglo udesiti. Leto veoma liči na Pola. A kako i da ne liči? Mogao je da bude Pol kad god se na to reši. Čak je i Ganimi posedovala ovu uznemirujuću sposobnost.

Baš kao što i ja mogu da budem moja majka ili ma ko od onih koji dele svoje živote sa nama.

Skrenula je misli sa tog toka, zureći u predeo Zaštitnog Zida koji je promicao ispod nje. A onda pomisli: Kako to da napusti toplu sigurnost vodom bogatog Kaladana i da se vrati na Arakis, pustinjsku planetu, gde joj je Vojvoda ubijen, a sin umro kao

mučenik?

Zašto se Gospa Džesika vraća u ovom trenutku?

Alija nije našla odgovor - ništa izvesno. Ona je mogla da deli nečiju ego-svest, ali kada su iskustva išla odvojenim putevima, onda su se i pobude razilazile. Bit odluka leži u potajnim delovanjima koja pojedinci preduzimaju. Za rođene kao oformljene ličnosti, mnogorođene Atreide, ovo je ostajala najviša stvarnost, samo po sebi jedna druga vrsta rođenja: bilo je to apsolutno odvajanje od živog, dišućeg tela onog trenutka kada je to telo napuštalo matericu koja mu je podarila mnogostruku svest.

Alija nije videla ništa čudno u tome što mrzi i voli svoju majku u isto vreme. Bila je to nužnost, potrebna ravnoteža, koja nije ostavljala prostora za osećanja krivice ili osude. Gde bi ljubav ili mržnja mogle da se zaustave? Da li je trebalo kriviti Bene Geserit što su Gospu Džesiku postavili na određen put? Krivica i osuda se rasipaju kada pamćenje obuhvata milenijum. Sestrinstvo je jedino težilo stvaranju Kvizac Haderaha: muškog dvojnika potpuno razvijene Časne Majke... pa i više - ljudske jedinke nadmoćne osetljivosti i svesti, Kvizac Haderaha koji bi mogao biti na mnogo mesta istovremeno. A Gospa Džesika, samo jedna karika u tom programu uzgajanja, imala je tu nesreću da se zaljubi u oplodnog partnera kome je bila dodeljena. Odazivajući se željama svog voljenog Vojvode, donela je na svet sina umesto kćerke, koja je po zapovesti Sestrinstva morala da bude prvorođenče.

Ostavivši da se rodim kasnije, postala je uživatelj začina. A sada me oni ne žele. Sada me se boje! Sa dobrim razlogom...

Dobili su Pola, svog Kvizac Haderaha, jedan ljudski vek prerano - sitna pogreška koja se potkrala u ogromnom projektu. Ali onda se pojavio novi problem: Izrod, koji je sadržao dragocene gene za kojima su oni tragali pokolenjima.

Alija oseti kako neka senka skliznu preko nje. Ona pogleda naviše. Njena pratnja je počela da zauzima stražarski položaj, koji je označavao pripremu za sletanje. Odmahnula je glavom, čudeći se nespokojnim mislima. Čemu dobrom je služilo prizivanje minulih života i preslišavanje njihovih starih grešaka? Ovo je novi život.

Dankan Ajdaho je upotrebio svoju mentatsku svest da bi dokučio

odgovor na pitanje zašto se Džesika vratila baš u ovom trenutku, razmotrivši taj problem u maniru čoveka-kompjutera za što je bio obdaren. Izjavio je da je ona došla da preuzme blizance za račun Sestrinstva. Blizanci su, takođe, posedovali dragocene gene. Dankan je, odista, mogao da bude u pravu. Bio je to dovoljan razlog da izmami Gospu Džesiku iz dobrovoljne osame na Kaladanu. Ako je Sestrinstvo naredilo... Odista, šta bi drugo moglo da je nagna da se vrati na mesto za koje su je vezivale mnoge potresne uspomene?

"Videćemo", promrmlja Alija.

Osetila je kako je ornitopter dodirnuo krov njene Tvrđave uz kratki i reski trzaj koji ju je ispunio ljutitom slutnjom.

4.

Melanž (me - lange, takođe ma, lanj) n-s, poreklo neodređeno (misli se da potiče iz starog zemaljskog francuskog): a) mešavina začina; b) začina sa Arakisa (Dine) sa gerijatrijskim svojstvima koja je prvi primetio Jenšup Aškoko, kraljevski hemičar za vreme vladavine Šakada Mudrog; arakenski melanž, pronađen jedino u najdubljem pustinjskom pesku Arakisa, dovodi se u vezu sa proročkim vizijama Pola Muad'Diba (Atreida), prvog slobodnjačkog Mahdija; takođe korišćen od strane Svemirskog Esnafa Navigatora i reda Bene Geserit.

'Kraljevski rečnik', peto izdanje

U svetlosti svitanja dve velike mačke predoše stenoviti greben lako se gibajući. Nisu se, u stvari, još bile upustile u strastven lov, već su samo nadgledale svoju teritoriju. Zvali su ih Laza tigrovi: naročita pasmina doneta na planetu Salusa Sekundus pre gotovo osam hiljada godina. Genetska manipulacija stare zemaljske vrste izbrisala je neke od prvobitnih tigrovskih crta, a oplemenila im druge bitne odlike. Zubi su im ostali dugački. Lica su im bila široka, a oči oprezne i inteligentne. Šape su se uvećale da bi im pružile čvršći oslonac na neravnom tlu, a pandže u svojevrsnim koricama mogle su se ispružiti nekih desetak centimetara; na krajevima su bile zaoštrene u britke šiljke, usled sabijajućeg dejstva korica. Krzno im je bilo glatko i ravnomerno obojeno jednom mrkožutom nijansom, što ih je činilo gotovo nevidljivim spram peščane pozadine.

Na još jedan način su se razlikovale od svojih predaka: dok su bili mladunci u mozak su im ugrađeni stimulatori poslušnosti. Ovi stimulatori su ih pretvarali u pione u rukama onog ko je posedovao odašiljač.

Bilo je hladno, tako da, kada su se mačke zaustavile da osmotre teren, dah im se preobražavao u maglu. Oko njih se prostirao predeo Saluse Sekundus isušen i pust, mesto koje je skrivalo skroman broj pustinjskih pastrmki, prokrijumčarenih sa Arakisa i uz veliku cenu

održavanih u životu, u nadi da bi se monopol na melanž mogao ukinuti. Tamo gde su mačke stajale, predeo se odlikovao mrkožutim stenama i raštrkanim, proređenim žbunjem, srebrnastozelenim u dugim senkama jutarnjeg sunca.

Na iznenadnu kretnju mačke najednom postadoše napete. Oči im se lagano pomeriše na levu stranu, a zatim u istom pravcu pođoše i glave. Daleko dole na izbrazdanom tlu, dva deteta probijala su sebi put isušenim koritom držeći se za ruke. Bila su naizgled istog uzrasta, otprilike devet ili deset standardnih godina. Kosa im je bila riđa, a na sebi su imala pustinjska odela prekrivena skupocenim, opervaženim burkama bele boje. Prsa su im krasile sokolove krete kuće Atreida izrađene od niti plamtećih dragulja. Idući, deca su razdragano čavrljala, tako da su im glasovi jasno dopirali do mačaka pripravnih za lov. Laza tigrovi su poznavali ovu igru; učestvovali su u njoj i ranije, ali ostadoše nepokretni, iščekujući uključenje signala za lov u svojim stimulatorima poslušnosti.

Jedan čovek se pomoli na vrhu grebena iza mačaka. Zastao je i osmotrio mesto zbivanja: mačke, decu. Čovek je nosio sardaukarsku radnu uniformu sive i crne boje sa obeležjima Levenbreha, oficira Bašara. Kaiševi su mu stajali iza vrata i ispod ruku, pričvršćujući odašiljač poslušnosti koji se nalazio u malom rancu na grudima gde se lako mogao dosegnuti obema rukama.

Mačke nisu obratile pažnju na njegovo približavanje. Poznavale su ovog čoveka po zvuku i mirisu. Spustio se dole i zaustavio na dva koraka iza njih, brišući čelo od znoja. Vazduh je bio hladan, ali je zato ovaj posao bio vruć. Njegove svetle oči još jednom obuhvatiše prizor: mačke, decu. On gurnu vlažnu pletenicu plave kose ispod crnog radnog šlema i dotače mikrofon koji mu je bio ugrađen u grlo.

"Mačke ih drže na oku."

Odgovor stiže do njega preko prijemnika koji su mu bili usađeni iza oba uva. "Vidimo ih."

"Ovog puta?" upita Levenbreh.

"Hoće li to učiniti i bez naredbe za lov?" uzvratilo pitanjem glas.

"Spremne su", reče Levenbreh.

"Vrlo dobro. Da vidimo da li će se četiri lekcije uslovljavanja pokazati dovoljnim."

"Recite mi kada budete spremni."

"Kad god hoćeš."

"Onda neka bude odmah", reče Levenbreh.

Dodirnuo je crvenu dirku na desnoj strani odašiljača poslušnosti, pošto je prethodno oslobodio polugu koja je štitila dirku. Sada su mačke stajale potpuno nesputane odašiljačem. Držao je ruku iznad crne dirke koja se nalazila ispod crvene, spreman da zaustavi životinje ukoliko bi se one okomile na njega. Ali one se čak nisu ni obazrele na njega, već su se zgurile, a zatim se uputile niz greben ka deci. Velike šape pokretale su im se glatko i sklisko.

Levenbreh je čučnuo da bi posmatrao, znajući da negde u njegovoj blizini skrivena kamera prenosi ovaj prizor do tajnog monitora u Tvrđavi gde je živio njegov Princ.

Mačke najednom počеше da ubrzavaju korak, a zatim predoše u trk.

Zadubljena u penjanje uz stenovit obronak deca još nisu opazila opasnost. Jedno od njih se nasmeja i piskav, visok ton zapara čisti vazduh. Drugo dete se saplete, a onda, pošto je povratilo ravnotežu, okrenu se i ugleda mačke, pokazavši istovremeno prstom. "Pogledaj!"

Deca se zaustaviše i stadoše netremice da posmatraju ovo zanimljivo uplitanje u njihove živote. Stajali su tako i kada Laza tigrovi nasrnuše na njih, svaki na po jedno dete. Umrla su nenadano naglo, munjevito slomljenih vratova. Mačke počеше da ih proždiru.

"Da ih pozovem natrag?" upita Levenbreh.

"Pusti ih da završe. Dobro su obavile posao. Znao sam da će tako biti. Ovaj par je sjajan."

"Najbolji koji sam ikada video", složi se Levenbreh.

"Vrlo dobro. Upravo je poslat prevoz po tebe. Sada ćemo prekinuti vezu."

Levenbreh ustade i protegli se. Uzdržao se od gledanja prema uzvišici sa njegove leve strane, gde je izdajničko svetlucanje odavalo mesto na kome se nalazila kamera; ova naprava prenela je njegovu izvrsnu predstavu do Bašara, daleko u zelenim krajevima Kapitola. Levenbreh se osmehnu. Za današnji rad dobiće unapređenje. Već je osećao batorske oznake na vratu - a jednog dana i burseške... pa

čak, ko zna, i bašarske. Ljudi koji su marljivo služili u odredima Farad'na, unuka pokojnog Šadama IV, sticali su vredna unapređenja. Jednog dana, kada se princ ustoliči na svoj zakoniti tron, biće još i većih unapređenja. Bašarski čin ne mora da bude poslednji u nizu. Postojeće baronstva i grofovije koje valja preuzeti na mnogim svetovima ovog carstva... jednom kada blizanci Atreida budu uklonjeni.

5.

Slobodnjak se mora vratiti svojoj izvornoj veri, svom geniju za obrazovanje ljudskih zajednica; on se mora vratiti prošlosti, u kojoj je taj nauk opstanka stečen u bici sa Arakisom. Jedino zanimanje Slobodnjaka trebalo bi da bude otvaranje njegove duše prema unutrašnjim učenjima. Svetovi Carstva, Landsrada i CHOAM konfederacije nemaju čemu da ga nauče. Oni bi ga samo lišili duše.

Propovednik u Arakenu

Svuda oko Gospe Džesike, pružajući se duboko u sivosmeđu ravnicu piste za sletanje, na kojoj je sada, pucketajući i šumeći posle izranjanja iz svemira, počivao njen brod, stajao je pravi živi okean. Po njenoj slobodnoj proceni bilo je prisutno pola miliona ljudi od kojih su možda samo jednu trećinu činili hodočasnici. Stajali su u tišini strahopoštovanja, pažnje prikovane za izlaznu platformu broda, čiji su senoviti četvrtasti otvori skrivali nju i njenu svitu.

Nedostajala su dva časa do podneva, ali je vazduh iznad gomile već sijao u prahastom svetlucanju, obećavajući vrelinu novog dana.

Džesika dotače svoju srebrom poprskanu kosu bakarne boje, tamo gde joj je uokvirivala ovalno lice ispod aba kapuljače Časne Majke. Znala je da ne izgleda najbolje posle dugog putovanja, a ni crnina abe nije bila njena najomiljenija boja. No, ona je ovde već nosila istu odeću. Značenje aba-odore nije moglo da bude zaboravljeno među Slobodnjacima. Uzdahnula je. Svemirsko putovanje nije joj prijalo, a onda i to dodatno breme sećanja - na jedno drugo putovanje sa Kaladana na Arakis, kada je njen Vojvoda bio, protiv svoje volje, prisiljen da prihvati ovaj feud.

Polagano, iskušavajući sposobnost stečenu obukom u Bene Geseritu, da otkriva značenje sitnica, pretraživala je pogledom ljudsko more. Bilo je tu prilika u zagasitosivim kapuljačama pustinjaških odela, odora Slobodnjaka iz duboke pustinje; takođe su se videli hodočasnici odeveni u belo, sa žigovima pokajništva na ramenima; mogli su se zapaziti i bogati trgovci, nabreklih džepova,

gologlavi i u lakoj odeći, sračunatoj da izrazi prezir prema gubljenju vode na arakenskom usijanom vazduhu... Najzad, bili su prisutni i izaslanici Društva Vernih, obučeni u zeleno i sa teškim kapuljačama na glavi. Oni su stajali izdvojeno u svetosti svoje grupe.

Tek kada je podigla pogled sa gomile, ovaj prizor je poprimio nekakve sličnosti sa onim koji ju je dočekaao prilikom dolaska sa njenim voljenim Vojvodom. Koliko je prošlo od tada? Više od dvadeset godina. Nije volela da razmišlja o otkucajima srca koji su se desili između ova dva prizora. Vreme je počivalo na njoj poput nekorisnog tereta i tog časa joj se učinilo da godine koje je provela izvan ove planete nikada nisu postojale.

Još jednom u čeljust zmaja, pomisli.

Ovde, na ovoj ravnici, njen sin je otrgnuo Carstvo od pokojnog Šadama IV. Taj istorijski prevrat urezao je ovo mesto u svest i verovanja ljudi.

Začula je nestrpljivo komešanje pratnje iza sebe i ponovo uzdahnula. Morali su da čekaju na Aliju koja je zakasnila. Moglo se videti kako se Alijina svita pomalja na udaljenom kraju gomile; kraljevska garda koja joj je krčila put, izazivala je talasanje svetine.

Džesika je još jednom osmotrila predeo. Mnoge razlike se ukazaše njenom pronicljivom pogledu. Jedan molitveni balkon bio je pridodat molitvenom tornju sletne piste. A tamo, u daljini, s leve strane ravnice, uzdizala se skupina građevina od plastičnog čelika, koju je Pol sagradio kao svoju tvrđavu - svoj 'sieč iznad peska'. Bila je to najveća kompaktna pojedinačna konstrukcija ikada podignuta ljudskom rukom. Čitavi gradovi mogli su se smestiti unutar njenih zidova, a da ostane još prostora. Sada je pružala krov najmoćnijoj vladajućoj sili u Carstvu, Alijinom 'Društvu Vernih' koje je ona podigla na temeljima ostavštine svog brata.

To mesto mora da iščezne, pomisli Džesika.

Alijino izaslanstvo stiglo je do podnožja izlazne rampe i tu zastalo iščekujući. Džesika je prepoznala Stilgarove surove crte lica. Oh, blagi Bože! Tamo je stajala i princeza Irulan, skrivajući svoju svirepost u tom zavodljivom telu, sa kosom boje zlata izloženom nestašnom povetarcu. Izgledalo je kao da nije ostarila nijedan dan; to je bila sramota. A na čelu grupe ljudi u obliku klina bila je Alija,

neprirodno mladolikih crta lica, očiju ukočeno upravljenih u senku četvrtastog otvora. Džesikine usne se stisnuše u jednu ravnu crtu i ona stade da proučava lice svoje kćeri. Mučno uzbuđenje pulsiralo je Džesikinim telom i ona začu u ušima damare vlastitog života. Glasine su bile istinite! Užasno! Užasno! Alija se uputila zabranjenom stazom. Posvećeni je lako mogao da pročita dokaz. Izrod!

U tih nekoliko trenutaka koliko joj je bilo potrebno da se povрати, Džesika je shvatila u kojoj se meri nadala da će otkriti kako su glasine bile lažne.

A šta je sa blizancima? zapitala se ona. Jesu li oni, takođe, izgubljeni?

Polako, kako to dolikuje majci jednog Boga, Džesika se izdvojila iz senke i stupila na ivicu rampe. Njena pratnja je ostala pozadi kao što joj je bilo naloženo. Nekoliko narednih trenutaka bili su presudni. Džesika je stajala usamljena, oči u oči sa gomilom. Mogla je da čuje kako se Gurni Halek nervozno nakašlja iza njenih leđa. Gurni joj je prethodno prebacio: "Zar čak ni štitnik na sebe? Bogovi s tobom, ženo! Ti si luda!"

No, među Gurnijevim najvrednijim osobinama bila je njegova slepa poslušnost. On bi, doduše, izrekao svoj sud, ali bi zatim i poslušao. I sada je poslušao.

Kada se Džesika pojavila, moru ljudi oteo se zvuk nalik na šištanje džinovskog pustinjskog crva. Ona podiže ruke u znak blagosiljanja, onoga čime je sveštenstvo uslovalo celo Carstvo. Sa mestimičnim ostrvcima kolebljivaca, ali još uvek jedan džinovski organizam, ljudi padoše na kolena. Čak se i službena grupa povinovala ovom činu.

Džesika je obratila pažnju na mesta u gomili koja su ispoljila oklevanje; znala je da su ostale oči iza njenih leđa, kao i oči njenih agenata u gomili, registrovale kratkotrajnu mapu na osnovu koje će kasnije da potraže kolebljivce.

I dok je Džesika tako stajala uzdignutih ruku, iz letelice iziđoše Gurni i njegovi ljudi i hitro se spustiše pored nje niz rampu; ne obazirući se na zapanjene poglede ljudi iz službene grupe, pridružiše se agentima koji su se identifikovali podizanjem ruke. Brzo su se

razvejali po ljudskom moru, preskačući spletove klečećih prilika i jureći uzanim špalirima. Nekoliko njihovih meta opazilo je opasnost i pokušalo da umakne. Ti su predstavljali najlakši plen; hitnut nož, omča garote - i begunci su bili poobarani. Ostali su bili izdvojeni iz gomile, vezanih ruku i sapetih nogu.

Za sve to vreme, Džesika je stajala raširenih ruku, blagosiljajući masu svojim prisustvom i držeći je u pokornosti. Razabrala je znake širenja glasine među okupljenom svetinom, znajući dobro koja preovlađuje, pošto je unapred bila proturena: 'Časna Majka se vraća da iskoreni kolebljivce. Neka je blagoslovena majka našeg Gospoda!'

Kada je sve bilo završeno, nekoliko mrtvih tela ostalo je opruženo na pesku, a uhvaćeni su bili prebaćeni u hangare ispod kontrolnog tornja. Džesika spusti ruke. Proteklo je, možda, tri minuta. Znala je da je postojala mala verovatnoća da su Gurni i njegovi ljudi uhvatili nekog od kolovođa, one koji su predstavljali najjaču pretnju. Takvi su bili oprezni i lukavi. Ali, među uhvaćenima će se naći i neka krupnija riba, uz obaveznu bulumentu otpadnika i tikvana.

Džesika spusti ruke i ljudi se, kličući, podigoše na noge.

Kao da se ništa neprijatno nije dogodilo, Džesika siđe sama niz rampu i, obišavši svoju kćer, usredsredi punu pažnju na Stilgara. Crna brada, koja mu se prelivala preko okovratnika kapuljače pustinjaškog odela, poput divlje delte, sadržala je tu i tamo sede vlasi. Ali oči bez beonjača nosile su u sebi onu istu žestinu kojom su odisale prilikom njihovog prvog susreta u pustinji. Stilgar je shvatio značenje onoga što se upravo dogodilo i odobravao je. Bio je to pravi Naib Slobodnjaka, istinski vođa kadar da donosi krvave presude. Prve reči bile su mu sasvim u skladu sa takvim karakterom.

"Dobro došli kući, moja Gospo. Uvek je zadovoljstvo videti neposrednu i delotvornu akciju."

Džesika dopusti sebi jedva primetan osmejak. "Zatvori pristaništa, Stile. Niko neće da napusti ovo mesto dok ne ispitamo one koje smo pohvatali."

"To je već učinjeno, moja Gospo", reče Stilgar. "Gurnijev čovek i ja pomno smo se pobrinuli za celu stvar."

"Oni koji su pomogli bili su, dakle, tvoji ljudi."

"Neki od njih, moja Gospo."

Opazila je kod njega skriveno ustezanje, te klimnu glavom: "Prilično dobro si me proučio u stara vremena, Stile."

"Kao što jednom u nevolji rekoste, moja Gospo, čovek posmatra one koji opastanu i uči od njih."

U tom trenutku Alija kroči napred, a Stilgar se pomeri u stranu, tako da se Džesika nađe suočena sa svojom kćerkom.

Znajući da ne postoji način na koji bi sakrila ono što je saznala, Džesika nije ni pokušala bilo šta da zataji. Alija je bila u stanju, ako joj je bilo potrebno, da odgonetne svaku sitnicu - baš kao i bilo koja druga posvećenica Sestrinstva. Ona bi već po Džesikinom ponašanju saznala da je sve primećeno i protumačeno. Njih dve bile su neprijatelji za koje je reč smrtni samo dodirivala površinu.

Alija se odlučila za srdžbu kao za najlakšu i najpriličniju reakciju.

"Kako si se samo usudila da isplaniraš jednu ovakvu akciju, a da se prethodno nisi posavetovala sa mnom?" uzviknu, unoseći se Džesiki u lice.

Džesika joj odvrati blagim glasom: "Kao što si upravo čula, Gurni me uopšte nije uputio u plan. Mislilo se..."

"A ti, Stilgare?" reče Alija, okrenuvši se ka njemu. "Kome si ti odan?"

"Moja zakletva posvećena je Muad'Dibovoj deci", reče Stilgar prigušenim glasom. "Uklonili smo opasnost koja im je pretila."

"A zašto te to ne ispunjava radošću... kćeri?" upita Džesika.

Alija blesnu očima i skrenu pogled na majku; ali trenutak potom, pošlo joj je za rukom da obuzda unutrašnju buru, pa se čak i kiselo nasmešila. "Ja jesam ispunjena radošću... majko", reče ona. I na sopstveno iznenađenje Alija otkri da je odista srećna; ispunilo ju je izuzetno zadovoljstvo zbog toga što je sve što je zapreteno postojalo između nje i njene majke najzad izišlo na videlo. Trenutak koga se bojala bio je prošao, a da se ravnoteža snaga nije bitno promenila. "Raspravićemo ovo detaljnije u nekom pogodnijem trenutku", reče Alija, obraćajući se istovremeno i majci i Stilgaru.

"Svakako", reče Džesika, okrenuvši se prema princezi Irulan na način koji je značio otpuštanje prethodnog sagovornika.

Za nekoliko kratkih otkucaja srca, Džesika i princeza ćutke su

stajale, proučavajući jedna drugu - dve posvećenice Bene Geserita koje su svojevremeno prekinule sa Sestrinstvom iz istog razloga: ljubavi... Ljubavi prema muškarcima koji su sada bili mrtvi. Princeza je beznadežno volela Pola, postavši njegova žena, ali ne i bračni drug. Sada je živela samo za decu koju je Polu darovala njegova slobodnjačka naložnica, Čani.

Džesika prva prozbori: "Gde su moji unuci?"

"U Sieč Tabru."

"Ovde je suviše opasno za njih. Shvatam."

Irulan jedva primetno klimnu glavom. Pratila je razgovor između Džesike i Alije, ali ga je protumačila onako kako ju je Alija pripremila: 'Džesika se vratila Sestrinstvu, a nas dve znamo da ono ima planove sa Polovom decom.' Irulan nije spadala u najsavršenije posvećenice Bene Geserita: uživala je veći ugled zbog toga što je bila kćer Šadama IV, nego zbog nekog drugog razloga; uglavnom je bila odveć ohola da bi se napregla zarad poboljšanja svojih sposobnosti. I sada je izabrala način koji je bio nagao da bi bio u skladu sa obukom koju je stekla.

"Zbilja, Džesika", reče Irulan, "trebalo je da se posavetuješ sa Kraljevskim Savetom. Bilo je pogrešno sa tvoje strane što si delala jedino preko..."

"Da li treba da zaključim da niko od vas nema poverenja u Stilgara?" upita Džesika.

Irulan je posedovala dovoljno pameti da shvati da na ovakvo pitanje nije moguće dati odgovor. Bilo joj je drago kad su se izaslanici sveštenstva, ne mogavši više da uzdrže svoje nestrpljenje, progurali napred.

Ona izmeni pogled sa Alijom, pomislivši: Džesika je kao i uvek, ohola i sigurna u sebe! Međutim, jedan aksiom Bene Geserita iskrсну nepozvan u njenoj svesti: 'Oholi ne čine ništa drugo sem što podižu zidine zamka iza kojih pokušavaju da sakriju svoje sumnje i strahove.' Da li bi ova istina mogla da važi i za Džesiku? Svakako ne. Onda to mora biti poza. Ali sa kojom svrhom? Ovo pitanje uznemiri Irulan.

Kada su dospeli do Muad'Dibove majke, sveštenici postadoše bučni. Neki su joj samo celivali ruke, ali se većina duboko klanjala i

izgovarala zdravice. Na kraju je na red došlo dvoje vođa izaslanstva, prihvatajući uobičajenu ulogu: 'prvi dolaze poslednji.' Uz uvežbane osmehe, saopštili su Najsvetijoj Časnoj Majci da je zvanična svečanost Očišćenja očekuje u Tvrđavi, Polovom starom gradu-utvrđenju.

Džesika je pažljivo osmotrila ovaj par, nalazeći da joj je odvratan. Jedan od dvojice zvao se Javid, mlad čovek mrgodnih crta i razmaknutih jagodica, tamnih očiju koje nisu mogle da sakriju vrebajuće podozrenje koje je počivalo u njihovim dubinama. Drugi je bio Zebatalep, mlađi sin jednog Naiba koga je ona poznavala za svojih slobodnjačkih dana, na što je ovaj požurio da je podseti. Njega je bilo lako odgonetnuti: spoj veselosti i svireposti, suvonjavo lice sa plavom bradom; širio je oko sebe duh tajanstvenih uzbuđenja i moćnog znanja. Od ove dvojice, Javid je, prema njenom sudu, bio daleko opasniji; čovek samostalnog rasuđivanja, istovremeno privlačan i - nije mogla da pronađe drugi izraz - odvratan. Njegov naglasak učinio joj se čudan, pun starih slobodnjačkih izgovora, kao da je čovek poticao iz nekog izolovanog gnezda svog naroda.

"Kaži mi, Javide", reče ona, "odakle si ti?"

"Ja sam samo običan Slobodnjak iz pustinje", odgovori on, uterujući svakim slogom svoju tvrdnju u laž.

Zebatalep se umeša sa napadnim poštovanjem, što je gotovo ličilo na podsmevanje: "Imamo mnogo toga da pretresemo iz starih dana, moja Gospo. Ja sam bio jedan od prvih, znate, koji su uočili svetu prirodu misije vašeg sina."

"Ali ti nisi bio jedan od njegovi Fedajkina", reče ona.

"Ne, Moja Gospo. U to vreme bio sam više filozofski orijentisan; obučavao sam se za sveštenika."

I tako sačuvao kožu, pomisli ona.

Javid reče: "Čekaju nas u Tvrđavi, moja Gospo."

Ponovo je pomislila kako je čudnovatost njegovog naglasaka otvoreno pitanje koje zahteva odgovor. "Ko nas čeka?" upita.

"Zbor Vere, svi oni koji održavaju sjaj imenu i delima vašeg svetog sina", reče Javid.

Džesika je bacila pogled oko sebe i, ugledavši Aliju kako se osmehuje Javidu, upita: "Je li ovaj čovek jedan od tvojih

nameštenika, kćeri?"

Alija klimnu glavom. "Čovek koji je predodređen za velika dela."

Džesika, međutim, primeti da ova ljubaznost nije prčinila nikakvo zadovoljstvo Javidu. Rešila je da ga prepusti Gurnijevom specijalnom proučavanju. Gurni je upravo pristizao, sa pet poverljivih ljudi, signalizirajući joj da su saslušanja sumnjivih kolebljivaca u toku. On se kretao gegajućim korakom snažnog čoveka, dok mu je pogled šibao svud unaokolo, a svaki mišić plivao u opuštenoj budnosti, čemu ga je ona naučila kroz benegeseritske prana-bindu vežbe. Gurni je bio ružna ljudina uvežbanih refleksa, ubica i krajnje zastrašujuća pojava za mnoge, ali ga je Džesika volela i cenila iznad svih ostalih živih ljudi. Ožiljak od udarca inkvajn biča nabrao mu je kožu uzduž čeljusti, dajući mu opak izgled; kada je, međutim, ugledao Stilgara osmeh mu ublaži lice.

"Dobro urađeno, Stile", reče on i oni se, prema slobodnjačkom običaju, muški rukovaše.

"Očišćenje", reče Javid, dodirnuvši Džesikinu ruku.

Džesika se odmače i, pažljivo birajući reči u obuzdanoj snazi glasa, tonom i dikcijom koji su bili sračunati tačno određeno emocionalno dejstvo na Javida i Zebatalepa, reče: "Vratila sam se na Dinu da vidim svoje unuke. Moramo li da traćimo vreme na ove sveštenečke besmislice?"

Na Zebatalepa je ovo delovalo silinom šoka. Usta mu se nemo otvoriše, a unezveren pogled stade da šara unaokolo po onima koji su čuli. Oči su odavale svakog ko je čuo. Sveštenečka besmislica! Kakvu posledicu će imati ove reči, s obzirom na to da dolaze iz usta majke njihovog mesije?

Javid je, međutim, potvrdio Džesikinu procenu. Usta mu se stisnuše, a zatim se razvukoše u osmeh. Oči mu se ipak nisu smejele, ali nisu ni lutale okolo da bi zabeležile one koji su sve čuli. Javid je dobro znao ko se sve nalazi oko njih. U njegovoj svesti već se oformila mapa omeđena dometom Džesikinog glasa; onima koji su njom bili obuhvaćeni valjalo je ubuduće posvetiti posebnu pažnju. Samo nekoliko sekundi kasnije, Javid je prestao da se smeši, ali naglost kojom je to učinio bila je istovremeno priznanje da se odao. On nije propustio da uradi svoj domaći zadatak: poznate su mu bile

posmatračke moći Gospe Džesike. Kratak, grčevit pokret njegove glave izrazio je posedovanje pune svesti o tim moćima.

U munjevitom blesku misli, Džesika odmeri mogućnosti izbora. Mali znak ruke upućen Gurniju doneo bi Javidu smrt. To se moglo, zbog utiska, obaviti ovde, ili u potaji, kasnije, ako se udesi da liči na nesrećni slučaj.

Razmišljala je: Kada pokušamo da sakrijemo naše najunutrašnije nagone, čitavo biće vrišti izdaju. Benegeseritska obuka vrtela se oko tog otkrovenja: uzdići posvećenike iznad ove oprečnosti i naučiti ih čitanju tuđih misli. Ocenila je Javidovu inteligenciju kao vrednu, kao privremeno koristan teg na terazijama ravnoteže. Ukoliko bi ga pridobila, mogao je da postane beočug koji joj je bio potreban: pristup u arakensko sveštenstvo. Pored toga, on je bio Alijin čovek.

Džesika reče: "Moja zvanična pratnja mora da ostane mala. Imamo, međutim, još jedno mesto. Javide, ti ćeš nam se pridružiti. Zebatalepe, žao mi je. I još nešto, Javide... Prisustvovaću toj svečanosti... ako insistiraš."

Javid dopusti sebi da udahne punim plućima, a onda reče dubokim glasom: "Kako Muad'Dibova majka naredi." On pređe pogledom od Alije do Zebatalepa, a zatim ga ponovo upravi na Džesiku. "Žao mi je što uzrokuje ponovo odlaganje susreta sa vašim unučićima, ali postoje, ovaj, državni razlozi..."

Džesika pomisli: Dobro. On je, iznad svega, poslovan čovek. Čim mu odredimo cenu, kupićemo ga. Otkrila je da uživa u činjenici što on odlučno insistira na svojoj dragocenoj svečanosti. Ova mala pobeda povećaće mu ugled među drugovima, to su oboje znali. Prihvatanje njegovog Očišćenja moglo bi biti plaćanje unapred za docnije usluge.

"Pretpostavljam da si obezbedio prevoz", reče ona.

6.

Dajem ti pustinjskog kameleona čija ti sposobnost da se prilagodi okolini kaže sve što treba da znaš o osnovama ekologije i uspostavljanju ličnog identiteta.

Knjiga rugalica iz Hajtovog letopisa

Leto je, sedeći, svirao mali baliset koji mu je za njegov peti rođendan poslao savršeni umetnik na ovom instrumentu - Gurni Halek. Za četiri godine vežbanja Leto je dostigao određenu glatkoću, iako su mu dve krajnje bGs žice još zadavale teškoće. Otkrio je da ga baliset, u trenucima kada su ga obuzimala osećanja naročite pometenosti, smiruje - činjenica koja nije izmakla Ganiminoj pažnji. Sada je sedeo u svetlosti sumraka na stenovitom grebenu najjužnijeg kraja krševitog grebena koji je natkriljivao Sieč Tabr. Blago je cimao žice baliseta.

Ganima je stajala iza njega, i svojom malom prilikom zračila protestom. Nije želela da iziđe ovde, napolje, pošto je saznala od Stilgara da će se njihova baka zadržati u Arakenu. Posebno je bila protiv dolaska ovamo jer se približavala noć. Pokušavajući da pokrene svog brata, upitala je: "Pa, dobro, šta je sada?"

Kao odgovor on otpoče sledeću pesmu.

Po prvi put otkada je dobio ovaj poklon, Leto je snažno osetio da je baliset koji je držao u rukama delo majstora-zanatalije sa Kaladana. Posedovao je nasleđeno pamćenje koje mu je moglo pričiniti duboku nostalgiju za tom lepom planetom na kojoj je Kuća Atreida nekada vladala. Bilo je dovoljno da Leto, u prisustvu ove muzike, samo olabavi unutrašnje brane, pa da začuje pamćenja iz onih vremena kada se Gurni služio balisetom da očara svog prijatelja i zapovednika, Pola Atreida. Sa balisetom koji je svirao u njegovim rukama, Leto se sve više osećao prožet fizičkim prisustvom svog oca. I dalje je svirao i sa svakom novom sekundom uspostavljao jači odnos sa instrumentom. Osetio je unutar sebe savršeno idealizovan zbir koji je znao kako treba da se svira ovaj baliset, iako devet

godina stari mišići još nisu bili saobraženi toj unutrašnjoj svesti.

Ganima je nestrpljivo tapkala nogom, nesvesna da prati ritam bratovljevog sviranja.

Pošto je usta iskrivio u izraz koji je govorio o dubokoj usredsređenosti, Leto je prekinuo sa dobro poznatom muzikom i otpočeo jednu pesmu koja je čak bila starija od bilo koje koju je Gurni svirao. Bila je stara još u vreme kada su se Slobodnjaci selili na svoju petu planetu. Reči su odražavale jedan zensunijanski motiv, i on ih je osluškivao u svom pamćenju dok su mu prsti izmamljivali mucavu verziju melodije.

'Prirodin divan oblik
sadrži zanosnu suštinu
koju neki zovu - raspadanje.
Njenom zanosnom prisutnošću
novi život probija sebi put.
Suze koje se ćutke rone
nisu ništa drugo do voda duše:
One donose nov život
patnji bitisanja -
odvajanje od tog viđenja
koje smrt ujedinjuje u celinu.'

Kada je odsvirao poslednji ton, Ganima, koja je stajala iza njegovih leđa, reče: "To je odvratna stara pesma. Zašto baš nju?"

"Zato što pristaje."

"Hoćeš li je odsvirati Gurniju?"

"Možda."

"Nazvaće je mračnom besmislicom."

"Znam."

Leto je preko svog ramena, pogledao Ganimu. Nije bio iznenađen zbog toga što je ona poznavala ovu pesmu i njene stihove, već je doživeo napad straha zbog jedinstva njihovih blizanačkih života. Jedno od njih dvoje moglo je da umre, a da ipak ostane živo u svesti onog drugog, i da se pri tom nijedan deo pamćenja koje su delili ne okrnji; tako su bili bliski. Zastrasila ga je beskrajna mreža ove

bliskosti i on skide pogled sa nje. U mreži su, znao je, postojale pukotine. Njegov strah je narastao iz najnovije od ovih pukotina. Osetio je kako njihovi životi počinju da se razdvajaju i pitao se: Na koji način mogu da joj saopštim stvari koje su se samo meni desile?

Pogled mu je klizio pustinjom, zadržavajući se na dubokim senkama iza baračana - tim visokim lutajućim dinama srpastog oblika koje su se poput talasa valjale Arakisom. Ispred njega se pružao Kedem, unutrašnja pustinja, i njegove dine su, u poslednje vreme, veoma retko bile obeležene nepravilnošću koja je pratila napredovanje džinovskog crva. Zalazak sunca izvlačio je krvave pruge preko dina, bojeći plamenom svetlošću ivicu senke. Jastreb koji se obrušavao iz zagasitocrvenog neba ulovio je njegovu pažnju, kao što u letu lovi jarebicu kamenjarku.

Neposredno ispod njega, na pustinjskom tlu, rasle su biljke u preobilju zelenila, navodnjavane uz pomoć kanata koji su delom tekli otvoreni, a delom kroz pokrivene kanale. Voda je dolazila iz džinovskih sakupljača kišnice koji su se nalazili iza njega na najvišoj tački stene. Tamo se slobodno vijorila zelena zastava Atreida.

Voda i zelenilo.

Novi simboli Arakisa: voda i zelenilo.

Oaza zasađenih dina u obliku dijamanta prostirala se ispod njegovog visokog vidikovca zbirajući njegovu pažnju u oštru slobodnjačku svesnost. Sa stene ispod njega dopro je zvonki kliktaj noćne ptice i to je pojačalo osećaj da živi u ovom trenutku izvan divlje prošlosti.

Nous avons change'tout cela, pomisli, lako se lativši jednog od prastarih jezika koje su on i Ganimu koristili u potaji. 'Sve smo ovo promenili.' Uzdahnuo je. Oublier je ne puis. 'Ne mogu da zaboravim.'

Iza oaze, mogao je da, u slaboj svetlosti, razazna zemlju koju su Slobodnjaci zvali 'Praznina' - zemlja na kojoj ništa nije raslo, zemlja koja nikada nije bila plodna. Voda i obiman ekološki plan menjali su ovo. Bilo je, sada, mesta na Arakisu gde se mogla videti plišana zelena mekota pošumljenih brda. Šume na Arakisu! Ponekom iz novog pokolenja bilo je teško da zamisli dine ispod ovih valovitih zelenih brda. Takvim mladim očima viđenje ravne lisnatosti navodnjenog drveća nije pružalo nikakvo potresno značenje. Ali,

Leto je, u ovom trenutku, uhvatio sebe kako razmišlja na način starih Slobodnjaka, oprezan prema promeni, bojažljiv u prisustvu novog.

Rekao je: "Deca mi kažu da veoma retko u poslednje vreme pronalaze pustinske pastrmke ovde, na površini."

"Šta bi to trebalo da pokazuje?" upita Ganima. U njenom glasu mogla se osetiti zlovolja.

"Stvari su počele da se menjaju veoma brzo", reče on.

Još jedanput se ptica zvonko javila sa stene, a onda na pustinju pade noć, kao što jastreb pada na jarebicu. Noć ga je često izlagala naletima pamćenja - svi oni unutrašnji životi grajali su tražeći svoj trenutak. Ganima se nije protivstavljala ovom fenomenu na način na koji je on to činio. Poznavala je, ipak, njegove nemire i on oseti kako ga njena ruka dotače po ramenu u znak saosećanja.

Ispod njegovih prstiju baliset proizvede jedan srditi akord.

Kako bi mogao da joj kaže šta se dešava sa njim?

U njegovoj glavi su besneli ratovi, neprosto mnogo života je rasparčavalo svoja prastara pamćenja: žestoke nesreće, ljubavna slabost, boje mnogih mesta i mnogih lica... sahranjene tuge i uzavrele radosti mnoštva ljudi. Čuo je tugovanke koje su poticale sa planeta koje više ne postoje, zelene plesove i vatru ognjišta, naricaljke i usklike, čitavu žetvu bezbrojnih razgovora.

Njihov nalet je bilo, noću, još teže podneti kada se nalazio napolju.

"Zar ne bi trebalo da uđemo?" upita ona.

Zatresao je glavom i ona dožive taj pokret, shvativši najzad da su njegove nevolje daleko dublje no što je ona pretpostavljala.

Zašto tako pozdravljam noć odavde? zapitao se. Nije osetio da je Ganima povukla ruku sa njegovog ramena.

"Znaš li zašto kinjiš sebe na ovaj način?" reče ona.

Prepoznao je blag prekor u njenom glasu. Da, znao je. Odgovor je ležao ovde u njegovoj svesti, posve očigledan: Zbog toga što me ono veliko poznato-nepoznato iznutra pokreće kao talas. Osećao je podizanje talasa svoje prošlosti kao da jaše dasku za talase. Posedovao je očeva sećanja na proroštva, rasprostrta duž vremena, koja su nadilazila sve ostalo, pa ipak je želeo sve te prošlosti. Želeo ih je. A one su bile tako opasne. Znao je to sada potpuno u svetlosti

ove nove stvari koju će morati da saopšti Ganimi.

Pustinja je počinjala da lista pod izgrevajućom svetlošću Prvog Meseca. Zurio je u varljivu nepokretnost peščanih savijutaka koji su se pružali u beskonačnost. Sa njegove leve strane, na malom razmaku, stajao je Čuvar, jedna štrčeća stena koju su udari pustinjskog vetra sveli na nizak, izvijen oblik nalik na tamnog crva koji se probija između dina. Jednog dana će se stena na kojoj stoji smanjiti do sličnog oblika i Sieč Tabra neće više biti, osim u pamćenjima nekog kao što je on.

"Zašto zuriš u Čuvara?" upita Ganimi.

Slegnuo je ramenima. Uprkos naredbama svojih staratelja i on i Ganimi često su odlazili do Čuvara. Tamo su bili otkrili jedno tajno skrovište i Leto je znao zašto ih to mesto sada mami.

Ispod njega, na razdaljini prividno skraćenoj tamom, presijavajući se na mesečini, protezao se otkriveni kanat; površina vode se mreškala usled pokreta ribe grabljivice koju su Slobodnjaci oduvek puštali u svoju rezervnu vodu da bi odstranili pustinjsku pastrmku.

"Stojim između ribe i crva", promrmljao je on.

"Šta?"

Ponovio je glasnije.

Dodirnula je rukom usne, počinjući da nagađa ideju koja ga je pobudila da kaže ovo. Njen otac se nekad ovako ponašao; bilo je dovoljno da zaviri u svoju dušu i uporedi.

Leto je uzdrhtao. Pamćenja koja su ga vezala za mesta na koja njegova noga nikada nije stupila, ponudila su mu odgovore na pitanja koja nije postavio. Na gigantskom unutrašnjem platnu, sagledao je povezanost i odvijanje događaja. Peščani crv Dine nije mogao da pregazi vodu; voda je za njega bila otrovna. Pa ipak, ovde su znali za vodu još u praistorijska vremena. Bela gipsana udubljenja svedočila su o nekadašnjim jezerima i morima. Duboko iskopani bunari pronalazili su vodu koju je pustinjska pastrmka ranije napustila. Kao da je prisustvovao događajima, jasno je video šta se zbilo na ovoj planeti i to ga ispuni predosećanjem kataklizmičnih promena koje je ljudska intervencija donosila.

On reče glasom koji je jedva bio jači od šapata: "Znam šta se dogodilo, Ganimi."

Ona mu se primače. "Zaista?"

"Pustinjska pastrmka..."

Zamukao je i ona se zapita zašto se stalno poziva na tu haploidnu fazu razvoja planetinog gigantskog peščanog crva, ali se nije usudila da mu poremeti pažnju.

"Pustinjska pastrmka", ponovio je, "donešena je ovde sa nekog drugog mesta. U to vreme ova planeta bila je vlažna. Njihovo razmnožavanje premašilo je mogućnosti za održavanje ravnoteže postojećeg ekosistema. Pustinjske pastrmke umehurile su raspoloživu slobodnu vodu i stvorile pustinjsku planetu... i učinile su to da bi preživele. Na dovoljno suvoj planeti, mogle su da pređu u svoj stepen razvoja - pustinjskog crva."

"Pustinjske pastrmke?" Zavrtela je glavom, ne zato što je sumnjala u njegove reči, već što nije imala volju da pretražuje one dubine na kojima je on skupio ovakvo znanje. Pored toga, mislila je: Pustinjska pastrmka? Koliko je samo puta u ovom i drugim telima upražnjavala dečju igru hvatanja pustinjske pastrmke. Pritiskala bi je štapom, a zatim, pre no što bi je odnela do mrtvačke cedionice zbog njene vode, ljuštila ju je i čupkala dok se ova ne bi pretvorila u tanku membranu u obliku rukavice. Bilo je teško zamisliti to malo neinteligentno stvorenje kao tvorca velikih događaja.

Leto klimnu glavom u znak potvrde. Slobodnjaci su odvajkada puštali ribe grabljivice u svoje cisterne sa vodom. Haploidna peščana pastrmka aktivno se odupirala velikim nagomilavanjima vode u blizini površine planete; ribe grabljivice plivale su u ovom kanatu ispod njega. Njihov vektor razvoja prema obliku peščanog crva, prvobitno je mogao da podnese manje količine vode - količine koje ljudsko telo sadrži u svojim tkivima, na primer. Ali, suočene sa ogromnim masama vode, njihove hemijske fabrike postajale su neobuzdane i rasprskavale su se u smrtnom preobražaju što je dovodilo do stvaranja opasnog, zgusnutog melanža, droge krajnje svesti, čije su se razvodnjene čestice upotrebljavale u siečkim orgijama. Taj čisti koncentrat proneo je Pol Muad'Diba kroz zidove vremena, duboko u izvor rastvaranja, tamo gde se nijedan muškarac nikada nije usudio da krene.

Ganima je osetila da njen brat, koji je sedeo naspram nje, drhti.

"Šta si učinio?" zapitala ga je.

Ali, on nije želeo da prekine sopstveni lanac otkrovenja. "Manjak peščanih pastrmki - ekološki preobražaj planete..."

"One se odupiru tome, naravno", reče ona, počinjući da shvata strah u njegovom glasu, uvučena u ovu stvar protiv svoje volje.

"Kada nestanu peščane pastrmke, nestaće i svi crvi", reče on. "Plemena moraju biti upozorena."

"Neće više biti začina", reče ona.

Reči su tek dotakle najistaknutije tačke celovite opasnosti koju su oboje videli kako se nadvija nad ljudskim bespravnom uvlačenjem u prastare zakone odnosa na Dini.

"To je ono što Alija zna", reče on. "Zato i likuje."

"Kako možeš da budeš siguran u to?"

"Siguran sam."

Sada je pouzdano znala šta ga uznemirava, i oseti kako joj se od tog saznanja telom širi jeza.

"Plemena nam neće poverovati, ukoliko ona to odrekne", reče on.

Ova tvrdnja se oslanjala na osnovni problem njihovog bivstvovanja: kakvu su mudrost Slobodnjaci očekivali od jednog devetogodišnjaka? Alija, koja se svakim danom sve više otuđivala od svog unutrašnjeg sudelovanja u mnoštvu upamćenih života, igrala je na tu kartu.

"Moramo da ubedimo Stilgara", reče Ganimas.

Kao jedna, njihove glave se obrnuše prema mesečinom obasjanoj pustinji. Sada je ovo mesto izgledalo drugačije, izmenjeno kroz nekoliko trenutaka svesnosti. Uzajamno delovanje čoveka i ove okoline nikada im se nije očitije ukazalo. Osetili su se integralnim delovima jednog dinamičkog sistema koji se održavao u osetljivo uravnoteženom redu. Ovaj novi izgled podrazumevao je istinsku promenu svesti koja ih je preplavljivala opažanjima. Kao što je Liet-Kines rekao, univerzum je poprište neprestanog opštenja između životinjskih populacija. Prosta peščana pastrmka obratila se njima, kao ljudskim životinjama.

"Plemena će shvatiti opasnost koja pretili vodi", reče Leto.

"Ali ona pretili i većim stvarima od vode. To je..." Umukla je poimajući dublje značenje njegovih reči. Voda je bila najveći simbol

moći na Arakisu. U dubini duše Slobodnjaci su ostali životinje naročite prilagodljivosti, kadri da prežive u pustinji, stručnjaci za opstanak u nepogodnim uslovima. A kada je nastalo izobilje vode, u njima se dogodilo čudno premeštanje simbola, iako su i dalje bili svesni starih nužnosti.

"Misliš na pretnju koja ugrožava moć", ispravila ga je.

"Naravno."

"Ali, da li će nam poverovati?"

"Hoće, ako vide da se to događa, ako vide neravnotežu."

"Ravnoteža", reče ona, ponavljajući reči koje je njen otac davno izgovorio: "Ekonomija protiv lepote - priča starija od Sabe." Uzdahnuo je i pogledao ju je preko ramena. "Počinju da mi se javljaju proročki snovi, Gani."

Njoj se ote bolan uzdah.

Rekao je: "Kada nam je Stilgar saopštio da se naša baka zadržala - ja sam već znao za to. Sada su mi moji ostali snovi sumnjivi."

"Leto..." Zavrtela je glavom, a oči joj se ovlažiše. "Našeg oca je to stiglo u kasnijem dobu. Pomišljaš li da bi to moglo da bude..."

"Sanjao sam sebe kako odeven u oklop jezdim preko dina", reče on. "A bio sam u Jakarutu."

"Jaka..." Pročistila je grlo. "Taj stari mit!"

"Stvarno mesto, Gani! Moram da pronađem tog čoveka koga zovu Propovednik. Moram da ga pronađem i da ga ispitam."

"Misliš da je on... naš otac?"

"Zapitaj se sama?"

"To baš liči na njega", složila se, "ali..."

"Ne dopadaju mi se stvari za koje znam da ću ih učiniti", reče on. "Prvi put u životu razumem svoga oca."

Osetila se isključenom iz toka njegovih misli, pa reče: "Propovednik je verovatno samo neki stari mističar."

"Molim se da ispadne tako", prošaputao je. "Oh, kako se molim da ispadne tako!" Zanjihao se napred i ustao. Dok je pravio ovaj pokret, baliset mu zazuja u rukama. "Kada bi samo on bio Gabrijel bez roga." Muklo je zurio u mesečinom obasjanu pustinju.

Okrenula se i uputila pogled u pravcu u kome je on gledao i

videla crvenkastu zažarenost truleće vegetacije na rubu siečkih sadova kao i savršenu isprepletanost linija dina. Tamo se nalazilo mesto na kome je tekao život. Čak i kada je pustinja spavala, ponešto je ostajalo budno u njoj. Osećala je tu budnost, slušajući kako dole, ispod nje, životinje dolaze do kanata na pojilo. Letovo otkrovenje preinačilo je ovu noć: ovo je bio trenutak življenja, vreme da se otkriju pravilnosti u neprekidnoj promeni, jedan časak u kome je valjalo osetiti dug put koji ih je delio od njihove zemaljske prošlosti, sve to zatvoreno u njenom pamćenju.

"Zašto Jakarutu?" upitala je, remeteći raspoloženje jednoličnimomtona svog glasa.

"Zašto... Ne znam. Kada nam je Stilgar prvi put ispričao kako su tamo ubijali ljude i od mesta načinili tabu, pomislio sam... isto što i ti. Ali odande sada dolazi opasnost... i Propovednik."

Nije odgovorila, niti je zahtevala da sa njom podeli još nešto od svojih proročkih snova, a znala je koliko mnogo mu to govori o njenom strahu. Ova staza je vodila ka Izrodstvu i oboje su to znali. Reč je lebdela neizgovorena između njih, kada se on okrenu i povede je natrag, preko stena, do ulaza u Sieč. Izrodstvo.

7.

Vaseljena je božja. To je jedna stvar, celina naspram koje se sva izdvajanja mogu raspoznati. Kratkotrajan život, pa čak i onaj samosvesni i razumni koji nazivamo čuvstvenim, tek je u nepostojanoj vezi sa svakim delićem ove celine.

Tumačenja iz K.E.P. (Komisije Ekumenskih prevodilaca)

Halek je upotrebio znake date rukom da bi preneo glavnu poruku, glasno govoreći u isto vreme o drugim stvarima. Nije mu se dopalo malo predsooblje koje su sveštenici izabrali za pozornicu podnošenja izveštaja, jer je znao da vrvi špijunskim napravama. Uostalom, neka pokušaju da proniknu u tajnu sićušnih znakova rukom. Atreidi su vekovima koristili ovo sredstvo opštenja a da se nije našao niko mudriji koji bi ih provalio.

Napolju se spustila noć, međutim ova prostorija nije imala prozore i svetlost je dolazila od sjajnih kugli koje su se nalazile u gornjim uglovima.

"Mnogi od onih koje smo pokupili su Alijini ljudi", doznačio je Halek posmatrajući Džesikino lice dok joj se glasno obraćao, izveštavajući je da ispitivanje i dalje traje.

"Dakle, kao što si naslutio", odgovorila je Džesika, trepćući prstima. Klimnula je glavom i izustila otvoren odgovor: "Očekujem pun izveštaj kada okončaš posao, Gurni."

"Naravno, moja Gospo", reče on, a njegovi prsti nadovezaše: "Ima još nešto, veoma uznemiravajuće. Pod dejstvom jakih droga, neki od zatvorenika su 'propevali' o Jakarutu i tek što bi izgovorili to ime, umirali su."

"Uslovljeni zaustavljač srca?" upitaše Džesikini prsti. Rekla je: "Jesi li oslobodio neke uhapšenike?"

"Nekolicinu, moja Gospo - očigledni ološ." A njegovi prsti išaraše: "Sumnjamo na srčanu prisilu, ali još nismo sigurni. Autopsije nisu završene. Ja sam, međutim, pomislio da bi trebalo da saznaš ovaj podatak u vezi Jakaruta, pa sam odmah došao."

"Moj Vojvoda i ja smo uvek smatrali da je Jakarutu zanimljiva legenda koja verovatno počiva na činjenici", rekoše Džesikini prsti. Ovaj put je izostavila uobičajen izliv tuge koji je pratio govorenje o davno nestalom predmetu svoje ljubavi.

"Imate li neka naređenja?" upita Halek, glasno.

Džesika mu je odgovorila blagim glasom, naloživši mu da se vrati do sletne piste i da joj donese izveštaj tek kad bude raspolagao određenim podacima, ali su njeni prsti preneli drugačiju poruku: "Obnovi veze sa tvojim prijateljima među krijumčarima. Ako Jakarutu postoji, onda se izdržava od prodaje začina. U tom slučaju, izuzev krijumčara, za njih nema drugog tržišta."

Halek se kratko naklonio, a njegovi prsti prozboriše: "Već sam preduzeo korake u tom pravcu, moja Gospo." I pošto nije mogao da odbaci ono u čemu se celog života obučavao, dodade: "Budi vrlo obazriva na ovom mestu. Alija je tvoj neprijatelj i većina sveštenika pripada njoj."

"Ne i Javid", odgovoriše Džesikini prsti. "On mrzi Atreide. Sumnjam da bi iko sem veštaka mogao to da otkrije, no ja sam ubeđena u to. On kuje zaveru, a Alija zna za to."

"Dodeljujem dodatnu stražu vašoj ličnosti", reče Halek glasno, izbegavajući munjevite varnice nezadovoljstva koje sevnuše u Džesikinim očima. "Postoje opasnosti, uveren sam u to. Da li ćete provesti noć ovde?"

"Otići ćemo kasnije u Sieč Tabr", reče ona i zastade kolebajući se da li da mu kaže da ne šalje još straže, ali ipak ne reče ništa. Trebalo je imati poverenja u Gurnijev instinkt. Ne jedan Atreid je ovo naučio, bilo na svoje zadovoljstvo ili žalost. "Čeka me još jedan sastanak - ovog puta sa Učiteljem Iskušenika", reče ona. "To je poslednje, posle čega ću se sa zadovoljstvom otresti ovog mesta."

8.

I ja smotrih jednu drugu zver kako izniče iz peska; imala je dva roga poput jagnjeta ali su joj čeljusti bile nazubljene i ognjene kao zmajeve a telo svetlucalo i nagorevalo od velike vreline dok je šištala kao zmija.

Revidirana Oranjska Biblija

Nazivao je sebe Propovednikom, i počeo da se širi strah među mnogima na Arakisu da to može biti Muad'Dib koji se vratio iz pustinje, ni najmanje mrtav. Muad'Dib je mogao biti živ; jer ko je video njegov leš? Kada je već reč o tome, ko je video i jedno telo koje je pustinja uzela? Pa ipak - Muad'Dib? Tačke sličnosti su se mogle pronaći, iako mu nijedan iz onih starih dana nije pristupio i rekao: "Da, ovo je Muad'Dib. Poznajem ga."

Pa ipak... kao i Muad'Dib, Propovednik je bio slep, njegove očne duplje crne i pune ožiljaka sličnih onima koji nastaju pod dejstvom sagorevača kamena. Mnogi su ovo opazili. Taj propovednik bio je mršav, njegovo kožasto lice puno ožiljaka, a kosa seda. Ali duboka pustinja je na ovaj način obeležila mnoge ljude. Bilo je dovoljno da se obazrete oko sebe, pa da se u to uverite. Postojala je još jedna sporna činjenica: Propovednika je vodio neki mladi Slobodnjak, momak iz nepoznatog sieča koji je, kada su ga pitali, odgovarao da on radi kao najamnik. Dokazivao je da Muad'Dibu, pošto je poznavao budućnost, nije bio potreban vodič osim pred sam kraj kada ga je jad ophrvao. Samo tada mu je vodič bio potreban; svi su to znali.

Propovednik se pojavio na ulicama Arakena jednog zimskog jutra, držeći mrku, venama izbrazdanu ruku na ramenu svog mladog vodiča. Momak, koji se predstavio kao Asan Tarik, probijao se kroz prašinu jutarnje ljudske vreve koja je mirisala na kremen, vodeći svog gospodara sa uvežbanom okretnošću čoveka rođenog u naselju, ni u jednom trenutku ne gubeći dodir sa njim.

Primećeno je da je slepi čovek nosio tradicionalnu burku preko

pustinjskog odela koje je imalo obeležja onih kakva su se nekad izrađivala jedino u siečkim pećinama najdublje pustinje. Nije bilo nalik na razbarušena odela koja su preovladavala u poslednje vreme. Nosna cev koja je sakupljala vlagu iz njegovog daha i sprovodila je do uloška za kružno hlađenje ispod burke bila je obavijena pletenicom, i to pletenicom od crne vinove loze kakva se još veoma retko viđala. Obrazina odela koja je pokrivala donju polovinu lica bila je išarana zelenim zakrpama, nagriženim udarima peska. Sve u svemu, ovaj propovednik je bio pojava iz Dinine prošlosti.

Tog zimskog jutra mnogi u gomili obratili su pažnju na njegovo prolaženje. Najzad, slepi Slobodnjak je i dalje predstavljao retkost. Slobodnjački zakon je slepce predavao Šai-Huludu. Slovo zakona, iako manje uvažavano u ova moderna, vodom obilna vremena, ostalo je nepromenjeno od najranijih dana. Slepac se prinosiso na dar Šai-Huludu. Bilo im je suđeno da ih izlože u bledu da bi ih veliki crvi požderali. Kada bi se to dogodilo - a priče o tome su redovno pristizale u gradove - uvek bi se zbililo tamo gde su vladali najveći crvi, zvani Stari ljudi pustinje. Jedan slepi Slobodnjak je, stoga, predstavljao neobičnost i ljudi su zastajali da osmotre ovaj čudan par.

Momkova spoljašnjost odavala je oko četrnaest normalnih godina starosti i pripadao je novom soju Slobodnjaka koji su nosili preinačena pustinjska odela; lica su kod njih ostajala otkrivena dozvoiljavajući vazduhu da ih lišava vlage. Njegovo telo se odlikovalo vitkošću; oči, začinom obojene, bile su potpuno plave, imao je prćast nos i onaj bezazlen izgled nevinosti koji tako često, kod mladih ljudi, skriva cinično znanje. Nasuprot njemu, slepi čovek ličio je na uspomenu gotovo zaboravljenih vremena - krupnog koraka i sa žilavošću koja je zborila o mnogim godinama provedenim na pesku po kome su ga nosile njegove vlastite noge ili neki zauzdani crv. Držao je glavu u onoj ukrućenosti stisnutog vrata koje neki slepci ne mogu da se oslobode. Zakukuljena glava pomerala se jedino kada bi načulio uvo da uhvati kakav zanimljiv zvuk.

Neobičan par prošao je kroz dnevnu pučku gungulu koja se povećavala i konačno dospeo do podnožja stepenica koje su, nalik

na terasasta polja, vodile nagore prema jednom strmom nagibu - Alijinom hramu, odgovarajućem parnjaku Polove Tvrđave. Propovednik stade da se penje stepenicama, sve dok on i njegov mladi vodič ne stigoše na treće odmorište, gde su hodočasnici iščekivali jutarnje otvaranje džinovskih vrata koja su se nalazila iznad njih. Ova vrata bila su dovoljno velika da kroz sebe propuste celu katedralu jedne od starih religija. Verovalo se da se prolaženjem kroz njih hodočasnikova duša smanjuje do mušice, postaje dovoljno mala da može da prođe kroz iglene uši i prodre u nebesa.

Stupivši na ivicu trećeg odmorišta, Propovednik se okrenu i činilo se da gleda oko sebe, videći svojim praznim, očnim dupljama bedaste gradske stanovnike, među kojima je bilo i Slobodnjaka, u odeći koja je podražavala pustinjska odela mada je u pitanju bila samo dekorativna tkanina, videći pohlepne hodočasnike, tek prispele Esnafovim svemirskim transportom, koji su iščekivali taj prvi korak posvećenja koji bi trebalo da im osigura mesto u raj.

Odmorište je bilo bučno mesto: tu su se nalazili pripadnici kulta Mahdijevog Duha u svojim zelenim odorama koji su nosili žive sokolove uvežbane da krešte 'zov nebesima'. Prodavci su vičući nudili kupcima hranu. Mnogo što šta je bilo izloženo na prodaju. Glasovi su se nadvikivali u piskavoj utakmici: mogao se primetiti Dinin Tarok sa svojim knjižicama komentara odštampanih na šigavajru. Jedan prodavac izložio je egzotične komadiće odeće koju je 'zajemčeno dodirnuo Muad'Dib lično'. Drugi je pokazivao bočice vode koja je 'osvedočeno poticala iz Sieč Tabra', gde je Muad'Dib živeo. Na sve strane romorili su razgovori na stotinu i više dijalekata Galača, ovde-onde prošarani oštrim grlenim glasovima i cikom austrajnskih jezika koji su takođe potpadali pod Sveto carstvo. Lice-igrači i mali ljudi sa podozrivih zanatlijskih planeta Tleilaksa skakutali su i vrteli se po gomili u odeći živahnih boja. Bilo je tu kako ispošćenih, tako i podgojenih, od vode nabreklih, lica. Iz pravca širokih stepenica koje su bile izrađene od kremenitog plastičnog čelika dopiralo je šumorenje hitrih koraka. Pokatkad bi se neki parajući glas izdigao iz ove kakofonije u molitvi: "Muaaaad'Dib! Muaaaad'Dib! Blagosiljaj moju usrdnu molbu! Ti, koji si božji miropomazanik, blagosiljaj moju dušu! Muaaad'Dib!"

U neposrednoj blizini, među hodočasnicima, dva glumca su za nagradu od nekoliko novčića recitovala redove iz trenutno popularne 'Rasprave između Armistida i Lendgraha'.

Propovednik je podigao glavu da bi ih čuo.

Glumci su bili sredovečni građani i imali su gnjavatorske glasove. Na reč zapovesti, mladi vodič ih je opisao Propovedniku. Bili su odeveni u široke odežde i išli su tako daleko da čak nisu izvoleli da na svoja od vode nabrekla tela navuku patvorena pustinjska odela. Asanu Tariku se ovo učinilo zabavnim, ali ga Propovednik smesta ukori zbog toga.

Glumac koji je igrao ulogu Lendgraha upravo je zaključivao svoju besedu: "Bah! Jedino je osetljiva ruka u stanju da dokuči vaseljenu. Ta ruka je ono što goni tvoj dragoceni mozak, a, takođe, goni i sve drugo što od njega potiče. Ti vidiš ono što si stvorio, ti postaješ osetljiv, tek pošto je ruka obavila svoj posao!"

Raštrkan aplauz pozdravio je njegovo izvođenje.

Propovednik ušmrknu i njegove nozdrve se ispuniše raznovrsnim mirisima ovog mesta: esteri oslobođeni iz nemarno doteranih pustinjskih odela, prikrivajući mošuse različitog porekla, uobičajena kremenska prašina, dahovi nebrojenih egzotičnih jela i mirisi retkih tamjana koji su već bili upaljeni u unutrašnjosti Alijinog hrama i sada su pirili niz stepenice u brižljivo vođenim strujama. Propovednikove misli su se, dok je upijao okolinu, ogledale na njegovom licu: Dovde smo došli, mi Slobodnjaci!

Gomila na odmorištu se iznenada zatalasa jer joj je nešto privuklo pažnju. Peščani plesači su pristigli na trg u podnožju stepenica, njih pedesetak povezanih elaka užetom. Oni su, očigledno, igrali ovako već danima, težeći da dostignu stanje ekstaze. Pena im je udarala na usta dok su se trzali i tabanali po zvucima svoje tajnovite muzike. Najmanje trećina njih se onesveščena klatila u konopcima, cimana napred i nazad od strane ostalih, nalik na lutke nanizane na žice. Jedna od ovih lutaka se, ipak, preнула iz nesvesti i rulja je očito znala šta može da očekuje.

"Viiidim!" vrisnuo je novoprobeđeni. "Viiidim!" On se odupirao potezanju ostalih igrača i bacao svoj divlji pogled nalevo i nadesno... "Ovde gde je ovaj grad, biće samo pesak! Viiidim!"

Grohotan, bujajući smeh razlegao se među posmatračima. Čak su mu se pridružili i neki novi hodočasnici.

Ovo je bilo previše za Propovednika. Uzdigao je obe ruke i grmnuo glasom koji je nekad, svakako, zapovedao jahačima crva. "Tišina!" Na ovaj ratnički poklič trgom je zavladao tajac.

Propovednik je upravio suvonjavu ruku u pravcu igrača i obmana da on, u stvari, vidi bila je čudesno jaka. "Zar niste čuli ovog čoveka? Bogohulnici i idolopoklonici! Svi vi! Muad'Dibova religija nije Muad'Dib. On je prezire kao što prezire i vas! Pesak će prekriti ovo mesto. Pesak će prekriti vas."

Izrekavši ovo, spustio je ruke, stavio jednu šaku na rame svog mladog vodiča i naredio: "Vodi me sa ovog mesta."

Možda je to bilo zbog reči koje je Propovednik izabrao: On je prezire kao što prezire i vas! Možda je to bilo zbog njegovog glasa, koji je svakako sadržavao nešto više od ljudskog, izvesnu zvučnost, bez sumnje, stečenu kroz upražnjavanje umetnosti benegeseritskog Glasa, koji je zapovedao čisto prelivima tananih glasovnih izvijanja. Možda je to bilo samo zbog misticizma nerazlučivo vezanog za ovo mesto u kome je Muad'Dib živeo, kojim je hodio i vladao. Bilo kako bilo, tek je neko sa odmorišta uskliknuo i povikao prema Propovednikovim leđima koja su se udaljavala, glasom u kome je treperilo religiozno strahopoštovanje: "Je li nam se ovo Muad'Dib vratio?"

Propovednik se zaustavio, posegnuo rukom za kesu ispod svoje burke i izvadio jedan predmet koji su samo oni što su stajali u blizini prepoznali. Bila je to čovekova šaka mumificirana u pustinji, jedna od planetnih šala na račun smrtnosti koje su se povremeno pojavljivale iz peska i bile opšteprihvaćene kao prenošenje poruke Šai-Huluda. Šaka je bila sasušena u stisnutu pesnicu i završavala se belom koskom izgrebanom peščanim vetrovima.

"Donosim ruku Boga, i to je sve što donosim!" povikao je Propovednik. "Govorim u ime Božje. Ja sam Propovednik."

Neki su ga razumeli u smislu da je ta ruka pripadala Muad'Dibu, ali su drugi ostali očarani njegovim zapovedničkim prisustvom i strašnim glasom - i eto kako je Arakis saznao njegovo ime. Ali ovo nije bio i poslednji put kada se začuo njegov glas.

9.

Obično se kaže, dragi moj Georade, da u iskustvu sa melanžom postoji velika prirodna vrlina. Možda je to istina. U meni, međutim, ostaju duboke sumnje da svaka upotreba melanža donosi vrlinu. Čini mi se da su određene osobe izopačile upotrebu melanža okrećući je protiv Boga. Rečima Ekumenona, oni su unakazili dušu. Oni pokupe površinu melanža i zbog toga veruju da su dostigli milost. Oni ismevaju svoje savremenike, čine veliku štetu pobožnosti i zlonamerno izvrću značenje ovog izobilnog dara, što, svakako, predstavlja sakaćenje koje je izvan čovekove moći prepravljanja. Da bi istinski bio jedno sa vrlinom začina, ni na jedan način nepokvaren, pun mile časti, čovek mora da dopusti saglasnost svojih dela i reči. Kada tvoja dela zaokruže sistem zlih posledica, onda te treba ceniti po tim posledicama a ne po tvojim objašnjenjima. Tako nam valja proceniti Muad'Diba.

Pedantna Jeres

Bila je to mala soba okađena mirisom ozona, svedena na senovito sivilo mutnim sjajnim kuglama i metalnoplavom svetlošću koja je dopirala sa ekrana. Ekran je bio oko metar širok i svega dve trećine metra visok. On je otkrivao u opštem planu sliku goletne, stenovite doline sa dva Laza tigra kako se hrane krvavim ostacima nedavnog lova. Na padini brda iznad tigrova mogao se opaziti jedan vižljast čovek u sardaukarskoj radnoj uniformi, sa obeležjem Levenbreha na okovratniku. Na grudima mu je visila kontrolna tabla odašiljača poslušnosti.

U jednoj suspenzorskoj stolici kadroj da menja više oblika, koja se nalazila naspram ekrana, sedela je plavokosa žena neodređenih godina starosti. Imala je srcasto lice i tanke ruke koje su, dok je posmatrala, stezale naslon stolice. Punoća bele haljine ukrašene zlatom skrivala je njen stas. Na jedan korak razdaljine, sa njene desne strane, stajao je zdepast čovek, obučen u bronzanozlatnu uniformu bašarskog ađutanta u staroj imperiji Sardaukara. Njegova

kosa koja je sedela bila je kratko podšišana iznad četvrtastog bezosećajnog lica.

Žena se nakašlja i reče: "Ispalo je kao što si predvideo, Tiekaniče."

"Nesumnjivo, princezo", odvrati bašarski ađutant promuklim glasom.

Ona se nasmeja, opazivši napetost u njegovom glasu, a onda upita: "Reci mi, Tiekaniče, kako će se mom sinu dopasti zvuk titule Imperatora Farad'na I?"

"Ta titula njemu dolikuje, princezo."

"Nisam te to pitala."

"Možda neće odobriti neke stvari koje su urađene da bi on dobio tu, ah, titulu."

"A onda opet..." Okrenula se i stala da, kroz tamu, pilji u njega. "Dobro si služio mog oca. Nije bila tvoja greška što su mu Atreidi preoteli presto. Ali je izvesno da i ti osećaš žaoku ovog gubitka podjednako oštro kao i bilo..."

"Da li princeza Vensicia ima neki specijalan zadatak za mene?" upita Tiekanik. Njegov glas je ostao promukao ali je sada u njemu bilo i britkosti.

"Imaš rđavu naviku da me prekidaš", reče ona.

Sada je bio red na njega da se nasmeje, otkrivajući pri tom guste redove zuba koji zablistaše u svetlosti ekrana. "Povremeno me podsećate na vašeg oca", reče on. "Uvek neko okolišenje pre nego što izdate zahtev za delikatan... ah, zadatak."

Ona naglo skide pogled sa njega ne bi li sakrila bes i upita ga: "Da li zaista misliš da će ovi Laza tigrovi vratiti mog sina na presto?"

"To je sasvim moguće, princezo. Morate priznati da kopilad Pola Atreida neće biti više do sočan zalogaj za ovo dvoje. A kada ti blizanci nestanu..." On sleže ramenima.

"Unuk Šadama IV postaje logičan naslednik", reče ona. "Upravo tako ukoliko uspemo da izbegnemo da nas Slobodnjaci, Landsrad i CHOAM okrive, da ne pominjem bilo kog preživelog Atreida koji bi mogao..."

"Javid me uverava da njegovi ljudi mogu sasvim lako da se pobrinu za Aliju. Gospu Džesiku ne računam u Atreide. Ko još

preostaje?"

"Landsrad i CHOAM će poći tamo gde je zarada", reče ona, "ali šta ćemo sa Slobodnjacima?"

"Udavićemo ih u Muad'Dibovoj religiji!"

"To je lakše reći nego uraditi, dragi moj Tiekaniče."

"Shvatam", reče on. "Ponovo se vraćamo tom starom sporu."

"Kuća Korino je učinila mnogo gore stvari da se domogne vlasti", reče ona.

"Ali primiti tu... tu Mahdi religiju!"

"Moj sin te poštuje", reče ona.

"Princezo, ja čeznem za danom kada će kuća Korina povratiti svoju zakonitu stolicu vlasti. Isto to oseća svaki preostali Sardaukar ovde na Salusi. Ali ako vi..."

"Tiekaniče! Ovo je planeta Salusa Sekundus. Nemoj da zapadaš u lenjost koja se raširila našim Carstvom. Puno ime, potpuna titula - pozornost na svaku pojedinost. Ove osobine će poslati atreidsku živu krv u pesak Arakisa. Svaka pojedinost, Tiekaniče!"

Znao je šta želi da dobije ovim napadom. Bio je to deo prevejane lukavštine koju je naučila od svoje sestre, Irulan. Pa ipak, osetio je da mu tle izmiče pod nogama.

"Čuješ li me, Tiekaniče?"

"Čujem, princezo."

"Želim da primiš tu Muad'Dibovu religiju", reče ona.

"Princezo, skočio bih u vatru za vas, ali ovo..."

"Ovo je naređenje, Tiekaniče!"

Progutao je pljuvačku i stao da zuri u ekran. Laza tigrovi su okončali obed i sada su ležali na pesku dovršavajući umivanje dugim jezicima kojima su prelazili preko prednjih šapa.

"Naređenje, Tiekaniče, da li me razumeš?"

"Čujem i pokoravam se, princezo." Ton njegovog glasa nije se promenio.

Uzdahnula je. "Oh, kada bi samo moj otac bio živ..."

"Da, princezo."

"Ne podsmevaj mi se, Tiekaniče. Znam koliko ti je to odvratno. Ali, ako ti daš primer..."

"On me, možda, neće slediti, princezo."

"Slediće." Pokazala je na ekran. "Pade mi na pamet da bi ovaj Levenbreh mogao da bude problem."

"Problem? Kako to?"

"Koliko ljudi zna za ovu stvar sa tigrovima?"

"Levenbreh, koji je njihov ukrotitelj... jedan transportni pilot, vi, i naravno..." On se potapša po grudima.

"A kako stoji stvar sa kupcima?"

"Oni ništa ne znaju. Čega se plašite, princezo?"

"Moj sin je prilično osetljiv."

"Sardaukar ne otkriva tajne", reče on.

"Ni mrtvi ljudi, takođe." Ona posegnu napred i pritisnu jednu crvenu dirku koja se nalazila ispod osvetljenog ekrana. U istom trenutku Laza tigrovi podigoše glave. Skočili su na noge i pogledali prema brdu na kome se nalazio Levenbreh. Krećući se kao jedan, obrnuše se i počеше da grabe uz brdo.

Sa izgledom spokojstva, u prvi mah, Levenbreh pritisnu dirku na svom odašiljaču. Njegovi pokreti odavali su samopouzdanje, ali kada su mačke nastavile da jurišaju prema njemu, on postade uzrujaniji i stade da pritiska dirku sve žešće. Izraz zabezeknute svesnosti prelete preko crta njegovog lica i ruka mu trže prema radnom nožu za pojasom. Ovaj pokušaj je došao suviše kasno. Grabuljaste kandže zariše mu se u grudi i on pade koprcajući se. Kada se našao na zemlji, drugi tigar ga zgrabi za vrat zubatim čeljustima i protrese. Kičma puče.

"Pozornost na pojedinosti!" reče princeza. Okrenula se i ukočila se ugledavši kako Tiekanić izvlači svoj nož. Međutim, on joj ponudi bodež, pružajući dršku napred.

"Možda biste želeli da upotrebire moj nož kako biste posvetili pažnju još jednoj pojedinosti", reče on.

"Vrati to u korice i ne izigravaj budalu!" viknu ona pomamno. "Ponekad, Tiekaniče, izazivaš me da..."

"Onaj napolju je bio dobar čovek, princezo. Jedan od mojih najboljih ljudi."

"Jedan od mojih najboljih ljudi", ispravi ga ona.

Drhtavo je uvukao dubok dah i vratio nož u kaniju. "A šta ćemo sa mojim transportnim pilotom?"

"To će se pripisati nesrećnom slučaju", reče ona. "Posavetovaćeš ga da obezbedi krajnju predostrožnost kada nam bude dopremao tigrove natrag. I naravno, kada isporuči naše ljubimce Javidovim ljudima za transport..." Spustila je pogled na njegov nož.

"Je li to naređenje, princezo?"

"Jeste."

"Hoću li ja, potom, sam pasti na svoj nož ili ćete se vi pobrinuti za tu, ah, pojedinost?"

Odgovorila mu je sa pritvornom mirnoćom, hrapavim glasom: "Tiekaniče, da nisam apsolutno ubeđena da bi ti pao na svoj nož na moju zapovest, ne bi stajao ovde pored mene - naoružan."

Progutao je knedlu i zagledao se u ekran. Tigrovi su još jednom utoljavali svoju glad.

Ona je odbila da posmatra prizor, već je i dalje zurila u Tiekanika. Najzad reče: "Takođe ćeš reći našim kupcima da nam više ne dovode odgovarajuće parove dece koja se poklapaju sa nužnim opisom."

"Kako zapovedite, princezo."

"Nemoj da razgovaraš tim tonom sa mnom, Tiekaniče."

"Razumem, princezo."

Njene usne se stisnuše u pravu liniju. Zatim reče: "Koliko još imamo tih parnih kostima?"

"Šest kompleta odeće, zajedno sa pustinjским odelima i cipelama za pesak, sa utisnutom oznakom Atreida na svakom od njih."

"Da li je tkanina isto tako skupocena kao ona na ovom paru?" Klimnula je glavom u pravcu ekrana.

"Kakva dolikuje kraljevskoj visosti, princezo."

"Pozornost na pojedinosti", reče ona. "Ovo ruho će biti otpremljeno na Arakis kao dar našim kraljevskim rođacima. To će biti darovi mog sina, da li me razumeš, Tiekaniče?"

"Potpuno, princezo."

"Nagovori ga da napiše prigodno pisamce. U njemu bi trebalo da stoji da im on šalje ovo malo ruha kao dokaz njegove privrženosti kući Atreida. Nešto u tom smislu."

"A za koju priliku?"

"Za rođendan, sveti dan ili slično, Tiekaniče. To prepuštam tebi."

Imam poverenja u tebe, moj prijatelju."

Ćutke ju je posmatrao.

Lice joj se smrče. "Mora da ti je to poznato? Kome bih još mogla da verujem posle smrti svog supruga?"

Stresao se, pomislivši kako se samo revnosno ugledala na pauka. Ne bi čak bilo dovoljno stupiti u prisne odnose sa njom, što je njegov Levenbreh, kako je sada pretpostavljao, učinio.

"I, Tiekaniče", reče ona, "još jedna pojednost."

"Da, princezo."

"Moj sin se vaspitava da vlada. Doći će vreme kada će morati da dograbi mač u vlastite ruke. Ti ćeš znati kada taj trenutak naiđe. Želim da me smesta izvestiš o tome."

"Kako zapovedite, princezo."

Povila se nazad i hotimično se zagledala u Tiekanika. "Znam da mi ne odobravaš. To je, uostalom, nevažno, sve dok budeš pamtio lekciju koju je dobio Levenbreh."

"On je bio vrlo spretan sa životinjama, ali za bacanje - posle upotrebe; da, princezo."

"Nisam mislila na to!"

"Niste? E onda... ne razumem."

"Jedna armija", reče ona, "sastavljena je od raspoloživih, potpuno zamenjivih delova. To je suština lekcije koju je dobio Levenbreh."

"Zamenjivih delova", reče on. "Da li je tu uključena i vrhovna komanda?"

"Bez vrhovne komande, retko da ima razloga za postojanje armije, Tiekaniče. Upravo zbog toga ćeš smesta da primiš tu Mahdi religiju, i istovremeno da započneš borbu za preobraćenje mog sina."

"Iz ovih stopa, princezo. Pretpostavljam da ne tražite od mene da zakinem na njegovoj obuci u ratničkim veštinama u korist te, ah, religije?"

Ona ustade iz stolice, obiđe oko njega, zastade na vratima i reče, ne gledajući unazad: "Jednog dana ćeš preterati u iskušavanju mog strpljenja, Tiekaniče." Prozborivši ovo, ona iziđe.

10.

Ili ćemo da napustimo dugo poštovanu teoriju relativiteta, ili ćemo da prestanemo da verujemo da smo u stanju da uzmemo učešća u neprekidnom, tačnom predskazivanju budućnosti. Zaista, znanje budućnosti pokreće sijaset pitanja na koja se ne može odgovoriti u svetlu uobičajenih pretpostavki, osim ako se prvo ne zamisli jedan posmatrač izvan vremena i, drugo, poništi svekoliko kretanje. Ako prihvatite teoriju relativiteta, nije teško dokazati da vreme i posmatrač moraju da stoje u povezanosti ili će dolaziti do netačnosti. Po tome bi se reklo da je nemoguće uzeti učešća u tačnom predskazivanju budućnosti. Kako, onda, da objasnimo neprekidna traganja uglednih naučnika za ovim vizionarskim ciljem? Kako, onda, da objasnimo Muad'Diba?

Predavanja o Proroštvu od Hark Al-Aba

"Moram nešto da ti kažem", reče Džesika, "i pored toga što znam da će te moje reči podsetiti na mnoga iskustva iz naše zajedničke prošlosti i da će te dovesti u opasan položaj."

Zastala je da vidi kako Ganima prima ovo.

Sedele su nasamo, uvaljene u niske jastuke u jednoj odaji Sieč Tabra. Bilo je potrebno prilično umeća da se udesi ovaj sastanak i Džesika uopšte nije bila sigurna da je to isključivo njeno delo. Izgledalo je da Ganima naslućuje i doprinosi na svakom koraku.

Gotovo dva časa su protekla od svitanja i uzbuđenja pozdravljanja i svih onih upoznavanja behu prošla. Džesika je nagnala svoj puls da se vrati u miran ritam i usredsredila pažnju na ovu sobu kamenih zidova koju su ispunjavali tamni tapeti i žuti jastuci. Suprotstavljajući se nagomilanoj napetosti, ona uhvati sebe kako, posle toliko godina, priziva Molepstvije Protiv Straha iz jednog obreda Bene Geserita.

"Ne smem da se plašim. Strah je ubica uma. Strah je mala smrt koja donosi potpuno utamnjenje. Suočiću se sa svojim strahom. Dopustiću mu da pređe preko i prođe kroz mene. A kada iščezne,

upraviću svoje unutrašnje oko da vidim njegovu putanju. Kada strah prođe neće biti ničega. Jedino ću ja ostati."

Izrekla je ovo u sebi i uvukla dubok umirujući dah.

"Pomaže ponekad", reče Ganima. "Mislim na Molepstvije."

Džesika je zatvorila oči da bi sakrila šok koji joj je naneo posmatrački dar unuke. Odavno niko nije bio u stanju da je tako prisno pročita. Svest o ovom je bila uznemiravajuća, posebno zbog činjenice što je u pitanju bio intelekt koji se skrivao iza maske detinjstva.

Suočivši se, ipak, sa svojim strahom, Džesika otvori oči i postade svesna izvora nemira: Ja se plašim za svoje unuke. Nijedno od ovo dvoje dece nije odavalo simptome izrodstva kojima se Alija razmetala, iako je Leto pokazivao sve znake nekog zastrašujućeg tajenja. Iz tog razloga on je bio spretno isključen sa ovog sastanka.

Za podstrek, Džesika je odbacila svoje okorele obrazine osećajnosti, znajući da od njih ovde ima male vajde i da bi predstavljale prepreke saobraćanju.

Još nikada nije, od onih ljubavnih trenutaka sa svojim Vojvodom, spustila ove brane i taj čin joj donese mešavinu olakšanja i bola. Ostajale su činjenice koje ni prokletstvo, ni molitva, ni molepstvije nisu mogli da izbrišu iz postojanja. Bežanjem se ove činjenice nisu mogle ostaviti za sobom. Nisu se mogle zanemariti. Elementi Polove vizije bili su preuređeni i vremena su se preplela sa njegovom decom. Ona su bila magnet u praznini; zlo i sve one žalosne zloupotrebe vlasti rojile su se oko njih.

Ganima se, posmatrajući igru osećanja koja se odvijala na licu njene bake, čudila Džesikinom popuštanju kontrole.

Uz isprekidane pokrete glava koji su bili upadljivo usklađeni, obe se okrenuše, sukobiše oči i stadoše netremice, duboko i ispitivački da posmatraju jedna drugu. Misli, bez izgovaranja reči, potekoše između njih.

Džesika: Želim da razumeš moj strah.

Ganima: Sada znam da me voliš.

Bio je to kratkotrajan trenutak potpunog poverenja.

Džesika reče: "Kada je tvoj otac još bio dečak, dovela sam u Kaladan Časnu Majku da ga oproba."

Ganima klimnu glavom. Sećanje na to bilo je izuzetno živo.

"Mi, pripadnice Bene Geserita preduzimale smo mere predostrožnosti u tako ranom dobu da bi se uverili da je dete koje vaspitavamo čovek, a ne životinja. Ne može se uvek prosuditi prema spoljašnjem izgledu."

"To je način za koji ste obučeni", reče Ganima i sećanje joj preplavi svest: ona stara Bene Geserit, Gaius Helen Mohijam. Došla je u kaladanski zamak sa svojim otrovnim gom džabarom i kutijom gorućeg bola. Polova ruka (Ganimina vlastita ruka u zajedničkom pamćenju) pištala je u silnom bolu te kutije, dok je stara žena mirno govorila o trenutnoj smrti ukoliko se ruka povuče iz bola. I nije bilo mesta sumnji da smrt vreba iz te igle uperene u detetov vrat, dok je starački glas drobio svoju razložnu postavku:

"Čuo si za životinje koje odgrizu sopstvenu nogu da se oslobode zamke. To je vrsta životinjskog lukavstva. Čovek bi trebalo da ostane u zamci, trpi bol i pretvara se da je mrtav kako bi mogao da ubije zamčara i ukloni pretnju svome rodu."

Ganima je zatresla glavom odupirući se bolu. Gorenje! Gorenje! Pol je zamišljao svoju ruku u kutiji sa kožom koja se kovrdžajući pretvara u crnu masu, sa mesom koje se smežurava i otpada sve dok nisu preostale samo ugljenisane kosti. Ali, to je bila obmana - ruka je ostala nepovređena. Pa ipak, od sećanja na ovo, Ganimino čelo se orosilo znojem.

"Ti se, naravno, sećaš toga na način koji meni nije moguć", reče Džesika.

Za trenutak, nošena pamćenjem, Ganima je sagledala svoju baku u drugačijem svetlu: šta sve ova žena može da učini shodno gonećim nužnostima ranog uslovljavanja u školama Bene Geserita! Ovo je izdiglo na površinu nova pitanja u pogledu Džesikinog povratka na Arakis.

"Bilo bi glupo ponoviti ovaj ogled sa tobom ili tvojim bratom", reče Džesika. "Vi već znate istinu o tome. Moram da pretpostavim da ste ljudska bića i da nećete zloupotrebiti svoje nasledene moći."

"Ali ti uopšte ne praviš takvu pretpostavku", reče Ganima.

Džesika sevnu očima, osećajući kako se prepreke ponovo postavljaju na staro mesto, ali ih ona još jednom obori. Upitala je:

"Hoćeš li da poveruješ u moju ljubav prema tebi?"

"Da." Ganimu podiže ruku u trenutku kad je Džesika zaustila da kaže još nešto. "Ali ta ljubav te ne bi sprečila da nas uništiš. Oh, poznato mi je to rasuđivanje: 'Bolje da zver-čovjek umre nego da se ponovo stvara.' A ta istina posebno važi kada taj zver-čovjek nosi ime Atreida."

"Ti si makar ljudsko biće", izlanu se Džesika. "Instinkt me ne vara."

Ganima je osetila iskrenost u ovoj izjavi, pa reče: "Ali nisi sigurna za Letu."

"Nisam."

"Izrodstvo."

Džesika je mogla samo da klimne glavom.

Ganima reče: "Ne još, valjda. Premda obe znamo kakva se opasnost u tome krije. Možemo da vidimo Alijin primer."

Džesika poklopi rukama oči i pomisli: Čak ni ljubav ne može da nas zaštititi od neželjenih činjenica. I tada je, shvativši da još voli svoju kćer, nemušto zavapila protiv sudbine: Alija, oh, Alija! Oprosti zbog mog udela u razaranju tvoje ličnosti.

Ganima se nakašlja.

Džesika je spustila ruke, razmišljajući: Mogla bih da jadikujem nad sudbinom svoje sirote kćeri, ali sada ima i drugih nevolja. Rekla je: "Znači, ti si prepoznala ono što se dogodilo Aliji."

"Leto i ja smo posmatrali kako se to događa. Bili smo nemoćni da to sprečimo, iako smo razmatrali mnoge mogućnosti."

"Ti si sigurna da je tvoj brat slobodan od ovog prokletstva?"

"Sigurna sam."

Spokojno ubeđenje ove tvrdnje nije se moglo poreći. Džesika je otkrila da prihvata ovu tvrdnju. Zatim reče: "Kako to da ste se vi izvukli?"

Ganima je iznela teoriju koju su ona i Leto postavili, da je njihovo izbegavanje začinskog transa i Alijino upuštanje u njega često činilo razliku. Nastavila je iznoseći njegove snove i planove o kojima su raspravljali - ne zaboravivši da pomene i Jakarutu.

Džesika klimnu glavom. "Alija je ipak Atreid i to nameće ogromne teškoće."

Ganima je ućutala iznenada shvativši da Džesika tuguje za svojim Vojvodom kao da je juće preminuo i da će ćuvati njegovo ime i uspomenu na njega od svih pretnji. Lićna pamćenja iz Vojvodinog života projuriše kroz Ganiminu svest da pojaćaju ovu procenu, da je ublaže razumevanjem.

"A sada", reće Džesika bodrim glasom, "šta možeš da mi kažete o tom Propovedniku? Juće, posle onog groznog rituala Oćišćenja ćula sam neke uznemiravajuće izveštaje."

Ganima sleže ramenima. "On bi mogao da bude..."

"Pol?"

"Da, ali mi ga nismo videli da to proverimo."

"Javid se podsmeva takvim glasinama", reće Džesika.

Ganima je oklevala. Zatim reće: "Veruješ li Javidu?"

Ljutit osmeh zaigra na Džesikinim usnama. "Ne više no ti."

"Leto kaže da se Javid smeje pogrešnim stvarima", reće Ganima.

"Toliko o Javidovom smehu", reće Džesika. "Ali, da li se stvarno zanosiš mišlju da je moj sin još živ, da se vratio u ovom oblićju?"

"Mislimo da je to moguće. A Leto..." Ganima oseti kako joj se usne iznenada osušiše pri sećanju na strahove koji su joj pritiskali grudi. Nagnala je sebe, da ih prevaziđe, preprićavajući ostala Letova otkrovenja u proroćkim snovima.

Džesika je njihala glavu s jedne strane na drugu kao da je ranjena.

Ganima reće: "Leto kaže da mora da nađe tog Propovednika i proveru."

"Da... naravno. Nije trebalo da napuštam ovo mesto. Bilo je to kukavićki s moje strane."

"Zašto optužuješ sebe? Bila si dostigla krajnju granicu. Znam to. Leto to zna. Moćda ćak i Alija to zna."

Džesika je stavila ruku na vrat i hitrim pokretom ga poćešala. Onda reće: "Da, problem Alije."

"Ona izaziva ćudnu naklonost kod Letoa", reće Ganima. "Zato sam ti i pomogla da se sretnemo nasamo. On se slaže da za nju nema nade, pa ipak nalazi naćina da bude sa njom i... da je proućava. I... što je veoma uznemirujuće, kad god pokućavam da govorim protiv toga on zaspi. On..."

"Da li mu daje opojna sredstva?"

"Neee." Ganima zavrte glavom. "Ali on poseduje tu čudnu empatiju za nju. I... u snu, često mrmlija Jakarutu."

"Ponovo to!" I u Džesikinoj svesti iskrsnu Gurnijev izveštaj o zaverenicima otkrivenim na sletnoj pisti.

"Ponekad se bojim da Alija hoće da nagovori Leta da pronade Jakarutu", reče Ganima. "A ja sam uvek mislila da je to samo legenda. Ti je, naravno, znaš."

Džesika uzdrhta. "Užasna priča. Užasna."

"Šta da činimo?" upita Ganima. "Bojim se da istražim sva moja pamćenja, sve moje živote..."

"Gani! Upozoravam te da to ne činiš. Ne smeš da se izlažeš opasnosti..."

"To se može dogoditi, čak iako se ne izlažem opasnosti. Kako da budemo sigurni šta se stvarno dogodilo sa Alijom?"

"Ne! Ti bi mogla biti pošteđena te... te posednutosti." Iskopala je ovu reč. "Pa... Jakarutu, je li tako? Poslala sam Gurnija da pronade to mesto - ako postoji."

"Ali kako on može da... Oh! Naravno: krijumčari."

Džesika se nađe ućutkana još jednim primerom sposobnosti Ganiminog uma da dela u saglasnosti sa onim što je morala biti neka unutrašnja svesnost ostalih ljudi. Mene! Kako je uistinu to bilo čudno, pomisli Džesika, da je ovo malo telo moglo da sadrži sva Polova pamćenja, barem od trenutka Polovog spermalnog odvajanja od vlastite prošlosti. Bilo je to prodiranje u oblast privatnog protiv čega se nešto iskonsko u Džesiki bunilo. U istom trenutku ona oseti kako tone u безусловnu i nepokolebljivu benegeseritsku presudu: Izrodstvo! Ali bilo je nekakve ljupkosti u ovom detetu, spremnosti da se žrtvuje za svoga brata, što se nije moglo poreći.

Mi smo jedan te isti život koji se pruža u mračnu budućnost, pomisli Džesika. Mi smo jedna krv. I ona pripremi sebe da prihvati događaje koje su ona i Gurni Halek stavili u pokret. Leto se mora odvojiti od svoje sestre, mora pristupiti obuci koju mu je Sestrinstvo namenilo.

11.

Čujem vetar kako duva preko pustinje i vidim mesece jedne zimske noći kako se poput velikih brodova uzdižu u prazninu. Pred njima se zaklinjem: biću odvažan i ostvariću umetnost vladavine; uravnotežiću svoju nasleđenu prošlost i postaću savršena riznica svojih dragocenih pamćenja. Moj lik će prosijavati hodnicima vremena sve dok ljudska vrsta postoji.

Letova zakletva prema Hark Al-Adu

Kada je bila sasvim mlada, Alija Atreid se satima vežbala u prana-bindu transu, pokušavajući da ojača sopstvenu ličnost za borbu protiv napada svih onih drugih. Znala je u čemu je problem - melanž se nije mogao izbeći u siečkoj naseobini. Sve je vrvelo od njega: hrana, voda, vazduh, čak i tkanine na koje je noću ronila suze. Vrlo rano je razaznala korisnost siečke orgije kada je pleme ispijalo vodu jednog mrtvog crva. Slobodnjaci su se, u orgiji, oslobađali nagomilanih pritisaka svojih genetskih pamćenja i kroz nju su se odricali tih pamćenja. Videla je kako su njeni drugovi bili privremeno posednuti u orgiji.

Za nju nije bilo takvog razrešenja, takvog odricanja. Posedovala je punu svesnost mnogo pre rođenja. Sa tom svesnošću išla je i kataklizmična svest o njenom položaju: još u materici zaključana u moćan, neizbežan spoj sa ličnostima svih svojih predaka, kao i sa onim identitetima koje je smrt preko začina-tau prenela do Gospe Džesike. Pre rođenja, Alija je sadržavala i poslednju mrvicu znanja koja se zahtevala od Časne Majke Bene Geserita - plus mnogo, mnogo više od svih onih drugih.

U tom znanju počivalo je prepoznavanje jedne užasne stvarnosti - Izrodstvo. Sveukupnost ovog znanja ju je iscrpla. Oni koji su rođeni kao oformljene ličnosti nisu mogli da se izvuku. Pa ipak, ona se borila protiv gnusnijih među njenim precima, izvojevavši za određeno vreme Pirovu pobedu koja je trajala tokom njenog detinjstva. Ona je poznavala svoju ličnost, ali to joj nije obezbeđivalo imunitet protiv

neočekivanih naturanja onih koji su kroz nju živeli svoje prenesene živote.

Takva ću i ja biti jednog dana, pomišljala je ona. Ova misao ju je obeshrabrivala. Pojavljivati se i skrivati se u životu deteta poteklog iz vlastite utrobe, naturati se i dokopavati se svesti da bi se pridodala jedna količina iskustva.

Strah se šunjao njenim detinjstvom. Uporno je trajao i u pubertetu. Borila se protiv njega, nikad ne tražeći pomoć. Ko bi razumeo pomoć koja je njoj bila potrebna? To nije mogla čak ni njena majka, koja nikada nije bila u stanju da potpuno odagna tu avet benegesertiskog suda: oni koji su rođeni kao oformljene ličnosti predstavljali su Izrodstvo.

Došla je ona noć kada je njen brat sam otišao u pustinju tražeći smrt, prinoseći sebe na žrtvu Šai-Huludu, što se smatralo ispravnim postupkom za slepe Slobodnjake. U roku od mesec dana Alija se udala za Polovog učitelja mačevanja, Dankana Ajdaha, mentata koga su vratili iz smrti pomoću umeća Tleilaksa. Njena majka je pobjegla natrag na Kaladan. Polovi blizanci su postali Alijini zakonski štíćenici.

Uz to ona je upravljala namesništvom.

Teret obaveza odagnao je stare strahove i ona se bila širom otvorila prema unutrašnjim životima, tražeći njihov savet, zagnjurujući se u začinski trans u potrazi za vizijama vodiljama.

Kriza je nastupila jednog dana koji je bio nalik na svaki drugi u vreme prolećnjeg meseca Laaba. Jutro je bilo vedro, a hladan vetar je dopirao sa pola. Nalazila se u Muad'Dibovoj tvrđavi. Još je nosila žuto, boju jalovog sunca, u znak žalosti. Ovih poslednjih nekoliko sedmica sve više je odbijala unutrašnji glas svoje majke, sklon da se podrugne pripremama za nastupajuće Svete Dane koji je trebalo da se održe u hramu.

Unutrašnja svest o Džesiki je bledela, bledela, iščeznuvši na kraju sa bezličnim zahtevom da bi za Aliju bilo bolje da se posveti izradi Atreidskog zakona. Novi životi počеше da negoduju zahtevajući svoj trenutak svesti. Alija je osetila da je otvorila bezdanu rupu i iz nje stadoše da kuljaju lica kao roj skakavaca, sve dok joj se, na kraju, pažnja nije usresredila na jedno koje je ličilo na zversko: stari baron

Harkonen. Uz strahovite pogrde ona vriskom zaguši sva ta unutrašnja negodovanja, izvojevavši privremeno zatišje.

Istog jutra Alija je pre doručka otišla u šetnju po vrtu na krovu tvrđave. U novom pokušaju da pobedi u unutrašnjoj bici, pokušala je da celu svoju svest sabije u okvir Čodine opomene Zensuniju:

"Ako se ispuste lestvice, može se pasti nagore!"

Ali jutarnji sjaj duž grebena Zaštitnog Zida remetio joj je pažnju. Sadovi elastične kudrave trave ispunjavali su staze vrta. Kada je skinula pogled sa Zaštitnog Zida, ugledala je rosu na travi, celokupnu vlagu koja je prošla ovuda tokom noći. U njoj se pronalaženje njenog tela ogledalo kao pronalaženje mnoštva ljudi.

Od ovog mnoštva spopade je vrtoglavica. Svaki odraz nosio je otisak po jednog lica iz njenog unutrašnjeg mnoštva.

Pokušala je da usresredi pažnju na ono što joj je ova trava u suštini značila. Prisustvo izobilne rose govorilo joj je koliko daleko je ekološki preobražaj na Arakisu odmakao. Klima na ovoj geografskoj širini postajala je toplija; povećavao se procenat ugljendioksida u atmosferi. Podsetila se koliko će mnogo novih hektara biti stavljeno pod zelene zasade u nastupajućoj godini - a navodnjavanje samo jednog hektara zahtevalo je četiri hiljade kubnih metara vode.

Uprkos svih pokušaja da ostane u okviru svetovnih misli, nije bila u stanju da odagna zmijoliko kruženje svih onih unutar nje.

Položila je ruke na čelo i pritisnula ih.

U smiraj prethodnog dana, njena straža u zamku privela joj je jednog zatvorenika da mu presudi: bio je to neki Esas Paimon, oniži čovek tamne puti, na prvi pogled u službi jedne od manjih kuća, Nebirosa, koji je trgovao svetim dokumentima i malim rukotvorenim dekorativnim predmetima. U stvari, Paimon je bio poznat kao CHOAM-ov špijun čiji je zadatak bio da procenjuje godišnju setvu začina. Alija se taman spremala da ga pošalje u tamnicu kad on bučno diže svoj glas protiv 'nepravednosti Atreida'. Ovo je moglo smesta da mu donese smrt na visećem tronošcu, ali njegova smelost zadrža Aliju. Ona stade strogo da mu se obraća sa svog Trona Pravednosti, pokušavajući da zaplašivanjem izvuče iz njega više no što je to pošlo za rukom njenim inkvizitorima.

"Zašto Combine Homnete toliko zanima naša setva začina?"

upitala je. "Kaži nam pa ćemo te možda poštediti."

"Ja skupljam samo ono za šta postoji tržište", reče Paimon. "Ne znam ništa o tome šta se događa sa mojom žetvom."

"I za tu sićušnu dobit ti se mešaš u naše kraljevske planove?" oštro ga upita Alija.

"Kraljevstvo nikada ne uzima u obzir da bismo mi mogli, takođe, imati planove", odvrati on.

Alija, pridobijena njegovom očajničkom odvažnošću, reče: "Esase Paimone, hoćeš li da radiš za mene?"

Na ovo, nekakvo zelenilo posvetli njegovo tamnoputo lice i on reče: "Bili ste spremni da me zbrišete bez griže savesti. Kakva je to moja nova vrednost koja vas je iznenada privolila da joj odredite tržišnu cenu?"

"Poseduješ jednostavnu i praktičnu vrednost", reče ona. "Drzak si i slobodan za iznajmljivanje najboljem ponudiocu. Ja sam sposobna da ti ponudim više nego ma ko drugi u Carstvu."

On navede zamašnu svotu koju je tražio za svoje usluge, ali se Alija samo nasmeja i istupi sa cenom koju je smatrala razumnijom i, bez sumnje, daleko većom od one koju je ikada ranije primio. Dodala je: "I, naravno, od cene odbijam to što ti opraštam život kojem, pretpostavljam, pridaješ čak i veću vrednost."

"Pogodili smo se!" zavapi Paimon i na Alijin znak njen šef protokola, sveštenik Ziarenko Javid ga odvede odatle.

Nepun čas nakon toga, kada se Alija pripremala da napusti Dvoranu Pravde, stiže Javid hitajući da je izvesti kako je Paimon koji je bio prisluškivan mrmljao zavereničke redove iz Oranjske katoličke biblije: "Maleficos non patieris vivere."

"Ne dopusti veštici da živi", prevela je Alija. Znači, to je bila njegova zahvalnost! Bio je jedan od onih koji su se urotili protiv njenog suštog života! U nastupu besa kakav ranije nikada nije iskusila, ona naredi da se Paimon odmah pogubi i da se njegovo telo otpremi u mrtvačku cedionicu Zamka gde će njegova voda, barem, biti od neke koristi u sveštencičkoj riznici.

Cele noći Paimonovo tamnoputo lice ju je pohodilo.

Upotrebila je sve svoje dovitljivosti protiv ove uporne, optužujuće pojave, deklamujući Bu Ji iz Kreosove Slobodnjačke knjige: "Ništa se

ne događa! Ništa se ne događa!" Ali Paimon ju je mučio cele te zamorne noći i uveo ju je u ovaj vrtoglavi novi dan kada je mogla da opazi njegovo lice pridruženo ostalima u blistavom ogledanju u kapljicama rose.

Sa vrata na krovu koja su se nalazila iza niske živice od mimoza jedan ženski stražar pozva je na doručak. Alija uzdahnu. Osećala je malu razliku između dva pakla: krika unutar svoje svesti i krika koji je dolazio od njenih služitelja - sve su to bili nezlonamerni glasovi, ali uporni u svojim zahtevima, šum časovnog peščanika koji je želela da ućutka oštricom noža.

Ne obraćajući pažnju na stražara, Alija se zagleda preko krovnog vrta u Zaštitni Zid. Bahada je za sobom ostavila široki prokop na zaštićenom tlu njene zemlje. Ocrтана jutarnjim suncem, pred njenim pogledom se prostirala peščana delta. Pade joj na pamet da bi neupućeno oko u ovom širokom prokopu moglo da vidi dokaz nekadašnjeg rečnog toka; međutim, to nije bilo ništa više do mesto gde je njen brat zajedno sa stručnjacima za atomistiku atreidske Porodice porušio Zaštitni Zid, otvarajući, na taj način, prolaz iz pustinje peščanim crvima koji su proneli njegove slobodnjačke trupe do uzbudljive pobede nad njegovim carskim prethodnikom Šadamom IV. Sada se na daljoj strani Zaštitnog Zida pružao jedan širok kanat ispunjen vodom da bi sprečio upad peščanog crva. Peščani crvi nisu mogli da pređu otvorenu vodu; ona je za njih bila otrovna.

Kada bih samo imala takvu prepreku u svojoj svesti, pomisli ona.

Ova misao je uvećala njeno vrtoglavo osećanje odvojenosti od stvarnosti.

Peščani crvi! Peščani crvi!

Njeno pamćenje joj je pokazalo skup slika peščanog crva: moćni Šai-Hulud, neimar sveta Slobodnjaka, smrtonosna zver iz pustinjskih dubina čija su izlivanja sadržavala začim neprocenjive vrednosti. Kako je čudan bio, ovaj peščani crv, izrastao iz pljosnate i kožaste peščane pastrmke, pomisli ona. One su bile nalik na sjaćeno mnoštvo unutar njene svesti. Peščane pastrmke, poređane rub uz rub na stenovitu osnovu planetinog tla, obrazovale su živu cisternu; one su zadržavale vodu, kako bi njihov razvijeni oblik - peščani crv,

mogao da opstane u životu. Alija je naslućivala sličnost: neki od onih drugih unutar njene svesti zadržavali su opasne slike koje su mogle da je unište.

Stražar je ponovo pozva na doručak, ovaj put sa приметnim prizvukom nestrpljenja u glasu.

Alija se ljutito okrenu i odmahnu rukom.

Stražar posluša, ali se začu kako se vrata na krovu zatvoriše sa treskom.

Na zvuk zalupljenih vrata, Alija se oseti priklještena svim onim što je godinama pokušavala da odriče. Životi drugih navirali su unutar nje poput strašne plime. Svaki vapijući život priljubljavao je svoje lice uz njene centre vida - pravi oblak likova. Neka su imala šugavopegavu kožu, druga su bila hrapava i puna pegavih senki; iskrsavala su usta nalik na vlažne rombove. Pritisak ovog roja preplavio ju je silinom koja je prisili da se pusti u slobodno plutanje i uranjanje u njega.

"Ne", prošapta. "Ne...ne...ne..."

Izvesno je da bi se onesvestila tu, na stazi, da ne bi klupe koja prihvati njeno otromboljeno telo. Pokušala je da sedi, i pošto za to nije imala snage ona se opruži na hladan plastični čelik, neprekidno šapćući istu reč odbijanja.

Plima je nastavila da raste u njoj.

Osetila je da je postala prijemčiva za i najneznačajnije izraze pažnje, svesna rizika, ali budna za svaki usklik ovih usta koja su grajala u njoj. Bila je to kakofonija zahteva za njenu pažnju: "Mene! Mene! Ne, mene!" I znala je da će, ako jedanput pokloni svoju pažnju, pokloni je potpuno, biti izgubljena. Da se usredsredi na jedno lice iz ovog mnoštva i sasluša njegov glas, značilo je potpasti pod vlast tog egocentrizma koji je sudelovao u njenom postojanju.

"Proroštvo je ovo delo", prošapta jedan glas.

Ona poklopi rukama uši, razmišljajući: Ja nisam sposobna da proričem! Trans nije uspeo da mi to podari!

Ali glas je ustrajavao: "Mogao bi da ti podari, ako bi imala pomoć."

"Ne... ne," prošapta ona.

Drugi glasovi su se preplitali u njenoj svesti. "Ja, Agamemnon,

tvoj predak, zahtevam da me saslušáš!"

"Ne...ne." Pritiskala je uši rukama do bola.

Nekakvo šašavo kakotanje unutar njene glave je upita: "Šta je postao Ovidije? Prosto. On je dvojník Džona Bartleta!"

Imena su bila besmislena u svojoj udaljenosti. Źelela je da vrišti protiv njih i protiv svih ostalih glasova, ali nije mogla da razazna vlastiti glas.

Njen stražar, koga je starija posluga ponovo poslala na krov, još jednom gvirnu kroz vratnice iza mimoza i ugledavši Aliju na klupi, obrati se svome drugu: "Ah, ona se odmara. Primetio si da nije dobro spavala protekle noći. Potrebna joj je zaha prepodnevni počitak."

Alija nije čula svoje stražare. Njena svest je bila ispunjena vriskutavim pevanjem: 'Vesele stare ptice smo mi, uraa!' Glasovi su odjekivali odbijajući se o unutrašnje zidove njene lobanje i ona pomisli: Ja ludim. Gubim razum.

Načinila je slabašan pokret nogama, pokušavajući da se odgurne od klupe. Imala je utisak da bi, ako samo natera svoje telo da potrči, uspela da umakne. Morala je da umakne iz straha da je ma koji deo ove unutrašnje plime ne satera u muk, zauvek joj zagadivši dušu. Ali telo nije htelo da je poslušá. Najmoćnije sile u carskoj vasseljeni povinovale bi se njenom najmanjem ćefu, ali ne i njeno vlastito telo.

Jedan unutrašnji glas se isceri, a zatim reče: "S jedne tačke gledanja, dete, svaki slučaj stvaranja predstavlja katastrofu." Bio je to bas od čijeg tutnjanja joj je sevalo u očima. A potom se ponovo začu ono cerekanje kao da se glas podmevao sopstvenom popovanju. "Moje drago dete, pomoći ću ti, ali i ti moraš pomoći meni zauzvat."

Nadjačavajući uzavrelu, larmajuću pozadinu ovog basa, Alija procedi kroz cvokotave zube: "Ko... ko..."

Jedno lice se pomoli u njenoj svesti. Bilo je nasmejano i tako buc masto da je sasvim moglo pripadati nekoj bebi da nije bilo one sjaktave pohlepnosti u očima. Pokušala je da se otrgne, ali se sve završilo još dužim pogledom koji je sada obuhvatio i telo pripojeno licu. Bilo je masno, neizmerno debelo, obučeno u odeću koja je po jedva приметnim ispupčenjima ispod nje odavala da je ovom salu

potrebna podrška steznika.

"Kao što vidiš", zagrne bas, "ovo je niko drugi do tvoj deda po majčinoj liniji. Poznaješ me. Ja sam bio Baron Vladimir Harkonen."

"Ti si... ti si mrtav!" reče ona dahćući.

"Naravno, draga moja! Većina nGs unutar tebe je mrtva. Ali, nijedan od drugih nije, uistinu, voljan da ti pomogne. Oni te ne razumeju."

"Odlazi", zavapila je. "Oh, molim te, odlazi."

"Ali, tebi je potrebna pomoć, unuko", uveravao ju je Baronov glas.

Kako samo izvanredno izgleda, pomisli ona, posmatrajući Baronovu pojavu na pozadini zatvorenih očnih kapaka.

"Spreman sam da ti pomognem", nagovarao ju je Baron. "Ostali koji su ovde samo bi se borili da potpuno osvoje tvoju svest. Bilo koji od njih bi pokušao da te najuri. Ali ja... ja želim samo mali kutak za sebe."

Još jednom su drugi životi unutar nje podigli graju. Plima je ponovo zapretila da je proguta i ona začu vrišteći glas svoje majke. Aliji sevnu kroz glavu: Ona nije mrtva.

"Umuknite!" naredi Baron.

Alija oseti kako njene vlastite želje pojačavaju ovu naredbu, pomažući joj da prožme celu svest.

Unutrašnji mir ju je sprao kao kakva hladna kupka i ona opazi da se dotadašnje žestoko lupanje srca vratilo u normalan rad. Dopro je umirujući Baronov glas: "Vidiš? Zajedno, mi smo nepobedivi. Ti pomažeš meni, a ja pomažem tebi."

"Šta... šta želiš?" prošapta ona.

Preko debelog lica, naspram zatvorenih kapaka, pređe setan izraz. "Ah, moja draga unuko", reče on, "želim svega nekoliko malih zadovoljstava. Ništa mi nije potrebno do po neki prigodan dodir s tvojim čulima. Niko za to ne mora nikada da sazna. Dopusti mi da osetim samo maleni kutak tvog života, kada se, na primer, nalaziš u naručju svog ljubavnika. Zar to što tražim nije mala cena?"

"Je... Jeste."

"Dobro, dobro", likovao je Baron. "Zauzvrat, moja draga unuko, mogu da ti poslužim na mnogo načina. Mogu da te posavetujem, da ti pomognem svojim mišljenjem. Bićeš nepobediva iznutra i spolja.

Zbrisaćeš sve protivnike. Istorija će zaboraviti tvog brata i slaviće tebe. Budućnost će biti tvoja."

"Ti... nećeš dozvoliti... drugima da prevladaju?"

"Oni nama ne mogu da se suprotstave! Pojedinačno nas je moguće nadjačati, ali kada smo zajedno, tada mi zapovedamo. Pokazaću ti kako to izgleda. Slušaj."

Istog trenutka, Baron ućuta, povuče svoju sliku, svoje unutrašnje prisustvo. Nijedno pamćenje, lik ili glas drugih života nije stupio na njegovo mesto.

Alija drhtavo uzdahnu.

Prateći ovaj uzdah, javi se jedna misao. Prokrčila je sebi put do svesti kao da je bila njena, ali ona oseti tihe glasove u pozadini.

Stari Baron je bio zao. Ubio je tvog oca. Želeo je da ubije tebe i Pola. Pokušao je, ali nije uspeo.

Začu se Baronov glas, ovaj put bez pokazivanja lica: "Naravno da sam želeo da vas ubijem. Zar mi niste stajali na putu? Ali taj sukob je okončan. Ti si pobedila, dete! Ti si nova istina."

Klimala je glavom, tarući obraz o hrapavu površinu klupe.

Njegove reči su razborite, pomisli. Jedno pravilo Bene Geserita pojačalo je utisak o razboritoj prirodi njegovih reči: "Svrha sukoba jeste da promeni prirodu istine."

Da... tako bi Bene Geserit rasuđivao.

"Tačno!" reče Baron. "A ja sam mrtav dok si ti živa. Moje postojanje je krhko. Ja sam samo pamćenje sebe unutar tebe. Stojim ti na raspolaganju. A kako malo tražim za dubokoumne savete koje sam spreman da ti dam."

"Šta mi savetuješ da sada uradim?" upitala je, kušajući ga.

"Zabrinuta si zbog presude koju si izrekla prošle noći?" reče on. "Pitaš se da li su Paimonove reči bile verno prenete. Možda je Javid u Paimonu video pretnju za svoj položaj poverljive osobe. Nije li to ta sumnja koja te zaokuplja?"

"Jeste."

"A ta sumnja je zasnovana na pronicljivom zapažanju, zar ne? Javid se ophodi sa rastućom prisnošću prema tebi. Čak je i Dankan to primetio, zar nije?"

"Znaš da jeste."

"Vrlo dobro, onda. Učini Javida svojim ljubavnikom i..."

"Ne!"

"Brine te Dankan? Ali tvoj suprug je mentat mističar. Aktivnosti tela ga se ne tiču, niti mu štete. Zar nisi ponekad osetila koliko je udaljen od tebe?"

"Ali on..."

"Dankanov mentatski deo bi uvek razumeo, ukoliko bi uopšte i trebalo da sazna, sredstvo koje si upotrebila za uništenje Javida."

"Unište..."

"Svakako! Opasna oruđa se mogu koristiti, ali ih treba odbaciti kada postanu suviše opasna."

"Ali onda... zašto bi trebalo... hoću da kažem..."

"Oh, ti mila neznalice! Zbog vrednosti koja se sadrži u pouci."

"Ne razumem."

"Vrednosti, draga moja unuko, zavise od uspeha njihovog prihvatanja. Javidova poslušnost mora biti bezuslovna, njegovo prihvatanje tvog autoriteta apsolutno, a njegova..."

"Moralnost ove pouke izmiče..."

"Ne budi glupa, unuko! Moralnost mora uvek da bude zasnovana na praktičnosti. Podajte ćesarovo ćesaru i sve te besmislice. Pobjeda je beskorisna ukoliko se u njoj ne ogledaju tvoje najdublje želje. Zar nije istina da se diviš Javidovoj muževnosti?"

Alija proguta pljuvačku, ne mareći da prizna ovo, na šta je, zbog svoje potpune nagote pred unutrašnjim posmatračem, bila prisiljena.
"Daa."

"Dobro!" Kako je veselo ova reč zazvučala u njenoj glavi. "Sada počinjemo da razumemo jedno drugo. Kada ga u svom krevetu učiniš bespomoćnim, ubeđenim da si ti njegova robinja, upitaćeš ga za Paimona. Neka to bude u šali: raskalašan smeh među vama. A kada prizna prevaru, sjurićeš mu bodež među rebra. Ahhh, liptanje krvi može toliko mnogo da pridoda tvom zadovoljstvu..."

"Ne", prošapta ona, usnama suvim od groze. "Ne... ne... ne!"

"Onda ću ja da uradim to za tebe", ubeđivao ju je Baron. "To mora biti urađeno; sama si priznala. Dovoljno je da obezbediš uslove, a ja ću povremeno da zagospodarim tvojim..."

"Ne."

"Tvoj strah je tako providan, unuko. Moja vlast nad tvojim osećanjima i ne može biti drugačija, nego privremena. Postoje drugi, doduše, koji bi mogli da te podražavaju do savršenstva da... Ali, ti znaš to. Što se mene tiče, ahh, ljudi bi odmah otkrili moje prisustvo. Tebi je poznat slobodnjački zakon za one koji su posednuti. Odmah bi te pogubili. Da - čak i tebe. A ti znaš da ja ne želim da se nešto takvo dogodi. Pobrinuću se za Javida umesto tebe, a kada se to završi, odstupaću. Potrebno ti je jedino..."

"Po čemu je ovo dobar savet?"

"Rešavaš se opasnog oruđa. A zatim, dete, uspostavlja se uspešan odnos između nas, odnos koji te samo može dobro podučiti u pogledu na buduće presude koje..."

"Podučiti me?"

"Prirodno!"

Alija pritisnu oči rukama, pokušavajući da razmišlja, znajući da svaka misao može postati plen ovog prisustva unutar nje, da neka misao može poticati od ovog prisustva, a da je ona smatra za svoju.

"Nepotrebno moriš sebe brigama", umiljavao se Baron. "Taj druškan Paimon, ako hoćeš, bio je ..."

"Ono što sam učinila bilo je pogrešno! Bila sam premorena i brzopleta. Trebalo je potražiti dokaze za..."

"Ispravno si postupila! Tvoja presuda ne sme da bude zasnovana na nekakvim glupim apstrakcijama kakav je atreidski pojam jednakosti. To je ono što ti uzima san, a ne Paimonova smrt. Donela si dobru odluku! On je, takođe, bio opasno oruđe. Postupila si onako kako si postupila da bi održala red u svom društvu. Eto, to je dobar razlog za presudu, a ne one besmislice o pravdi! Nigde više ne postoji takva stvar kao što je jednaka pravda za sve. Za jedno društvo je loše kad pokušavaš da dostigneš takvu lažnu ravnotežu."

Alija je osetila zadovoljstvo zbog ove odbrane njene presude Paimonu, ali je istovremeno bila zapanjena amoralnom idejom koja je stajala iza dokazivanja. "Jednaka pravda za sve bila je atreidski... bila je..." Spustila je ruke sa očiju, koje su i dalje ostale zatvorene.

"Sve tvoje sveštenike-sudije bi trebalo ukoriti zbog ove greške", osuđivao je Baron. "Odluke se moraju meriti samo prema njihovim zaslugama za održavanje sređenog društva. Mnogobrojne bivše

civilizacije potopljene su na grebenima pravde jednake za sve. Takva budalastost razara prirodnu hijerarhiju koja je daleko važnija. Pojedinaac dobija značaj samo u odnosu na tvoje celokupno društvo, ukoliko društvo nije izgrađeno od logičkih stepenika, niko ne može da nađe svoje mesto u njemu - ni najviši, ni najniži. Hajde, hajde, unuko. Moraš da budeš stroga majka svom narodu. Tvoja je dužnost da održavaš red."

"Sve što je Pol činio bilo je da..."

"Tvoj brat je mrtav; neuspešan pokušaj."

"I ti si!"

"Istina... ali meni se dogodio nesrećan slučaj koji je bio van mojih zamisli. Hajde, sada, pobrinimo se za tog Javida onako kako sam ti ocrtao."

Osetila je kako joj se telom širi toplota na tu pomisao, pa brzo reče: "Moraću da porazmislim o tome." U sebi je razmišljala: 'Ako nešto i učinim, biće to da stavim Javida na mesto koje mu pripada. Nema potrebe da ga ubijem zbog toga. A budala će se možda tek tako odati... u mom krevetu.'

"Sa kim razgovarate, moja gospo?" upita jedan glas.

U trenutku zbunjenosti, Alija je pomislila da je reč o još jednom naletu onog bučnog mnoštva unutar nje; ali pošto je prepoznala glas, ona otvori oči. Pored klupe je stajala Ziarenka Velefor, poglavica njenih stražarki-amazonki, sa izrazom namrštene zabrinutosti na svom slobodnjačkom licu.

"Obraćam se svojim unutrašnjim glasovima", reče Alija, ustajući sa klupe. Osećala se osvežena i ohrabrena utihnućem one rastrojavajuće unutrašnje graje.

"Vašim unutrašnjim glasovima, Moja Gospo. Razumem." Ziarenkine oči zasvetleše na ovu izjavu. Svako je znao da se Sveta Alija oslanja na unutrašnje izvore koji nisu bili pristupačni nijednoj drugoj osobi.

"Dovedi Javida u moje prebivalište", reče Alija. "Ima jedna ozbiljna stvar koju hoću sa njim da raspravim."

"U vaše prebivalište, Moja Gospo?"

"Da! U moje lične odaje."

"Kako moja gospa zapoveda." Stražarka je krenula da ispuni

naredbu.

"Samo trenutak", reče Alija. "Da li je njegovo gospodstvo Ajdaho već otišlo u Sieč Tabr?"

"Da, moja gospo. Otišao je pre zore kao što ste vi naložili. Želite li da pošaljem po..."

"Ne. Sama ću to da uradim. I Zia, niko ne sme da zna da je Javid dolazio kod mene. Uradi to sama. Ovo je vrlo ozbiljna stvar."

Stražarka dotače bodež za pojasom. "Moja Gospo, postoji li nekakva pretnja vašoj..."

"Da, postoji pretnja, a Javid se možda nalazi u srcu te pretnje."

"Ohh, Moja Gospo, možda ne bi trebalo da ga dovodim..."

"Zia! Zar misliš da sam nesposobna da iziđem na kraj sa jednom takvom osobom?"

Lukav osmeh zaigra na usnama stražarke. "Oprostite mi, moja gospo. Dovešću ga u vaše lične odaje iz ovih stopa, ali... sa dopuštanjem moje gospe, postavila bih stražu na vrata vaših odaja."

"Budi samo ti tamo", reče Alija.

"Razumem, moja gospo. Idem odmah."

Alija zamišljeno klimnu glavom, posmatrajući Ziarenkina leđa kako se udaljavaju. Javid, znači, nije bio omiljen među njenom stražom. Još jedan znak na njegovu štetu. Ali još je bio dragocen - veoma dragocen. On je predstavljao ključ za razrešenje misterije Jakarutua, a sa tim mestom, pa...

"Možda si bio u pravu, Barone", prošapta.

"Vidiš!" likovao je glas iznutra. "Ahhh, ova usluga tebi pričiniće mi zadovoljstvo, dete. A to je samo početak..."

12.

Ovo su obmane popularne istorije koje uspešna religija mora da potpomaže: zao čovek nikada ne uspeva; samo hrabar zaslužuje sreću; poštenje je najbolje vladanje; dela govore glasnije od reči; vrlina uvek pobeđuje; dobro delo je samo po sebi nagrada; svako rđavo ljudsko biće se može preobratiti; religijski talismani štite od demonskog posedovanja; samo žene razumeju prastare misterije; bogataši su osuđeni na nesreću...

Iz priručničkih pouka: Misionaria Protectiva

"Zovem se Muriz", reče Slobodnjak naboranog lica.

Sedeo je na pećinskom kamenu u sjaju jedne začinske svetiljke čija je treperava svetlost otkrivala vlažne zidove i mračne rupe kojima su se granali hodnici od ovog mesta. Iz jednog od ovih hodnika dopirao je zvuk kapanja vode i, iako je zvuk vode predstavljao suštinu slobodnjačkog poimanja raja, šestorica vezanih ljudi nije pokazala ni najmanji znak zadovoljstva zbog ovog ritmičnog kapanja. Prostorijom se širio plesniv smrad mrtvačke cedionice.

Mladić od otprilike četrnaest normalnih godina starosti iziđe iz onog hodnika i stade sa Murizove leve strane. Ogoljeni bodež je odblesnuo blede žutilo začinske svetiljke kada mladić podiže sečivo i upravi ga kratkim pokretima prema svakom od svezanih ljudi.

Pokazujući rukom na mladića, Muriz reče: "Ovo je moj sin Asan Tarik, za koga je došao trenutak da se podvrgne ispitu zrelosti."

Muriz pročisti grlo, i pređe pogledom preko svih šest zarobljenika. Oni su sedeli u rasutom polukrugu, čvrsto sapeti konopcima od začinskih vlakana sa prekrštenim nogama i rukama zabačenim za leđa. Konopci su se završavali omčom zategnutom oko grkljana svakog čoveka. Njihova pustinjska odela bila su razderana u visini vrata.

Svezani ljudi su Murizu uzvraćali pogled u kome nije bilo straha. Dvojica među njima su nosili komotnu svetovnu odeću koja je govorila da su u pitanju bogati stanovnici nekog arakenskog grada.

Koža ove dvojice bila je glatkija i svetlija nego u njihovih drugova, čija su suvonjava lica i koščata tela upućivala na zaključak da su rođeni u pustinji.

Muriz je naličio stanovniku pustinje, ali su njegove oči bile još dublje usađene, prorezi bez beonjača koje čak ni sjaj začinske svetiljke nije mogao da dosegne. Njegov sin je izgledao kao nerazvijena kopija svog oca: mekoća njegovog lica nije mogla sasvim da sakrije nemir koji se kuvao u njemu.

"Mi, izgnani, imamo poseban ispit zrelosti", reče Muriz. "Jednog dana moj sin će postati sudija u Šulohu. Moramo da se uverimo da je u stanju da dela onako kako je nužno. Naše sudije ne mogu da zaborave Jakarutu i naš dan očajanja. Kralizec, Tifonska bitka, živi u našim srcima." Sve ovo je bilo izgovoreno u jednoličnom ritualnom tonu.

Jedan od dvojice dežmekastih gradskih stanovnika koji je sedeo naspram Muriza, pomače se i reče: "Činiš zlodelo što nam pretiš i držiš nas vezane. Mi smo došli u miru na umu."

Muriz klimnu glavom. "Došli ste u potrazi za ličnim religioznim buđenjem? Dobro. Imaćete to buđenje."

Dežmekasti čovek reče: "Ako mi..."

Pustinjski Slobodnjak tamnije puti koji je sedeo pored njega odseče: "Ućuti, budalo! Ovo su kradljivci vode. Ovo su oni za koje smo mislili da su istrebljeni."

"Ta stara priča", reče dežmekasti zarobljenik.

"Jakarutu je više nego priča", reče Muriz. Još jednom je rukom pokazao na sina. "Predstavio sam vam Asana Tarika. Ja sam ovde arifa, vaš jedini sudija. Moj sin će se, takođe, obučavati da otkriva demone. Stari metodi su najbolji."

"To je razlog što smo i mi došli u duboku pustinju", pobuni se dežmekasti čovek. "Izabrali smo stari metod, lutanja u..."

"Sa plaćenim vodičima", reče Muriz, pokazujući prstom na tamnopute zarobljenike. "Vi biste da kupite put do nebesa?" Muriz skrenu pogled ka svom sinu. "Asane, jesi li spreman?"

"Dugo sam razmišljao o onoj noći kada su ljudi došli i pobili naš narod", reče Asan. Njegov glas je izražavao mučnu napetost. "Oni nam duguju vodu."

"Tvoj otac ti daruje šestoricu njih", reče Muriz. "Njihova voda je naša. Njihove senke su tvoje, tvoji čuvari zauvek. Njihove senke će te opominjati na demone. One će biti tvoji robovi kada jednom pređeš u alam al-mital. Šta kažeš na to, sine moj?"

"Zahvaljujem svom ocu", reče Asan. Učinio je kratak korak napred. "Primam zrelost među izgnanima. Ova voda je naša voda."

Izgovorivši poslednju reč, mladić pristupi zarobljenicima. Počinjući sa leve strane, on zgrabi čoveka za kosu i zari mu bodež ispod brade do u mozak. Sve je bilo vrlo vešto izvedeno i jedva da se prosulo malo krvi. Jedino je dežmekasti gradski Slobodnjak negodovao, zakreštavši u trenutku kad ga je mladić zgrabio za kosu. Ostali su, po starom običaju, pljunuli Asana Tarika, proprativši ovaj gest rečima: "Pogledaj kako malo cenim svoju vodu kada mi je uzimaju životinje!"

Kada je sve bilo završeno, Muriz udari dlanom o dlan. Pojaviše se služitelji i počеше da uklanjaju telesa, odnoseći ih u mrtvačku cedionicu gde su ih mogli lišiti njihove vode.

Muriz ustade i zagleda se u sina koji je stajao duboko dišući i ne odvajajući pogled od služitelja koji su uklanjali telesa. "Sada si muškarac", reče Muriz. "Voda naših neprijatelja će nahraniti robove. I, sine moj..."

Asan Tarik uputi ocu brz i prodoran pogled. Mladićeve usne su se zategle u tvrd osmeh.

"Propovednik ne sme ništa da sazna o ovome", reče Muriz.

"Razumem, oče."

"Dobro si to obavio", reče Muriz. "Oni koji nabasaju na Šuloh, ne smeju da prežive."

"Kako ti kažeš, oče."

"Poverene su ti važne dužnosti", reče Muriz. "Ponosim se tobom."

13.

Složeno ljudsko biće može da postane primitivno. To, u stvari, znači da se čovekov način života menja. Stare vrednosti se menjaju, vezuju se za prirodni okvir sa njegovim biljnim i životinjskim svetom. Ovo novo postojanje zahteva upotrebljivo znanje te mnogostrukosti kao i isprepletanost povezanih događaja koje nazivamo prirodom. To iziskuje meru uvažavanja ustrajnih sila koje deluju u ovakvim prirodnim sistemima. Kada ljudsko biće stekne ovo upotrebljivo znanje i uvažavanje, tada se to zove 'biti primitivan'. Obrnut slučaj je, naravno, podjednako istinit: primitivan može da postane izveštačen, ali ne bez pristajanja na strahovita psihološka oštećenja.

Letovi komentari prema Hark al-Adu

"Kako možemo da budemo sigurni?" upita Ganima. "Ovo je vrlo opasno."

"Već smo probali", nagovarao ju je Leto.

"Ovaj put ne mora da iziđe na isto. Šta ako..."

"To je jedini put koji nam stoji otvoren", reče Leto. "Složila si se da ne možemo da krenemo začinskim putem."

Ganima uzdahnu. Nije joj se sviđala ova borba reči, ali je bila svesna nužnosti koja je pritiskivala njenog brata. Bio joj je, takođe, poznat stravičan izvor vlastitog opiranja. Trebalo je samo pogledati Aliju i pojmiti opasnost tog unutrašnjeg sveta.

"Pa?" upita Leto.

Ponovo je uzdahnula.

Sedeli su prekrštenih nogu u jednom od njihovih tajnih skrovišta, uzanom otvoru koji je spajao pećinu sa liticom, na mestu odakle su njihovi majka i otac često posmatrali zalazak sunca nad bledom. Dva časa su protekla od večernjeg obeda, vreme koje je bilo predviđeno za telesne i umne vežbe blizanaca. Bili su odlučili da spoje svoje svesti.

"Pokušaću sGm ukoliko odbiješ da mi pomogneš", reče Leto.

Ganima je odvratila pogled sa njega i spustila ga na crne tapete

vlažnih zaptivača koji su ukrašavali ovaj otvor u steni. Leto je produžio da preleće pogledom po pustinji. Neko vreme su razgovarali na jeziku koji je bio tako star da mu je u ovim vremenima čak i ime bilo nepoznato. Ovaj jezik je njihovim mislima obezbeđivao tajnost koju nijedno drugo ljudsko biće nije moglo da pronikne. Čak je i Aliji, koja je izbegavala zapletenosti svog unutrašnjeg sveta, nedostajao umni lančani spoj koji bi joj dozvolio da uhvati više od po koje slučajne reči.

Leto je duboko udahnuo vazduh, unoseći u pluća miris krzna, svojstven slobodnjačkim pećinama-siećima koji se zadržavao u zavetrini udubljenja. Džandrljiva buka i vlažna vrelina sieća nisu bili prisutni ovde i oboje to osećahu kao olakšanje.

"Slažem se da nam je potrebno vođenje", reče Ganima. "Ali ako mi..."

"Gani! Potrebno nam je više od vođenja. Potrebna nam je zaštita."

"Možda zaštita ne postoji." Pogledala je brata ravno u oči, susrevši u njima ukočenost koja je ličila na vrebajuću budnost grabljivice. Njegove oči su izneveravale mirnoću njegovih crta lica.

"Moramo da se spasemo posedovanja", reče Leto. Upotrebio je poseban infinitiv onog starog jezika, jedan, po zvučanju strogo neutralan i krut oblik, ali zato duboko delotvoran po svom smisaonom sadržaju.

Ganima je pravilno protumačila njegovo obrazloženje.

"Mohwpwium dmi hish pash moh'm ka", zapevala je. Zarobljavanje moje duše jeste zarobljavanje hiljadu duša.

"Mnogo više od toga", usprotivio se on.

"Poznavajući opasnosti odolevaš." Ovo je bila tvrdnja, a ne pitanje.

"Wabun 'k wabunat!" reče on. Rastući, vaskrsavaš!

Osetio je da je njegov izbor očigledna neizbežnost. Ako je ova stvar morala da se uradi, onda je najbolje bilo uraditi je na najaktivniji način. Moraće da umotaju prošlost u sadašnjost, a potom omoguće tome da se odmota u njihovu budućnost.

"Muriyat", pristala je ona izrekavši ovo tihim glasom. To mora da se obavi sa ljubavlju.

"Naravno." Napravio je kružni pokret rukom da izrazi potpunu saglasnost. "Zatim ćemo se posavetovati kao što su naši roditelji činili."

Ganima je začutala, pokušavajući da proguta knedlu zastalu u grlu. Instinktivno, pogled joj skliznu na jug, prema velikom otvorenom ergu, koji je otkrivao tamnosiva obličja dina u zamirućoj svetlosti dana. U tom pravcu je njen otac otišao u svoju poslednju šetnju pustinjom.

Leto je netremice gledao dole, preko stenovitog grebena u zelenilo siečke oaze. Tamo je sve bilo utonulo u suton, ali su njemu bili poznati oblici i boje ovog predela: cvetovi boje bakra, zlatni, crveni, žuti, boje rđe i žućkastomrki, prostirali su se do kamenova međaša koji su ocrtavali veličinu zasada navodnjavanih iz kanata. Iza ovih kamenova međaša pružao se smrdljivi pojas uginulog arakenskog života, koga su uništile biljne kulture donesene sa strane i previše vode. Taj pojas je sada obrazovao prepreku nadiranju pustinje.

Ganima je prva narušila tišinu: "Spremna sam. Počnimo."

"Tako je, neka sve ide dođavola!" On priđe i dotače joj ruku da bi ublažio utisak koji je ovaj uzvik napravio i reče: "Molim te, Gani... zapevaj onu pesmu. To će mi olakšati ovu stvar."

Ganima se privi uz njega i levom rukom ga obuhvati oko pasa. Dvaput je duboko uvukla vazduh, pročistila grlo i zapevala čistim, zvonkim glasom reči koje njihova majka tako često pevala njihovom ocu:

"Evo, gde iskupljujem zavet koji si dao;
Posipam te slatkom vodom.
Život će nadvladati na ovom mestu koje vetar ne pohodi:
Moja ljubavi, živećeš u dvorcu,
A tvoji neprijatelji će pasti u prazninu.
Idemo zajedno ovim putem
Koji je ljubav za tebe ocrtala.
Pouzdanost te vodim ovim putem
Jer moja ljubav je tvoj dvorac..."

Njen glas utonu u tišinu pustinje koju je i šapat mogao da poremeti i Leto oseti kako tone, tone - postajući svojim ocem čija su se pamćenja razastrla poput plašta po genima dečakove neposredne prošlosti.

U ovom kratkom trenu, moram da budem Pol, reče sebi. Ova, pored mene, nije Gani; to je moja ljubljena Čani, čiji nas je mudri savet toliko puta spasao.

Sa svoje strane Ganima je skliznula u sećanje svoje majke sa zastrašujućom lakoćom, kao što je i pretpostavljala. Koliko je ovo bilo lakše ženi - i koliko mnogo opasnije.

Glasom koji je iznenada postao promukao, Ganima reče: "Pogledaj tamo, ljubljeni!" Prvi mesec se bio uzdigao na nebo i u njegovoj hladnoj svetlosti, oni ugledaše jedan luk narandžastog plamena kako se uzvija u svemir. Brod koji je dovezao gospu Džesiku vraćao se, sada natovaren začinom, svom matičnom roju u orbiti.

Uspomena, najbolnija koja se može zamisliti, prostreli u tom trenutku Leta, donoseći mu pamćenje kao zvuke jasne zvonjave. U jednom treperavom časku on je bio onaj drugi Leto - Džesikin Vojvoda. Nužnost je potisnula ova pamćenja u stranu ali ne pre no što je osetio razdiranje ljubavlju i bolom.

Moram da budem Pol, podsetio je sebe.

Preobražaj je naišao, donoseći užasavajuću udvojenost kao da je Leto bio tamno platno na kome se njegov otac projektovao. Osećao je u istom trenutku i svoje telo i telo svog oca i ova treperava nesuglasica pretila je da ga savlada.

"Pomozi mi oče", prošapta on.

Treperava uznemirenost se razbistri i sada je njegova svest poprimila jedan drugi otisak, dok je njegova vlastita istovetnost kao Leta stajala po strani u ulozi posmatrača.

"Moja poslednja vizija se još nije zbila", reče on, glasom koji je pripadao Polu. Okrenuo se prema Ganimi. "Znaš šta sam video."

Spustila je desnu šaku na njegov obraz. "Zar nisi otišao u pustinju da umreš, ljubljeni. Zar nisi to uradio?"

"Može biti da jesam, ali ta vizija... zar to ne bi bio dovoljan razlog da se ostane u životu?"

"Zar i slep?" upita ona.

"Čak i tako."

"Gde si mogao da odeš?"

Udahnuo je duboko i drhtavo. "Jakarutu."

"Ljubljeni!" Suze počеше da se slivaju niz njene obraze.

"Muad'Dib, heroj, mora biti potpuno uništen", reče on. "Inače nas ovo dete ne može izvući iz haosa."

"Zlatna staza", reče ona. "To nije dobra vizija."

"To je jedina moguća vizija."

"Alija je, dakle, propala..."

"Potpuno. Vidiš i sama svedočanstvo toga."

"Tvoja majka se suviše kasno vratila." Klimnula je glavom i Ganimino detinjasto lice zadobi Čanin mudar izraz. "Zar ne bi mogla da postoji još neka vizija. Ako bi..."

"Ne, ljubljena. Ne još. Ovo dete još ne može da zaviri u budućnost i bezbedno se vrati odatle."

Još jedan drhtavi uzdah je uznemirio njegovo telo i Leto posmatrač oseti duboku čežnju svog oca da još jednom uskrsne u živom mesu, da donosi životne odluke i... kako je samo očajnička potreba za poništavanjem prošlih grešaka!

"Oče!" pozva Leto i učini se kao da njegova vlastita lobanja odjekuje od ovog povika.

Leto tada postade svestan moćnog čina volje koji se zbivao u njemu: polagano, grčevito povlačenje unutrašnjeg prisustva njegovog oca, oslobađanje čula i mišića.

"Ljubljeni", dopro je sa strane Čanin šaputav glas i povlačenje se uspori. "Šta se događa?"

"Nemoj još da odeš", reče Leto, i sada je to bio njegov glas, hrapav i nesiguran, ali ipak njegov vlastiti glas. Zatim produži: "Čani, moraš nam reći: kako smo mi izbegli... ono što se dogodilo Aliji?"

Odgovor je došao iznutra, od Pola, rečima koje su dosezale njihovo unutrašnje uho u velikim razmacima, zaustavljajući se: "Ništa nije izvesno. Ti si... video... šta mi se... zamalo... dogodilo."

"Ali Alija..."

"Prokleti Baron je u njoj!"

Leto oseti kako mu grlo gori od suhoće. "Je li on... imam li ja..."

"On je u tebi... ali... Ja... mi ne možemo... ponekad mi osećamo... jedan drugog, ali ti..."

"Zar ne možeš da čitaš moje misli?" upita Leto. "Zar tada ne bi znao, ako... on..."

"Ponekad mogu da osetim tvoje misli... ali ja... mi živimo jedino kroz... odsjaje... tvoje svesti. Tvoje pamćenje nas stvara. Opasnost... leži u tačnom pamćenju. A... oni među nama... oni među nama koji su voleli vlast... i sticali je... po bilo koju cenu... oni mogu da budu tačniji."

"Jači?" prošapta Leto.

"Jači."

"Znam tvoju viziju", reče Leto. "Radije ću da postanem ti, no da mu dopustim da me savlada."

"To nikako."

Leto klimnu glavom, osećajući ogromnu snagu volje koja je bila potrebna njegovom ocu da se povuče, shvatajući posledice mogućeg neuspeha povlačenja. Bilo čije zaposedanje svodilo je posednutog na Izroda. Ovo poimanje mu je podarilo obnovljeno osećanje snage i on oseti sopstveno telo sa neobičnom oštrinom, kao i snažno ispoljenu svest o greškama iz prošlosti: njegovim vlastitim i onim njegovih predaka. Nesigurnosti su bile ono što ga je iznurivalo - sada mu postade jasno. Za jedan časak u njemu su se borili iskušenje i strah. Ovo telo je posedovalo sposobnost da preobražava melanž u viziju budućnosti. Uz pomoć začina bio je u stanju da doživi budućnost, da razgrne velove Vremena. Otkrio je da nije lako otarasiti se ovog iskušenja, te je sklopio ruke i utonuo u prana-bindu svesnost. Njegovo telo se oduprlo iskušenju. Ono je u sebi nosilo duboko znanje koje je Pol zapisao u njegovu krv. Oni koji su tragali za budućnošću nadali su se da će izići kao pobednici u trci sutrašnjice. Umesto toga padali su u klopku životnog bitisanja čiji su svaki damar i paćenički lelek bili dobro poznati. Polova poslednja vizija ukazivala je na neizvesnost izlaznog puta iz ove klopke i Letu je bilo jasno da za njega nema drugog izbora do da sledi ovaj put.

"Radost življenja, njegova lepota sva se sadrži u činjenici da život ume da te iznenadi", reče on.

Nežan glas mu došapnu u uvo: "Ta lepota mi je uvek bila

poznata."

Okrenuo je glavu i upiljio se u Ganimine oči koje su blistale u sjaju mesečine. Shvatio je da ga to Čani gleda. "Majko", reče on, "moraš da se povučješ."

"Ahhh, iskušenje!" reče ona i poljubi ga.

On je odgurnu. "Zar bi uzela život rođenoj kćeri?" zapita on.

"To je tako lako... tako šašavo lako", reče ona.

Leto, osećajući da ga hvata panika, priseti se koliki je napor volje ličnost njegovog oca unutar njega utrošila da bi se lišila njegovog tela. Nije li se Ganimina izgubila u tom svetu posmatrača u kome je on motrio i slušao, učeći ono što je tražio da sazna od svog oca?

"Prezreću te, majko", reče on.

"Ostali me neće prezreti", reče ona. "Budi moj ljubljeni."

"Ako te poslušam... poznato ti je šta ćete oboje postati", reče on. "Moj otac će te prezreti."

"Nikada!"

"Ja hoću!"

Ovaj poslednji zvuk mu je iskočio iz grla protiv njegove volje, noseći sobom sve one stare gornje tonove Glasa koji je Pol naučio od svoje majke čarobnice.

"Ne govori to", jeknu ona.

"Prezreću te!"

"Molim te... molim te ne govori to."

Leto protlja vrat, osećajući da mišići postaju ponovo njegovi. "On će te prezreti. Okrenuće ti leđa. Ponovo će otići u pustinju."

"Ne... ne..."

Mahala je glavom s jedne strane na drugu.

"Moraš da odeš, majko", reče on.

"Ne... ne..." U glasu se osećao nedostatak one prvobitne siline.

Leto nije skidao oko sa lica svoje sestre. Kako su joj se samo mišići grčili! Osećanja su jurila telom u skladu sa kovitlacem koji je vladao u njoj.

"Odlazi", šaputao je, "odlazi."

"Neeeeee..."

Zgrabio ju je za ruku i osetio jezu koja je strujala njenim mišićima dok su joj nervi podrhtavali. Uvijala se, pokušavajući da se istrgne,

ali ju je on čvrsto držao za ruku, šapućući: "Odlazi... odlazi..."

Za sve to vreme Leto je proklinjao sebe što je nagovarao Gani za ovu igru roditelja koju su nekad često upražnjavali, ali u kojoj je ona u poslednje vreme odbijala da učestvuje. Bila je istina da žene slabije odolevaju ovim unutrašnjim navalama, zaključio on. Tu leži poreklo i benegeseritskog straha.

Prošli su sati a Ganimino telo je još drhtalo i grčilo se u unutrašnjoj borbi, ali se sada i sestrin glas uključio u nju. Čuo ju je kako se preklinjući obraća onoj slici unutar sebe.

"Majko... molim te..." A zatim: "Videla si Aliju! Zar želiš da postaneš druga Alija?"

Na kraju, Ganima se prisloni na njega i prošapta: "Prihvatila je. Otišla je."

On je pogladi po glavi. "Gani, oprosti mi, oprosti. Nikada više neću tražiti da učiniš ovo. Bio sam sebičan. Oprosti mi."

"Nema tu šta da se prašta", reče ona, dahćućim glasom koji je bio očigledan rezultat velikih fizičkih naprezanja. "Naučili smo mnogo o onome što nam je bilo potrebno da saznamo."

"Govorila ti je o mnogim stvarima", reče on. "Podelićemo to kasnije, kada..."

"Ne! Učinićemo to sada. Bio si u pravu."

"Moja Zlatna staza?"

"Tvoja prokleta Zlatna staza!"

"Logika je beskorisna ako nije naoružana bitnim podacima", reče on. "Ali ja..."

"Baka se vratila da preuzme rukovođenje našom obukom i da vidi jesmo li... zagađeni."

"To kaže i Dankan. Nema ničeg novog u..."

"Prvobitnom proračunu", složila se glasom koji je dobijao u snazi. Odvojila se od njega i zagledala se u pustinju koja je počivala u smiraju pred svitanje. Ova bitka... ovo saznanje koštalo ih je čitave noći. Kraljevska straža s one strane zaptivača mora da je imala mnogo muka da razjasni šta se događa. Leto je bio naredio da ništa ne sme da ih uznemiri.

"Ljudi se često nauče oštroumnosti stareći", reče Leto. "Čemu se mi učimo uz svu ovu starost koju sadržimo?"

"Vaseljena kakvom je mi vidimo nikada nije potpuno istovetna fizičkoj vasseljeni", reče ona. "Ne smemo posmatrati ovu baku samo kao jednu baku."

"To bi bilo opasno", saglasio se on. "Ali moje pitanje..."

"Postoji nešto što je izvan domašaja oštromnosti", reče ona. "Moramo našu svest da osposobimo da primećuje ono što nije u stanju unapred da zamisli. Zbog toga... mi je moja majka učestano govorila o Džesiki. Na kraju, kad smo se obe pomirile sa unutrašnjom razmenom, saopštila mi je mnoge stvari." Ganima je uzdahnula.

"Mi znamo da je ona naša baka", reče on. "Juče si provela sa njom čitave sate. Je li to razlog što..."

"Ako to dopustimo, naše poznavanje će odrediti vrstu naše reakcije u odnosu prema njoj", reče Ganima. "To je ono na šta me je moja majka neprekidno upozoravala. U jednom trenutku navela je reči naše bake i...", Ganima mu dotače ruku, "začula sam unutar sebe odjek tih reči u glasu naše bake."

"Upozoravala te je", reče Leto. "Zar na ovom svetu ništa nije bilo pouzdano?"

"Najkobnije greške potiču iz nerazgovetnih pretpostavki", reče Ganima. "To su reči koje je moja majka stalno navodila."

"To je čisti Bene Geserit."

"Ako se Džesika potpuno vratila Sestrinstvu..."

"Bilo bi to veoma opasno za nas", reče ona, "ali se mogu lišiti nas. Naša baka bi mogla da bude instrument te zamisli."

"Postoji još jedan način", reče on.

"Da... nas dvoje... spareni. Ali oni znaju kakve sve posledice takvo sparivanje može da upetlja."

"U pitanju je igra na sreću koju su svakako morali da razmotre."

"A naša baka je, po svemu sudeći, umešana u to. Ne dopada mi se taj način."

"Ni meni."

"Pa ipak, to ne bi bilo prvi put da kraljevska loza pokušava da..."

"Ta pomisao me odbija", reče on podrhtavajući.

Opazila je njegovu uznemirenost, te ućuta.

"Moć", reče on.

I u toj čudnoj alhemiji njihovih podudarnosti, ona je razumela kuda stremlje njegova misao. "Moć Kvizaca Haderaha mora da propadne", složila se.

"Kada se upotrebi na njihov način", reče on.

U tom trenutku dan, i protiv njihove volje, osvanu nad pustinjom. Osetili su kako nastaje vrućina. Zasadi ispod grebena planuše bojama. Sivozelena lišće posulo je po tlu šiljaste senke. Kosi sunčevi zraci Dininog srebrnastog sunca otkrivali su zelenu oazu punu zlatnih i purpurnih senki na pozadini natkriljujućih grebena.

Leto ustade protežući se.

"Zlatna staza, dakle", reče Ganima, obraćajući se koliko njemu, toliko i sebi, imajući na umu kako se poslednja vizija njihovog oca spojila i stopila u Letovim snovima.

Nešto se očešalo o vlažne zaptivače pozadi njih i iz tog pravca se začu mrmljanje nekakvih glasova.

Leto se ponovo priklonio starom jeziku koji su koristili u svojim razgovorima: "L'ii ani howr samis sm'kwi ovr samit sut."

Tu i tada jedna odluka se urezala u njihove svesti. Doslovce: Pratićemo jedno drugo do smrti, iako samo jedan može da se vrati da izvesti o tome.

Ganima tada ustade i njih dvoje se zajedno, kroz vlažne zaptivače, vratiše u sieč. Stražari koji su najpre ustali počеше da padaju na kolena kako su blizanci prolazili pored njih na putu ka svojim odajama. Ovog jutra, gomila se razdvajala ispred njih na osobit način, razmenjujući sa stražarima poglede pune značenja. Provesti noć sam iznad pustinje bilo je u duhu starog slobodnjačkog običaja koji su upražnjavali sveti mudraci. Cela Uma je izvodila ovaj oblik bdenja. Pol Muad'Dib je to činio... i Alija. Sada su kraljevski blizanci otpočeli.

Leto je opazio razliku u ponašanju gomile i skrenuo je Ganimi pažnju na to.

"Oni ne znaju kakvu smo odluku spremili za njih. Oni, zaista, ne znaju."

I dalje se izražavajući tajnim jezikom on reče: "To zahteva krajnje neočekivan početak."

Ganima je za trenutak oklevala da bi uobličila svoje misli. Zatim

reče: "Kad kucne taj čas, oplakivanje rođenog brata mora biti baš kao stvarno - u toj meri da treba načiniti i grobnicu. Srce mora da prati san, inače neće biti buđenja."

Izgovoren na starinskom jeziku bio je to izuzetno potresan iskaz, u kome je upotrebljen zamenički objekt stajao odvojen od infinitiva. Bila je to sintaksa koja je svakoj grupi fraza dopuštala da se vrti oko same sebe, tvoreći tako više različitih značenja, od kojih je svako bilo određeno i potpuno posebno ali koja su bila tanano međusobno povezana. Ono što je ona rekla delom je značilo da se njih dvoje sa Letovim planom izlažu opasnosti od smrti, a da li će ona biti prava ili podražavana, to nije činilo razliku. Promena koja bi proizašla bila bi kao smrt, doslovce: 'Pogrebno ubistvo'. Takođe je postojalo jedno dodatno značenje celine koje je ukazivalo na onog ko bi preživeo radi izveštavanja, pa ma ko to bio, a koje je glasilo ovako: glumiti ulogu onog koji je ostao u životu. Svaki pogrešan korak bi uništio čitav plan i Letova Zlatna staza bi postala ćorsokak.

"Dozlaboga osetljivo", saglasio se Leto. Razgrnuo je zastor i njih dvoje udoše u svoje predsoblje.

Živost njihovih poslužitelja prestala jesamo za koliko jedan otkucaj srca kada blizanci kročiše u zasvođeni prolaz koji je vodio u odaje dodeljene Gospi Džesiki.

"Ti nisi Oziris", podsetila ga je Ganima.

"Niti ću da pokušam da to budem."

Ganima ga prihvati za ruku, zaustavljajući ga. "Alija darsatay haunus m'smow", upozorila ga je.

Leto se zagledao u sestrine oči. Zaista, Alijini postupci su odavali otužan vonj koji je njihova baka zasigurno osetila. Uputio je Ganimi osmeh pun uvažavanja. Ona je povezala starinski jezik sa slobodnjačkim sujeverjem da bi prizvala najosnovnije plemensko predskazanje. M'smow, otužan vonj letnje noći bio je vesnik smrti u rukama demnona. A Izis je bila demonska boginja smrti kod ljudi čijim su jezikom u ovom trenutku govorili.

"Mi, Atreidi, poznati smo po tome što smo sačuvali odvažnost", reče on.

"Stoga ćemo uzeti ono što nam je potrebno", reče ona.

"Ili tako, ili ćemo postati moloci pod nogama vlastitog

namesništva", reče on. "Alija bi uživala u tome."

"Ali naš plan..." Pustila je da ostatak rečenice iščezne bez traga.

Naš plan, pomisli on. Sada je, dakle, potpuno sudelovala u njemu. On reče: "Odnosim se prema našem planu kao prema šadufskom kuluku."

Ganima pređe pogledom po predsoblju kroz koje su prolazili, prepoznajući jutarnje mirise krzna sa njihovim karakterističnim utiskom večnog postojanja. Dopao joj se način na koji je Leto upotrebio njihov tajni jezik. Šadufski kuluk. Bio je to zavet. Nazvao je njihov plan poljoprivrednim radom posebne ropske vrste: nađubrivanje, navodnjavanje, plevljenje, presađivanje, orezivanje - no ipak s onim slobodnjačkim prećutnim kazivanjem da se ovaj rad istovremeno obavlja u jednom drugom svetu gde simbolizira obrađivanje bogatstva duše.

Ganima je proučavala lice svog brata dok su oklevajući stajali ovde u kamenom hodniku. Postojalo joj je sve očitije da se on zalaže na dva nivoa: prvo, za Zlatnu stazu njegove vizije njihovog oca, i drugo, to što mu je ona dopustila punu vlast u sprovođenju izuzetno opasnog stvaranja mita koji je plan porađao. Ovo ju je uplašilo. Da li je u njegovoj tajnoj viziji postojalo još nešto u čemu ona nije sudelovala? Da li je mogao da vidi sebe kao potencijalno obogotvoreno biće koje vodi čovečanstvo u preporod - kao otac, kao sin? Muad'Dibov kult bio je pomućen, uskrsnuo kroz Alijino rđavo upravljanje u plahovitu neobuzdanost vojnog sveštenstva koje je jahalo na plećima Slobodnjaka.

On nešto krije od mene, shvatila je.

Preispitala je ono što joj je rekao o svom snu. On je sadržavao stvarnost takvih prelivajućih, duginih boja, da mu se posle toga dešavalo da satima hoda unaokolo ošamućen. San se nikad nije razlikovao, pričao je.

"Stojim na pesku u svetloj, žutoj dnevnoj svetlosti, pa ipak sunca nema. Tada shvatam da sam ja sunce. Moja svetlost isijava kao Zlatna staza. Kada ovo shvatim, odmičem se od sebe. Okrećem se, očekujući da ugledam sebe kao sunce. Ali ja nisam sunce; ja sam jedna štrkljasta figura, dečji crtež sa cik-cak sjajnim linijama umesto očiju, štrkljastim nogama i štrkljastim rukama. U mojoj levoj ruci

nalazi se žezlo, i to pravo žezlo - daleko podobnije u svojoj stvarnoći od štrkljaste figure koja ga drži. Žezlo se pomera i to me užasava. Kada se pomeri, osećam da sam se probudio, pa ipak znam da još sanjam. Tada shvatam da je moja koža nečim oklopljena - jednim oklopom koji se pomera kako se moja koža pomera. Nisam u stanju da vidim taj oklop, ali ga osećam. Moj strah tada iščezava, jer mi ovaj oklop daje snagu ravnu snazi deset hiljada ljudi."

Pošto je Ganimu uporno zurila u njega, Leto je pokušao da se povuče napred, ne bi li nastavili putem prema Džesikinim odajama. Ganimu se oduprla.

"Ta Zlatna staza mogla bi biti ni gora ni bolja od neke druge staze", reče ona.

Leto obori pogled na kamene pod na kome su stajali, osećajući žestinu povratka Ganiminih sumnji. "Moram to da učinim", reče on.

"Alija je posednuta", reče ona. "To bi moglo i nama da se desi. Možda nam se već i dogodilo, a da mi ne znamo za to."

"Ne." Zatresao je glavom i duboko je pogledao u oči. "Alija se odupirala. To je silama unutar nje dalo snagu. Vlastita snaga ju je nadvladala. Mi smo se usudili da pretražujemo iznutra, da tragamo za starim jezicima i starim znanjem. Mi smo već amalgami onih života unutar nas. Mi im se ne odupiremo; mi se krećemo sa njima. To je bilo ono što sam naučio od našeg oca prošle noći. To je bilo ono što sam morao da naučim."

"Meni ništa nije rekao od svega toga."

"Ti si slušala našu majku. To je ono što smo..."

"I malo je nedostajalo da propadnem."

"Je li još onako jaka u tebi?" bojazan mu je otvrdnula lice.

"Jeste... ali mislim da svojom ljubavlju bdi nadamnom. Bio si izvanredan dok si je nagovarao da se povuče." Ganimu pomisli na odbleske ličnosti svoje majke unutar sebe i reče: "Naša majka sada za mene postoji u alam al-mitalu sa ostalima, ali ona je okusila plod pakla. Sada mogu da je slušam bez straha. Što se tiče ostalih..."

"Da", reče on. "I ja slušam svog oca, ali mislim da, u stvari, sledim savet dede po kome sam dobio ime. Možda ime ide na ruku tome."

"Jesi li dobio savet da ispričaš našoj baki o Zlatnoj stazi?"

Leto je pričekao da jedan poslužitelj koji je nosio poslužavnik u

obliku kotarice sa doručkom za gospu Džesiku prođe pored njih. Oštar miris začina ih je zapahnuo u trenutku kad ih je poslužitelj obilazio.

"Ona živi u nama i u svom vlastitom telu", reče Leto. "Ne bi bilo zgoreg da se njen savet dvaput razmotri."

"Što se mene tiče, to ne dolazi u obzir", odbila je Ganima. "Neću ponovo da se izlažem istoj opasnosti."

"Onda ću ja to da učinim."

"Mislila sam da smo se složili u tome da se ona vratila Sestrinstvu."

"Zacelo. Bene Geserit na početku njenog životnog puta, njeno lično biće u sredini i Bene Geserit na kraju. Ali, seti se da u njenim venama, takođe, teče krv Harkonena i da je ona bliža tome od nas, kao i da je iskusila jedan vid ovog unutrašnjeg sudelovanja koje mi posedujemo."

"Veoma plitak vid", reče Ganima. "Nisi odgovorio na moje pitanje."

"Mislim da neću pominjati Zlatnu stazu."

"Možda ja hoću."

"Gani!"

"Atreidski bogovi nam više nisu potrebni! Potreban nam je prostor za malo više čovečnosti."

"Zar sam to ikada odricao?"

"Nisi." Duboko je uvukla vazduh i odvratila pogled sa njega. Poslužitelji su gvirili iz predsoblja, shvatajući po visini glasova, da je reč o raspravi, ali su bili nesposobni da razumeju prastare reči.

"Moramo to da učinimo", reče on. "Ako propustimo da stupimo u akciju, možemo slobodno da se bacimo na svoje noževe." Upotrebio je slobodnjački izraz koji je nosio značenje: 'da prospemo našu vodu u plemensku cisternu'.

Ganima ga još jednom pogleda. Bila je primorana da se saglasi. No, osećala je da su uhvaćeni u klopku lavirinta. Oboje su znali da se dan obračuna isprečio na njihovoj stazi bez obzira na to šta budu činili. Ganima je znala ovo sa sigurnošću koja je bila potkrepljena činjenicama skupljenim od onih ostalih života-sećanja, ali se sada bojala snage koju je dala tim ostalim dušama, koristeći se

činjenicama iz njihovog iskustva. Vrebale su poput harpija u njoj, ti avetinjski demoni šćućureni u zasedi.

Svi, sem njene majke, koja je u jednom trenutku imala vlast nad njenim telom i uspela da se te vlasti odrekne. Ganima je još bila uzdrmana onom unutrašnjom bitkom, znajući da bi je izgubila da nije bilo Letove pomoći ubeđivanja.

Leto je kazao da će ih njegova Zlatna staza izvesti iz klopke. I pored tišteće predstave da je zadržao nešto od svoje vizije za sebe, ona je svim srcem prihvatala njegovu iskrenost. Bila mu je potrebna njena plodna stvaralačka moć da bi ceo plan dobio u vrednosti.

"Bićemo stavljeni na probu", reče on, pogađajući pravac njenih sumnji.

"Ali ne sa začinima."

"Možda čak i sa njima. No sigurno, u pustinji i u Ogledu Posedovanja."

"Nikada nisi spomenuo Ogled Posedovanja", optužila ga je. "Je li to deo tvog sna?"

Pokušao je da suvim grlom proguta pljuvačku, proklinjući sebe što je dopustio da mu ovo poslednje izleti. "Da."

"Znači, bićemo... posednuti?"

"Ne."

Razmišljala je o Ogledu - tom prastarom slobodnjačkom ispitu čiji je završetak najčešće donosio groznu smrt. Ovaj plan je, osim toga, imao i drugih zamršenosti. On je mogao da ih dovede do ivice, čije je prekoračenje moglo da bude protiv prirode ljudskog razuma, to jest, moglo je da dovede u pitanje zdravlje tog razuma.

Znajući gde joj misli krivudaju, Leto reče: "Moć privlači psihotičare. Uvek. To je ono što moramo da izbegnemo unutar nas."

"Siguran si da nećemo biti... posednuti?"

"Nećemo, ukoliko stvorimo Zlatnu stazu."

Još puna sumnje, ona reče: "Ne želim da zanesem tvoje dete, Leto."

Zavrteo je glavom i suzbijajući odavanje svojih unutrašnjih tajni uhvatio se za kraljevski zvaničnu formu prastarog jezika: "Sestro moja, volim te draže nego sebe sGma, ali ponuda mojih želja nikako

nije to."

"Vrlo dobro. Hajde, onda, da se vratimo na jedno drugo pitanje, pre no što se pridružimo našoj baki. Nož zariven u Aliju rešio bi većinu naših problema."

"Ako to veruješ, onda veruješ da smo u stanju da iziđemo iz blata i ne ostavimo tragove za sobom", reče on. "Pored toga, da li je Alija ikada nekom pružila priliku?"

"Kolaju priče o onom Javidu."

"Je li Dankan pokazao i najmanji znak da mu rastu rogovi?"

Ganima slegnu ramenima. "Jedan otrov, dva otrova." Bila je to uobičajena fraza pamćenja kraljevskoj navici pravljenja spiska pratilaca prema tome koliku su opasnost predstavljali za njihovu ličnost, obeležje vladara na svim mestima i u svim vremenima.

"Moramo da postupimo na moj način", reče on.

"Drugi način bi mogao da bude čišći."

Po njenom odgovoru, prepoznao je da je konačno suzbila svoje sumnje i okolišnim putem došla do saglasnosti sa njegovim planom. Ovo saznanje mu nije donelo radost. Uhvatio je sebe kako posmatra vlastite ruke, pitajući se da li će se prljavština uhvatiti po njima.

14.

Ovo je bilo Muad'Dibovo delo: on je video podsvesni majdan svake individue kao nesvesnu naslagu pamćenja koje ide unazad sve do prvobitne ćelije našeg zajedničkog prapočetka. Svako od nas, rekao je on, može da odmeri svoje rastojanje od tog zajedničkog porekla. Videći to i kazivajući to, on je doneo smelu sudbonosnu odluku. Muad'Dib je sebi stavio u zadatak da genetsku memoriju upotpuni procenjivanjem onoga što dolazi. Uradivši tako, probio se kroz delove vremena, napravivši jedinstvenu stvar od prošlosti i budućnosti. To je bila Muad'Dibova tvorevina utelovljena u njegovom sinu i njegovoj kćeri.

Arakiski testament od Hark al-Ada

Farad'n je krupnim koracima koračao kroz vrt, dvorište kraljevske palate svog dede, posmatrajući sopstvenu senku koja se skraćivala kako je sunce Saluse Sekundus prilazilo podnevu.

"Muče me sumnje, Tiekaniče", reče on. "Oh, ne može se poreći privlačnost prestola, ali..." Duboko je uzdahnuo. "Ja imam tako mnogo interesovanja."

Tiekanik, još pod utiskom divljačke rasprave sa Farad'novom majkom, bacio je pogled iz prikrajka na princa, opažajući da mladićevo telo čvrsne sa približavanjem njegovog osamnaestog rođendana. Kako je dan za danom prolazio u njemu je bilo sve manje Vensicijinog, a sve više crta starog Šadama, koji je svoja privatna zanimanja pretpostavljao odgovornostima upravljanja kraljevinom. To ga je, naravno, na kraju koštalo prestola. Postao je previše mekan u pogledu zapovedanja.

"Moraćete da napravite uzbor", reče Tiekanik. "Oh, nema sumnje da će biti vremena i za neka od vaših interesovanja, ali..."

Farad'n je ugrizao donju usnu. Dužnost ga je obavezivala da bude ovde, ali se on osećao osujećen. Daleko bi radije otišao u stenovitu kotlinu gde su se sprovodili ogledi sa peščanim pastrmkama. Tamo se sada odvijao projekt nesagledivih mogućnosti:

oteti monopol na začine od Atreida i tada se svašta moglo dogoditi.

"Jesi li siguran da će oni blizanci biti... uklonjeni?"

"Ništa nije apsolutno sigurno, moj prinče, ali su izgledi dobri."

Farad'n sleže ramenima. Mučko ubistvo je ostala činjenica kraljevskog života. Jezik je bio ispunjen tananim oznakama načina kako da se uklone važne ličnosti. Uz pomoć samo jedne reči, mogla se napraviti razlika između otrova u piću i otrova u hrani. Pretpostavljao je da će uklanjanje atreidskih blizanaca biti izvršeno korišćenjem otrova. Ova misao mu nije prijala. Po svemu što se čulo blizanci su bili neobično zanimljiv par.

"Da li bismo morali da se preselimo na Arakis?" upita Farad'n.

"To je najbolje rešenje; postaviti nas na tačku najvećeg pritiska." Izgledalo je da Farad'n izbegava neko pitanje i Tiekanik se pitao šta bi to moglo biti.

"Zabrinut sam, Tiekaniče", reče Farad'n baš kada su obilazili ivicu živice i približavali se vodoskoku okruženom džinovskim crnim ružama. S one strane živice moglo se čuti kako baštovani štrickaju makazama.

"Da", reče Tiekanik brzo.

"Ova, ah, religija koju ti ispovedaš..."

"Nema ničeg čudnog u tome, moj prinče", reče Tiekanik, nadajući se da mu je glas zadržao postojanost. "Ta religija se obraća ratniku u meni. To je odgovarajuća religija za jednog Sardaukara." Ovo je, barem, bila istina.

"Daaa... Ali moja majka izgleda tako zadovoljna njom." Prokleta Vensicia! pomisli Tiekanik. Učinila je svog sina sumnjičavim.

"Ne tiče me se šta vaša majka misli", reče Tiekanik. "Čovekovo religijsko opredeljenje je njegova privatna stvar. Možda ona u tome vidi nešto što bi vam moglo pomoći da se popnete na presto."

"To sam i ja pomislio", reče Farad'n.

Ahh, ovaj momak je prepreden! prođe Tiekaniku kroz glavu. On reče: "Udubite se i sami u ovu religiju; odmah će vam postati jasno zašto sam je ja izabrao."

"Pa ipak, Muad'Dibove propovedi? Konačno, on je bio Atreid."

"Mogu jedino da kažem da su putevi gospodnji zagonetni", reče Tiekanik.

"Shvatam. Kaži mi, Tiek, zašto si me baš sada pozvao da prošetamo? Skoro je podne, a u to doba dana ti si obično na ovom ili onom mestu po naređenju moje majke."

Tiekanik se zaustavio pored kamene klupe koja je gledala na vodoskok i džinovske ruže ispod njega. Prskajuće kapljice su ga smirivale i on zadrža pažnju na njima dok je odgovarao: "Moj prinče, uradio sam nešto što se vašoj majci ne bi možda sviđalo." Prođe mu kroz glavu: Ako poveruje u ovo, njen prokleti plan će upaliti. Tiekanik je gotovo priželjkivao da Vensicijin plan propadne. Dovedi onog prokletog Propovednika ovde. Ona je bezumna. A tek troškovi!

Pošto je Tiekanik duže vreme ostao ćuteći i čekajući, Farad'n ga upita: "U redu, Tiek, šta si to uradio?"

"Doveo sam stručnjaka za tumačenje snova", reče Tiekanik.

Farad'n ošinu pogledom svog pratioca. Neki među starijim Sardaukarima koji su upražnjavali igru tumačenja snova, sve više su se upuštali u to od trenutka poraza koji im je naneo taj 'Vrhovni Sanjar', Muad'Dib. Negde u dubini njihovih snova, razmišljali su, možda ležu put povratka do moći i slave. Tiekanik se, međutim, uvek klonio ove igre.

"To ne liči na tebe, Tiek", reče Farad'n.

"U tom salučaju mogu da govorim samo sa stnovišta moje nove religije", reče on, obraćajući se vodoskoku. Govoriti o religiji bila je, naravno, svrha zbog koje su se izložili opasnosti dovodeći Propovednika ovde..

"Onda govori sa stanovišta te religije", reče Farad'n.

"Kako moj princ zapoveda." Okrenuo se i pogledao ovog mlađanog posednika svih snova koji su sada bili izvučeni na stazu koju će kuća Korino slediti. "Crkva i država, moj prinče, pa čak i naučni um i vera i još više od toga: napredak i tradicija - sve ovo je izmireno u Muad'Dibovim učenjima. On je učio da ne postoje nepomirljive suprotnosti izuzev u ljudskim verovanjima i, ponekad, u njihovim snovima. Budućnost se otuđila u prošlosti, a obe su deo jedne celine."

Uprkos sumnjama koje nije mogao da odagna, Farad'n je osetio da su ove reči ostavile na njega dubok utisak. Opazio je prizvuk nevoljne iskrenosti u Tiekanikovom glasu, kao da je ovaj čovek

govorio nasuprot nekim unutrašnjim prinudama.

"I zbog toga si mi doveo tog... tumača snova?"

"Da, moj prinče. Mogućno je da vaš san probija granice vremena. Ponovo zadobijate svest o vašem unutrašnjem biću kada shvatite Svet kao povezanu celinu. Vaši snovi... pa..."

"Ali ja nerado govorim o svojim snovima", usprotivio se Farad'n. "Oni su samo jedna neobičnost, i ništa više od toga. Nikada nisam pretpostavio da ti..."

"Moj prinče, ništa što vi uradite ne može da bude nevažno."

"To je vrlo laskavo, Tiek. Da li zaista veruješ da taj druškan može da dosegne u srce velikih tajni?"

"Verujem, moj prinče."

"Onda neka se moja majka srdi do mile volje."

"Primićete ga?"

"Naravno - pošto si ga doveo da bi rasrdio moju majku."

Da li se to on meni podsmeva? pitao se Tiekanik. Zatim reče: "Moram da vas upozorim da starac nosi masku. To je jedno iksijansko sredstvo koje onima bez vida onogućava da vide uz pomoć kože."

"On je slep?"

"Da, moj prinče."

"Zna li on ko sam ja?"

"Rekao sam mu, moj prinče."

"Vrlo dobro. Pođimo k njemu."

"Ako bi moj princ bio voljan da ovde pričeka par trenutaka, doveo bih tog čoveka do vašeg prinčevstva."

Farad'n je pogledom preleteo vrt sa vodoskokom i nasmešio se. Mesto je, za ovu glupost, bilo dobro kao i svako drugo. "Jesi li mu pričao o čemu sanjam?"

"Samo uopšteno, moj prinče. Biće mu potreban vaš lični iskaz."

"Oh, vrlo dobro. Dovedi čoveka ovamo."

Farad'n je okrenuo leđa, slušajući kako se Tiekanik žurno udaljava. Mogao je da vidi vrh braon kapice baštovana koji je radio odmah iza živice, kao i sevanje njegovih makaza koje su se zarivale u zelenilo. Pokret je bio hipnotički.

Ova stvar sa snom je besmislica, pomisli Farad'n. Teik je pogrešio

što se nije posavetovao sa mnom pre no što je ovo učinio. Čudno da je Tiekaniku bilo potrebno da se oda religiji u njegovim godinama. A sada i ovi snovi.

Upravo je začuo bat koraka koji mu se približavao sa leđa; Tiekanikov poznati samopouzdati korak i hod čoveka koji je vukao noge. Farad'n se okrenuo i netremice se zagledao u tumača snova koji mu se primicao. Iksijanska maska bila je crna, prozračna stvar koja je pokrivala lice od čela do ispod brade. Na maski nije bilo proreza za oči. Ako je trebalo verovati iksijanskom hvalisanju, cela maska predstavljala je jedno oko.

Tiekanik se zaustavio na dva koraka ispred Farad'na, ali se maskirani starac približio na manje od jednog koraka.

"Tumač snova", reče Tiekanik.

Farad'n klimnu glavom.

Maskirani starac se potmulo groktavo nakašljao, kao da je pokušavao da povрати nešto iz stomaka.

Farad'n je bio žestoko svestan kiselog mirisa začina koji je starac odavao. On se širio iz dugačke sive odežde koja je pokrivala njegovo telo.

"Je li ta maska zaista deo tvog tela?" upita Farad'n, shvatajući da pokušava da odloži razgovor o snovima.

"Dok je nosim", reče starac glasom u kome je zvečalo nekakvo oporo unjkanje uz jedva nagovešten slobodnjački naglasak. "Vi sanjate", reče on. "Pričajte mi."

Farad'n sleže ramenima. Zašto da ne? Uostalom, zbog toga je Tiekanik i doveo starca. Ili je, možda, nešto drugo bilo po sredi? Sumnje obužeše Farad'na i on zapita: "Jesi li ti zaista stručnjak za tumačenje snova?"

"Došao sam da protumačim vaše snove, moćni gospodaru."

Ponovo je Farad'n slegao ramenima. Ova maskirana prilika činila ga je nervoznim i on potraži pogledom Tiekanika koji je i dalje stajao tamo gde se zaustavio, prekrštenih ruku i očiju uprtih u vodoskok.

"Vi sanjate, dakle", navaljivao je starac.

Farad'n je duboko uzdahnuo i počeo da pripoveda san. Kada se potpuno uneo u njega postalo mu je lako da priča. Govorio je o vodi koja se penje iz vrela, o svetovima koji su kao atomi igrali u njegovoj

glavi, o zmiji koja se pretvarala u peščanog crva i rasprskavala u oblak prašine. Pričanje o zmiji, na njegovo iznenađenje, zahtevalo je više napora. Nekakav užasan otpor ga je sputavao i izazivao bes u njemu dok je govorio o tome.

Kada je Farad'n na kraju ućutao, starac je ostao nepomičan. Crna, prozirna maska se pomerala u skladu sa njegovim disanjem. Farad'n je iščekivao. Tišina se produžavala.

Najzad Farad'n reče: "Zar nećeš da protumačiš moj san?"

"Protumačio sam ga", reče on, glasom koji kao da je dolazio iz velike udaljenosti.

"Dakle?" Farad'n začu ciktanje u sopstvenom glasu, što je govorilo o napetosti koju je san proizveo.

Starac je i dalje neosetljivo ćutao.

"Reci mi, onda!" Ton njegovog glasa jasno je izražavao bes.

"Rekao sam vam da sam ga protumačio", odgovori starac. "Nismo se dogovorili da vam saopštimo svoje tumačenje."

Ovo poslednje je kosnulo čak i Tiekanika čije se ruke spustiše niz bokove u dve stisnute pesnice. "Šta?" dreknu on.

"Nisam rekao da ću otkriti svoje tumačenje", reče starac.

"Želiš li da ti još platimo?" upita Farad'n.

"Nisam tražio da mi se plati kada su me doveli ovamo." Izvestan hladan ponos u odgovoru razmekšao je Farad'novu ljutnju. Ovaj starac je, u svakom slučaju, bio hrabar čovek. Morao je znati da je iz neposlušnosti mogla da usledi smrt.

"Dopustite mi, moj prinče", reče Tiekanek, baš kad je Farad'n zaustio nešto da kaže. Zatim nastavi: "Hoćeš li nam reći zašto ne želiš da otkriješ svoje tumačenje?"

"Da, moji gospodari. San mi kaže da ne bi bilo svrhe objašnjavati ove stvari."

Farad'n nije bio u stanju da se uzdrži. "Hoćeš li da kažeš da ja već znam značenje svog sna?"

"Možda je i tako, moj gospodaru, ali suština nije u tome."

Tiekanik se pomakao i stao neposredno uz Farad'na. Obojica su zurila u starca. "Izjasni se", reče Tiekanik.

"Dosta", reče Farad'n.

"Kada bih govorio o ovom snu, istraživao takve stvari kao što su

voda i prašina, zmiije i crvi, analizirao atome koji igraju u vašoj glavi kao što to čine i u mojoj... ahh, moćni gospodaru, moje reči bi vas samo zbunile i vi biste se i dalje bavili nesporazumima."

"Bojiš li se da bi me tvoje reči mogle razljutiti", reče Farad'n.

"Moj gospodaru! Pa vi ste već ljuti."

"Možda nemaš poverenja u nas?" upitao je Tiekanik.

"Ovo je sasvim blizu istine, moj gospodaru. Nemam poverenja ni u jednog od vas iz prostog razloga što vi nemate poverenja u same sebe."

"Hodaš po samom rubu provalije", reče Tiekanik. "Ljudi su gubili glave i zbog manje uvredljivog ponašanja od ovog tvog."

Farad'n klimnu glavom i dodade: "Ne izazivaj našu srdžbu."

"Fatalne posledice srdžbe Korina su dobro znane, moj gospodaru Saluse Sekundus", reče starac.

Tiekanik položi, pokretom koji sprečava, šaku na Farad'novu ruku pitajući: "Pokušavaš li da nas nateraš da te ubijemo?"

Farad'n kome tako nešto nije palo na pamet, sada kada je shvatio šta bi ovakvo ponašanje moglo da znači oseti kako mu telom struji hladna jeza. Da li je ovaj starac koji je sebe nazivao Propovednikom... da li je on bio nešto više od onoga što se na prvi pogled činilo? Kakve bi mogle da budu posledice njegove smrti? Velikomučenici su mogli da budu opasni proizvodi.

"Sumnjam da ćete me ubiti pa ma šta rekao", reče Propovednik. "Mislim da vi, Bašare, znate moju vrednost, a evo i vaš princ sada naslućuje."

"Bezuslovno odbijaš da protumačiš njegov san?" upita Tiekanik.

"Ja ga jesam protumačio."

"I nećeš da otkriješ ono što si video u njemu?"

"Da li me osuđujete zbog toga, moj gospodaru?"

"Od kakve koristi možeš da mi budeš?" upita Farad'n.

Propovednik ispruži svoju desnu ruku. "Dovoljno je da mahnem ovom rukom i Dankan Ajdaho će doći k meni i pokoriti mi se."

"Kakvo je sad to prazno hvalisanje?" upita Farad'n.

Ali Tiekanik zavrte glavom, prisećajući se svoje rasprave sa Vensicijom. On reče: "Moj prinče, to bi moglo biti istinito. Ovaj Propovednik ima mnogo sledenika na Dini."

"Zašto mi nisi rekao da je on sa tog mesta?" upita Farad'n.

Pre nego što je Tiekanik mogao da odgovori, Propovednik oslovi Farad'na: "Moj gospodaru, ne smete da osećate krivicu zbog Arakisa. Vi ste samo proizvod svog vremena. Na to čovek uvek može da se pozove kada ga njegove krivice skole."

"Krivice!" Farad'n je bio izvan sebe od besa.

Propovednik samo sleže ramenima.

Čudnovato, ovo je prevelo Farad'na iz besa u veselost. Nasmejao se, zabacio glavu izazvavši Tiekanikov zaprepašćen pogled. Zatim reče: "Sviđaš mi se, Propovedniče."

"Počastvovan sam, prinče", reče starac.

Prigušujući kikut, Farad'n reče: "Pronaći ćemo ti stan ovde na dvoru. Bićeš moj zvanični tumač snova - čak iako mi nikada ne pokloniš nijednu reč tumačenja. Možeš da mi daješ savete u vezi sa Dinom. To mesto budi u meni veliku radoznalost."

"To nije ostvarljivo, prinče."

Plima srdžbe počela je da se vraća. Farad'n je zurio u crnu masku. "A, zašto nije, reci mi, molim te?"

"Moj prinče", umeša se Tiekanik, ponovo dotaknuvši Farad'novu ruku.

"U čemu je stvar, Tiek?"

"Doveli smo ga ovamo pod uslovima ugovora sa Esnafom. On treba da se vrati na Dinu."

"Arakis me zove natrag", reče Propovednik.

"Ko te poziva?" upitao je Farad'n.

"Sila veća od vaše, prinče."

Farad'n ustremi jedan ispitivački pogled prema Tiekaniku. "Je li ovo atreidski špijun?"

"Malo verovatno, moj prinče. Alija je učenila njegovu glavu."

"Ako to nisu Atreidi, ko te onda poziva?" upita Farad'n ponovo se okrećući Propovedniku.

"Jedna sila veća od atreidske."

Farad'n se isceri. Ovo je ipak bila samo mistična besmislica. Kako je ovakva koještarija mogla da obmane Tieka? Ovog Propovednika je zvao - najverovatnije neki san. Od kakvog su značaja bili snovi?

"To je bilo traćenje vremena, Tiek", reče Farad'n. "Zašto si me

podvrgao ovoj... ovoj farsiji?"

"Ulog je bio veliki, moj prinče", reče Tiekanik. "Ovaj tumač snova mi je obećao da će nam pomoći da Dankana Ajdaho učinimo agentom kuće Korino. Sve što je tražio za uzvrat bilo je da se sretne sa vama i protumači vaš san." U sebi Tiekanik dodade: Ili je bar tako rekao Vensiciji! Nove sumnje spopadoše Bašara.

"Zašto ti je moj san toliko važan, starče?" upita Farad'n.

"Vaš san mi kaže da se veliki događaji kreću ka svom logičnom završetku", reče Propovednik. "Moram da požurim sa povratkom."

Sprajući se, Farad'n reče: "Dakle, ostaćeš nedokučiv, uskraćujući mi savet."

"Savet je, prinče, opasna roba. No, ja ću se ipak usuditi da vam iznesem nekoliko reči koje možete da shvatite kao savet, ili na bilo koji drugi način koji vam se dopada."

"Svakako", reče Farad'n.

Propovednik postavi svoje maskirano nepokretno lice tik ispred Farad'na. "Vlade mogu da se dižu i padaju iz razloga koji izgledaju beznačajni, prinče. Kakve sitne zgone! Svađa između dve žene... pravac u kome duva vetar određenog dana... kijanje, kašalj, dužina odeće ili slučajan sudar čestice peska i dvorjaninovog oka. Nisu uvek uzvišeni interesi ministara Carevine ono što upravlja pravcima istorije, niti je to neophodno činodejstvovanje sveštenika koje pokreću božje ruke."

Farad'n se oseti duboko dirnut ovim rečima, no nije bio kadar da objasni svoje osećanje.

Tiekanik se, međutim, usredsredio na jednu rečenicu. Zbog čega je ovaj Propovednik pomenuo odeću? Tiekanikov um se zadržao na carskoj nošnji koja je bila otpremljena atreidskim blizancima, a koju su tigrovi bili uvežbani da napadaju. Da li je starac iskazao lukavo upozorenje? Koliko je mnogo znao?

"Gde je tu savet?" upita Farad'n.

"Ako želite da uspete", reče Propovednik, "morate da dovedete svoju strategiju do tačke primenjivosti. Gde se primenjuje strategija? Na naročitom mestu i sa naročitim ljudima na umu. Ali, čak i sa najvećom brigom o sitnicama izmaći će vam neki maleni detalj kome se ne pridaje značaj, a koji je u vezi sa celinom. Da li ste u stanju,

prinče, da vašu strategiju svedete na ambicije supruge jednog regionalnog vladara?"

Tiekanik ga prekide, ledenim glasom: "Što si se tako zaokupio strategijom, Propovedniče? Šta je to što čeka mog princa?"

"Njega navode da priželjkuje presto", reče Propovednik. "Želim mu svaku sreću, ali će mu biti potrebno mnogo više od sreće."

"Ovo su pogibeljne reči", reče Farad'n. "Kako se usuđuješ da izgovoriš takve reči?"

"Ambicija želi da ostane neuznemirena činjenicama stvarnosti", reče Propovednik. "Usuđujem se da izgovorim ovakve reči jer se nalazite na raskrsnici. Mogli biste da postanete izvanredan čovek. Ali sada ste okruženi onima kojima nije potrebno moralno opravdanje za postupke, savetnicima koji su strateški usmereni. Vi ste mladi, jaki i izdržljivi, ali vam nedostaje određena viša obuka kroz koju bi se vaš karakter razvio. Ovo je žalosno s obzirom na to da imate slabosti koje sam vam opisao."

"Šta hoćeš da kažeš?" nagru Tiekanik.

"Pazi šta govoriš", reče Farad'n. "Koja je to slabost?"

"Vi nemate predstavu kojoj vrsti društva biste dali prvenstvo", reče Propovednik. "Vi ne vodite računa o nadama vaših potčinjenih. Čak i slika Carstva za kojom težite jedva da ima neki obris u vašim zamislima." Okrenuo je svoje maskirano lice prema Tiekaniku. "Vaše oko je okrenuto prema vlasti, a ne njenoj oštroumnoj upotrebi i njenim opasnostima. Vaša budućnost je, stoga, ispunjena očiglednim nepoznanicama: svadljivim ženama, kašljevim i vetrovitim danima. Kako da stvorite jednu epohu kad ne možete da vidite svaku pojedinost? Vaš žilavi mozak vam tu neće biti od koristi. Eto gde ste slabi."

Farad'n je dugo proučavao starca, pitajući se kakvi su to dublji izvori koji porađaju ovakve misli, zasnovane na ovako sumnjivim pojmovima. Moralnost! Društveni ciljevi! To su bili mitovi kojima se potkrepljivala vera tokom uzlaznog kretanja evolucije.

Tiekanik reče: "Dosta je bilo reči. Šta ćemo sa dogovorenim cenom, Propovedniče?"

"Dankan Ajdaho je vaš", reče Propovednik. "Koristite ga pažljivo. On je dragulj neprocenjive vrednosti."

"Oh, njemu smo namenili prikladan zadatak", reče Tiekanik. Pogledao je u Farad'na. "S vašim dopuštenjem, moj prinče?"

"Pošalji ga da se spakuje pre nego što promeni mišljenje", reče Farad'n. Zatim, sevajući očima na Tiekanika reče: "Ne sviđa mi se način na koji si se poslužio mnome, Tiek!"

"Oprostite mu, prinče", reče Propovednik. "Vaš verni Bašar je ispunio božju volju, iako bez svog znanja." Klanjajući se, Propovednik se udalji, a Tiekanik pohita da ga isprati.

Farad'n je, posmatrajući prilike koje su odlazile, razmišljao: Moram da proučim ovu religiju uz koju je Tiek pristao. Žalosno se nasmejao. I to je tumač snova! Ali šta mari? Moj san ionako nije bio važna stvar.

15.

I on imaše viziju oklopa. Oklop nije bio njegova vlastita koža; bio je čvršći od plastičnog čelika. Ništa nije moglo da probije njegov oklop - ni nož, ni otrov, ni pesak, ni pustinjska prašina i njena žarka vrelina. U desnoj ruci imao je silu kojom je bio u stanju da podigne Koriolske bure, uzdrma zemlju i pretvori je u ništa. Njegove oči su bile prikovane na Zlatnu stazu, a u levoj ruci mu se nalazilo žezlo apsolutne vlasti. A iza Zlatne staze njegove oči bile su uprte u večnost koja je, znao je, bila hrana njegovoj duši i njegovom večnom telu.

Heigija, san mog brata iz Ganimine knjige

"Za mene bi bilo bolje da nikada ne postanem car", reče Leto. "Oh, ne želim da kažem da sam načinio očevu grešku i zavirio u budućnost uz pomoć začinske kugle. Ovo što sam rekao proizilazi iz sebičluka. Mojoj sestri i meni je očajnički potrebno doba slobode u kome bismo naučili kako da živimo sa onim što jesmo."

Ućutao je, ispitivački posmatrajući gospu Džesiku. Izgovorio je svoj deo baš kako su se on i Ganima dogovorili. Šta bi sada njihova baka mogla da odgovori?

Džesika je proučavala svog unuka u slaboj svetlosti sjajnih kugli koje su osvetljivale njene odaje u Sieč Tabru. Još je bilo rano jutro drugog dana njenog boravka ovde i tek što je bila primila uznemiravajuću vest da su blizanci proveli noć u bdenju izvan sieča. Šta su radili? Nije spavala dobro i osećala je zlovolju zamora što je značilo da je spala sa onog hiper nivoa koji ju je proneo kroz sve nezaobilazne nevolje počev od one presudne predstave na kosmodromu. Ovo je bio sieč njenih noćnih mora - ali napolju nije bila pustinja koju je ona pamtila. Odakle je sve ovo cveće dospelo ovamo? Čak je i vazduh oko nje bio previše vlažan. Disciplina u pogledu psutinjskih odela bila je labava među mladima.

"Šta si to ti, dete, kada ti je potrebno vreme da spoznaš sebe?" upita ona.

Blago je zavrteo glavom, svestan da će ovakav gest odraslog čoveka čudno izgledati na dečjem telu. No, imao je na umu da ovu ženu mora da izbaciti iz ravnoteže. "Pre svega, ja nisam dete. Oh..." Postavio je ruku na prsa. "Ovo jeste dečje telo; nema nikakve sumnje u to. Ali ja nisam dete."

Džesika se ujela za gornju usnu zanemarujući činjenicu da ju je to odavalo. Njen Vojvoda, već toliko godina sahranjen na ovoj ukletoj planeti, uvek joj se smejavao u ovakvoj prilici. 'Tvoj jedan jedini razuzdan odgovor', kako je zvao ovo grickanje usne. 'Kaže mi da si uzrujana, i ja moram da poljubim te usne da bih umirio njihovo drhtanje.'

A sada ju je ovaj unuk koji je nosio ime njenog Vojvode, jednostavno se nasmejavši i rekavši: "Uzrujana si i vidim to po podrhtavanju tvojih usana", do te mere prenerazio da je nastala tišina u kojoj su se mogli čuti otkucaji srca.

Bila je potrebna najjača disciplina njene benegeseritske obuke da povratiti izgled spokojstva. Iscedila je: "Da li mi se rugaš?"

"Da se rugam tebi? Nikada. Ali moram da ti objasnim koliko mnogo se razlikujemo. Dozvoli mi da te podsetim na onu siečku orgiju pre mnogo godina kada ti je Stara Časna Majka predala svoje živote i svoja pamćenja. Dovala je sebe u sklad sa tobom i podarila ti onaj... onaj dugački venac kobasica, u kome je svaka predstavljala jednu ličnost. Još si njihov vlasnik. Stoga znaš ponešto od onoga što Ganima i ja doživljavamo."

"A Alija?" upita Džesika, kušajući ga.

"Zar nisi o tome razgovarala sa Gani?"

"Hoću da razgovaram o tome sa tobom."

"Vrlo dobro. Alija je poricala ono što je bila i postala je ono čega se najviše plašila. Unutrašnja prošlost se ne da progutati nesvesno. To je opasan postupak za bilo koje ljudsko biće, a za nas koji smo rođeni kao oformljene ličnosti, gore je od same smrti. I to je sve što želim da kažem o Aliji."

"Dakle, nisi dete", reče Džesika.

"Star sam milione godina. To zahteva prilagođavanja kakva ljudska bića nikada ranije nisu bila pozvana da izvrše."

Džesika klimnu glavom, sada već smirenija, ali ipak daleko

predostrožnija nego prilikom susreta sa Ganimom. A gde je Ganima? Zašto je Leto došao sam?

"Pa, bako", reče on, "jesmo li mi izrodi ili nada Atreida?"

Džesika je prenebregnula ovo pitanje. "Gde ti je sestra?"

"Skreće Alijinu pažnju kako bismo mogli na miru da razgovaramo. To je neophodno. Ali Ganima ti ne bi rekla ništa više od onoga što sam ti ja rekao. Zar to juče nisi opazila?"

"Ono što sam juče zapazila, to je moja privatna stvar. Zašto blebećeš o Izrodstvu?"

"Blebećem? Ne zamaraj me sa svojim benegeseritskim frazama, bako. Vratću ti ih natrag, reč za reč, ravno iz tvog sopstvenog pamćenja. Potrebno mi je više od podrhtavanja tvojih usana."

Džesika je zavrtela glavom osećajući hladnoću ove... ličnosti, koja je u svojim venama nosila i njenu krv. Sredstva koja su mu stajala na raspolaganju obeshrabrivala su je. Pokušavajući da se suprotstavi njegovom tonu, ona upita: "Šta ti znaš o mojim namerama?"

Nanjušio je opasnost. "Ne moraš da se pitaš da li sam napravio grešku koju je moj otac učinio ili ne. Nisam gledao izvan našeg vremenskog vrta - barem ne sa ciljem da nešto pronađem. Treba odustati od apsolutnog znanja budućnosti u ime onih trenutaka dFja vu koje svako ljudsko biće može da iskusi. Poznata mi je zamka predviđanja. Život mog oca mi otkriva šta o tome treba da znam. Ne, bako: apsolutno znati budućnost znači neizostavno upasti u klopku te budućnosti. To slama vreme. Sadašnjost postaje budućnost. Meni je potrebno više slobode od toga."

Džesika je osetila kako joj se jezik mrda označujući neizgovorene reči. Kako bi mu odgovorila nešto što već nije znao. Ovo je bilo čudovišno! On je ja! On je moj ljubljani Leto! Ta misao ju je potresla. Za trenutak se zapitala da li bi dečja obrazina mogla da spadne i da se ukažu druge crte i vaskrsnu... Ne!

Leto, koji je bio oborio glavu, sada podiže oči da je osmotri. Najposle, s njom se moglo izići na kraj. On reče: "Kada razmišljaš o predviđanju, što je nadam se retko, ti se, verovatno ne razlikuješ od ostalih ljudi. Većina zamišlja kako bi bilo lepo znati sutrašnje cene kitove kože. Ili da li će neki Harkonen još jednom vladati na svojoj Giedi Primi? Ali, naravno, mi, i bez predviđanja, poznajemo

Harkonene, zar ne, bako?"

Odbila je da se uhvati na ponuđeni mamac. On je, svakako, morao da zna za prokletu harkonensku krv u svojoj liniji predaka.

"Ko je jedan Harkonen?" upita on, podbadajući. "Ko je Zver Raban? Bilo ko od nas, a? Ali ja sam se udaljio od predmeta. Reč je o narodnom mitu o predviđanju: apsolutno znati budućnost! Sve o njoj! Kakva bogatstva bi se mogla zaraditi - i izgubiti - na osnovu ovakvog apsolutnog znanja, a? Svetina veruje u to. Oni veruju da ako je malo parče dobro, ostalo mora da bude još i bolje. Kakva divota! A ako bi se bilo kome od njih uručio potpun scenario njegovog života, uvek isti dijalog do trenutka njegove smrti - ali bi to bio paklen poklon. Kakva preispoljna čamotinja! Svakog trenutka življenja on bi ponavljao ono što je apsolutno znao. Bez odstupanja. Mogao bi da predvidi svaki odgovor, svaku izjavu - iznova i iznova i iznova i iznova i iznova i iznova i..."

Leto je zavrteo glavom. "Neznanje ima svojih prednosti. Vaseljena iznenađenja je ono za šta se ja molim!"

Beseda je bila dugačka i slušajući je Džesika nije mogla da se načudi tome koliko su njegov način držanja i govorenja predstavljali odjek njegovog oca - njenog izgubljenog sina. Isto je važno i za ideje: ovo su bile misli koje bi pristajale Polu.

"Podsećaš me na tvog oca", reče ona.

"Da li ti to smeta?"

"Na izvestan način, ali me umiruje saznanje da on nastavlja da živi u tebi."

"Kako malo shvataš način na koji on nastavlja da živi u meni."

Džesika je procenila da ton njegovog glasa, iako jednoličan, naprosto vrca od gorčine. Podigla je bradu i pogledala ga ravno u oči.

"Ili kako tvoj Vojvoda živi u meni", reče Leto. "Bako, Ganima je ti! Ona je ti u takvoj meri da ne postoji ni jedna jedina tajna koja je njoj nepoznata u tvom životu sve do trenutka kada si rodila našeg oca. A ja! Kakav sam samo katalog zabeleženih krvnih srodnika ja. Ima trenutaka kad to postaje nepodnošljivo. Došla si ovde da doneseš sud o nama? Došla si ovde da doneseš sud o Aliji? Bolje bi bilo da mi donesemo sud o tebi!"

Džesika je u sebi tražila odgovor ali ga nije nalazila. Šta on to pokušava? Zašto podvlači svoju različitost? Da li je tražio da bude odbačen? Da li je dospeo u Alijino stanje - Izrodstvo?

"To te uznemirava?" reče on.

"Uznemirava me." Slegla je ramenima priznajući. "Da, uznemirava me - a iz razloga koji su ti potpuno poznati. Sigurna sam da si kritički ispitao moju Bene Geserit obuku. Ganimu to ne krije. Znam da je i Alija to... učinila. Ti znaš kakve su posledice tvoje različitosti?"

Upiljio se u nju sa žestinom koja je obespokojavala. "Poslužili smo se istim metodom u odnosu na tebe", reče on glasom u kome se osećao prizvuk njene vlastite zamorenosti. "Podrhtavanje tvojih usana nam je isto tako dobro poznato kao što je bilo i tvom ljubljenu. Svaki izliv nežnosti koji ti je Vojvoda u spavaćoj sobi prošaptao u stanju smo, po volji, da prizovemo. Ti, nema sumnje, sve ovo intelektualno shvataš. Ali, moram da te upozorim da intelektualno shvatanje nije dovoljno. Ako jedno od nas postane Izrod - ti bi, takođe, mogla da se nađeš u ulozi vinovnika unutar nas! Ili moj otac... ili majka! Tvoj Vojvoda! Bilo ko od vas mogao bi da nas posedne - stanje bi bilo isto."

Džesika je osetila kako joj nešto plamti u grudima, a oči vlaže. "Leto...", procedi, uspevši napokon da savlada unutrašnji otpor i izgovori ovo ime. Otkrila je da je bol manji nego što je zamišljala i prisilila je sebe da nastavi. "Šta to želiš od mene?"

"Poučio bih svoju baku."

"Poučio me čemu?"

"Prošle noći, Gani i ja smo igrali uloge majke i oca gotovo do same propasti, ali smo pri tom mnogo naučili. Postoje stvari koje mogu da se saznaju, kada se postigne svest o uslovima. Moguće je predvideti postupke. Alija, recimo... Bezmalo je izvesno da kroji planove kako da te smakne."

Džesika ustrepta, zaprepašćena ovako naglom optužbom. Znala je ovaj trik, jer ga je i sama mnogo puta upotrebila: postaviti neku osobu na jedan kolosek rasuđivanja, a onda ubaciti uzbuđujuću činjenicu sa nekog drugog koloseka. Povratila se resko udahnuvši vazduh.

"Poznato mi je šta Alija čini... šta jeste, ali..."

"Bako, sažaljevaj je. Posluži se ne samo srcem već i inteligencijom. Ranije ti je to uspevalo. Ti predstavljaš pretnju, a Alija želi Carstvo samo za sebe - barem ono što je postala tako želi."

"Kako da budem sigurna da ovo nisu reči još jednog Izroda?"

Slegnuo je ramenima. "Evo primera gde tvoje srce dolazi do izražaja. Gani i ja znamo kako je ona poklekla. Nije lako prilagoditi se graji onog unutrašnjeg mnoštva. Suzbijaš li njihova ega, vraćaće se u roju svaki put kad prizoveš neko pamćenje. Jednog dana..." Ovlažio je pljuvačkom osušeno grlo. "...neki snažan pojedinac iz tog unutrašnjeg jata odlučuje da je došlo vreme da preuzme deo vlasti nad telom."

"I ne postoji ništa što bi se dalo učiniti?" Postavila je ovo pitanje iako se pribijavala odgovora.

"Verujemo da postoji nešto... da. Mi ne možemo da podlegnemo začinu; to je glavno. A ne smemo potpuno da potisnemo prošlost. Moramo da je upotrebimo, da od nje napravimo amalgam. Na kraju ćemo sve njih da smešamo u nama. Nećemo više biti ono što smo prvobitno bili - ali nećemo biti posednuti."

"Spomenuo si zaveru protiv mene."

"To je očigledno. Vensicija je častoljubiva u ime svog sina. Alija je častoljubiva sebe radi, i..."

"Alija i Farad'n?"

"Ništa ne ukazuje na to", reče on. "Ali Alija i Vensicija u ovom trenutku jure paralelnim stazama. Vensicijina sestra živi u Alijinoj kući. Šta je prostije od poruke za..."

"Znaš li za takvu poruku?"

"Baš kao da sam je video i pročitao svaku reč."

"Ali ti nisi video takvu poruku?"

"Nije nužno. Dovoljno mi je da znam da su Atreidi svi skupa ovde na Arakisu. Sva voda u jednoj cisterni." Napravio je krug rukom, opisujući planetu.

"Kuća Korino se ne bi usudila da nas ovde napadne!"

"Alija bi izvukla korist, ukoliko bi oni to učinili." Podsmeh koji se osetila u njegovom glasu razdražio ju je.

"Ne želim da mi unuk bude zaštitnik!" reče ona.

"Onda, do đavola, ženo, prestani da misliš o meni kao o svom unuku! Shvati me kao tvog Vojvodu Letoa!" Ton, izraz lica, pa čak i odsečan pokret ruke, bili su toj meri istovetni da je ona namah umukla sasvim pometena.

Suvim glasom, koji kao da je dolazio iz velike udaljenosti, Leto reče: "Pokušao sam da te pripremim. Dopusti mi, barem, to."

"Zašto bi me Alija smakla?"

"Da baci ljagu na kuću Korino, naravno."

"Ne mogu da poverujem u to. Čak i za nju tako nešto... bilo bi čudovišno! Suviše opasno! Kako bi mogla da uradi to bez... Ne mogu da verujem!"

"Kada se dogodi, poverovaćeš. Ah, bako, Gani i ja treba samo da prislušnemo naš unutrašnji svet i već znamo. To je jednostavna samozaštita. Kako bismo, inače, mogli makar i da nagađamo greške koje se čine u našoj okolini?"

"Nimalo ne prihvatam da je to smaknuće deo Alijinog..."

"Blagi bogovi! Kako jedna Bene Geserit može da bude ovako glupa? Vaskoliko Carstvo naslućuje zašto si došla ovamo. Vensicijini agenti za propagandu potpuno su spremni da ti sruše ugled. Alija ne sme da čeka da se to dogodi. Ako te raskrinkaju, kuća Atreida bi mogla da pretrpi smrtni udarac."

"Šta to celo Carstvo naslućuje?"

Svaka reč je bila odmerena da deluje što hladnije, pošto je znala da nikakvim lukavstvom Glasa nije u stanju da pokoleba ovo nedete.

"Gospa Džesika je namislila da ukrsti ovo dvoje blizanaca!" reče on razdraženo. "Sestrinstvo tako želi. Incest!"

Ona ustrepta. "Zlonamerne glasine." Progutala je pljuvačku. "Bene Geserit neće dopustiti da ovakve glasine kolaju Carstvom. Još posedujemo izvestan uticaj. Zapamti to."

"Glasine? Ma kakve glasine? Siguran sam da niste krili da polažete pravo na sparivanje nas dvoje." Odmahnula je glavom baš kad je zaustila da kaže nešto. "Nema smisla da poričeš. Neka samo iziđemo iz puberteta živeći u istom domu, uz tvoje prisustvo u tom domu i tvoj uticaj neće morati da bude veći od onog koji bi imala krpa zavitlana u lice nekog peščanog crva."

"Da li nas zaista smatraš za takve preispoljne budale?" upita

Džesika.

"Baš tako. Tvoje Sestrinstvo nije ništa drugo do buljuk prokletih, budalastih starica koje ne vide ništa izvan svog dragocenog uzgojnog programa! Gani i ja znamo odakle dolazi sila njihove poluge. Misliš li ti da smo glupaci?"

"Sila poluge?"

"Oni znaju da si ti Harkonen! To postoji u njihovoj arhivi uzgojnog programa: Džesika od majke Tanidije Nerus i oca barona Vladimira Harkonena. Ako bi se taj podatak slučajno obelodanio, našla bi se do zuba u..."

"Misliš li da bi se Sestrinstvo spustilo do ucene?"

"Ja znam da bi. Oh, oni su to uvili u slatku oblandu. Naložili su ti da ispitaš glasine koje kruže o tvojoj kćeri. Pothranili su tvoju radoznalost i tvoje strahove. Probudili su tvoje osećanje odgovornosti i naveli te da se osećaš krivom zbog povratka na Kaladan. Uz sve to pružili su ti priliku da spaseš svoje unuke."

Jedino što je Džesika mogla, bilo je da, bez reči, zuri u njega. Činilo se kao da je prisluškiavao burne sastanke sa Upravnicama Sestrinstva. Osetila je da su je njegove reči potčinile i sada je bila spremna da prihvati mogućnost da je govorio istinu kada je rekao da Alija smišlja smaknuće.

"Shvataš, bako, meni predstoji teška odluka", reče on. "Da li da sledim mistiku Atreida? Da li da živim za svoja opredeljenja... i dam život za njih? Ili da izaberem sasvim drugi put - onaj koji bi mi omogućio da živim hiljade godina?"

Džesika se nevoljno prisećala. Ove reči, izgovorene tako lako, dotakle su jednu temu koju je Bene Geserit učinio gotovo nezamislivom. Mnoge Časne Majke su mogle da izaberu taj put... ili bar da pokušaju. Upravljanje unutrašnjom hemijom stajalo je na raspolaganju posvećenicama Sestrinstva. Ali ako bi jedna to učinila, pre ili kasnije sve bi krenule istim putem. Bilo bi nemoguće prikriti toliki broj žena koje ne stare. Sasvim sigurno su znale da bi ih taj put odveo u propast. Kratkovečno čovečanstvo bi se okrenulo protiv njih. Ne - to je bilo nezamislivo.

"Ne dopada mi se pravac tvojih misli", reče ona.

"Ti ne razumeš moje misli", odvrati on. "Gani i ja..." Zavrteo je

glavom. "Alija je bila na domak toga, ali ga je odbacila."

"Jesi li siguran u to? Ja sam već poslala vest Sestrinstvu da Alija upražnjava nezamislivo. Pogledaj je. Nije ostarila ni dan otkada sam je poslednji put..."

"Oh, to!" Odbacio je vrednost benegeseritske telesne ravnoteže, odmahnuvši rukom. "Ja govorim o nečem drugom - savršenstvu bitisanja koje je daleko izvan onoga što su ljudska bića ikada dostigla."

Džesika je ćutala kao zalivena, preneražena lakoćom kojom je od nje iznudio otkriće. On je, sasvim izvesno, znao da je takva poruka predstavljala smrtnu presudu za Aliju. I bez obzira na to što je zamenio reči, ono o čemu je govorio nije moglo biti ništa drugo do isti prestup. Zar nije znao za opasnost koju njegove reči sadrže?

"Moraš da mi razjasniš", reče ona napokon.

"Kako?" zapitao je. "Ako ne shvataš da Vreme nije ono što se pričinjava, nema smisla ni da počnem da objašnjavam. Moj otac je to naslućivao. Dospeo je do samog ruba ostvarenja, ali je odstupio. Sada je red na Gani i mene."

"Neizostavno zahtevam da mi objasniš", reče Džesika, dodirnuvši otrovnu iglu koju je držala ispod prevoja svoje haljine. Bio je to gom džabar, u toj meri smrtonosan da je i najmanji ubod ubijao u roku od nekoliko sekundi. Prođe joj kroz svest: Upozorili su me da ću morati možda da ga upotrebim. Od ove pomisli mišići njene ruke stadoše talasavo da podrhtavaju i ona oseti zahvalnost prema odeći koja je to skrila.

"Vrlo dobro", uzdahnu on. "Prvo, u pogledu na vreme: nema razlike između deset hiljada godina i jedne godine; nema razlike između sto hiljada godina i jednog otkucaja srca. Nema razlike. To je prva istina o vremenu. A druga istina: cela vasseljena sa svim svojim svekolikim vremenom postoji u meni."

"Kakve su to besmislice?" upita ona začuđeno.

"Vidiš? Ne shvataš. Kad je tako pokušaću da ti objasnim na drugi način." Podigao je desnu ruku radi očiglednog predstavljanja i počeo da je pomera, govoreći u isto vreme. "Idemo napred, vraćamo se nazad."

"Te reči ništa ne objašnjavaju!"

"To je tačno", reče on. "Postoje stvari koje reči ne mogu da objasne. Moraš da ih doživiš bez reči. Ali ti nisi pripremljena za jedan takav poduhvat, baš kao što me sad gledaš, a ne vidiš me."

"Ali... Ja gledam pravo u tebe. Naravno da te vidim!" Zurila je u njega. U njegovim rečima se ogledalo znanje Zensuni Kodeksa kojem su je podučavali u školama Bene Geserita: igra reči koja ima za cilj da pomuti nečije razumevanje filozofije.

"Neke stvari se dešavaju izvan tvoje vlasti", reče on.

"Na koji način to objašnjava tu... tu savršenost koja je tako daleko izvan iskustva drugih ljudi?"

Klimnuo je glavom. "Ako neko odgodi starost ili čas smrti korišćenjem melanža ili podešavanjem telesne ravnoteže čega se vi Bene Geserite, s pravom, plašite, takvo odgađanje donosi samo privid vlasti nad samim sobom. Bilo da neko brzo hoda kroz sieč ili polagano, on prolazi sieč. A odgovarajući protok vremena je stvar unutrašnjeg iskustva."

"Zašto se poigravaš rečima na ovaj način? Oštrila sam zube mudrosti na takvim besmislicama mnogo pre no što je čak i tvoj otac bio rođen."

"Ali su ti samo zubi narasli", reče on.

"Reči! Reči!"

"Ahh, veoma si blizu!"

"Hah!"

"Bako?"

"Da?"

Zadugo nije pustio glasa od sebe. Najzad reče: "Vidiš? Još si u stanju da se odazoveš." Nasmejao joj se. "Ali nisi u stanju da vidiš dalje od senki. Ja sam ovde." Ponovo se nasmejao. "Moj otac je došao sasvim blizu toga. Kada je živeo, živeo je, ali kada je umirao, nije uspeo da umre."

"Šta to govoriš?"

"Pokaži mi njegov leš!"

"Misliš li da ovaj Propovednik..."

"Moguće, ali čak i da je tako, to nije njegov leš."

"Ništa nisi objasnio", reče ona prekorno.

"Baš kao što sam ti nagovestio u početku."

"Pa zašto..."

"Pitala si me. Moralo je da ti se dG do znanja. A sada da se vratimo na Aliju i njen plan o smaknuću za..."

"Smeraš li da se baviš nezamislivim?" upita ona, držeći otrovni gom džabar na gotovs ispod haljine.

"Hoćeš li ti biti njen dželat?" upitao je varljivo blagim glasom. Uperio je prst prema ruci ispod tkanine. "Misliš li da će ti dopustiti da upotrebiš to? Ili, možda, misliš da ću ti ja dopustiti da to upotrebiš?"

Džesiki je zastala knedla u grlu.

"U odgovoru na tvoje pitanje", reče on, "velim ti da ne smeram da se bavim nezamislivim. Toliko glup nisam. Ali me ti zaprepašćuješ. Usuđuješ se da presuđuješ Aliji. Naravno, ona je pogazila divnu benegeseritsku zapovest! A šta si očekivala? Otišla si od nje, ostavivši je ovde kao kraljicu u svakom pogledu osim po imenu. Sva ta vlast! A ti si pobegla natrag na Kaladan da vidaš svoje rane u Gurnijevom naručju. Lepo bogami. Ali, ko si ti da donosiš presudu Aliji?"

"Slušaj ti, neću dozv..."

"Oh, umukni!" odvratio je pogled sa nje uz gađenje. No, njegove reči bile su izgovorene na onaj poseban benegeseritski način - gospodarećim Glasom. Bila je ućutkana kao da ju je neko rukom pljesnio po ustima. Pomislila je: Ko bi bolje umeo da me pogodi Glasom od ovog ovde? Bila je to olakšavajuća okolnost koja je blažila njena povređena osećanja. S obzirom na to da je toliko puta upotrebila Glas na drugima, nikako nije očekivala da je i sGma prijemčiva za njega... nikada ponovo... ne od školskih dana kada...

Ponovo se okrenuo prema njoj. "Oprosti. Upravo sam saznao kakve slepe reakcije mogu od tebe da se očekuju kada..."

"Slepe? Od mene?" Ovo ju je čak više ražestilo nego njegova izvrsna primena Glasa na njoj.

"Od tebe", reče on. "Slepe. Ako je uopšte ostalo i malo poštenja u tebi, priznaćeš istinu o vlastitim reakcijama. Pozvao sam te po imenu i ti si rekla 'Da?' Ućutkao sam te. Prizvao sam sve tvoje benegeseritske bajke. Pogledaj unutra na način kojim su te učili. To je, barem, nešto što možeš da učiniš za tvoje..."

"Kako se usuđuješ? Šta ti znaš o..." Izgubila je glas. Naravno da

je znao!

"Pogledaj unutra, kažem!" Glas mu je bio zapovednički.

I još jednom, njegov glas ju je očarao. Osetila je kako joj se čula stišavaju, a disanje ubrzava. Odmah iza granice svesti skrivala je lupajuće srce i drhtanje... Odjednom je shvatila da to ubrzano disanje i lupanje srca nisu skriveni, niti zadržani u pozadini uz pomoć njene benegeseritske kontrole. Oči joj se raširiše kao izraz ovog potresnog osvešćenja i ona oseti da se njeno vlastito telo pokorava tuđim naredbama. Polagano je povratila ravnotežu ali se jasna predstava zadržala. Ovo nedete je sviralo na njoj kao na kakvom tananom instrumentu tokom čitavog razgovora.

"Sada ti je jasno koliko duboko si uslovljena tvojim krasnim Bene Geseritom", reče on.

Mogla je tek da klimne glavom. Njeno verovanje u reči se razbilo u paramparčad. Leto ju je prisilio da pogleda svoj fizički svet pravo u lice odakle je izišla uzdrmana, sa novom svešću koja je strujala njenim umom. "Pokaži mi njegov leš!" Otkrio joj je njeno vlastito telo koje kao da je bilo tek rođeno. Još od onih najranijih školskih dana na Valahu, još od onih užasnih dana pre nego što su Vojvodini kupci-prosci došli po nju, još od tada nije osetila ovakvu treptavu neizvesnost u pogledu trenutaka koji su sledili.

"Dopustićeš da te smaknu", reče Leto.

"Ali..."

"Nemam nameru da otvaram raspravu o ovom pitanju", reče on. "Dopustićeš. Shvati to kao naređenje od tvog Vojvode. Razumećeš svrhu toga kada se to dogodi. Suočićeš se sa jednim veoma zanimljivim učenicom."

Leto ustade i klimnu glavom. Zatim reče: "Neke radnje imaju kraj, ali nemaju početak; druge počinju, ali se ne završavaju. Sve to zavisi od tačke na kojoj posmatrač stoji." Okrenuo se i napustio odaje.

U drugom predsoblju, Leto je nabasao na Ganimu koja je hitala u njihove privatne odaje. Opazivši ga, ona se zaustavi i reče: "Alija je zauzeta Zborom Vere." Pogledala je upitno prema hodniku koji je vodio u Džesikine odaje.

"Uspelo je", reče Leto.

16.

Svirepost kao takvu prepoznaju istom merom žrtva i zločinac, kao i svi oni koji je dožive u bilo kojoj situaciji. Za svirepost ne postoji opravdanje ili olakšavajuća okolnost. Svirepost nikada ne uravnotežava ili ispravlja greške prošlosti. Svirepost jednostavno naoružava budućnost za još više svireposti. Ona je, po sebi, samopokretačka - varvarski oblik incesta. Ko god počini svirepost, takođe čini buduće svireposti koje će se iz njegove roditi.

Muad'Dibovi apokrifi

Odmah posle dvanaest časova, u trenutku kada je većina hodočasnika tamarala unaokolo tražeći, u želji da se osveži, hladovitu senku ili izvor okrepljenja, na prostrani četvorougao trg podno Alijinog hrama stupio je Propovednik. Kretao se vođen zamenom svojih očiju - mladim Asanom Tarikom. U džepu, ispod svoje talasave odežde, Propovednik je držao crnu prozirnu masku koju je nosio na Salusa Sekundusu. Zabavljala ga je pomisao da su i maska i dečak služili istoj svrsi - prerusavanju. Dok god mu je bila potrebna zamena za oči, sumnje su ostajale žive.

Pusti da mit raste, ali sumnje održavaj u životu, razmišljao je.

Niko ne sme da dozna da je maska obična krpa, a ne iksijanski artefakt. Njegova ruka ne sme da sklizne sa koščatog ramena Asana Tarika. Neka samo jedanput, uprkos praznim očnim dupljama, Propovednik prošeta kao onaj koji ima vid i sve sumnje će se raspršiti. Ona mala nada koju je gajio bila bi mrtva. Svakog dana se molio za neku promenu, nešto drugačije o šta bi mogao da se spotakne, ali je čak i Salusa Sekundus bila samo običan kamičak, poznata u svakom pogledu. Ništa se nije promenilo; ništa se nije moglo promeniti... a ipak.

Mnogi ljudi su opazili njegovo kretanje pored prodavnice i arkada, primećujući način na koji je okretao glavu sa jedne na drugu stranu i zaustavljao je naspram nekog ulaza ili osobe. Ovi pokreti njegove glave nisu se uvek mogli pripisati slepom od rođenja i to je samo

doprinosilo mitu koji je rastao.

Alija je motrila kroz skrivene proreze na visokom grudobranu svog hrama. Tražila je na tom izbrazdanom licu, daleko dole, neki znak - pouzdan znak identiteta. Bila je izveštavana o svakoj glasini. Svaka nova joj je donosila drhtaj straha.

Mislila je da će njeno naređenje da se Propovednik uhapsi ostati tajna, ali joj se i to sada vratilo u vidu glasine. Čak i među njenim stražarima neko nije bio u stanju da drži jezik za zubima. Sada se nadala da će stražari poslušati njena nova naređenja da ovu zaodenu misteriju uhapsu na javnom mestu gde bi to neko mogao da vidi i raširi vest.

Na trgu je bilo prašnjavo i vrelo. Propovednikov mladi vodič navukao je ogrtač na nos ostavljajući vidne samo tamne oči i uzan pojas čela. Ogrtač se na jednom mestu nadimao ocrtavajući crevo sabirnice pustinjskog odela. Ovo je Aliji govorilo da su dolazili iz pustinje. Gde li su se tamo skrivali?

Propovednik nije nosio ogrtač koji bi ga štitio od usijanog vazduha. Čak mu je i crevo sabirnice pustinjskog odela visilo otromboljeno. Njegovo lice bilo je izloženo sunčevoj svetlosti i podrhtavanju vreline koja se u vidljivim talasima podizala sa popločanog trga.

U podnožju stepeništa hrama stajala je grupa od devet hodočasnika odajući poslednju poštu pred odlazak. Senovita ivica trga pružala je zaklon možda još pedesetini ljudi, većinom hodočasnika predanih različitim oblicima ispaštanja koje im je sveštenstvo nametnulo. Među posmatračima mogli su se opaziti glasnici i nekoliko trgovaca koji još nisu napravili dnevni pazar koji bi im omogućio da zatvore radnje u vreme najgore dnevne žege.

Gledajući kroz otvoren prorez, Alija je osetila kako je vrelina prožima i znala je da se nalazi uhvaćena u rascep između razmišljanja i osećanja, u stanju u kome je često imala priliku da vidi svog brata. Iskušenje da potraži savet unutar sebe odjekivalo je poput kakvog zlokobnog brujanja u njenoj glavi. Baron je bio tamo na usluzi, ali uvek spreman da se poigra njenim užasima kad god bi razložno rasuđivanje zatajilo i stvari oko nje izgubile značenje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

A šta ako je ovo dole Pol? pomislila je.

"Gluposti!" reče glas iznutra.

Ali izveštaji o Propovednikovim rečima nisu mogli da se dovedu u sumnju. Jeres! Užasavala ju je pomisao da bi Pol lično mogao da sruši zgradu sazdanu na svom imenu.

Zašto da ne?

Kroz svest joj prođe ono što je upravo ovog jutra rekla u Savetu, pakosno nasrnuvši na Irulan koja je navaljivala da se prime darovi u odeći od kuće Korino.

"Svi pokloni za blizance biće temeljito pregledani, kao što je to običaj", uveravala je Irulan.

"I kada otkrijemo da su pokloni neškodljivi?" povikala je Alija.

Na neki način to je bilo najstravičnije od svega: saznati da darovi ne donose nikakvu opasnost.

Na kraju su pristali da prime lepu odeću, a zatim su prešli na drugu tačku: da li Gospi Džesiki treba dati mesto u Savetu? Alija je uspela da odloži glasanje.

Razmišljala je o svemu ovome dok je netremice posmatrala Propovednika.

Stvari koje su se sada događale njenom namesništvu bile su kao donja strana preobražaja koje je ono nametnulo ovoj planeti. Dina je nekad simbolizovala moć praisvorne pustinje. Ta moć je u fizičkom smislu iščezla, ali je mit o moći i dalje rastao. Preostao je samo jedan okean pustinje, velika Majka Pustinja u središnjem delu planete, ovičena bodljikavim žbunjem, koju su Slobodnjaci još zvali Kraljicom Noći. Iza bodljikavog žbunja prostirali su se pitomi zeleni brežuljci koji su se spuštali do samog peska. Svi ti brežuljci bili sudelo čovekove ruke. Sve njih, do poslednjeg, zasadili su ljudi radeći kao gmizavi insekti. Zelenilo ovih brežuljaka bilo je gotovo gušeće za nekog vaspitavanog, što je bio Alijin slučaj, u tradiciji sivosmeđeg osenčenog peska. U njenoj svesti, baš kao i u svesti svih Slobodnjaka, okean pustinje je i dalje držao Dinu u čvrstom zagrljaju koji nikada neće olabaviti. Trebalo je samo da zatvori oči i pustinja bi joj se ukazala.

Otvorene oči su, međutim, sada na rubu pustinje videle zelene brežuljke, močvarno blato koje je pružalo svoje pipke prema pesku -

ali ostala pustinja bila jemoćna kao i uvek.

Alija je zavrtela glavom zureći dole u Propovednika.

On se bio popeo na prvo odmorište terasastog stepeništa ispod hrama i okrenuo se prema gotovo opustelom trgu. Alija je pritisnula jedno dugme pored prozora da bi pojačala glasove sa trga. Osetila je kako je preplavljuje talas samosažaljenja, shvatajući koliko je bila usamljena. Kome je mogla da veruje? Mislila je da je Stilgar ostao pouzdan, ali je čak i on bio zaražen uticajem ovog slepog čoveka.

"Znaš li na koji način on broji?" pitao ju je Stilgar. "Čuo sam ga kada je brojao novčiće da isplati svog vodiča. Bilo je to veoma čudno za moje slobodnjačke uši i baš stoga užasavajuća činjenica. On to radi ovako: šah, ishkai, kimsa, čuasku, pika, sukta i tako dalje. Nisam čuo takvo brojanje još od onih starih dana u pustinji."

Alija je iz ovog zaključila da Stilgar nije pogodan za posao koji se morao obaviti. A morala je da bude krajnje obazriva sa svojim stražarima s obzirom na sklonost da se i najblaže naglašavanje od strane Namesništva prihvata kao bezuslovno naređenje.

Šta li je taj Propovednik radio tamo dole?

Okolni pijačni prostor ispod zaštitnih balkona i zasvođenih arkada još je pružao šaroliku sliku: nekoliko dečaka nadgledalo je izloženu robu. Po neki trgovac je i dalje bio budan njuškajući za novcem koji se mogao dobiti prodajom začinskih biskvita ili osluškujući zveket hodočasničkih kesa.

Alija je odmeravala Propovednikova leđa. Činilo se kao da je zauzeo stav za govor, ali je nešto zadržavalo njegov glas.

Zašto stojim ovde i posmatram ovu ruševinu u staračkom telu? zapitala se. Ova smrtna olupina dole ne može biti 'veličanstveni čovek' kakav je nekada bio moj brat.

Obuzelo ju je osećanje osujećenosti koje se pretvaralo u bes. Na koji način je mogla da otkrije istinu o Propovedniku, da je pouzdano otkrije bez otkrivanja? Bila je uhvaćena u klopku. Nije se usuđivala da za ovog jeretika pokaže više od prolazne radoznalosti.

Irulan je to naslutila. Izgubila je svoju čuvenu Bene Geserit ravnotežu i povikala u Savetu: "Izgubili smo moć da valjano razmišljamo o samima sebi!"

Čak je i Stilgar bio preneražen.

Javid ih je vratio u miran kolosek: "Nemamo vremena da se bavimo takvim besmislicama!"

Javid je imao pravo. Šta je marilo kako su razmišljali o sebi? Sve što se njih ticalo bilo je kako održati vlast u carstvu.

Ali Irulan, povrativši svoje uobičajeno držanje, istupila je još razumnije: "Izgubili smo nešto životno, velim vam. A pošto smo to izgubili, izgubili smo i sposobnost da donosimo dobre odluke. U poslednje vreme napadamo odluke onako kako napadamo neprijatelje - ili čekamo i čekamo, što je vid predavanja, a isto tako dopuštamo da nas pokreću odluke drugih. Jesmo li zaboravili da smo mi bili oni koji su pustili ovu struju u tok?"

I sve to povodom pitanja da li treba primiti darove Kuće Korino.

Irulan će morati da bude uklonjena, odlučila je Alija. Šta li je onaj starac dole čekao? Zvao je sebe Propovednikom. Zašto onda ne propoveda?

Irulan nije imala pravo što se tiče donošenja odluka, reče Alija sebi. Još sam u stanju da donosim ispravne odluke! Ličnost kojoj je dodeljeno da donosi odluke o životu i smrti, mora da ih donosi, inače će ostati uhvaćena u klatno. Pol je uvek govorio da je takav zastoj najopasniji od svih stvari koje nisu prirodne. Jedino neprekidno trajanje bila je promenljivost. Promena je bila sve što je vredelo.

Pokazaću ja njima promenu! pomislila je Alija.

Propovednik je podigao ruke u znak blagoslova.

Nekolicina preostalih na trgu primakoše se bliže njemu i Alija je opazila oklevanje u njihovim pokretima. Da, glasine da je Propovednik izazvao Alijinu srdžbu već su se raširile. Nagnula se bliže iksijanskom zvučniku koji se nalazio odmah do špijunke. Iz zvučnika je dopirao žamor ljudi sa trga, zvuk vetra i struganje nogu po pesku.

"Donosim vam četiri poslanice!" reče Propovednik.

Njegov glas odjeknuo je kroz Alijin zvučnik i ona ga utiša.

"Svaka poslanica je za određenu ličnost", reče Propovednik. "Prva poslanica je za Aliju, vrhovnog gospodara ovog mesta." Pokazao je prstom iza sebe prema njenoj špijunki. "Donosim joj upozorenje: ti, koja nosiš tajnu trajanja u svojim slabinama, prodala si svoju budućnost za jednu praznu kesu!"

Kako se usuđuje? pomisli Alija. Ali njegove reči su je zapanjile.

"Moja druga poslanica je", reče Propovednik, "za Stilgara, Naiba Slobodnjaka, koji veruje da može da prenese snagu plemena u snagu carstva. Moje upozorenje tebi, Stilgare: najopasnija od svih tvorevina je kruti etički zakonik. Okrenuće se protiv tebe i proteraće te u izgnanstvo!"

Otišao je predaleko! pomisli Alija. Moram da pošaljem stražare po njega bez obzira na posledice. No ruke joj ostadoše da vise niz bokove.

Propovednik se obrnuo prema hramu, popeo se na sledeći stepenik, zatim se još jednom licem okrenuo prema trgu, sve vreme držeći levu šaku na ramenu svog vodiča. Uzviknuo je: "Moja treća poslanica je za princezu Irulan. Princezo! Poniženje je stvar koju nijedan čovek ne može da zaboravi. Upozoravam te da pobegneš!"

Šta on to govori? zapita se Alija. Ponižili smo Irulan, ali... Zašto je upozoravaš da pobegne? Tek što sam donela odluku! Drhtaj straha prostrujao je Alijom. Odakle to Propovednik zna?

"Moja četvrta poslanica je za Dankana Ajdaha", povikao je. "Dankane! Učili su te da veruješ da se vernost kupuje vernošću. Oh, Dankane, ne veruj istoriji koju pokreće sve ono što se može novcem platiti. Dankane! Uzmi svoje rogove i čini ono što najbolje umeš da činiš."

Alija se ujela za nadlanicu desne šake. Rogovi! Želela je da posegne rukom i pritisne dugme koje bi pozvalo stražu, ali je ruka odbila da je poslušna.

"Sada ću vama da propovedam", reče Propovednik. "Ovo je jedna beseda iz pustinje. Namenjujem je ušima Muad'Dibovog sveštenstva, onima koji upražnjavaju ekumenizam mača. Oh, svi vi koji verujete u pojavu providenja! Ne znate li vi da pojava providenja ima demonsku stranu? Vi uzvikujete da ste uzvisili sebe već po tome što ste živeli u Muad'Dibovom blagoslovenom pokoljenju. Velim vam da ste se odrekli Muad'Diba. Bogobojažljivost je zauzela mesto ljubavi u vašoj religiji! Izazivate osvetu pustinje!"

Propovednik je spustio glavu kao da se molio.

Alija je osetila kako podrhtava od jedne misli koja joj se kristalisala u svesti. Blagi Bože! Taj glas! Godine provedene na

žeženom pesku učinile su ga hrapavim, ali je sasvim lako mogao da bude ostatak Polovog glasa.

Još jednom je Propovednik podigao glavu. Njegov glas je zatutnjao trgom gde je sve više ljudi počelo da se okuplja, privučeno ovim čudakom izniklim iz prošlosti.

"Tako je zapisano!" povika Propovednik. "Oni koji se mole za rosu na ivici pustinje prizvaće poplavu! Neće izbeći svoju sudbinu uz pomoć moći razuma! Razum se porađa iz ponosa koji čovek koji je činio zlo može nikada da ne upozna." Stišao je glas. "Za Muad'Diba se priča da je umro zbog proročenja, da ga je ubilo znanje budućnosti i da je iz sveta realnosti prešao u alam al-mital. Velim vam da je to privid Maje. Takve misli ne poseduju samostalnu stvarnost. One ne mogu da iziđu iz vas i da se istinski ostvare. Muad'Dib je za sebe rekao da ne vlada Rihani magijom uz pomoć koje bi protumačio vasseljenu. Ne sumnjajte u njega."

Ponovo je Propovednik podigao ruke, i pojačao glas do gromoglasne rike: "Upozoravam Muad'Dibovo sveštenstvo! Vatra sa stene će vas spaliti. Oni koji su isuviše dobro naučili lekciju samoobmanjivanja stradaće od tog obmanjivanja. Bratska krv se ne da sprati!"

Spustio je ruke, napipao svog mladog vodiča i počeo da napušta trg pre no što se Alija preнула iz ustreptale nepokretnosti koja ju je ophvala. Kakva neustrašiva jeres! To mora da je bio Pol. Morala je da upozori stražare. Oni nisu imali smelosti da otvoreno krenu na ovog Propovednika. Ono što je videla na trgu ispod nje dalo joj je potvrdu za takvo mišljenje.

Uprkos svoj jeresi, niko nije ni prstom maknuo da zaustavi Propovednika koji je odlazio. Nijedan stražar u hramu nije se dao u poteru za njim. Nijedan hodočasnik nije pokušao da ga zaustavi. Taj harizmatični slepi čovek! Svako ko ga je video ili čuo osetio je njegovu moć, odblesak božanskog dara.

Uprkos dnevnoj žezi, Aliji iznenada postade hladno. Osetila je tanak pojas svog zagrljaja carstva kao fizičku stvar. Ščepala je ivicu stakala špijunke kao da tako želi da zadrži vlast, razmišljajući o njenoj krhkosti. Ravnoteža Landsrada, CHOAM-a i slobodnjačkog naoružanja činila je jezgro vlasti, dok su Svemirski Esnaf i Bene

Geserit pritajeno delovali iz senke. Zabranjeno švercovanje tehnološkog razvoja koje je dopiralo do periferije najudaljenijih čovekovih migracija takođe je nagrizalo centralnu moć. Proizvodi na koje su imale pravo iksianske i tleilaške fabrike nisu mogli da olakšaju ovaj pritisak. Tu je, takođe, stalno vrebao Farad'n iz Kuće Korino, naslednik titule i prava Šadama IV.

Bez Slobodnjaka, bez monopola Kuće Atreida na gerijatrijski začim, njena kontrola bila bi sasvim razlabavljena. Sva moć bi se raspršila. Upravo sada je osećala kako joj izmiče. Ljudi su se osvrtni na reči ovog Propovednika. Bilo bi opasno učutkati ga; ne manje opasno nego dozvoliti mu da nastavi da propoveda ovakve reči kakve je danas uzvikivao na trgu. Mogla je da opazi prva predskazanja sopstvenog poraza i obrazac ovog problema jasno joj se ocrtao u svesti. Bene Geserit je izvršio njegovu sistematizaciju.

Velika svetina koju pod kontrolom drži mala, ali moćna sila jeste sasvim obična pojava u našoj vasseljeni. A mi znamo osnovne uslove pod kojima velika svetina ustaje protiv vlastodržaca:

Jedan: Kada pronađe vođu. Ovo je najneuhvatljivija pretnja moćnicima; oni moraju da održavaju stalan nadzor nad vođama.

Dva: Kada svetina prepozna svoje lance. Potrebno je svetinu učiniti slepom i neradoznom.

Tri: Kada svetina probudi u sebi nadu za bekstvom iz ropstva. Ne sme da se dogodi da čak i poveruje da je bekstvo moguće!

Alija je zavrtela glavom, osećajući kako joj obrazi podrhtavaju od siline pokreta. Pomenuta znamenja su se mogla naći ovde među njenom svetinom. Svaki izveštaj koji je dobijala od svojih špijuna širom carstva potkrepljivao je njeno već izvesno saznanje. Neprekidni ratni pohod slododnjačkih Džihada svuda je ostavio trag. Gde god da je 'ekumenizam mača' prošao, ljudi su zauzimali stav potčinjene populacije: odbramben, pritajen, nedokučiv. Sva ispoljavanja autoriteta - a to znači suštastveno religijskog autoriteta - postajala su predmet mržnje. Oh, hodočasnici su još nagrtali u milionima i neki među njima su verovatno bili pobožni. Ali uglavnom, hodočasništvo je imalo drugu pobudu koja nije bila u vezi sa pobožnošću. Najčešće, bilo je to vešto obezbeđivanje za budućnost. Time se isticala pokornost i sticao jedan stvarni vid moći koji se

zatim lako pretvarao u bogatstvo. Hadžija koji se vratio sa Arakisa dobijao je kod kuće nov ugled, nov društveni položaj. Hadžija je mogao da sprovodi ekonomski unosna rešenja koja žitelji njegovog zavičaja, koji nikada nisu odsustvovali sa planete, nisu smeli da ospore.

Alija je znala za popularnu zagonetku: "Šta vidiš u praznoj kesi koju si doneo kući sa Dine?" Odgovor je glasio: "Muad'Dibove oči (plamteće dijamante)."

Tradicionalni načini suprotstavljanja rastućem nemiru defilovali su na platnu Alijine svesti: ljudi se moraju podučiti da se protivljenje uvek kažnjava, a potpora vladaru uvek nagrađuje. Vojne snage carstva moraju se nasumice premeštati. Najvažniji pomoćnici carske moći moraju da budu prikriveni. Svaki pokret kojim je Namesništvo obezbeđivalo protivudar mogućem napadu, zahtevalo je tanano podešavanje vremena kako bi protivnici bili izbačeni iz ravnoteže.

Da li sam izgubila osećaj za podešavanje vremena? pitala se.

"Kakvo je to zaludno mudrovanje?" upita je iznutra glas. Osetila je kako se smiruje. Da, Baronov plan je bio dobar. Potrebno je da uklonimo pretnju u vidu Gospe Džesike i, u isto vreme, bacimo ljagu na Kuću Korino. Tako je.

Obračun sa Propovednikom može da sačeka. Shvatala je njegov položaj. Simbolika je bila jasna. On je predstavljao prastari duh razuzdanog razmišljanja, duh jeresi koji je živeo i dejstvovao u njenoj pustinji ortodoksnosti. To je bila njegova snaga. Nije bilo važno da li je on Pol... dokle god se to moglo držati u sumnji. No njeno benegeseritsko znanje govorilo je Aliji da njegova snaga mora da sadrži ključ njegove slabosti.

Propovednik ima jednu manu koju ćemo otkriti. Biće uhođen, motren u svakom trenutku. I ako se pojavi prilika, srušićemo mu ugled.

17.

Ne želim da raspravljam sa tradicijom Slobodnjaka da su oni božanski nadahnuti da prenose religijsko otkrovenje. Njihova uporedna tvrdnja koja se odnosi na ideološko otkrovenje je ono što me nadahnjuje da ih obaspem porugom. Naravno, oni izriču dvojaku tvrdnju u nadi da će to ojačati njihov mandarinat i pomoći im da istraju u svetu koji uviđa da postaju sve nepodnošljiviji. U ime svih tih potlačenih ljudi upozoravam Slobodnjake: ono što je prikladno za kratak rok, nikada ne uspeva u dugom roku.

Propovednik iz Arakena

Leto se te noći zajedno sa Stilgarom uspenrao na uzan greben na vrhu niske stene koja je usamljena stajala na ravnoj površini i koju su u Sieč Tabru zvali Čuvar. U bleđoj svetlosti Drugog Meseca sa grebena se ukazivao panoramski prizor - Zaštitni zid sa planinom Ajdaho na severu, Velika Ravnica na jugu i ustalasane dine na istoku u pravcu Habanija Grebena. Uskovitlana prašina, posledica neke oluje, skrivala je južni horizont. Mesečina je posipala srebrnastim injem ivicu Zašitnog Zida.

Stilgar je pošao protiv svoje volje, pridruživši se najposle tajanstvenoj pustolovini zbog toga što je Leto probudio njegovu radoznalost. Zašto je bilo neophodno upustiti se u rizik noćnog krstarenja peskom? Momak je zapretio da će se išunjati i otisnuti sam na put ukoliko Stilgar odbije da krene. Pa ipak, ovaj poduhvat ga je duboko zabrinjavao. Dve tako važne mete, same u noći!

Leto je čučao na grebenu, okrenut ka jugu, prema ravnici. S vremena na vreme lupio bi se po kolenu kao da ga je nešto ometalo.

Stilgar je čekao. Bio je vičan nemom čekanju i stajao je na dva koraka bočno od svog štićenika, dok mu je noćni povetarac blago pomerao odeću.

Za Leta, ovo krstarenje peskom predstavljalo je izlaženje u susret unutrašnjem očajanju, potrebu za iznalaženjem novog postrojavanja u njegovom životu za tihu borbu čijim opasnostima Ganimu nije više

mogla da se izlaže. Nagovorio je Stilgara da sudeluje u ovom putovanju, jer su postojale stvari koje je Stilgar morao da sazna radi pripreme za dane koji su dolazili.

Leto se ponovo lupio po kolenu. Teško je bilo saznati početak. Osećao se, ponekad, kao produžetak onih bezbrojnih drugih života, koji su svi bili stvarni i neposredni kao i njegov vlastiti. U proticanju tih života nije bilo kraja, ni dovršavanja - jedino večiti početak. Dešavalo se, takođe, da se pojavljuju u gomili, bučno negodujući protiv njega, kao da je on bio jedan jedini prozor kroz koji je svako od njih želeo da proviri. Baš tu je ležala opasnost koja je uništila Aliju.

Leto je zurio u daljinu gde je mesečeva svetlost posrebrivala ostatke oluje. Prevoji i uvale dina prostirali su se ravnicom: silicijumski šljunak razmrvljen vetrovima, nanošen u talasima - graškast pesak, šljunkast pesak, oblutak. Osetio je da se nalazi u jednom od onih trenutaka uravnoteženosti neposredno pred svitanje. Vreme ga je pritiskalo. Već je bio mesec Akada, a iza njega je ležala istrajnost beskrajnog vremena čekanja: dugi topli dani, topli suvi vetrovi, noći nalik na ovu, uzburkanu užagrenim i beskonačnim duvanjem sa vulkanskih predela Hakbleda. Pogledao je preko ramena prema Zaštitnom Zidu, neravnoj liniji koja se ocrtavala u zvezdanoj svetlosti. Iza tog zida u Severnom Kanalu nalazilo se središte njegovih problema.

Još jedanput je pogledao prema pustinji. Dok je zurio u vrelu pomrčinu, dan je svanuo. Sunce se rodilo iz vihora prašine i dodalo malko limunove boje crvenim lepršavim trakama oluje. Zaklopio je oči i nagnao sebe da zamisli kako bi ovo rađanje dana izgledalo iz Arakena, i grad se pomolio u njegovoj svesti, nalik na raštrkane kutije uhvaćene između svetlosti i kosih senku. Pustinja... kutije... pustinja... kutije...

Kada je otvorio oči, pustinja je i dalje bila tu: raznošenje praha koji je nastao od vetrom gonjenog peska. Uljaste senke u podnožju svake dine pružale su se poput zraka tek minule noći. One su spajale jedno vreme sa drugim. Razmišljao je o ovoj noći, čučeci na ovom mestu sa neumornim Stilgarom pokraj sebe. Stariji čovek je ćutke podnosio zabrinutost, razmišljajući o neobjašnjenim razlozima dolaska na ovo mesto. Stilgar mora da je imao mnogo uspomena na

prolaske ovim putem u društvu svog voljenog Muad'Diba. Čak i sada Stilgar je hodao, detaljno istražujući sve unaokolo, pripravan na opasnost. Stilgar nije voleo da se nađe u otvorenom prostoru po dnevnoj svetlosti. Bio je po tome čisti stari Slobodnjak.

Letov um se opirao napuštanju ove noći i čistih napora noćnog krstarenja. Ovde, na stenama, noć je navlačila na sebe crnu mirnoću. Saosećao je sa Stilgarovim strahovima od dnevne svetlosti. Crno je bila jedinstvena stvar čak i kada je sadržavala uzavrele užase. Svetlo je moglo da bude mnogo stvari. Noć je sadržavala svoje mirise strahova i svoje stvari koje su dolazile najavljene nepouzdanim zvucima. Dimenzije su se rastavljale u noći, sve je bilo pojačano - kandže oštrije, sečiva britkija. Ali su ipak užasi dana mogli da budu gori.

Stilgar je pročistio grlo.

Leto je prozborio, ne okrećući se: "Imam veoma ozbiljan problem, Stil."

"To sam i pretpostavio." Glas koji je sa strane dopro do Leta bio je tih i oprezan. Ovo dete je uznemirujuće podsećalo na svog oca. Ideja o zabranjenoj magiji bila je ono što je dotaklo strunu iznenadnog preokreta u Stilgaru. Slobodnjaci su znali za grozote posedovanja. Oni za koje bi se utvrdilo da su posednuti bili su po zakonu ubijeni, a njihova voda razlivena po pesku iz straha da se ne zagadi plemenska cisterna. Trebalo je da mrtvi ostanu mrtvi. Bilo je u redu ako bi se otkrila nečija besmrtnost u deci, ali deca nisu imala pravo da na sebe uzmu suviše tačno obličje iz svoje prošlosti.

"Moj problem je u tome što je moj otac ostavio mnoge stvari nedovršene", reče Leto. "To se posebno odnosi na žižu naših života. Carstvo ne može da ide dalje na ovaj način, Stil, bez prave žiže ljudskog života. Govorim o životu, razumeš? Životu, ne smrti."

"Jedanput, kada je bio uznemiren nekom vizijom, tvoj otac mi je govorio u takvom raspoloženju", reče Stilgar.

Leto se našao u iskušenju da pređe preko ove radoznale bojazni nehajnim odgovorom, možda predlogom da prekinu sa postom. Shvatio je da je veoma gladan. Poslednji put su jeli prethodnog dana u podne i Leto je neizostavno zahtevao da poste tokom noći. No, sada ga je morila i jedna druga glad.

Problem mog života je sličan problemu ovog mesta, pomisli Leto. Nema prethodne tvorevine. Ja samo idem unazad i unazad i unazad sve dok razdaljine ne izblede. Ne mogu da vidim horizont; ne mogu da vidim Habanija Greben. Ne mogu da pronađem prvobitno mesto iskušenja.

"Ne postoji, zaista, zamena za proroštvo", reče Leto. "Možda bi trebalo da okušam sreću sa začinom."

"I budeš uništen kao tvoj otac?"

"Nedoumica", reče Leto.

"Jedanput mi je tvoj otac poverio da suviše dobro poznavati budućnost znači biti zaključan u nju do isključivanja svake slobode da se nešto promeni."

"To je paradoks koji predstavlja naš problem", reče Leto. "Proroštvo je tanana i moćna stvar. Budućnost postaje sadašnjost. Posedovati vid u zemlji slepih sadrži svoje opasnosti. Ako pokušavaš slepima da protumačiš ono što vidiš, sklon si da zaboraviš da slepi poseduju svojstven život koji je uslovljen njihovim slepilom. Oni su kao čudovišne mašine koje se kreću duž svoje vlastite staze. Oni imaju svoju vlastitu brzinu, vlastito usredsređenje želja. Plašim se slepih, Stil. Plašim ih se. Oni tako lako mogu da skrše sve što im se nađe na putu."

Stilgar je zurio u pustinju. Žućkasta zora je prerasla u dan boje čelika.

On reče: "Zašto smo došli na ovo mesto?"

"Zato što sam želeo da vidiš mesto gde ću možda umreti."

Stilgar se napregao. Zatim reče: "Znači, ti si imao viziju!"

"Možda je to bio samo san."

"Zašto smo došli na ovako opasno mesto?" Stilgar je prostrelio pogledom svog štićenika. "Smesta ćemo se vratiti."

"Neću umreti danas, Stil."

"Ne? Kakva je bila ta vizija?"

"Video sam tri staze", reče Leto. Glas mu je poprimio sanjiv zvuk prisećanja. "Jedna od tih staza-suđenica mi nalaže da ubijem našu baku."

Stilgar je uputio hitar pogled prema Sieč Tabru, kao da se pobojavao da bi ih gospa Džesika mogla čuti preko peščane razdaljine.

"Zašto?"

"Da bi se sprečio gubitak monopola na začin."

"Ne razumem."

"Ni ja. Ali to je misao mog sna kada upotrebljavam nož."

"Oh." Stilgar je razumeo upotrebljavanje noža. Duboko je uvukao vazduh. "Koja je druga staza?"

"Gani i ja sklapamo brak radi potvrđivanja atreidske loze."

"Gaaa!" Stilgar je ispustio vazduh u žestokom izrazu gađenja.

"U stara vremena, bilo je uobičajeno da kraljevi i kraljice to čine", reče Leto. "Gani i ja smo odlučili da se nećemo sparivati."

"Upozoravam vas da se čvrsto pridržavate te odluke!" U Stilgarovom glasu se osetila smrtna pretnja. Po slobodnjačkom zakonu, incest se kažnjavao pogubljenjem na visećem tronošcu. Pročistio je grlo i upitao: "A treća staza?"

"Naznačava mi da svedem svog oca do ljudskih razmera."

"Muad'Dib je bio moj prijatelj", promrmlja Stilgar.

"Bio je tvoj bog! Moram da ga lišim božanske svetosti."

Stilgar je okrenuo leđa pustinji, nemo posmatrajući oazu voljenog Sieč Tabra. Ovakvi razgovori uvek su ga obespokojavali.

Leto je osetio tegobnost Stilgarove kretnje. Bio je u jakom iskušenju da izbegne važne stvari koje su se ovde morale izreći. Mogli su da razgovaraju još pola dana, krećući se od posebnog do apstraktnog, a da ih to odvuče od pravih odluka, od neposrednih nužnosti sa kojima su bili suočeni. Nije bilo mesta sumnji da Kuća Korino predstavlja stvarnu pretnju stvarnim životima - njegovom sopstvenom i Ganiminom. Ali sve što je imao na umu da sada uradi moralo je da bude izvagano i provereno prema skrivenim nužnostima. Stilgar je jednom glasao za ubistvo Farad'na, predlažući podmuklu upotrebu čaumurkija: otrov dodat piću. Za Farad'na se znalo da neobično voli određene vrste slatkog likera. Tako nešto se nije moglo dozvoliti.

"Ako umrem ovde, Stil", reče Leto. "moraš da se čuvaš Alije. Ona više nije tvoj prijatelj."

"Šta znači ovo naklapanje o smrti i tvojoj tetki?" Sada se Stilgar uistinu ražestio. Ubiti gospa Džesiku! Čuvati se Alije! Umreti na ovom mestu!

"Mali ljudi menjaju svoja lica na njenu zapovest", reče Leto. "Vladar ne mora da bude prorok, Stil. Čak ni nalik na boga. Jedino je važno da vladar bude osetljiv. Doveo sam te ovde da bismo razjasnili šta je potrebno našem Carstvu. Potrebna mu je dobra vladavina. Ona ne zavisi od zakona ili prethodnika, već od ličnih osobina onoga koji vlada."

"Namesništvo sasvim dobro izlazi na kraj sa svojim carskim dužnostima", reče Stilgar. "Kada ti postaneš punoletan..."

"Ja jesam punoletan! Ja sam ovde najstarija osoba! U odnosu na mene ti si samo kenjkavo detence. Mogu da se setim vremena od pre više od pedeset vekova. Ha! Čak mogu da se setim kada smo mi, Slobodnjaci, bili na Darkgrodu."

"Šta ti treba da se poigravaš ovakvim maštarijama?" ozbiljno je upitao Stilgar, odlučnim tonom.

Leto je sam sebi klimnuo glavom. Zaista, šta mu to treba. Čemu priča o njegovim sećanjima na te davne vekove. Ovovremenski Slobodnjaci bili su njegov neposredan problem. Većina njih bili su još samo poluukroćeni divljaci, skloni da se nasmeju nesrećnoj nevinosti.

"Kris-nož se rastvori prilikom smrti svog vlasnika", reče Leto. "Muad'Dib se rastvorio. Zašto su Slobodnjaci još živi?"

Bila je ovo jedna od onih iznenadnih promena toka misli koje su toliko zbunjivale Stilgara. Osetio je privremenu tupost. Ovakve reči su sadržavale značenje, ali mu je njihov smer izmicao.

"Od mene se očekuje da budem Car, ali ja moram da budem sluga", reče Leto. Pogledao je Stilgara preko ramena. "Moj deda, po kome sam dobio ime, uneo je nove reči u svoj grb, kada je stigao ovde na Dinu: 'Ovde sam, ovde ostajem.'"

"On nije imao izbora", reče Stilgar.

"Vrlo dobro, Stil. Ni ja ga nemam. Trebalo bi da budem Car po rođenju, po sposobnosti svog razumevanja, po svemu što je ušlo u moju sazdanost. Ja čak znam šta Carstvo zahteva: dobru vladavinu."

"Naib ima jedno starinsko značenje", reče Stilgar. "To je 'sluga sieča'."

"Sećam se tvog vaspitanja, Stil", reče Leto. "Da bi imalo primernu

vlast, pleme mora da poznaje načine kako da izabere ljude u čijim životima se ogleda način na koji bi vlast trebalo da se ponaša."

Iz dubine svoje slobodnjačke duše, Stilgar reče: "Ponećeš carski plašt ako tome budeš dorastao! Prethodno moraš da dokažeš da si u stanju da se ponašaš po uzoru na vladara!"

Sasvim neočekivano, Leto se nasmejao. Zatim reče: "Da li sumnjaš u moje poštenje, Stil?"

"Naravno da ne."

"Na pravo koje mi pripada po rođenju?"

"Ti si onaj koji si."

"I ako činim ono što se od mene očekuje, onda je to mera mog poštenja, a?"

"Takav je slobodnjački običaj."

"Dakle, ja ne mogu da imam unutrašnja osećanja koja bi upravljala mojim ponašanjem?"

"Ne shvatam šta..."

"Ako se uvek ponašam kako dolikuje, bez obzira na to koliko me košta što potiskujem vlastite želje, onda je to mera za mene."

"To je suština samokontrole, dečaće."

"Dečaće!" Leto je zavrteo glavom. "Ah, Stil, pribavio si mi ključ za racionalnu etiku vladavine. Moram da budem postojan i da mi svako delanje vuče korene iz tradicija prošlosti."

"To je ispravno."

"Ali moja prošlost doseže dalje od tvoje!"

"Kakva razlika..."

"Kod mene ne postoji prvo lice jednine, Stil. Ja sam mnogostruka ličnost sa pamćenjima tradicija koje su starije no što možeš da zamisliš. To je moje breme, Stil. Upravljen sam ka prošlosti. Ja sam abrim sa urođenim znanjem koje odoleva novini i promeni. Pa ipak, Muad'Dib je sve ovo promenio." Pokazao je prema pustinji, mašući rukom kao da je hteo da obuhvati Zaštitni Zid iza sebe.

Stilgar se okrenuo i zagledao se u Zaštitni Zid. Jedno selo bilo je sagrađeno podno zida još za Muad'Dibovog vremena; tamo su se nalazile kuće koje su služile kao skrovišta grupi planetologa koji su doprinosili da se biljni svet raširi pustinjom. Stilgar je netremice posmatrao ovo delo čovekovog bespravnog remećenja predela.

Promena? Da. U tom selu je postojala ustrojenost, tačnost koja ga je vređala. Stajao je mirno, ne obraćajući pažnju na svrab peščanih čestica ispod svog pustinjskog odela. Selo je predstavljalo uvredu onoga što je ova planeta nekada bila. Stilgar je odjedanput poželeo da se podigne silan ciklon koji bi preskočio dine i zbrisao to mesto. Njegovo telo uzdrhta od snažnog unutrašnjeg doživljaja.

Leto reče: "Jesi li primetio, Stil, da se nova pustinjska odela aljkavo izrađuju? Gubitak vode je previsok."

Stilgar se u poslednjem trenutku suzdržao od pitanja: Zar ja to nisam rekao? Umesto toga reče: "Naši ljudi postaju sve zavisniji od pilula."

Leto klimnu glavom. Pilule su menjale telesnu temperaturu, smanjujući gubljenje vode. Bile su jeftinije i lagodnije od pustinjskih odela. Ali one su korisniku zadavale teškoće druge vrste, između ostalog sklonost ka usporavanju brzine reagovanja i povremeno zamagljenje vida.

"Jesmo li zato došli ovamo?" upitao je Stilgar. "Da raspravljamo o izradi pustinjskih odela?"

"Zašto da ne?" upitao je Leto. "Kad već ti nećeš da se suočiš sa stvarima o kojima ja moram da govorim."

"Zbog čega moram da se čuvam tvoje tetke?" U njegovom glasu se osećao prizvuk srdžbe.

"Zato što se ona koristi drevnom slobodnjačkom željom da se odupire promeni, a s druge strane se sprema da donese promenu koja je jezivija no što možeš da zamisliš."

"Od maloga praviš veliko? Ona je primeran Slobodnjak."

"Ah, onda se taj primeran Slobodnjak pridržava običaja iz prošlosti, a ja posedujem prastaru prošlost. Kada bih pustio na volju toj sklonosti, zahtevao bih zatvorena društva, potpuno zavisna od svetih običaja iz prošlosti. Morao bih da nadzirem raseljavanja, obrazlažući da to podstiče nove ideje, a nove ideje su pretnja celokupnom ustrojstvu života. Svaki mali planetni grad bi krenuo svojim vlastitim putem, postajući ono što želi. Carstvo bi se najposle raspalo pod težinom svojih različitosti."

Stilgar je pokušao da proguta pljuvačku suvim grlom. Ovo su bile reči koje je Muad'Dib svojevremeno mogao da izusti. U njima se

mogao čuti njegov zvon. Bile su paradoksalne, zastrašujuće. Ali ako bi se dozvolila ma kakva promena... Zavrteo je glavom.

"Prošlost može da ukaže na ispravan način ponašanja ukoliko živiš u prošlosti, Stil, ali okolnosti se menjaju."

Stilgar je jedino mogao da se složi da su se okolnosti zaista promenile. Kako je, dakle, valjalo, ponašati se? Gledao je preko Leta, posmatrajući pustinju, a ne videći je. Muad'Dib je tuda koračao. Ravnica je, sada kada se sunce visoko uspelo, postala pozornica zlatastih i purpurnih senki i peščanih potočića okrunjenih parom prašine. Prašnjava magla koja se obično nadvijala nad Habanija Grebenom sada se videla na velikoj udaljenosti, a pustinja koja se donde prostirala nudila je njegovim očima prizor dina koje su se smanjivale, previjajući se jedna u drugu. Kroz dimljivo svetlucanje vreline nazirao je biljke kako se gmizavo prostiru od ivice pustinje. Muad'Dib je učinio da život nikne na tom pustom mestu. Mogli su se videti bakarni, zlatni, crveni, žuti, riđi i žućkastomrki cvetovi, zatim sivozeleno lišće, bodlje i oštre senke ispod žbunja. Pomeranje letnje žege činilo je da senke trepću i podrhtavaju u vazduhu.

Stilgar posle dužeg ćutanja reče: "Ja sam samo vođa Slobodnjaka; ti si Vojvodin sin."

"Ne znajući šta govoriš, rekao si to", obrati mu se Leto.

Stilgar se smrče. Jednom pre mnogo vremena Muad'Dib ga je na ovaj način pokudio.

"Sećaš se toga, zar ne, Stil?" upita Leto. "Nalazili smo se ispod Habanija Grebena i sardaukarski starešina - pamtiš ga: Aramšam? Ubio je svog prijatelja da bi spasao sebe. Ti si nekoliko puta tog dana upozoravao na opasnost opraštanja života Sardaukarima koji su videli naše tajne metode. Najzad si izjavio da će oni zasigurno odati ono što su videli; moraju biti ubijeni. A moj otac ti je na to kazao: 'Ne znajući šta govoriš, rekao si to.' I ti si se uvredio. Odgovorio si mu da si samo prost vođa Slobodnjaka. Vojvode su dužne da znaju važnije stvari."

Stilgar je piljio naniže u Leta. Nalazili smo se ispod Habanija Grebena! Mi! Ovo... ovo dete, koje u to vreme nije bilo čak ni začeto, znalo je, tačno do sitnice, šta se zbilo, detaljnosti koje su mogle da budu poznate jedino onom koji je tamo bio prisutan. Bio je to samo

još jedan dokaz da o ovoj atreidskoj deci nije valjalo suditi prema običnim merilima.

"Sada me saslušaj", reče Leto. "Ako umrem ili nestanem u pustinji, ti treba da pobegneš iz Sieč Tabra. Naređujem ti to. Dužan si da povedeš Gani i..."

"Ti još nisi moj Vojvoda! Ti si jedno... jedno dete!"

"Ja sam odrastao čovek u dečjem telu", reče Leto. Pokazao je na uzanu pukotinu na stenama ispod njih. "Ako ovde umrem, to će biti na onom mestu. Videćeš krv. Po tome ćeš znati. Povedi moju sestru i..."

"Udvostručiću tvoju stražu", reče Stilgar. "Ovde više nećeš dolaziti. Idemo sad i..."

"Stil! Ne možeš me zadržati. Priseti se još jednom onog časa kod Habanija Grebena. Sećaš li se? Veštački gmizavac je ležao na pesku, a veliki Tvorac se približavao. Nije postojao način da se gmizavac spase od crva. A moj otac je bio ljut što nije mogao da spase gmizavca. Međutim, Gurni je bio u stanju da misli samo na ljude koje je izgubio u pesku. Sećaš se šta je rekao: 'Tvoj otac bi bio pre zabrinut za ljude koje nije mogao da spase.' Stil, nalažem ti da spaseš ljude. Oni su važniji od stvari. A Gani je najdragocenija od svih jer, bez mene, ona je jedina nada za Atreide."

"Neću više ni reč da čujem", reče Stilgar. Okrenuo se i počeo da se spušta niz stene u pravcu oaze na drugoj strani peska. Čuo je kako ga Leto sledi. Baš u tom trenutku Leto ga je prestigao i osvrnuvši se rekao: "Jesi li primetio, Stil, kako su mlade žene lepe ove godine?"

18.

Život pojedinog ljudskog bića, kao i život jedne porodice ili celog naroda produžava da postoji kao pamćenje. Moj narod mora da sagleda ovo kao deo procesa svog sazrevanja. Oni su narod u smislu organizma i u ovom postojanom pamćenju, oni nagomilavaju sve više iskustava u podsvesni rezervoar. Ljudski rod se nada da će potražiti ovu građu ako to bude potrebno za menjanje vasseljene. Ali mnogo toga što je uskladišteno može biti izgubljeno u onoj nepredvidljivoj igri slučaja koju nazivamo 'sudbinom'. Mnogo toga može da se utelotvori u evolucione odnose i stoga može da ne bude procenjeno i uključeno u delovanja od strane bivajućih promena spoljašnjih uslova života koje ostavljaju traga na živoj jedinki. Ljudski rod može da zaboravi! U tome je posebna vrednost Kvizac Haderaha na koju Bene Geserit nikad nije pomišljao: Kvizac Haderah ne može da zaboravi.

Letova knjiga prema Hark al-Ada

Stilgar to nije umeo da objasni, ali otkrio je da ga je Letova uzgredna opaska duboko uznemirila. Tokom celog povratka preko peska u Sieč Tabr vrtelo mu se u svesti, zasenjujući, sve ono drugo što mu je Leto rekao gore na Čuvaru.

Zaista, mlade žene Arakisa bile su veoma lepe ove godine. Mladi muškarci, takođe. Njihova lica, obogaćena vodom, vedro su sijala. Njihove oči bile su okrenute prema napolje i u daljinu. Izlagali su svoje crte često bez ikakvih varki u vidu obrazina pustinjskog odela i vijugavih linija creva za prikupljanje vlage. Neretko se dešavalo da ne nose pustinjska odela na otvorenom, pretpostavljajući novu odeću koja je, dok su se kretali, budila treperavu predstavu o gipkim mladim telima ispod nje.

Ovakva ljudska lepota bila je protivteža novoj lepoti predela. U suprotnosti sa starim Arakisom, oko je moglo da bude očarano sudarom sa prizorom malih grupa šibljika izđikljalih između crvenomrkih stena. A stare siečke nastambe koje su bile činoci

kulture pećinske metropole, sa svojim složenim zaptivačima i kapcima za zadržavanje vlage na svakom ulazu, ustupale su mesto otvorenim selima često sagrađenim od blatnih cigala. Blatne cigle!

Zašto sam pozeleo da ono selo bude uništeno? upita se Stilgar, saplevši se u istom trenutku.

Znao je da pripada umirućem soju. Stari Slobodnjaci koji izdišu u čuđenju zbog rasipništva koje je zavlдалo na njihovoj planeti - voda nemarno prepuštena vazduhu samo zbog njenog svojstva da uobličava zidarske cigle. Voda iskorišćena u izgradnji boravišta za jednu porodicu, bila bi dovoljna da se čitav jedan sieč održi u životu godinu dana.

Nove građevine su čak imale providne prozore da bi propuštali sunčevu toplotu i unutra sušili tela. Takvi prozori otvarali su se prema spolja.

Slobodnjaci novog kova mogli su iz kuća od blata da posmatraju svoj prirodni okvir. Oni nisu više bili zatvoreni i natrpani u sieču. Pomeranje vidika, značilo je, takođe, pomeranje mašte. Stilgar je to mogao da oseti. Nov vidik pripojio je Slobodnjake ostatku carske vasseljene, odredio ih prema neokovanom prostoru. Nekada su bili privezani za vodom siromašni Arakis, robujući njegovoj gorkoj oskudici. Oni nisu delili onu netesnogradost koja je odlikovala stanovnike većine planeta u Carstvu.

Stilgar je mogao da vidi kako te promene stoje u jakoj suprotnosti sa njegovim sumnjama i strahovima. U stara vremena, redak je bio Slobodnjak koji je makar i uzimao u obzir mogućnost napuštanja Arakisa i započinjanja novog života na jednom od vodom bogatih svetova. Nije im čak bilo dozvoljeno da sanjaju o bekstvu.

Posmatrao je Letova leđa dok je mladić izmicao napred. Leto je govorio o zabrani odlaženja sa planete. Pa, to je uvek bila stvarnost za većinu žitelja drugih svetova, čak i tamo gde su snovi bili dopušteni kao vrsta sigurnosnog ventila. No ipak je planetsko ropstvo dostiglo svoj vrhunac ovde na Arakisu. Slobodnjaci su se okrenuli ka unutrašnjosti, zabarikadirali u svoje svesti baš kao što su bili zabarikadirani u svoje pećinske nastambe.

Suštinsko značenje sieča - sveto mesto u vremenima nedaća - izopačilo se u čudovišnu tamnicu za celokupno stanovništvo.

Leto je kazao istinu: Muad'Dib je sve to promenio.

Stilgar se osetio izgubljen. Mogao je da opazi kako se njegova stara verovanja raspadaju. Nov, ka spoljašnjosti okrenut vidik proizveo je život koji je žudeo za izlaženjem iz ograničenog prostora.

'Kako su lepe mlade žene ove godine.'

Stari načini (Moji načini! - priznao je) prisiljavali su njegove ljude da se ne osvrću ni na kakvu istoriju osim na onu koja se odnosila na njihovo vlastito stradanje. Stari Slobodnjaci učili su istoriju iz vlastitih užasnih raseljavanja, svojih bekstava, od progona do progona. Stara planetarna vlada sledila je metode državne uprave starog Carstva. Suzbijala je stvaralaštvo i svaki smisao za napredak i evoluciju. Blagostanje je bilo opasno za staro Carstvo i njegove vlastodršce.

U jednom neočekivanom trenutku zaprepašćenosti, Stilgar je shvatio da su ove stvari bile podjednako opasne i za cilj koji je Alija sebi odredila.

Ponovo se Stilgar sapleo i srušio podalje iza Leta.

U starim načinima i starim religijama, nije postojala budućnost, već samo jedno beskrajno sada. Pre Muad'Diba Slobodnjaci su, Stilgar je shvatio, bili uslovljeni da veruju u neuspeh, nikada u mogućnost ispunjenja. Doduše, oni su verovali u Liet Kinesa, ali on je bio postavio vremensku skalu od četrdeset pokolenja. To nije bilo ispunjenje; to je bio jedan san koji se, sada mu je postalo jasno, takođe okrenuo prema unutrašnjosti.

Muad'Dib je sve to promenio!

Za vreme Džihada, Slobodnjaci su naučili mnogo toga o starom Padišahu, caru, Šadamu IV. Osamdeset prvi Padišah Kuće Korino koji je zauzeo presto Zlatnog Lava i vladao carstvom nebrojenih svetova iskoristio je Arakis kao ogledno mesto onih političkih mera koje je nameravao da primeni i u ostalim delovima svoje carevine. Njegovi planetarni upravitelji na Arakisu razvijali su postojan pesimizam da bi poduprli temelje svoje moći. Oni su se uverili da je svako na Arakisu, pa čak i slobodno lutajući Slobodnjaci, postao naviknut na brojne slučajeve nepravde i nerešive probleme; bili su vaspitavani da o sebi razmišljaju kao o bespomoćnim ljudima za koje niotkuda nije bilo nikakve potpore.

"Kako su lepe mlade žene ove godine!"

Posmatrajući Letova leđa koja su izmicala, Stilgar je počeo da se čudi kako je mladić uspeo da pokrene ovakav tok misli - naprosto izricanjem naizgled jednostavnih iskaza. Zbog tog iskaza, Stilgar je uvideo da na potpuno drugačiji način sagledava Aliju i svoju vlastitu ulogu u Savetu.

Alija je volela da kaže kako stari načini polako odstupaju. Stilgar je priznavao da ga je ovaj iskaz uvek nejasno umirivao. Promena je bila opasna. Pronalazaštvo se mora suzbiti. Individualna snaga volje mora se poreći. Kojoj drugoj svrsi je sveštenstvo služilo, ako ne poricanju individualne volje?

Alija je često ponavljala da se prilike za otvoreno nadmetanje moraju svesti u granice kojima se može rukovoditi. Ali to je značilo da se opasno povratno dejstvo tehnologije moglo iskoristiti samo za obuzdavanje stanovništva - baš kao što je služilo starim gospodarima. Bilo koja dozvoljena tehnologija morala je da uhvati koren u ritualu. Inače... inače...

Ponovo se Stilgar spotakao. Sada je bio kod kanata i mogao je da primeti Leta kako ga čeka ispod voćnjaka kajsija koji je rastao uzduž tekuće vode. Stilgar je osluškivao probijanje svojih stopala kroz nepokošenu travu.

Nepokošena trava! U šta mogu da verujem? pitao se Stilgar.

Za jednog Slobodnjaka iz njegovog pokoljenja bilo je prikladno da veruje da je individui potrebno duboko osećanje vlastitih omeđenosti. Tradicionalna verovanja su svakako bila najviše obuzdavajući činilac bezbednog društva. Ljudi su morali da poznaju granice svog vremena, svog društva i svoje teritorije. Zašto bi sieč bio rđav kao model za svekoliko razmišljanje? Osećanje ograđenosti trebalo je da prožme svaki individualni izbor - trebalo je da okruži porodicu, zajednicu i svaki korak preduzet od strane jedne valjane vlade.

Stilgar se za trenutak zaustavio i pogledavši kroz voćnjak potražio Leta. Mladić je stajao tamo posmatrajući ga sa osmejkom.

Da li zna kakvo se komešanje događa u mojoj glavi, pitao se Stilgar.

I stari Naib Slobodnjak pokušao je da pribegne tradicionalnom katehizmu svog naroda. Svaki vid života zahtevao je samo jedan oblik, svoju bitnu zaokruženost zasnovanu na tajnom unutrašnjem

znanju onoga što će uspeti i onoga što neće uspeti. Obrazac za život, za zajednicu, za svaki osnovni delić razgranatog društva sve do i iza vrhova vlasti - taj obrazac morao je da bude sieč i njegova kopija u pesku: Šai Hulud. Džinovski peščani crv je jamačno bio najstravičnije stvorenje, ali kada bi mu nešto zapretilo, skrivao se u nedostupne dubine.

Promena je opasna! reče Stilgar sebi. Istovetnost i postojanost su bili pravi ciljevi vladavine.

Ali mladi muškarci i žene bili su veoma lepi.

Setio se Muad'Dibovih reči pošto je svrgnuo sa prestola Šadama IV: 'Dug život za Cara nije ono za čim težim; to je dug život za Carstvo.'

Nije li to ono što sebi neprestano ponavljam? pitao se Stilgar.

Nastavio je da hoda, upravljajući se prema ulazu sieča, držeći se nešto udesno od Leta. Mladić se pomerio da mu preseče put.

Muad'Dib je rekao i jednu drugu stvar, podsetio se Stilgar: 'Baš kao što se individua rađa, sazreva, razmnožava i umire, to čine i društva, civilizacije i vlade.'

Opasno ili ne, promene će biti: lepi mladi Slobodnjaci bili su svesni toga. Oni su mogli da gledaju prema spoljašnjosti, da vide to, i da se za to pripreme.

Stilgar je bio primoran da se zaustavi. Da nije, naleteo bi na Leta.

Mladić se sovasto upiljio u njega i rekao: "Vidiš, Stil? Tradicija nije onaj neprikosnoveni vodič, kakvom si je smatrao."

19.

Slobodnjak umire kada je suviše dugo odvojen od pustinje; mi to zovemo 'pustinjska bolest'.

Stilgar, Komentari

"Teško mi je od tebe da tražim da to učiniš", reče Alija. "Ali... moram da obezbedim carevinu koju Polova deca treba da naslede. Za Namesništvo ne postoji drugi razlog postojanja."

Alija se okrenula u stolici na kojoj je sedela ispred ogledala dovršavajući svoju jutarnju toaletu. Pogledala je svog supruga, odmeravajući kako je primio ove reči. Dankan Ajdaho je zasluživao brižljivo proučavanje u ovim trenucima; nije bilo sumnje da je postao daleko oštroumniji i opasniji od nekadašnjeg majstora mačevanja Kuće Atreida. Spoljašnji izgled je ostao sličan - crna kludrava kosa nad oštrim, tamnim crtama lica - ali tokom mnogo godina od svog buđenja iz gola stanja, pretrpeo je unutrašnji preobražaj.

Pitala se sada, kao što je učinila mnogo puta, šta je gola ponovno rođen - posle - smrti mogao da skriva u tamnoj usamljenosti svog bića. Pre nego što su Tleilaksi primenili svoj složeni naučni postupak na njemu, Dankanovo ponašanje odavalo je jasna obeležja naklonosti Atreidima - odanost, fanatičku privrženost moralnom zakoniku vladanja najamničkog vojnika, naglost rasrđivanja i naglost smirivanja. Bio je neumoljiv u svojoj rešenosti da se sveti Kući Harkonena. I umro je spasavajući Pola. Međutim, Tleilaksi su otkupili njegovo telo od Sardaukara i, u svojim regenerativnim koritima, proizveli telo Dankan Ajdaha, lišeno njegovih svesnih pamćenja. Obučili su ga za mentata i poslali ovaj ljudski kompjuter kao dar Polu, prefinjeno oruđe opremljeno hipnotičkom prinudom da pogubi svog vlasnika. Telo Dankana Ajdaha oduprlo se ovoj prinudi i kroz nepodnošljiva naprezanja, ćelijska prošlost mu se na kraju vratila.

Alija je poodavno odlučila da je, u skrivenosti njenih misli, opasno razmišljati o njemu kao o Dankanu. Bolje je bilo razmišljati o njemu, držeći se njegovog gola imena, Hajt. Mnogo bolje. I bilo je od

suštinskog značaja da nikako ne uhvati ni najmanji odsev starog Barona Harkonena, koji se bio ustoličio u njenoj svesti.

Dankan se, opazivši da ga Alija proučava, okrenuo od nje. Ljubav nije mogla da skriva promene na njoj, niti da od njega zataji providnost njenih pobuda. Mnogopljoštičaste metalne oči koje su mu Tleilaksi podarili bile su okrutne u svojoj sposobnosti da proniknu prevaru. One su je sada naslikale kao sladostrasnu, gotovo mušku pojavu i on nije mogao da izdrži da je takvu gleda.

"Zašto si se okrenuo?" upita Alija.

"Moram da razmislim o ovoj stvari", reče on. "Gospa Džesika je... ipak Atreid."

"A ti si odan Kući Atreida, a ne meni", nadurila se Alija.

"Mani se takvih nepouzdatih tumačenja mojih nedoumica", reče on.

Alija je napućila usne. Da nije pre naglila?

Dankan je odšetao do izdubljenog otvora koji je gledao na ugao trga Hrama. Mogao je da vidi kako se dole okupljaju hodočasnici, a Arakenski trgovci grupišu oko ivice da bi jeli poput jata grabljivica nad krdom životinja. Usredsredio se na osobenu grupu trgovaca sa korpama punim začinskih korenova preko ramena, koje su na jedan korak rastojanja pratili slobodnjački najamnički vojnici. Oni su se tupom silom probijali kroz rastuću gomilu.

"Oni prodaju komadiće nagrizenog mermersa", reče on, pokazujući prstom. "Jesi li znala za to? Ostavljaju komadiće u pustinji da ih nagrizu peščane oluje. Ponekad pronađu poneki zanimljiv uzorak kamena. To nazivaju novom umetničkom formom, koja je veoma popularna: prirodno olujom - nagrizen mermer sa Dine. Kupio sam jedan komadić prošle nedelje - zlatan prut sa pet kićanki. Veoma je lep, ali loman."

"Nemoj da menjaš predmet razgovora", reče Alija.

"Nisam promenio predmet razgovora", reče on. "Lepo je, ali nije umetnost. Ljudi stvaraju umetnost svojom silovitošću, svojim htenjem." Položio je desnu šaku na okvir prozora. "Blizanci se gnušaju ovog grada i bojim se da shvatam šta je u pitanju."

"Ne uspevam da uočim asocijaciju", reče Alija. "Odstranjenje moje majke neće biti pravo odstranjenje. Biće bezbedna kao tvoj

zatočenik."

"Ovaj grad su podigli slepi", reče on. "Jesi li znala da su Leto i Stilgar prošle nedelje izlazili iz Sieč Tabra u pustinju? Bili su odsutni čitavu noć."

"Izveštena sam o tome", reče ona. "Ove tričarije iz peska, želiš li da zabranim njihovu prodaju?"

"To bi bilo loše za posao", reče on, okrenuvši se. "Znaš li šta mi je Stilgar odgovorio kad sam ga upitao zašto su na ovakav način otišli u pustinju? Rekao mi je da je Leto poželeo da opšti sa duhom Muad'Diba."

Alijom prođe iznenadan talas panične jeze, tako da je za trenutak morala da pogleda u ogledalo da bi se oporavila. Leto se ne bi izlagao opasnosti napuštanja sieča usred noći zbog takve besmislice. Možda je u pitanju bila zavera?

Ajdaho je prekrpio rukom oči da bi izbrisao prizor koji je ona pružala i rekao: "Stilgar mi je kazao da je pošao sa Letom, jer još veruje u Muad'Diba."

"Naravno da veruje!"

Ajdaho se prigušeno nasmejavao potmulim glasom. "Rekao je da još veruje zbog toga što se Muad'Dib uvek zalagao za male ljude."

"Šta si mu ti rekao na to?" upitala je Alija, glasom koji je odavao strah.

Ajdaho je spustio ruku sa očiju. "Kazao sam, to mora da znači da si i ti jedan od malih ljudi."

"Dankane! To je opasna igra. Razdražuj tog Naiba Slobodnjaka i može ti se desiti da probudiš zver koja će nas sve uništiti."

"On još veruje u Muad'Diba", reče Ajdaho. "To nas čuva."

"Kakav je bio njegov odgovor?"

"Rekao je da on zna šta hoće."

"Shvatam."

"Ne... ne verujem da shvataš. Stvari koje ujedaju imaju duže zube od Stilgarovih."

"Ne razumem te danas, Dankane. Zatražila sam od tebe da uradiš veomna važnu stvar, stvar od vitalnog... Čemu sve ovo udaljavanje od problema?"

Kako je samo zlovoljno zvučala. Ponovo se okrenuo prema

izdubljenom prozoru. "Kada sam se obučavao za mentata... Bilo je veoma teško, Alija, naučiti kako da upotrebljavaš vlastiti um. Prvo što naučiš jeste da moraš umu da dozvoliš da sam deluje. To je vrlo čudno. Ti možeš da upotrebljavaš svoje mišice, da ih vežbaš, ojačavaš, ali um radi sam od sebe. Ponekad, pošto si već ovo naučio o umu, on ti pokazuje stvari koje ne želiš da vidiš."

"I zato si pokušao da uvrediš Stilgara?"

"Stilgar ne poznaje vlastiti um; on mu ne dozvoljava da slobodno teče."

"Osim u začinskoj orgiji."

"Čak ni tamo. To je ono što ga čini Naibom. Da bi bio vođa ljudi, on kontroliše i ograničava svoje postupke. On radi ono što se od njega očekuje. Kada ti to postane jasno, onda si upoznala Stilgara i možeš da izmeriš dužinu njegovih zuba."

"To je slobodnjački način", reče ona. "Dobro, Dankane, hoćeš li to da uradiš ili nećeš? Ona mora da bude sklonjena, a sve mora da izgleda kao delo Kuće Korino."

Ućutao je, odmeravajući ton njenog istupanja i obrazloženje na svoj mentataski način. Ovaj plan odstranjivanja govorio je o ledenosti i okrutnosti, čije su ga razmere, do ovog stepena obelodanjene, zaprepastile. Izložiti opasnosti život rođene majke zbog dosad iznesenih razloga? Alija je lagala. Možda su šaputanja o Aliji i Javidu bila istinita. Ova misao je stvorila ledenu tvrdoću u njegovom stomaku.

"Ti si jedini u koga mogu da imam poverenja u vezi ovoga", reče Alija.

"Znam to", reče on.

Shvatila je ovo kao prihvatanje i nasmešila se svom liku u ogledalu.

"Znaš", reče Ajdaho, "mentat uči da na svako ljudsko biće gleda kao na niz odnosa."

Alija nije odgovorila. Sedela je, utonula u svoje lično sećanje od čega joj se na lice navukla bezizrazna koprena. Ajdaho je, pogledavši je preko ramena, opazio to i uzdrhtao. Činilo se kao da razgovara sa glasovima koje je samo ona čula.

"Odnosi", prošaputao je.

Pomislio je: Stare muke se odbacuju, kao što zmija odbacuje svoju kožu - samo da bi proizvela nov krov i prihvatila njegova ograničenja. Ista je stvar sa vladama - pa čak i sa ovim Namesništvom. Starim vladama se može ući u trag isto kao i odbačenim zmijskim košuljicama. Moraću da sprovedem u delo ovaj plan, ali ne onako kako Alija nalaže.

U tom trenutku Alija je zatresla ramenima i rekla: "Ne bi trebalo da Leto izlazi napolje kad su ovakva vremena. Strogo ću ga ukoriti."

"Zar čak ni sa Stilgarom?"

"Čak ni sa njim."

Ustala je od ogledala, prišla Ajdahu koji je stajao pored prozora i položila mu ruku na rame.

Suzbio je drhtavicu, svodeći ovu reakciju na mentatsko procenjivanje. Nešto ga je u njoj odbijalo.

Nešto u njoj.

Nije bio u stanju da privoli sebe da je pogleda. Omirisao je melanž njenih kozmetičkih sredstava i nakašljao se.

Rekla je: "Danas ću biti zauzeta pregledanjem Farad'novih poklona."

"One odeće?"

"Da. Ništa što on uradi nije onako kako na prvi pogled izgleda. Ne smemo smetnuti s uma da je njegov Bašar, Tiekanik, vičan čaumurkiju, čaumasi i ostalim podmuklostima u pripremanju umorstava kraljeva."

"Takva je cena vlasti", reče on, odbijajući se od nje. "No, mi smo još pokretni, a Farad'n nije."

Proučavala je njegov kao isklesan profil. Ponekad je bilo teško dokučiti proces rada njegovog uma. Da li je mislio samo na to da sloboda dejstvovanja uliva život vojnoj sili? Pa, život na Arakisu je predugo bio previše bezbedan. Čula izoštrena sveprisutnom opasnošću, mogu da se degenerišu kada se ne koriste.

"Da", reče ona, "još imamo Slobodnjake."

"Pokretljivost", ponovio je. "Mi ne možemo da se degenerišemo u pešadiju. To bi bilo glupo."

Ton njegovog glasa ju je ozlojedio, te reče: "Farad'n će upotrebiti ma kakvo sredstvo da nas uništi."

"Ah, tu smo, znači", reče on. "To je oblik preduzimanja prvog koraka, pokretljivosti koju nismo imali u stara vremena. Imali smo jedan moral, moral Kuće Atreida. Ispunjavali smo uvek svoje obaveze i dozvoljavali neprijatelju da bude pljačkaš. Takvo ograničavanje više ne važi. Postali smo podjednako pokretljivi, Kuća Atreida i Kuća Korino."

"Odstranjujemo moju majku da je sačuvamo od zla, dakle iz razloga koji nije manje važan od ostalih", reče Alija. "Još živimo u skladu sa moralom!"

Spustio je pogled na nju. Ona je znala za opasnosti uvođenja mentata u proces proračunavanja. Zar nije shvatila šta je mogao da bude predmet njegovog proračuna? Pa ipak... još ju je voleo. Protljao je nadlanicom oči. Kako je samo mladolika izgledala. Gospa Džesika je bila u pravu: po svom izgledu, Alija nije ostarila ni dan za sve ove godine njihovog zajedničkog života. Još je posedovala meke crte lica svoje benegeseritske majke, ali su joj oči bile atreidske - ocenjivačke, tragajuće, sokolove. Ali sada je nešto obuzeto okrutnim sračunavanjima vrebalo iz tih očiju.

Ajdaho je bio u službi Kuće Atreida premnogo godina da ne bi poznao, kako vrline, tako i slabosti ove porodice. Ali ova stvar koju je zapažao kod Alije, bila je nova. Atreidi su umeli da se upuste u podmukle igre protiv neprijatelja, ali nikad protiv prijatelja i saveznika, a nikako protiv Porodice. Bilo je to ugrađeno u temelje ponašanja Atreida: potpomagati vlastiti prost narod, najbolje što se može; pokazati im koliko bolje žive pod Atreidima. Pokazati svoju ljubav za svoje prijatelje, čestitošću svog ponašanja prema njima. Ono što je Alija sada zahtevala, zaista, nije bilo u atreidskom duhu. Osećao je to svim tkivima svog tela i nervnim sistemom. Preobratio se u jedinstveno, nedeljivo osećanje ovog tuđeg držanja u Aliji.

Iznenada, njegov mentatski senzorijum ukopčao se u punu svest, a njegov um uskočio u bestrasan trans u kome vreme nije postojalo; postojalo je jedino proračunavanje. Alija je mogla da shvati šta se sa njim dogodilo, ali to nije moglo da se spreči. Predao se proračunavanju.

Proračun: jedna oličena Gospa Džesika proživljavala je prividan život u Alijinoj svesti. Video je ovo kao što je video i oličenog

Dankana Ajdaha iz vremena pre gole koji je ostajao nepromenjiv u njegovoj vlastitoj svesti. Alija je posedovala ovakvu svest budući da je bila rođena kao formirana ličnost. On ju je dugovao tleilaškim regeneracionim tankovima. Pa ipak, Alija se odrekla tog oličenja, izlažući opasnosti život svoje majke. To je značilo da Alija nije u dodiru sa tom prirodnom Džesikom unutar sebe. To je, opet, značilo da je Alija potpuno posednuta nekim drugim prividnim životom, tako da su svi ostali bili isključeni.

Posednuta!

Otuđena!

Izrod!

Mentatska navika, kojoj je dao na volju, okrenula se sada i ostalim vidovima njegovog problema. Svi Atreidi nalazili su se na ovoj planeti. Da li bi Kuća Korino preuzela rizik napada iz svemira? Njegov um je preleteo pregledom usvojenih pravila koja su proizilazila iz osnovnih oblika ratovanja:

Jedan - sve planete se mogu osvojiti / napadom iz svemira; ergo: odmazdom / osvetne pogodnosti bile su smeštene u krugu oko planete od strane svake Velike Kuće. Farad'n je morao da zna da Atreidi nisu prenebregnuli ovu elementarnu predostrožnost.

Dva - zaštitno energetska polje bilo je savršena odbrana protiv projektila i eksploziva ne-atomskog tipa i glavni razlog što je borba prsa u prsa ponovo ušla kao važan činilac u bitke ljudi. Ali pešadija je imala svoja ograničenja. Kuća Korino je možda mogla da borbena stanje svojih Sardaukara dovede do one oštine iz predarakenskog vremena, ali ni tada oni ne bi bili dorasli neobuzdanoj razjarenosti Slobodnjaka.

Tri - planetarni feudalizam bio je izložen neprekidnoj opasnosti od velikog tehnološkog staleža, ali su dejstva Batlerijanskog Džihada nastavljala da postoje kao prigušivač tehnološkog prekoračivanja. Iksians, Tleilaksu i nekoliko razbacanih planeta na periferiji Carstva predstavljale su, u ovom pogledu, jedinu moguću pretnju, no one su bile podložne napadu ujedinjenog gneva ostalog dela Carstva. Batlerijanski Džihad neće ostati nedovršen. Mehanizovano ratovanje zahtevalo je veliki tehnološki stalež. Atreidsko Carstvo kanalisalo je ovu silu u druga stremjenja. Nijedan deo velikog tehničkog staleža

nije bio nenadziran.

I tako je Carevina ostajala spokojno feudalistička, prirodno, s obzirom na to da je to najbolji oblik društva za širenje preko široko razastrtih divljih granica - do novih planeta.

Dankan je osjetio kako njegova mentatska svest seva dok je kao tane jurila pamćenjem činjenica po sebi, potpuno nepristupačna prolaženju vremena. Dolaženje do ubeđenja da Kuća Korino neće rizikovati nezakonit atomski napad, obavio je u munjevitom izračunavanju, osnovnom razložnom putanjom, ali je bio savršeno svestan činilaca koji su ulazili u ovo ubeđenje: Carstvo je raspolagalo sa onoliko nuklearnog i srodnog oružja, koliko sve Velike Kuće zajedno. Barem polovina Velikih Kuća bi, bez razmišljanja, reagovala u slučaju da Kuća Korino prekrši Sporazum. Atreidski odmazdni sistem koji se nalazio van planete, pridružio bi se nadmoćnoj sili, bez potrebe da poziva bilo koju od njih. Strah bi to učinio. Salusa Sekundus i njeni saveznici bi nestali u vrelin oblacima. Kuća Korino ne bi rizikovala da postane takva žrtva paljenica. Oni su, nesumnjivo, bili iskreni pri potpisivanju dogovora da je nuklearno oružje zaliha koja se čuva isključivo za jednu svrhu: odbranu čovečanstva, ako bi se trebalo suočiti sa pretnjom 'druge inteligencije'.

Proračunske misli imale su čiste ivice i oštar reljef. Nije bilo zamagljenih međumesta. Alija se odlučila za odstranjivanje i strahovladu, zato što je postala tuđin, ne-Atreid. Kuća Korino je značila pretnju, ali ne na način koji je Alija zagovarala u Savetu. Alija je želela da ukloni Gospu Džesiku zbog toga što je ta blistava benegeseritska inteligencija odmah videla ono što je i njemu tek sada postalo jasno.

Ajdaho se istrkao iz mentatskog transa i ugledao Aliju kako stoji naspram njega sa izrazom hladnog odmeravanja na licu.

"Zar ti ne bi više odgovaralo da Gospa Džesika bude ubijena?" upitao je.

Tuđinski odsev njene radosti lebdeo je pred njegovim očima za trenutak, pre nego što je bio prekriven izrazom lažne uvređenosti. "Dankane!"

Da, ova tuđin-Alija davala je prvenstvo ubistvu majke.

"Ti se bojiš svoje majke, a ne za nju", reče on.

Odgovorila mu je bez i najmanje promene u svom odmeravajućem pogledu: "Naravno da je se bojim. Poslala je Sestrinstvu izveštaj o meni."

"Šta hoćeš da kažeš?"

"Zar ne znaš šta je najveće iskušenje za jednu Bene Geserit?" Primakla mu se zavodnički i podigla prema njemu pogled kroz trepavice. "Samo sam želela da održim sebe u snazi i budnosti za dobro ovih blizanaca."

"Pominješ iskušenje", reče on, mentatski jednoličnim glasom.

"To je stvar koju Sestrinstvo krije u najvećim dubinama, stvar koje se najviše boji. Zbog toga su me nazvale Izrodom. Znaju da njihove zabrane ne mogu mene da zadrže. Iskušenje - one uvek govore sa svečanim naglašavanjem: Veliko Iskušenje. Vidiš, mi koji se koristimo benegeseritskim učenjima možemo da utičemo na takve stvari kao što je unutrašnje podešavanje enzimske ravnoteže u našim telima. To produžava mladost - daleko više nego melanž. Da li shvataš kakve bi posledice to imalo kada bi mnoge Bene Geserit učinile isto? Bilo bi primećeno. Sigurna sam da proračunavaš tačnost ovoga što ti govorim. Zahvaljujući melanžu, mi smo meta mnogobrojnih zavera. Kontrolišemo supstancu koja produžava život. Šta bi se dogodilo ako bi se otkrilo da Bene Geserit kontroliše jednu još moćniju tajnu? Razumeš! Nijedna Časna Majka ne bi bila bezbedna. Odstranjivanje i mučenje pripadnica Bene Geserita postalo bi najobičnija stvar."

"Ti si postigla tu enzimsku ravnotežu." Bila je to tvrdnja, ne pitanje.

"Izazvala sam Sestrinstvo! Izveštaj moje majke Sestrinstvu učiniće Bene Geserit nepokolebljivim saveznikom Kuće Korino."

Kako je to samo naizgled prihvatljivo, pomislio je on.

Stavio ju je na probu: "Ali tvoja majka se, jamačno, nikada ne bi okrenula protiv tebe!"

"Ona je bila Bene Geserit mnogo pre nego što je postala moja majka. Dankane, ona je dopustila da se njen rođeni sin, moj brat podvrgne ispitu gom džabara! Ona je to pripremila! A znala je da on možda neće preživeti! Bene Geserit su uvek bile kratke na veri, a

duge na pragmatizmu. Delovaće protiv mene, ako poveruje da je to u najboljim interesima Sestrinstva."

Klimnuo je glavom. Kako je bila ubedljiva. Bila je to tužna misao.

"Moramo da održimo inicijativu", reče ona. "To nam je najjače oružje."

"Gurni Halek je, takođe, problem", reče on. "Da li moram da ubijem svog starog prijatelja?"

"Gurni je otišao po nekom naročitom špijunskom zadatku u pustinju", reče ona, znajući da je Ajdaho već bio upoznat sa tim. "On nam, sasvim sigurno, ne stoji na putu."

"Vrlo čudno", reče on. "Namesnik Vladara Kaladana bavi se špijunažom, ovde na Arakisu."

"Zašto da ne?" zapitala je Alija. "On je njen ljubavnik - u svojim snovima, ako ne u stvarnosti."

"Da, naravno." I on se začudi kako to da nije čula neiskrenost u njegovom glasu.

"Kada ćeš da je smakneš?" upita Alija.

"Bolje je da to ne znaš."

"Da... da, shvatam. Gde ćeš da je odneseš?"

"Tamo gde je niko ne može naći. Neće biti ostavljena ovde da te ugrožava."

Radost u Alijinim očima nije se mogla pogrešno protumačiti. "Ali gde ćeš..."

"Ako ne znaš, tada ćeš moći, ako to bude neophodno, da odgovoriš pred Istinozborcem kako ne znaš gde je."

"Ah, to je mudro, Dankane."

Sada je uverena da ću ubiti Gospu Džesiku, pomislio je. Zatim reče: "Zbogom, voljena."

Ona u njegovom glasu nije primetila da je doneo konačnu odluku, pa ga je čak i blago poljubila dok je odlazio.

Celim putem kroz, na sieč nalik, lavirint hodnika Hrama, Ajdaho je brisao oči. Tleilaške oči nisu bile otporne na suze.

20.

Voleo si Kaladan
I oplakao njegovu nestalu domaćicu -
Ali patnja otkriva
Da nove ljubavnice ne mogu da izbrišu
Te večite uspomene.

Refren iz habanijske tužbalice

Stilgar je učetvorostručio siečku stražu oko blizanaca, ali je znao da je to uzalud. Momak je bio nalik svom atreidskom imenjaku, dedi Letu. Svako ko je poznavao osobenjaka Vojvodu, opažao je to. Leto je, istina, prema okolini imao odmeravajući stav i obazrivost, ali se tome morala odrediti vrednost tek u odnosu na prikrivenu plahovitost i podložnost donošenju opasnih odluka.

Ganima je više ličila na majku. Imala je Čaninu riđu kosu, Čanine oči i lukavost kojom je obezbeđivala sebe kada je trebalo prilagoditi se teškoćama. Često je govorila da ona čini ono što mora da čini, ali je bilo jasno da bi sledila Leta, ma u kom pravcu da je povede.

A Leto se spremao da ih povede u opasnost.

Stilgar je, ne jednom, pomislio da poveri svoj problem Aliji. Tu mogućnost je isključila Irulan koja je u svemu i svačemu povlađivala Aliji. Donoseći odluku, Stilgar je shvatio da je prihvatio mogućnost da je Leto ispravno procenio Aliju.

Ona koristi ljude na nehatan i bezdušan način, pomislio je. Čak i Dankana koristi na taj način. Ne bi bilo čudo da se okrene protiv mene i ubije me. Već me je odbacila.

U međuvremenu straža je bila pojačana i Stilgar se, poput zaodenuće utvare, šunjao svojim siečom, svuda zavirujući. Sve vreme u njegovoj svesti su se komešale sumnje koje mu je Leto usadio. Ako se moglo bez tradicije, gde je onda bila ona stena na koju je njegov život mogao čvrsto da se osloni?

Popodneva na dan Saziva za Dobrodošlicu Gospi Džesiki, Stilgar je spazio Ganimu gde u društvu svoje bake stoji na ulazu u veliku

skupštinsku salu sieća. Bilo je rano i Alija još nije stigla, ali su ljudi već počeli da se skupljaju u sali, pa su prolazili bacajući praznoverne poglede na ovo dete i ovu odraslu osobu.

Stilgar se sklonio u senovito udubljenje po strani od matice ljudi i stao da posmatra dotični par, nesposoban da razazna njihove reči u mrmljajućem žamoru iskupljajućeg mnoštva. Ljudi iz mnogih plemena doći će ovde da pozdrave povratak njihove nekadašnje Časne Majke. No, on je zurio u Ganimu. Njene oči, način na koji su poigravale dok je govorila! Ova kretnja ga je očarala. Te duboko plave, staložene, tragajuće, odmeravajuće oči. I onaj način na koji je zabacivala svoju crvenozlatastu kosu sa ramena izvijanjem glave: bila je to Čani. Bilo je to avetinjsko vaskrsenje, neprirodna sličnost.

Stilgar se polako privukao bliže i zauzeo busiju u sledećem udubljenju.

Nije mogao da dovede u vezu Ganimino posmatračko držanje sa bilo kojim detetom iz svog iskustva - osim sa njenim bratom. Gde se nalazio Leto? Stilgar je upravio pogled prema zakrčenom hodniku. Njegovi stražari bi podigli uzbunu ako bi se bilo šta naopako dogodilo. Zavrteo je glavom. Ovi blizanci su ugrožavali njegovo duševno zdravlje. Neprekidno su nagrizzali njegov duševni mir. Gotovo da je mogao da ih mrzi. Srodnici nisu bili oslobođeni uzajamne mržnje, ali krv (i njegova dragocena voda) nosila je sobom zahteve za pružanje potpore koji su prevazilazili većinu drugih stvari. Ovi blizanci postojali su kao njegova najveća odgovornost.

Kroz prašinu procedena smeđa svetlost doprla je iz pećinske sale skupštine. Dotakla je devojčicino rame i novo belo odelo koje je imala na sebi, stvarajući oreol oko njene kose baš kada se okrenula i osmotrila hodnik kroz koji su ljudi u gunguli prolazili.

Zašto li me je Leto kinjio onim sumnjama? pitao se. Nije bilo sumnje da je on to smišljeno učinio. Možda je Leto želeo da mi podari mali deo svog mentalnog iskustva. Stilgar je znao da su blizanci različiti, ali je uvek nanovo otkrivao da je njihovo rasuđivanje nesposobno da prihvati ono što je znao. Nikada nije doživeo matericu kao tamnicu jedne probuđene svesti - svesti koja je živela od drugog meseca trudnoće, kako se govorilo.

Leto je jednom rekao da je njegovo pamćenje kao 'unutrašnji

svojeručan rukopis, koji se proširuje u podrobnostima i razmeri u odnosu na onu prvobitnu zapanjujuću probuđenost, ali nikada ne menja oblik i nacrt'.

Po prvi put, u ovom trenutku, dok je posmatrao Ganimu i Gospu Džesiku, Stilgar je počeo da shvata kako bi morao da izgleda život u takvoj grabljivoj mreži pamćenja, u nemogućnosti da se povuče ili pronađe zapečaćeni kutak svesti. Suočen sa ovakvom okolnošću taj bi morao da vodi računa o ludilu, da odabira i odbacuje između mnoštva ponuda u jednom sistemu u kome su se odgovori smenjivali istom brzinom kao i pitanja.

Nije moglo da se uspostavi utvrđeno tradicionalno verovanje. Nisu postojali neuslovljeni odgovori na dvolična pitanja. Šta uspeva? Ono što ne uspeva. Šta ne uspeva? Ono što uspeva. Prepoznao je taj obrazac. Bila je to stara slobodnjačka igra zagonetki. Pitanje: 'Donosi i život i smrt.' Odgovor: 'Koriolski vetar.'

Zašto je Leto želeo da ja ovo razumem? pitao se Stilgar. Iz svog smotrenog proveravanja, Stilgar je znao da blizanci imaju zajednički pogled na svoju različitost: oni su je smatrali nesrećom. Za jednu takvu osobu, kanal rođenja je obična odvodna cev, pomislio je. Neznanje smanjuje šok koji neka iskustva donose, no kod njih, u vezi sa rođenjem, nije moglo biti reči o neznanju. Kako bi izgledalo živeti život, a poznavati sve stvari koje bi mogle da skrenu sa pravog puta? To bi značilo vođenje neprekidnog rata sa sumnjama. Čovek bi svakako mrzeo što se razlikuje od ostalih ljudi. Bilo bi mu prijatno da drugima priušti makar ukus tih različitosti. "Zašto ja?" bilo bi prvo pitanje bez odgovora.

A šta sam ono ja sebe zapitao? pomisli Stilgar. Gorak osmeh pređe mu preko usana. Zašto ja?

Gledajući blizance u ovom novom svetlu, razumeo je svu opasnost udesa koji su primili zajedno sa svojim nedozrelim telima. Ganimu mu je, jednom, pošto ju je izgrdio zbog toga što se uspenjala do vrha okomite zapadne strane iznad Sieč Tabra, to jezgrovito stavila do znanja.

"Zašto bi trebalo da se bojim smrti? Bila sam tamo ranije - mnogo puta."

Kako mogu i da se usudim da podučavam ovakvu decu? čudio se

Stilgar. Kako može bilo ko da se usudi?

Čudnovato, ali Džesikine misli su se kretale sličnim tokom dok je razgovarala sa svojom unukom. Razmišljala je, kako teško mora da je nositi zrele umove i nedozrelih telima. Telo je imalo da nauči ono što je um već znao da bi telo moglo da uradi - izjednačavanje impulsa i refleksa. Stari benegeseritski prana-bindu postupak mogao bi se upotrebiti u njihovom slučaju, ali čak i tada um bi stremio tamo gde telo ne bi moglo da ga prati. Gurni je imao krajnje težak zadatak da ispuni njena naređenja.

"Stilgar nas posmatra iz udubljenja tamo pozadi", reče Ganimi.

Džesika se nije okrenula. Nju je, međutim, zbunilo ono što je nazrela u Ganiminom glasu. Ganimi je volela starog Slobodnjaka, kao što se voli roditelj. Čak i kada je govorila o njemu sa omalovažavanjem ili ga zadirkivala, ona ga je volela. Ovo saznanje je primoralo Džesiku da starog Naiba vidi u novoj svetlosti, što joj je pomoglo da kroz geštalt otkrovenje shvati ono što je blizancima i Stilgaru bilo zajedničko. Ovaj novi Arakais nikako nije odgovarao Stilgaru, uvidela je Džesika. Ništa više no što je ova nova vasseljena odgovarala njenim unucima.

Neželjena i neprizvana, jedna benegeseritska izreka prostrujala je Džesikinim umom: 'Sumnjati u vlastitu smrtnost, značilo je upoznati početak straha; nepobitno saznati da si smrtan značilo je upoznati kraj straha.'

Da, smrt nije bila težak jaram za nošenje, ali je život za Stilgara i blizance, predstavljao laganu vatru. Svaki je otkrio da mu ovaj svet slabo odgovara i čeznuo za drugim putevima života gde su se odstupanja mogla bez opasnosti priznati. Oni su bili Abrahamova deca, sposobna da nauče više od jastreba koji krstari nad pustinjom, nego iz bilo koje napisane knjige.

Leto je zaprepastio Džesiku još onoga jutra kada su stajali pored kanata koji je tekao odmah ispod sieča. Tada je rekao: "Voda nas drži u klopci, bako. Bilo bi bolje da živimo kao prašina, jer bi nas, tada, vetar mogao poneti u visine više od najviših stena Zaštitnog Zida."

Iako joj je ovakva neotvorena zrelost misli iz usta ove dece, postala dobro poznata, Džesika je bila veoma pogođena njegovom

izjavom, tako da je jedva uspela da prozbori: "Tvoj otac je mogao to da kaže."

A Leto je, bacajući šaku peska u vazduh da bi posmatrao kako pada, odgovorio: "Da, mogao je. Ali moj otac tada nije shvatao kolikom brzinom voda primorava da padne na zemlju sve što se sa te zemlje uzdiglo."

Sada, stojeći pored Ganime u sieču, Džesika je osetila da su je te reči ponovo potresle. Okrenula se, osvrnula se na još pristižuću svetinu i dopustila da joj pogled proluta po Stilgarovoj osenčenoj silueti u udubljenju. Stilgar nije bio pripitomljeni Slobodnjak, vaspitan da jedino donosi grančice do gnezda. Još je bio jastreb. Kada mu je u svest izlazila crvena boja, nije pomišljao na cveće, već na krv.

"Odjedanput si postala tako ćutljiva", reče Ganima. "Je li nešto nije u redu?"

Džesika je zatresla glavom. "Setila sam se nečega što je Leto jutros rekao, i to je sve."

"Kada ste otišli do sadova? Šta je rekao?"

Džesika je pomislila na neobičan izraz mudrosti odrasle osobe koji je prešao preko Letovog lica tog jutra. Bio je to isti ovaj izraz koji je upravo sada počivao na Ganiminom licu. "Podsetio se onog vremena kada se Gurni vratio od krijumčara i stao pod zastavu Atreida", reče Džesika.

"Dakle, razgovarali ste o Stilgaru", reče Ganima.

Džesika nije pokušala da istraži kako je došlo do ovog uviđanja. Izgledalo je da su blizanci sposobni da, po volji, ponovo prikažu misaoni tok onog drugog.

"Da, jesmo", reče Džesika. "Stilgaru se nije sviđalo što Gurni naziva Pola svojim Vojvodom, međutim, Gurnijevo prisustvo je to nametnulo svim Slobodnjacima. Gurni je neprekidno govorio 'Moj Vojvoda'."

"Shvatam", reče Ganima. "I, naravno, Leto je primetio da on još nije postao Stilgarov Vojvoda."

"Tako je."

"Ti, naravno, znaš šta ti je činio", reče Ganima.

"Nisam sigurna da znam", priznala je Džesika, nalazeći da je ovo priznavanje posebno uznemiravajuće, jer joj ni na kraj pameti nije

bilo da joj je Leto bilo šta činio.

"Pokušavao je da podstakne tvoja sećanja na našeg oca", reče Ganima. "Leto uvek želi da upozna našeg oca sa tački gledanja ostalih ljudi koji su ga poznavali."

"Ali... zar Leto nema..."

"Oh, on može da oslušne unutrašnji život. Svakako. Ali to nije isto. Ti si, naravno, govorila o njemu. O našem ocu, hoću da kažem. Govorila si o njemu kao o svom sinu."

"Da!" odrezala je Džesika. Nije joj se dopadalo osećanje da su ovi blizanci mogli, po želji, da je uključe i isključe, izvlače na površinu njena sećanja radi posmatranja, dotiču se bilo koje emocije koja je privlačila njihovo interesovanje. Ganima je, možda, upravo sada to činila!

"Leto je rekao nešto što te je uznemirilo", reče Ganima.

Džesika je otkrila da je uzrujana zbog neophodnosti da suspregne srdžbu. "Da... rekao je."

"Ne sviđa ti se činjenica što on poznaje našeg oca kakvog ga je naša majka poznavala i što poznaje našu majku kakvom ju je naš otac poznavao", reče Ganima. "Ne sviđa ti se ono što ovo prvo podrazumeva - ono što mi možemo da saznamo o tebi."

"Do sada, zaista, nikada nisam razmišljala o tome na ovakav način", reče Džesika, stegnutim glasom.

"Znanje čulnih stvari je ono što obično smeta", reče Ganima. "U pitanju je tvoja uslovljenost. Za tebe je krajnje teško da nas smatraš za ma šta drugo do za decu. No ne postoji ništa što su naši roditelji, javno ili tajno, uradili, a da mi to ne možemo da saznamo."

U jednom kratkom trenu, Džesika je osetila da se približava onoj sustalosti koja ju je obuzela tamo pored kanata, s tim što je ona sada bila u vezi sa Ganimom.

"Verovatno je govorio o uspaljenoj čulnosti tvog Vojvode", reče Ganima. "Letu je, ponekad, potrebno zauzdati usta!"

Postoji li išta što ovi blizanci nisu mogli da oskrnave? pitala se Džesika, krećući se od uzrujanosti, preko ljutnje do odvratnosti. Kako su se usuđivali da govore o čulnosti njenog Leta? Naravno da će muškarac i žena koji se vole, uživati u zadovoljstvima svojih tela! Bila je to privatna i divna stvar, i nije je trebalo razmetljivo pokazivati u

slučajnom razgovoru između jednog deteta i jedne odrasle osobe.

Dete i odrasla osoba!

Džesika je iznenada shvatila da ni Leto ni Ganima nisu to slučajno učinili.

Pošto je Džesika utonula u ćutanje, Ganima reče: "Uvredili smo te. Izvinjavam ti se u ime nas oboje. Koliko poznajem Leta, on izvinjavanje ne uzima u obzir. Ponekad, dok sledi određeni trag, zaboravlja koliko smo različiti... od tebe, na primer."

Džesika pomisli: I stoga ste to, naravno, oboje učinili. Učite me pameti! Upitala se začuđeno: Koga još tako učite? Stilgara? Dankana?

"Leto pokušava da vidi stvari onako kako ih ti vidiš", reče Ganima. "Pamćenja nisu dovoljna. Baš onda kada najsilnije pokušavaš, najčešće ne uspevaš."

Džesika je uzdahnula.

Ganima je dotakla bakinu ruku. "Tvoj sin je mnoge stvari, koje se, čak i tebi, moraju izreći, ostavio nedorečenim. Oprosti nam, ali on te je voleo. Zar to nisi znala?"

Džesika se okrenula da bi sakrila suze koje su joj zablistale u očima.

"Znao je za tvoje strahove", reče Ganima. "Baš kao što je znao i za Stilgarove. Dragi Stil. Naš otac je bio njegov 'Doktor Zveri', a Stil nije bio više od zelenog puža skrivenog u svoju kućicu." Počela je da pevuši melodiju pesme iz koje je uzela ove reči. Muzika je, neodoljivo, zasula Džesikinu svest stihovima.

'O Doktore Zveri
Kućici zelenog puža
Što skriva strašljivo
Čudo, koje iščekuje smrt,
To dođe kao božanstvo!
Čak i puževi znaju
Da bogovi utiru trag,
A dušebrižja donose patnju,
Da su nebesa vidljiva
Samo kroz kapiju plamena.

O Doktore Zveri,
Ja sam čovek-puž
Koji vidi tvoje jedno oko
Kako viri u moju kućicu!
Zašto, Muad'Dibe? Zašto?'

Ganima reče: "Na žalost, naš otac je ostavio mnogo ljudi-puževa
u našoj vasesljeni."

21.

Pretpostavka da ljudska bića bivstvuju u jednom promenljivom svetu, shvaćena kao dejstvujući nauk, zahteva da intelekt postane potpuno svestan uravnotežavajući instrument. Ali intelekt nije u stanju ovako da deluje bez uključenja celokupnog organizma. Jedan takav organizam može se prepoznati po svom vatrenom pokretačkom ponašanju. Isto je tako sa društvom posmatranim kao organizam. No, tu se susrećemo sa jednom starom ustrajnošću. Društva se pokreću podstrekivana starim, nazadnim pobudama. Ona traže nepromenljivost. Svaki pokušaj isticanja promenljivosti sveta rađa primere odbacivanja, strah, srdžbu i očajanje. Kako, onda, objašnjavamo prihvatanje predviđanja? Jednostavno: saopštavalac proročanskih vizija, budući da govori o jednom apsolutnom (nepromenljivom) ostvarenju, može da naiđe na radostan pozdrav čovečanstva čak i kada proriče najužasnije događaje.

Letova knjiga prema Hark al-Adi

"To je kao kad se boriš u mraku", reče Alija.

Ljutito je koračala po sali Saveta, krećući se od visokih svilenih zavesa na istočnim prozorima koje su umekšavale svetlost jutarnjeg sunca do divana grupisanih ispod ukrasnih zidnih panela na drugom kraju prostorije. Njene sandale prelazile su preko ćilimova od začinskih vlakana, parketa, pločica od džinovskog granata i još jednom, ćilimova. Napokon, ona zastade iznad Irulan i Ajdaha, koji su, jedno naspram drugog, sedeli na divanima od sive kitove kože.

Ajdaho se opirao vraćanju iz Tabra, ali ona je poslala bezuslovna naređenja. Odstranjivanje Džesike je, u ovom trenutku, bilo važnije no ikad, ali je ipak moralo da sačeka. Pojavila se potreba za Ajdahovim mentatskim moćima opažanja.

"Ove stvari su isečene po istom kalupu", reče Alija. "Smrde na dalekosežnu zaveru."

"Možda nije tako", usudila se Irulan, ali je upitnim pogledom potražila Ajdaha.

Alijino lice poprimilo je izraz neprerušene podrugljivosti. Kako je Irulan mogla da bude tako čedna? Sem ako ne... Alija je obuhvatila princezu oštrim i ispitivačkim pogledom. Irulan je imala na sebi jednostavnu crnu aba haljinu koja se slagala sa senkama u njenim, od začina, kao indigo plavim očima. Njena plava kosa bila je svijena u gustu punđu na potiljku, naglašavajući lice koje je bilo ispošćeno i ogrubelo tokom godina provedenih na Arakisu. Ona je, doduše, sačuvala gordost koju je stekla na dvoru svog oca, Šadama IV, i Alija je često slutila da bi ovo ponosito držanje moglo da prikriva zavereničke misli.

Ajdaho je bio nemarno odeven u crnozelenu uniformu stražara Kuće Atreida, bez oznaka. U pitanju je bila sklonost koju su potajno mrzeli mnogi iz redova Alijine sadašnje straže, pogotovo amazonke koje su se ponosile oznakama svoje službe. Njima se nije dopadalo prosto prisustvo ovog gole - majstora mačevanja - mentata, utoliko pre što je on bio suprug njihove gospodarice.

"Dakle, plemena žele da Gospa Džesiku vrate u Namesnički Savet", reče Ajdaho. "Kako se to može..."

"Sačinili su jednodušan zahtev", reče Alija, pokazujući na list začinskog papira sa ispupčenim šarama koji je ležao na divanu pored Irulan. "Farad'n je stvar za sebe, ali ovo... ovo smrdi na sasvim druge rabote!"

"Šta Stilgar misli o tome?" upita Irulan.

"Njegov potpis je na istom papiru", reče Alija.

"Ali ako on..."

"Kako bi i mogao da se odrekne majke svog boga?" podrugnu se Alija.

Ajdaho je podigao pogled prema njoj, razmišljajući: Ovo je strahovito približilo zaoštavanje odnosa sa Irulan! Ponovo se začudio zašto ga je Alija pozvala ovamo kada je znala da je njegovo prisustvo u Sieč Tabru bilo neophodno da bi se plan odstranjenja sproveo u delo. Je li moguće da je doznala za poruku koju mu je Propovednik poslao? Ova pomisao ispunila je njegove grudi nemirom. Odakle je taj mističar-božjak znao za tajni znak kojim je Pol Atreid uvek pozivao svog majstora mačevanja? Ajdaho je žudeo da napusti ovaj bespredmetni sastanak i nastavi sa traženjem

odgovora na ovo pitanje.

"Nema sumnje da je Propovednik napuštao ovu planetu", reče Alija. "Esnaf se ne bi usudio da nas obmane u ovakvoj stvari. Ja ću ga..."

"Oprezno!" reče Irulan.

"Zbilja, budi obazriva", reče Ajdaho. "Pola planete veruje da je on..." Slegnuo je ramenima. "...tvoj brat." Ajdaho se nadao da je ovo izjavio u stavu koji je odavao prikladnu nezainteresovanost. Odakle je taj čovek znao za onaj znak?

"Ali ako je on glasnik ili špijun..."

"On nije stupao u dodir ni sa kim iz CHOAM-a ili Kuće Korino", reče Irulan. "Možemo da budemo sigurni..."

"Ni u šta ne možemo da budemo sigurni!" Alija se nije potrudila da sakrije svoj prezir. Okrenula je leđa Irulan i stala naspram Ajdaha. Znao je zašto je doveden ovamo! Zašto nije izvršavao ono što se od njega očekivalo? Nalazio se u Savetu zbog toga što je Irulan bila ovde. Istorija koja je dovela jednu princezu iz Kuće Korino u tor Atreida nikada se nije mogla zaboraviti. Jednom promenjena lojalnost, mogla se ponovo promeniti. Dankanove mentatske moći trebalo je da pronađu slabe tačke, tanana skretanja u Irulaninom ponašanju.

Ajdaho se pomakao i zagledao u Irulan. Postojali su trenuci kad je mrzeo pravolinijske neminovnosti koje mu je nametnulo izvršenje mentatskih zadataka. Znao je šta Alija misli. I Irulan je to, nema sumnje, znala. Ali ova Princeza-supruga Pola Muad'Diba svojevremeno je prevazišla težinu odluke koja ju je učinila manje značajnom od kraljeve naložnice, Čani. Nije bilo ni najmanje sumnje u Irulaninu predanost kraljevskim blizancima. Ona se bila odrekla porodice i Bene Geserita da bi se posvetila Atreidima.

"Moja majka je deo ove zavere", uporno je tvrdila Alija. "Iz kog drugog razloga bi je Sestrinstvo poslalo natrag ovamo u jednom ovakvom trenutku?"

"Histerija nam neće pomoći", reče Ajdaho.

Alija se besno okrenula od njega kao što je i očekivao. To mu je dalo priliku da ne mora da gleda u to nekad voljeno lice koje je sada bilo svo izopačeno tuđinskom posednutošću.

"Pa", reče Irulan, "Esnafu se može potpuno verovati što..."

"Esnafu?" iskezila se Alija.

"Mi ne možemo da donosimo konačan sud o neprijateljstvu Esnafa ili Bene Geserita", reče Ajdaho. "Ali, moramo da ih svrstamo u posebne kategorije, kao suštinski pasivne borce. Esnaf će živeti u granicama svog osnovnog pravila: nikada vladati. Oni su parazitski izraštaj i to vrlo dobro znaju. Neće preduzimati ništa što bi ubilo organizam koji ih održava u životu."

"Njihova predstava o tome koji ih organizam održava u životu mogla bi da bude drugačija od naše", reče Irulan otegnutim glasom. Valjda nikada nije bila bliža podsmehu no sada kada je lenjim glasom rekla: "Promašio si, mentate."

Alija je izgledala zgranuta. Nije očekivala od Irulan ovakvu promenu stava. Ovde nije bila reč o vrsti gledanja koje bi jedan zaverenik poželeo da ispituje.

"Nema sumnje", reče Ajdaho. "Ali Esnaf neće otvoreno istupiti protiv Kuće Atreida. Sestrinstvo bi, s druge strane, moglo da se upusti u određenu vrstu političkog udara koji..."

"Ako išta preduzmu, onda će to biti kroz prednji red: neki pojedinac ili neka grupa kojih se mogu odreći", reče Irulan. "Bene Geserit je istrajavao tokom svih ovih vekova zato što nije znao za vrednost povlačenja u senku. Oni više vole da budu iza prestola nego na njemu."

Povlačenje u senku? pitala se Alija. Je li to bio Irulanin izbor?

"Tačno ono što sam primetio i za Esnaf", reče Ajdaho. Nalazio je da mu neminovnost ove rasprave i objašnjenja ide na ruku. Skretali su mu pažnju sa drugih problema.

Alija je ponovo odšetala do suncem obasjanih prozora. Znala je za Ajdahovu slepu mrlju; svaki mentat ju je imao. Oni su morali da donose proglase. Ovo je imalo za posledicu sklonost ka oslanjanju na apsolutno sagledavanje konačnih granica. Bili su svesni toga. Bio je to deo njihove obučenosti. Pa ipak, nastavljali su da deluju izvan samo-ograničavajućih parametara. Trebalo je da ga ostavim u Sieč Tabru, pomislila je Alija. Bilo bi bolje da sam jednostavno podvrgla Irulan Javidovom ispitivanju.

Unutar lobanje Alija je začula tutnjav glas: "Tačno!"

Umukni! Umukni! Umukni! pomislila je. Jedna opasna greška joj se omakla u ovim trenucima, kojoj nije mogla da sagleda konture. Sve što je mogla da oseti bila je opasnost. Ajdaho joj je morao pomoći da se izvuče iz ove neprilike. Bio je mentat. Mentati su bili neophodnost. Čovek kompjuter zamenjivao je mehanička sredstva uništena u Batlerijanskom Džihadu. Nećeš moći da napraviš mašinu u obličju ljudskog uma! Ali Alija je u ovom trenutku žudela za poslušnom mašinom. One nisu mogle da pate od Ajdahovih ograničenja. U mašinu si morao da imaš poverenja.

Aliju je prenuo Irulanin otegnuti glas.

"Nejasno u nejasnom u nejasnom u nejasnom", reče Irulan. "Svima nam je poznat usvojeni obrazac napada na vlast. Ne krivim Aliju zbog njenih sumnjičenja. Ona, naravno, sumnjiči sve redom - čak i nas. Ipak, ostavimo to, za trenutak, na stranu. Šta ostaje kao najvažnije poprište pobuda, najplodniji izvor opasnosti za Namesništvo?"

"CHOAM", reče Ajdaho, svojim ravnomernim mentatskim glasom.

Na Alijinom licu se ukaza svirep osmeh. The Combine Honnete Ober Advancer Mercantiles! Ali Kuća Atreida je vladala CHOAM-om sa pedesetjednim procentom svojih deonica. Muad'Dibovo sveštenstvo držalo je još pet procenata, što je bio znak trezvenog prihvatanja od strane Velikih Kuća da Dina kontroliše neprocenjivi melanž. Ne bez razloga, začim je često bio nazivan 'tajnim kovanim novcem'. Bez melanža brodovi Svemirskog Esnafa ne bi mogli da se kreću. Melanž je proizvodio 'navigacioni trans' uz pomoć koga se mogla 'videti' putanja brža od svetlosti, pre nego što bi se njom krenulo. Bez melanža i njegovog pojačanja imunogenetskog sistema, životni vek za veoma bogate opadao je za najmanje faktor četiri. Čak su i široki slojevi srednje klase Carstva jeli razblaženi melanž u malim primesama uz barem jedan obrok dnevno.

No Alija je prepoznala mentatsku iskrenost u Ajdahovom glasu, zvuk koji je iščekivala sa očajničkom nadom.

CHOAM. Combine Honnete je bio mnogo više od Kuće Atreida, mnogo više od Dine, mnogo više od sveštenstva ili melanža. To je bio inkvajn, kitova koža, siga žica, iksijanski umetnički proizvodi i zabavljači, trgovina ljudima i mestima, hadžiluk, oni proizvodi koji su

dolazili sa sGme granice zakonskog prava tleilaške tehnologije; tu su spadale opojne droge i medicinske tehnike; to je bio prevoz (Esnaf) i sav ostali supersloženi promet jednog Carstva koje je obuhvatalo hiljade poznatih planeta plus one koje su se potajno nahodile po ivicama, što im je bilo dopušteno zbog usluga koje su činile. Kada je Ajdaho rekao CHOAM, mislio je na neprekidno previranje, spletku u spletki, igru sila gde je premeštanje jedne duodecimalne tačke u interesnom otplaćivanju moglo da promeni vlasništvo cele jedne planete.

Alija je ponovo došla na ono mesto iznad njih dvoje koji su sedeli na divanima. "Ima li nešto posebno u vezi sa CHOAM-om što te muči?" upitala je.

"Uvek je prisutno ozbiljno špekulativno nagomilavanje začina od strane određenih Kuća", reče Irulan.

Alija se pljesnula rukama po butinama, a zatim pokazala na začinski papir sa ispupčenim šarama pored Irulan. "Ovaj zahtev te ne kopka onakav kakav je."

"U redu!" prasnuo je Ajdaho. "Izjasni se. Šta nam to uskraćuješ? Sposobna si ti i za nešto više nego što je puko poricanje podataka i očekivanje da ja delujem kao..."

"Nedavno je zabeležen značajan porast u trgovini ljudima sa četiri naročita svojstva", reče Alija. Pitala se da li će ovo, odista, predstavljati novost za ovaj par.

"Koja naročita svojstva?" upitala je Irulan.

"Majstori mačevanja, izopačeni mentati sa Tleilaksa, uslovljeni lekari iz Suk škole i finkap računovođe, pogotovo ovi poslednji. Zašto bi baš sada nastala potražnja za sumnjivim knjigovodstvom?" Pitanje je bilo upućeno Ajdahu.

Dejstvuj kao mentat, reče on sebi. Ipak, bilo je to bolje od mozganja o onom što je Alija postala. Usredotočio se na njene reči ponavljajući ih po metodu svog metatskog uma. Majstori mačevanja? Nekada je to bilo njegovo zvanje. Majstori mačevanja su, naravno, bili više od fizičkih boraca. Oni su bili u stanju da opravljaju zaštitna energetska polja, planiraju ratne pohode, izrađuju nacрте vojnih uporišta, prave na brzu ruku oružja. Izopačeni mentati? Tleilaksi su očigledno uporno ostajali pri ovoj podvali. I sam mentat, Ajdaho je

poznao nepostojanu sigurnost tleilaškog uvrta. Velike Kuće koje su kupovale ovakve mentate, nadale su se da će nad njima imati apsolutnu kontrolu. Nemoguće! Čak je Piter de Vries koji je služio Harkonene u napadu na Kuću Atreida, sačuvao svoje suštinsko dostojanstvo, prihvativši na kraju smrt umesto da preda unutrašnje jezgro svoje suštastvenosti. Suk doktori? Njihova uslovljenost je, po svoj prilici jamčila za njihovu odanost vlasnicima-pacijentima. Suk-doktori postali su veoma skupi. Uvećana kupovina povući će za sobom zamašnu razmenu kapitala.

Ajdaho je odmeravao ove podatke u odnosu na povećanje finkap računovođa.

"Osnovni proračun", reče on, naglašavajući lagano odmerenu uverenost da govori o uvodnim podacima. "U poslednje vreme zabeleženo je povećanje bogatstva među Malim Kućama. Neke se polako primiču stanju Velikih Kuća. Ovakvo bogatstvo moglo je jedino da potekne iz nekih specifičnih premeštanja u političkim redovima."

"Stigli smo, najzad, do Landsrada", reče Alija, izražavajući vlastito uverenje.

"Naredna sednica Landsrada održaće se tek za otprilike dve standardne godine", podsetila je Irulan.

"Ali političko cenjkanje nikada se ne prekida", reče Alija. "I ja tvrdim da se pojedini među ovim plemenskim potpisnicima...", uprla je prst prema papiru pored Irulan, "nalaze među Malim Kućama koje su promenile svoje političko opredeljenje."

"Možda", reče Irulan.

"Landsrad", reče Alija. "Ima li boljeg fronta za Bene Geserit? I boljeg agenta za sestrinstvo od moje rođene majke?" Alija se ukipila upravo naspram Ajdaha. "Pa, Dankane?"

Zašto da ne dejstvujem kao mentat? zapitao se Ajdaho. Postala mu je jasna opšta težnja Alijinih sumnji u ovom trenutku. Posle svega, Dankan Ajdaho je bio lični kućni stražar Gospe Džesike tokom mnogih godina.

"Dankane?" nastojala je Alija.

"Trebalo bi da se detaljno obavestiš o bilo kakvom savetodavnom zakonodavstvu koje bi moglo da bude u pripremi za

sledeću sednicu Landsrada", reče Ajdaho. "Oni bi mogli da zauzmu zakonit stav da Namesništvo nema pravo veta na određene vrste zakonodavstva - posebice, prilagođavanje poreza i način upravljanja kartelima. Ima i drugih, ali..."

"Ne bi baš bilo mnogo trezveno kladiti se na njih, ako bi zauzeli takav stav", reče Irulan.

"Slažem se", reče Alija. "Sardaukari nemaju zube, a mi još imamo naše slobodnjačke legije."

"Oprezno, Alija", reče Ajdaho. "Našim neprijateljima ništa bolje ne odgovara no da nas naprave čudovištima. Bez obzira na to koliko legija imaš pod svojom vlašću, moć u jednom carstvu raštrkanom kao što je ovo, počiva na narodnom poverenju."

"Narodnom poverenju?" upita Irulan.

"Hoćeš da kažeš na poverenju Velikih Kuća?"

"A sa koliko ćemo se Velikih Kuća u ovom novom savezu suočiti?" upitao je Ajdaho. "Novac se gomila na nepoznatim mestima!"

"Po granicama?" upita Irulan.

Ajdaho sleže ramenima. Bilo je to pitanje bez odgovora. Svako od njih naslućivao je da će jednog dana Tleilaksi ili tehnološki petljaroši sa granica Carstva uspeti da ponište Holcmanov Efekat. Od tog dana, energetska zaštitna polja biće beskorisna. Celokupna nepouzdana ravnoteža koja je podupirala planetni feudalizam doživeće slom.

Alija je odbila da razmatra ovu mogućnost. "Radićemo sa onim što imamo", reče ona. "A to je određeno saznanje u redovima CHOAM-ovog upravnništva da mi možemo da uništimo začim ako nas na takav čin primoraju. Oni to neće staviti na kocku."

"Ponovo smo kod CHOAM-a", reče Irulan.

"Sem ako nekom na drugoj planeti ne pođe za rukom da napravi kopiju ciklusa peščana pastrmka-peščani crv", reče Ajdaho. Zamišljeno je pogledao u Irulan, uzrujan ovim pitanjem. "Salusa Sekundus?"

"Moje veze tamo i dalje su pouzdane", reče Irulan. "Salusa ne dolazi u obzir."

"Onda moj odgovor ostaje na snazi", reče Alija, zureći u Ajdaha.

"Radićemo sa onim što imamo."

Ja sam na potezu, pomisli Ajdaho. Rekao je: "Zašto si me odvukla od važnog posla? Do ovoga si mogla i sama da dođeš."

"Ne razgovaraj tim tonom sa mnom!" reče Alija.

Ajdahove oči se raširiše. U jednom trenu, ugledao je tuđina na Alijinom licu i to je bio uznemiravajući prizor. Skrenuo je pogled na Irulan, ali ona izgleda ništa nije primetila - ili je bar odavala takav utisak.

"Nije mi potrebno osnovno obrazovanje", reče Alija glasom koji je još odzvanjao tuđinskim besom.

Ajdaho je uspeo da se bolno osmehne, ali je osećao teskobu u grudima.

"Kada raspravljamo o moći nikada ne uspevamo da se udaljimo od bogatstva i svih njegovih maski", reče Irulan otegnuto. "Pol je bio društvena mutacija i, s obzirom na to, moramo da se podsetimo da je on promenio staru ravnotežu bogatstva."

"Takve mutacije nisu neoborive", reče Alija, okrećući se od njih, baš kao da, malopre, nije pokazala svoju užasnu različitost. "Gde god u ovom carstvu ima bogatstva, njegovi vlasnici to znaju."

"Oni, takođe, znaju", reče Irulan, "da postoje tri osobe koje mogu da produže život toj mutaciji: blizanci i..." pokazala je prstom na Aliju.

Jesu li ove dve lude? pitao se u čudu Ajdaho.

"Oni će pokušati da me mučki ubiju", škripnu zubima Alija.

Ajdaho je nepomično sedeo u mukloj tišini, dok se njegova mentatska svest komešala. Da ubiju Aliju? Zašto? Isuviše lako su mogli da joj sruše ugled. Mogli su, po volji, da je istisnu iz slobodnjačkog jata i vijaju hajkom dok ne padne. Ali blizanci, sada pošto... Znao je da se ne nalazi u prikladnom mentatskom miru potrebnom za ovakva procenjivanja, ali morao je da pokuša. Morao je da bude što je moguće tačniji. U isto vreme, bio je svestan da tačno razmišljanje sadržava nerasčlanjene apsolute. Priroda nije bila tačna. Vaseljena nije bila tačna kada bi se svodila na njegove mere: bila je maglovita i paperjasta, puna neočekivanih kretanja i promena. Čovečanstvo kao celina moralo je da uđe u ovaj proračun kao prirodni fenomen. Ali ceo proces tačne analize predstavljao je jedno odsecanje, uklanjanje iz postojećeg toka vasseljene. Morao je da

prodre u taj tok i da ga pusti u pokret.

"Bili smo u pravu kada smo se usredsredili na CHOAM i Landsrad", reče Irulan otegnuto. "A Dankanova sugestija nam nudi prvu liniju istrage za..."

"Novac kao oblik pretvaranja energije ne može da bude odvojen od energije koju izražava", reče Alija. "Svi to znamo. Ali moramo da odgovorimo na tri određena pitanja: Kada? S kakvim oružjem? Gde?"

Blizanci... blizanci, pomislio je Ajdaho. Blizanci su u opasnosti, a ne Alija.

"Ne zanima te ko ili kako?" upitala je Irulan.

"Ako Kuća Korino ili CHOAM ili neka druga grupa upotrebi ljudsko sredstvo na ovoj planeti", reče Alija, "imamo više od šesdeset procenata šansi da ih otkrijemo pre no što stupe u dejstvo. Znajući kada će stupiti u akciju, i na kom mestu, stičemo nadmoćnost u nejednakoj igri. Kako? To je kao da pitaš kakvim oružjem?"

Zašto ne mogu da ovo vide kao što ja vidim? pitao se Ajdaho.

"U redu", reče Irulan. "Kada?"

"Kada pažnja bude usredsređena na nekog drugog", reče Alija.

"Pažnja je bila usredsređena na tvoju majku prilikom Saziva", reče Irulan. "Nije bilo pokušaja."

"Pogrešno mesto", reče Alija.

Šta ona radi? pitao se Ajdaho.

"Gde, dakle?" upitala je Irulan.

"Upravo ovde u Tvrđavi", reče Alija. "Ovo je mesto gde se osećam najbezbednija i gde ima najmanje stražara."

"Kakvim oružjem?" upita Irulan.

"Uobičajenim - nešto što jedan Slobodnjak može da ima uza se: otrovni kris-nož, maula pištolj..."

"Već dugo nisu probali lovca-tragača", reče Irulan.

"Ne bi uspeo u gužvi", reče Alija. "Moraće da koriste gužvu."

"Biološko oružje?" upita Irulan.

"Neka zarazna supstanca?" uzvratila je Alija, ne prikrivajući svoju nevericu. Kako je Irulan mogla da pomisli da bi jedna zarazna supstanca mogla da uspe protiv imunoloških prepreka koje su štitile svakog Atreida?

"Mislila sam pre u vidu neke životinje", reče Irulan. "Mali mezimac, recimo, uvežban da ujede određenu žrtvu, ubrizgavši joj otrov ujedom."

"Lasice Kuće će to sprečiti", reče Alija.

"Onda, jedna od njih?" upita Irulan.

"Neizvodljivo. Lasice Kuće izbacile bi uljeza, ubile ga. Poznato ti je to."

"Samo sam ispitivala mogućnosti u nadi da..."

"Staviću svoju stražu u pripravnost", reče Alija.

Kada je Alija izgovorila reč straža, Ajdaho je postavio ruku na svoje Tleilaške oči, pokušavajući da spreči neodoljiv nagon koji ga je obuzimao. Bila je to Rađa, pokret Beskrajnosti, tako označen od strane Života, skriven udes potpunog uranjanja u mentatsku svest koja je čekala u zasedi svakog mentata. Zavitlala je njegovu svest na vaseljenu poput mreže, hvatajući, razgovetno ocrtana obličja u njoj. Video je blizance šćućurene u mraku dok su džinovske pandže vitlale vazduhom oko njih.

"Ne", prošaptao je.

"Šta?" Alija ga je pogledala kao da je iznenađena što ga još vidi ovde.

Smakao je ruku s očiju.

"Odeća koju je Kuća Korino poslala?" upitao je. "Je li predata blizancima?"

"Naravno", reče Irulan. "Potpuno je bezbedna."

"Niko neće pokušati da ugrozi blizance u Sieč Tabru", reče Alija. "Pogotovo neće kad se seti svih onih stražara unaokolo koji su prošli Stilgarovu obuku."

Ajdaho je zurio u nju. Nije raspolagao ni sa jednom posebnom činjenicom kojom bi mogao da potkrepi dokaz zasnovan na mentatskom proračunu, ali je znao. Znao je. Ovo što je iskusio veoma se približilo vizionarskoj moći koju je Pol posedovao. Ni Irulan ni Alija ne bi poverovale da je to proizišlo iz njega.

"Voleo bih da se upravi pristaništa dG na znanje da ne dozvole uvoz bilo kakvih životinja spolja", reče on.

"Ne uzimaš, valjda, Irulaninu pretpostavku ozbiljno", negodovala je Alija.

"Zašto sve prepustiti sreći i rizikovati?" reče on.

"Kaži to krijumčarima", reče Alija. "Ja ću se pouzdati u Lasice Kuće."

Ajdaho je zavrteo glavom. Šta su Lasice Kuće mogle da učine protiv pandži onolikih razmera kakve su mu se ukazale u svesti? Ali Alija je bila u pravu. Podmićivanja na pravim mestima, uz učešće jednog Esnafovog navigatora koji se prećutno slaže i bilo koje mesto u Praznoj Četvrti moglo je da postane pristanišna luka. Esnaf ne bi pristao da se nađe u prvim redovima ma kakvog napada na Kuću Atreida, ali ako bi cena bila dovoljno visoka... Pa, Esnaf se jedino mogao smatrati za nešto poput geološke prepreke koja je napad činila teško izvodljivim, ali ne i nemogućim. Oni su uvek mogli da izjave da su samo 'prevozna agencija'. Otkud bi oni mogli da znaju u koju svrhu će određeni tovar biti upotrebljen?

Alija je poremetila tišinu jednim izrazito slobodnjačkim gestom, podigavši pesnicu sa palcem u vodoravnom položaju. Pokret je bio praćen tradicionalnom psovkom čije je značenje bilo 'Objavljujem Tajfunsku Bitku'. Ona je, očito, sebe videla kao jedinu logičnu metu za atentatore, i ovim gestom je ustajala protiv sveta punog najrazličitijih pretnji. Htela je da kaže da će zavitlati smrtonosni vetar prema svakome ko je bude napao.

Ajdaho je shvatio beznadežnost ma kakvog protivljenja. Takođe je shvatio da više ne sumnja na njega. Predstojao mu je povratak u Tabr i ona je od njega očekivala da na savršen način odstrani Gospu Džesiku. Podigao se sa divana preplavljen silnim adrenalinskim talasom srdžbe, razmišljajući: samo kada bi Alija bila meta! Samo kada bi ubice mogle da je se dočepaju! Za trenutak, ruka mu je počinula na nožu, ali nije bilo njegovo da to učini. Daleko je bolje, uostalom, da umre kao velikomučenica nego da doživi da je raskrinkaju i hajkom nagnaju u peščani grob.

"Da", reče Alija, pogrešno tumačeći izraz njegovog lica kao zabrinutost zbog nje. "Najbolje je da požuriš u Tabr." Pomislila je: Kako sam bila glupa kada sam posumnjala u Dankana! On je moj, a ne Džesikin! Za sve je kriv onaj zahtev plemena koji ju je pomeo, razmišljala je ona dalje. Veselo je, u znak pozdrava, mahnula Ajdahu dok je odlazio.

Ajdaho je napustio Savetnu Salu sa osećanjem beznada. Alija ne samo da je bila slepa u svojoj tuđinskoj posednutosti, već je sa svakom krizom postojala sve bezumnija. Ona je već prešla kritičnu tačku i više joj nije bilo spasa. Ali šta se moglo uraditi za blizance? Koga je mogao da ubedi? Stilgara? A šta je to Stilgar mogao da učini što već nije činio?

Onda Gospu Džesiku?

Da, ispitivao je tu mogućnost - no ona je, takođe, možda otišla predaleko u krojenju planova sa svojim Sestrinstvom. On je, čini se, gajio nekoliko iluzija o toj naložnici Atreida. Bila je u stanju da učini bilo šta na zapovest Bene Geserita - čak i da se okrene protiv svojih unuka.

22.

Dobra vlada nikad se ne oslanja na zakone, već na lične kvalitete onih koji vladaju. Mašinerija vlasti uvek je potčinjena volji onih koji upravljaju tom mašinerijom. Najvažniji element vladavine je, stoga, metod izabiranja vođa.

Zakon i Vladavina, priručnik Svemirskog Esnafa

Zbog čega Alija želi da sudelujem u jutarnjem primanju? pitala se Džesika. Nisu izglasali moj povratak u Savet.

Džesika je stajala u predsoblju Velike Dvorane Tvrđave. Ovo predsoblje bi, svuda osim na Arakisu, samo po sebi bilo velika dvorana. Povodeći se za primerom koji su davali Atreidi, građevine u Arakenu su, sa nagomilavanjem bogatstva i moći, postajale sve ogromnije, a ova prostorija je, u malom, predstavljala potvrdu njenih slutnji. Nije joj se dopadalo ovo predsoblje sa podom od keramičkih pločica na kojima je bila naslikana pobeda njenog sina nad Šadamom IV.

Uočila je odraz svog lika u uglačanim vratima od plastičnog čelika koja su vodila u Veliku Dvoranu. Povratak na Dinu nagnao ju je da pravi ovakva poređenja i Džesika je opažala jedva primetne predznake starenja u svom izgledu: na ovalnom licu pojavile su se slične bore, a oči delovale krtije u svom odblesku boje indiga. Pamtila je kada su beonjače uokvirivale plavetnilo njenih očiju. Samo je još brižljiva pomoć profesionalnog frizera održavala sjajnom bronzanu boju njene kose. Nos je ostao mali, usta puna, a telo i dalje vitko, ali su čak mišići, uvežbani kroz benegeseritske tehnike, sa prolaženjem vremena pokazivali težnju ka usporavanju. Moglo je da se desi da neko ne primeti ovo i kaže: 'Nimalo se nisi promenila!' Ali obuka Sestrinstva bila je mač sa dve oštrice; male promene retko su izmicala pažnji ovakvih osoba.

Ni nedostatak malih promena kod Alije nije izmakao Džesikinoj pažnji.

Ispred velikih vrata stajao je Javid, Alijin šef protokola, držeći se

veoma zvanično ovog jutra. Bio je to zaodenući za duh sa ciničnim osmehom na svom okruglom licu. Javid je na Džesiku ostavljao utisak paradoksa: dobro uhranjeni Slobodnjak. Opazivši da ga ona posmatra, Javid se hotimično nasmešio i slegnuo ramenima. Njegovo prisustvo u Džesikinoj pratnji bilo je kratkog veka, što je on unapred znao. Mrzeo je Atreide, ali bio je Alijin čovek i to na više načina, ako je trebalo verovati glasinama.

Uočivši sleganje ramenima, Džesika pomisli: Ovo je doba sleganja ramenima. On zna da sam čula sve priče koje kolaju o njemu i nije ga briga. Moglo bi se lako dogoditi da naša civilizacija umre od sopstvene unutrašnje ravnodušnosti pre nego što podlegne napadu spolja.

Stražarima koje joj je Gurni dodelio pre nego što je otišao u potragu za krijumčarima u pustinju nije se dopadalo što je rešila da dođe ovamo bez njihove pratnje. Ali Džesika se osećala čudnovato bezbednom. Neka neko od nje na ovom mestu načini mučenicu; Alija to ne bi preživela. Ona je to svakako znala.

Pošto je Džesika propustila da odgovori na njegovo sleganje ramenima i osmeh, Javid se nakašljao, oslobađajući se nemira koji mu je pritisnuo grkljan načinom koji je bio plod uvežbanosti. Bio je to kao neki tajni jezik sa značenjem: 'Mi shvatamo besmislenost sveg ovog sjaja, Moja Gospo. Zar nije čudesno na šta se ljudi mogu navesti da veruju!'

Čudesno! saglasila se Džesika, ali njeno lice nije odalo ni najmanji znak ove misli.

Predsoblje je sada bilo prilično ispunjeno, svim onim za jutarnje primanje predviđenim moliocima koji su od Javidovih ljudi dobili dozvolu za ulaz. Spoljašnja vrata bila su zatvorena. Moloci i služitelji držali su se na učtivom rastojanju od Džesike, ali im je palo u oči da je bila odevena u zvaničnu crnu abu Časne Majke Slobodnjaka. To je izazivalo mnogo pitanja. Nikakvo obeležje Muad'Dibovog sveštenstva nije se moglo primetiti na njenoj pojavi. Ljudi su žamorili raspodeljujući svoju pažnju na Džesiku i mala pobočna vrata iz kojih je trebalo da se pojavi Alija i povede ih u Veliku Dvoranu. Džesiki je bilo jasno da je stari obrazac koji je određivao gde se nalazi moć Namesništva bio uzdrman.

Bilo je dovoljno da dođem ovde, pa da to učinim, pomislila je. Alija sam došla zato što me je Alija pozvala.

Uočavajući znake uznemirenosti, Džesika je shvatila da Alija hotimično odugovlači u ovom času, omogućavajući tananim strujama da, ovde, pojure svojim tokovima. Alija je, naravno, motrila kroz špijunku. Prevejanosti Alijinog ponašanja teško su izmicale Džesikinoj pažnji i ona je sa svakim proteklom minutom uviđala koliko je bila u pravu što se prihvatila zadatka koji joj je Sestrinstvo nametnulo.

"Ne može se dopustiti da se stvari nastavljaju na ovaj način", uveravala ju je vođa delegacije Bene Geserita. "Znaci raspadanja, bez sumnje, nisu izmakli tebi - od svih ljudi jedino tebi! Poznato nam je zašto si nas napustila, ali, takođe, znamo kako si bila obučena. Ništa nije bilo zakinjuto u tvom obrazovanju. Ti si Posvećenica Panoplie Profetike i moraš da znaš trenutak kada nagriženost jedne moćne religije počne da ugrožava sve nas."

Džesika je zamišljeno napućila usne, zureći kroz prozor u blage predznake proleća oko Kaladanskog Zamka. Nije volela da razmišlja na ovako logički način. Jedna od prvih pouka Sestrinstva bila je da se mora sačuvati stav upitnog podozrenja prema svemu što se pojavljuje u vidu logike. No, članovi delegacije su, takođe, znali za to.

Kako je vlažan bio vazduh ovog jutra, pomislila je Džesika, osvrćući se po Alijinom predsoblju. Kako svež i vlažan. Ovde je u vazduhu postojala vlažnost koja je terala na znojenje i koja je kod Džesike izazivala osećanje nelagodnosti. Pomislila je: Vratila sam se slobodnjačkim običajima. Vazduh je bio previše vlažan u ovom sieču-iznad-zemlje. Šta je bilo rđavo kod Majstora Kapljica? Pol ne bi nikada dozvolio ovakvu raspuštenost.

Primetila je da Javid, odnosno njegovo sjajno, čilo i pribrano lice, izgleda nije opazalo prestup vlažnosti u vazduhu predsoblja. To je predstavljalo rđavo vaspitanje, kada je u pitanju neko ko je rođen na Arakisu.

Članovi delegacije Bene Geserita želeli su da saznaju da li ona zahteva dokaze za njihovu tvrdnju. Uzvratila im je ljutitim odgovorom iz njihovih vlastitih priručnika: 'Svi dokazi neizbežno vode do tvrdnji za koje ne postoji dokaz! Sve stvari su poznate zato što želimo da

verujemo u njih.'

"Ali mi smo izneli ova pitanja mentatima", digla je glas vođa delegacije.

Džesika je začuđeno zurila u ovu ženu. "Čudi me da ste dostigli sadašnji položaj, a da još niste upoznati sa ograničenjima mentata", rekla je Džesika.

Posle toga delegacija se opustila. U pitanju je, očevidno, bio ispit, koji je ona položila. Strahovali su, prirodno, da je izgubila dodir sa onim uravnotežavajućim sposobnostima koje su se nalazile u srcu benegeseritske obuke.

U tom trenutku, Javid je napustio svoje mesto pored vrata i ona postade malo opreznija. Naklonio se. "Moja Gospo. Palo mi je na pamet da možda niste čuli o najnovijem Propovednikovom podvigu."

"Dobijam dnevne izveštaje o svemu što se ovde događa", reče Džesika. Pustimo ga da prenese ovu izjavu Aliji!

Javid se nasmeja. "Onda znate da on ruži vašu porodicu. Tek juče propovedao je u južnom predgrađu i niko se nije usudio da ga takne. Naravno, znate i zašto."

"Zato što misle da je on moj sin koji im se vratio", reče Džesika, glasom u kome se osećala dosada.

"Ovo pitanje još nije izneseno pred mentata Ajdaha", reče Javid. "Možda bi to trebalo uraditi i stvar dovesti u red."

Džesika pomisli: evo jednog koji odista ne zna za mentatska ograničenja, iako ima drskosti da jednom takvom nabija rogove - u snu ako ne i na javi.

"Mentat učestvuje u pogrešivosti onih koji ga upotrebljavaju", reče ona. "Čovekov um je, kao što je slučaj sa umom bilo koje životinje, rezonator. On odgovara na treptanja okoline. Mentat je naučio i da produžava uzduž tih krivina u potrazi za dugačkim lancem posledica." Pustimo ga da premišlja o ovome!

"Taj Propovednik vas, dakle, ne uznemirava?" upitao je Javid, glasom koji posta zvaničan i zloslutan.

"Nalazim da je on zdrav znak", reče ona. "Ne bih želela da mu zadajem brige."

Javid, jasno, nije očekivao ovako otvoren odgovor. Pokušao je da se osmehne, ali nije uspeo. Zatim reče: "Vladajući Savet crkve koja

obogotvoruje volju vašeg sina se, naravno, klanja vašim željama, ako tako neizostavno zahtevate. Ali neka objašnjenja bi svakako..."

"Možda bi radije želeli da objasnim kako se ja uklapam u vaše planove", reče ona.

Javid je netremice gledao u nju. "Gospo, ne vidim logičan razlog zbog koga odbijate da optužite tog Propovednika. On ne može biti vaš sin. Moj zahtev je razborit: optužite ga."

Ovo je pripremljen komad, pomisli Džesika. Alija ga je podstakla na to.

Ona reče: "Ne."

"Ali on skrnavi ime vašeg sina! Propoveda gnusne stvari, uzvikuje protiv vaše svete kćeri. Podbunjuje narod protiv nas. Kada su ga upitali, rekao je da čak i vi posedujete zlu prirodu i da vi..." "Dosta je bilo ovih besmislica!" reče Džesika. "Recite Aliji da ne pristajem. Od kada sam se vratila ništa drugo ne slušam osim priča o tom Propovedniku. Dosadio mi je."

"Da li bi vam bilo dosadno, Gospo, da saznate da je on u svom poslednjem skrnavljenju rekao da se vi nećete oboriti na njega? A evo, očevidno, vi..."

"Zla kakva sam, ipak ga neću optužiti", reče ona.

"Stvar nije ni malo šaljiva, Gospo!"

Džesika mu ljutito odmahnu rukom. "Odlazi!" Izgovorila je ovo dovoljno glasno kako bi i ostali čuli, što ga je primoralo da poslušša.

U njegovim očima sevio je bes, ali je uspeo da se kruto nakloni i vrati na svoje mesto pored vrata.

Ova prepirka se krasno uklapala u zapažanja do kojih je Džesika još ranije došla. Kada je govorio o Aliji, Javidov glas je otkrivao suve, tihe tonove ljubavnika; tu se nije moglo pogrešiti. Glasine su nesumnjivo bile istinite. Alija je dopustila da joj se život degeneriše na grozan način. Imajući to u vidu, Džesika je počela da gaji sumnju da je Alija bila dragovoljan saučesnik u Izrodstvu. Da li je reč o izopačenoj želji za samouništenjem? Jer Alija je odista bila na putu da uništi sebe i temelj moći koja se hranila učenjima njenog brata.

Jedva primetan dah nelagodnosti počeo je sve jasnije da se ispoljava u predsoblju. Poklonici ovog mesta su itekako znali da je Alija ozbiljno kasnila, a do sada su svi oni čuli o Džesikinom

bespogovornom otpuštanju Alijinog miljenika.

Džesika je uzdahnula. Osetila je kako joj je telo ušlo na to mesto, dok joj je duša gamizala pozadi. Kretnje među dvorjanima bile su tako prozračne! Traganje za važnim ljudima pretpostavljalo je ples sličan igri vetra u polju žitnog klasja. Ugladeni žitelji ovog mesta nabirali su veđe i davali pragmatske procene o važnosti svakog od svojih bližnjih. Očigledno, Javida je pogodilo to što ga je odbacila; gotovo da niko više sa njim nije govorio. Ali ostali! Njeno izvežbano oko lako je moglo da dokuči procene na licima satelita koji su pratili moćnika.

Mene ne prate zato što sam opasna, pomislila je. Smrdim na nekoga koga se Alija boji.

Džesika se obazrela po prostoriji i videla da oči odvrćaju pogled. Ovo su bili toliko ništavni ljudi da joj je došlo da poviče protiv njihove spremnosti da opravdavaju svoje besciljne živote. Oh, kada bi Propovednik mogao samo da vidi ovu prostoriju, ovakvu kakva je sad izgledala!

Odlomak obližnjeg razgovora privukao je njenu pažnju. Jedan visok, vitak Sveštenik oslovljavao je svoj krug, bez sumnje molioce koji su bili pod njegovom zaštitom. "Često moram da govorim drugačije nego što mislim", reče on. "To se zove diplomatija."

Smeh koji je usledio bio je previše glasan i prebrzo je zamro. Ljudi iz grupe videli su da je Džesika prislušivala.

Moj Vojvoda bi nekog ovakvog otpremio do najudaljenije pristupačne paklene rupe! pomislila je Džesika. Uopšte se nisam prebrzo vratila.

Sada joj se jasno ukazalo da je živela na dalekom Kaladanu u jednoj izdvojenoj kapsuli do koje su dopirali samo najbučniji među Alijinim prestupima. Doprinela sam održanju vlastitog sanjarskog bitisanja, razmišljala je. Kaladan je uistinu bio nešto kao ta izdvojenost, opskrbljen zbilja prvoklasnom fregatom koja je bezbedno plovila pod nadzorom jednog Esnafskog broda. Mogli su se osetiti samo najžešći manevri, a i oni su bili svedeni na razblažene pokrete.

Kako je primamljivo živeti u miru, pomislila je.

Što je bolje upoznavala Alijin dvor, Džesika je osećala više

simpatije za reči koje je, po izveštajima, izgovarao taj slepi Propovednik. Da, Pol bi, takođe, mogao da govori na takav način kada bi video šta je postalo od njegovog Carstva. I Džesika je želela da sazna šta je Gurni otkrio među krijumčarima.

Njen prvi utisak o Arakenu bio je tačan, shvatila je Džesika. Prilikom tog prvog obilaska grada u Javidovom društvu, pažnju su joj privukle odbrambene rešetke oko nastambi, jako obezbeđenje po stazama i drvoredima, istrajni posmatrači na svakom čošku, visoki zidovi i nagoveštaji dubokih podzemnih skloništa pod debelim temeljima. Araken je postao neblagodarno mesto, zatvoreno mesto, nerazumno i licemerno već po svojim surovim konturama.

Iznenada se otvoriše mala pobočna vrata u predsoblju. Prethodnica sastavljena od amazonki sveštenica pokulja u prostoriju. Iza njih, i njima zaštićena, išla je Alija oholo se krećući sa svešču ograničenom na stvarnu i užasnu moć. Alijino lice bilo je staloženo; nijedno osećanje nije odalo svoje prisustvo u trenutku kada se njen netremičan pogled susreo i zadržao na majčinom. Ali obe su znale da je bitka otpočela.

Na Javidovu zapovest, otvoriše se džinovska vrata velike Dvorane, pokrećući se tako da su izazvala tih i neizbežan osećaj skrivene energije.

Alija priđe majci s boka, a straža ih opkoli.

"Je li vreme da uđemo, majko?" upita Džesiku.

"Krajnje je vreme", reče Džesika. Istovremeno je, opazivši svetlucanje zloradosti u Alijinim očima, pomislila: Ona misli da može da me uništi i ostane čitava! Ona je luda!

I Džesika se zapitala da li je to možda bilo ono što je Ajdaho želeo da joj kaže. Poslao joj je poruku, ali ona nije bila u mogućnosti da mu odgovori. Poruka je zaista bila zagonetna: "Opasnost. Moram da vas vidim." Bila je napisana varijantom starog čakobsa jezika gde je posebna reč koja je označavala opasnost stavljala do znanja da je reč o zaveri.

Potražiću ga čim se vratim u Tabr, reče ona u sebi.

23.

Ovo je zabluda o moći: ona, najposle, postiže nameru jedino u apsolutnom, ograničenom svetu. Ali osnovna poruka koju nam daje naš relativistički svet jeste da se stvari menjaju. Bilo kakva moć mora kad-tad da susretne veću moć. Pol Muad'Dib je ovoj pouci naučio Sardaukare na Ravnicama Arakena. Njegovi potomci će tek morati sami da nauče ovu lekciju.

Propovednik u Arakenu

Prvi molilac na jutarnjem primanju bio je jedan kadešijanski trubadur, hodočasnik koga su opljačkali arakenski najamnički vojnici. Stajao je na kamenom podu prostorije vodenozelene boje u stavu u kome nije bilo ni najmanje preklinjanja.

Džesika se, sedeći do Alije na vrhu platforme od sedam stepenika, divila njegovoj smelosti. Dva istovetna prestola bila su postavljena za majku i kćer i Džesika je obratila posebnu pažnju na činjenicu da je Alija sedela na desnoj, muškoj strani.

Što se tiče kadešijanskog trubadura, bilo je očigledno da su ga Javidovi ljudi propustili baš zbog osobine koju je sada ispoljavao, njegove smelosti. Od trubadura se očekivalo da pribavi malo zabave dvorjanima u Velikoj Dvorani; to mu je bila plata umesto novca koji više nije posedovao.

Prema izveštaju Sveštenika-Advokata koji je upravo iznosio trubadurov slučaj, ispalo je da je Kadešijanac sačuvao samo odeću i baliset koji mu je prebačen preko ramena visio na kožnom kaišu.

"Kaže da su ga napojili nekim tamnim pićem", reče Advokat, jedva se suzdržavajući da ne prsne u smeh, od čega su mu se usne grčile. "Ako vaša Svetost dozvoli, to piće ga je učinilo bespomoćnim, ali bio je pri svesti u trenutku kada mu je kesa odsečena."

I dok je Advokat drobio i drobio u maniru lažne poniznosti, glasom iz koga su izbijali gnusni etički principi, Džesika je proučavala trubadura. Kadešijanac je bio visok barem dva metra. Oči koje su mu lutale unaokolo zračile su inteligentnom obazrivošću i humorom.

Njegova zlatasta kosa dosezala je do ramena u skladu sa običajem na njegovoj planeti, i postojao je nagoveštaj muževne snage u tim širokim prsima i krasno izvajanom telu koje siva hodočasnička odeća nije mogla da sakrije. Rečeno je da se zove Tagir Mohandis i bio je potomak inženjera trgovine, ponosan na svoje poreklo i sebe samoga.

Alija je, napokon, odmahnuvši rukom presekla Advokatovo istupanje i, ne osvrnuvši se, prozborila: "Gospa Džesika će doneti prvu presudu u čast njenog povratka u našu sredinu."

"Hvala ti, kćeri", reče Džesika, utvrđujući poredak nadmoćnosti u svesti svih onih koji su je čuli. Kćeri! Znači, ovaj Tagir Mohandis je bio deo njihovog plana. Ili je možda bio obična nevina budala? Ova presuda bila je zamišljena kao otpočinjanje napada na samu sebe, shvatila je Džesika. Alijino držanje je to očito pokazivalo.

"Sviraš li dobro taj instrument?" upitala je Džesika, pokazujući na baliset sa devet žica na trubadurovom ramenu.

"Isto kao Veliki Gurni Halek lično!" Tagir Mohandis je rekao veoma glasno kako bi ga svi u dvorani čuli, i njegove reči izazvaše znatiželjno komešanje među dvorjanima.

"Tražiš da ti se podari novac za prevoz", reče Džesika. "Gde bi želeo da te taj novac odvede?"

"Na Salusu Sekundus i Farad'nov dvor", reče Mohandis. "Čuo sam da okuplja trubadure i minstrele, da pomaže umetnosti i ostvaruje preporod prosvećenog života u svojoj okolini."

Džesika se uzdržala da ne pogleda u Aliju. Oni su, naravno, unapred znali šta će Mohandis da traži. Otkrila je da uživa u ovoj nemoj ulozi sporednih lica na pozornici. Zar su je smatrali nesposobnom da se suprotstavi ovom prepadu?

"Hoćeš li da sviranjem ovde zaradiš za put?" upitala je Džesika. "Moji uslovi su slobodnjački uslovi. Ako mi se dopadne tvoja muzika, možda ću te zadržati kod sebe da mi blažiš tugu; ako me tvoja muzika naljuti, možda ću te poslati na prinudni rad u pustinju da tako zaradiš novac za svoje putovanje. Ako budem smatrala da tvoje sviranje upravo odgovara Farad'nu, za koga kažu da je neprijatelj Atreida, onda ću te poslati k njemu sa svojim blagoslovom. Hoćeš li da sviraš pod ovim uslovima, Tagir Mohandiše?"

Zabacio je glavu uz moćan grohotni smeh. Njegova plava kosa je poigravala dok je skidao baliset sa ramena i spremno ga štimovao, što je značilo prihvatanje njenog izazova.

Gomila u prostoriji pokušala je da se primakne bliže, ali su je stražari i dvorjani zadržali.

Mohandis je tada izvukao iz instrumenta jedan ton, održavajući brujanje basa pokrajnih žica sa prefinjenom pažnjom za njihove neodoljive vibracije. Zatim je, izdigavši glas do blagog tenora, zapevao, očito improvizujući, ali sa tako umešnom dirljivošću da je Džesika bila očarana i pre no što je uspela da se usredsredi na stihove:

'Kažete da žudite za morima Kaladana,
Gde nekada vladaste, Atreidi,
Bez prestanka -
Ali izgnanici borave u zemljama tuđinskim!

Kažete da je to bilo gorko, ljudi tako surovi,
Kad prodaše vaše snove o Šai Huludu,
Zbog bljutave hrane -
A izgnanici borave u zemljama tuđinskim.

Učiniste da Arakis oslabi,
Ućutkaste prolaženje crva
I okončaste svoj rok -
Kao izgnanici u zemljama tuđinskim.

Alija! Nadenuše ti ime Koan-Tina,
Tog duha koji se nikad ne vidi
Sve dok...'

"Dosta!" povika Alija. Bila se dopola pridigla sa prestola. "Ja ću te..."

"Alija!" Džesika je ovo izgovorila taman toliko glasno koliko je to bilo potrebno, podesivši visinu glasa baš tako da izbegne suprotstavljanje, a istovremeno zadobije svu pažnju. Bila je to

zapovednička upotreba Glasa i svi koji su ga čuli prepoznali su, u ovom uzviku, uvežbane moći. Alija se zavalila natrag u svoje sedište i Džesika opazi da nije pokazala ni najblaži znak poraženosti.

Ovo je, takođe, bilo predviđeno, pomisli Džesika. Zaista veoma zanimljivo.

"O ovom prvom, ja donosim presudu", podsetila ju je Džesika.

"Vrlo dobro." Alijine reči bile su jedva čujne.

"Smatram da je on prikladan dar za Farad'na", reče Džesika. "Ima jezik koji seče poput kris-noža. Takvo puštanje krvi koje on može da izvrši bilo bi zdravo i za naš vlastiti dvor, ali sam pre za to da opslužuje Kuću Korino."

Blago talasanje smeha raširilo se dvoranom.

Alija je frktavo izdahnula vazduh. "Znaš li kako me je nazvao?"

"Nikako te nije nazvao, kćeri. Samo je saopštio ono što je on ili ma ko drugi mogao da čuje na ulici. Tamo te zovu Koan-Tin..."

"Ženski duh smrti koji hoda bez nogu", zarežala je Alija.

"Ako ukloniš one koji te tačno izveštavaju, preostaće ti samo oni koji znaju šta želiš da čuješ", reče Džesika, ljubaznim glasom. "Ne mogu da smislim ništa otrovnije od uranjanja u smrad vlastitih odblesaka."

Razgovetni uzdasi doprli su od onih koji su se nalazili neposredno ispod prestola.

Džesika je upravila pažnju na Mohandisa, koji je ćutke stajao bez i najmanjeg znaka zastrašenosti. Očekivao je da mu se donese bilo kakva presuda kao da nije mario za nju. Mohandis je bio upravo vrsta čoveka kakvog bi njen Vojvoda poželeo da ima uz sebe u nemirnim vremenima: onaj koji dela sa pouzdanjem u vlastito rasuđivanje, ali koji prihvata ma šta ga zadesi, pa čak i smrt, ne proklinjući svoju sudbu. Zašto je, onda, izabrao ovaj put?

"Zašto si otpevao baš ove reči?" upitala ga je Džesika.

Uspravio je glavu i rekao jasnim glasom: "Slušao sam da su Atreidi časni i širokogrudni. Došao sam na pomisao da to proverim i možda stupim u vašu službu, kako bih dobio vreme da pronađem one koji su me opljačkali i razračunam se s njima na svoj način."

"On se usuđuje da nas proverava!" promrmljala je Alija.

"Zašto da ne?" upitala je Džesika.

Uputila je trubaduru osmeh u znak blagonaklonosti. Došao je u ovu dvoranu samo zato što mu je to pružilo priliku za još jednu pustolovinu, još jedno prolaženje kroz njegovu vasseljenu. Džesika se našla u iskušenju da ga pripoji svojoj pratnji, ali je Alijino ponašanje predskazivalo zlo hrabrom Mohandisu. Postojala su, takođe, ona znamenja koja su govorila da je reč o postupku koji se očekivao od Gospe Džesike - uzimanje hrabrog i lepog trubadura u svoju službu, kao što je nekada uzela hrabrog Gurnija Haleka. Najbolje će biti da Mohandis ode svojim putem, iako je teško bilo pomiriti se sa činjenicom da će jedan ovako plemenit primerak otići na noge Farad'nu.

"Otići će Farad'nu", reče Džesika. "Uredite da dobije novac za put. Neka njegov jezik prolije krv Kuće Korino i da vidimo kako će to da preživi."

Alija je smrknuto buljila u pod da bi napokon smogla jedan odocneli osmeh. "Mudrost Gospe Džesike preovlađuje", reče ona, otpustivši Mohandisa pokretom ruke.

Ovo se nije odigralo onako kako je želela, pomislila je Džesika, ali su u Alijinom držanju postojali pokazatelji da ozbiljnija iskušenja tek predstoje.

Priveli su sledećeg molioca.

Džesika je, zapažajući kćerkine reakcije, osetila kako je nagrizaju sumnje. Valjalo je, ovde, prisetiti se pouke stečene iskustvom sa blizancima. Na stranu to što je Alija bila Izrod, ona je i dalje bila jedna od onih koji su rođeni kao formirane ličnosti. Mogla je da poznaje svoju majku baš kao i sebe samu. Nije išlo u glavu da bi Alija mogla da se prevari u proceni postupaka svoje majke u slučaju trubadura. Zbog čega je Alija udesila ovo suočavanje? Da mi odvuče pažnju?

Nije bilo više vremena za promišljanje. Drugi molilac je zauzeo svoje mesto ispod dvaju prestola. Njegov advokat je stajao pokraj njega.

Ovog puta molilac je bio jedan Slobodnjak, stariji čovek sa peščanim belegama na licu, koje su govorile da je rođen u pustinji. Nije bio visok, ali je imao žilavo telo, a dugačka dišdaša koja se obično nosila preko pustinjskih odela davala mu je otmenu pojavu.

Ova odeća bila je u skladu sa njegovim uzanim licem, kukastim nosom, i blistavim plavim očima. Na sebi nije imao pustinjsko odelo i činilo se da se oseća nelagodno bez njega. Džinovski prostor Dvorane za Primanje mora da mu je izgledao kao opasan otvoren vazduh koji je njegovo telo lišavao dragocene vlage. Ispod kapuljače koja je bila delimično zabačena unazad, imao je naibovsku upletenu kefija kosu.

"Ja sam Gaedan al-Fali", reče on, stupivši jednim stopalom na stepenište koje je vodilo do prestola kako bi dao na znanje da je njegov društveni položaj iznad rulje. "Bio sam jedan od Muad'Dibovih komandosa smrti, a došao sam ovde zbog jedne stvari od značaja za pustinju."

Alija se blago ukrutila, pomalo se odajući. Al-Falijevo ime nalazilo se u onom zahtevu da se Džesika postavi u Savet.

Stvar od značaja za pustinju! pomislila je Džesika.

Gaedan al-Fali je progovorio pre no što je njegov Advokat uspeo da otvori raspravu. Onom zvaničnom slobodnjačkom frazom obznanio im je da je doneo nešto što se tiče svih njih na Dini - i da govori sa autoritetom Fedajkina koji je jednom, zajedno sa Polom Muad'Dibom, bio spreman da žrtvuje svoj život. Džesika je sumnjala da je Gaedan al-Fali ovo spomenuo Javidu ili Glavnom Advokatu kada je tražio da bude primljen. Njeno nagađanje se potvrdilo kada je jedan službenik iz redova Sveštenstva stao da se probija iz pozadine prostorije, mašući crnom tkaninom posrednika.

"Moje Gospe!" povika službenik. "Ne slušajte ovog čoveka. On dolazi pod lažnim..."

Džesika je, posmatrajući Sveštenika koji je jurio prema njima, uglovima očiju uhvatila jedan pokret, Alijin znak rukom na starom atreidskom rečniku: "Sada!" Džesika nije mogla da odredi pravac u kom je znak bio upućen, ali je instiktivno reagovala trгнуvši se u stranu, povlačeći i presto za sobom. Padajući, otkotrljala se iz oburvavajućeg prestola i dočekala se na noge baš u trenutku kada je začula oštar pucanj maula pištolja... zatim još jedan. Sa prvim pucnjem ona je odskočila, ali je osetila kako je nešto cimnulo desni rukav. Smesta se zagnjurila u gomilu molilaca i dvorjana okupljenih ispred podijuma. Opazila je da se Alija nije ni pomakla.

Okružena ljudima, Džesika se zaustavi.

Videla je da se Gadean al-Fali bio bacio prema drugoj strani podijuma, međutim Advokat je ostao u svom prvobitnom položaju.

Sve ovo se odigralo brzinom prepada iz zasede, ali je svako u Dvorani znao gde bi izvežbani refleksi morali da sklone bilo kog, iznenađenog razvojem događaja. Alija i Advokat su ostali sleđeni u svom stavu.

Komešanje u središnjem delu prostorije privuklo je Džesikinu pažnju i ona stade da krči sebi put kroz gomilu prema Svešteniku-službeniku koga su držala četiri molioca. Crna tkanina posrednika ležala mu je pored stopala, a iz njenih prevoja izvirivao je maula pištolj.

Al-Fali se progurao pored Džesike i pogledom prešao od pištolja do Sveštenika. Slobodnjak je ispustio jedan jarosan krik i zadao ukrućenim prstima leve ruke jedan ašag udarac iz visine pojasa. Oni pogodiše Sveštenika u vrat i ovaj klonu, gušeći se. I ne pogledavši čoveka koga je usmrtio stari Naib okrete svoje ljutito lice prema podijumu.

"Dalal-il an-nubuwwa!" povika al-Fali, priljubivši dlanove uz čelo, a zatim ih spustivši. "Kadis as-Salaf me neće sprečiti da ćutim! Ako sGm ne pogubim one koji su umešani u ovo, drugi će to učiniti."

Misli da je on bio meta, sinu Džesiki. Spustila je pogled na svoj rukav i stavila prst u rupu koju je napravila kuglica maula pištolja. Otrovna, bez sumlje.

Molioci ispustiše Sveštenika. Ležao je na podu smrskanog grkljana uvijajući se, i izdišući. Džesika dade znak rukom dvojici zapanjenih dvorjana koji su stajali sa njene leve strane. Rekla im je: "Hoću da mi ovog čoveka sačuvate živog radi saslušanja. Ako umre, ni vama nema života!" Kako su oklevali, pogledajući prema podijumu, bila je prinuđena da opet primeni Glas: "Pokret!"

Oni krenuše.

Džesika se pribi uz al-Falija i gurnu ga laktom: "Ti si budala, Naibe. Mene su ciljali, a ne tebe."

Nekoliko ljudi unaokolo čulo je ove reči. U iznenadnom muku zaprepašćenja, al-Fali upravi pogled prema podijumu gde je jedan presto ležao preturen, dok je na drugom i dalje sedela Alija. Izraz

razumevanja koji je prešao preko njegovog lica i početnik je mogao da pročita.

"Fedajkine", reče Džesika, podsećajući ga na nekadašnju odanost njenoj porodici, "mi koji smo se pekli na mnogim vatrama znamo kako se stoji leđa o leđa."

"Oslobite se na mene, Moja Gospo", reče on u tren oka shvativši smisao njenih reči.

Jedan izdisaj je naterao Džesiku da se brzo okrene i ona oseti kako se al-Fali pomerio i naslonio svoja leđa na njena. Jedna žena u nakinđurenoj odeći slobodnjačke građanke ležala je opružena pored sveštenika na podu. Od ona dva dvorjanina nije bilo ni traga. Žena i ne pogleda Džesiku, već izvi glas u prastaro naricanje svog naroda - poziv onima koji su opsluživali kazane smrti, poziv da dođu i prikupe vodu jednog tela u plemensku cisternu. Ova vika nikako nije bila u saglasnosti sa ovako odevenom ženom. Džesika je osetila da stari običaji istrajavaju, iako je shvatila da je ova građanka licemer. Stvorenje u nakinđurenoj odeći očigledno je ubilo Sveštenika da bi ga zasigurno učutkalo.

Što joj je to trebalo? čudila se Džesika. Mogla je jednostavno da sačeka da čovek umre od gušenja. U pitanju je bio očajnički čin, znak dubokog straha.

Alija je sedela, povijena napred, na ivici prestola, dok su joj oči svetlucale od budnosti. Jedna vižljasta žena koja je nosila upletenu kosu, obeležje Alijine lične straže, protrča pored Džesike, naže se nad Sveštenikom, uspravi se i pogleda prema podijumu. "Mrtav je."

"Uklonite ga!" naredi Alija. Dala je znak rukom stražarima koji su stajali ispod podijuma. "Podignite stolicu Gospe Džesike."

Dakle, pokušaćeš da opravdaš ovo na drzak način! reče u sebi Džesika. Zar je Alija mislila da može da obmane bilo koga? Al-Fali je prozborio o Kadisu as-Saladu, pozivajući se na svete oce iz slobodnjačke mitologije kao na svoje zaštitnike. Ali nikakva natprirodna sila nije donela maula pištolj u ovu prostoriju u kojoj nošenje oružja nije bilo dozvoljeno.

Zavera u koju su bili umešani Javidovi ljudi nametala se kao jedini odgovor, a Alijina nezabrinutost za vlastitu kožu svakome je govorila da je i ona deo te zavere.

Stari Naib reče Džesiki preko ramena: "Primate moje izvinjenje, Moja Gospo. Mi iz pustinje dolazimo k vama kao našoj poslednjoj očajničkoj nadi, a sada vidimo da smo i mi vama još potrebni."

"Materoubistvo ne priliči, bog zna kako, mojoj kćeri", reče Džesika.

"Plemena će čuti o ovome", obećao je al-Fali.

"Ako sam vam tako očajnički potrebna", upita Džesika, "zašto mi niste prišli za vreme Saziva u Sieč Tabru?"

"Stilgar nam to ne bi dozvolio."

Ahhh, pomisli Džesika, Naibsko pravilo! U Tabru je Stilgarova reč zakon.

Prevrnuti presto bio je uspravljen. Alija mahnu rukom majci da se vrati i reče: "Neka smrt ovog Sveštenika-izdajnika bude primer za sve vas. Oni koji me ugrožavaju, ginu." Spustila je pogled na al-Faliju. "Dugujem ti zahvalnost, Naibe."

"Zahvalnost zbog greške", promrmlja al-Fali. Pogledao je Džesiku. "Bili ste u pravu. Moj bes je uklonio onoga koga je trebalo podvrći saslušavanju."

Džesika prošaputa: "Obrati pažnju na onu dvojicu dvorjana i na ženu u raznobojnoj odeći, Fedajkine. Želim da se privedu i saslušaju."

"Biće učinjeno", reče on.

"Ukoliko se živi izvučemo odavde", reče Džesika. "Hajde, vratimo se i doigramo svoje uloge."

"Kako vi kažete, moja Gospo."

Zajedno su otišli do podijuma, odakle se Džesika popela uz stepenice i zauzela pređašnji položaj pored Alije, a al-Fali je ostao na mestu ispod podijuma koje je bilo predviđeno za moliocce.

"Da čujemo", reče Alija.

"Samo trenutak, kćeri", reče Džesika. Uzdigla je rukav i proturila prst kroz rupu. "Napad je bio uperen na mene. Malo je falilo da me kuglica zakači, iako sam vrdala. Svi ste svedoci da maula pištolj nije više ovde." Pokazala je na mesto sa koga je pištolj netragom nestao. "Kod koga je?"

Nije bilo odgovora.

"Možda bismo mogli da mu uđemo u trag", reče Džesika.

"Kakva besmislica!" reče Alija. "Ja sam bila..."

Džesika se dopola okrenula svojoj kćeri i napravila pokret levom rukom. "Tamo dole neko drži taj pištolj. Ne bojiš li se da..."

"Jedan od mojih stražara ga ima u posedu!" reče Alija.

"Onda će mi taj stražar predati oružje", reče Džesika.

"Ona ga je već odnela."

"Baš zgodno", reče Džesika.

"Šta kažeš?" upita Alija.

Džesika se ljutito osmehnu. "Kažem da je dvojici tvojih ljudi bilo zapovedeno da pričuvaju izdajnika-Sveštenika. Upozorila sam ih da će umreti ako on umre. Oni će umreti."

"Zabranjujem to!"

Džesika samo sleže ramenima.

"Pred nama je jedan hrabri Fedajkin", reče Alija, pokazujući na al-Falija. "Ova naša rasprava može da sačeka."

"To može da potraje daveka", reče Džesika čakobsa jezikom, koji je njenim rečima davao dvostruku oštrinu, dajući Aliji na znanje da nikakva rasprava neće sprečiti smrtnu presudu.

"Videćemo!" reče Alija. Okrenula se prema al-Faliju. "Kojim dobrom si ovde, Gadeane al-Fali?"

"Došao sam da vidim Muad'Dibovu majku", reče Naib. "Ono što je preostalo od Fejdakina, one bratske družine koja je služila njenog sina, zajednički je uložilo svoja bedna sredstva ne bih li se domogao ovog mesta, potkupljujući gramzive stražare koji zaklanjaju Atreide od stvarnosti Arakisa."

Alija reče: "Sve što Fedajkini zahtevaju, treba samo da..."

"Došao je da vidi mene", upade Džesika. "Kakva te nevolja pritiska, Fedajkine?"

Alija reče: "Ja ovde govorim u ime Atreida! Šta je..."

"Umukni, ti krvoločni Izrode!" obrecnu se Džesika. "Pokušala si da me ubiješ, kćeri! Neka je to na znanje svima prisutnima. Ne možeš da pobiješ sve redom u ovoj dvorani da bi ih učutkala - kao što si učutkala onog Sveštenika. Da, Naibov udarac bi usmrtio tog čoveka, ali on je mogao da bude privremeno spasen. Mogao je da bude saslušan! Nimalo te nije briga što je učutkan. Diži svoj glas koliko hoćeš protiv nas, tvoja krivica je ispisana u tvojim delima!"

Alija je sedela, ubledela lica, u smrznutoj tišini. A Džesika je, motreći poigravanje osećanja na licu svoje kćeri, ugledala zastrašujuće prisni pokret Alijinih ruku, jedan nesvestan odziv koji se nekada poistovećivao sa smrtnim neprijateljima Atreida. Alijini prsti su se kretali u ritmu dobovanja - mali prst dva puta, domali prst dva puta... i natrag, dobujući, istim redom.

Stari Baron!

Usresređenje Džesikinih očiju privuklo je Alijinu pažnju i ona obori pogled na svoju ruku, zatim je umiri i ponovo pogleda majku susrevši se sa užasnim prepoznavanjem. Zluradi osmeh je uokvirio Alijine usne.

"Znači, svetiš nam se", prošapta Džesika.

"Jesi li poludela, majko?" upita Alija.

"Kamo te lepe sreće", reče Džesika. Prođe joj kroz svest: Ona zna da ću ovo preneti Sestrinstvu. Zna. Možda čak pomišlja da ću saopštiti Slobodnjacima i primorati je na ispit Posednutosti. Ona ne može da me pusti živu odavde.

"Naš hrabri Fedajkin čeka dok se nas dve gložimo", reče Alija.

Džesika je nagnala sebe da se koncentriše na starog Naiba. Povrativši kontrolu nad osećanjima, reče: "Došao si da me vidiš, Gadeane."

"Da, Moja Gospo. Mi iz pustinje gledamo kako se događaju jezive stvari. Mali Tvorci izlaze iz peska kao što je predskazano u najstarijim proročanstvima. Šai-Hulud se više nigde ne može naći osim u dubinama Prazne Četvrti. Ostavili smo na cedilu našeg prijatelja, pustinju!"

Džesika pređe pogledom preko Alije koja joj jednostavno rukom daje znak da nastavi. Zaokružila je pogledom svetinu u Sali, opažajući zaprepašćenu budnost na svakom licu. Posledice bitke između majke i kćeri nisu iščilele iz raspoloženja ove gomile, te mora da su se čudili što se primanje nastavljalo. Ponovo je upravila pažnju na al-Falija.

"Gadeane, šta znači ova priča o Malim Tvorcima i oskudici peščanih crva?"

"Majko Vlage", reče on, oslovljavajući je starim slobodnjačim imenom, "bili smo upozoreni na ovo u Kitab al-Ibaru. Preklinjemo te.

Neka se ne zaboravi da se, onoga dana, kada je Muad'Dib umro, Arakis sam od sebe okrenuo! Mi ne možemo da se odrekujemo pustinje."

"Hah!" podrugnu se Alija. "Praznoverni ološ iz Unutrašnje Pustinje strahuje od ekološkog preobražaja. Oni..."

"Razumela sam te, Gadeane", reče Džesika. "Ako nestane crva, nestaće i začina. Ako nestane začina, kojim ćemo novcem plaćati našu slobodu?"

Zvuci iznenađenja: moglo se čuti kako se uzdasi i šapati šire Velikom Dvoranom. Prostorija je odjekivala.

Alija trže ramenima. "Praznoverne gluposti!"

Al-Fali podiže desnu ruku i uperi je prema Aliji: "Obraćam se Majci Vlazi, a ne Koan-Tinu!"

Alijine šake stisnuše naslone prestola, ali ona ostade u sedećem položaju.

Al-Fali pogleda Džesiku. "Nekada to beše zemlja na kojoj ništa nije raslo. Sada su tamo biljke. One se šire poput vaški na rani. Oblaci i kiše zabeleženi su uzduž Dininog polutara! Kiša, Moja Gospo! Oh, plemenita majko Muad'Diba, kao što je san brat smrti, tako je to kiša na Dininom polutaru. To je smrt za sve nas."

"Činimo ono što su nam Lijet-Kines i Muad'Dib lično odredili da činimo", pobunila se Alija. "Čemu sve ovo praznoverno blebetanje? Mi duboko poštujemo Liet-Kinesove reči, koji nam je poručio: 'Želim da vidim celu planetu uhvaćenu u mrežu zelenog rastinja.' Tako će i biti."

"A šta ćemo sa crvima i začinom?" upita Džesika.

"Uvek će biti nešto pustinje", reče Alija. "Crv će preživeti."

Ona laže, pomisli Džesika. Zašto laže?

"Pomozi nam, Majko Vlaze", zavapio je al-Fali.

Uz iznenadni doživljaj dvostruke vizije, Džesika je osetila kako joj je svest naglo skrenula, pokrenuta rečima starog Naiba. Očevidno, bio je to adab, zahtevajuće pamćenje koje se u čoveku samo od sebe javljalo. Došlo je bez ograničenja i držalo sva njena čula u nepokretnosti, dok se nauk prošlosti utiskivao u svest. Bila je potpuno uhvaćena u to, kao riba u mrežu. Pa ipak, osećala je zahtev tog pamćenja kao čovekov vrhunski trenutak, svaki majušni delić kao

mig stvaranja. Svaki element ove poučne memorije bio je stvaran, ali i nebitan u svojoj stalnoj promeni i znala je da nikada nije bila bliža doživljaju one predviđajuće moći koja je bila dosuđena njenom sinu.

Alija je lagala zato što je posednuta onim koji želi da uništi Atreide. Ona je, u sebi samoj, bila pravo uništenje. Dakle, Al-Fali je govorio istinu: peščani crvi su bili osuđeni na propast, sem ako se tok ekološkog preobražaja ne preinači.

U navali otkrovenja, Džesika je videla da su pokreti ljudi iz publike postali usporeni. Takođe je utvrdila i njihove uloge. Mogla je da izdvoji one kojima je bilo stavljeno u zadatak da se pobrinu da ona odavde ne iziđe živa! A prolaz između njih nalazio se u njenoj svesti kao da je bio ocrtan blistavom svetlošću - pometnja među njima, jedan od njih je klonuo i sapleo se o drugoga, a cela grupa se poremetila. Shvatila je, takođe, da je mogla da se izbavi iz ove Velike Dvorane, ali samo da bi pala u ruke drugih. Alija nije marila da li će da stvori jednog velikog mučenika. Ne - ono što ju je posednulo nije marilo.

Sada, u ovom zamrznutom času, Džesika je pronašla način kako da spase starog Naiba i pošalje ga kao glasnika. Prolaz kroz publiku ostajao je neizbrisivo čist. Kako je to bilo jednostavno? Oni su bili pajaci sa zabarikadiranim očima, a ramena su držali u položaju nepokretne odbrane. Svaki od tih stubova na ogromnom podu mogao se videti kao telo napdnuto atrofijom sa kojeg je mrtvo meso moglo da spadne i otkrije kostur. Njihova tela, njihova odeća i njihova lica dočaravala su pojedinačne paklove - usahle grudi skrivenih užasa; blistava kuka od dragulja postojala je zamena oklopa; usta su bila rasuđivanja puna zaplašanih apsoluta, a prizmične katedrale obrva pokazivale su uzvišena i religiozna osećanja koja su njihove slabine odricale.

Džesika je osetila raskidanje uobličavajućih sila koje su se odvajale od Arakisa. Al-Falijev glas prostrelio je njenu dušu, budeći zver iz njenih najdubljih slojeva.

Kroz jedan treptaj oka Džesika je prešla iz adaba u svet pokreta, ali ovaj svet je bio drugačiji od onog koji je gospodario njenom pažnjom samo sekund ranije.

Alija se taman spremala da progovori kad Džesika reče: "Tišina!"

Zatim nastavi: "Ima onih koji misle da sam se potpuno vratila Sestrinstvu. Ali od onog dana kada su Slobodnjaci meni i mom sinu poklonili život, ja sam Slobodnjak!" I ona posegnu za starim jezikom koji su razumeli samo oni u ovoj prostoriji koji su od njega mogli da imaju koristi: "Onsar akhaka zeliman aw maslumen." Pomogni svom bratu kada je u nevolji, bio on pravedan ili ne!

Njene reči su imale željeno dejstvo, jedva приметnu promenu rasporeda ljudi u prostoriji.

Ali Džesika je besno nastavila: "Ovaj Gadean al-Fali, pošten Slobodnjak, došao je ovamo da mi kaže ono što je trebalo drugi da mi otkriju. Neka niko ovo ne porekne! Ekološki preobražaj postao je stihija izvan naše kontrole!"

Nemušto odobravanje moglo se uočiti svuda u prostoriji.

"A moja kćer uživa u ovome!" reče Džesika. "Mektub almellah! Urezao si rane u moje meso i tamo zapisao solju! Zašto su Atreidi ovde zasnovali svoj dom? Zato što je Mohalata nama u prirodi. Za Atreide, vladavina je oduvek bila zaštitničko ortaštvo: Mohalata, kakvu su Slobodnjaci oduvek znali. A sada pogledajte nju!" Džesika je pokazala na Aliju. "Ona se usamljena cereka u noći, sanjareći o vlastitom zlu! Proizvodnja začina svešće se na nulu, ili, u najboljem slučaju, na mrvicu u odnosu na prethodni nivo! A kada glas o tome krene napolje..."

"Imaćemo u posedu najdragoceniji proizvod u vaseljeni!" povikala je Alija.

"Imaćemo u posedu pakao!" viknu Džesika pomamno.

I Alija prozbori najstarijim čakobsom, privatnim jezikom Atreida sa njegovim teškim glasovnim prekidima i coktanjem: "Sada, čuj ti mene, majko! Zar si mislila da unuka Barona Harkonena neće biti u stanju da pravilno oceni sve one živote koje si nabila u moju svest pre nego što sam bila i rođena? Kada sam se žestila zbog onoga što si mi učinila, trebalo je samo da se zapitam šta bi Baron uradio. I on mi je odgovorio! Shvati me, ti atreidska kučko! Odgovorio mi je!"

Džesika je čula ovu zlobu i potvrdu svojih slutnji. Izrod! Alija je bila sasvim obuzeta, posednuta tim cahueit zla, Baronom Vladimirom Harkonenom. U ovom trenutku, iz njenih usta govorio je Baron lično, ne hajući za ono što se otkrivalo. Želeo je da ona vidi

njegovu osvetu, želeo je da joj dG do znanja da ga nije moguće izbaciti.

Od mene se očekivalo da ostanem ovde bespomoćna u svom saznanju, pomisli Džesika. Sa tom mišlju, ona se ustremi putanjom koja joj se ukazala u adabu, povikavši: "Fedajkine, sledi me!"

Ispostavilo se da se u prostoriji nalazilo šest Fedajkina, od kojih se petorica probiše za njom.

24.

Kada sam slabiji od tebe, tražim od tebe slobodu jer je to u skladu sa tvojim principom; kada sam jači od tebe, oduzimam ti slobodu jer je to u skladu sa mojim principom.

Reči jednog starog filozofa (Pripisane izvesnom Luju Vejou od strane Hark al-Ada)

Leto se nagnuo kroz prikriveni izlaz sieča i ugledao omču litice koja se uzdizala iznad njegovog ograničenog vidika. Kasna popodnevna sunčeva svetlost bacala je duguljaste senke po vertikalnim brazdama litice. Jedan kosturasti leptir uletao je i izletao iz senke. Njegova paučinasta krila su naspram svetlosti ličila na providnu poderotinu. Kako je nežan ovaj leptir bio za jedno ovakvo mesto, pomisli on.

Neposredno ispred njega pružao se voćnjak kajsija sa decom koja su radila u njemu, skupljajući opale plodove. Iza voćnjaka nalazio se kanat. On i Ganima izmakli su svojim stražarima, izgubivši se u iznenadnoj gužvi pridolazećih radnika. Bilo je srazmerno lako šmugnuti niz ventilacionu cev do njenog spoja sa stepenicama koje su vodile do prikrivenog izlaza. Sada im je samo ostalo da se pomešaju sa ovom decom, prokrče sebi put do kanata i uskoče u tunel. Tamo su mogli da prođu pored ribe grabljivice koja je sprečavala peščanu pastrmku da umehurava plemensku vodu za navodnjavanje. Nijedan Slobodnjak još nije mogao da zamisli da bi se jedno ljudsko biće izložilo opasnosti slučajnog uranjanja u vodu.

On istupi iz zaštitnih hodnika. Litica koja se prižala s obe njegove strane, obrnula se u vodoravan položaj samim činom njegove kretnje.

Ganima je išla tik iza njega. Oboje su nosili male kotarice za voće istkane od začinskih vlakana, ali je svaka kotarica sadržavala zapečaćen zavežljaj: fremkit, maula pištolj, kris-nož... i novu odeću koju im je poslao Farad'n.

Ganima je sledila svoga brata do voćnjaka, gde se između sa

zaposlenom decom. Obrazine peščanog odela skrivale su sva lica. Oni su ovde bili samo još dva radnika više, ali ona je osetila da ovaj poduhvat odvlači njen život iz zaštitničkih okvira i znanih puteva. Kako je jednostavan bio taj korak, korak iz jedne opasnosti u drugu!

Ona nova odela u kotarici, koja im je Farad'n poslao, izražavala su namisao koju su oboje dobro razumeli. Ganima je označila ovo saznanje, izvezavši oboma njihovo geslo, 'Mi sudelujemo', čakobsa jezikom iznad jastrebove kreste na prsima.

Uskoro je trebalo da se spusti suton i tamo, s one strane kanata koji je omeđavao siečke obrađene površine, doći će posebna vrsta večeri kakvom je svega nekoliko mesta u vaseljeni moglo da se pohvali. Pojaviće se onaj mekano osvetljeni pustinjaški svet sa svojom postojanom osamljenošću, sa svojim prožimajućim osećanjem da svako stvorenje u njemu jeste usamljeno u jednoj novoj vaseljeni.

"Primećeni smo", prošapta Ganima, saginjući se u radu, pokraj svoga brata.

"Stražari?"

"Ne - ostali."

"Dobro."

"Moramo brzo da se uklonimo odavde", reče ona.

Leto se saglasio s ovim, udaljavajući se od litica kroz voćnjak. Razmišljao je mislima svog oca: U pustinji sve ostaje u pokretu ili propada. Tamo u daljini na pesku, mogao je da vidi Čuvara koji je svojim štrčanjem opominjao da se treba kretati. Stene su počivale nepokretne i ukočene u svojoj budnoj zagonetnosti, venući iz godine u godinu izložene pogubnom udaru vetrom nošenog peska. Jednog dana Čuvar će postati pesak.

Dok su se približavali kanatu čuli su muziku koja je dolazila od visokog ulaza u sieč. Bila je to jedna slobodnjačka grupa starog kova - dvorupa flauta, daire, timpani napravljeni od začinsko plastičnih bubnjeva sa kožom zategnutom preko jednog kraja. Niko se nije zapitao koja je to životinja na ovoj planeti od koje se dobija ovoliko kože.

Stilgar će se setiti šta sam mu ispričao o onom procepu u Čuvaru, pomisli Leto. Doći će po mraku, kada bude suviše kasno - i tada će

saznati.

Sada su već bili kod kanata. Skliznuli su u otvoren tunel i spustili se lestvama koje su služile za nadziranje do ispupčene ivice. U kanatu je bilo mračno, vlažno i hladno i oni su mogli da čuju pljuskanje ribe grabljivice. Bilo koja peščana pastrmka koja bi pokušala da ukrade vodu doživela bi da ova riba napadne njenu vodom omekšanu unutrašnju opnu. Ljudi su, takođe, morali da budu obazrivi sa njom.

"Oprezno", reče Leto, pomerajući se duž klizave ivice. Privezao je svoje pamćenje za vremena i mesta koja njegovo telo nikada nije zapamtilo. Ganima ga je sledila.

Na kraju kanata oni se svukoše i navukoše novu odeću. Ostavili su stara slobodnjačka odela za sobom, ispeli se napolje sledećim tunelom koji je služio za nadziranje, uspuzali se na jednu dinu i skotrljali se na drugu stranu. Tamo su seli zaklonjeni od sieča, pripasali maula pištolje i kris-noževе i namakli fremkit zavežljaje na ramena. Više nisu mogli da čuju muziku.

Leto se podigao i zakoračio udolinom između dina.

Ganima pođe njegovim stopama, krećući se uvežbanom neritmičnom smirenošću preko otvorenog peska.

Saginjali su se nadomak vrha svake dine i puzali preko njega dok se ne bi našli u zaklonu druge strane gde su zastajali i pogledavali unazad, tragajući za poterom. Do trenutka kada su dospeli do prvih stena nijedan progonilac se nije ukazao na pustinjskom pesku.

Zaobišli su Čuvara držeći se senki stena i popeli se na jedan greben koji je gledao na pustinju. Boje su treperile tamo, u daljini na bledu. Tamneći vazduh sadržavao je lomnost finog kristala. Predeo koji se nudio njihovom pogledu bio je nemilosrdan, nigde se nije prekidao - u njemu nije bilo nikakvih kolebanja. Pogled se nije zaustavljao ni na jednom jedinom mestu u svom istraživačkom letu kroz ovo neizmerno prostranstvo.

Ovo je horizont večnosti, pomisli Leto.

Ganima čučnu pored brata, razmišljajući: Napad će ubrzo doći. Oslušivala je i najmanji zvuk. Celo njeno telo pretvorilo se u jedinstveno osećanje napetog ispitivanja.

Leto je bio podjednako napregnut. Spoznao je u ovom času

vrhunac sve one obučenosti koja je pripadala životima u kojima je on tako prisno sudelovao. U ovoj divljini razvijalo se pouzdanje u čula, u sva čula. Život je postajao riznica nagomilanih opažanja, od kojih je svako bilo vezano samo za problem trenutnog opstanka.

Ganima se popela na stenu i stala da kroz jedan prorez posmatra put koji su prevalili do ovog mesta. Bezbednost sieča činila se vekom daleko; gomila nemog stenja koja se pomaljala iz braonpurpurne udaljenosti, prašinom zamagljenih ivica po obodu gde su poslednji sunčevi zraci bacali svoje srebrnaste pruge. Potere još nije bilo na vidiku. Vratila se do mesta na kome se nalazio Leto.

"Biće to neka grabljiva zver", reče Leto. "Prema mom trećem proračunu."

"Mislim da si suviše rano prestao da proračunavaš", reče Ganima. "Biće više nego jedna životinja. Kuća Korino naučila je da ne stavlja sve svoje nade u jednu vreću."

Leto je klimnuo glavom u znak saglasnosti.

Njegov um se, iznenada, osetio teškim od onog mnoštva života koji su mu pribavljali različitost: svi ti životi, njegovi još pre rođenja. Bio je zasićen življenjem i želeo je da pobegne od vlastite svesti. Unutrašnji svet bio je opasna zver koja je mogla da ga proždere.

Nemirno se pridigao, a zatim se popeo do onog proreza koji je Ganima prethodno koristila i zagledao se u stenje sieča. Tamo pozadi, podno litica, mogao je da vidi kako kanat povlači liniju između života i smrti. Na rubu oaze mogao je da uoči kamilju žalfiju, lukovice, glavoč, paperja, divlju lucerku. U poslednjim treptajima svetlosti uspeo je da razazna ptičje kljuvanje u lucerki. Udaljene zrnaste rese mreškale su se pod udarima vetra koji je dovlačio senke što su se nadvijale upravo nad voćnjakom. Ovaj pokret mu se urezao u svest, i on vide da senke u svom nepostojanom obliku skrivaju jednu veću promenu, a ta veća promena otvara put za nastanak varljivih duga srebrnasto-prašnjavog neba.

Šta li će se dogoditi ovde? zapitao se.

A znao je da će to biti ili smrt ili igra smrti, čiji će on biti predmet. Ganima je bila ona koja će se vratiti, uverena u stvarnost smrti viđene vlastitim očima tako da će, pod uticajem duboke, prisilne hipnoze, iskreno izvesti da je njen brat, zaista, bio ubijen.

Nepoznanice ovog mesta mu nisu dale mira. Pomislio je kako bi lako bilo podleći zahtevu za predviđanjem, izložiti se opasnosti otiskivanja sopstvene svesti u nepromenjivu, apsolutnu budućnost. Ona mala vizija iz njegovog sna bila je, međutim, dovoljno rđava. Bio je svestan da nema smelosti da se upusti u neku veću viziju.

Vratio se do mesta na kome je stajala Ganima.

"Još nema potere", reče on.

"Životinje koje su poslali na nas će biti velike", reče Ganima. "Možda ćemo imati vremena da ih vidimo kako dolaze."

"Ne ukoliko dođu noću."

"Uskoro će da padne mrak", reče ona.

"Da. Vreme je da se spustimo u naše mesto." Pokazao je rukom na stene koje su se nalazile sa leve strane i ispod njih, a u čijem je bazaltu pesak, nošen vetrom, projeo sićušnu pukotinu. Bila je dovoljno široka da propusti njih, ali dovoljno mala da zadrži krupnija stvorenja. Leto je u sebi osetio otpor protiv odlaska dole, ali je znao da se to mora učiniti. To je bilo mesto koje je naznačio Stilgaru.

"Oni mogu stvarno da nas ubiju", reče on.

"Ovo je prilika koju nismo smeli da propustimo", reče ona. "Dugujemo to našem ocu."

"Nemam ništa protiv."

Pomislio je: Ovo je ispravan put; činimo ispravnu stvar. Nije znao koliko je opasno biti ispravan u ovoj vasseljeni. Njihov opstanak je, u ovom času, zahtevao snagu, pripremljenost i shvatanja ograničenosti u svakom trenutku. Slobodnjački načini bili su njihovo najjače oružje, a znanje Bene Geserita snaga koju su čuvali u rezervi. Oboje su, u ovom trenutku, razmišljali kao Atreidi - obučeni ratni veterani, koji nisu imali nijedno drugo odbrambeno sredstvo osim slobodnjačke veštine koja čak nije bila ni nagoveštena u njihovim dečjim telima i njihovoj svečanoj odeći.

Leto je dodirnuo balčak kris-noža sa otrovnim vrhom koji mu je visio za pojasom. Ganima je nesvesno učinila isti pokret.

"Hoćemo li da kremeno dole?" upita Ganima. Izgovarajući ovo, opazila je dole, daleko od njih, nekakvu kretnju, jedva primetan pokret koji je zbog razdaljine delovao manje preteći. Njena nepokretnost je kod Leta probudila oprez i pre no što je uspela da

izusti upozorenje.

"Tigrovi", reče on.

"Laza tigrovi", ispravila ga je.

"Oni nas vide", reče on.

"Biće bolje da požurimo", reče ona. "Maula pištolj ni u kom slučaju ne može da zdrži ta stvorenja. Oni su svakako dobro istrenirani za ovo."

"Njima upravlja neko ljudsko biće koje se nalazi negde u okolini", reče on, krenuvši prvi, brzim, krupnim korakom niz stene prema levoj strani.

Ganima se složila, sli je to zadržala za sebe, štedeći snagu. Negde u blizini nalazilo se neko ljudsko biće. Ovim tigrovima, sve dok ne kucne čas, nije se moglo dozvoliti da slobodno trče.

Tigrovi su se hitro kretali u zamirućoj svetlosti dana, skačući sa stene na stenu. To su bile životinje koje su se oslanjale na oči, a uskoro je trebalo da padne noć, vreme onih koji su se bolje služili ušima. Sa Čuvarevih stena doprlo je zvonko javljanje noćne ptice naglašavajući menu. Noćna stvorenja već su počela da se tiskaju po tmimi nagriženih pukotina.

Blizanci koji su trčali i dalje su mogli da vide tigrove. Životinje su se silovito približavale odajući utisak okrutne sigurnosti kojom im je svaki pokret odisao.

Leto je osetio da je izabrao ovo mesto da bi se oslobodio sopstvene duše. Trčao je u dubokom uverenju da on i Ganima mogu, na vreme, da stignu do njihovog proreza, ali je neprestano bacao pogled preko ramena, opčinjen dolazećim zverima.

Jedno spoticanje i gotovi smo, pomislio je.

Ova pomisao smanjila je sigurnost njegovog uverenja i on potrča još brže.

25.

Vi Bene Geserit nazivate svoju delatnost Panoplie Profetike 'Naukom Religije'. Vrlo dobro. Ja, tragalac za jednom drugom vrstom naučnika, smatram da je to prikladna definicija. Vi, zbilja, izgrađujete sopstvene mitove, ali to čine sva društva. Vas, međutim, moram da upozorim. Vi se ponašate kao što su se ponašali drugi zavedeni naučnici. Vaša dela otkrivaju da želite nešto što oduzmete (lišite) životu. Vreme je da vas podsetim na nešto što tako često ispovedate: ne može se imati nijedna stvar bez njene suprotnosti.

Propovednik iz Arakena: Poruka Sestrinstvu

Neposredno pred svitanje, Džesika je nepomično sedela na jednoj pohabanoj ponjavi izrađenoj od začinske tkanine. Oko nje se videlo golo stenje starog i siromašnog sieča, jedne od onih prvobitnih naseobina. Nalazila se ispod ruba Crvenog useka i bila zaklonjena od zapadnih vetrova iz pustinje. Al-Fali i njegova braća su je doveli ovamo; sada su svi zajedno iščekivali vesti od Stilgara. Fedajkini su se, međutim, držali krajnje predostrožno u razgovoru. Stilgar nije smeo da dozna mesto njihovog boravka.

Fedajkini su već znali da se nalaze pod procQs-verbal, zvaničnom izveštaju o zločinima protiv Carstva. Alija je pribegla optužbi da je njena majka potčinjena neprijatelju države, iako se Sestrinstvo nigde nije izričito pominjalo. Osiona, tiranska priroda Alijine vlasti je, ipak, izišla na videlo i njeno ubeđenje da gospodareći Sveštenstvom gospodari i Slobodnjacima trebalo je da izdrži probu.

Džesikina poruka Stilgaru bila je neposredna i jednostavna: "Moja kćer je posednuta i mora se podvrći sudskom postupku."

Strahovi, doduše, uništavaju vrline, i već je bilo poznato da bi neki Slobodnjaci više voleli da ne veruju u ovu optužbu. Njihovi pokušaji da optužbu iskoriste kao putnu ispravu prouzrokovali su, tokom noći, dve bitke, ali su ornitopteri koje su al-Falijevi ljudi oteli doveli begunce u ovo nepouzdanu utočište: Sieč Crveni usek. Vesti su se odavde razasijale Fedajkinima, ali je njih na Arakisu preostalo manje

od dve stotine. Ostali su bili razmešteni širom Carstva.

Razmišljajući o ovim činjenicama, Džesika se pitala da li je, možda, prispela na mesto svoje smrti. Neki među Fedajkinima su verovali u to, ali komandosi smrti su ovo sasvim lako prihvatili. Al-Fali se samo iscerio kada su neki od njegovih mladih ljudi glasno izrazili svoje bojazni.

"Kada Bog jednom biću odredi da umre na naročitom mestu, on učini da to biće poželi da se uputi na to mesto", govorio je stari Naib.

Zakrpljene zavese na ulazu u njene odaje zašuštaše; al-Fali uđe. Starčevo uzano, vetrom opaljeno lice izgledalo je zgrčeno, a oči grozničave. Bilo je očigledno da nije otpočnuo.

"Neko dolazi", reče on.

"Od Stilgara?"

"Možda." Spustio je oči i skrenuo pogled udesno po ugledu na stare Slobodnjake koji su donosili rđave vesti.

"O čemu je reč?" upita Džesika odlučno.

"Dobili smo obaveštenje iz Tabra da vaši unuci nisu tamo." Govorio je ne gledajući u nju.

"Alija..."

"Bila je naredila da se blizanci stave pod njen nadzor, ali Sieč Tabr javlja da se deca ne nalaze tamo. To je sve što znamo."

"Stilgar ih je poslao u pustinju", reče Džesika.

"Moguće, no poznato nam je da je tragao za njima čitavu noć. Možda je to bilo njegovo lukavstvo..."

"To nije Stilgarov stil", reče ona i posmisli: Sem ako ga blizanci nisu naveli na to. Ali ni to nije izgledalo verovatno. Čudila se u sebi: nije imala osećanje panike koje bi trebalo suzbiti, a njena strahovanja za blizance bila su ublažena onim što je Ganima obelodanila. Podigla je pogled prema al-Faliju i otkrila da je ovaj pručava sa sažaljenjem u očima. Rekla je: "Otišli su u pustinju po svojoj volji."

"Sami? Ono dvoje dece!"

Nije marila da objasni da je 'ono dvoje dece' verovatno znalo više o opstanku u pustinji od većine živih Slobodnjaka. Njene misli su, umesto toga, bile uperene na Letovo čudno ponašanje kada ju je nagovarao da dozvoli da je odstrane. Ona je pokušala da sećanje na

to ostavi po strani, ali je ovaj trenutak zahtevao drukčije. Kazao je da će ona prepoznati trenutak kad treba da ga poslušaju.

"Glasnik bi, do sada, trebalo da je u sieču", reče al-Fali. "Dovešću vam ga." Nestao je kroz zakrpljenu zavesu.

Džesika je piljila u zavesu. Bila je to crvena tkanina od začinskih vlakana, ali su zakrpe bile plave boje. Prema priči, ovaj sieč je odbio da izvlači korist od Muad'Dibove religije, izazivajući neprijateljstvo Alijinog Sveštenstva. Ovi ljudi su uložili svoj imetak u plan uzgajanja pasa velikih poput ponija, pasa uzdignutih do stepena inteligencije čuvara dece. Psi su listom uginuli. Neko je rekao da su otrovani i krivica je pala na Sveštenike.

Zatresla je glavom da odagna ove misli, prepoznajući njihovu suštinu: gafla, odvratanje pažnje.

Gde li su ta deca otišla? Do Jakarutua? Imala su nekakav plan. Pokušali su da me pouče do one mere do koje su pomislili da sam spremna da prihvatim, prisećala se. A kada su dospeli do granica onako kako su ih oni videli, Leto joj je naredio da poslušaju.

On je njoj naredio!

Leto je pogodio šta se sa Alijom događa: toliko je bilo očigledno. Oboje blizanaca pominjalo je tetkinu 'nevolju', čak i kada ju je branila. Alija je igrala na kartu pravnosti svog položaja u Namesništvu. Traženje da se blizanci stave pod nadzor potvrđivalo je ovu pretpostavku. Džesika oseti kako joj promukao smeh potresa grudi. Časna Majka Gaius Helen Mohijam volela je da objašnjava ovu naročitu grešku svojoj učenici, Džesiki: 'Ako usredsrediš svest isključivo na svoju ispravnost, tada prizivaš protivničke snage da te smlave. To je uobičajena greška. Čak i ja, tvoja učiteljica, sam je napravila.

"A čak i ja, tvoja učenica, sam je napravila", prošapta Džesika.

Začula je šuštanje tkanine u hodniku iza zavesu. Uđoše dva mlada Slobodnjaka, deo pratnje koju su prikupili tokom noći. Ova dvojica su, očito, osećali strahopoštovanje u prisustvu Muad'Dibove majke. Džesika ih je potpuno prozirala: bili su to ljudi koji ne razmišljaju, a vezuju se za bilo koju zamislivu silu zarad identiteta koji im ona pridaje. Bez odbleska koji je dolazio od nje, oni su bili prazni. Stoga su bili opasni.

"Al-Fali je poslao najpre nas da vas pripremimo", reče jedan od mladih Slobodnjaka.

Džesika je osetila iznenadno skupljanje teskobe u grudima, ali joj je glas zadržao mirnoću. "Pripremite za šta?"

"Stilgar je poslao Dankana Ajdaha kao poklisara."

Džesika nesvesno navuče svoju aba kapuljaču preko kose. Dankan? Ali, on je bio Alijino oruđe.

Slobodnjak koji je govorio istupi pola koraka napred. "Ajdaho kaže da je došao da vas odvede na bezbedno mesto, ali al-Fali ne vidi kako je to moguće?"

"To izgleda, zaista, odveć čudno?" reče Džesika. "Ali u našoj vaseljeni postoje i čudnije stvari. Dovedite ga."

Njih dvojica se zgledaše, ali poslušашe, odlazeći u takvoj žurbi da su napravili još jednu poderotinu na ionako pohabanoj zavesi.

Neposredno zatim, Ajdaho je kročio kroz zavesu praćen onom dvojicom Slobodnjaka i al-Falijem koji su činili zaštitnicu. Ovaj poslednji držao je ruku na svom kris-nožu. Ajdaho je delovao staloženo. Imao je na sebi prigodnu odeću stražara Kuće Atreida, uniformu koja se malo izmenila za više od četrnaest vekova. Arakis je stari bodež od plastičnog čelika sa zlatnom drškom zamenio kris-nožem, ali to je bilo nevažno.

"Rečeno mi je da želiš da mi pomogneš", reče Džesika.

"Ma koliko to, možda, čudno izgledalo", reče on.

"A zar te Alija nije poslala da me smakneš?" upitala ga je.

Blago izvijanje njegovih crnih obrva bio je jedini trag iznenađenosti. Mnogopljoštičaste tleilaksinske oči nastavile su da zure u nju sa blistavom žestinom. "Takva su bila njena naređenja", reče on.

Al-Falijeva zglavak koji je počivao na dršci kris-noža poblede, ali ga on nije izvukao.

"Provela sam dobar deo noći razmišljajući o greškama koje sam učinila u odnosu na svoju kćer", reče ona.

"Bilo ih je mnogo", složio se Ajdaho, "a ja sam učestvovao u većini."

Sada je opazila da mu mišići vilice podrhtavaju.

"Bilo je lako slušati rasprave koje su nas skrenule s pravog puta",

reče Džesika. "Želela sam da odem sa ovog mesta... Ti... ti... si želeo jednu devojkicu koju si video kao mlađu verziju mene."

Ćutke je ovo prihvatio.

"Gde su moji unučići?" upita ona glasom koji je postajao opor.

Trepnuo je očima. Zatim reče: "Stilgar veruje da su oni otišli u pustinju da bi se sakrili. Možda su shvatili da se približava presudni obrt."

Džesika je uputila pogled al-Faliju, koji klimnu glavom u znak priznanja da je ona ovo predvidela.

"Šta radi Alija?" upita Džesika.

"Izlaže se opasnosti izazivanja građanskog rata", reče on.

"Veruješ li da će doći do toga?"

Ajdaho je slegnuo ramenima. "Verovatno neće. Ovo su pitomija vremena. Većina ljudi je voljna da sluša lakrdijaške prepirke."

"Slažem se", reče ona. "Vrlo dobro, a šta je sa mojim unučićima?"

"Stilgar će ih pronaći - ako..."

"Da, razmem." To je, dakle, zaista zavisilo od Gurnija Haleka. Okrenula se i pogledala prema kamenom zidu na levoj strani. "Alija je sada čvrsto šćepala vlast." Vratila je pogled na Ajdaha. "Shvataš? Vlast se upotrebljava kada se drži lako. Zgrabiti je suviše snažno znači biti obuzet vlašću i tako postati njena žrtva."

"Baš kao što mi je moj Vojvoda uvek govorio", reče Ajdaho.

Džesika je nekako bila sigurna da on misli na starijeg Leta, a ne na Pola. Upitala je: "Gde treba da budem odvedena u ovoj... akciji smaknuća?"

Ajdaho je odozgo piljio u nju kao da je pokušavao da vidi kroz senke koje je stvarala kapuljača.

Al-Fali istupi napred: "Moja Gospo, ne mislite ozbiljno..."

"Zar nemam pravo da odlučujem o vlastitoj sudbini", upita Džesika.

"Ali ovo..." Al-Fali pokaza glavom prema Ajdahu.

"Ovo je bio moj odani stražar pre nego što se Alija rodila", reče Džesika. "Pre nego što je poginuo spasavajući život mom sinu i meni. Mi Atreidi smo uvek poštovali određene obaveze."

"Dakle, poći ćete sa mnom?" upita Ajdaho.

"Gde misliš da je odvedeš?" upita al-Fali.

"Najbolje je da ne znaš", reče Džesika.

Al-Fali se smrkao ali je ostao kao zaliven. Njegovo lice je odavalo neodlučnost; razumevanje mudrosti u njenim rečima, ali i nesigurnu sumnju u Ajdahovu pouzdanost.

"Šta ćemo sa Fejdakinima koji su mi pomogli?" upita Džesika.

"Imaće Stilgarovu naklonost ukoliko mogu da stignu do Tabra", reče Ajdaho. Džesika stade naspram al-Falija: "Naređujem ti da odeš tamo, moj prijatelju. Stilgar može da iskoristi Fajdekine u potrazi za mojim unucima."

Stari Naib je oborio pogled: "Kako Muad'Dibova majka zapoveda."

On se još pokorava Polu, pomisli ona.

"Trebalo bi da, što pre, izmaknemo odavde", reče Ajdaho. "Pretraživanje će sigurno uključiti i ovo mesto i to ubrzo."

Džesika se zanjha napred i podiže se sa onom gipkom ljupkošću koja nikada potpuno ne iščili iz jedne Bene Gaserit, čak i kada osećaju more starosti. A ona se u ovom času osetila starom posle noći bežanja. Čak i dok se kretala, um joj je ostajao prikovan za onaj čudnovat razgovor sa njenim unukom. Kakva mu je zapravo bila namera? Zatresla je glavom, prikrivajući taj pokret doterivanjem kapuljače. Bilo je lako pasti u zamku potcenjivanja Leta. Život sa običnom decom uslovljavao je pogrešan sud o nasleđu koje su blizanci imali.

Pažnju joj je skrenuo Ajdahov telesni stav. Stajao je u opuštenoj pripravnosti za odbranu od nasilja, s jednim stopalom napred, u položaju kojem ga je ona lično naučila. Ošinula je pogledom dva mlada Slobodnjaka i al-Falija. Sumnje su još opsedale starog slobodnjačkog Naiba i dvojica mladića su to osećala.

"Poveravam ovom čoveku svoj život", reče ona, obraćajući se al-Faliju. "I to nije prvi put."

"Moja Gospo", usprotivio se al-Fali. "To je samo..." Prostrelio je očima Ajdaha. "On je Koan-Tinin suprug!"

"A vaspitali smo ga moj Vojvoda i ja", reče ona.

"Ali on je gola!" Ove reči su se otrgle al-Faliju.

"Gola mog sina", podsetila ga je.

Bilo je to previše za jednog bivšeg Fedajkina koji se

svojevremeno zakleo da će podržavati Muad'Diba do smrti. Uzdahnuo je i mahnuo dvojici mladića da razgrnu zavesu.

Džesika prođe kroz nju, a Ajdaho za njom. Na izlazu ona se okrete i reče al-Faliju: "Otići ćete Stilgaru. Njemu se može verovati."

"Da..." Još je razaznavala sumnje u starčevom glasu.

Ajdaho joj dotače rame. "Trebalo bi smesta da krenemo. Postoji li nešto što želite da ponese?"

"Jedino zdrav razum", reče ona.

"Zašto? Plašite li se da činite grešku?"

Podigla je pogled prema njemu. "Bio si uvek najbolji pilot toptera u našoj službi, Dankane."

Ovo ga nije razveselilo. Koraknuo je ispred nje, a zatim hitro krenuo vraćajući se putem kojim je došao. Al-Fali je sledio Džesiku u stopu. "Kako ste znali da je stigao topterom?"

"Ne nosi pustinjsko odelo", reče Džesika.

Al-Fali je bio postićen ovako očiglednim opažanjem. Ipak, nije ga bilo lako ućutkati. "Naš glasnik ga je doveo ovamo pravo od Stilgara. Mogli su da budu viđeni."

"Jesu li vas videli, Dankane?" upita Džesika Ajdaha s leđa.

"Znate vi vrlo dobro", reče on. "Leteli smo niže od vrhova dina."

Skrenuli su u jedan bočni prolaz koji je spiralnim stepenicama vodio naniže, izbivši na kraju u otvorenu prostoriju dobro osvetljenu sjajnim kuglama postavljenim visoko u mrkoj steni. Jedan jedini ornitopter počivao je naspram daljeg zida, šćućuren poput kakvog insekta koji se sprema da poleti. Zid je naravno bio napravljen od veštačke stene i predstavljao je u stvari - izlazna vrata u pustinju. Bez obzira na svoje siromaštvo, ovaj sieč je ipak sačuvao sredstva tajnosti i pokretljivosti.

Ajdaho je otvorio vrata ornitoptera i pomogao joj da se smesti u desno sedište. Promičući pokraj njega opazila je grašku znoja na njegovom čelu na mestu na kome je jedan pramen crne jareće kose ležao razbarušen. Sasvim spontano, Džesikin svest ispuni sećanje na tu glavu iz koje je šikljala krv u metežu bučne pećine. Čelična neosetljivost tleilaških očiju povratila ju je iz prisećanja. Ništa više nije bilo onakvo kakvo je izgledalo. Ona uze da pričvršćuje svoj sigurnosni pojas.

"Prošlo je dugo vremena otkada si me vozio", reče ona.

"Dugo i daleko vreme", reče on. Već je proveravao komande.

Al-Fali i dva mlada Slobodnjaka čekali su pored komandnih uređaja za lažni zid, pripravnici da ga otvore.

"Misliš li da gajim sumnje prema tebi?" upita Džesika Ajdaha blagim glasom.

Ajdaho je zadržao pažnju na jednom instrumentu, uključio pogone i pogledom ispratio pomeranje igle. Osmeh mu je dotakao usne. Bila je to brza i opora mena u njegovim oštrim crtama koja je nestala isto onako naglo kao što se i pojavila.

"Ja sam još Atreid", reče Džesika. "Alija nije."

"Ne bojte se", reče on hrapavim glasom. "Još služim Atreide."

"Alija više nije Atreid", ponovila je Džesika.

"Ne morate da me podsećate!" zarežao je. "A sada učutite i pustite me da na miru pokrenem ovu stvarčicu."

Očaj u njegovom glasu bio je potpuno neočekivan, u neskladu sa Ajdahom kakvog je poznavala. Obuzdavajući obnovljeno osećanje straha, Džesika upita: "Gde smo se uputili, Dankane? Sada mi to možeš reći."

Ali on samo klimnu glavom al-Faliju i lažni zid se rasklopi otkrivajući blistavu srebrnastu sunčevu svetlost. Ornitopter iskoči napolje i poskoči uvis, uz naporno lupanje krila i grmljavinu mlaznih motora i oni stadoše da se uspinju u prazno nebo. Ajdaho je odredio jugozapadni kurs prema Sahaja Grebenu koji se mogao nazreti kao tamna linija u pesku.

On reče: "Nemojte surovo da sudite o meni, Moja Gospo."

"Nisam surovo sudila o tebi još od one noći kada si pijan od začinskog piva urlajući došao u našu arakensku Veliku Dvoranu", reče ona. No njegove reči osvežiše njene sumnje i ona utonu u opuštenu pripravnost potpune prana-bindu, odbrane.

"Dobro se sećam te noći", reče on. "Bio sam vrlo mlad... neiskusna."

"Ali najbolji majstor mačevanja u pratnji mog Vojvode."

"Nije baš tako, Moja Gospo. Gurni je mogao da me nadbije u šest od deset puta." Okrznuo ju je pogledom. "Gde je Gurni?"

"Ispunjava moju zapovest."

Zavrteo je glavom.

"Da li ti znaš gde smo krenuli?" upita ona.

"Da, Moja Gospo."

"Onda mi reci."

"U redu. Obećao sam da ću skovati verodostojnu zaveru protiv Kuće Atreida. Postoji, zaista, samo jedan način da se to uradi." Pritisnuo je jedno dugme na komandnom upravljaču i čaurni zatvarači iskočiše iz Džesikinog sedišta i omotaše je neprobojnom mekotom, ostavljajući joj samo glavu na videlu. "Vodim vas na Salusu Sekundus", reče on. "Kod Farad'na."

U strašnom, neobuzdanom grču, Džesika se oduprla zatvaračima, osetila kako se stežu, a zatim olabavljaju kada se opustila, ali tek pošto je napipala smrtonosnu siga žicu skrivenu u zaštitnoj oblozi.

"Osigurač siga žice je otkopčan", reče on, ne gledajući je. "Oh, ne pokušavajte da upotrebite Glas protiv mene. Prošao sam sito i rešeto od onih dana kada ste na taj način mogli da utičete na mene." Bacio je pogled na nju. "Tleilaksi su me naoružali protiv takvih smicalica."

"Ti se pokoravaš Aliji", reče Džesika, "a ona..."

"Ne Aliji", reče on. "Mi ispunjavamo Propovednikove zapovesti. On želi da vi podučite Farad'na kao što ste nekad podučili... Pola."

Džesika je utonula u ledenu tišinu, prisećajući se Letovih reči da će se suočiti sa jednim zanimljivim učenikom. Najzad prozbori: "Taj Propovednik - je li on moj sin?"

Izgledalo je kao da Ajdahov glas dopire iz ogromne udaljenosti: "Želeo bih da to znam."

26.

Vaseljena je upravo tamo; to je jedini način na koji Fedajkin može da je posmatra i da ostane godpodar svojih čula. Vaseljena niti pretniti obećava. Ona sadrži stvari koje su izvan naše vlasti: pad meteora, erupciju začinskog mehura, starenje i umiranje. To su stvarnosti ove vasseljene koje se moraju sagledati bez obzira na to šta vi osećali prema njima. Takve stvarnosti ne možete izbeći rečima. One će vas se dokopati na svoj nem način i tada, tada ćete razumeti šta se misli pod 'život i smrt'. Razumevši ovo bićete ispunjeni radošću.

Muad'Dib svojim Fedajkinima

"I to su stvari koje smo pokrenuli", reče Vensicija. "Te stvari su urađene za tvoje dobro."

Farad'n je ostao nepokretan, sedeći preko puta svoje majke u njenoj jutarnjoj sobi. Sunčeva zlatasta svetlost dopirala mu je iza leđa bacajući njegovu senku na pod prekriven belim tepihom. Svetlost koja se odbijala od zida iza njegove majke ocrtavala je sjajan krug oko njene kose. Nosila je uobičajenu belu odeždu opervaženu zlatom - spomen na kraljevske dane. Njeno srcasto lice izgledalo je staloženo, ali je on znao da ona motri svaki njegov pokret. Osetio je prazninu u stomaku iako je upravo došao sa doručka.

"Ne odobravaš?" upita Vensicia.

"Šta ima tu da se odobri?" upita on.

"Pa... što smo sve do sada krili to od tebe?"

"Ah, to." Proučavao je majku, pokušavajući da razmišlja o složenosti svog položaja u ovom slučaju. No njegova misao se vrzmala samo oko onoga što je nedavno opazio, da je Tiekantik više ne zove 'Moja Princeza'. Kako ju je onda zvao? Kraljica majka?

Otkud mi ovo osećanje gubitka? pitao se u čuđenju. Šta to gubim? Odgovor je bio očigledan: gubio je svoje bezbrižne dane, vreme za ona umna traganja koja su ga toliko privlačila. Ako zavera

koju mu je majka izložila omane, ta zadovoljstva će biti zauvek izgubljena. Nove odgovornosti bi zaposele njegovu pažnju. Otkrio je da ga ovo duboko vređa. Kako su se usudili da tako slobodno raspolažu njegovim vremenom? A nisu čak ni zatražili njegovo mišljenje!

"Na videlo s tim", reče njegova majka. "Nešto nije u redu."

"Šta ako ovaj plan propadne?" upitao je, izrekavši prvu stvar koja mu je pala na pamet.

"Kako može da propadne?"

"Ne znam... Svaki plan može da propadne. Kakva je uloga Ajdaha u svemu ovom?"

"Ajdaho? Zašto te zanima... Oh, da - onaj mistični druškan koga je Tiek doveo ovamo ne posavetovavši se sa mnom. To mu je bila greška. Taj mističar je govorio o Ajdahu, zar ne?"

Bila je to nezgrapna laž sa njene strane i Farad'n uhvati sebe kako začuđeno zuri u svoju majku. Znala je za Propovednika od početka!

"To je stoga što nikada nisam video nijednog голу", reče on.

Prihvatila je ovo i rekla: "Čuvamo Ajdaha za nešto važno."

Farad'n se ćutke ujeo za gornju usnu.

Vensicija zateče sebe kako misli na njegovog pokojnog oca. Dalak je umeo da bude ovakav s vremena na vreme, veoma povučen u sebe i zamršen, teško čitljiv. Dalak je, setila se, bio u srodstvu sa Grofom Hazimirom Fenringom a i u jednom i u drugom postojalo je nešto od dendija i fanatika u isto vreme. Da li će i Farad'n slediti istu stazu? Počinjala je da se kaje što je naterala Tieka da mladića uvede u arakensku religiju. Ko je znao na šta je to moglo da iziđe?

"Kako te Tiek sada zove?" upita Farad'n.

"U čemu je stvar?" Bila je zapanjena ovim obrtom.

"Primetio sam da te više ne zove 'Moja Princeza'."

Kako je samo pomnjev, pomisli ona, čudeći se što ju je ovo ispunilo nemirom. Da li pomišlja da sam uzela Tieka za ljubavnika? Besmislica, to ni u kom slučaju ne bi imalo značaja. Otkud onda ovo pitanje?

"Zove me 'Moja Gospa'", reče ona.

"Zašto?"

"Zato što je takav običaj u svim Velikim Kućama."

Uključujući tu i Atreide, pade mu na pamet.

"Manje nagoveštavaj u slučaju da neko prisluškuje", objasnila je. "Moglo bi da se pomisli da smo odustali od naših zakonitih težnji."

"Ko bi bio toliko glup?" upitao je.

Napućila je usne i rešila da se ne kači oko ovoga. U pitanju je bila malenkost, ali velike borbe bile su sazdate od mnoštva malenkosti.

"Gospa Džesika nije trebalo da napušta Kaladan", reče on.

Naglo je trgla glavu. Šta je sad ovo? Njegov um je leteo tamo-amo kao pomahnitao! Ona reče: "Šta hoćeš da kažeš?"

"Nije trebalo da se vraća na Arakis", reče on. "To je pogrešna strategija. Da se čovek začudi. Bilo bi mnogo bolje da je udesila da je njeni unuci posete na Kaladanu."

U pravu je, pomislila je poražena činjenicom da joj to nikada nije palo na pamet. Tiek bi odmah morao to da ispita. Ponovo je zavrtela glavom. Ne! Šta je to Farad'n pričao? Morao je znati da Sveštenstvo nikada ne bi izložilo oboje blizanaca opasnosti putovanja svemirom.

Rekla mu je to.

"Je li u pitanju Sveštenstvo ili Gospa Alija?" zapitao je zapažajući da su se njene misli stekle tamo gde je on želeo. Otkrio je da ga uveseljava ovo novo pridavanje značaja njegovoj ličnosti, ove igre uma upotrebljive u političkom spletkarenju. Prošlo je mnogo vremena otkada ga je um njegove majke poslednji put zainteresovao. Bilo je isuviše lako izići s njom na kraj.

"Misliš li da Alija želi svu vlast za sebe?" upitala je Vensicija.

Odvratio je pogled sa nje. Naravno da je Alija želela vlast za sebe! Svi izveštaji sa te uklete planete govorili su tome u prilog. Njegove misli skrenuše drugim tokom.

"Čitao sam o njihovom Planetologu", reče on. "Mora da i ovde negde postoji ključ za peščane crve i haploide, samo kada..."

"Ostavi to sada drugima!" reče ona, počinjući da gubi strpljenje. "Je li ovo sve što imaš da kažeš o stvarima koje smo učinili za tebe?"

Kao da su njene reči navalile breme na njega, on oseti težinu svih onih nada i snova koji su pratili Kuću Korino.

"Da", reče on, "razumem ih, ali nalazim da su neke stvari koje su urađene u moje ime ogavne."

"Oga... Kako možeš da kažeš tako nešto? Radimo ono što bi bilo koja Velika Kuća uradila za unapređenje svoje sreće!"

"Zaista? Mislim da ste bili malko grubi! Ne! Ne prekidaj me! Ako ja treba da budem Car, onda bi vam bolje bilo da naučite kako da me slušate. Misliš li da ne umem da čitam između redova? Na koji način su oni tigrovi bili uvežbani?"

Ostala je bez reči posle ove uvredljive demonstracije njegovih opažajućih sposobnosti.

"Jasno mi je", reče on. "Pa, zadržaću Tieka pošto znam da si ga ti navela na ovo. On je dobar oficir u većini okolnosti, ali će se za svoje principe boriti samo u blagonaklonoj areni."

"Njegove... principe?"

"Razlika između dobrog i lošeg oficira jeste u snazi karaktera i otprilike pet otkucaja srca", reče on. "On mora da ostane veran svojim principima ma gde oni bili izazvani."

"Tigrovi su bili neophodni", reče ona.

"Poverovaću u to ukoliko ispune zadatak", reče on. "Ali neću oprostiti ono što je moralo da se uradi u sklopu njihove obuke. Ne protivi se. To je očigledno. Oni su bili uslovljeni. Sama si to rekla."

"Šta ćeš da učiniš?" upitala je.

"Čekaću i videću", reče on. "Možda ću da postanem Car."

Položila je ruku na grudi i uzdahnula. Za nekoliko trenutakla bila je užasnuta njegovim držanjem. Umalo je poverovala da bi mogao da je prijavi. Principi! No, sada se prepustio; mogla je to da vidi.

Farad'n je ustao, otišao do vrata i pozvonio majčinim služiteljima. Pogledao je preko ramena: "Završili smo, zar ne?"

"Da." Podigla je ruku kada je krenuo. "Kuda ćeš?"

"U biblioteku. U poslednje vreme sam opčinjen istorijom Korina." Potom ju je napustio, osećajući kako sa sobom nosi svoju novu obavezu.

Prokleta bila!

No, on je bio svestan da se prepustio. Bilo mu je jasno da postoji duboka emocionalna razlika između istorije zabeležene na siga žici i čitane u trenucima dokolice i istorije koja se proživljava. Ova nova

živa istorija koju je osećao kako se zbira oko njega donosila je osećanje uranjanja u neponištivu budućnost. Farad'n se sada osećao nošen željama svih onih čije su se sudbine kretale u korak s njim. Nalazio je da je čudno što nije u stanju da i vlastite želje udene u ovo.

27.

Priča se da je jednom Muad'Dib videvši biljčicu koja je pokušavala da izraste između dva kamena, uklonio jedan od njih. Docnije, kada je biljka zatečena u cvetanju, preklopio ju je preostalim kamenom. 'Takva je bila njena sudbina' objasnio je.

Komentari

"Sad!" povika Ganima.

Leto, našavši se dva koraka ispred nje, a nadohvat uzanog proreza u steni, nije oklevao. Šmugnuo je u pukotinu i puzao napred sve dok nije bio obavijen tminom. Čuo je kako je Ganima pala iza njega, zatim iznenadan muk i njen glas koji nije bio ni užurban ni uplašen:

"Priklještena sam."

Uspravio se, znajući da bi ta kretnja mogla dovesti njegovu glavu u domašaj grabljivih kandži, okrenuo se u uzanom procepu i otpuzao natrag, sve dok nije napipao Ganiminu ispruženu ruku.

"Moja odeća", reče ona. "Uhvaćena je."

Čuo je kako kamenje pada baš ispod njega, povukao njenu ruku i osetio tek mali napredak.

Ispod njih se čulo dahtanje, a zatim i režanje.

Leto se napregao, zaglavio kukove u steni i jako povukao Ganiminu ruku. Odeća se razderala i on oseti kako se ona cimnu prema njemu. Zašiškala je i on bi svestan da ona trpi bol, ali je ponovo, još jače povukao. Ona, prvo, uđe još malo u rupu, a zatim celom dužinom i tada klonu pokraj njega. No nalazili su se suviše blizu kraju procepa. Okrenuo se, spustio se na sve četiri i pobauljke otpuzao u dubinu. Ganima se provukla za njim. Njeni pokreti bili supropraćeni dahćućim naporom što mu je govorilo da je ozleđena. Dospeo je do završetka pukotine, prevrnuo se i uputio pogled naviše prema uzanom prorezu njihovog skloništa. Otvor se pružao otprilike dva metra iznad njega i bio ispunjen zvezdama. Nešto glomazno tada je zamračilo zvezde.

Jedan rogooboran urlik ispunio je vazduh oko blizanaca. Bio je to dubok, preteći, prastari zvuk: lovac koji se obraća svojoj žrtvi.

"Koliko ozbiljno si ranjena?" upitao je Leto jednoličnim glasom.

Odgovorila mu je istim tonom: "Jedan od njih me je dohvatio kandžama. Razderao mi je pustinjско odelo duž leve noge. Krvarim."

"Je li ozbiljno?"

"Vena. Mogu da je zaustavim."

"Stegni je", reče on. "Ne pomeraj se. Ja ću se pobrinuti za naše prijatelje."

"Oprezno", reče ona. "Veći su nego što sam očekivala."

Leto je izvadio iz kanija svoj kris-nož i posegao njim naviše. Znao je da će tigar pretraživati prostor ispod sebe, grabuljajući kandžama uzanim prosekom gde njegovo telo nije moglo da prode.

Lagano, veoma lagano, on ispruži nož. Iznenada nešto se nabode na vrh sečiva. Udarac se preneo celom dužinom njegove ruke i on umalo ne ispusti nož. Krv kuljnu niz ruku, poškropi mu lice i istovremeno se začu urlik koji ga je zaglušio. Ponovo se ukazaše zvezde. Nešto se zabatrgalo i bacaknulo sa stena prema pesku uz divlje mjaukanje.

Zvezde nanovo iščezoše i on začu lovački zov. Drugi tigar je zauzeo mesto, ravnodušan prema sudbini svog parnjaka.

"Uporni su", reče Leto.

"Jednog si, zasigurno, sredio", reče Ganima. "Oslušni!"

Urlici i batrgajući grčevi ispod njih postepeno su slabili. Drugi tigar je, međutim, ostao kao zavesa između njih i zvezda.

Leto je vratio nož u korice i dotakao Ganiminu ruku. "Dodaj mi tvoj nož. Treba mi svež šiljak kako bih bio siguran da ću srediti i ovog drugog."

"Misliš li da imaju i trećeg u rezervi?" upitala je.

"Malo verovatno. Laza tigrovi love u parovima."

"Baš kao i mi", reče ona.

"Baš kao i mi", složio se. Oseti kako drška njenog noža skliznu u njegov dlan i on je čvrsto steže. Ponovo je otpočeo sa onim obazrivim napipavanjem iznad sebe. Sečivo je nailazilo jedino na prazan vazduh čak i kada je dospeo do visine opasne po njegovo telo. Povukao se, razmišljajući o ovome.

"Zar ne možeš da ga nađeš?"

"Ne ponaša se na isti način kao onaj prvi."

"Još je tamo. Pomiriši ga."

Progutao je knedlu. Smrdljivi dah, vlaga pomešana sa mošusnim mirisom mačke ispuni mu nozdrve. Zvezde su i dalje bile zaklonjene. Prva mačka nije više davala glasa od sebe; otrov kris-noža obavio je svoj posao.

"Mislim da ću morati da ustanem", reče on.

"Ne!"

"Mora se namamiti na domašaj noža."

"Da, ali dogovorili smo se da jedno od nas, ukoliko je moguće, izbegne ranjavanje..."

"A pošto si ti ranjena, vratićeš se nazad", reče on.

"Ali ako ti budeš teško ranjen, neću biti u stanju da te napustim", reče ona.

"Imaš li bolju ideju?"

"Vrati mi moj nož."

"Ali tvoja noga!"

"Mogu da se oslonim na ovu zdravu."

"Ono gore bi moglo da ti otkine glavu jednim zamahom. Možda maula..."

"Ako ima nekog napolju da čuje, tada će znati da smo došli pripremljeni za..."

"Ne sviđa mi se što se izlažeš ovakvoj opasnosti!" reče on.

"Ko god da je napolju, ne sme da sazna da posedujemo maule - još ne." Dotakla mu je ruku. "Biću oprezna, držaću glavu nisko."

Budući da je on ćutao ona reče: "Znaš da je na meni da to učinim. Vrati mi moj nož."

Nedragovoljno, on stade da pipa svojom slobodnom rukom, nađe njenu i dodade joj nož. Bilo je logično uraditi ovako, ali logika se, u ovom trenutku, sukobljavala sa svim osećanjima njegovog bića.

Osetio je kako se Ganima odvukla, čuo je struganje njene odeće o stenu. Duboko je udahнула i njemu postade jasno da se već sigurno ispravila. Budi vrlo oprezna! pomislio je. Gotovo da ju je povukao nazad da bi je nagovorio da upotrebe maula pištolj. Ali to je moglo da upozori onog ko je bio napolju da imaju takvo oružje. Još

gore, moglo je da se dogodi da isteraju tigra izvan domašaja, a tada bi ovde bili uhvaćeni u klopku dok bi ih ranjeni tigar čekao napolju na nekom nepoznatom mestu među stenama.

Ganima je duboko udahnula vazduh i leđima se priljubila uz jedan zid pukotine. Moram da budem brza, pomisli. Posegnula je naviše vrhom bodeža. Leva noga joj je podrhtavala na mestu gde su je kandže zaparale. Osetila je kako se tamo krv zgrušava, a zatim i vrelinu novog liptanja. Veoma brza! Uronila je svoja čula u spokojnu gotovost za presudne trenutke po pravilima benegeseritskog načina, isključivši bol i sva ostala odvratanja pažnje iz svesti. Mačka je morala da bude tu negde! Prešla je polagano oštricom noža duž otvora. Gde se dela ta prokleta životinja? Ponovo je zaparala vazduh. Ništa. Bila je prinuđena da namami tigra u napad.

Stade pažljivo da ispituje okolinu svojim čulom mirisa. Vreo dah je dopro sa njene leve strane. Ona zauze uravnotežen stav, duboko udahnu vazduh i povika: "Takva!" Bio je to stari slobodnjački borbeni poklič, čije se značenje moglo pronaći u najstarijim legendama: "Cena slobode!" S ovim krikom usmerila je sečivo i zarila ga uzduž mračnog otvora pukotine. Kandže su pronašle njen lakat pre no što je nož dosegao meso i imala je tek toliko vremena da izvrne zglob nasuprot bolu pre no što joj je ruka obamrla od lakta do zgloba. Osetila je, kroz bol, kako je otrovni vrh prodro u tigra. Sečivo je ispalo iz njenih utrnutih prstiju. No, uzani prorez pukotine, ponovo je bio obasjan zvezdama, a cvileći glas umiruće mačke ispunio je noć. Ubrzo su usledili samrtnički grčevi, bacakajuće strmoglavljivanje niz stene. Napokon, zavladała je mrtva tišina.

"Dohvatila mi je ruku", reče Ganima, pokušavajući da sveže razderane krpe svoje odeće oko rane.

"Ozbiljno?"

"Mislím da jeste. Ne osećam ruku."

"Čekaj da upalim svetlo i..."

"Nemoj pre no što se pokrijemo!"

"Brzo ću ja."

Čula je kako se izvrnuo da dohvati svoj fremkit i ubrzo osetila tamnu glatkoću noćnog zastora koji je skliznuo iznad njene glave i bio podvijen iza nje. On nije mario da ga učini nepropustljivim za

vlagu.

"Moj nož je na ovoj strani", reče ona. "Mogu da napipam dršku kolonom."

"Pusti to sada."

Upalio je malu kuglu. Njen sjaj ju je naterao da žmuri. Leto je postavio kuglu na peščano tle pokraj nje i zaustavio dah ugledavši njenu ruku. Jedna kandža je otvorila dugačku, zjapeću ranu koja se uvijala od ramena duž spoljnog dela podlaktice, gotovo do samog zgloba. Rana je ocrtavala pokret kojim je ona iskrenula ruku da bi sjurila vrh bodeža u tigrovu šapu.

Ganima je samo jednom pogledala ranu, zaklopila oči i počela da recituje molitvu protiv straha.

Leto je otkrio da oseća istu potrebu, ali je odgurnuo u stranu metež svojih osećanja, prionuvši na zavijanje rane. Ovo je moralo pažljivo da se uradi kako bi se zaustavilo isticanje krvi, a istovremeno sačuvao izgled nezgrapnog rada kao da ga je Ganima obavila bez ičije pomoći. Nagovorio ju je da zaveže čvor slobodnom rukom, držeći drugi kraj zavoja u zubima.

"A sada, da pogledamo nogu", reče on.

Obrnula se da bi pokazala drugu ranu. Nije bila tako strašna: dve kandže plitko su zaorale duž lista. Ove dve brazde su, međutim, prethodno otvoreno krvarile u peščano odelo. Očistio ga je što je bolje mogao i povezao ranu ispod njega. Zatim je zapečatio odelo iznad zavoja.

"Uneo sam pesak u nju", reče on. "Postaraj se o tome čim se vratiš."

"Pesak u našim ranama", reče ona. "Tako se zove jedna stara slobodnjačka priča."

Uspeo je da se osmehne i sedne natrag.

Ganima je duboko udahnula vazduh. "Izvukli smo se."

"Još ne."

Progutala je pljuvačku, trudeći se da se oporavi od posledica šoka. Njeno lice je izgledalo blede u svetlosti sjajne kugle. Pomislila je: Da, sada moramo brzo da delamo. Ko god da je upravljao ovim tigrovima mogao bi baš sada da bude tamo napolju.

Leto je netremice posmatrajući svoju sestru, bio iznenada

preplavljen bolnim osećanjem gubitka. On i Ganima se sada moraju rastati. Za sve ove godine od rođenja oni su bili kao jedno biće. Ali njihov plan je u ovom času zahtevao da se podvrgnu preobražaju, odlazeći odvojenim putevima u jedinstvenost i gde deljenje svakodnevice neće nikada moći da ih ponovo ujedini.

Vratio se ovozemaljskim nužnostima. "Evo ti moj fremkit. Izvadio sam zavoje iz njega. Neko bi mogao da pogleda."

"Da." Razmenili su torbe.

"Neko, tamo napolju, poseduje predajnik za ove mačke", reče on. "On će nas, najverovatnije, čekati u blizini kanata da bi bio siguran da će nas smaknuti."

Dodirnula je maula pištolj koji je ležao na vrhu fremkita, uzela ga i gurnula za pojas, ispod odeće. "Odelo mi je poderano."

"Da."

"Tragači bi mogli uskoro da se pojave ovde", reče on. "Među njima bi mogao da se nađe izdajnik. Bolje je da se sama odšunjaš nazad. Neka te Hara štiti."

"Pa... Počeću da tražim izdajnika čim se vratim", reče ona. Zagledala se u bratovljevo lice, deleći njegovo bolno saznanje da će od ovog časa njih dvoje gomilati obilje različitosti. Nikada više neće biti kao jedno, sudelujući u znanju koje niko drugi nije mogao da razume.

"Otići ću u Jakarutu", reče on.

"Fondak", reče ona.

Klimnuo je u znak slaganja. Jakarutu/Fondak - morali su da budu isto mesto. Bio je to jedini način na koji je legendarno mesto moglo da bude skriveno. Krijumčari su, naravno, to učinili. Ništa lakše za njih od pretvaranja jednog naziva u drugi, delajući pod okriljem nezvaničnog sporazuma koji im je dopuštao da postoje. Vladajuća porodica na jednoj planeti uvek je morala da ima zadnja vrata za bekstvo u krajnjim slučajevima. A malo učešće u krijumčarskim zaradama držalo je kanale otvorene. U Fondaku/Jakarutu, krijumčari su preuzeli potpuno upotrebljiv naseljen sieč. A Jakarutu su se čuvali baš na otvorenom, sigurni u tabu koga su se Slobodnjaci klonili.

"Nijednom Slobodnjaku neće pasti na pamet da me potraži baš na takvom mestu", reče on. "Oni će se raspitivati među krijumčarima,

naravno, ali..."

"Uradićemo onako kako smo se dogovorili", reče ona. "To je samo..."

"Znam." Čuvši vlastiti glas, Leto je shvatio da otežu poslednje trenutke istovetnosti. Iskrivljen osmeh pređe preko njegovih usana, dodajući godine njegovom izgledu. Ganima je shvatila da ga vidi kroz veo vremena, da gleda jednog starijeg Leta. Suze joj grunuše na oči.

"Ne moraš baš sad da daješ vodu mrtvima", reče on, prevlačeći prst po njenim ovlaženim obrazima. "Otići ću dovoljno daleko da me niko ne može čuti i pozvaću crva." Pokazao joj je obešene Tvorčeve kuke privezane za spoljašnjost svog fremkita. "Biću u Jakarutu kroz dva dana, i to pre zore."

"Jaši brzo, moj stari prijatelju", prošaputala je.

"Vratiću ti se, moj jedini prijatelju", reče on. "Ne zaboravi na opreznost kod kanata."

"Izaberi dobrog crva", reče ona, opraštajući se sa njim slobodnjačkim rečima. Levom rukom je utrnula sjajnu kuglu, a noćni zastor zašušta kad ga je povukla na stranu, smotala i gurnula u svoju torbu. Osetila je da je otišao, čujući jedino najblaže zvuke koji su brzo iščezavali u tišini dok je on puzao niz stene prema pustinji.

Ganima je potom pokušala da očeliči sebe za ono što je morala da učini. Leto mora da bude mrtav za nju. Morala je da natera sebe da poveruje u to. U njenoj svesti nije smelo da bude Jakarutua, ni brata tamo napolju koji je tragao za mestom iščezlim u slobodnjačkoj mitologiji. Od sada pa nadalje nije mogla da misli o Letu kao o živom. Mora da uslovi sebe da njeni odgovori proističu iz potpunog uverenja da je njen brat mrtav, da su ga ubili Laza tigrovi. Nije bilo mnogo ljudskih bića koja su mogla da obmanu Istinozborca, ali ona je znala da je mogla to da uradi... možda morala to da uradi. Mnogobrojni životi koje su ona i Leto delili naučili su ih kako: hipnotički proces star još i u vreme Šebe, premda je ona možda bila jedino živo ljudsko biće koje je moglo da se podseti Šebe kao stvarnosti. Duboko prisiljavanje bilo je brižljivo smišljeno i, dugo vremena pošto je Leto otišao, Ganima je prerađivala svoju samosvest, gradeći od sebe usamljenu sestru, preživelu blizankinju,

sve dok nije postala verovatna celovitost. Kada je učinila ovo, otkrila je da je unutrašnji svet ućutao, odustao od bespravnog uvlačenja u njenu svest. Bio je to sporedan efekat koji nije očekivala.

Kada bi samo Leto bio živ da sazna ovo, pomislila je, ne nalazeći da je ta misao paradoksalna. Stojeći, zurila je dole u pustinju gde je tigar odneo Leta. Tamo u pesku nestajao je jedan zvuk dobro poznat Slobodnjacima: prolaženje crva. Iako su postali retki u ovim predelima, crvi su još dolazili. Možda je samrtnički ropac prve mačke... Da, Leto je ubio jednu mačku pre no što ga je druga šćepala. Bilo je čudnovate simbolike u tome što se crv pojavio. Njena prinuda je bila toliko duboka da je videla tri tamne tačke tamo daleko na pesku: dva tigra i Leta. Zatim je naišao crv i na kraju je ostao samo pesak sa površinom razbijenom u nove talase prolaskom Šai Huluda. Crv nije bio veoma velik... ali dovoljno velik. I njena prinuda joj nije dozvolila da vidi malu priliku koja je jahala na prstenastim leđima.

Suzbijajući tugu, Ganimu je zakopčala svoj fremkit i obazrivo se izvukla iz skloništa. Sa rukom na maula pištolju detaljno je ispitala teren. Ni traga od čoveka sa predajnikom. Prokrčila je sebi put uz stene i preko do druge strane, puzeći mesečevim senkama, čekajući da bi se uverila da nema ubice koji je čeka u zasedi na njenom putu.

Mogla je, preko otvorenog prostranstva, da vidi baklje u Tabru, treperavu živost potrage. Jedna mračna mrlja kretala se preko peska prema Čuvaru. Odlučila se za putanju koja će je odvesti daleko na sever od približavajuće spasilačke ekipe, sišla je do peska i utonula u senke dine. Obrativši pažnju da joj koraci padaju u neravnomernom ritmu kako ne bi privukli crva, otisnula se u pravcu pustog prostranstva koje je odvajalo Tabr od mesta na kome je Leto umro. Moraće da bude obazriva kad se nađe kod kanata, znala je to. Ništa ne sme da je spreči da saopšti kako je njen brat poginuo spasavajući je od tigrova.

28.

Vladavine, ukoliko istrajavaju, obavezno sve više naginju ka aristokratskim oblicima. Nije poznato da je i jedna vladavina u istoriji izbegla ovaj obrazac. A sa razumevanjem aristokratije, vladavina je sve više sklona da deluje isključivo u interesu vladajuće klase - bilo da je ta klasa nasleđeno kraljevstvo, oligarhija, finansijsko carstvo ili učvršćena birokratija.

Politika kao fenomen ponavljanja:

Priručnik za obuku Bene Geserit

"Zbog čega nam to nudi?" upitao je Farad'n. "To je najbitnije."

On i Bašar Tiekanik stajali su u predsoblju Farad'novih privatnih odaja. Vensicija je sedela na jednom kraju niskog plavog divana, više kao slušalac, a manje kao učesnik razgovora. Znala je svoj položaj i mrzela ga, ali Farad'n se zastrašujuće promenio od onog jutra kada mu je otkrila njihovu zaveru.

Bilo je kasno popodne u Zamku Korino i niski sunčevi zraci naglašavali su spokojnu udobnost ovog predsoblja - prostorije ispunjene pravim knjigama proizvedenim u plastinu, sa policama koje su otkrivale mnoštvo muzičkih kalemova, enciklopedija, koturova siga žice, mnemoničkih pojačala. Na sve strane postojali su znaci da je ova prostorija bila mnogo korišćena - pohabana mesta na knjigama, sjajan metal na pojačalima, iskrzani ćoškovi na enciklopedijama. Tu je bio samo jedan divan, ali mnogo stolica - sve su bile lebdilice promenljivog oblika, zamišljene za nenametljivu udobnost.

Farad'n je stajao leđima okrenut prozoru. Imao je na sebi jednostavnu sivocrnu sardaukarsku uniformu sa simbolima kandže zlatnog lava na stranama okovratnika kao jedinim ukrasom. Odlučio je da primi Bašara i svoju majku u ovoj sobi, nadajući se da će to stvoriti atmosferu opuštenije razmene misli od one koja bi se mogla postići u zvaničnijem okviru. Ali Teikanikovo neprestano 'moj gospodar ovo' i 'moja gospa ono' zadržalo ih je na razdaljini.

"Moj gospodaru, mislim da on ne bi učinio ovu ponudu da je nesposoban da je ispuni", reče Teikanik.

"Naravno da ne!" uskoči Vensicija.

Farad'n je samo skrenuo pogled ka majci da bi je učutkao, a zatim upita: "Nismo izvršili nikakav pritisak na Ajdaha, učinili bilo kakav pokušaj da tražimo isporuku na osnovu Propovednikovog osećanja?"

"Nikakav", reče Tiekanik.

"Zašto onda Dankan Ajdaho, celog svog veka poznat po fanatičnoj vernosti Atreidima, sada nudi da preda Gospu Džesiku u naše ruke?"

"Ove glasine o neprilikama na Arakisu... ", usudila se Vensicija.

"Nepotvrđene", reče Farad'n. "Je li moguće da je Propovednik prenaglio sa ovim?"

"Moguće je", reče Tiekanik, "samo ne uspevam da shvatim pobudu."

"On govori o traženju azila za nju", reče Farad'n. "To bi moglo da ima smisla ako su te glasine..."

"Tačno", reče njegova majka.

"Ili bi to mogla biti neka vrsta lukavstva", reče Tiekanik.

"Možemo da napravimo više pretpostavki i da ih istražimo", reče Farad'n. "Šta ako je Ajdaho pao u nemilost kod gospe Alije?"

"To bi moglo da objasni stvari", reče Vensicija, "ali on..."

"Još nemamo nikakvih vesti od krijumčara?" prekinuo ju je Farad'n. "Zašto ne možemo da..."

"Dostavljanje je uvek slabo u ovo doba godine", reče Tiekanik, "i nužnosti obezbeđenja..."

"Da, naravno, ali ipak..." Farad'n je zavrteo glavom. "Ne dopada mi se naša pretpostavka."

"Nemoj prebrzo da je odbacuješ", reče Vensicija. "Sve te priče o Aliji i onom Svešteniku, ma kako se zvao..."

"Javid", reče Farad'n. "Ali taj čovek je očigledno..."

"On nam je važan izvor obaveštenja", reče Vensicija.

"Imao sam nameru da kažem da je on očigledno dvostruki agent", reče Farad'n. "Kako je mogao da se kompromituje u takvoj stvari. Njemu ne treba verovati. Ima suviše znakova..."

"Ne uspevam da ih vidim", reče ona.

Njena glupost ga je odjedanput rasrdila. "Veruj mi na reč, majko! Znaci su tu; objasniću ti kasnije."

"Bojim se da moram da se složim", reče Tiekanik.

Vensicija je utonula u uvređeno ćutanje. Kako su se usudili da je na ovakav način izguraju iz Saveta? Kao da je ona bila neka lakoumna žena sklona mišljenu bez i...

"Ne smemo da zaboravimo da je Ajdaho jednom bio gola", reče Farad'n. "Tleilaksi..." Pogledao je iskosa Tiekanika.

"Taj put ćemo istražiti", reče Tiekanik. Nalazio je da mu se dopada način na koji je Farad'nov um dejstvovao: hitar, ispitivački, oštar. Da, Tleilaksi su, obnavljajući život Ajdahu, mogli u njega da usade neko moćno sredstvo za vlastitu svrhu.

"No nisam u stanju da shvatim pobudu Tleilaksa", reče Farad'n.

"Ulaganje u našu dobrobit", reče Tiekanik. "Malo osiguranje za buduće usluge?"

"Veliko ulaganje, rekao bih", reče Farad'n.

"Opasno", reče Vensicija.

Farad'n je morao da se složiti sa njom. Sposobnosti Gospe Džesike bile su opštepoznate u Carstvu. Najzad, ona je bila ta koja je obučila Muad'Diba.

"Ukoliko se sazna da je u našim rukama", reče Farad'n.

"Da, to bi bio mač sa dve oštrice", reče Tiekanik. "Ali to ne mora da se sazna."

"Pretpostavimo", reče Farad'n, "da prihvatimo ovu ponudu. Kakva je njena vrednost? Možemo li je razmeniti za nešto od većeg značaja?"

"Ne javno", reče Vensicija.

"Naravno da ne!" Upiljio se u Tiekanika sa izrazom iščekivanja.

"To ostaje da se vidi", reče Tiekanik.

Farad'n je klimnuo glavom. "Da. Mislim da ako prihvatimo, Gospu Džesiku shvatimo kao novac uloženi u banku za neodređenu upotrebu. Najposle, bogatstvo ne mora neophodno da se utroši na neku posebnu stvar. Ono je samo... potencijalno korisno."

"Ona bi bila veoma opasan zatočenik", reče Tiekanik.

"To, zaista, mora da se uzme u obzir", reče Farad'n. "Rečeno mi

je da joj njeni benegeseritski načini omogućavaju da utiče na čoveka jednostavno istančanom upotrebom svog glasa."

"Ili tela", dodade Vensicija. "Irulan mi je jednom prilikom otkrila neke od stvari koje je bila naučila. U to vreme ona se time hvalila, tako da nisam videla dokaze. Pa ipak postoji prilično ubedljivo svedočanstvo da Bene Geseriti imaju svoje metode kojima postižu svoje ciljeve."

"Navodiš li na misao", upita Farad'n, "da bi mogla da me zavede?"

Vensicija samo sleže ramenima.,

"Rekao bih da je malo prestara za to, zar ne?" upita Farad'n.

"Sa jednom Bene Geserit, nikad se ne zna", reče Tiekanik.

Farad'n je iskusio drhtaj uzbuđenja obojenog strahom.

Prihvatanje ove igre koja je za cilj imala vraćanje visokog trona vlasti Kući Korino, istovremeno ga je privlačila i odbijala. Kako je i dalje ostajala privlačna, ona težnja za povlačenjem iz ove igre i njegova prevashodna zanimanja - istorijsko istraživanje i savladavanje očitih obaveza neophodnih za vladavinu ovde, na Salusi Sekundus. Obnavljanje njegovih sardaukarskih snaga bio je, po sebi, jedan zadatak... a za taj posao, Tiek je još bio dobro oruđe. Jedna planeta je, najposle, predstavljala ogromnu odgovornost. No, Carstvo je predstavljalo još veću, i bilo je daleko privlačnije kao instrument vlasti. Što je više čitao o Muad'Dibu/Polu Atreidu, postajao je sve očaraniji upotrebom vlasti. Za titularnu glavu Kuće Korino, naslednika Šadama IV, kako bi samo veliko dostignuće bilo da vrati svoju lozu na Lavlji Presto. Želeo je to! Želeo je. Farad'n otkri da bi, ponavljajući ovo primamljivo molepstvije više puta, mogao da prevaziđe trenutne sumnje.

Tiekanik je govorio: "...i naravno, Bene Geserit uči da mir odobrava prepade i tako podstiče rat. Paradoks..."

"Kako smo došli na ovaj predmet?" upita Farad'n vraćajući pažnju sa poprišta teorijskog razmišljanja.

"Zašto", upita Vensicija umilnim glasom, pošto je primetila sanjareći izraz na licu svoga sina, "samo sam pitala da li je Tieku poznata pokrećuća filozofija koja stoji iza Sestrinstva."

"Filozofiji treba prilaziti sa nepoštovanjem", reče Farad'n, okrećići

se prema Tiekaniku. "Što se tiče Ajdahove ponude, mislim da bi trebalo još da je proučimo. Kada nam se učini da nešto znamo, upravo tada je trenutak kada je potrebno dublje pogledati stvar."

"Učinićemo to", reče Tiekanik. Sviđala mu se ova žica obazrivosti kod Farad'na, ali se nadao da se nije protezala na one vojne odluke koje su zahtevale brzinu i tačnost.

Sa izrazom beznačajnosti na licu Farad'n upita: "Znate li šta je, prema mom mišljenju, najzanimljivije u istoriji Arakisa? Bio je to običaj iz primitivnog doba da Slobodnjak ubije svakog ko nije obučen u pustinjsko odelo sa njegovom lako uočljivom i karakterističnom kapuljačom."

"Otuda vaša opčinjenost pustinjskim odelom?" upita Tiekanik.

"Dakle, primetili ste, a?"

"Kako smo mogli da ne primetimo?" upita Vensicija.

Farad'n uputi majci razdražen pogled. Zašto ga je ovako prekidala? Ponovo se usresredi na Tiekanika.

"Pustinjsko odelo je ključ karaktera te planete, Tiek. To je Dinin žig. Ljudi su skloni da usredotočuju pažnju na fizičke karakteristike: pustinjsko odelo čuva telesnu vlagu, obezbeđuje njeno kruženje i omogućava da se preživi na jednoj takvoj planeti. Znate, prema slobodnjačkom običaju na jednog člana porodice dolazilo je jedno pustinjsko odelo sa izuzetkom za skupljače hrane. Oni su imali i rezervna. Ali molim vas obratite pažnju, oboje..." Pomerio se da bi uključio i majku u ovo. "...kako je odeća koja je ličila na pustinjska odela, što, u stvari, nije bila, postala visoka moda širom Carstva. Takva je pretežna osobina ljudskih bića da podražavaju osvajača!"

"Nalazite li, zbilja, da je takva činjenica važna?" upitao je Tiekanik, zbunjenim tonom.

"Tiek, Tiek - bez znanja takvih stvari, ne može se vladati. Rekao sam da je pustinjsko odelo ključ njihovog karaktera i tako jeste. To je konzervativna stvar. Greške koje će oni napraviti biće konzervativne greške."

Tiekanik je pogledao Vensiciju koja je zurila u svog sina sa brižnim neodobravanjem. Farad'nove osobine su u isti mah privlačile i zabrinjavale Bašara. Bilo je to veoma različito od starog Šadama. Tamo smo imali jednog suštog Sardaukara: vojnika-ubicu sa

nekoliko psihičkih kočnica. Ali Šadam je pao pred Atreidima koje je predvodio đavolski Pol. Zaista, ono što je čitao o Polu Atreidu otkrivalo je upravo ovakve osobine kakve je Farad'n sada pokazao. Moguće je da bi Farad'n manje od Atreida oklevao u slučajevima surovih nužnosti, ali to je dugovao svojoj sardaukarskoj obuci.

"Mnogi su vladali, ne upotrebljavajući tu vrstu znanja", reče Tiekanik.

Farad'n ga je samo za trenutak odmerio. Zatim reče: "Vladali i propali."

Tiekanikova usta se skupiše u stegnutu crtu na ovo očigledno smeranje na Šadamov poraz. To je, takođe, bio poraz Sardaukara i nijedan Sardaukar ga se nije rado sećao.

Učinivši ovu primedbu, Farad'n reče: "Vidiš, Tiek, uticaj jedne planete na masovnu svest njenih stanovnika, nikada nije bio do kraja tačno razmotren. Da bismo porazili Atreide, moramo da razumemo ne samo Kaladan već i Arakis: jednu blagu planetu i drugu koja je poligon za stroge odluke. Bio je to jedinstven slučaj, to venčanje Atreida i Slobodnjaka. Moramo da znamo kako je to ostvareno inače nećemo biti u stanju da im se suprotstavimo, a da i ne govorimo o tome da ih porazimo."

"Kakve to veze ima sa Ajdahovom ponudom?" upitala je Vensicija.

Farad'n sažaljivo pogleda svoju majku. "Začinjemo njihov poraz unošenjem određenih napetosti u njihovo društvo. To je vrlo moćno oružje: napetost. Nedostatak toga, takođe je važan. Da li ste zapazili kako su Atreidi doprineli da se ovde stvari razmekšaju i olabave?"

Tiekanik dade oduška svom slaganju odlučnim klimanjem glave. To je bila dobra opaska. Nije se moglo dopustiti da Sardaukari postanu suviše meki. Pa ipak, ova Ajdahova ponuda i dalje ga je mučila. Rekao je: "Možda bi bilo najbolje da odbijemo ponudu."

"Još ne", reče Vensicija. "Otvoren nam je čitav spektar mogućnosti. Naš zadatak je da sagledamo što je moguće veći deo spektra. Moj sin je u pravu: potrebno nam je više podataka."

Farad'n ju je netremice posmatrao, ocenjujući i njenu nameru i površinsko značenje njenih reči. "Ali, da li ćemo znati kada smo prošli tačku posle koje nema izbora?" upitao je.

Tiekanik se kiselno nasmeši. "Ako me pitate, odavno smo prošli tačku posle koje nema povratka."

Farad'n zabaci glavu unazad, glasno se nasmejavši. "Ali mi još imamo izbora, Tiek! Kada dospemo do kraja našeg konopca, onda je važno da to mesto prepoznamo!"

29.

U ovo doba kada sredstva čovekovog prevoza uključuju naprave koje mogu da premoste dubine kosmičkog prostora u transvremenu kao i druge koje mogu brzo da prenose ljude preko gotovo neprohodnih površina planeta, čini se čudnim pomišljati na preduzimanje dugačkih putovanja pešice. Pa ipak, ovo ostaje osnovno sredstvo putovanja na Arakisu, činjenica koja se delimično pripisuje davanju prvenstva, a delimično grubom postupanju koje je ova planeta zadržala prema bilo čemu mehaničkom. U ustrojstvima Arakisa, ljudsko telo ostaje najpostojanije i najpouzdanije sredstvo za hodočašće. Možda je podrazumevajuća svest o ovoj činjenici ono što Arakis čini poslednjim ogledalom duše.

Priručnik hodočasnika

Polako i oprezno Ganima se vraćala Tabru, držeći se najdubljih senki dina, nepomično čučajući dok je tragačka grupa prolazila južno od nje. Bila je obuzeta užasnom svesnošću: crv koji je odvuкао tigrove i Letovo telo, opasnosti koje su je čekale. On je iščezao; njen brat blizanac je iščezao. Uklonila je na stranu svaku žalost i pothranila bes. Po ovome, bila je čisti Slobodnjak. I znala je to, uživala je u tome.

Razumela je ono što se govorilo o Slobodnjacima. Smatralo se da nemaju savesti, pošto su je izgubili u gorenju za osvetom prema onima koji su ih gonili od planete do planete u dugo lutanje. Bila je to, naravno, besmislica. Samo najsiroviji praljudi nemaju nikakve savesti. Slobodnjaci su posedovali visoku razvijenu savest koja je bila usredsređena na njihovu vlastitu dobrobit kao naroda. Doimali su se zverskim jedino ljudima iz spoljnog sveta - baš kao što su se ljudi iz spoljnog sveta njima činili zverskim. Svaki Slobodnjak je vrlo dobro znao da je mogao da učini surovu stvar, a da ne oseti krivicu. Slobodnjaci nisu osećali krivicu za iste stvari koje su kod drugih rađale takva osećanja. Njihovi obredi su im pribavili slobodu od krivica koje bi inače mogle da ih unište. U dubini svoje svesti znali su

da se svaki prekršaj može, barem delom, pripisati potpuno priznatim olakšavajućim okolnostima: 'nedostatak autoriteta', ili prirodna naklonjenost rđavom, koja je bila zajednička za sva ljudska bića, ili 'loša sreća', koju je svaki osetljiv stvor mogao da raspozna kao sukob između smrtnog tela i spoljašnjeg haosa vasseljene.

U sklopu ovoga Ganima se osetila kao čisti Slobodnjak, brižljivo pripremljen produžetak plemenske surovosti. Bila joj je potrebna samo meta - a to je, očigledno, bila Kuća Korino. Žudela je da vidi Farad'novu krv prosutu po tlu ispred njenih nogu.

Nikakav neprijatelj je nije očekivao kod kanata. Čak su i tragačke grupe otišle na druga mesta. Prešla je vodu preko jednog zemljanog mosta, i prošunjala se kroz visoku travu do skrivenog ulaza u sieč. Odjednom svetlost zasja ispred nje i Ganima pljoštice poleže po tlu. Provirila je između stabljika džinovske lucerke. Jedna žena je spolja ušla u skriveni prolaz, a neko se bio dosetio da taj prolaz pripremi na način na koji bi svi ulazi u sieč trebalo da budu pripremljeni. U nemirna vremena bilo ko da je ulazio u sieč bio je dočekivan sjajnom svetlošću, koja je privremeno zaslepljivala pridošlicu i davala vremena stražarima da se odluče. Ali ovakav doček nikad nije trebalo da se širi pustinjom. Svetlost koja se odavde videla značila je da su spoljašnji zaptivači bili otvoreni i ostavljeni na stranu.

Ganima je osetila navalu gorčine zbog ovog izdajstva siečke bezbednosti: izlevajuća svetlost. Običaji raspuštenih Slobodnjaka mogli su se naći na svakom koraku!

Svetlost je produžila da baca svoju lepezu po zemlji u podnožju litice. Jedna mlada devojka istrčala je iz tame voćnjaka u svetlost, odajući svojim kretnjama nekakvu bojažljivost. Ganima je mogla da vidi svetao krug sjajne kugle unutar prolaza i kolo insekata oko njega. Svetlost je obasjavala dve tamne siluete u prolazu: jednog čoveka i mladu devojku.

Držali su se za ruke, zureći jedno drugom u oči.

Ganima je osetila da nešto u vezi sa ovim muškarcem i ovom ženom nije u redu. Oni nisu bili samo dvoje ljubavnika koji su ugrabili trenutak nasamo u opštoj potrazi. Svetiljke su bile okačene iznad i iza njih u prolazu. Razgovarali su naspram žarkog, zasvođenog

ulaza, koji je bacao njihove senke napolje u noć gde je svako mogao da posmatra njihove pokrete. S vremena na vreme muškarac bi oslobađao ruku. Ruka bi zatim zaplovila kroz svetlost oštrim, lupeškim pokretom koji ju je, jednom okončan, ponovo vraćao senkama.

Usamljeni zvuci noćnih stvorenja ispunjavali su pomrčinu oko Ganimede, ali ona je odagnala takvo odvratanje pažnje.

Šta je bilo po sredi u vezi sa ovo dvoje.

Muškarčeve kretnje su bile tako umerene, tako obazrive.

Okrenuo se. Odblesak sa ženine odeće ga je osvetlio, pokazujući surovo, crveno lice sa krupnim bubuljičavim nosom. Duboko i nečujno je udahнула vazduh u iznenađenju prepoznavanja. Palimbaša! On je bio unuk jednog Naiba čiji su sinovi izginuli služeći Atreide. Lice - i još jedna stvar koja se ukazala njihovom njegovom razdrešenoj odeći kada se okrenuo - učinila je Ganimi sliku potpunom. Ispod odeće nosio je opasač, a za opasač je bila pričvršćena jedna kutija koja je blistala od brojčanika i dirki. To je izvesno bio neki tleilaški ili iksijanski instrument. U pitanju je, nema sumnje, bio predajnik koji je bio pustio tigrove u lov. Palimbaša. Ovo je značilo da je još jedna naibska porodica prešla na stranu Kuće Korino.

Ko je, onda, bila ova žena? To nije imalo značaja. Bila je neko koga je Palimbaša iskoristio.

Jedna benegeseritska misao nepozvana je prodrila u Ganiminu svest: Svaka planeta ima svoje razdoblje kao i svaki život. Lako se prisetila svega što je bilo u vezi sa Palimbašom, posmatrajući ga ovde sa tom ženom, gledajući predajnik i one potajne pokrete. Palimbaša je predavao matematiku u siečkoj školi. Matematiku. Ovaj čovek je bio matematička seljačina. Bio se poduhvatio da matematikom objasni Muad'Diba, no Sveštenstvo ga je ukorilo zbog toga. On je bio porobljivač uma i njegov postupak podjarmljivanja dao se razumeti sa krajnjom jednostavnošću: prenosio je tehničko znanje bez prenošenja odgovarajućih vrednosti.

Trebalo je ranije da posumnjam u njega, pomislila je. Svi znaci su bili tu.

Zatim, uz oporo stezanje u stomaku, dođe joj: On je ubio mog

brata!

Naterala je sebe da se smiri. Palimbaša bi, svakako, ubio i nju, ukoliko bi pokušala da prođe pored njega tamo u skrivenom prolazu. Sada je shvatila razlog za ovo ne-slobodnjačko izlaganje svetlosti, za ovo izdavanje skrivenog ulaza. Oni su uz pomoć te svetlosti posmatrali ne bi li videli da li je koja od njihovih žrtava umakla. Mora da su provodili užasno vreme čekajući ovako, u neznanju. I sada, pošto je Ganima videla predajnik, mogla je neposredno da objasni one pokrete ruke. Palimbaša je često pritiskivao jednu dirku predajnika, ljutitom kretnjom.

Prisustvo ovog para mnogo je kazivalo Ganimi. Verovatno da je svaki ulaz u sieč u svojim dubinama skrivao slične posmatrače.

Počela se po nosu na mestu gde ju je prašina zagolicala. Damari su joj još udarali u ranjenoj nozi, a ruka koja je prethodno držala nož, bolela ju je, tamo gde je nije pekla. Prsti su ostali neosetljivi. Ako bi se pojavila potreba za korišćenje noža, morala bi da drži sečivo levom rukom.

Ganima pomisli na upotrebu maula pištolja, ali njegov karakterističan zvuk bi, zasigurno, privukao neželjenu pažnju. Trebalo je pronaći neki drugi način.

Palimbaša se još jednom okrenuo od ulaza. Predstavljao je taman predmet naspram svetlosti. Žena je, nešto govoreći, upravila pažnju napolje u mrak. U njoj je postojala nekakva uvežbana opreznost, odavala je osećanja da zna kako se gleda u senke, koristeći kutove očiju. Bila je, dakle, više od samo podesnog oruđa. Bila je deo dublje zavere.

Ganima se ovog časa prisetila da je Palimbaša čeznuo da postane Kaimakam, politički upravitelj pod Namesništvom. On je, to je bilo jasno, bio deo većeg plana. Uz njega, svakako su postojali i mnogi drugi. Čak i ovde u Tabru. Ganima je istražila oštre ivice ovako ukazanog problema, a zatim se udubila u njega. Kada bi mogla da uhvati živog samo jednog od ovih stražara, mnogi drugi bili bi kažnjeni.

Zvižduk neke male životinje koja se napajala na kanatu iza nje prodro je u njenu svest. Prirodni zvuci i prirodne stvari. Njeno pamćenje je tragajući prelazilo čudnovate neme prepreke njenog

uma dok nije naišlo na jednu sveštenicu pripadnicu Jofa, zatočenu u Asiriji od strane Senaheriba. Pamćenja te sveštenice saopštila su Ganimi šta je ovde valjalo činiti. Palimbaša i ova žena bila su obična deca, jogunasta i opasna. Oni nisu ništa znali o Jofu, nisu znali čak ni ime planete gde su se Senaherib i ta sveštenica davno pretvorili u prah. Stvar koja se spremala da se dogodi ovom paru zaverenika, ako bi im se objašnjavala, mogla je da se objasni jedino u izrazima počinjanja ovde.

I završavanja ovde.

Obrnuvši se na bok, Ganima je otkopčala svoj femkit i izvukla pumpu za ubacivanje vazduha iz poveza. Skinula je kapicu sa pumpe i izvadila iz nje dug filter. Sada je dobila otvorenu cev. Izdvojila je jednu iglu iz zavežljaja za opravke, izvukla kris nož iz kanija i umetnula iglu u šupljinu za otrov na vrhu bodeža, na mesto koje je nakad odgovaralo debljini živca jednog crva. Ranjena ruka joj je otežavala posao. Pravila je pažljive i polagane pokrete, oprezno rukujući otrovnom iglom dok je vadila vatu od začinskih vlakana iz njenog odeljka u torbi. Vrat igle čvrsto je ulegao u vlaknastu vatu, čineći tako projektil koji je tesno ušao u cev za uvlačenje peska.

Držeći oružje pljoštimice, Ganima se prišunjala bliže svetlosti, krećući se polagano da bi izazvala što manje talasanje lucerke. Dok se prikradala, proučavala je insekte oko svetlosti. Da, u tom lelujavom roju bilo je i piume mušica. One su bile ozloglašene po svojoj sklonosti da ujedaju ljudsko meso. Otrovnna strelica mogla je da prođe neprimećena, praćena pokretom odagnavanja mušice koja ujeda. Ostajalo je da odluči koga od ovo dvoje da izabere - muškarca ili ženu!

Muric. Ime je samo od sebe došlo u Ganiminu svest. To je bilo ženino ime. Sa njim su prispela sećanja na sve što se o toj ženi pričalo. Bila je jedna od onih koje su se vrtele oko Palimbaše baš kao što su se oni insekti vrteli oko svetlosti. Nju kao slabu ličnost, bilo je lako pokolebati.

Vrlo dobro. Palimbaša je ove noći odabrao pogrešnog saučesnika.

Ganima je prislonila cev na usta i, sa jasno ocrtanim pamćenjem svštenice Jofa u svojoj svesti, duboko udahнула, a zatim ispustila

vazduh u jednom silovitom trzaju.

Palimbaša se pljesnuo po obrazu, otro ga rukom na kojoj se ukazala krvava mrljica. Od igle nije bilo ni traga, jer ju je odstranio pokretom ruke.

Žena je rekla nešto nežno i Palimbaša se nasmejao. Dok se smejao, noge su počele da ga izdaju. Skljokao se na nju, a ona je pokušala da ga podupre. Još se povodila sa mrtvim teretom kad joj Ganima priđe s leđa i prisloni šiljak isukanog kris-noža na struk.

Ganima prozbori običnim tonom: "Bez naglih pokreta, Muric. Moj nož je otrovan. Možeš slobodno da pustiš Palimbašu sada. Mrtav je."

30.

U svim važnijim društvenim snagama naći ćete jednu utemeljenu težnju za sticanjem i održavanjem vlasti putem upotrebe reči. Od vrača preko sveštenika do birokrate uvek je reč o istoj stvari. Podvlašćeno stanovništvo mora da bude uslovljeno da prihvata reči vlasti kao činjenice, da brka sistem simbola sa pojavnom vasseljenom. Zaradi očuvanja jednog ovakvog ustrojstva vlasti, određeni simboli se drže van domašaja običnog razumevanja - simboli kao što su oni koji se odnose na ekonomsko rukovođenje ili oni koji određuju lokalno tumačenje duševnog zdravlja. Tajnost simbola u ovom obliku vodi do razvijanja više razbacanih pod-jezika, i svaki od njih doznačava da njegovi korisnici nagomilavaju neki vid vlasti. Sa ovim uvidom u proces stvaranja vlasti, naše Carske Snage Bezbednosti moraju uvek da budu na oprezu kada je reč o pojavljivanju pod-jezika.

Predavanje princeze Irulan na Arakenskoj ratnoj školi

"Možda je izlišno da vam ovo govorim", reče Farad'n, "ali da bi se izbegla svaka greška, dajem vam do znanja da sam vam dodelio jednog nemog stražara sa naređenjima da vas oboje ubije, ukoliko pokažem znake podleganja vradžbinama."

Nije očekivao da vidi ma kakvo dejstvo ovih reči. I Gospa Džesika i Ajdaho zadovoljili su njegova očekivanja.

Farad'n je s pažnjom izabrao okvir za prvo ispitivanje ovog para - Šadamovu staru Svečanu Odaju za Primanje. Ono što joj je nedostajalo u veličanstvenosti bilo je nadoknađeno egzotičnom opremljenošću. Napolju je bilo zimsko poslepodne, ali je osvetljenje u ovoj odaji bez prozora podražavalo večiti sunčan dan okupan u zlatnoj svetlosti vešto razmeštenih sjajnih kugli izrađenih od najčistijeg iksijanskog kristala.

Novosti sa Arakisa ispunile su Farad'na spokojnom nadmenošću. Leto, muški blizanac, bio je mrtav; ubio ga je tigar-ubica. Ganima, preživela sestra, nalazila se u pritvoru kod svoje tetke i po opštoj

pretpostavci bila je talac. Potpun izveštaj mnogo je doprineo objašnjenju Ajdahovog i Gospa Džesikinog prisustva. Oni su želeli utočište. Korinski špijuni javljali su o mučnom zatišju na Arakisu. Alija je pristala da se podvrgne ispitu zvanom 'Ogled Posednutosti', čija svrha nije bila sasvim objašnjena. Međutim, datum ovog ispita nije bio određen i dva korinska špijuna su smatrala da do njega neće nikad doći. No, ove stvari su bile izvesne: došlo je do bitke između pustinjских Slobodnjaka i Slobodnjaka iz Carske Vojske, neuspeo građanski rat koji je doveo vladu do privremenog zastoja. Stilgar se za sada držao nepristrasno i bio je, posle razmene talaca, imenovan za naročitu dužnost. Ganima je, očito, smatrana za jednog od talaca, iako je smisao ovog ostajao nejasan.

Džesika i Ajdaho su bili dovedeni na saslušanje bezbedno uvezani u utežne stolice. Oboje su pokorno mirovali zbog smrtonosnih tankih niti siga žice koje bi se usekle u meso i pri najmanjem opiranju. Dopremila su ih dva sardaukarska konjanika koji su proverili veze i nečujno se udaljili.

Upozorenje je, odista, bilo izlišno. Džesika je videla naoružanog nemog stražara kako stoji naspram zida sa njene desne strane držeći u ruci jedno staro, ali delatno oružje. Dopustila je svom pogledu da proluta po egzotičnim ukrasima ove sobe. Široki listovi retkog gvođenog žbuna bili su protkani okastim biserima i tako isprepletani da su obrazovali središnji polumesečasti srp kupolaste tavanice. Pod ispod nje bio je sazdan od naizmeničnih ploča dijamantskog drveta i kabuzu školjke raspoređenih unutar pravougaonog bordura od kostiju pasaketa. One su bile postavljene uspravno, laserom izrezane i uglačane. Odabrani tvrdi materijali ukrašavali su zidove u naglašeno izatkanim šarama koje su ocrtavale četiri stava Lavljeg simbola na koji su polagali pravo potomci pokojnog Šadama IV. Lavovi su bili izrađeni u neobrađenom zlatu.

Farad'n se odlučio da dočeka zarobljenike u stojećem položaju. Na sebi je imao kratke pantalone i lak zlatan koporan sa majušnim svilenim otvorom na vratu. Njegov jedini ukras bila je kneževska lenta, obeležje njegove kraljevske porodice, koju je nosio na levoj strani grudi.

Nalazio se u pratnji Bašara Tiekanika obučenog u žutomrku odeću i teške čizme sa kitnjastim lasganom u prednjoj futroli, pored kopče opasača. Tiekanik čije je natmureno lice Džesiki bilo znano iz benegeseritskih izveštaja, stajao je tri koraka na levo i nešto iza Farad'na. Jedan presto od mrkog drveta počivao je na podu blizu zida, upravo iza ove dvojice.

"Dela", reče Farad'n, oslovljavajući Džesiku, "imate li šta da izjavite?"

"Pitala bih zašto smo ovako vezani?" reče Džesika, pokazujući na siga žicu.

"Upravo smo dobili izveštaje sa Arakisa koji objašnjavaju vaše prisustvo ovde", reče Farad'n. "Možda ću vas sada odvezati." Nasmejao se. "Ako vi..." Prekinuo je kada se njegova majka pojavila na vratima odaje, iza zarobljenika.

Vensicija je požurila pored Džesike i Ajdaha, ne udostojivši ih ni pogleda i predala Farad'nu malu obaveštavalačku kocku, pustivši je prethodno u rad. On stade da proučava usijanu površinu, pogledujući katkad Džesiku, a zatim ponovo kockicu. Usijana površina utrnu i on je vrati majci, naznačivši joj da bi trebalo da je pokaže Tiekaniku. Dok je ona to činila, on je namrgođeno posmatrao Džesiku.

Vensicija je zatim stala sa Farad'nove desne strane, držeći zamračenu kocku u ruci, delom skrivenu prevojem njene bele haljine.

Džesika je pogledala na desno prema Ajdahu, ali je on odbio da susretne njen pogled.

"Bene Geserit su ljute na mene", reče Farad'n. "Veruju da sam ja odgovoran za smrt vašeg unuka."

Džesika je zadržala izraz bezosećajnosti na licu, dok je razmišljala: Znači Ganiminoj priči valja verovati, sem ako... Nije volela sumnjive nepoznanice.

Ajdaho je zatvorio oči, a onda ih ponovo otvorio pogledavši Džesiku. Ona je nastavila da zuri u Farad'na. Ajdaho joj je govorio o ovom Rađa pogledu, ali ona nije izgledala zabrinuta. Nije znao kako da protumači ovaj njen nedostatak osećanja. Ipak je očigledno znala nešto što nije otkrivala.

"Evo kako stoje stvari", reče Farad'n, i stade da objašnjava sve što je saznao o događajima na Arakisu, ništa ne izostavljajući. Zaključio je: "Vaša unuka je živa, ali se, prema opštem sudu, nalazi pod nadzorom Gospe Alije. Ovo bi trebalo da vas zadovolji."

"Jesi li ti ubio mog unuka?" upita Džesika.

Farad'n je istinito odgovorio: "Nisam. Tu skoro sam saznao za zaveru, no ona nije moje delo."

Džesika pogleda Vensiciju i opazivši nasladan izraz na tom srcastom licu, pomisli: njeno maslo! Lavica kroji planove za svoje mladunče. Ovo je bila igra zbog koje je lavica jednog dana mogla da zažali.

Vraćajući pažnju na Farad'na reče: "Ali Sestrinstvo veruje da si ga ti ubio."

Farad'n se okrete prema svojoj majci. "Pokaži joj poruku."

Pošto je Vensicija oklevala, on joj se obrati sa prizvukom besa što je Džesika primila k znanju kao nešto što se u budućnosti može upotrebiti. "Rekao sam, pokaži joj to!"

Ubleдела lica, Vensicija prinese lice kocke Džesici i uključi je. Reči su potekle licem kocke, izazivajući odgovarajuće pokrete Džesikinog oka: "Savet Bene Geserita na Valahu IX ulaže zvaničan protest protiv Kuće Korino zbog ubistva Leta Atreida II. Dokazi i svedočenja dostavljeni suod strane Landsradove Komisije za Unutrašnju Bezbednost. Biće određeno neutralno tlo i imena sudija biće podnesena na odobrenje svim strankama. Zahteva se vaš neodložan odgovor. Sabit Rekuš u ime Landsrada."

Vensicija se vratila na staro mesto pored sina.

"Kakav odgovor nameravate da date?" upita Džesika.

Vensicija reče: "Pošto moj sin još nije zvanično postavljen za glavu Kuće Korino, ja ću... Gde si pošao?" Ovo poslednje bilo je namenjeno Farad'nu koji se, dok je ona govorila, okrenuo i uputio ka pobočnim vratima pokraj kojih je budno motrio nemi stražar.

Farad'n zastade i napola se okrenu. "Vraćam se mojim knjigama i ostalim sklonostima koje me daleko više zanimaju."

"Kako se usuđuješ?" upita žučno Vensicija. Tamno crvenilo joj se raširilo od vrata preko obraza.

"Usudiću se na sasvim malo stvari u svoje vlastito ime", reče

Farad'n. "Donosila si odluke u moje ime, odluke koje nalazim krajnje odvratnim. Ili ću, od ovog trenutka ja da donosim odluke u svoje ime, ili slobodno možeš da potražiš drugog naslednika Kuće Korino!"

Džesika je hitro prelazila pogledom od jednog do drugog učesnika ovog sukoba, opažajući kod Farad'na istinski bes. Bašarski oficir je kruto stajao u stavu mirno, pokušavajući da izgleda kao da ništa nije čuo. Vensicija se kolebala na rubu vrišteće jarosti. Farad'n se činio savršeno spreman da prihvati bilo kakav ishod svog bacanja kockice. Džesika je bila donekle zadivljena njegovim držanjem, otkrivajući u ovom sukobu mnoge stvari koje bi joj mogle biti od koristi. Izgledalo je da je odluka da se tigrovi ubice pošalju na njene unuke donesena bez Farad'nova znanja. Teško se moglo posumnjati u njegovu izjavu da je za zaveru saznao tek pošto je bila izvedena. Bes u njegovim očima nije se mogao pogrešno protumačiti dok je stajao tamo, spreman da prihvati ma kakvu odluku.

Vensicija duboko, drhtavo udahnu vazduh. Zatim reče: "Vrlo dobro. Zvanično postavljenje će se obaviti sutra. Zasad možeš da se unapred vladaš u skladu sa tim." Uputila je pogled Tiekaniku, ali je on izbegao da ga susretne.

Kada se majka i sin nađu napolju biće cike i vriske, pomisli Džesika. Ali ja zbilja verujem da je on pobedio. Dopustila je svojim mislima da se vrata na Landsradovu poruku. Bene Geserit su procenile svoje glasnike sa majstorstvom koje je uveravalo u sposobnost benegeseritskog planiranja. U zvaničnoj objavi protesta nalazila se skrivena poruka za Džesikine oči. Stvarnost poruke je kazivala da uhode Sestrinstva znaju za Džesikin položaj i da su procenili Farad'na sa izvanrednom istančanošću kada su pogodile da će je on pokazati svojoj zarobljenici.

"Želela bih da mi se odgovori na pitanje", reče Džesika, oslovljavajući Farad'na kada je ponovo stao pred nju.

"Reći ću Landsradu da nemam ništa sa ovim ubistvom", reče Farad'n. "Dodaću da delim osećanje odvratnosti Sestrinstva za način na koji je izvršeno, iako ishodom ne mogu da budem sasvim nezadovoljan. Primite moja izvinjenja zbog žalosti koju je ovo moglo da vam prouzrokuje. Sreća svuda prolazi."

Sreća svuda prolazi! pomisli Džesika. Bila je to omiljena izreka

njenog Vojvode, a u Farad'novom ponašanju postojalo je nešto što je govorilo da je on znao za to. Prisilila je sebe da odbaci mogućnost da su oni odista ubili Leta. Morala je da pretpostavi da je Ganimin strah za Leta potpuno razotkrio plan blizanaca. Krijumčari će dovesti Gurnija u priliku da susretne Leta i zamisao Sestrinstva će biti sprovedena u delo. Leto je morao da prođe kroz ispit. Morao je. Bez ispitivanja on je bio osuđen na propast kao što je Alija bila osuđena na propast. A Ganim... Pa, o tom potom. Nije bilo načina da se onaj koji je rođen kao formirana ličnost dovede pred Časnu Majku Gaius Helen Mohijam.

Džesika duboko uzdahnu. "Ranije ili kasnije", reče ona, "nekom će pasti na um da biste ti i moja unuka mogli da ujedinite naše dve Kuće i izlečite stare rane."

"To mi je već spomenuto kao mogućnost", reče Farad'n, okrznuvši pogledom svoju majku. "Moj odgovor je bio da bih radije sačekao ishod nedavnih događaja na Arakisu. Nema potrebe za naglom odlukom."

"Postoji uvek mogućnost da si ti igračka u rukama moje kćeri", reče Džesika.

Farad'n se ukrutio. "Objasnite!"

"Stvari na Arakisu nisu onakve kakve ti možda izgledaju", reče Džesika. "Alija igra svoju igru. Igru Izrodstva. Moja unuka je u opasnosti, sem ako Alija ne iznađe način da je upotrebi."

"Očekujete li od mene da poverujem da vi i vaša kćer stojite jedna protiv druge, da se Atreid bori protiv Atreida?"

Džesika je pogledala u Vensiciju, pa ponovo u Farad'na. "Korino se bori protiv Korina."

Iskrivljen osmeh je zatitrao na Farad'novim usnama. "Dobro zapaženo. Kako bih ja mogao da budem igračka u rukama vaše kćeri?"

"Ako si upleten u smrt moga unuka, i ako odstraniš mene."

"Odstranim..."

"Ne veruj ovoj veštici", upozorila ga je Vensicija.

"Sam ću da odlučim kome ću da verujem, majko", reče Farad'n. "Oprostite mi, Gospo Džesika, ali ne razumem ovu stvar oko odstranjivanja. Shvatio sam da ste vi i vaš verni pratilac..."

"Koji je Alijin suprug", reče Džesika.

Farad'n je skrenuo odmeravajući pogled na Ajdaha, a zatim upitno pogledao Bašara. "Šta ti misliš, Tiek?"

Bašar je očito imao misli slične onima koje je Džesika iskazala. Rekao je: "Dopada mi se njeno rasuđivanje. Oprezno!"

"On je gola-mentat", reče Farad'n. "Mogli bismo da ga do smrti ispitujemo, a da ne dobijemo siguran odgovor."

"Ali to je pouzdana radna pretpostavka da smo možda obmanuti", reče Tiekanić.

Džesika je znala da je kucnuo čas da stupi u dejstvo. Kada bi samo žalost Ajdaha zadržala u okviru uloge koju je izabrao. Nije joj se sviđalo da ga koristi na ovaj način, ali u pitanju su bile stvari od većeg značaja.

"Za početak", reče Džesika, "mogu javno da oglasim da sam došla ovamo po svom slobodnom izboru."

"Zanimljivo", reče Farad'n.

"Morao bi da mi pokloniš poverenje i da mi daš potpunu slobodu na Salusi Sekundus", reče Džesika. "Ne bi smelo da izgleda da govorim iz prinude."

"Ne!" usprotivila se Vensicija.

Farad'n nije obratio pažnju na nju. "Koji razlog bi navela?"

"Da sam opunomoćenik Sestrinstva poslata ovamo da preuzme tvoj odgoj."

"Ali Sestrinstvo optužuje..."

"To zahteva tvoje odlučno delanje", reče Džesika.

"Ne veruj joj!" reče Vensicija.

Krajnje ljubazno, Farad'n upravi pogled prema njoj i reče: "Ako me još jednom prekineš, narediću Tieku da te ukloni. Čuo je tvoj pristanak na zvanično postavljenje. To ga sada čini odgovornim meni."

"Ona je veštica, kažem ti!" Pogledala je gluvonemog stražara koji je stajao uz bočni zid.

Farad'n je oklevao. A onda reče: "Tiek, šta ti misliš? Jesam li začaran?"

"Ne prema mom mišljenju. Ona..."

"Obojica ste začarani!"

"Majko." Ton njegovog glasa bio je ravan i bespogovoran.

Vensicija je stisnula pesnice, pokušala da govori, brzo se okrenula i odjurila iz sobe.

Ponovo se obrativši Džesiki, Farad'n upita: "Da li bi Bene Geserit odobrile ovo?"

"Odobrile bi."

Farad'n se udubio u sve što je ovo podrazumevalo, a onda se jetko nasmeja. "Šta hoće Sestrinstvo u svemu ovom?"

"Tvoje venčanje sa mojom unukom."

Ajdaho prostreli Džesiku jednim ispitivačkim pogledom, načini se kao da će da prozbori, ali ostade nem.

"Želeo sam da kažem da Bene Geserit hoće ono što su oduvek htele: vasseljenu koja neće da ih remeti."

"To je očigledna pretpostavka", reče Farad'n, "ali teško mogu da shvatim zašto si upao sa tim."

Ajdaho je uspeo da slegne obrvama kad već sigurno žica to nije dopuštala njegovom telu. Zbunjeno se nasmejao.

Farad'n je opazio ovaj osmeh i hitro se obrnuo prema Ajdahu. "Smešan sam ti?"

"Cela ova situacija mi je smešna. Neko iz vaše porodice doveo je u nepriliku Svemirski Esnaf iskoristivši ih da mu prenesu oruđa ubistva na Arakis, oruđa čija svrha nije mogla da bude zatajena. OGREŠILI STE SE O BENE GESERIT, umorivši muškarca koji im je bio potreban za njihov uzgojni pro..."

"Nazivaš me lažovom, gola?"

"Ne. Verujem da niste znali za zaveru. Ali mislim da je situacija zahtevala da se nađete u centru pažnje."

"Ne zaboravi da je on mentat", upozorila je Džesika.

"Upravo sam to pomislio", reče Farad'n. Još jednom se okrenuo prema Džesiki. "Uzmimo da vas oslobodim i izdam taj vaš proglas. Još ostaje pitanje smrti vašeg unuka. Mentat je u pravu."

"Je li to bila tvoja majka?" upita Džesika.

"Moj Gospodaru!" opomenuo ga je Tiekanić.

"Sve je u redu, Tiek." Farad'n blago odmahnu rukom. "A šta ako kažem da je to bila moja majka?"

Stavljajući sve na kocku iskušavanja ovog unutrašnjeg razdora

među Korinima, Džesika reče: "Moraš je optužiti i prognati."

"Moj Gospodaru", reče Tiekantik. "Ovo bi mogla da bude prevara nad prevarama."

Ajdaho reče: "A Gospa Džesika i ja smo oni koji su prevareni."

Farad'n stegnu vilice.

A Džesika pomisli: Ne mešaj se, Dankane! Ne sada! Ali Ajdahove reči staviše njene vlastite benegeseritske logičke sposobnosti u pokret. Uzdrmao ju je. Počela je da se pita postoji li mogućnost da je bila upotrebljena na način koji nije razumela. Ganimi i Leto... Rođeni kao oformljene ličnosti mogli su da se oslone na bezbroj unutrašnjih iskustava, skladište obaveštenja daleko prostranije od onog koje je posedovala jedna živa Bene Geserit. Nametalo se još jedno pitanje: da li je Sestrinstvo bilo potpuno iskreno prema njoj? Možda još nisu imali poverenja u nju. Najposle, ona ih je jednom izneverila... zbog Vojvode.

Farad'n je gledao Ajdaha sa zgranutom namrštenošću. "Mentate, treba da znam šta je tebi onaj Propovednik."

"On je sredio dolazak ovamo. Ja... Mi nismo izmenili deset reči. Drugi delaju za njega. On bi mogao da bude... Mogao bi da bude Pol Atreid, ali nemam dovoljno podataka da bih bio siguran. Sve što pouzdano znam jeste da je za mene bilo vreme da krenem, a on je imao sredstvo."

Džesika je zatvorila oči, koncentrišući se. Bio je u pravu! Mogla je da razazna mentatsku čvrstinu u njegovom glasu, onu duboku iskrenost izjave. Sve se glatko uklopilo. Dvaput je duboko udahнула vazduh i skliznula u mnemonički trans, proturila podatke kroz svoj um, izašla iz transa i otvorila oči. Sve je ovo bilo gotovo za vreme dok se Farad'n pomerio sa mesta ispred nje do položaja na pola koraka od Ajdaha - udaljenost ne veća od tri koraka.

"Ni reči više, Dankane", reče Džesika, snuždeno se setivši kako ju je Leto upozoravao na benegeseritske uslovljenosti.

Ajdaho, koji se upravo spremao da progovori, zatvori usta.

"Ja zapovedam ovde", reče Farad'n. "Nastavi, mentate."

Ajdaho je ćutao.

Farad'n se napola okrenu da bi osmotrio Džesiku.

Ona je zurila u jednu tačku na suprotnom zidu, razmatrajući u

pojednostima ono što su Ajdaho i trans napravili. Bene Geserit nisu, naravno, odustale od atreidske loze. No one su želele vlast nad Kvizac Haderahom i uložile su premnogo u dugačak uzgojni program. Želele su otvoren sukob između Atreida i Korina, stanje gde bi one mogle da uskoče kao sudija. A Dankan je bio u pravu. Iskrsele bi sa predlogom o istovremenoj kontroli i Ganime i Farad'na. To je bio jedini mogući kompromis. Bilo je čudno da Alija to nije shvatila. A Džesika proguta pljuvačku stegnutim grlom. Alija... Izrod! Ganima ju je s pravom sažaljevala. Ali ko je ostao da sažaljeva Ganimu?

"Sestrinstvo je obećalo da će te dovesti na presto dajući ti Ganimu za ženu", reče Džesika.

Farad'n ustuknu korak. Je li ova veštica čitala misli?

"Radili su iz potaje i to ne preko tvoje majke", reče Džesika. "Rekli su ti da ja nisam posvećena u njihove planove."

Džesika je čitala otkriće na Farad'novom licu. Kako je samo bio prostodušan. Ali to je bila istina, čitav sklop. Ajdaho je ispoljio vrhunsku mentatsku sposobnost prozrevši ovaj sklop kroz ograničen broj podataka koji su mu stajali na raspolaganju.

"Oni su, dakle, igrali dvostruku igru i rekli vam", reče Farad'n.

"Ništa mi nisu rekli od svega ovoga", reče Džesika. "Dankan je imao pravo: prevarili su me." Klimnula je glavom u znak potvrde. Bio je to klasičan postupak za dobijanje u vremenu izveden u tradicionalnom stilu Sestrinstva - razborita priča koja je bila lako prihvatljiva jer se podudarala sa onim što se dalo verovati u pogledu njihovih pobuda. No, oni su želeli da se reše Džesike - nepouzdanе sestre koja im je jednom otkazala poslušnost.

Tiekanik priđe Farad'nu. "Moj Gospodaru, ovo dvoje su suviše opasni da..."

"Pričekaj malo, Tiek", reče Farad'n. "Postoji ovde neka skrivena zamisao." Okrenuo se prema Džesiki. "Imamo razloga da verujemo da bi Alija mogla da ponudi sebe za moju nevestu."

Ajdaho je načinio jedan nehotičan trzaj i gotovo odmah se pribrao. Krv je procurela iz njegovog levog ručnog zgloba na mestu gde se siga-žica usekla.

Džesika je propratila ove reči jedva primetnim širenjem očiju.

Ona, koja je poznavala prvog Leta kao ljubavnika, oca njene dece, poverenika i prijatelja, nazrela je njegov ton hladnog razmišljanja, proceđenog, u ovom trenutku, kroz izopačenosti jednog Izrodstva.

"Hoćete li prihvatiti?" upitao je Ajdaho.

"Uzeto je u obzir."

"Dankane, rekla sam ti da ćutiš", reče Džesika. Obratila se Farad'nu. "Njena cena su bile dve smrti koje nisu u skladu sa takvom ponudom - tvoja i moja."

"Pomišljali smo na prevaru", reče Farad'n. "Nije li to bio vaš sin koji je rekao 'prevara rađa prevaru'?"

"Pokazuje se da Sestrinstvo drži u vlasti i Atreide i Korine", reče Džesika. "Zar to nije očigledno?"

"Sada se igramo mišlju da prihvatimo vašu ponudu, Gospo Džesika, ali Dankana Ajdaha bi valjalo poslati natrag njegovoj ljubljenoj supruzi."

Bol je delatnost nerava, podsetio se Ajdaho. Bol dolazi kao što svetlost dolazi očima. Napor dolazi od mišića, ne od nerava. Bila je to stara mentatska vežba i on ju je obavio u toku jednog udisaja. Zatim je savio desni ručni zglob i presekao arteriju siga žicom.

Tiekanik je priskočio stolici, lupnuo po njenoj trostrukoj bravi da bi razdrešio veze i povikao za lekarsku pomoć. Ispostavilo se da su pomoćnici smesta povrveli kroz vrata skrivena u zidnim panelima.

Uvek je bilo malko ludosti u Dankanu, pomisli Džesika.

Farad'n je za trenutak posmatrao Džesiku dok su lekari ukazivali pomoć Ajdahu. "Nisam kazao da ću prihvatiti njegovu Aliju."

"Nije posekao zglob zbog toga", reče Džesika.

"Oh? Mislio sam da je jednostavno rešio da se ubije."

"Nisi ti tako glup", reče Džesika. "Prekini da se pretvaraš preda mnom."

Nasmejao se. "Potpuno sam svestan da bi me Alija uništila. Čak ni Bene Geserit ne bi mogle da očekuju od mene da je prihvatim."

Džesika je prikovala za Farad'na težak, netremičan pogled. Šta je bio ovaj mladi izdanak Kuće Korino? Nije dobro igrao ulogu budale. Ponovo se setila Letovih reči da će susresti jednog zanimljivog učenika. A po Ajdahovim rečima i Propovednik je tako želeo. Želela je da upozna tog Propovednika.

"Hoćeš li da prognaš Vensiciju?" upita Džesika.

"To liči na razumnu pogodbu", reče Farad'n.

Džesika pogleda Ajdaha. Lekari su bili završili sa njim. Manje opasne veze držale su ga u pokretnoj stolici.

"Mentati bi trebalo da se čuvaju apsoluta", reče ona.

"Umoran sam", reče Ajdaho. "Nemate pojma koliko sam umoran."

"Kada se preterano iskorišćava, čak se i odanost na kraju istroši", reče Farad'n.

Ponovo ga je Džesika ošinula onim odmeravajućim pogledom.

Farad'n, opazivši ovo, pomisli: Vremenom će me zasigurno upoznati i to bi moglo da bude dragoceno. Moja lična benegeseritska otpadnica! To je jedina stvar koju je njen sin imao, a da je ja nemam. Neka zasad stekne samo letimičan utisak o meni. Ostalo će moći da upozna kasnije.

"Poštena razmena", reče Farad'n. "Prihvatam vašu ponudu pod vašim uslovima." Signalizirao je gluvonemom stražaru koji je stajao uza zid zamršenim treperenjem prstiju. Gluvonemi klimnu glavom. Farad'n se naže do upravljača stolice i odreši Džesiku.

Tiekanik upita: "Moj Gospodaru, jeste li sigurni?"

"Zar to nismo već raspravili?" upita Farad'n.

"Da, ali..."

Farad'n se prigušeno nasmeja, a onda se obrati Džesiki. "Tiek sumnja u moje izvore. Ali iz knjiga i svitaka se jedino saznaje da izvesne stvari mogu biti urađene. Postojeće saznanje zahteva da vi uradite te stvari."

Džesika je razmišljala o ovom dok se pridizala iz stolice. Njen um se potom vratio Farad'novim ručnim signalima. Služio se ratnim jezikom atreidskog stila! To je ukazivalo na brižljivu analizu. Neko je ovde svesno podražavao Atreide.

"Naravno", reče Džesika, "želiš da te poučim onako kako poučavaju Bene Geserit."

Farad'ново lice se ozarilo. "To je ponuda kojoj ne mogu da odolim", reče on.

31.

Lozinku mi je dao čovek koji je umro u tamnicama Arakena. Vidiš, tamo sam dobio ovaj prsten u obliku kornjače. Bilo je to u suku izvan grada gde su me skrivali pobunjenici. Lozinka? Oh, mnogo puta se promenila od tada. Glasila je 'Istrajnost'. A odziv je bio 'Kornjača'. To mi je iznelo živu glavu odande.

Zato sam kupio ovaj prsten: uspomena.

Tagir Mohandis: Razgovor sa jednim prijateljem

Leto je uveliko izmakao peskom kada je začuo crva iza sebe. Dolazio je privučen njegovom udaraljkom i uzvitlanošću začina koju je podigao oko mrtvih tigrova. Bilo je to dobro znamenje za početak njihovog plana: crvi su oduvek bili prilično retki u ovim predelima. Ovaj crv nije bio neophodan, ali im je išao na ruku. Neće biti potrebno da Ganima objašnjava odsustvo jednog leša.

Znao je da je Ganima, do sada, dovela sebe u uverenje da je on mrtav. Preostaće joj samo sićušna, izdvojena čaura svesti, zazidano pamćenje koje se moglo prizvati rečima izgovorenim jednim prastarim jezikom koji su jedino njih dvoje znali u celoj vaseljeni. Secher Nbiw. Tek ako bi čula te reči: Zlatna Staza... ona bi ga se setila. Do tada, bio je mrtav.

Leto se, u ovom času, osetio stvarno usamljen.

Kratao se nasumičnim hodom koji je stvarao samo one zvuke prirodne za pustinju. U njegovom kretanju nije bilo ničeg što bi onom crvu pozadi reklo da ovuda prolazi jedno ljudsko telo. U pitanju je bio način hoda tako duboko usađen u njega da nije bilo potrebno ni da razmišlja o njemu. Stopala su se pomicala sama od sebe u nemerljivom ritmu koraka. Bilo koji zvuk izazvan njihovim kretanjem mogao se pripisati vetru ili gravitaciji. Ljudsko biće nije prolazilo ovuda.

Kada je crv obavio svoj posao tamo pozadi, Leto se šćućurio iza odronjavajuće strane jedne dine i pogledao unatrag prema Čuvaru. Da, nalazio se dovoljno daleko. Usadio je udaraljku u pesak i pozvao

svoje prevozno sredstvo. Crv je brzo došao, ostavivši mu jedva dovoljno vremena da zauzme povoljan položaj pre no što je ovaj progutao udaraljku. Dok je prolazio, on se uspenra uz njegov bok do tvorčevih kuka, otvori osetljivu ivicu jednog prstena i upravi bezumnu životinju prema jugoistoku. Crv je bio mali, ali snažan. Mogao je da oseti snagu u njegovom uvijanju dok je siktao preko dina. Pratio ih je lahor i on oseti vrelinu koju je njihovo kretanje proizvodilo, tačnije trenje koje je crv pretvarao u početak stvaranja začina unutar sebe.

Kako se crv pokrenuo, tako se pokrenula i njegova svest. Stilgar je bio taj koji ga je poveo na njegovo prvo putovanje na crvu. Bilo je dovoljno da Leto pusti svoje pamćenje u tok i već je mogao da začuje Stilgarov glas: smiren i jasan, pun uglađenosti iz jednog drugog vremena. Nisu Stilgaru pristajala preteća povodjenja Slobodnjaka pijanog od začinskog alkohola. Nije Stilgaru odgovarao povišen glas i pomama sadašnjice. Ne - Stilgar je imao svoj poziv. On je bio učitelj članova kraljevske porodice: U staro doba, ptice su bile krštene po svojim pesmama. Svaki vetar imao je svoje ime. Vetar sa šest škriputa zvao se Pastaca, sa dvadeset Kuesma, a onaj sa sto Heinali-Heinali, čovekov terač. Zatim, postojao je demonski vetar u otvorenoj pustinji: Hulasikali Vala, vetar koji jede meso.

A Leto, koji je već znao sve ove stvari, klimao je glavom u znak zahvalnosti zbog mudrosti ovakvih pouka.

Ali Stilgarove reči su umele da budu ispunjene mnogim korisnim podacima.

"Postojala su u staro doba izvesna plemena koja su bila poznata kao lovci na vodu. Zvali su se Iduali, što je značilo 'vodeni insekti', ti ljudi se nisu ustezali da ukradu vodu od drugih Slobodnjaka. Ako bi te uhvatili samog u pustinji, ne bi ti ostavili čak ni vodu tvog tela. Postojalo je mesto u kome su živeli: Sieč Jakarutu. I tada su se druga plemena udružila i zbrisala Iduale sa lica planete. Bilo je to pre mnogo vremena, čak i pre Kinesa - u vreme mog pra-pra dede. Od toga dana do danas, nijedan Slobodnjak nije otišao u Jakarutu. To je tabu."

Tako se Leto podsetio znanja koje je počivalo u njegovom pamćenju. Bila je to važna pouka o načinu rada pamćenja. Pamćenje nečeg nije bilo dovoljno, čak ni za onog čija je prošlost

bila mnogostruka poput njegove, sem ako se nije znala njegova upotrebljivost i ako njegova vrednost nije bila pristupačna rasuđivanju. Jakarutu je morao imati vodu, sabirnicu vetra, sva obeležja slobodnjačkog sieča i jednu neuporedivu vrednost kao pride - da nijedan Slobodnjak nije imao hrabrosti da ode tamo. Mnogi od mlađih, po svoj prilici, nisu ni znali da je takvo mesto kao Jakarutu ikad postojalo. Oh, oni su, naravno, znali za Fondak, ali to je bilo stecište krijumčara.

Bilo je to savršeno mesto za mrtvog da se sakrije - među krijumčare i mrtve koji su pripadali jednom drugom dobu.

Hvala ti, Stilgare.

Crv se izmorio pred zorom. Leto je skliznuo niz njegovu stranu i stao da posmatra kako se ovaj ukopava u dinu, polagano se pomerajući kako su to obično činili ovi stvorovi. Otići će duboko i počinuti.

Moram da sačekam dan , pomislio je.

Stajao je na vrhu dine i motrio unaokolo: praznina, praznina, praznina. Jedino je lelujavi trag iščezlog crva narušavao ovaj prizor.

Slabašan krik noćne ptice osporio je prvu zelenu crtu svetlosti duž istočnog horizonta. Leto se ukopao u peščano skrivalište, naduvao pustinjski šator oko svog tela i proturio vrh cevi kroz pesak tragajući za vazduhom.

Za dugo, pre no što mu se san spustio na oči, ležao je u prinudnoj pomrčini razmišljajući o odluci koju su on i Ganim doneli. Nije to bila laka odluka, pogotovo za Ganimu. Nije joj rekao sve o svojoj viziji, niti o zaključcima koji su iz nje prositicali. Prema njegovom sadašnjem mišljenju to je bila vizija, a ne san. Ali neobičnost ove stvari sastojala se u tome što ju je on video kao viziju vizije. Ako je postojao i jedan dokaz koji bi ga ubedio da je njegov otac još živ, onda se on nalazio u toj viziji vizije.

Život proroka nas zatvara u njegovu viziju, pomislio je Leto. A prorok bi mogao da razori viziju prouzrokujući svoju smrt koja odstupa od te vizije. Eto kako je to izgledalo u Letovoj udvojenoj viziji i on je o tome sudio na osnovu izbora koji je bio napravio. Siroti Jovan Krstitelj, pomislio je. Da je samo imao hrabrosti da umre na neki drugi način... Ali možda je njegov izbor bio najsmelij. Kako da

znam sa kojim mogućnostima je bio suočen? Ipak znam sa kojim mogućnostima je bio suočen moj otac.

Leto uzdahnu. Okrenuti leđa svom ocu bilo je ravno izdajstvu boga. Ali atreidskom carstvu bio je neophodan potres. Ono se spustilo u Polovu najgoru viziju. Kako je samo nehatno uništavalo ljude. Bilo je sazdano bez zadnje misli. Opruga religioznog ludila bila je čvrsto navijena i puštena da kuca.

I mi smo zatvoreni u viziju mog oca.

Izlaz iz ovog ludila pružao se duž Zlatne staze, Leto je to znao. Njegov otac je to video. Ali moglo je da se desi da čovečanstvo istupi sa Zlatne staze i pogleda unazad u Muad'Dibovo vreme, videći ga kao bolje doba. Čovečanstvo je, ipak, moralo da iskusi izbor koji je postojao pored Muad'Dibovog, ili nikada neće razumeti svoje vlastite mitove.

Sigurnost... mir... napredak...

Dajući ovaj izbor, bilo je manje sumnje u pogledu toga šta bi većina građana carstva odabrala.

Čak i da me mrze, pomislio je. Čak i da me Ganimi zamrzi.

Desna ruka ga je zasvrbela i on se seti užasne rukavice iz svoje vizije-vizije. To će biti, pomislio je. Da, to će biti.

Arakise, daj mi snage, molio je. Njegova planeta je ostajala snažna i živa ispod njega. Njen pesak je gusto pritiskao pustinjski šator. Dina je bila džin kada se imaju u vidu njena nagomilana bogatstva. Bila je lukavo biće, u isti mah lepo i skaredno ružno. Jedinu novac za koji su njeni trgovci stvarno znali bio je krvni puls njihove sopstvene moći, bez obzira na to kako je ta moć bila nagomilana. Posedovali su ovu planetu na način na koji muškarac može da poseduje zarobljenu ljubavnicu, ili na način na koji je Bene Geserit posedovao svoje Sestre.

Nije čudo da je Stilgar mrzeo trgovce sveštenike.

Hvala ti Stilgare.

Leto se, zatim, podsetio lepota starih siečkih običaja, života koji se odvijao pre dolaska carske tehnokratije i njegov um zaplovi kao što su, znao je, plovili Stilgarovi snovi. Pre sjajnih kugli i lasera, pre ornitoptera i začinskog puzavca, postojala je jedna druga vrsta života: majke preplanule kože sa bebama na svojim bedrima, lampe

koje su gorele začinsko ulje usred teškog mirisa cimeta, Naibi koji su ubjeđivali svoje ljude, znajući da nikoga ne mogu da prisile. Bila je to mračna životna vrevica u stenovitim jazbinama...

Užasna rukavica će ponovo uspostaviti ravnotežu, pomisli Leto.

U tom trenutku, on utonu u san.

32.

Video sam njegovu krv i komad njegove odeće koja je bila razderana oštrim kandžama. Njegova sestra jasno izveštava o tigrovima, o izvesnosti njihovog napada. Ispitali smo jednog od zaverenika, a ostali su mrtvi ili u tamnici. Sve ukazuje na zaveru Korina. Istinozborac je potvrdio ovo uverenje.

Stilgarov Izveštaj Landsradskoj Komisiji

Farad'n je proučavao Dankana Ajdaha preko sistema za uhođenje, tragajući za ključem čudnog ponašanja ovog čoveka. Podne tek što je bilo prošlo i Ajdaho je čekao ispred odaja koje su bile dodeljene Gospi Džesiki, tražeći da bude primljen kod nje. Hoće li ona pristati da ga vidi? Ona je, naravno, znala da ih uhode. Ali, hoće li pristati da ga vidi?

Oko Farad'na se prostirala soba iz koje je Tiekanik rukovodio obukom Laza Tigrova - u stvari, protivzakonita prostorija, ispunjena zabranjenim instrumentima tleilaške i iksijanske izrade. Pokretima prekidača koji mu se nalazio u levoj ruci, Farad'n je mogao da posmatra Ajdaha iz šest različitih uglova ili da se uključi u unutrašnjost Gospa Džesikinih odaja gde su mogućnosti za uhođenje bile podjednako vešto iskorišćene.

Ajdahove oči su zadavale brigu Farad'nu. Te bezdane metalne loptice koje su Tleilaksi podarili svom goli u tankovima vaskrsenja, označavale su njihovog vlasnika kao duboko različitog od ostalih ljudskih bića. Farad'n je dotakao svoje očne kapke, osećajući pod prstima tvrde površine trajnih kontaktnih sočiva koja su skrivala potpuno plavetnilo uživaoca začina. Mora da su Ajdahove oči beležile drugačiju vasseljenu. Kako je mogla da izgleda drugačije? Farad'n se gotovo našao u iskušenju da potraži tleilaške hirurge i sam odgovori na ovo pitanje.

Zašto je Ajdaho pokušao da se ubije?

Da li je, zaista, baš to pokušao? Morao je znati da to ne bismo dozvolili.

Ajdaho je ostajao opasan znak pitanja.

Tiekanik je tražio ili da ga zadrže na Salusi ili da ga ubiju. Možda bi to bilo najbolje.

Farad'n uključi prednji plan. Ajdaho je sedeo na jednoj tvrdoj klupi ispred vrata Gospa Džesikine odaje. Bilo je to predsoblje bez prozora sa svetlim drvenim zidovima ukrašenim kopljaničkim zastavicama. Ajdaho se nije micao sa ove klupe više od jednog sata i činilo se da je spreman da ovde čeka doveka. Farad'n se naže bliže ekranu. Sa vernim majstorom mačevanja Atreida, Muad'Dibovim učiteljem, lepo se postupalo svih ovih godina na Arakisu. Stigao je sa mladalačkom gipkošću u koraku. Postojana začinska ishrana mu je, naravno, morala biti od pomoći. A onda i ta čudesna metabolička ravnoteža koju su tleilaški tankovi redovno davali. Da li se Ajdaho zaista sećao svoje prošlosti pre tankova? Nijedan drugi koga su Tleilaksi oživeli nije mogao da polaže pravo na to. Kakva je samo zagonetka ovaj Ajdaho bio!

Izveštaji o njegovoj smrti nalazili su se u biblioteci. Sardaukar koji ga je ubio svedočio je o njegovom junaštvu: Ajdaho je smakao devetnaesticu iz njihovih redova pre no što je i sam pao. Devetnaest Sardaukara. Njegovo telo je itekako bilo vredno otpremanja u tankove oživljavanja. Ali Tleilaksi su od njega napravili mentata. Čudno li je biće živelo u ovom obnovljenom telu! Kako je doživljavao činjenicu da je ljudski kompjuter pored svih drugih svojih talenata?

Zašto je pokušao da se ubije?

Farad'n je bio svestan svojih vlastitih talenata i u pogledu na njih gajio je nekoliko iluzija. On je bio istoričar-arheolog i znalac ljudi. Nužda ga je naterala da postane stručnjak za one koji bi mu bili potčinjeni - nužda i pažljivo proučavanje Atreida. Shvatao je to kao cenu koja se oduvek tražila od aristokratije. Vladavina je zahtevala tačno i oštro procenjivanje onih koji su izvršavali vlast. Ne jedan vladalac je propao zbog grešaka i prestupa svojih podanika.

Brižljivo proučavanje Atreida otkrilo je sjajan talenat u izabiranju službenika. Oni su znali kako da održe odanost, kako da sačuvaju tananu oštricu revnosti svojih ratnika.

Ajdaho se nije ponašao u skladu sa ovim.

Zašto?

Farad'n je razrogačio oči, pokušavajući da prozre ovog čoveka. Ajdaho je odavao utisak postojanosti, osećanje da ga nije moguće iznuriti. Odavao je utisak samovoljne, uobličene i čvrsto ujedinjene celine. Tleilaški tankovi stavili su u pokret nešto što je bilo više od ljudskog. Farad'n je to osećao. U ovom čoveku postojalo je neko samoobnavljajuće kretanje, kao da je delovao u skladu sa nepromenljivim zakonima, nanovo započinjući posle svakog završetka. Kretao se utvrđenom orbitom sa istrajnošću poput one kojom se neka planeta okretala oko neke zvezde. Na pritisak bi odgovorio nesalomivošću - samo se premestivši u drugu orbitu, ali ne menjajući, u stvari, ništa u osnovi.

Zašto je posekao ručni zglob?

Ma šta bila njegova pobuda, učinio je to za Atreide, za svoju vladajuću Kuću. Atreidi su bili zvezda njegove orbite.

On, na neki način, veruje da moje zadržavanje Gospe Džesike na ovom mestu ojačava Atride.

I Farad'n se podseti: Jedan mentat tako misli.

Ovo je njegovom sudu dalo dodatnu dubinu. Mentati su pravili greške, ali ne često.

Došavši do ovog zaključka, Farad'n je gotovo pozvao svoje podanike da bi im naložio da oteraju Gospu Džesiku zajedno sa Ajdahom. Uravnotežio se na samoj tački delanja i povukao nameru.

Ova ljudska bića - gola-mentat i čarobnica Bene Geserita - predstavljali su žetone nepoznatih naziva u ovoj igri moći. Ajdaho se mora poslati nazad, jer bi to, izvesno, izazvalo pometnju na Arakisu. Džesika se mora zadržati ovde i lišiti svog neobičnog znanja za dobrobit Kuće Korino.

Farad'n je znao da se upustio u prefinjenu i smrtonosnu igru. Ali on je pripremao sebe za ovu mogućnost tokom godina, još od trenutka kada je shvatio da je inteligentniji i osetljiviji od ljudi iz svoje okoline. Bilo je to zastrašujuće otkriće za jedno dete i znao je da je biblioteka njemu podjednako bila i pribežište i učitelj.

Ipak, u ovom času, razjedale su ga sumnje i pitao se da li je sasvim dorastao ovoj igri. On se odbio od svoje majke, izgubio njeno poverenje, ali su njene odluke ionako bile uvek opasne po njega.

Tigrovi! Njihova obuka je bila gnusnost, a njihovo korišćenje glupost. Kako je samo lako bilo ući im u trag! Trebalo bi da bude zahvalna ako ne pretrpi ništa više od progonstva. Gospa Džesikin savet se u ovom slučaju podudara sa njegovom potrebom sa divnom tačnošću. Ona mora biti naterana da mu otkrije ovaj način atreidskog mišljenja.

Njegove sumnje počele su da kopne. Pomislio je na svoje Sardaukare koji su ponovo postajali čvrsti i snalažljivi kroz strogu obuku i uskraćivanje raskoši koje im je on nametnuo. Njegove sardaukarske legije ostajale su male, ali su ponovo u svakom pogledu bili ravne Slobodnjacima. Od toga je bilo malo koristi sve dok su ograničenja proizašla iz Arakenskog Sporazuma određivala međusoban odnos obeju snaga. Slobodnjaci su mogli da ga savladaju zahvaljujući svojoj brojnosti - sem ako ne bi bili sputani i oslabljeni građanskim ratom.

Još je bilo rano za bitku između Sardaukara i Slobodnjaka. Bili su mu potrebni novi saveznici među Velikim Kućama i od nedavno ojačanim Malim Kućama. Bio mu je potreban pristup u finansiranje CHOAM-a. Bilo mu je potrebno vreme da njegovi Sardaukari ojačaju, a Slobodnjaci oslabe.

Farad'n ponovo pogleda put ekrana koji je pokazivao ovog strpljivog golu. Zašto je Ajdaho baš sad želeo da vidi Gospa Džesiku? On je morao znati da ih uhode, da će svaka reč, svaki pokret biti zabeleženi i podvrgnuti analizi.

Zašto?

Farad'nov pogled skliznu sa ekrana do jedne ispupčene ivice pored njegove kontrolne konzole. U bledej elektronskoj svetlosti mogao je da razabere kalemove koji su sadržavali najnovije vesti sa Arakisa. Njegovi špijuni bili su izvrsni: morao je da im oda priznanje. U ovim izveštajima nalazilo se mnogo toga što mu je davalo nadu i zadovoljstvo. Zatvorio je oči i najvažnije tačke ovih izveštaja potekoše kroz njegovu svest u čudno uređenom rasporedu do kojeg je sveo kalemove zarad svojih vlastitih potreba:

Pošto je planeta učinjena plodnom, Slobodnjaci su oslobođeni pritiska tla i njihove nove zajednice gube tradicionalni siečom utvrđeni karakter. Od ranog detinjstva, u staroj siečkoj kulturi,

Slobodnjak se učio na poslovi: 'Kao i znanje tvog vlastitog bića, sieč obrazuje čvrstu osnovu sa koje se otiskuješ u svet i u vaseljenu.'

Tradicionalni Slobodnjak veli: 'Pogledaj prema Masivu', sa značenjem da je Zakon najveća nauka. Ali nova društvena struktura razlabavljuje ova stara zakonska ograničenja: disciplina popušta. Nove vođe Slobodnjaka poznaju samo svoj Nizak Katehizam predaštva i istoriju koja je prurušena u mitsku strukturu njihovih pesama. Ljudi iz novih zajednica su lakomisleniji i otvoreniji; češće se svađaju i manje se odazivaju glasu vlasti. Stari siečki narod bio je disciplinovaniji, skloniji grupnim poduhvatima i upućen da vredno radi; vodili su više računa o svojim izvorima. Stari narod još veruje da je uređeno društvo ispunjenje želje individue. Novi se odvaja od ovog verovanja. Oni ostaci starije kulture koji su se zadržali gledaju mlađe i kažu: 'Vetar smrti odgrizao je njihovu prošlost.'

Farad'nu se dopadala oštrina vlastitog sažetog pregleda. Nove različitosti na Arakisu mogle su da donesu samo nasilje. Posedovao je suštastvene ideje postojano urezane na kalemovima:

Muad'Dibova religija je čvrsto zasnovana na staroj siečkoj kulturnoj tradiciji dok se nova kultura sve više udaljava od takvih stega.

Ne po prvi put, Farad'n se upitao zašto je Tiekanik prigrio ovu religiju. Tiekanik se čudno ponašao u svojoj novoj moralnosti. Izgledao je potpuno iskren ali se držao kao da radi protiv svoje volje. Bio je poput onog koji je uskočio u vrtlog da bi ga ispitao, a bio zahvaćen silama izvan svoje kontrole. Tiekanikovo preobraćenje jedilo je Farad'na svojom beskarakternom potpunošću. Bilo je to okretanje protiv veoma starih sardaukarskih običaja. On je upozoravao da bi mladi Slobodnjaci još mogli da se vrata starim običajima, da bi urođene, ukorenjene tradicionalne crte mogle da prevladaju.

Farad'nove misli se ponovo vratiše na one obaveštajne kalemove. Govorili su o jednoj uznemirujućoj stvari: istrajnost jednog kulturnog zaostatka iz najstarijih slobodnjačkih vremena - 'Voda Začeca'. Tečnost vodenjaka bi se sačuvala po rođenju novorođenčeta i destilisala se u prvu vodu kojom je to dete hranjeno.

Tradicionalni obred je zahtevao da kuma posluži vodu izgovarajući: 'Evo vode tvog začeća.' Čak su i mladi Slobodnjaci još sledili ovaj običaj prilikom rođenja svoje dece.

Voda tvog začeća.

Farad'n je nalazio da mu je ideja o ispijanju vode destilisane iz tečnosti vodenjaka sa kojom je došao na svet odvratna. Pomislio je na preživelu blizankinju, Ganimu, na trenutak kada je uzimala tu vodu, a njena majka bila mrtva. Da li se ikada kasnije u mislima vratila na tu čudnu vezu sa svojom prošlošću? Verovatno ne. Bila je vaspitavana kao Slobodnjak. Ono što je bilo prirodno i prihvatljivo za Slobodnjake, bilo je prirodno i prihvatljivo i za nju.

Farad'n je začas zažalio zbog smrti Leta II. Bilo bi zanimljivo razmotriti ovu stvar sa njim. Možda će iskrsnuti prilika da je razmotri sa Ganimom.

Zašto je Ajdaho posekao ručni zglobov?

Ovo pitanje se uporno nametalo svaki put kada bi pogledao špijunski ekran. Sumnje nanovo skoliše Farad'na. Čeznuo je za sposobnošću da uroni u tajanstveni začinski trans kao što je to činio Pol Muad'Dib, da u njemu otkrije budućnost i sazna odgovore na svoja pitanja. Bez obzira na to koliko začina je unosio, njegova obična svest istrajavala je u jedinstvenom toku sadašnjeg trenutka, odražavajući jednu vasseljenu neodređenosti.

Špijunski ekran je prikazao kako sluškinja otvara Gospa Džesikina vrata. Žena je pozvala rukom Ajdaha na šta on ustade sa klupe i prođe kroz vrata. Sluškinja je bila dužna da kasnije podnese potpun izveštaj, ali Farad'n, čija se radoznalost još jednom probudila, dotače drugi prekidač na svojoj konzoli, prateći kako Ajdaho stupa u dnevnu sobu Gospa Džesikinih odaja.

Kako je samo mentat izgledao miran i staložen. I kako su nedokučive bile njegove gola oči.

33.

Iznad svega drugog, mentat mora da bude uopštavalac, a ne specijalista. Mudro je posavetovati se sa uopštavaocima pri donošenju odluka u sudbonosnim trenucima. Stručnjaci i specijalisti začas vas odvedu u kaos. Oni su izvor beskorisnog trebljenja vaški, žučnog preganjanja rečima oko jedne zapete. Mentat-uopštavalac bi, s druge strane, trebalo da u odlučivanje unese zdrav razum. On ne sme da se odvoji od širokog uvida u ono što se dešava u njegovoj vaseljeni. Mora da ostane sposoban da kaže: 'U vezi sa ovim u ovom trenutku nema prave tajne. To je ono što sada želimo. Možda će se kasnije pokazati pogrešnim, ali to ćemo ispraviti kada dođemo do takvog zaključka.' Mentat-uopštavalac mora da razume da sve što možemo da raspoznamo kao našu vaseljenu jeste samo deo šireg fenomena. Stručnjak gleda unazad; on gleda u uska pravila svoje struke. Uopštavalac gleda prema spolja; on traga za zakonima življenja, s punim saznanjem da se takvi zakoni menjaju, da se razvijaju. Upravo su svojstva promene ono što mentat-uopštavalac mora da gleda. Ne može da postoji stalna lista takve promene, priručnik ili udžbenik. Morate da gledate na nju sa što je moguće manje predrasuda, pitajući se: 'A šta sad ova stvar predstavlja?'

Mentatski priručnik

Bio je dan Kvizac Haderaha, prvi Sveti Dan za sledbenike Muad'Diba. On je slavio obogotvorenog Pola Atreida kao ličnost koja se istovremeno svuda nalazila, muškog Bene Geserita u kome je i muško i žensko predaštvo bilo smešteno u jednu nerazlučivu moć da postane Jedno-sa-Svim. Vernici su ovaj dan zvali Ajil, Žrtva, u spomen smrti koja je učinila njegovo prisustvo 'stvarnim na svim mestima'.

Propovednik je izabrao rano jutro ovog dana da se još jednom pojavi na trgu Alijinog hrama, prkoseći naredbi o njegovom hapšenju za koju su svi znali da je izdata. Nesigurno primirje bilo je uspostavljeno između Alijinog Sveštenstva i pustinjских plemena koja

su se bila pobunila, ali prisustvo ovog primirja moglo se osetiti kao opipljiva stvar koja je svakog na Arakisu ispunjavala nelagodnošću. Propovednik nije odagnavao takvo raspoloženje.

Bio je dvadeset osmi dan zvanične žalosti za Muad'Dibovim sinom, šest dana po memorijalnom obredu u Starom Prolazu koji je bio odložen zbog pobune. Pa ipak, čak ni borba nije prekinula hadžiluk. Propovednik je znao da će trg na ovaj dan biti prepunjen gomilom. Većina vernika pokušavala je da vremenski podesi svoj boravak na Arakisu tako da on obuhvati Ajil, 'da tad oseti Sveto prisustvo Kvizac Haderaha na Njegov dan'.

Propovednik je stupio na trg u prvo svitanje, otkrivši da je mesto već bilo pritisnuto vernicima. Ovlaš je držao ruku na ramenu svog mladog vodiča, osećajući ciničnu gordost u momkovom hodu. Sada, kada se Propovednik približio, ljudi su obratili pažnju na sve potankosti njegovog ponašanja. Ovakva pažnja nije bila mladom vodiču sasvim neprijatna. Propovednik je to jednostavno prihvatio kao nužnost.

Zauzevši položaj na trećem stepeniku Hrama, Propovednik je sačekao da zavlada muk. Kada se tišina poput talasa raširila gomilom i kada su se sa ivica trga mogli čuti žurni koraci onih koji su dolazili da ga saslušaju, on pročisti grlo. Oko njega se i dalje osećala jutarnja studen, a sunčevi zraci sa vrhova zgrada još se nisu spustili na trg. Sumorna utihlost trga ga je zapahnula u trenutku kada je počeo da govori.

"Došao sam da odam poštu i propovedam u spomen Leta Atreida II", reče on, kliknuvši onim snažnim glasom koji je toliko podsećao na glas goniča crva iz pustinje. "Činim to iz samilosti prema svima koji pate. Kažem vam ono što je pokojni Leto shvatio, da se sutra još nije dogodilo i da se možda nikad neće dogoditi. Ovaj trenutak ovde, za nas je jedino vreme i mesto koje u našoj vasseljeni treba da posmatramo. Velim vam da se odate ovom trenutku i shvatite čemu vas on uči. Velim vam da naučite da su rast i smrt jedne vladavine vidljivi u rastu i smrti njenih građana."

Žagor uznemirenja raširio se trgom. Da li se on to rugao smrti Leta II? Pitali su se da li će sada dojuriti stražari Sveštenstva i uhapsiti Propovednika?

Alija je znala da do takvog prekidanja Propovednika neće doći. Naredila je da ga ovog dana ostave na miru. Bila se prurušila u valjano pustinjsko odelo sa maskom za prikupljanje vlage, da bi sakrila nos i usta, i u običnu gornju odeću sa kapuljačom, da bi sakrila kosu. Stajala je u drugom redu ispod Propovednika, pažljivo ga posmatrajući. Je li ovo Pol? Godine su mogle ovako da ga izmene. A on je uvek bio sjajan u korišćenju Glasa, činjenica koja je otežavala prepoznavanje po govoru. Pa ipak, ovaj Propovednik je od svog glasa radio šta je hteo. Pol to ne bi mogao bolje da čini. Osećala je da mora da otkrije njegov identitet pre no što ma šta preduzme protiv njega. Kako su je samo njegove reči zasenile!

Osetila je da nema ni trunke ironije u Propovednikovom izlaganju. Koristio se zavodljivom privlačnošću nedvosmislenih rečenica izgovorenih sa pokretačkom iskrenošću. Ljudi su mogli trenutno da se zbune u pogledu značenja njegovih reči, shvatajući da je on imao nameru da ih zbuni, učeći ih na taj način. Uistinu, našao je odziv gomile, rekavši: "Ironija često prikriva nesposobnost da se razmišlja preko granica neke postavke. Nisam ironičan. Ganimama vam je rekla da krv njenog brata ne može biti sprana. Slažem se."

"Reći će se da je Leto otišao tamo gde je njegov otac otišao, da je uradio ono što je njegov otac uradio. Muad'Dibova Crkva kaže da je on, u ime svog čovečanstva, izabrao put koji može izgledati apsurdan i nepromišljen, ali kome će istorija potvrditi vrednost. Ta istorija se čak i u ovom času prerađuje. Velim vam da postoji jedan drugi nauk koji valja izvući iz ovih života i njihovih završetaka."

Alija, budna za svaku potankost, zapitala se zašto je Propovednik rekao završeci umesto smrti. Da li je hteo da kaže da jedan ili obojica nisu stvarno mrtvi? Kako je to moglo biti? Istinozborac je potvrdio Ganiminu priču. Šta je onda ovaj Propovednik činio? Da li se njegovo izlaganje odnosilo na mit ili na stvarnost?

"Dobro primite k znanju ovaj drugi nauk!" Propovednik je zagrmio, podižući ruke. "Ako hoćete da posedujete svoje čoveštvo, manite se vasseljene!"

Spustio je ruke i okrenuo svoje prazne očne duplje pravo prema Aliji. Izgledalo je da se lično njoj obraća. Ova radnja je do te mere bila očigledna da se nekolicina oko nje okrenula i znatiželjno upiljila

u njegovom pravcu. Alija je uzdrhtala od snage koja se u njemu nalazila. Ovo je mogao da bude Pol. Mogao je!

"Ali ja shvatam da ljudska bića ne mogu da podnesu veoma mnogo stvarnosti", reče on. "Većina života je bekstvo od samosvojnosti. Većina više voli stvarnost štale. Gurnete glavu u jaslje i zadovoljno preživite dok ne umrete. Drugi vas koriste za svoje ciljeve. Zar nikada da poživite izvan štale, da uzdignete glavu i budete svoje sopstveno biće? Muad'Dib je došao da vam to objasni. Bez razumevanja njegove poruke, ne možete da ga duboko poštujete."

Neko iz mnoštva, verovatno neki prurušeni Sveštenik, više nije mogao da istrpi. Njegov promukli glas izvio se u uzvik: "Ti ne živiš životom Muad'Diba! Kako se usuđuješ da drugima govoriš na koji način moraju da ga duboko poštuju!"

"Zato što je mrtav!" razdrao se Propovednik. Alija se okrenula da vidi ko je izazvao Propovednika. Čovek je ostajao skriven od njenih očiju, ali njegov glas dođe preko načičkanih glava u još jednom uzvik: "Ako veruješ da je stvarno mrtav, onda si ti, od ovog časa nadalje, sam!"

To je svakako bio neki Sveštenik, pomisli Alija. Ali nije uspela da prepozna glas.

"Dolazim jedino da postavim jedno prosto pitanje", reče Propovednik. "Da li Muad'Dibovu smrt treba da sledi moralno samoubistvo svih ostalih ljudi? Je li to neizbežna posledica Mesije?"

"Znači, priznaješ ga za Mesiju!" povikao je glas iz gomile.

"Zašto da ne, kada sam prorok njegovih vremena?" upitao je Propovednik.

U tonu njegovog glasa i njegovom držanju bilo je takve spokojne uverenosti da je čak i izazivač umukao. Gomila se odazvala žamorom uznemirenja, prigušenim životinjskim zvukom.

"Da", ponovio je Propovednik. "Ja sam prorok ovih vremena."

Alija je, usredsredivši se na njega, otkrila utančano izvijanje Glasa. Pouzdano je vladao gomilom. Da li je bio obučen kod Bene Geserita? Da li je ovo bila još jedna smicalica Misionarije Protektive? Ne Pol, već jedan deo beskrajne igre moći?

"Tumačim mit i san!" povikao je Propovednik. "Ja sam lekar koji

porađa dete i obznanjuje da je dete rođeno. Pa ipak, došao sam k vama u vreme smrti. Zar vas to ne uznemirava? Trebalo bi da vam uzdrma duše!"

Iako je osetila srdžbu u njegovim rečima, Alija je razumela kuda cilja ovaj govor. Zajedno sa ostalima, jedva primetno se uspinjala stepenicama, tiskajući se prema ovom visokom čoveku u pustinjskoj odeći. Njegov mlad vodič uhvatio joj je pažnju: kako je samo imao svetle oči i kako je drsko izgledao! Da li bi Muad'Dib uzeo u službu ovako ciničnog momka?

"Hoću da vas uznemirim!" povikao je Propovednik. "To mi je namera! Došao sam ovde da se borim protiv podvala i obmana vaše konvencionalne, institucionalizovane religije. Kao što je slučaj sa svim takvim religijama, vaše ustanove se pomeraju prema kukavičluku, pomeraju se prema osrednjosti, inerciji i samozadovoljstvu."

Ljutito gundanje počelo je da se podiže iz sredine gomile.

Alija je osetila napetost i zlurado se pitala da li će se možda izroditi bunt. Da li je Propovednik mogao da iziđe na kraj sa ovim napetostima? Ako nije, moglo je da mu se desi da umre na licu mesta!

"Onaj Sveštenik koji me je izazvao!" uzviknuo je Propovednik uprevši prst u gomilu.

On zna! pomisli Alija. Prođe je nekakvo drhtavo uzbuđenje, gotovo seksualno u svojoj prigušenosti. Ovaj Propovednik je igrao opasnu igru, ali ju je igrao savršeno.

"Ti, Svešteniče u svom civilnom odelu", povikao je Propovednik, "ti si sveštenik samozadovoljnih. Nisam došao da osporim Muad'Diba, već tebe! Je li tvoja religija prava ako te ništa ne košta i ne nosi sa sobom nikakvu opasnost? Je li tvoja religija prava ako se na njoj gojiš? Je li tvoja religija prava ako u njeno ime činiš gnusna dela? Otkud dođe tvoja niska izopačenost iz prvobitnog otkrovenja? Odgovori mi, Svešteniče!"

Ali izazivač je ćutao. Alija je opazila da gomila opet sa žudnom pokornošću sluša svaku Propovednikovu reč. Napavši Sveštenstvo, on je zadobio njihovu naklonost! A ako su njene uhode bile u pravu, većina hodočasnika i Slobodnjaka na Arakisu verovala je da je ovaj

čovjek Muad'Dib.

"Muad'Dibov sin se izložio opasnosti!" viknuo je Propovednik, a Alija je začula grcanje u njegovom glasu. "Muad'Dib se izložio opasnosti! Oni su platili svoju cenu. A šta je Muad'Dib ostvario? Religiju koja se završava sa njim!"

Koliko bi različite bile ove reči kada bi dolazile od Pola lično, pomislila je Alija. Moram da otkrijem! Popela se još koji stepenik bliže, a ostali se pomeriše sa njom. Probijala se kroz gomilu sve dok gotovo nije mogla da dosegne ovog tajanstvenog proroka. Osetila je miris pustinje na njemu, mešavinu začina i kremenca. I Propovednik i njegov mladi vodič bili su prašnjavi, kao da su tek nedavno došli iz blede. Mogla je da primeti Propovednikove ruke, duboko izbrazdane venama na isturenom delu kože počev od zaptivača pustinjskog odela koji su se nalazili na ručnim zglobovima. Mogla je da primeti da je jedan prst na njegovoj levoj šaci nekada nosio prsten; usečenost je ostala. Pol je nosio prsten na tom prstu: atreidskog jastreba koji je sada počivao u Sieč Tabru. Leto bi ga poneo da je poživeo... pod uslovom da bi mu ona u tom slučaju dozvolila da se popne na presto.

Ponovo je Propovednik usmerio svoje prazne očne duplje prema Aliji i obratio joj se lično, ali ipak glasom koji se razlegao gomilom.

"Muad'Dib vam je pokazao dve stvari: sigurnu budućnost i nesigurnu budućnost. Sa punom svešću suočio se sa krajnjom nesigurnošću šire vasseljene. Slep je istupio sa svog položaja u ovom svetu. Pokazao nam je da ljudi uvek moraju ovo da čine, birajući nesigurno umesto sigurnog." Alija je primetila da je njegov glas na kraju iskaza poprimio preklinjući ton.

Alija se osvrnula oko sebe i spustila ruku na balčak svog krisnoža. Ako bih ga sad ubila, šta bi oni uradili? Ponovo je osetila kako je podilazi drhtavica. A ako bih ga ubila i otkrila se, optuživši Propovednika kao varalicu i jeretika?

Ali šta ako dokažu da je to bio Pol?

Neko je gurnuo Aliju još bliže k njemu. Osetila se očarana njegovim prisustvom dok se borila da stiša svoj gnev. Je li ovo bio Pol? Blagi Bože! Šta joj je valjalo činiti?

"Zašto je ovaj drugi Leto bio otrgnut od nas?" upitao je

Propovednik. Istinski bol se začuo u njegovom glasu. "Odgovorite mi ako možete! Ah, njihova poruka je jasna: 'Napustite sigurnost!' To je najdublja životna zapovest. To je suština života. Mi smo provera nepoznatog, nesigurnog. Zašto ne možete da čujete Muad'Diba? Ako je sigurnost apsolutno poznavanje jedne apsolutne budućnosti, onda je to samo prerusena smrt. Takva budućnost nastaje sada! To vam je on pokazao!"

Sa zastrašujućom neposrednošću Propovednik posegnu i zgrabi Alijinu ruku. Učinio je to bez imalo pipanja ili oklevanja. Pokušala je da se iščupa, ali ju je on grčevito držao, govoreći pravo u njeno lice, tako da su oni oko njih ustuknuli u pometnji.

"Šta ti je Pol Atreid rekao, ženo?" upitao je.

Kako zna da sam žena? pitala se. Želela je da utone u svoje unutrašnje živote i potraži njihovu zaštitu, ali ceo taj svet unutar nje ostajao je zastrašeno nem, opčinjen ovom prilikom iz svoje prošlosti.

"Rekao ti je da je dovršenje jednako smrti!" zagrmeo je Propovednik. "Apsolutno predviđanje je dovršenje... a to je smrt!"

Pokušala je da se oslobodi bolnog grča njegovih prstiju. Želela je da trgne nož i da ga raspори, ali nije imala smelosti. Nikada se u svom životu nije osetila ovako svladanom.

Propovednik je podigao bradu da bi se preko njene glave obratio svetini i povikao: "Prenosim vam Muad'Dibove reči! On je rekao: 'Natrļaću vaša lica stvarima koje pokušavate da izbegnete. Ne nalazim da je čudno da se sve što želite da verujete sastoji samo u onom što vam pruža utehu. Kako bi inače ljudska bića izumela zamke koje nas predaju osrednjosti? Kako bismo inače jasno pokazali kukavičluk?' To vam je Muad'Dib rekao!"

Odjednom on pusti Alijinu ruku i gurnu je u gomilu. Zasigurno bi pala da nije bilo pritiska ljudskih tela koja su joj pružila oslonac.

"Postojati znači istupiti iz zaleđa", rekao je Propovednik. "Niste svesna bića, niti istinski postojite sve dok niste voljni da rizikujete čak i zdrav razum u ime svog postojanja."

Spuštajući se niz stepenice, Propovednik još jednom pronađe Alijinu ruku - bez nesigurnosti ili kolebanja. Ipak, ovog puta bio je nežniji. Nagnuvši se sasvim do nje, podesio je glas samo za njene uši i rekao: "Okani se pokušaja da me još jednom potisneš u

pozadinu, sestro."

A zatim, sa rukom na ramenu svog mladog vodiča, zakoračio je u svetinu. Bio je napravljen prolaz za ovaj neobičan par. Ruke posegnuše da dodirnu Propovednika, ali su ih ljudi pružali sa usrdnom lomnošću, uplašenio od onog što bi mogli da otkriju ispod prašnjave slobodnjačke odeće.

Alija je stajala usamljena u svojoj preneraženosti dok se svetina udaljavala prateći Propovednika.

Ispunilo ju je osećanje izvesnosti. To je bio Pol. Nije ostao ni tračak sumnje. To je bio njen brat. Osetila je ono što je osetila gomila. Nalazila se u svetom prisustvu i sada je ceo njen svet ležao ispreturan oko nje. Poželela je da pojuri za njim, da ga preklinje da je spase od same sebe, ali nije mogla da se pomeri. Dok su ostali pohrlili da slede Propovednika i njegovog vodiča, ona je stajala opijena u potpunom beznađu, u tako dubokom duševnom bolu da je mogla jedino da drhti u njemu, nesposobna da vlada vlastitim mišićima.

Šta da radim? Šta da radim? pitala se.

Sada nije bilo čak ni Dankana, ni njene majke da joj pruže podršku. Unutrašnji životi ostajali su nemi. Imala je Ganimu, bezbedno čuvanu pod stražom u Kipu, ali Alija nije bila u stanju da primora sebe da iznese ovaj bol preživeloj bliznakinji.

Svi su se okrenuli protiv mene. Šta mogu da uradim?

34.

Jednooko viđenje naše vaseljene govori nam da ne moramo predaleko tražiti probleme. Takvi problemi se možda nikada neće pojaviti. Umesto toga, pozabavimo se vukom u sopstvenom toru. Čopori koji napolju tumaraju možda čak ni ne postoje.

Azar Knjiga; Šamra I:4

Džesika je čekala Ajdaha pokraj prozora u svojoj dnevnoj sobi. Bila je to udobna prostorija sa mekanim divanima i starinskim stolicama. Vešalica se nije mogla naći ni u jednoj od njenih soba, a sjajne kugle od kristala poticale su iz jednog drugog doba. Prozor je sa prvog sprata gledao na dvorišni vrt.

Čula je kako je sluga otvorio vrata, zatim zvuk Ajdahovih koraka na drvenom podu, a potom i na tepihu. Slušala je ne okrećući se, pogleda prikovanog na senkama prošaranu svetlost zelenog travnjaka u vrtu. Nemi, strašan rat njenih osećanja morao je da se u ovom času suzbije. Nekoliko puta je duboko uzela vazduh po pravilima prana-bindu obuke i osetila priliv nametnute mirnoće.

Visoko uzdignuto sunce bacalo je svoju reflektorsku svetlost niz zrake prašine u dvorište, ističući srebrnaste krugove paukove mreže razapete u granama lipe koje su dosezale gotovo do njenog prozora. U njenim odajama bilo je sveže, ali iza ovog zaptivenog prozora vazduh je treperio u okamenjenoj vrelini. Zamak Korina je počivao u ustajalom stanju koje nije bilo u skladu sa zelenilom njenog vrta.

Čula je kako se Ajdaho zaustavio tik iza nje.

Ne okrećući se, ona reče: "Darivanje reči je darivanje prevare i obmane, Dankane. Zašto želiš da razmeniš reči sa mnom?"

"Moguće je da će samo jedno od nas uspeti da preživi", reče on.

"A ti želiš da sačinim povoljan izveštaj o tvojim pregnućima?" Okrenula se i ugledala ga kako spokojno stoji, posmatrajući je onim sivim metalnim očima koje nisu bile usredsređene u žižu. Kako su samo u ovom trenutku prazne bile!

"Dankane, je li moguće da si zabrinut za svoje mesto u istoriji?"

Govorila je optužujući ga i setila se kako je govorila onda kada je prvi put sreala ovog čoveka. Tada je bio pijan i imao je zadatak da je uhodi. Bio je rastrzan između protivrečnih obaveza. Ali, to je bio Dankan pre no što je postao gola. Ovaj ovde uopšte nije bio isti čovek. Ovaj nije bio u nedoumici u pogledu svojih akcija, nije bio rastrzan.

Podneo je njenu procenu sa osmehom. "Istorija poseduje vlastiti sud i donosi vlastite presude", reče on. "Sumnjam da će se tražiti moje mišljenje kada se bude donosio sud o meni."

"Zašto si ovde?" upitala je.

"Iz istog razloga zbog koga ste vi ovde, moja gospo."

Nijedan spoljašnji znak nije odavao potresnu moć ovih jednostavnih reči, ali njene misli krenuše besomučnom brzinom: Zna li on stvarno zašto sam ja ovde? Kako bi mogao? Jedino je Ganima znala. A onda, da li je imao dovoljno podataka za mentatski proračun? To je bilo moguće. A šta ako je izrekla nešto što je moglo da je oda? Morao je znati da Farad'n i njegovi ljudi prate svaki njihov pokret, svaku reč.

"Kuća Atreida je stigla do gorke raskrsnice", reče ona. "Porodica se okrenula protiv same sebe. Ti si spadao među Vojvodine najodanije ljude, Dankane. Kada je Baron Harkonen..."

"Bolje da ne govorimo o Harkonenima", reče on. "To je bilo drugo vreme i vaš Vojvoda je mrtav." Upitao se sa čuđenjem: Zar nije u stanju da nasluti da mu je Pol obelodanio prisustvo harkonenske krvi u venama Atreida? Time se Pol izložio velikoj opasnosti, ali je još čvršće vezao Dankana za sebe. Posvećenje u ovo otkriće bio je toliko veliki ulog da se to jedva dalo zamisliti. Pol je znao šta su Baronovi ljudi učinili Ajdahu.

"Kuća Atreida nije mrtva", reče Džesika.

"Šta je Kuća Atreida?" upitao je on. "Jeste li vi Kuća Atreida? Je li to Alija? Ganima? Jesu li to ljudi koji služe toj Kući? Gledam te ljude i vidim da nose žig stradanja koje se ne dG izraziti rečima! Kako oni mogu da budu Atreidi? Vaš sin je ispravno rekao: 'Stradanje i proganjanje su sudbina svih koji me slede.' Želim da se otrgnem od toga, moja gospo."

"Jesi li zaista prešao k Farad'nu?"

"Zar to nije ono što ste vi uradili, moja gospo? Zar niste došli ovamo da ubedite Farad'na kako bi njegov brak sa Ganimom rešio sve naše probleme?"

Da li zbilja tako misli? pitala se u nedoumici. Ili je ova priča namenjana ušima budnih špijuna?

"Kuća Atreida je uvek suštinski bila ovaploćenje jedne ideje", reče ona. "Znaš li to, Dankane? Kupovali smo odanost odanošću."

"Služenje narodu", podrugljivo se nasmejao Ajdaho. "Ah, mnogo puta sam čuo vašeg Vojvodu da to kaže. Mora da se prevrće u grobu, moja gospo."

"Zar stvarno misliš da smo tako nisko pali?"

"Moja gospo, zar niste znali da postoje pobunjeni Slobodnjaci - sebe zovu 'Markizi Unutrašnje Pustinje' - koji proklinju Kuću Atreida, pa čak i Muad'Diba."

"Čula sam Farad'nov izveštaj", reče ona, pitajući se kuda je vodio ovaj razgovor i sa kakvom svrhom.

"Više od toga, moja gospo. Više od onoga što stoji u Farad'novom izveštaju. Lično sam čuo njihovu kletvu. Evo kako izgleda: 'U večnom ognju se pržili, vi Atreidi! Ne imali ni duša, ni duhova, ni tela, ni senki, ni čarolija, ni kostiju, ni kose, ni govora, ni reči. Ne imali ni groba, ni doma, ni rake ni groba. Ne imali ni vrta, ni drveta, ni žbuna. Ne imali ni vode, ni hleba, ni svetlosti, ni vatre. Ne imali ni poroda, ni porodice, ni naslednika, ni plemena. Ne imali ni glave, ni ruku, ni nogu, ni hoda ni semena. Ne imali mesta ni na jednoj planeti. Neka vašim dušama ne bude dozvoljeno da se ispnu iz dubina, i neka nikad ne budu među onima kojima je dozvoljeno da žive na zemlji. Ni na jedan dan ne ugledali Šai-Huluda, ali bili vezani i okovani u najniže Izrodstvo, i vaše duše nikada ne ušle u veličanstvenu svetlost za vek vekova.' Tako izgleda kletva, moja gospo. Možete li da zamislite takvu mržnju Slobodnjaka? Oni su predali sve Atreide levoj ruci prokletih, Ženi-Suncu koja je puna ognja."

Džesiki se oteo jedan drhtaj. Ajdaho je nesumnjivo izgovorio ove reči istim glasom kojim je izrečena prava kletva. Zašto je ovo izneo pred Kuću Korino? Mogla je da zamisli žestokog Slobodnjaka, užasnog u svom besu, kako stojeći ispred svog plemena kazuje ovu prastaru kletvu. Zašto je Ajdaho želeo da Farad'n to čuje?

"Izložio si jak razlog u prilog venčanja Ganime i Farad'na", reče ona.

"Uvek ste imali prostodušan pristup problemima", reče on. "Ganima je Slobodnjak. Ona se može udati jedino za onog koji ne plaća Fai, porez na zaštitu. Kuća Korino je predala svu svoju CHOAM-sku imovinu vašem sinu i njegovim naslednicima. Farad'n postoji uz dopuštenje Atreida. A setite se kada je vaš Vojvoda pobo zastavu jastreba na Arakis, setite se šta je rekao: 'Ovde sam; ovde ostajem!' Njegove kosti su još tamo. A Farad'n bi morao da živi na Arakisu zajedno sa svojim Sardaukarima."

Ajdaho je zavrteo glavom već na samu pomisao o takvom savezu.

"Ima jedna stara izreka koja veli da se problem ljušti kao luk", rekla je ona, hladnim glasom. Kako se usuđuje da se ponaša pokroviteljski prema meni? Osim ako ne izvodi sve ovo za Farad'novu budnu oči...

"Nekako ne mogu da zamislim da Slobodnjaci i Sardaukari dele planetu", reče Ajdaho. "To je ljuška koja se ne skida sa luka."

Nisu joj se sviđale pomisli koje su Ajdahove reči mogle izazvati kod Farad'na i njegovih savetnika te reče oštro: "Kuća Atreida je još zakon u Carstvu!" Pri tom je pomislila: Da li Ajdaho želi da Farad'n poveruje da može da povрати presto bez Atreida?

"Oh, da", reče Ajdaho. "Gotovo sam zaboravio. Atreidski zakon! Tumačen kao takav, naravno, od strane Sveštenika Zlatnog Eliksira. Dovoljno je da zatvorim oči i začujem Vojvodu kako mi govori da se pravi imetak uvek stiže i održava nasiljem ili pretnjom nasilja. Sreća pripada svakom, kao što je Gurni imao običaj da pevuši. Cilj opravdava sredstvo? Ili sam, možda, izmešao poslovice? No, nije važno da li gvozdеноm pesnicom otvoreno vitlaju slobodnjačke legije ili Sardaukari, ili da li je ona skrivena u Atreidskom zakonu - ta pesnica je ipak tamo. A ona ljuška luka neće se skinuti, moja gospo. Znae, pitam se koju će pesnicu Farad'n potražiti?"

Šta on to čini? čudila se Džesika. Kuća Korino će primiti k znanju ove podatke i naslađivati se njima!

"Ti, dakle, smatraš da Sveštenici neće dozvoliti da se Ganima uda za Farad'na?" drznula se Džesika, pokušavajući da ispita kuda

su smerale Ajdahove reči.

"Dozvoliti joj! Blagi bože! Sveštenici će dozvoliti Aliji da uradi šta god ona odluči. Moglo bi se dogoditi da se i sama uda za Farad'na!"

U tome li želi da ulovi nešto? pitala se Džesika.

"Ne, moja gospo", reče Ajdaho. "To nije izlaz. Narod ovog carstva nije u stanju da vidi razliku između vladavine Atreida i vladavine Zveri Rabana. Ljudi svakog dana umiru u tamnicama Arakisa. Otišao sam jer nisam mogao da svoju mačevalačku ruku ni časa više ostavim u službi Atreida! Zar ne razumete šta govorim, zašto sam došao ovde k vama kao najbližem predstavniku Atreida? Atreidsko carstvo je izdalo vašeg Vojvodu i vašeg sina. Voleo sam vašu kćer, ali je ona krenula jednim, a ja drugim putem. Ako baš dođe do toga, savetovaću Farad'na da prihvati Ganiminu ruku - ili Alijinu - jedino pod njegovim uslovima."

Ah, priprema pozornicu za zvanično, ali časno povlačenje iz atreidske službe, pomislila je. Ali, da li je mogao da zna koliko su one druge stvari o kojima je govorio napravile dobar posao u njenu korist? Smrknuto ga je pogledala. "Znaš da špijuni prislušuju svaku reč, zar ne?"

"Špijuni?" Prigušeno se nasmejao. "Prislušuju kao što bih i ja prisluškivao da sam na njihovom mestu. Zar ne znate kako je moja odanost krenula drugim putem? Mnoge sam noći probdeo sGm u pustinji, i Slobodnjaci su u pravu u pogledu tog mesta. U ogromnom prostranstvu pustinje, posebno noću, suočavate se često sa opasnostima teškog razmišljanja."

"Jesi li tamo čuo kako nas Slobodnjaci proklinju?"

"Da. Među al-Ouroubama. Pridružio sam im se na Propovednikov zahtev, moja gospo. Zovemo sebe Zar Sadus, oni koji odbijaju da se pokore Sveštenicima. Ovde sam da bih jednom Atreidu zvanično prijavio da sam prešao na neprijateljsku teritoriju."

Džesika ga je proučavala, tragajući za nekom pojedinošću koja bi ga izdala, ali Ajdaho nijednim migom nije odao da govori pritvorno ili sa skrivenim namerama. Je li zaista bilo moguće da je prešao k Farad'nu. Prisetila se maksime Sestrinstva: U ljudskim delima, ništa nije trajno; sva ljudska dela okreću se po zavojnici, krećući se ukруг i prema spolja.

Ako je Ajdaho zaista napustio atreidski tor, to je moglo da objasni njegovo sadašnje ponašanje. Kretao se u krug i prema spolja. Morala je da razmotri ovu mogućnost.

Ali zašto je naglasio da je postupio prema Propovednikovom zahtevu?

Džesikin um se dao u razmišljanje vrtoglavom brzinom i pošto je uzela u obzir mogućnosti, shvatila je da će morati možda da ubije Ajdaha. Plan u koji je uložila sve svoje nade bio je do te mere osetljiv da se nije moglo dopustiti da ga bilo šta poremeti. Bilo šta. A Ajdahove reči su nagoveštavale da mu je njen plan poznat. Procenila je njihove međusobne položaje u ovoj prostoriji, pomerajući se i okrećući se da bi se postavila u najpovoljniji položaj za smrtonosan udarac.

"Uvek sam smatrala utvrđujuće dejstvo fauf-reluchesa za potporni stub naše snage", reče ona. Neka se zamisli zašto je skrenula razgovor na sistem klasnog razlikovanja. "Landsradov Savet Velikih Kuća, regionalni Siselradi, svi oni zaslužuju našu..."

"Niste mi odvratili pažnju", reče on.

I Ajdaho se čudio kako su njeni postupci postali providni. Da li je postala nemarnija u pogledu prikrivanja ili je konačno probila zidove svoje benegeseritske obuke? Ovo drugo, zaključio je, ali nešto od toga postojalo je i u njoj - menjala se stareći. Rastuživalo ga je da posmatra skromne sposobnosti po kojima su se novi Slobodnjaci razlikovali od starih. Nestajanje pustinje bilo je nestajanje nečeg dragocenog za ljudska bića i on nije bio u stanju da opiše tu stvar, kao što nije bio u stanju da opiše ono što se dogodilo sa gospom Džesikom.

Džesika je zurila u Ajdaha sa otvorenom zapanjenošću, ne pokušavajući da sakrije svoju reakciju. Zar je tako lako mogao da je čita?

"Nećete me ubiti", reče on. Upotrebio je stare slobodnjačke reči upozorenja: "Nemoj da svojom krvlju poprskáš moj nož." Pri tom je pomislio: Postao sam dobrim delom Slobodnjak. Ovo mu je izazvalo jedno nastrano osećanje bliskog odnosa koje mu je pomoglo da shvati koliko je duboko bio prihvatio običaje planete koja je pružila utočište njegovom drugom životu.

"Mislim da je bolje da odeš", reče ona.

"Ne dok ne prihvatite moje istupanje iz atreidske službe."

"Prihvaćeno je", odsekla je ona. I tek pošto je izustila ove reči, shvatila je koliko je mnogo čistih nekontrolisanih misli otišlo u ovom razgovoru. Bilo joj je potrebno vreme da razmisli i sve ponovo razmotri. Otkud je Ajdaho znao šta je nameravala da učini? Nije verovala da je sposoban da prelazi Vremenom na začinski način.

Ajdaho se unatraške odmicao od nje sve dok nije osetio vrata iza sebe. Zatim se naklonio. "Još jednom vas nazivam 'moja gospo' i potom nikad više. Moj savet Farad'nu biće da vas otpravi natrag na Valač, tiho i brzo, u najskorijem pogodnom trenutku. Suviše ste opasna igračka da bi se ovde vrtela. Iako ne verujem da on o vama misli kao o igrački. Vi radite za Sestrinstvo, a ne za Atreide. Sada se pitam da li ste ikada radili za Atreide. Vi, čarobnice, krećete se suviše dubokim i tajanstvenim stazama da bi se ikad oslonile na obične smrtnike."

"Jedan gola sebe smatra običnim smrtnikom", trže se ona.

"U poređenju sa vama", reče on.

"Odlazi", naredila je.

"To mi je i namera." Šmugnuo je kroz vrata, prolazeći pored radoznalih pogleda slugu koje su očigledno sve vreme prisluškivali.

To je obavljeno, pomislio je. A oni to mogu da protumače samo na jedan način.

35.

Samo se u stvarnosti matematike može razumeti Muad'Dibov tačan pogled u budućnost. Ovako: prvo, postuliramo bilo koji broj usmerenih dimenzija u prostoru. (U pitanju je klasičan n -slojni prošireni skup n dimenzija.) U takvom okviru, Vreme shvaćeno u običnom smislu postaje skup jednodimenzionalnih svojstava. Primenjujući ovo na Muad'Dibov fenomen, otkrivamo da smo suočeni ili sa novim svojstvima Vremena ili (redukcijom kroz beskonačno računanje) imamo posla sa odvojenim sistemima koji sadrže n grupa svojstava. U Muad'Dibovom slučaju, pretpostavimo ovo drugo. Kao što se pokazuje redukcijom, usmerene dimenzije jednog n sloja mogu imati zasebno postojanje jedino u različitim okvirima Vremena. Tako se pokazuje da odvojene dimenzije Vremena postoje istovremeno. Ovo je neizbežna okolnost koju Muad'Dibovo predviđanje zahteva da bi posmatrao n -sloj ne kao prošireni skup već kao jednu operaciju unutar jednog jedinog okvira. U stvari on je zaledio svoju vasseljenu u taj jedan okvir što je predstavljalo njegov pogled na budućnost.

Palimbaša: Predavanje u Sieč Tabru

Leto je ležao na vrhu dine, piljeći preko otvorenog peska u zmijoliku stenu koja je počivala na površini. Stena je ležala poput ogromnog crva na pesku, pljosnata i preteća u jutarnjoj svetlosti. Tamo se ništa nije pomeralo. Ptice nisu kružile iznad glave; nijedna životinja nije skakutala između stena. Mogao je da primeti proreze sabirnice vetra gotovo na sredini 'crvovih' leđa. Tu je moralo da bude vode. Stena-crv imala je poznat izgled siečkih skloništa, ako se izuzme odsustvo živih stvari. Ležao je spokojno uvaljen u pesak i motrio.

Jedna od Gurni Halekovih pesama, postojana u svojoj jednoličnosti, potekla je njegovom svešču:

Ispod brda gde lisica trči lako,

šareno sunce sija jako.
Gde moja jedina ljubav počiva.
Ispod brda u čestaru divlje mirođije
uhodim moju ljubav koja se ne može probuditi.
Skriva se u grobu
Ispod brda.

Gde je ulaz u ovo mesto? pitao se Leto.

Sa izvesnošću je osetio da ovo mora biti Jakarutu/Fondak, ali nešto ovde nije bilo u redu, a to je bilo u vezi sa odsustvom životinjskog kretanja. Nešto je treperilo po ivicama svesnog opažanja, upozoravajući ga.

Šta se krilo ispod brda?

Nedostatak životinja bio je zabrinjavajući. To je probudilo njegovo slobodnjačko osećanje opreza: Odsustvo kazuje više od prisustva kada je reč o opstanku u pustinji. Ali tamo se nalazila sabirnica vetra. Trebalo je da ima vode i ljudi koji bi je koristili. Ovo mesto je bilo tabu koji se krio iza imena Fondaka, a njegov drugi identitet nije bio zabeležen u pamćenjima čak ni većine Slobodnjaka. A ipak se ptice i životinje nisu mogle videti tamo.

Ni ljudska bića - pa ipak je ovde započinjala Zlatna Staza.

Njegov otac je jednom rekao: 'Nepoznato se nalazi svuda unaokolo, u svakom trenutku. Tu treba tražiti znanje.'

Leto je pogledao nadesno duž dinine kreste. Majka oluja nedavno je prošla ovuda. Jezero Azrak, gipsana ravnica, pokazivala se ispod peščanog pokrivača. Po slobodnjačkom praznoverju svako ko je ikad video Bian, Bele Zemlje, bio je nagrađen dvoseklom željom, željom koja je mogla da vas uništi. Leto je video samo gipsanu ravnica koja mu je govorila da je ovde na Arakisu nekada postojala otvorena voda.

Kao što će, verovatno, još jednom postojati.

Upiljio se naviše, njišući pogledom svuda unaokolo u potrazi za nekim pokretom. Nebo je bilo porozno posle oluje. Svetlost koja je prolazila kroz njega, izazivala je osećanje mlečnog prisustva nekog srebrnog sunca izgubljenog negde iznad koprene prašine koja je opstajala u velikim visinama.

Leto je još jednom vratio pogled na vijugavu stenu. Izvukao je dogled iz svoje slobodnjačke bale za opremu, podesio pokretljiva sočiva i zagledao se u goletno sivilo, ovu izbočinu gde su nekad ljudi Jakaratua živeli. Uveličanje je otkrilo jedan trnov žbun, poznat pod imenom Kraljica Noći. Žbun se ugnezdio u procepu koji je mogao da bude ulaz u stari sieč. Odmerio je dužinu izbočine. Srebrnasto sunce pretvaralo je crveno u sivo, bacajući rasplinutu jednolikost zamašnim prostranstvom stene.

Prevrnuo se, okrećući leđa Jakaratuu i detaljno istražio okolinu dogledom. U ovoj divljini obeležja čovekovog prolaženja nisu se mogla sačuvati. Vetar je već izbrisao njegove tragove, ostavivši jedino nejasnu okruglinu na mestu na kome je sjahao sa crva prošle noći.

Ponovo je pogledao prema Jakaratuu. Osim sabirnice vetra nije bilo nikakvog znaka da su ljudi ikada prošli ovim putem. A sa izuzetkom vijugavog prostiranja stene, ovde nije bilo ničeg što bi se izdvojilo iz belasavog peska, iz divljine što se pružala od horizonta do horizonta.

Leto je odjednom osetio da se nalazi na ovom mestu zbog toga što je odbio da se zatvori u sistem koji su mu njegovi preci zaveštali. Pomislio je na to kako su ljudi gledali na njega, na onu zajedničku grešku u svačijem pogledu izuzev u Ganiminom.

Osim za onu pomamnu rulju drugih pamćenja, to dete nikada nije bilo dete.

Moram da prihvatim odgovornost za odluku koju smo doneli, pomislio je.

Još jednom je odmerio dužinu stene. Po svim opisima ovo je morao da bude Fondak, a nijedno drugo mesto nije moglo da bude Jakarutu. Osetio je čudnovatu povezanost sa tabuom ovog mesta. Na Način Bene Geserita, otvorio je svoj um prema Jakaratuu, težeći da ništa ne zna o njemu. Obaveštenost je bila prepreka saznavanju. Nekoliko trenutaka dopustio je sebi da jedino zadrhti, ne zahtevajući ništa, ne postavljajući pitanja.

Problem je ležao u nedostatku životinjskog sveta, ali mu je jedna naročita stvar budila oprez. Napokon ju je opazio: nije bilo ptica strvodera - orlova, lešinara, jastrebova. Čak i kada je ceo ostali život

bio skriven, oni su ostajali vidljivi. Svako mesto sa vodom u ovoj pustinji sadržavalo je svoj lanac oblika života. Na kraju lanca nalazili su se sveprisutni strvožderi. Ništa nije došlo da ispita njegovo prisustvo. I te kako dobro je poznao te 'pse čuvare sieča', onaj stroj zgurenih ptica na rubu stene Tabra, iskonske pogrebničke koji su čekali na meso. Slobodnjaci su imali običaj da kažu: "Naši suparnici." Ali oni su to govorili bez osećanja surevnjivosti jer su ih ove ptice-tragači često obavestavale o približavanju stranaca.

Šta ako su ovaj Fondak napustili čak i krijumčari?

Leto je zastao da ugasi žeđ iz jednog od svojih creva za sakupljanje vlage.

Šta ako ovde stvarno nema vode?

Ponovo je razmotrio svoj položaj. Na putu dovde, sjurio je dva crva u pesak, goneći ih svojim mlatilom kroz noć, ostavljajući ih polumrtve. Ovo je bila Unutrašnja Pustinja gde je trebalo da se nalazi utočište krijumčara. Ako je život ovde postojao, ako je mogao da postoji, to bi moralo da bude u neposrednoj blizini vode.

Šta ako ovde nema vode? Šta ako ovo nije Fondak/Jakarutu?

Još jednom je uperio dogled prema sabirnici vetra. Njegove spoljne ivice bile su nagrižene peskom, bilo im je potrebno održavanje, ali je dovoljno toga ostalo. Tamo je trebalo da bude vode.

A šta ako je nema?

Voda napuštenog sieča mogla je da ispari u vazduh u nekoj od katastrofa. Zašto ovde nije bilo ptica strvodera? Ubijene zbog njihove vode? Ko je mogao to da učini? Kako su mogle sve od reda da budu uništene? Otrov?

Zatrovana voda.

Legenda o Jakarutu nije sadržavala priču o zatrovanoj cisterni, ali je to mogla da bude istina. Ako je prvobitno jato bilo ubijeno, zar se do danas ne bi obnovilo? Iduali su bili zbrisani sa lica zemlje pre mnogo pokoljenja, a priče nikada nisu pomenule otrov. Ponovo je pažljivo ispitaio stenu dogledom. Kako je ceo jedan sieč mogao da nestane? Neko je svakako morao da umakne. Retko su kad svi stanovnici sieča boravili kod kuće. Družine su tumarale pustinjom, putovale u gradove.

Leto je odložio dogled sa uzdahom odustajanja. Skliznuo je niz zaklonjenu stranu dine i obazrivije nego inače ukopao svoj pustinjski šator, a zatim prikrio sve znake svog prisustva, pripremajući se da provede vrelo doba dana. Troma strujanja umora prikrala su se njegovim udovima kada se zatvorio u pomrčinu. Unutar znojave ograničenosti šatora, proveo je veći deo dana dremajući, promišljajući o greškama koje je možda načinio. Njegovi snovi bili su odbrambeni, ali nije moglo biti samoodbrane u poduhvatu za koji su se on i Ganimu odlučili. Neuspeh bi sažegao njihove duše. Pojeo je začinske biskvite i zaspao, probudio se da bi još jednom utolio glad i ugasio žeđ, a zatim ponovo utonuo u san. Dug je bio put do ovog mesta, žestok ispit za mišice jednog deteta.

Predveče se probudio okrepljen i poslušno ne bi li čuo znake života. Ispuzao je iz svog peščanog pokrova. Visoko u nebu vetar je nosio prašinu u jednom pravcu, ali on je mogao da oseti kako ga pesak ujeda za obraz dolazeći iz drugog pravca - pouzdan znak da će doći do promena u vremenu. Osećao je da se približava oluja.

Obazrivo se uspuzao do vrha dine i još jednom se upiljio u one zagonetne stene. Vazduh koji ga je razdvajao od njih bio je žute boje. Predznaci su govorili da se približava Koriolis oluja, vetar koji je nosio smrt u svom duvanju. Naići će ogromni spiralni plašt vetrom gonjenog peska koji je mogao da se raširi preko četiri stepena geografske širine. Pusta praznina gipsanog čanka sada je bila žuta po površini, ogledajući oblake prašine. Obavio ga je varljivi mir večeri. Potom se dan ugasio i nastala je noć, brza noć Unutrašnje Pustinje. Stene su se preobratile u rogljaste šiljkove kao zamrznute svetlošću Prvog Meseca. Osećao je kako mu peščani trnovi bodu kožu. Prasak suve grmljavine zvučao je kao odjek udaljenih bubnjeva, i u prostoru između mesečeve svetlosti i pomrčine on ugleda iznenadnu kretnju: slepi miševi. Mogao je da čuje pokretanje njihovih krila, njihove jedva čujne piskute.

Slepi miševi.

Namerno ili slučajno ovo mesto pružalo je osećaj napuštene pustoši. Ovde je trebalo da je polulegendarno uporište krijumčara: Fondak. Ali šta ako ovo nije bio Fondak? Šta ako je tabu i dalje vladao, a ovo bila samo školjka avetinjskog Jakaratua?

Leto se šćućurio u zavetrini dine i čekao da se noć ustali u svojim ritmovima. Strpljenje i opreznost - opreznost i strpljenje. Neko vreme zabavljao se podsećajući se Čoserovog putovanja od Londona za Kenterberi, ređajući u pamćenju mesta od Saudvarka: dve milje do pojila Sent Tomas, pet milja do Deptvorda, šest milja do Griniča, trideset milja do Ročestera, četrdeset milja do Sitinbarna, pedeset i pet milja do Boutona pod Blinom, pedeset osam milja do Harbledona i šezdeset milja do Kenterberija. Saznanje da samo nekolicina u njegovoj vaseljeni mogu da se sete Čosera ili da znaju za neki London, osim za selo na Gansridu, dalo mu je osećanje vanvremenskog poleta. Sent Tomas je bio sačuvan u Oranjskoj Katoličkoj Bibliji i Azar Knjizi, ali je Kenterberi iščezao iz pamćenja ljudi baš kao i planeta na kojoj se nalazio. Tamo je ležalo breme njegovih pamćenja, svi oni životi koji su pretili da ga progutaju. Već je jednom prešao taj put do Kenterberija.

Njegov sadašnji put bio je duži i, uostalom, opasniji.

Upravo se prebacio preko dininog vrha i uputio ka mesečinom obasjanim stenama. Držao se senki i prebacivao se preko vrhova ne proizvodeći zvuke koji bi mogli da odaju njegovo prisustvo.

Prašine je nestalo kako to često biva neposredno pred oluju i noć je bila blistava. Dan nije otkrio nijedan pokret, ali sada je čuo kako se mala stvorenja movaju u tami dok se približavao stenama.

U jednoj dolini između dve dine nabasao je na porodicu skočimiša, koji strugnuše kada im se primakao. Prešao je polaganije preko sledećeg vrha jer su mu osećanja bila obuzeta slankastom bojazni. Prosek koji je ranije uočio - da li je vodio do ulaza? Javile su se i druge brige: starovremenski sieči uvek su bili zaštićeni zamkama - otrovnim bodljama u jamama, otrovnim trnovima na biljkama. Osetio se uhvaćenim u slobodnjačku agrafu: Noć slušne svesti. Osluškivao je i najslabiji zvuk.

Sive stene su se sada uzdizale nad njim, postavši džinovske kada im se približio. Osluškujući, začuo je ptice nevidljive u toj litici, blago dozivanje ranjene žrtve. Bili su to zvuci dnevnih ptica ali su se širili u noć. Šta je okrenulo njihov svet naopako? Čovekova grabljivost?

Odjednom Leto se sledio u pesku. Tamo na litici videla se vatra,

balet blistavih i tajanstvenih dragulja na pozadini crne, prozirne tkanine noći, vrsta signala koju je sieč slao možda putnicima preko bleđa. Ko su bili posednici ovog mesta? Otpuzao je napred do najdubljih senki u podnožju litice i stao da pipa rukom duž stene, postupno pomerajući telo za rukom u potrazi za pukotinom koju je video za dana. Pronašao ju je posle osmog koraka, izvukao pumpu za izbacivanje vazduha iz bale i počeo da ispituje tminu. Tek što se pomerio nešto čvrsto i svezujuće pade mu na ramena i ruke, učinivši ga nepokretnim.

Zamka od puzavice!

Odupro se nagonu za borbom; to je samo doprinosilo da se puzavica čvršće stegne. Ispustio je pumpu i previo prste desne ruke, pokušavajući da dosegne nož za pojasom. Osetio se kao praznoglavo nevinašće zbog toga što prvo nije bacio nešto iz daljine u pukotinu da proveriti kakve se opasnosti kriju u tami. Njegov um je bio potpuno zaokupljen vatrom na litici.

Svaki pokret je pritezao puzavicu, pa ipak njegovi prsti na kraju dodirnuše dršku noža. Kradomice je obavio šaku drške i počeo da izvlači nož.

Plamsavo svetlo ga je zapljusnulo, ukočivši mu svaki pokret.

"Ah, lep ulov u našoj mreži." Začuo se hrapav muški glas iza Letovih leđa koji je imao nešto poznato, mada nedovoljno jasno, u svom tonu. Leto je pokušao da okrene glavu, svestan opasnog svojstva puzavice da smrvi telo koje se previše slobodno kretalo.

Jedna ruka mu ote nož pre no što je mogao da vidi svog zarobljivača. Ruka je znalački vršljala po njegovom telu, uklanjajući ona mala sredstva koja su on i Ganimas nosili za slučaj da se nađu u borbi za goli opstanak. Ništa nije izmaklo pretresaču, čak ni garota od sigurnosti žice skrivena u njegovoj kosi.

Leto i dalje nije mogao da vidi ovog čoveka.

Prsti poradiše nešto sa zamkom od puzavice i on otkri da može lakše da diše, ali čovek reče: "Ne pružaj otpor, Leto Atreid. Tvoja voda je u mojoj čaši sreće."

Krajnjim naporom Leto je ostao miran i reče: "Znaš moje ime?"

"Naravno! Kada se postavlja zamka, onda je to sa namerom. Ima se na umu određeni ulov, zar ne?"

Leto je zamukao, ali su mu se misli kovitlale.

"Osećaš se izdanim!" reče sipljivi glas. Ruke su ga obrnule blago, ali sa očitim prisustvom snage. Odrasli muškarac davao je do znanja jednom detetu u čemu se sastojala njegova nadmoć.

Leto se upiljio u blesak koji je dolazio od dve jednake lebdeće buktinje i nazreo tamne konture lica maskiranog kapuljačom pustinjskog odela. Navikavši oči razaznao je tamno parče kože i potpuno osenčene oči uživaoca melanža.

"Pitaš se što nam je bio potreban sav ovaj trud", reče čovek. Njegov glas je izvirao iz donjeg, zastrtog dela lica i imao je čudnu prigušenu boju kao da je pokušavao da prikrije naglasak.

"Odavno sam prestao da se čudim određenom broju ljudi koji žele da vide atreidske blizance mrtve", reče Leto. "Njihovi razlozi su očigledni."

Dok je govorio Letov um se bacakao na nepoznanice kao na rešetke kaveza, divlje tragajući za odgovorima. Postavljena klopka? Ali ko je znao osim Ganime? Nemoguće! Ganima ne bi izdala rođenog brata. Da li ga je, onda, neko tako dobro poznao, da je mogao da predvidi njegove postupke? Ko? Njegova baba? Kako je ona mogla?

"Nije ti se moglo dopustiti da nastaviš kako si započeo", reče čovek. "Vrlo loše. Pre nego što se popneš na presto, neophodno je da se obrazuješ." Oči bez beonjača zurile su odozgo u njega. "Pitaš se kako neko može da zamisli da se prihvati obrazovanja takve ličnosti kakva si ti? Tebe, sa znanjem mnoštva sadržanim u tvojim pamćenjima? A baš je tako, vidiš! Misliš da si obrazovan, a samo si skladište mrtvih života. Još nemaš vlastiti život. Ti si samo pokretna pretovarenost drugima, sve sa jednim ciljem - traženjem smrti. Slab vladalac biva tražilac smrti. Prekrio bi svoju okolinu leševima. Tvoj otac, na primer, nikada nije razumeo..."

"Usuđuješ se na takav način da govoriš o njemu?"

"Odavno se usuđujem. Najposle, on je bio samo Pol Atreid. Pa dobro, dečko, dobrodošao u svoju školu."

Čovek je izvukao ruku ispod odeće i udario Leta po obrazu. Leto oseti trzaj od ovog udarca i u sledećem trenutku shvati da krivuda naniže u tminu gde se lepršala jedna zelena zastava. Bio je to zeleni

barjak Atreida sa svojim simbolima dana i noći, svojim znamenjem Dine oličenim u cevi za vodu. Čuo je kloktanje vode dok je tonuo u nesvest. Ili se to neko cerekao?

36.

Još možemo da se setimo zlatnih dana pre Hajzenberga, koji je ljudskim bićima ukazao na zidove koji opkoljavaju naše unapred određene rasprave. Životi unutar mene nalaze da je ovo zabavno. Od znanja, shvatate, nema koristi ukoliko ne postoji svrha, ali svrha je ono što podiže opkolne zidove.

Leto Atreid II, Njegov Glas

Alija se našla u položaju da grubo govori stražarima koje je susrela u predvorju hrama. Bilo ih je devetoro u prašnjavim, zelenim uniformama prigradske patrole i još još su dahtali i znojili se od napora. Svetlost kasnog popodneva dopirala je od vrata iza njihovih leđa. Prostor je bio očišćen od hodočasnika.

"Dakle, moja naređenja vam ništa ne znače?" oštro je upitala Alija.

Čudila se sopstvenom besu, ali nije pokuašavala da ga zadrži, već je puštala da se izliva. Telo joj je podrhtavalo od oslobođene napetosti. Ajdaho je otišao... gospa Džesika... nema izveštaja... jedino glasine da se nalaze na Salusi. Zašto Ajdaho nije poslao poruku? Šta je učinio? Da li je konačno saznao za Javida?

Alija je nosila žutu odeću kao znak žalosti koja je vladala u Arakenu, boju sažižućeg sunca iz slobodnjačke istorije. Kroz nekoliko minuta trebalo je da povede drugu i poslednju pogrebnu povorku do Starog Klanca i tamo osveti spomenik svom pokojnom bratancu. Trebalo je da se posao okonča ove noći, odgovarajućim davanjem pošte onom koji je bio predodređen da vodi Slobodnjake.

Sveštenički stražari prkosno su primili izliv njenog gneva, nimalo se ne srameći. Stajali su naspram nje uokvireni svetlošću sunčevih zraka na izmaku. Miris njihovog znojenja lako se otkrivao kroz tanka i nefunkcionalna pustinjaska odela gradskih stanovnika. Njihov vođa, visoki plavi Kaza, sa simbolima porodice Kadelam na burki, svukao je obrazinu svog pustinjskog odela na stranu da bi mogao jasnije da govori. Glas mu je bio pun prizvuka ponosa koji se mogao očekivati

od potomka porodice koja je nekada vladala Sieč Abirom.

"Naravno da smo pokušali da ga zarobimo!"

Ovaj čovek je očigledno bio ljuto uvređen njenim napadom. "On bogohuli! Znamo vaša naređenja, ali smo ga čuli i sopstvenim ušima!"

"I niste uspeli da ga uhvatite", reče Alija tihim i optužujućim glasom.

Jedan od stražara, mlada žena niskog rasta, pokušala je da ih opravda. "Gomila je bila veoma gusta tamo! Kunem se da su nas ljudi sprečili!"

"Držaćemo ga na oku", reče Kadelam. "Sledeći put ga nećemo ispustiti."

Alija ih smrknuto pogleda. "Zašto nećete da me razumete i poslušate?"

"Moja gospo, mi..."

"Šta bi ti uradio potomče Kade Lamba, ako bi ga zarobio i otkrio da je on, odista, moj brat?"

On je očito prečuo poseban naglasak koji je stavila na njegovo ime, premda nije mogao da postane sveštenečki stražar bez određenog obrazovanja i oštroumnosti koja je išla uz to. Zar je želeo da žrtvuje sebe?

Stražar proguta pljuvačku, a potom reče: "Moramo ga sami ubiti jer stvara nered."

Ostale je ovo skamenilo od zaprepašćenja, ali su i dalje izgledali prkosno. Bili su svesni onog što su čuli.

"On pokreće plemena da se udruže protiv vas", reče Kadelam.

Alija je sada znala kako da postupa s njim. Obratila mu se mirnim, trezvenim tonom: "Shvatam. Pa ako moraš da se žrtvuješ na ovaj način, lišavajući ga slobode javno tako da svi vide ko si i šta činiš, onda pretpostavljam da stvarno moraš."

"Žrtvujem se..." Zastao je i prešao pogledom preko svojih drugova. Kao Kaza ove grupe, njihov neimenovani vođa, imao je pravo da govori u njihovo ime, ali je pokazao znake da želi da ostane nem. Ostali stražari nelagodno su se meškoljili. U zajapurenosti od potere oni su izazvali Aliju. Sada se moglo samo žaliti zbog takvog prkošenja 'Materici Nebesa'. Sa očitom nelagodnošću stražari su

napravili malo odstojanje između sebe i svog Kaze.

"Za dobro crkve, naše zvanično reagovanje moralo bi da bude strogo", reče Alija. "Razumeš to, zar ne?"

"Ali on..."

"Čula sam ga svojim ušima", reče ona. "Ali ovo je izuzetan slučaj."

"To ne može biti Muad'Dib, moja gospo!"

Kako malo on zna! pomislila je. Zatim reče: "Ne možemo da se izlažemo opasnosti njegovog javnog hapšenja, nanevši mu uvredu tamo gde bi to ostali mogli da vide. Ukoliko se, naravno, još jedna prilika ukaže."

"U poslednje vreme stalno je okružen gomilom!"

"Bojim se da u tom slučaju morate da budete strpljivi. Naravno, ako ostajete pri tome da mi prkosite..." Ostavila je zaključke da vise u vazduhu, neizgovorene, ali dobro shvaćene. Kadelam je bio ambiciozan, sa sjajnom karijerom u izgledu.

"Nismo imali nameru da prkosimo, moja gospo." Čovek je ponovo vladao sobom. "Radili smo brzopleto; sada mi je to jasno. Oprostite nam, ali on..."

"Ništa se nije dogodilo, ništa što bi zahtevalo oprostaj", rekla je, koristeći uobičajenu slobodnjačku frazu. Bio je to jedan od mnogih načina da pleme očuva mir u svojim redovima, a ovaj Kadelam je bio još dovoljno star Slobodnjak da to pamti. Njegova porodica je imala dugačku tradiciju komandovanja. Osećanje krivice bilo je bič za Slobodnjaka koji je valjalo vrlo retko koristiti. Slobodnjaci su najbolje služili kada su bili slobodni od krivice i ozlojeđenosti.

Pokazao je da razume njeno prosuđivanje klimnuvši glavom i rekavši: "Za dobro plemena; shvatam."

"Idite i osvežite se", reče ona. "Povorka kreće kroz nekoliko minuta."

"Da, moja gospo." Žurno su se udaljili svakom kretnjom odajući olakšanje zbog toga što su se olako izvukli.

Jedan bas je zagrmeo u Alijinoj glavi: "Ah, veoma si umešno postupila. Jedno ili dvoje među njima i dalje veruje da želiš da vidiš Propovednika mrtvog. Pronaći će način."

"Umukni!" prosiktala je. "Umukni! Nikada nije trebalo da te

slušam! Pogledaj šta si mi učinio..."

"Postavio te na put besmrtnosti", odgovorio je bas.

Osetila je kako odjekuje u njenoj lobanji poput udaljenog bola i pomislila: Gde da se sakrijem? Nema mesta na koje bi moglo da se ode!

"Ganimin nož je oštar", reče Baron. "Seti se toga."

Alija trepnu. Da, to je bilo nešto što je trebalo imati na umu. Ganimin nož je oštar. Taj nož je mogao da ih otcepi od njihovih sadašnjih nevolja.

37.

Ako verujete u određene reči, vi verujete u njihove skrivene sadržine. Kada verujete da je nešto ispravno ili pogrešno, istinito ili lažno, vi verujete u pretpostavke u rečima koje izražavaju te sadržine. Takve pretpostavke su obično pune rupa, ali ostaju najdragocenije za ubeđenog.

Beskrajan dokaz iz Panoplije Profetike

Letov um je lebdeo u pari žestokih mirisa. Prepoznao je težak cimet melanža, teskoban znoj trudnih tela, ljutinu nepoklopljene mrtvačke cedionice, prašinu raznih vrsta od kojih je kremena preovlađivala. Mirisi su ocrtavali trag kroz peščani san, stvarali maglovita obličja u zemlji smrti. Znao je da bi ovi mirisi trebalo nešto da mu kažu, ali jedan deo njega još nije bio u stanju da sasluša.

Misli su kao utvare lebdele njegovim umom: U ovom času ja ne posedujem konačne odluke; sav sam od svojih predaka. Sunce koje zalazi u pesak jeste sunce koje zalazi u moju dušu. Nekad je ovo mnoštvo unutar mene bilo sjajno, ali sad je svršeno s tim. Ja sam Slobodnjak i doživću slobodnjački kraj. Zlatna staza se završila pre nego što je počela. To nije ništa do vetrom oduvan trag. Mi, Slobodnjaci, znamo sva lukavstva skrivanja: ne ostavljamo ni izmet, ni vodu, ni tragove... A sad, pogledaj kako moj trag iščezava.

Jedan muški glas je govorio tik uz njegovo uvo: "Mogao bih da te ubijem, Atreide. Mogao bih da te ubijem, Atreide." Ovo se ponavljalo nanovo i nanovo sve dok nije izgubilo značenje i postalo nema stvar prenetu u Letova sanjarenja molepstvija od slova: "Mogao bih da te ubijem, Atreide."

Leto je pročistio grlo i osetio kako je stvarnost ovog prostog čina razdrmala njegova čula. Pokušao je da prozbori suvim grlom: "Ko..."

Onaj glas pokraj njega reče: "Ja sam obrazovan Slobodnjak i ubio sam svog čoveka. Vi ste nam oduzeli naše bogove, Atreidi. Što se nas tiče vaš smrdljivi Muad'Dib? Vaš bog je mrtav!"

Je li ovo bio stvarni Uruba glas ili još jedan delić njegovog sna?

Leto je otvorio oči i otkrio da sedi na tvrdom krevetu. Podigao je pogled prema steni, mutnim sjajnim kuglama i spazio jedno otkriveno lice koje je zurilo u njega iz takve blizine da je mogao da mu oseti dah sa njegovim poznatim mirisima siečke hrane. Lice je bilo slobodnjačko; nije se moglo pogrešiti pri pogledu na tamnu put, te oštre crte i vodom posno telo. Ovo nije bio ugojeni gradski stanovnik. Ovo je bio pustinjaski Slobodnjak.

"Ja sam Namri, Javidov otac", reče Slobodnjak. "Poznaješ li me, Atreide?"

"Znam Javida", prošištao je Leto.

"Da, tvoja porodica dobro poznaje mog sina. Ponosim se njim. Vi Atreidi uskoro ćete možda i bolje da ga upoznate."

"Šta..."

"Ja sam jedan od tvojih učitelja, Atreide. Imam samo jednu dužnost: ja sam onaj koji bi mogao da te ubije. Rado bih to učinio. U ovoj školi, položiti ispit znači živeti; pasti znači biti predan u moje ruke."

Leto je čuo neumoljivu iskrenost u ovom glasu. Postade mu hladno oko srca. Ovo je bio ljudski gom džabar, osion neprijatelj koji je imao pravo da proveri njegovo pravo ulaska u ljudski skup. Leto je naslutio da je ruka njegove babe umešana u ovo, a iza nje, bezlične mase Bene Geserita. Zgrčio se pri ovoj pomisli.

"Tvoje obrazovanje počinje sa mnom", reče Namri. "To je ispravno. To je prikladno. Jer, moglo bi i da se završi sa mnom. A sad me slušaj pažljivo. Svaka moja reč nosi u sebi tvoj život. Sve što je u vezi sa mnom sadrži tvoju smrt u sebi."

Leto je preleteo pogledom po prostoriji: kameni zidovi, pustoš - samo ovaj krevet, mutne sjajne kugle i jedan mračan hodnik iza Namrija.

"Nećeš proći pored mene", reče Namri. I Leto mu je verovao.

"Zašto ovo činite?" upitao je Leto.

"To ti je već bilo objašnjeno. Razmisli o tome kakve planove imaš u glavi! Ti si ovde i ne možeš da staviš budućnost u tvoje sadašnje okolnosti. To dvoje ne ide zajedno: sadašnjost i budućnost. Ali ako zaista poznaješ svoju prošlost, ako pogledaš unazad i shvatiš gde si bio, možda će se još jedared iznaći razlog. Ako ne, zbiće se tvoja

smrt."

Leto je primetio da ton Namrijevog glasa nije bio neljubazan, ali je bio nepokolebljiv i nije odricao prisustvo smrti u sebi.

Namri se zanjihao na petama, pogleda upravljeno prema kamenoj tavanici. "U staro doba Slobodnjaci su se u zoru okretali prema istoku. Eos, znaš. Tako se kaže zora na jednom od starih jezika."

Sa ogorčenim ponosom u glasu Leto reče: "Ja govorim taj jezik."

"Onda me nisi slušao", reče Nimri glasom u kome se osećala britkost sečiva. "Noć je bila vreme haosa. Dan je bio vreme reda. Eto kako je bilo u doba tog jezika za koji veliš da ga govoriš: tama-nered, svetlost-red. Mi Slobodnjaci smo to promenili, Eos je bila svetlost u koju nismo imali poverenja. Više smo voleli svetlost meseca ili zvezda. Svetlost je značila suviše reda, a to može da bude kobno. Shvataš šta ste vi Eos - Atreidi učinili? Čovek je stvor samo one svetlosti koja ga štiti. Sunce je na Dini bilo naš neprijatelj." Namri je spustio pogled na visinu Letovih očiju. "Koju svetlost ti više voliš, Atreide?"

Leto je, po Namrijevom staloženom držanju, osetio da ovo pitanje nosi dubok značaj. Da li bi ga ovaj čovek ubio, ukoliko ne bi uspeo ispravno da odgovori? On je to mogao da učini. Leto je video da Namrijeva ruka mirno počiva odmah do uglačanog balčaka kris-noža. Prsten u obliku magične kornjače blistao je na Slobodnjakovoj šaci.

Leto se udobno oslonio na laktove i odaslao svoj um u istraživanje slobodnjačkih verovanja. Ovi stari Slobodnjaci su se uzdali u Zakon i voleli da slušaju njegove pouke izlagane u analogijama. Svetlost meseca?

"Više volim... svetlost Lisanu L'aka", reče Leto, motreći Namrija u očekivanju njegovih tananih razotkrivanja. Čovek je izgledao razočaran, ali mu se ruka odmače od noža. "To je svetlost istine, svetlost savršenog čoveka u kojoj se jasno može videti uticaj al-Mutakalima", nastavio je Leto. "Kojoj drugoj svetlosti bi čovek mogao da dG prvenstvo?"

"Govoriš kao onaj koji deklamuje, a ne kao onaj koji veruje", reče Nimri.

Leto pomisli: I jesam deklamovao. No, on je počinjao da naslućuje smer Namrijevih misli, način na koji su njegove reči bile prečišćene tokom obuke u ranom detinjstvu kroz prastaru igru zagonetki. Na hiljade ovih zagonetki ulazile su u slobodnjačko vaspitanje, i Letu je bilo dovoljno da usredsredi pažnju na taj običaj pa da mu svest namah bude preplavljena primerima. 'Pitanje: Tišina? Odgovor: Prijateljica progonjenih.'

Namri je klimnuo glavom kao da je delio ovu misao a onda reče: "Postoji jedna pećina koja je za Slobodnjake pećina života. To je stvarna pećina koju pustinja skriva. Šai-Hulud, pra-pra deda svih Slobodnjaka zapečatio je tu pećinu. Moj ujak Ziamad mi je pričao o tome, a on me nikada nije lagao. Postoji takva pećina."

Kada je Namri prestao da govori, Leto je začuo izazivačku tišinu. Pećina života? "Moj ujak Stilgar takođe mi je pričao o toj pećini", reče Leto. "Bila je zapečaćena da se kukavice ne bi skrivale u njoj."

Odblesak sjajne kugle zablistao je u Namrijevim osenčenim očima. Upitao je: "Da li bi vi Atreidi otvorili tu pećinu? Vi pokušavate da upravljate životom preko sveštenečke službe: vaše Centralne Sveštenečke službe za Informacije, Aukafa i Hadža. Ovlašćeni Maulana se zove Kauzar. On je prešao dug put od početka svoje porodice u rudnicima soli Niacia. Reci mi, Atreide, šta nije u redu sa vašom sveštenečkom službom?"

Leto se ispravio na sedištu, sada svestan da je potpuno u igri zagonetki sa Namrijem i da je kazna bila smrt. Ovaj čovek je svim znacima davao do znanja da će upotrebiti kris-nož pri prvom pogrešnom odgovoru.

Namri, prepoznavši ovu svesnost kod Leta, reče: "Veruj mi, Atreide. Ja sam drobilac glupaka. Ja sam Gvozdeni Čekić."

Sada je Letu postalo jasno. Namri je video sebe kao Mirzabaha, Gvozdeni Čekić koji je namrtvo tukao one koji nisu bili u stanju da daju zadovoljavajuće odgovore na pitanja koja su morali da odgonetnu pre no što uđu u raj.

Šta nije bilo u redu sa vladom koju su Alija i njeni sveštenici stvorili?

Leto pomisli zbog čega je došao u pustinju i opet mu se pojavi mala nada da će se Zlatna Staza možda ipak ukazati u njegovoj

vaseljeni. Ono što je Namri posredno izrazio svojim pitanjem, nije bilo ništa više do pobuda koja je Muad'Dibovog rođenog sina nagnala u pustinju.

"Bog je onaj koji treba da pokaže put", reče Leto.

Namrijeva brada se cimnu nadole i on oštro pogleda Leta. "Može li biti istina da veruješ u to?" upitao je.

"Zato sam ovde", reče Leto.

"Da pronađeš put?"

"Da ga pronađem za sebe." Leto je spustio noge preko ivice kreveta. Kameni pod bio je nezastrt, hladan. "Sveštenici su sazdali vladu da bi skrili taj put."

"Govoriš kao istinski pobunjenik", reče Namri, protrljavši prsten u obliku kornjače na prstu. "Videćemo. Još jednom me poslušaj pažljivo. Znan ti je Zaštitni Zid Džalalul-Din? Taj zid nosi obeležja moje porodice urezana tamo još od prvih dana. Javid, moj sin, video je ta obeležja. Abedi Džalal, moj sinovac, video ih je. Muadžahid Šafkat od Onih Drugih, takođe je video naša obeležja. U doba oluja u blizini Sukara, došao sam sa mojim prijateljem Jakupom Abadom nadomak tog mesta. Vetrovi su bili toliko vreli da su stvarali plikove i slični vihorima od kojih smo naučili naše plesove. Nismo stigli da vidimo obeležja jer nam je oluja zatvorila put. Ali kada je oluja prošla ugledali smo prizor Tate nad nanosima peska. Za trenutak se ukazao lik Šakira Alija sa pogledom upravljanim dole na njegov grad grobova. Prizor je u trenu iščezao, ali smo ga svi videli. Reci mi, Atreide, gde mogu da pronađem taj grad grobova?"

Vihori od kojih smo naučili naše plesove, pomisli Leto. Prizor Tate i Šakir Alija. Ovo su bile reči Zensunija Lutalice, onih koji su sebe smatrali jedinim pravim ljudima pustinje.

A Slobodnjacima je bilo zabranjeno da imaju grobove.

"Grad grobova se nalazi na kraju staze koju svi ljudi slede", reče Leto. Zatim prosu zensunijevske reči blaženstva: "Nalazi se u vrtu od hiljadu kvadratnih koraka. Počinje krasnim ulaznim tremom dvesta trideset i tri koraka dugačkim i sto koraka širokim, skroz popločanim mermerom iz drevnog Džajpura. Tamo boravi ar-Razak, onaj koji pribavlja hranu svima koji traže. A na Dan Strašnog Suda, svi koji se podignu i potraže grad grobova neće ga naći. Jer zapisano je: one

koje si poznavao u jednom svetu nećeš naći u drugom."

"Ponovo deklamuješ bez verovanja", podsmehnu se Namri. "Ali za sada ću to prihvatiti, jer mislim da znaš zašto si ovde." Hladan osmeh pređe preko njegovih usana. "Dajem ti privremenu budućnost, Atreide."

Leto je smotreno proučavao ovog čoveka. Je li ovo bilo još jedno pitanje, samo preruseno?

"Dobro!" reče Namri. "Tvoja svest je pripremljena. Izvukao sam je. Pošto je tako, evo još jedne stvari. Jesi li čuo da nose imitacije pustinskih odela u gradovima dalekog Kadriša?"

Dok je Namri iščekivao, Leto je u svom umu tragao za skrivenim značenjem. Imitacije pustinskih odela? Nose se na mnogim planetama. Rekao je: "Kicoški običaji Kadriša stara su i često ponavljana priča. Pametna životinja se prilagođava svojoj okolini."

Namri je blago klimnuo glavom. Zatim reče: "Sada će te videti onaj koji te je ulovio i doveo ovamo. Ne pokušavaj da napustiš ovo mesto. Bila bi to tvoja smrt." Ustavši dok je izgovarao poslednje reči, Namri se izgubi u mračnom hodniku.

Dugo pošto je ovaj otišao, Leto je zurio u hodnik. Mogao je da čuje zvuke koji su dopirali odatle, tihe glasove ljudi na stražarskoj dužnosti. Namrijeva priča o viziji-opseni ostala je prisutna. Prizvala mu je u svest dugo putovanje pustinjom do ovog mesta. Nije više bilo važno da li je ovo Jakarutu/Fondak. Namri nije bio krijumčar. On je bio nešto mnogo moćnije. A igra koju je Namri vodio mirisala je na gospu Džesiku: smrdela je na Bene Geserit. Shvativši to, Leto je osetio da je okružen opasnošću. Ali mračni hodnik kojim je Namri otišao bio je jedini izlaz iz ove prostorije. Izvan nje ležao je čudan sieč - iza njega, pustinja. Surova oštrina te pustinje, njen uređen kaos sa opsenama i beskrajnim dinama, pričinio se Letu kao deo klopke u koju je bio uhvaćen. Mogao je opet da pređe taj pesak, ali gde bi ga taj beg odveo. Ova misao bila je kao ustajala voda. Nije mogla da ugasi njegovu žeđ.

38.

Zbog svesti o jednomernom Vremenu u koju običan um ostaje zagnjuren, ljudska bića su sklona da o svemu razmišljaju u okvirima uzastopnosti i upućenosti na reči. Ova mentalna klopka proizvodi vrlo kratkoročne predstave o delotvornosti i posledicama, stanje stalnog, nesmišljenog odziva preokretima.

Liet Kines: Arakiski priručnik

Reči i pokreti istovremeno, podsetila se Džesika i vezala svoje misli za one neophodne mentalne pripreme za predstojeći susret.

Bilo je doba dana neposredno posle doručka i zlatasto sunce Saluse Sekundus tek što je počinjalo da dotiče dalji zid ograđenog vrta koji se mogao videti sa njenog prozora. Bila se brižljivo odenula: crni plašt sa kapuljačom Časne Majke, ali koji je nosio atreidski grb u zlatu izrađen unutar izvesnog kruga oko poruba i još jednom na manžetama oba rukava. Džesika je pažljivo doterala tkaninu svoje odeće kada je okrenula leđa prozoru, držeći levu ruku preko struka da bi istakla motiv jastreba u grbu.

Farad'n je uočio atreidske simbole, glasno izrazivši svoje zapažanje dok je ulazio, ali ničim nije pokazao ljutnju ili iznenađenje. Otkrila je tananu veselost u njegovom glasu što ju je začudilo. Videla je da se obukao u sivi leotard koji mu je ona predložila. Seo je na niski zeleni divan na koji mu je pokazala rukom, opuštajući se i držeći desnu ruku iza leđa.

Zašto joj verujem? pitao se. Ovo je Bene Geserit veštica.

Džesika, čitajući mu misao na osnovu suprotnosti između njegovog opuštenog tela i izraza na njegovom licu, nasmeja se i reče: "Veruješ mi jer znaš da je naša pogodba valjana, a želiš ono čemu mogu da te naučim."

Primetila je kako je grč namrštenosti dodirnuo njegovu obrvu, te odmahnu levom rukom da bi ga primirila. "Ne, ne čitam misli. Čitam lice, telo, osobenosti u pokretima, boju glasa, položaj ruku. Svako može to da čini kada jednom nauči Bene Geserit Način."

"A vi ćete me naučiti?"

"Sigurna sam da si proučavao izveštaje o nama", reče ona. "Da li igde postoji izveštaj da smo propustili da ispunimo neposredno obećanje?"

"Ne izveštaji, ali..."

"Delom se održavamo zbog potpunog poverenja koje ljudi mogu da imaju u našu istinoljubivost. To se nije promenilo."

"Nalazim da je to razumno", reče on. "Žudim da počnemo."

"Iznenadena sam da nikako nisi tražio učitelja od Bene Geserit", reče ona. "Oni bi jedva dočekali priliku da te uvrste u svoje dužnike."

"Moja majka nikad nije htela da me sasluša kada sam je nagovarao da to učini", reče on. "Ali sada..." Slegao je ramenima, rečito protumačivši Vensicijino progonstvo. "Hoćemo li otpočeti?"

"Bilo bi bolje da si ovo započeo kada si bio znatno mlađi", reče Džesika. "Sada će ti biti teže i trajće mnogo duže. Moraćeš da počneš sa učenjem strpljivosti, krajnje strpljivosti. Usrdno se nadam da to neće biti previsoka cena za tebe."

"Ne za nagradu koju nudite."

Začula je iskrenost, breme očekivanja i prizvuk strahopoštovanja u njegovom glasu. Ovo je obrazovalo polaznu tačku. Rekla je: "Umetnost strpljenja, potom - počinjemo sa nekim osnovnim pranabindu vežbama za noge i ruke, za tvoje disanje. Šake i prste ostavićemo za kasnije. Jesi li spreman?"

Posadila se na jednu stolicu naspram njega.

Farad'n klimnu glavom, zadržavajući na licu izraz iščekivanja da bi prikrio iznenadan nalet straha. Tiekanik ga je upozorio da mora biti neke prevare u gospa Džesikinoj ponudi, nešto što je Sestrinstvo zakovalo. "Ne možete verovati da ih je ona ponovo napustila ili da su se oni odrekli nje." Farad'n je prekinuo raspravu jednim ljutitim ispadom zbog koga je odmah zažalio. Njegova emocionalna reakcija naterala ga je da se brže saglasi sa Tiekanikovim merama predostrožnosti. Farad'n prelete pogledom po uglovima sobe, uočavajući tanane odsjaje jems u svodu. Nije sve što je blistalo bilo jems: sve što se događalo u ovoj sobi biće zabeleženo, a vrli umovi će potom ispitati svaku potankost, svaku reč, svaki pokret.

Džesika se nasmejala, primetivši pravac njegovog pogleda, ali

nije pokazala da je znala gde je njegova pažnja odlutala. Rekla je: "Da bi se naučio strpljenju na Bene Geserit Način, moraš da počneš sa usvajanjem stava o suštinskoj, sirovoj nepostojanosti naše vasseljene. Mi zovemo prirodu - uzimajući ovu potpunost u svim njenim ispoljavanjima - Krajnji Ne-Apsolut. Da bi oslobodio svoju moć vida i dopustio sebi da upoznaš uslovljene načine menjanja u prirodi, držaćeš obe šake potpuno ispružene ispred sebe. Netremice posmatraj ispružene šake, prvo dlanove a potom nadlanice. Ispitaj prste sa spoljne i unutrašnje strane. Uradi to."

Farad'n je pristao ali se osećao glupo. Ovo su bile njegove vlastite šake. Poznavao ih je.

"Zamisli kako ti šake stare", reče Džesika. "Moraju postati veoma stare u tvojim očima. Veoma, veoma stare. Primećuješ kako je suva koža..."

"Moje šake se ne menjaju", reče on. Već je mogao da oseti kako mu mišići gornjeg dela ruku podrhtavaju.

"Nastavi da gledaš u svoje šake. Učini ih starim, onoliko starim koliko možeš da zamisliš. Možda će to potrajati. Ali, kada ih budeš video kao stare obrni proces. Učini ih ponovo mladim - onoliko mladim koliko je to u tvojoj moći. Potrudi se da ih po volji provedeš od detinjstva do kasne starosti, nazad i napred, nazad i napred."

"Ne menjaju se!" usprotivio se. Ramena su ga bolela.

"Ako to zatražiš od svojih čula, šake će se promeniti", reče ona. "Usredsredi se na zamišljanje toka vremena koje želiš: od detinjstva do starosti, od starosti do detinjstva. Možda će ti biti potrebni sati, dani, meseci. Ali to se može postići. Obrtanje tog toka promene naučiće te da svaki sistem vidiš kao nešto što se vrti u relativnoj nepostojanosti... jedino relativnoj."

"Mislio sam da ću se učiti strpljenju." Začula je srdžbu u njegovom glasu, oštricu osećanja osujećenosti.

"I relativnoj postojanosti", reče ona. "Ovo je perspektiva koju stvaraš vlastitim uverenjem, a na uverenja se može uticati uobraziljom. Ti si naučio samo ograničen način gledanja na vasseljenu. Sada tu vasseljenu moraš učiniti vlastitom tvorevinom. Ovo će ti dozvoliti da bilo koju relativnu postojanost upregneš za svoje koristi, za ma kakve koristi koje si u stanju da zamisliš."

"Koliko dugo, rekoste, će to potrajati?"

"Strpljenja", podsetila ga je.

Nehotično cerenje pređe preko njegovih usana. Njegove oči se zanjihale prema njoj.

"Gledaj u svoje ruke!" odbrusi ona.

Iscrenosti nestade. Njegov pogled se trže natrag u utvrđenu usredsređenost na ispružene ruke.

"Šta da činim kada mi se ruke zamore?" upitao je.

"Prestani da pričaš i usredsredi se", reče ona. "Ako postaneš suviše umoran, prekini. Ponovo nastavi posle nekoliko minuta opuštanja i telesne vežbe. Moraš da istrajavaš dok ne uspeš. Na tvom sadašnjem stupnju, ovo je važnije no što verovatno možeš da pojmiš. Nauči ovu lekciju ili druge neće ni uslediti."

Farad'n je duboko udahnuo vazduh, stisnuo usne i upiljio se u šake. Polako ih je okretao: spređa, pozadi, spređa, pozadi... Ramena su mu podrhtavala od sustalosti. Spređa, pozadi... Ništa se nije promenilo.

Džesika ustade i krenu ka jednim vratima.

Progovorio je ne skidajući pažnju sa ruku: "Gde ideš?"

"Bolje ćeš da radiš na ovom ako ostaneš sam. Vratiću se za otprilike jedan čas. Strpljenja."

"Znam!"

Proučila ga je za trenutak. Kako je samo izgledao napet. Podsetio ju je, sa srceparajućom iznenadnošću, na njenog pokojnog sina. Dopustila je sebi jedan uzdah, a onda reče: "Kad se vratim naučiću te jednoj vežbi za opuštanje mišića. Sve u svoje vreme. Bićeš iznenađen onim što tvoje telo i tvoja čula mogu da postignu."

Izišla je.

Svuda prisutni stražari zauzeli su tri koraka rastojanja iza nje dok je koračala niz hodnik. Njihovo strahopoštovanje i strah bili su očigledni. Oni su bili Sardaukari, nekoliko puta upozoreni na njeno junaštvo, vaspitani na pričama o njihovom porazu od Slobodnjaka na Arakisu. Ova čarobnica bila je slobodnjačka Časna Majka, Bene Geserit i Atreid.

Džesika je, osvrnuvši se, videla njihova ozbiljna lica kao potporne stubove svoje namisli. Kada je došla do stepenica, okrenula se, sišla

niz njih i kroz jedan kratak hodnik stupila u vrt podno njenih prozora.

Sada kada bi samo Dankan i Gurni mogli da obave svoje delove posla, pomislila je osećajući šljunak staze pod nogama i gledajući zlatastu svetlost propuštenu kroz zelenilo.

39.

Naučićete metode integrisanog mišljenja kada završite sledeći korak u vašem mentalnom vaspitanju. Reč je u gestalten funkciji koja će zastrti puteve podataka u vašoj svesti, razlučujući zamršenosti i nagomilavanja priliva podataka od mentatskih tehnika indeks-kataloga koje ste već usavršili. Vaš početni problem sastojace se u razbijanju napetosti koje nastaju od razilaznog skupa podataka, sitnica o posebnim predmetima. Budite upozoreni. Bez mentatske sposobnosti integrisanja, mogli biste da zapadnete u Babelov Problem, koji predstavlja obeležje koje dajemo sveprisustnim opasnostima postizanja pogrešnih kombinacija od tačnih podataka.

Mentatski priručnik

Zvuk trljanja tkanina jedne o drugu poslao je varnice svesnosti kroz Leto. Bio je iznenađen da je njegova osetljivost došla do tačke gde je mahinalno prepoznao tkanine po njihovom zvuku: kombinacija je poticala od trljanja slobodnjačke odeće o rapavu tkaninu zavesa na vratima. Okrenuo se u pravcu zvuka. Dolazio je iz hodnika u kome se izgubio Namri pre nekoliko minuta. Tek što se okrenuo Leto je ugledao kako njegov tamničar ulazi. Bio je to isti čovek koji ga je zarobio: isti taman pojas kože iznad obrazine pustinjaškog odela, iste sjaktave oči. Čovek podiže ruku prema obrazini, smače cev sabirnice sa nozdrva, spusti obrazinu i zabaci kapuljaču, sve ovo u jednom pokretu. Još pre no što se usredsredio na ožiljak preko usta od inkvajn biča, Leto ga je prepoznao. Prepoznavanje je bilo potpuno u njegovoj svesti i pratilo ga je traženje potvrđujućih pojedinosti koje su došle kasnije. Nije se moglo pogrešiti, ova kotrljajuća panjina ljudskog roda, ovaj ratnik-trubadur, bio je Gurni Halek.

Leto je stegao šake u pesnice, trenutno savladan šokom prepoznavanja. Nikada nije postojao odaniji atreidski pratilac. Nijedan nije bio bolji u borbi pod štitnicima. On je bio Polova verna uzdanica i učitelj.

On je bio sluga gospe Džesike.

Ova prepoznavanja i još mnogo toga drugog navreše u Letovu svest. Gurni je bio njegov zarobljivač. Gurni i Namri bili su zajedno u ovoj zaveri. A Džesikina ruka je preko njih bila umešana u ovo.

"Čujem da ste upoznali našeg Namrija", reče Halek. "Molim vas, verujte mu, mladi gospodine. On ima jednu dužnost i samo jednu dužnost. On je onaj koji je kadar da vas ubije ukoliko se za to ukaže potreba."

Leto je mahinalno uzvratio tonom svog oca: "Znači pridružio si se mojim neprijateljima, Gurni! Nikada nisam mislio..."

"Ne pokušavajte ni sa jednim od svojih đavolskih trikova, mladiću", reče Halek. "Neprobojan sam za sve njih. Ja sledim naređenja vaše babe. Vaše vaspitanje je isplanirano do poslednje sitnice. Ona je bila ta koja je odobrila moj izbor Numrija. Sve što sledi, ma koliko bolno izgledalo, jeste po njenoj zapovesti."

"A šta ona zapoveda?"

Halek je izvukao ruku iz prevoja svoje odeće i pokazao jedan slobodnjački špric, prost ali delatan. Njegova providna cev bila je napunjena plavom tečnošću.

Leto se izvio natrag na krevetu, ali ga je zaustavio kameni zid. Čim se pokrenuo, Namri uđe i stade pokraj Haleka sa rukom na kris-nožu. Njih dvojica, zajedno, zaprečiše jedini izlaz.

"Vidim da ste prepoznali začinsku esenciju", reče Halek. "Trebalo da krenete na kratko putovanje crva, mladiću. Morate da prođete kroz to. Inače će vam ono za šta je vaš otac imao hrabrosti, a vi ne, poslužiti nad glavom do kraja vašeg života."

Leto je nemo zavrteo glavom. Ovo je bila stvar za koju su on i Ganima znali da bi ih mogla upropastiti. Gurni je bio neuka budala! Kako je Džesika mogla... Leto je osetio očevo prisustvo u svojim pamćenjima. Navrelo je u njegovu svest pokušavajući da ga liši odbrane. Leto je želeo da vrisne pogrdu, ali nije bio u stanju da pomeri usne. No ovo je bila nema stvar koje se njegova svest formirana pre rođenja najviše plašila. Ovo je bio trans predviđanja, čitanje nepromenjive budućnosti sa svim njenim utvrđenostima i užasima. Džesika, jamačno, nije mogla da naredi jedno ovako teško iskušenje za svog rođenog unuka. Pa ipak njeno prisustvo

nerazgovetno se pojavljivalo u njegovoj svesti, ispunjavajući ga dokazima za prihvatanje onog što je sledilo. Čak ga je i molepstvije protiv straha pritislo svojom monotonijom ponavljanja: "Ne smem da se plašim. Strah je ubica uma. Strah je mala smrt koja donosi potpuno utamnjenje. Dopustiću mu da pređe preko mene i kroz mene. A kad mine..."

Sa zakletvom koja je već bila stara u vreme kada je Haldeja bila mlada, Leto je pokušao da se pokrene, pokušao da skoči na ova dva čoveka što su stajali nad njim, ali njegovi mišići odbiše da ga poslušaju. Kao da se već nalazio u transu, Leto vide kako se Halekova ruka pokreće, a špric primiče. Svetlost sjajne kugle zaiskrila je u plavoj tečnosti. Špric dotače Letovu levu ruku. Bol ga skroz probode, pogađajući najviše mišiće njegove glave.

Odjednom Leto ugleda neku mladu ženu kako sedi ispred jedne skromne kolibe u praskozorje. Sedela je baš ispred njega i pržila zrnevlje kafe dok ne bi postalo rumenosmeđe boje, dodajući zatim kardamon i melanž. Zvuk trožičnog ćemaneta odjekivao je odnekuda iza njega. Muzika je odjekivala dok se nije uvukla u njegovu glavu, i dalje odjekujući. Oblila je njegovo telo i on se oseti velikim, veoma velikim, ni nalik na neko dete. I njegova koža nije bila njegova vlastita. Poznavao je taj osećaj! Toplota se raširila njegovim telom. Iznenada, kao i prilikom prve vizije, nađe se kako stoji u pomrčini. Bila je noć. Zvezde su poput kiše žeravica padale u razbuktavanjima iz blistavog kosmosa.

Deo njega je znao da nema bežanja, pa ipak je pokušao da se bori sve dok mu se prisustvo njegovog oca nije nametnulo. "Pružiću ti zaštitu u transu. Ostali unutar tebe neće te zauzeti."

Vetar je tumbao Leta, kotrljao ga, šikljajući, zasipajući ga prašinom i peskom, rasecajući mu ruke, lice, derući mu odeću, šibajući otrgnutim, iscepanim krajevima u ovom času beskorisne tkanine. No on nije osećao bol i video je kako posekotine zarastaju isto onako brzo kao što su se pojavljivale. I dalje se kotrljao sa vetrom. A njegova koža nije bila njegova vlastita.

Dogodiće se! pomislio je.

Ali ova misao bila je udaljena i došla je kao da nije bila njegova vlastita, zaista ne kao njegova vlastita; nimalo više od njegove kože.

Vizija ga je potpuno obuzela. Razvila se u stereologičko pamćenje koje je razdvajalo prošlost i sadašnjost, budućnost i sadašnjost, budućnost i prošlost. Svako razdvajanje skupljalo se u trovidnu žižu koju je osećao kao višedimenzionalnu reljefnu kartu sopstvenog budućeg postojanja.

Pomislio je: Vreme je sredstvo za određivanje mere prostora, baš kao što je daljinomer sredstvo za određivanje mere prostora, ali merenje nas zatvara u mesto koje merimo.

Osetio je kako se trans produbljuje. To je došlo kao povećanje unutrašnje svesnosti kojom se natopila njegova samoistovetnost i kroz koju je osetio kako se menja. Bilo je to tekuće vreme i on nije mogao da zadrži nijedan njegov trenutak. Preplaviše ga delići pamćenja, budućnost i prošlost. Ali oni su postojali kao montaža u pokretu. Njihovi odnosi bili su potčinjeni stalnom plesu. Njegovo pamćenje bilo je sočivo, osvetljavajući reflektor koji je odabirao deliće, izdvajao ih, ali nikad nije uspevao da zaustavi neprestano kretanje i preinačavanje koje je izbijalo na njegov vidik.

Ono što su on i Ganimi bili namislili došlo je kroz ovaj reflektor, potčinjavajući sve, ali ga je sada prestravilo. Stvarnost vizije bolela je u njemu. Nekritička neminovnost učinila je da se njegov ego grči.

A njegova koža nije bila njegova vlastita! Prošlost i sadašnjost survavale su se kroz njega i bujajući prelivale preko brana njegovog straha. Nije bio u stanju da ih razdvoji. U jednom trenutku osetio je kako se postavlja na čelo Batlerijanskog Džihada, žudan da uništi bilo koju mašinu koja je podražavala čovekovu svest. To je morala da bude prošlost - minula, završena stvar. Pa ipak, njegova čula naprosto su praštala za vreme ovog doživljaja, upijajući najmanje sitnice. Čuo je sveštenika-sadruka kako govori sa predikaonice: "Moramo se odreći mašina koje misle. Ljudska bića moraju da zacrtaju sopstvene linije vodilje. To je nešto što mašine ne mogu da urade. Rasuđivanje zavisi od pravljenja programa, a ne od gvoždurije, a mi smo krajnji program!"

Jasno je čuo glas i bio svestan svoje okoline - ogromne drvene dvorane sa tamnim prozorima. Svetlost je dolazila od pucketavih plamenova. A njegov sveštenik-sadruk reče: "Naš Džihad je 'program đubrišta'. Mi sklanjamo na đubrište stvari koje nas

uništavaju kao ljudska bića!"

U Letovoj svesti stajalo je da je govornik nekada bio poslužitelj kompjutera, onaj koji ih je poznavao i opsluživao. Ali ta scena nestala je i pred njim se ukaza Ganimu u stojećem položaju, kako govori: "Gurni zna. Rekao mi je. Ono su Dankanove reči i Dankan je govorio kao mentat." 'U činjenju dobrog, izbegni opštepoznatost; u činjenju zlog, izbegni samosvesnost.'

To bi morala da bude budućnost - daleka budućnost. Ali on je osećao stvarnost. Bila je jednako intenzivna kao bilo koja prošlost iz njegovog mnoštva života. Prošaptao je: "Zar to nije istina, oče?"

Ali očevo prisustvo upozoravajuće je prozborilo u njemu: "Ne prizivaj propast! Upravo sada učiš stroboskopsku svesnost. Bez nje moglo bi da se desi da pregaziš sebe, izgubiš svoje mesto-znak u Vremenu."

Bareljefne slike su i dalje trajale. Nametanja su ga obasipala udarcima. Prošlost-sadašnjost-trenutna sadašnjost. Nije bilo istinskog razdvajanja. Znao je da mora da teče zajedno sa ovom stvari, ali ga je to proticanje užasavalo. Kako je mogao da se vrati ma kom prepoznatljivom mestu? A ipak, osećao se prinuđen da obustavi svaki pokušaj otpora. Nije bio u stanju da ščepa svoju novu vasseljenu preko nepokretnih, označenih delića. Nijedan delić nije hteo da miruje. Stvari nisu mogle da budu zanavek uređene i izražene. Morao je da pronade ritam promene i između promena sagleda menjanje po sebi. Ne znajući gde je to otpočelo, otkrio je da se kreće unutar džinovskog moment bienheureux, kadar da vidi prošlost u budućnosti, sadašnjost u prošlosti, trenutnu sadašnjost i u prošlosti i u budućnosti. Bila je to nagomilanost stoleća doživljena između dva otkucaja srca.

Letova svest je slobodno plovila, bez stvarnog duha koji bi nadoknađivao svesnost, bez prepreka. Namrijeva 'privremena budućnost' ostala je tako zabeležena u njegovom pamćenju, ali je delila svest sa mnogim budućnostima. A u ovoj svesti koja je sve rastrojavala, cela njegova prošlost, svaki unutrašnji život postao je njegov vlastiti. Uz pomoć najvećeg među njima, on je vladao. Oni su bili njegovi.

Pomislio je: Kada proučavaš neki objekt iz daljine, možeš da

uočiš samo njegov princip. On je uspeo da ostvari razdaljinu i sada je mogao da sagleda svoj vlastiti život: mnogo-prošlost sa svojim pamćenjima bila je njegovo breme, radost i njegova nužnost. Ali putovanje crva pridodalo je još jednu dimenziju i njegov otac nije više čuvao stražu unutar njega, jer takva potreba više nije postojala. Leto je sa razdaljine jasno video - prošlost i sadašnjost. I ta prošlost prikazala mu je praizvornog pretka - onog koji se zvao Harum i bez koga ne bi bilo daleke budućnosti. Ove jasne razdaljine pribavile su nove principe, nove dimenzije sudelovanja. Koji god život on sada odabrao, iživeo bi ga u samostalnu sferu masovnog iskustva, jednu putanju života tako zavojitu i dugačku da se za čitav jedan životni vek ne bi mogla prebrojati sva pokoljenja u njoj. Probuđeno, ovo masovno iskustvo posedovalo je moć da pobedi njegovu samosvojnost. Ona je mogla da se odrazi na pojedinca, narod, društvo ili čitavu civilizaciju. To je, naravno, razlog što je Gurni bio poučen da se pribojava; što je Namrijev nož čekao. Nije im se smelo dopustiti da vide tu moć u njemu. Niko nije smeo da je vidi u njenoj potpunosti - čak ni Ganimu.

U tom trenutku Leto ustade i vide da je u prostoriji ostao samo Namri koji ga je posmatrao.

Leto prozbori glasom starijeg čoveka: "Ne postoji jedno ustrojstvo granica za sve ljude. Apsolutno predviđanje je besmislen mit. Mogu se predskazati samo najmoćnije lokalne struje Vremena. Ali u beskonačnoj vaseljeni, lokalno može da bude do te mere ogromno da um uzdrhti od toga."

Namri je zavrteo glavom ne shvatajući.

"Gde je Gurni?" upita Leto.

"Otišao je iz straha da ne bi posmatrao kako te ubijam."

"Hoćeš li me ubiti, Namri?" Bilo je to gotovo nagovaranje ovog čoveka da izvrši svoj naum.

Namri skide ruku sa noža. "Pošto tražiš od mene da to učinim, neću. Da si bio ravnodušan, uostalom..."

"Bolest ravnodušnosti je ono što uništava mnoge stvari", reče Leto. Klimnuo je za sebe glavom. "Da... čak i civilizacije umiru od toga. Kao da je to bila cena koja se tražila za dostizanje novih nivoa složenosti ili svesnosti." Podigao je pogled prema Namriju. "Dakle,

rekli su ti da tragaš za ravnodušnošću u meni?" I on vide da je Namri bio više od ubice - Namri je bio podmukao.

"Kao znakom neobuzdane moći", reče Namri, no to je bila laž.

"Ravnodušne moći, da." Leto ustade i duboko uzdahnu. "U životu mog oca nije bilo nikakve moralne uzvišenosti, Namri; samo jedna lokalna klopka koju je sam za sebe napravio."

40.

O Pole, ti Muad'Dibe,
Mahdij svih ljudi,
Tvoj ispušten dah
odašiljao je vihor.

Pesme o Muad'Dibu

"Nikad!" reče Ganima. "Ubila bih ga na našu svadbenu noć." Govorila je jetkom tvrdoglavošću koja je koliko do sada odolevala svim nagovaranjima. Alija i njeni savetnici proveli su pola noći radeći na tome, držeći kraljevske odaje u stanju uznemirenosti, šaljući po nove savetnike, po hranu i piće. Ceo hram i njegova susedna Tvrđava komešali su se u razočarenju zbog nedonesene odluke.

Ganima je pribrano sedela na jednoj zelenoj pokretnoj stolici u svom prebivalištu, prostranoj sobi sa rapavim zidovima žutomrke boje koji su podražavali siečku stenu. Tavanica je, međutim, bila od imbar kristala koji je treperio plavom svetlošću, a pod je bio prekriven crnim keramičkim pločicama. Nameštaj je bio proređen: mali pisaći sto, pet pokretnih stolica i uzan lak krevet, smešten u udubljenje, prema slobodnjačkom običaju. Ganima je na sebi imala odeću žute boje, kao znak duboke žalosti.

"Ti nisi slobodna ličnost koja po svojoj volji može da uređuje svaku stranu svog života", reče Alija možda po stoti put. Mala budala će, ranije ili kasnije, ovo morati da prihvati. Ona mora da pristane na veridbu sa Farad'nom. Mora! Neka ga kasnije i ubije, ali veridba je zahtevala otvoreno pristajanje slobodnjačke zaručnice.

"Ubio mi je brata", reče Ganima, držeći se jedine stvari koja joj je predstavljala potporu. "To svako zna. Slobodnjaci bi pljunuli već i pri pomenu mog imena ako bih pristala na tu veridbu."

A to je jedan od razloga zbog kojih moraš da pristaneš, pomislila je Alija. Rekla je: "Njegova majka je to učinila. On ju je prognao zbog toga. Šta još tražiš od njega?"

"Njegovu krv", reče Ganima. "On je Korino."

"Optužio je rođenu majku", usprotivila se Alija. "I zašto bi se brinula zbog one rulje Slobodnjaka? Oni će prihvatiti ma šta im mi naložili da prihvate. Gani, mir u carstvu zahteva da..."

"Neću pristati", reče Ganima. "Ti ne možeš da objaviš veridbu za mene."

Irulan, ulazeći u sobu dok je Ganima govorila, ispitivački je osmortrila Aliju i dva ženska savetnika koja su snuždeno stajala pored nje. Irulan vide kako je Alija odmahнула rukama sa gnušanjem i skljkala se u jednu stolicu naspram Ganime.

"Ti razgovaraj sa njom, Irulan", reče Alija.

Irulan povuče pokretnu stolicu na svoje mesto i sede pored Alije.

"Ti si Korino, Irulan", reče Ganima. "Ne okušavaj svoju sreću sa mnom." Ganima ustade, ode do kreveta i sede na njega prekrštenih nogu, upiljivši se u ove žene. Irulan je, uočila je, obukla crnu abu koja je u svemu bila ravna Alijinoj; kapuljača je stajala zabačena da bi otkrila njenu zlaćanu kosu. Ta kosa je, pod žutim plamsanjem lebdećih sjajnih kugli koje su osvetljavale prostoriju, predstavljala znamenje žalosti.

Irulan okrznu pogledom Aliju, ustade i dođe do mesta gde je stajala licem u lice sa Ganimom. "Gani, sama bih ga ubila kada bi to bio način da se razreše problemi. A Farad'n je moja rođena krv, kao što si ti to ljubazno naglasila. Ali ti imaš dužnosti koje su daleko važnije od tvojih obaveza prema Slobodnjacima..."

"Ne zvuči nimalo bolje kad dolazi od tebe nego što je zvučalo iz usta moje plemenite tetke", reče Ganima. "Bratovljeva krv se ne može sprati. To je više od nekog malog slobodnjačkog aforizma."

Irulan stisnu usne. Zatim reče: "Farad'n drži tvoju baku u zatočeništvu. On, takođe, drži Dankana i ako mi..."

"Nisam zadovoljna tvojim pričama o tome kako se sve to dogodilo", reče Ganima, zureći pored Irulan u Aliju. "Dankan je jednom radije umro no dozvolio da neprijatelji zarobe mog oca. Možda to novo gola-telo nije više isto kao..."

"Dankan je bio zadužen da štiti život tvoje bake!" reče Alija, vrpoljeći se u stolicu. "Uverena sam da je izabrao jedini način da to učini." U sebi je pomislila: Dankane! Dankane! Nije trebalo da to uradiš na ovaj način.

Ganima, čitajući prenaplašene tonove izmišljanja u Alijinom glasu, gledala je svoju tetku popreko, ukočenim očima. "Lažeš, O Nebeska Materice. Čula sam za tvoju svađu sa mojom bakom. Šta je to što se bojiš da nam kažeš o njoj i tvom dragom Dankanu?"

"Sve si čula o tome", reče Alija, ali je osetila probod straha od ove proste optužbe i onog što je ona u suštini značila. Zamor ju je, shvatila je, učinio neopreznom. Ona ustade i reče: "Sve što znam, znaš i ti," Zatim se okrenula prema Irulan: "Utiči na nju. Ona se mora nagovoriti da..."

Ganima je prekide grubom slobodnjačkom psovkom koja je delovala zaprepašćujuće dopirući sa usana nezrelog deteta. U iznenadnom muku koji je zavladao, ona reče: "Smatraš me za obično dete, misliš da si dovoljno stara da utičeš na mene, da ću na kraju prihvatiti. Razmisli još jednom, o Nebeska Vladarko. Znaš bolje od svih za godine koje postoje u meni. Njih ću ja poslušati, a ne tebe."

Alija je jedva suzdržala besan odgovor i samo je ljutito piljila u Ganimu. Izrod? Ko je bilo ovo dete? Nov strah od Ganime počeo je da raste u Aliji. Da li je ona pristala na vlastite pogodbe sa životima koji su se našli u njoj još pre rođenja. Alija reče: "Još ima vremena za tebe da uvidiš razlog."

"Možda će još biti vremena za mene da vidim Farad'novu krv kako štrcka oko mog noža", reče Ganima. "Zavisi. Ako ikad ostanem nasamo sa njim, jedno od nas dvoje će svakako umreti."

"Misliš da si više volela svog brata nego ja?" upitala je Irulan. "Grdno se varaš! Bila sam mu kao majka, baš kao i tebi. Bila sam..."

"Nikada ga nisi upoznala", reče Ganima. "Svi vi, sem ponekad moje voljene tetke, uporno ste razmišljali o nama kao o deci. Vi ste budale! Alija zna! Pogledaj je kako beži od..."

"Ne bežim ni od čega", reče Alija, ali je okrenula leđa Irulan i Ganimi i netremično se zagledala u one dve amazonke koje su se pretvarale da ne čuju ovu raspravu. One bi očigledno dale za pravo Ganimi. Možda su saosećale sa njom. Alija ih srdito otpusti iz sobe. Poslušale su je sa vidljivim izrazom olakšanja na licima.

"Bežiš", uporno je tvrdila Ganima.

"Odabrala sam način života koji mi odgovara", reče Alija,

okrenuvši se i zaustavivši pogled na Ganimi koja je skrštenih nogu sedela na krevetu. Da li je moguće da je ona napravila onu užasnu unutrašnju pogodbu? Alija je pokušavala da uoči znake toga u Ganimi, ali nije bila u stanju da pročita ma i mig odavanja. Alija se potom upita: Da li je ona videla to u meni? Ali kako bi mogla?

"Plašiš se da budeš prozor mnoštvu", optuživala je Ganima. "Ali mi smo rođeni kao oformljene ličnosti i mi znamo. Bićeš njihov prozor, svesno ili nesvesno. Ne možeš da ih porekneš." A pomislila je: Da, znam te - Izrode. I možda ću ja proći kao što si ti prošla, ali za sada mogu samo da te žalim i prezirem.

Tišina je lebdela između Ganime i Alije, jedna gotovo opipljiva stvar koja je stavila u pripravnost Irulaninu benegeseritsku pripremljenost. Prešla je pogledom sa jedne na drugu, a onda reče: "Zašto ste odjednom tako tihe?"

"Upravo mi je sinula jedna ideja koja zahteva prilično razmišljanja", reče Alija.

"Razmišljaj u svojoj dokolici, draga tetko", podrugnula se Ganima.

Alija, stišavajući u sebi umorom rasplamsalu srdžbu, reče: "Dosta je bilo za sada! Ostavimo je da razmišlja. Možda će se osvestiti."

Irulan ustade i dodade: "U svakom slučaju, skoro je zora. Gani, pre nego što odemo, da li bi želela da čuješ najnoviju poruku od Farad'na? On..."

"Ne bih", reče Ganima. "I od sada, prestani da me zoveš tim smešnim deminutivom. Gani! To prosto pothranjuje pogrešnu pretpostavku da sam ja dete koje ti možeš..."

"Zašto ste ti i Alija tako iznenada postale tihe?" upitala je Irulan, vraćajući se na svoje prethodno pitanje, ali, ovaj put, uobličavajući ga u prefinjenoj tonskoj skali Glasa.

Ganima je zabacila glavu, prsnuvši u smeh. "Irulan! Ti bi da iskušáš Glas na meni?"

"Šta?" Irulan je bila zapanjena.

"Ti bi da pile uči kokoš", reče Ganima.

"Ja bih šta?"

"Činjenica da se ja sećam izreke za koju ti nikad nisi čula, trebalo bi da te natera da se zamisliš", reče Ganima. "Bio je to jedan stari izraz ruganja u vreme kada su tvoje Bene Geserite bile mlade. Ali

ako ti to nije dovoljan ukor, upitaj se na šta su tvoji kraljevski roditelji mogli da misle kad su ti nadenuili ime Irulan? Ili je to Ruinal (Trošna)?"

Uprkos svojoj uvežbanosti, Irulan je pocrvenela. "Pokušavaš da me izazoveš, Ganima."

"A ti pokušavaš da upotrebiš Glas na meni. Na meni! Pamtim prve čovekove napore u tom pravcu. Pamtim to vreme, trošna Irulan. A sada, gubite se odavde, svi koliko vas ima."

Ali sada je Alija postala zainteresovana, zatečena jednim unutrašnjim predlogom koji je odagnao njen zamor. Rekla je: "Možda imam predlog koji bi mogao da promeni tvoje mišljenje, Gani."

"I dalje Gani!" Loman smeh oteo se Ganimi, a onda reče: "Razmislite za trenutak: ako želim da ubijem Farad'na, potrebno je samo da se složim s vašim planovima. Pretpostavljam da ste razmišljale o tome. Čuvaj se od Gani kad je u popustljivom raspoloženju. Vidite, krajnje sam iskrena sa vama."

"To je ono čemu sam se iskreno i nadala", reče Alija. "Ako ti..."

"Bratovljeva krv se ne može sprati", reče Ganima. "Neću se pojaviti pred mojim voljenim Slobodnjacima kao izdajnik u toj stvari. Nikad ne opraštaj, nikad ne zaboravljaš. Nije li to naša veronauka? Upozoravam vas na ovom mestu, a kazaću to i javno: ne možete da me zaručite sa Farad'nom. Ko bi, znajući me, poverovao u to? Ni sam Farad'n ne bi mogao da poveruje u tako nešto. Slobodnjaci bi se, čuvši za takvu veridbu, smejali u sebi i govorili: 'Vidi! Mami ga u klopku.' Ako vi..."

"Shvatam to", reče Alija, prilazeći Irulan sa druge strane. Irulan je, opazila je, stajala u zapanjenom ćutanju, već svesna kuda je ovaj razgovor smerao.

"I tako bih ga namamila u klopku", reče Ganima. "Ako je to ono što želiš, ja se slažem, ali on možda neće upasti u nju. Ako želiš ovu lažnu veridbu kao lažan novac kojim ćeš da otkupiš moju baku i tvog dragog Dankana, neka bude tako. Ali to ide na tvoju odgovornost. Otkupi ih. Farad'n je, u tom slučaju, moj. Njega ću ja da ubijem."

Irulan se naglo okrenula i suočila se sa Alijom pre no što je ova mogla da progovori. "Alija! Ako bismo povukli reč..." Pustila je da ovo lebdi za trenutak u vazduhu dok je Alija smešeći se razmišljala o

mogućem gnevu među Velikim Kućama i Faufreluškoj Skupštini, o razornim posledicama po verovanje u atreidsku čast, gubitku religioznog poverenja, o svim velikim i malim blokovima građevine koji bi se ispreturali.

"To bi odlučilo protiv nas", pobunila se Irulan. "Sva verovanja u Polovo proroštvo bila bi uništena. To... carstvo..."

"Ko bi mogao da se usudi da dovede u pitanje naše pravo da odlučujemo šta je loše, a šta dobro?" upita Alija blagim glasom. "Mi posredujemo između dobra i zla. Potrebno je samo da proglasim ..."

"Ne možeš to da učiniš!" usprotivila se Irulan. "Sećanje na Pola ..."

"To je samo još jedno oruđe u rukama crkve i države", reče Ganima. "Ne govori gluposti, Irulan", Ganima je dotakla kris-nož za pojasom i podigla pogled prema Aliji. "Pogrešno sam ocenila moju umnu tetku, vladarku svega što je sveto u Muad'Dibovom carstvu. Zaista sam te pogrešno ocenila. Namami Farad'na u svoje odaje, ako ti je volja."

"To je bezobzirnost", izjavila je Irulan. "Pristaješ na ovu veridbu, Ganima", upita Alija, ne obazirući se na Irulan.

"Pod mojim uslovima", reče Ganima, i dalje držeći ruku na svom kris-nožu.

"Perem ruke od ovoga", reče Irulan, bukvalno kršeći šake. "Bila sam voljna da zagovaram pravu veridbu kako bi se zalečile..."

"Alija i ja ćemo ti zadati ranu koja je mnogo teža za vidanje", reče Ganima. "Dovedi ga brzo, ukoliko hoće da dođe. A možda hoće. Da li bi zbog mojih nezrelih godina mogao da posumnja da sam dete? Hajde da smislimo takvu zvaničnu ceremoniju veridbe koja će zahtevati njegovo prisustvo. Neka tu bude jedna prilika da ostanem nasamo sa njim... samo minut ili dva..."

Irulan je uzdrhtala pred ovim dokazom da je Ganima, najposle, bila Slobodnjak od glave do pete, dete koje se po ovoj groznoj krvožednosti nije razlikovalo od odraslih. Najzad, slobodnjačka deca bila su naviknuta da ubijaju ranjenike na bojnopolju, oslobađajući žene od ovog posla kako bi one mogle da skupljaju telesa i odvlače ih do mrtvačke cedionice. Ganima je, govoreći glasom slobodnjačkog deteta, slagala užas na užas promišljenom zrelošću

svojih reči, drevnim osećanjem krvne osvete koje je poput kakve aure lebdelo oko nje.

"Dogovoreno", reče Alija, boreći se da joj glas i lice ne odaju radost. "Pripremićemo zvaničan ugovor za veridbu. Potrudićemo se da potpisivanju zbog svedočenja prisustvuje pristojan skup ljudi iz Velikih Kuća. Farad'n neće moći da posumnja..."

"Posumnjaće, ali će doći", reče Ganima. "I povešće sa sobom čuvare. Ali da li će njima pasti na um da ga čuvaju od mene?"

"Za ljubav svega što je Pol pokušao da učini", podigla je glas Irulan, "hajde makar da udesimo da Farad'nova smrt liči na nesrećan slučaj, ili na rezultat osvetoljubivosti spolja..."

"Uživaću u pokazivanju svog okrvavljenog noža svom bratstvu", reče Ganima.

"Alija, molim te", reče Irulan. "Mani se ovog plahog bezumlja. Obznani kanli protiv Farad'na, bilo šta da..."

"Nije nam potrebna zvanična obznana krvne osvete protiv njega", reče Ganima. "Celokupno carstvo zna kako mora da se mi osećamo." Pokazala je na rukav svoje odeće. "Nosimo žuto zbog žalosti. Kada ga zamenimo crnim - obeležjem slobodnjačkog vereništva, hoće li to obmanuti bilo koga?"

"Moli se da obmane Farad'na", reče Alija, "i predstavnike Velikih Kuća koje ćemo pozvati kao svedoke..."

"Svaki od tih predstavnika će se okrenuti protiv vas", reče Irulan. "Znate vi to dobro!"

"Izvrсна stvar", reče Ganima. "Pažljivo odaberi te predstavnike, Alija. To moraju da budu oni koje ćemo kasnije bez brige da odstranimo."

Irulan je odmahнула rukama u očajanju, okrenula se i izišla.

"Stavi je pod oštar nadzor, inače će pokušati da upozori svog nećaka", reče Ganima.

"Ne trudi se da me učiš kako se sprovodi zavera", reče Alija. Okrenula se i pošla za Irulan, ali sporijim korakom. Tamo napolju stražari i iščekujuće pomoćno osoblje svrtelo se na njenu pojavu poput peščanih čestica povučениh u vrtlog iznicanjem nekog crva.

Ganima je, pošto su se vrata zatvorila, tužno klimnula glavom sa strane na stranu, pomislivši: Upravo je onako kako smo siroti Leto i

ja zamišljali. Blagi Bože! Što ja nisam bila ta koju je tigar ubio, a ne on.

41.

Mnoge snage pokušale su da uspostave moć nad atreidskim blizancima i kada je Letova smrt bila objavljena, ova aktivnost zavera i protivzavera se pojačavala. Navedimo te saodnosne pobude: Sestrinstvo se plašilo Alije, odraslog Izroda, ali je i dalje želelo one genetske odlike koje su Atreidi nosili. Crkvena hijerarhija Aukafa i Hadža bila je zainteresovana jedino za vlast koja se sadržavala u nadzoru Muad'Dibove naslednice. CHOAM je tražio pristup bogatstvima Dine. Farad'n i njegovi Sardaukari težili su povratku slave Kući Korino. Svemirski Esnaf bojao se jednačine Arakis jednako melanž; bez začina oni nisu bili u stanju da upravljaju brodovima. Džesika je želela da izgadi ono što je njena neposlušnost prema Bene Geseritu učinila. Mali broj je pomišljao da zapita blizance kakve bi njihove namere mogle da budu, sve dok nije postalo prekasno.

Kreosova knjiga

Ubrzo posle večernjeg obroka, Leto je spazio jednog čoveka koji je prolazio pored zasvođenog ulaza u njegovu sobu i njegov um krenu sa tim čovekom. Hodnik je bio ostavljen otvoren i Leto je mogao da vidi znake određene aktivnosti tamo napolju - korpe sa začинима provozile su se pored ulaza, tri žene u neobičnoj odeći, očito ne sa ove planete, koja ih je obeležavala kao krijumčare. Onaj čovek koji je poveo Letov um u šetnju možda se i nije razlikovao od njih, osim što se kretao kao Stilgar, mnogo mlađi Stilgar.

Šetnja u koju je njegova svest krenula bila je neobična. Vreme je ispunilo Letovu svesnost kao zvezdanu loptu. Mogao je da vidi beskonačne vremenske prostore, ali je morao da se utisne u sopstvenu budućnost pre no što će da sazna u kom trenutku se njegovo telo nalazilo. Njegovi mnogopljostičasti životi-pamćenja nadolazili su i uzimali, ali su sada bili sasvim njegovi. Bili su kao talasi na žalu, i ako bi narasli previsoko, mogao je da im zapovedi i oni bi se povukli, ostavljajući kraljevskog Haruma u pozadini.

Katkad bi osluhnuo ove živote-pamćenja. Jedan bi se ukazao kao sufler, isturajući glavu iz bine i došaptavajući uputstva kako da se ponaša. Njegov otac se pomoli za vreme šetnje uma i reče: "Ti si dete koje teži da bude čovek. Kada budeš čovek uzalud ćeš tragati za detetom koje si bio."

Sve to vreme osećao je da mu telo kinje buve i vaši jednog starog, slabo održavanog sieča. Izgledalo je da nijedan od poslužitelja koji su mu donosili tešku, začinom nadevenu hranu, nije mario za ova stvorenja. Da li su ovi ljudi bili otporni na ovakve stvari, ili je to bilo samo zbog toga što su živeli sa njima toliko dugo pa su mogli da se ne obaziru na neugodnosti?

Ko su bili ovi ljudi okupljeni oko Gurnija? Kako su došli na ovo mesto? Je li ovo bio Jakarutu? Njegova multi-pamćenja davala su odgovore koji mu se nisu sviđali. Ovi ljudi bili su ružni, a Gurni je bio najružniji. Uprkos tome, savršenstvo je ovde lebdelo u vazduhu, spavajući i čekajući ispod ružne površine.

Delićem svesti znao je da je vezan za začin, držan u ropstvu velikim dozama melanža u svakom obroku. Njegovo dečje telo želelo je da se pobuni, dok je njegova ličnost besnela u neposrednom prisustvu pamćenja prenesenih hiljadama eona.

Njegova svest se vratila iz šetnje, i on se pitao da li je njegovo telo zaista ostalo pozadi. Začin je zbunjivao čula. Osećao je pristisak samoograničenja koja su se taložila uz njega kao što dugačke barašanske dine bleđa lagano grade navozište prema nekoj pustinjskoj steni. Jednog dana nekoliko kapljica peska će zasuti vrh te stene, a potom sve više, više i više... i jedino će pesak ostati izložen nebu.

Ali stena će i dalje biti ispod toga.

Još sam u transu, pade mu na um.

Znao je da će uskoro doći na mesto račvanja života i smrti. Njegovi tamničari su ga uvek nanovo slali u ropstvo začinu, nezadovoljni njegovim odgovorima po svakom povratku. I vazda ga je ovde iščekivao podmukli Namri sa svojim nožem. Leto je poznao bezbrojne prošlosti i budućnosti, ali je tek morao da dozna ono što bi zadovoljilo Namrija... ili Gurni Haleka. Oni su želeli nešto izvan ovih vizija. Račvanje života i smrti mamilo je Leta. Njegov

život, znao je, morao bi svakako da poseduje neko unutrašnje značenje koje ga je stavljalo iznad stanja vizije. Razmišljajući o ovom zahtevu, osetio je da je njegova unutrašnja svest bila njegovo istinsko bitisanje, a njegovo spoljašnje postojanje trans. Ovo ga je užasnulo. Nije želeo da se vraća u sieč sa njegovim buvama, Namrijem i Gurni Halekom.

Ja sam kukavica, pomislio je.

Ali kukavica, čak i kukavica, mogao je hrabro da umre i to samo kroz podvig. Gde je bio taj podvig koji je od njega još jednom mogao da načini celinu? Kako je on mogao da se probudi iz transa i vizije u vasseljeni koju je zahtevao Gurni? Bez tog preokreta, bez tog buđenja iz besciljnih vizija, znao je da mu se moglo desiti da umre u zatvoru koji je sam izabrao. U ovom je naposljetku došao do toga da saraduje sa svojim tamničarima. Negde je morao da pronade mudrost, unutrašnju ravnotežu koja bi se odrazila u vasseljeni i vratila mu se kao predstava mirne snage. Tek tada je mogao da potraži svoju Zlatnu Stazu i sačuva kožu koja nije bila njegova vlastita.

Neko je svirao baliset tamo napolju u sieču. Leto je naslućivao da njegovo telo verovatno čuje muziku u sadašnjem vremenu. Osećao je krevet ispod leđa. Mogao je da čuje muziku. Za balisetom je bio Gurni. Nijedni drugi prsti nisu mogli da se mere sa njegovim majstorstvom na tom veoma složenom instrumentu. Izvodio je jednu staru slobodnjačku pesmu koja se zvala hadit zbog svog unutrašnjeg pripovedanja i glasa koji je prizivao one obrasce neophodne za opstanak na Arakisu. Pesma je kazivala priču o zanimanjima ljudi u sieču.

Leto je osetio kako ga muzika provodi kroz čudesnu drevnu pećinu. Video je žene koje su skupljale ostatke začina za gorivo, kiselile začin pripremajući ga za vrenje, izrađivale začinske tkanine. Melanž je bio svuda prisutan u sieču.

Ti trenuci su naišli kada Leto nije bio u stanju da pravi razliku između muzike i ljudi u pećini. Cviljenje i treskanje moćnog razboja bilo je cviljenje i treskanje baliseta. Ali njegove unutrašnje oči posmatrale su vlasi ljudske kose, dugu dlaku mutantnih pacova, vlakna pustinjskog pamuka, kaiševe zguljene sa kože ptica. Eko-jezik Dine bučao je kroz njegov um na svojim krilima od muzike.

Video je kuhinju koja je radila na sunčevu energiju, dugačku prostoriju u kojoj su izrađivana i održavana pustinjska odela. Video je prognozere vremena kako tumače štapove izvučene iz peska.

U jednom trenutku ovog putovanja, neko mu je doneo hranu i kašikom mu je sipao u usta, držeći mu glavu, uspravno čvrstom rukom. Prepoznao je ovo kao iskustvo stvarnog vremena, ali čudesna igra pokreta nastavila je da se odvija unutar njega.

Kao da je došlo u sledećem trenutku posle uzimanja začinom zasićene hrane, video je kovitlanje peščane oluje. Pokretne slike u peščanoj magli postajale su zlatasti odblesci leptiričnih očiju, a njegov vlastiti život sveo se na lepljiv rep puzećeg insekta.

Reči iz Panoplje Profetike besnele su njegovom svešču: 'Rečeno je da ne postoji ništa čvrsto, ništa uravnoteženo, ništa trajno u celoj vaseljeni - da ništa ne ostaje u svom stanju, da svaki dan, ponekad svaki sat, donosi promenu.'

Stara Miaionarija Protektiva znala je šta čini, pomislio je. Znale su za Strašne Svrhe. Znale su kako se vešto postupa sa ljudima i religijama. Čak im ni moj otac nije izmakao, bar ne na kraju.

Tu je ležao ključ za kojim je on tragao. Leto je razmišljao o tome. Osetio je kako snaga struji natrag u njegovo telo. Njegovo celokupno mnogopljoštičasto biće preobratiilo se i zagledalo u vaseljenu. Pridigao se i otkrio da se nalazi sam u mračnoj ćeliji u koju je dopirala svetlost jedino iz spoljašnjeg hodnika kuda je onaj čovek ranije promakao i poveo njegov um jedan eon u prošlost.

"Dobra sreća za sve nas!" nazvao je po tradicionalnom slobodnjačkom običaju.

Gurni Halek se pojavio u zasvođenom ulazu; njegova glava bila je crna silueta naspram svetlosti iz spoljašnjeg hodnika.

"Upali svetlost", reče Leto.

"Želiš da budeš još iskušan?"

Leto se nasmejao. "Ne. Sada je na meni red da vGs iskušam."

"Videćemo." Halek se okrenuo i u sledećem trenutku se vratio sa svetlom, plavom sjajnom kuglom u pregibu levog lakta. Stavio ju je u pogon u ćeliji, puštajući je da zrači iznad njihovih glava.

"Gde je Namri?" upita Leto.

"Odmah tu napolju gde mogu da ga dozovem."

"Ah, stari Otac Večnost uvek strpljivo čeka", reče Leto. Osećao se čudnovato opušten, odmeren na rubu otkrića.

"Zoveš Namrija imenom namenjenim Šai-Huludu?" upitao je Halek.

"Njegov nož je crvov zub", reče Leto. "Prema tome, on je stari Otac Večnost."

Halek se namrgođeno osmehnuo, ali nije ništa rekao.

"Još čekate da donesete zaključak o meni", reče Leto. "Priznajem da nema načina za razmenu saznanja bez pravljenja zaključaka. S druge strane, ne možete da tražite od vasseljene da bude tačna."

Šuštav zvuk iza Haleka upozorio je Letu da se Namri približava. Zaustavio se na pola koraka sa Halekove leve strane.

"Ahh, leva ruka prokletog", reče Leto

"Nije mudro zbijati šale s beskonačnim i apsolutnim", promrmljao je Namri. Bacio je pogled sa strane na Haleka.

"Jesi li ti Bog, Namri, pa da se pozivaš na absolute?" upitao je Leto. Ali njegova pažnja bila je prikovana za Haleka. Presuda je trebalo da dođe odatle.

Oba čoveka su samo zurila u njega ne dajući odgovor.

"Svaki zaključak se koleba na ivici pogreške", objasnio je Leto. "Polagati pravo na apsolutno znanje znači postati čudovišan. Znanje je beskrajna pustolovina na rubu neizvesnosti."

"U kakvu si se to igru reči upustio?" oštro je upitao Halek.

"Pusti ga da govori", reče Namri.

"To je igra koju je Namri u meni pokrenuo", reče Leto i spazi staro slobodnjačko klimanje glavom u znak saglasnosti. On je jamačno prepoznao igru zagonetki. "Naša čula uvek poseduju barem dve ravni", reče Leto.

"Običnost i poruku", reče Namri.

"Odlično!" reče Leto. "Vi ste meni pružili običnost; ja vama dajem poruku. Ja vidim, čujem, otkrivam mirise, dotičem; osećam promene u temperaturi, ukusu. Osećam proticanje vremena. Mogu da uzmem uzorke osećanja. Ahhhh! Ja sam srećan. Shvatate, Gurni? Namri? Ne postoji nikakva tajna u pogledu čovekovog života. To nije problem koji bi trebalo rešiti, već stvarnost koju treba doživeti."

"Igraš se našim strpljenjem, momče", reče Namri. "Je li ovo

mesto na kome želiš da umreš?"

Ali Halek je isturio ruku obuzdavajući Namrija.

"Pre svega ja nisam momče", reče Leto. Načinio je znak broja jedan na svom desnom uhu. "Nećeš me ubiti; stavio sam breme vode na tebe."

Namri isuka svoj kris-nož do pola iz korica. "Ja tebi ništa ne dugujem!"

"Ali Bog je stvorio Arakis da podiže vernike", reče Leto. "Ne samo da sam vam pokazao svoju veru, već sam vas učinio svesnim vlastitog postojanja. Život zahteva raspravu. Vi ste sazdana da znate - mojim posredstvom! - da se vaša stvarnost razlikuje od svih ostalih; prema tome, vi znate da ste živi."

"Nepoštovanje je opasna igra kada sam ja u pitanju", reče Namri. I dalje je držao svoj kris-nož do pola izvučen.

"Nepoštovanje je najneophodniji sastavni deo religije", reče Leto. "Da ne govorimo o njegovom značaju u filozofiji. Nepoštovanje je jedini način koji nam je ostavljen za ispitivanje naše vasseljene."

"Dakle, ti misliš da razumeš vasseljenu?" upita Halek i pri tom se okrete prema Namriju.

"Da...", reče Namri. U njegovom glasu obitavala je smrt.

"Vasseljena se može razumeti jedino uz pomoć vetra", reče Leto. "Ne postoji nikakvo moćno sedište razuma koji se nahodi u mozgu. Stvaranje je otkrivanje. Bog nas je otkrio u Praznini jer smo se kretali naspram pozadine koju je On već poznao. Zid je bio beo. Zatim se zbio pokret."

"Igraš se žmurke sa smrću", opomenuo ga je Namri.

"Ali vas dvojica ste moji prijatelji", reče Leto. Okrenuo se prema Namriju. "Kad nudiš kandidata za Prijatelja tvog Sieča, zar ne ubijaš jastreba i orla kao žrtvu? I zar ovo nije odziv: 'Bog šalje svakom čoveku na njegovom završetku takve jastrebove, takve orlove i takve prijatelje'?"

Namrijeva ruka skliznu sa noža. Sečivo utonu u korice. Razrogačeno je zurio u Leto. Svaki sieč je čuvao svoju tajnu rituala uspostavljanja prijateljstva, a evo ovo je bio odabran deo iz tog obreda.

Halek je, međutim, upitao: "Je li ovo mesto tvoj kraj?"

"Znam šta ti je potrebno da čuješ od mene, Gurni", reče Leto, posmatrajući igru nade i sumnje na tom ružnom licu. Leto je položio ruku na prsa. "Ovo dete nikad nije bilo dete. Moj otac živi unutar mene, ali on nije ja. Ti si ga voleo i on je zbilja bio otmen čovek čija su dela zapljusnula visoke obale. Njegova namera bila je da završi krug ratova, ali je računao bez pokretanja beskonačnosti onako kako je izražena životom. To je Rađa! Namri zna. Svaki smrtnik može da vidi to pokretanje. Čuvaj se staza koje sužavaju buduće mogućnosti. Takve staze odvrćaju te od beskonačnosti i navode te u klopke smrtnosti."

"Šta je to što je meni potrebno da čujem od tebe?" upita Halek.

"On se samo igra rečima", reče Namri, ali je njegov glas sadržavao duboke nedoumice, sumnje.

"Sklopio sam savez sa Namrijem protiv mog oca", reče Leto. "A moj otac unutar mene sklopio je savez sa nama protiv onog što je napravljeno od njega."

"Zašto?" upita Halek.

"Zato što je to amor fati koji ja donosim čovečanstvu, akt krajnjeg samoispitivanja. U ovoj vasseljeni, odlučujem da se udružim protiv bilo koje sile koja donosi poniženje čovečanstvu. Gurni! Gurni! Ti nisi rođen i odrastao u pustinji. Tvoje telo ne poznaje istinu o kojoj govorim. Ali Namri zna. Na otvorenoj zemlji jedan pravac je jednako dobar kao i drugi."

"Još nisam čuo ono što moram da čujem", progundao je Halek.

"On zagovara rat, a protiv mira", reče Namri.

"Ne", reče Leto. "Ni moj otac nije govorio protiv rata. Ali pogledajte šta je napravljeno od njega. Mir ima samo jedno značenje u ovom carstvu. Ono se sastoji u održavanju jednog jedinog načina života. Zapoveda vam se da budete zadovoljni. Život mora da bude jednoobrazan na svim planetama po uzoru na život u vladi carevine. Glavni predmet sveštenečkog proučavanja je da pronađu ispravne oblike ljudskog ponašanja. Radi toga oni se pozivaju na Muad'Dibove reči! Reci mi, Namri, jesi li ti zadovoljan?"

"Ne." Reči su izletele kao tupo, spontano odbijanje.

"Da li, onda, huliš na boga?"

"Naravno da ne!"

"Ali ti nisi zadovoljan. Shvataš, Gurni? Namri nam to potvrđuje. Svako pitanje, svaki problem nema samo jedan ispravan odgovor. Različitost se mora dopustiti. Jednoličnost je nepouzdana. Zašto onda tražite od mene jedno ispravno tvrđenje? Da li to treba da bude merilo za vašu čudovišnu presudu?"

"Hoćeš li da me nateraš da naredim tvoje pogubljenje?" upitao je Halek glasom u kome se osećala borba.

"Ne, sažaliću se na vas", reče Leto. "Javite mojoj baki da hoću da saradujem. Sestrinstvo će možda doći u situaciju da zažali zbog moje saradnje, ali jedan Atreid daje svoju reč."

"Istinozborac bi trebalo ovo da proveriti", reče Namri. "Ovi Atreidi..."

"Imaće priliku da izgovori pred svojom bakom ono što mora da bude rečeno", reče Halek. Dao je mig glavom prema hodniku.

Namri je zastao pre no što će otići i bacio pogled na Leta. "Nadam se da smo dobro učinili što smo ga ostavili u životu."

"Idite, prijatelji", reče Leto. "Idite i razmišljajte."

Kada su ova dvojica otišla, Leto se bacio na leđa, osećajući hladan krevet naspram kičmenog stuba. Ova kretnja odaslala je njegovu glavu u vrćenje po rubu začinom opterećene svesnosti. U tom trenutku video je celu planetu - svako selo, svaki grad, svaku varoš, pustinjske predele i zasađene predele. Sva ova obličja koja su se razbijala o njegovu viziju sadržavala su bliske veze sa mešavinom elemenata unutar i izvan njega. Video je strukture društva carstva odražene u fizičkim strukturama njegovih planeta i njihovih država. Kao neko džinovsko odvijanje unutar njega, on je ovo otkrovenje video onakvo kakvo je ono moralo da bude: prozor u nevidljive delove društva. Videći ovo, Leto je shvatio da svaki sistem ima svoj prozor. Čak i sistem njegovog bića i njegove vasseljene. Stao je da zuri kroz prozore kao neki kosmički voajer.

Ovo je bilo ono što su njegova baka i Sestrinstvo tražile. Znao je to. Njegova svest je tekla novom, višom ravni. Osećao je prošlost koju je nosio u svojim ćelijama, u svojim pamćenjima, u arhetipovima koji su često pohađali njegove pretpostavke, u mitovima koji su ga opkoljavali, u njegovim jezicima i njihovim preistorijskim krševima. Sva je bila sazdana od obličja iz njegove ljudske i neljudske

prošlosti, sva od života kojima je sada on zapovedao, konačno ujedinenim u njemu. I on spoznade sebe kao stvar uhvaćenu u mrežu i struju nukleotida. Prema pozadini beskonačnosti on je bio praživotinjski stvor u kome su rođenje i smrt bili bitno istovremeni, ali on je bio i beskonačan i praživotinjski, biće sa molekularnim pamćenjima.

Mi, ljudska bića, smo oblik kolonijskog organizma! pomislio je.

Oni su želeli njegovu saradnju: obećavanje saradnje donelo mu je još jednu poštedu od Namrijevog noža za neko vreme. Pozivajući na saradnju oni su težili da u njemu prepoznaju iscelitelja.

Palo mu je na um: ali ja im neću doneti društveno uređenje na način koji oni to očekuju!

Grimasa je iskrivila Letova usta. Znao je da ne bi mogao da bude tako nesvesno neprijatan kakav je bio njegov otac - despotizam na jednom kraju, a ropstvo na drugom - ova vasseljena je možda preklinjala za onim 'starim dobrim danima'.

Njegov otac ga je tada iznutra oslovio, obazrivo pokušavajući, nesposoban da zahteva pažnju, već moleći da ga sasluša.

A Leto je odgovorio: "Ne. Pružićemo im zamršenost koja će im zaposesti umove. Postoji mnogo načina bekstva od opasnosti. Kako će znati da sam opasan, osim ako me ne dožive hiljadama godina? Da, oče-unutar-mene, zadaćemo im znak pitanja."

42.

Nema ni krivice ni nevinosti u vama. Sve u vezi sa tim je prošlost. Krivica mlati mrtve, a ja nisam Gvozdeni Malj. Vi mnoštvo mrtvih ste samo ljudi koji su uradili određene stvari i sećanja na te stvari osvetljavaju moju stazu.

Leto II svojim životima-pamćenjima
Prema Hark al-Adu

"Samo od sebe se kreće!" reče Farad'n glasom koji je jedva bio šapat.

Stajao je iznad kreveta gospe Džesike sa dva stražara tik iza njega. Gospa Džesika se pridiže u krevetu. Na sebi je imala parasvileni ogrtač svetlucavobeke boje sa odgovarajućom trakom oko kose boje bakra. Farad'n je burno banuo u njenu sobu nekoliko trenutaka ranije. Nosio je sivi leotard i bio sav u znoju od uzbuđenja i naporne jurnjave hodnicima palate.

"Koliko je sati?" upitala je Džesika.

"Sati?" Farad'n je ozgledao zbunjen.

Jedan od stražara prozbori: "Tri sata je posle ponoći, moja gospo." Stražar je bojažljivo okrznuo pogledom Farad'na. Mladi princ naišao je jureći kroz noćnim žištima osvetljene hodnike, skupljajući usput zaprepašćene stražare.

"Ali kreće se", reče Farad'n. Isturio je svoju levu ruku, a zatim desnu. "Video sam kako se moje vlastite ruke smanjuju u debeljušne pesnice i setio sam se. To su bile moje ruke kad sam bio dete. Ja se i inače sećam vremena kad sam bio dete, ali ovo je bilo... jasnije pamćenje. Ponovo sam ustrojio svoja stara pamćenja!"

"Vrlo dobro", reče Džesika. Njegovo uzbuđenje bilo je zarazno. "A šta se dogodilo kad su ti ruke postale stare?"

"Moj... um je bio... trom", reče on. "Osetio sam bol u leđima. Evo, baš ovde." Dotakao je mesto iznad levog bubrega.

"Naučio si najvažniju lekciju", reče Džesika. "Znaš li koje je njeno značenje?"

Spustio je ruke niz bokove i stao da zuri u nju. Zatim reče: "Moj um gospodari mojom stvarnošću." Oči su mu blistale i on ponovi, ovog puta glasnije: "Moj um gospodari mojom stvarnošću!"

"To je početak prana-bindu ravnoteže", reče Džesika. "Doduše, samo početak."

"Šta je sledeće što treba da radim?" upitao je.

"Moja gospo", stražar koji je malopre odgovorio na njeno pitanje sada se usudio da upadne u razgovor. "Dockan je", reče on.

Zar se u ovom satu ne odvija smena straže na njihovim špijunskim mestima? pitala se Džesika. Rekla je: "Odlazite. Mi moramo da radimo."

"Ali, moja gospo", reče stražar i bojažljivo pređe pogledom od Farad'na na gospu Džesiku i natrag.

"Misliš da ću da ga zavedem?" upita Džesika.

Čovek se ukruti.

Farad'n se nasmeja u izlivu radosti. Mahnuo je rukom u znak otpuštanja. "Čuli ste je. Odlazite."

Stražari se pogledaše, ali poslušашe.

Farad'n sede na ivicu njenog kreveta. "Želeo sam da vam verujem, pa ipak vam nisam verovao. A onda... bilo je kao da mi se um topi. Bio sam umoran. Moj um je prestao da se bori protiv vas. Dogodilo se. Tek tako!" Pucnuo je prstima.

"Tvoj um se nije borio protiv mene", reče Džesika.

"Naravno da nije", priznao je. "Ja sam se borio protiv samog sebe, protiv svih onih besmislica koje sam naučio. Šta sad sledi?"

Džesika se nasmejala. "Priznajem da nisam očekivala da ćeš ovako brzo uspeti. Prošlo je otada svega osam dana i..."

"Bio sam strpljiv", reče on cereći se.

"Počeo si da se učiš strpljenju, takođe", reče ona. "Sada si odista dete. Ranije... bio si samo mogućnost, čak nisi bio ni rođen."

Uglovi njegovih usana se opustiše.

"Ne budi toliko utučen", reče ona. "Uspelo ti je. To je važno. Koliko njih može da kaže da su se ponovo rodili?"

"Šta sledi?" nastojao je on da sazna.

"Vežbaćeš ovo što si naučio", reče ona. "Želim da se osposobiš da to radiš po volji, lako. Kasnije ćeš popuniti nov prostor u svojoj

svesti koju je ovo otvorilo. On će biti ispunjen sposobnošću da proveriš bilo koju stvarnost u suprotnosti sa tvojim vlastitim zahtevima."

"Je li to sve što sada treba da radim... vežbam..."

"Ne. Sada možeš da počneš sa uvežbavanjem mišića. Reci mi, možeš li da pomeriš mali prst na levoj nozi bez micanja i jednog drugog mišića tvog tela?"

"Moj ..." Spazila je kako mu se na lice navlači nekakav dalek izraz dok je pokušavao da pomeri prst. Potom je spustio oči prema svom stopalu i stao da zuri u njega. Znoj mu je probio čelo. Oteo mu se dubok uzdisaj. "Ne mogu to da učinim."

"I te kako možeš", reče ona. "Naučićeš to da uradiš. Naučićeš svaki mišić svog tela. Poznavaćeš te mišiće na način na koji poznaješ svoje ruke."

Žustro je progutao pljuvačku pod utiskom veličine ove perspektive. A onda reče: "Šta mi to činite? Kakav plan imate sa mnom?"

"Nameravam da te oslobodim u odnosu na vasseljenu", reče ona. "Postaćeš ono što najdublje želiš, pa ma šta to bilo."

Za trenutak je mozgao o ovome. "Ma šta da želim?"

"Da."

"To je nemoguće!"

"Osim ako ne naučiš da gospodariš svojim željama na način na koji gospodariš svojom stvarnošću", reče ona. Istovremeno je pomislila: Dobro! Neka njegovi analitičari istraže ovo. Oni će savetovati smotrenu ocenu, ali će Farad'n napraviti korak bliže ostvarenju onog što sam zbilja naumila.

Dokazao je svoj dar naslućivanja, rekavši: "Jedna je stvar reći nekoj osobi da će da ostvari želju svog srca. Druga je stvar doista ponuditi to ostvarenje."

"Stigao si dalje no što sam mislila", reče Džesika. "Vrlo dobro. Obećavam ti: ako dovršiš ovaj program učenja, bićeš svoj čovek. Što god da činiš, biće zbog toga što je to ono što ti želiš da činiš."

I neka Istinozborac pokuša da to ispita, pomislila je.

Ustao je, ali je izraz lica sa kojim se nadvio nad nju bio topao, sa osećanjem drugarstva u sebi. "Znate, verujem vam. Proklet bio ako

znam zbog čega, ali je tako. I neću reći nijednu reč o ostalim stvarima o kojima razmišljam."

Džesika je promatrala njegovu leđa koja su se udaljavala pošto ga je poslala iz svoje spavaće sobe. Ugasila je sjajne kugle i ponovo legla. Ovaj Farad'n je bio nedokučiv. On joj je takoreći saopštio da počinje da prozire njen naum, ali da se pridružuje njenoj zaveri po sopstvenom htenju.

Čekaj samo dok počne da uči svoja osećanja, pomislila je. S ovom mišlju, pripremila je sebe za povratak u san. Jutro će biti okuženo 'slučajnim' susretima sa osobljem palate koje će postavljati naoko bezazlena pitanja.

43.

Čovečanstvo periodično prolazi kroz ubrzanje svojih događaja i u vezi sa tim doživljava trku između obnovljive vitalnosti oživljujućeg i primamljive oštećenosti dekadencije. U ovoj periodičnoj trci, svaki zastoj postaje raskoš. Tek tada se može razmišljati da je sve dopušteno; sve je moguće.

Muad'Dibov Apokrif

Dodir peska je važan, reče Leto sebi.

Mogao je da oseti krupan pesak pod sobom na mestu gde je sedeo ispod blistavog nebeskog svoda. Bili su ga prinudno nahranili još jednom teškom dozom melanža i Letov um se okrenuo oko sebe poput vrtloga. Jedno neodgovoreno pitanje ležalo je duboko u levku tog vrtloga. Zašto su oni neizostavno zahtevali da im to kažem? Gurni je bio bandoglav; u to nije bilo sumnje. A i imao je naređenje od svoje gospa Džesike.

Za ovu 'lekciju', izveli su ga iz sieča na dnevnu svetlost. Imao je čudan osećaj da je dozvolio svom telu da ode na kratak izlet iz sieča, dok je njegovo unutrašnje biće posredovalo između Vojvode Leta I i starog Barona Harkonena. Oni su se tukli unutar njega, preko njega, jer on nije hteo da im dopusti da neposredno stupe u dodir. Ova borba ga je naučila šta se dogodilo sa Alijom. Sirota Alija.

Bio sam u pravu što sam zazirao od začinskog putovanja, pomislio je.

Obuzela ga je snažna ogorčenost prema gospi Džesiki. Njen prokleti gom džabar! Sukobi se sa njim i pobedi, ili umri u pokušaju. Nije mogla da stavi otrovnu iglu uperenu u njegov vrat, ali je mogla da ga pošalje u dolinu opasnosti koja je polagala pravo na njenu rođenu kćer.

Šmrktavi zvuci prodreše u njegovu svest. Treperili su, postajući glasniji, zatim tiši, glasniji... tiši. Nije bilo načina da utvrdi jesu li oni predstavljali sadašnju stvarnost ili su proizašli iz začina.

Letovo telo se oklembesilo preko njegovih svijenih ruku. Osećao

je zadnjicom vrelinu peska. Jedan ćilim ležao je odmah ispred njega, ali on je sedeo na golom pesku. Jedna senka pružala se preko ćilima: Namri. Leto je zurio u mutnu šaru ćilima, nazirući tamo mreškanje mehurića. Njegova svest zaplovila je vlastitom strujom kroz predeo koji se rasprostirao sve do horizonta razbarušenog zelenila.

U lobanji su mu dobovali bubnjevi. Osetio je vrućinu, groznicu. Groznica je bila pritisak gorenja koje je ispunilo njegova čula, pritešnjujući svesnost tela sve dok nije bio u stanju da oseti pokretne senke svoje životne opasnosti. Namri i njegov nož. Pritisak... pritisak... Leto je na kraju ležao lebdeći između neba i peska; njegov um bio je izgubljen za sve sem za groznicu. Sada je čekao da se nešto desi, sluteći da bi bilo koji događaj bio prva-i-jedina stvar.

Vruća-prevruća sunčeva svetlost blistavo se stropoštavala oko njega, ne dajući mira, ni predaha. Gde je moja Zlatna Staza? Svuda su gmizale stenice. Svuda. Moja koža nije moja vlastita. Odaslao je poruke duž svojih nerava, očekujući odugovlačeće odzive druge ličnosti.

Gore glavu, naredio je svojim nervima.

Glava koja je možda bila i njegova vlastita mileći se uzdigla i zagledala u mrlje praznine u sjajnoj svetlosti.

Neko je prošaputao: 'Sada je duboko u tome.'

Nije bilo odgovora.

Sažižuće vatreno sunce dodavalo je vrelinu na vrelinu.

Polagano, odmotavajući se, struja njegove svesti ponela ga je maticom kroz poslednji zaklon zelene praznine i tamo, preko niskih krivudavih dina, na udaljenosti ne većoj od jednog kilometra, iza protegnute krečnjačke linije grebena, tamo je ležala zelena pupeća budućnost, ustremljena naviše, ploveći u beskrajnom zelenom, zeleno nabujalom, zeleno-zelenom kretanju beskonačno napolje.

U svem tom zelenom nije bilo nijednog ogromnog crva.

Bogatstva neobuzdanog rastinja, ali nigde Šai-Huluda.

Leto je osetio da se usudio da kroči preko starih granica u novu zemlju čiji je svedok dosad bila jedino uobrazilja i da je u ovom času gledao pravo kroz sasvim bliski veo koji je sanjivo čovečanstvo zvalo Nepoznatim.

Bila je to krvožedna stvarnost.

Osetio je kako se crveni plod njegovog života njiše na jednoj grani, kako tečnost ističe iz njega, a ta tečnost bila je začinska esencija koja je tekla njegovim venama.

Bez Šai-Huluda, nema više začina.

Video je budućnost bez Dininog ogromnog crva-zmije. Znao je ovo, pa ipak nije mogao da se istragne iz transa da bi izgradio ovakvo prihvatanje događaja.

Njegova svest je odjednom jurnula nazad, nazad, nazad, daleko od ovako kobne budućnosti. Njegove misli uđoše u njegovu utrobu, postajući primitivne, sposobne da se pokrenu samo jakim osećanjima. Otkrio je da nije u stanju da se usredsredi ni na jedan vid svoje vizije ili svoje okoline, ali se u njemu javio jedan glas. Govorio je starim jezikom i on ga je savršeno razumeo. Glas je bio muzikalan, ali su ga njegove reči batinale.

"Nije sadašnjost ono što utiče na budućnost, ti budalo, već je budućnost ta koja uobličava sadašnjost. Sve ti je to obrnuto unazad. Pošto je budućnost određena, odvijanje događaja će moći da posvedoči da je budućnost utvrđena i neizbežna."

Ove reči su ga zapanjile. Osetio je kako se užas usađuje u gustu tvar njegovog tela. Po ovom je znao da je njegovo telo još postojalo, ali nehajna priroda i ogromna snaga njegove vizije učinili su da se oseća okužen, bez odbrane, nesposoban da signalizira i jednom mišiću i postigne njegovu poslušnost. Znao je da sve više podleže napadu onih skupnih života čija su ga pamćenja jednom nagnala da poveruje da je stvaran. Strah ga je ispunio. Pomislio je da možda gubi unutrašnju komandu i konačno dopada Izrodstvu.

Leto je osetio kako mu se telo izvija od strave.

Došao je dotle da zavisi od svoje pobede i nanovo izvojevane blagonaklone saradnje tih pamćenja. Okrenuli su se protiv njega, svi oni - čak i kraljevski Harum na kojeg se ranije oslanjao. Ležao je žmirkajući na površini koja nije imala korenove, nesposoban da dG bilo kakav izraz vlastitom životu. Pokušao je da se usredsredi na mentalnu sliku samog sebe i našao se suočen sa preklapajućim ramovima, od kojih je svaki pripadao različitom dobu: od dečjeg do drhtave starosti. Prisetio se jedne vežbe svog oca iz ranog

detinjstva: Neka ti ruke postanu mlade, a zatim ostare. Ali celokupno njegovo telo je sada bilo zaronjeno u ovu izgublenu stvarnost i čitav ovaj progresivan niz predstava stapao se sa ostalim likovima, crtama onih koji su mu bili podarili svoja pamćenja.

Protresao ga je dijamantski grom.

Leto je osetio kako se delovi njegove svesti raznose, a ipak je zadržao osećanje samog sebe negde između bitisanja i nebitisanja. Nada je oživljavala i on oseti da njegovo telo diše. Unutra... Napolje! Duboko je uvukao vazduh: jin. Ispustio ga je: jang.

Negde odmah iza njegovog domašaja ležalo je mesto najviše nezavisnosti, pobeda nad svim zbrkama nerazlučno vezanim za njegovo mnoštvo života - ne lažno osećanje komande, već istinska pobeda. Sada su mu postale jasne njegove prethodne greške: tragao je za snagom u stvarnosti svog transa, birajući radije to no da pogleda u oči strahovima koje su on i Ganima hranili jedno u drugom.

Strah je porazio Aliju!

Ali traganje za snagom razapelo je novu zamku, skrećući ga prema mašti. Sagledao je obmanu. Ceo proces obmane okretao se za pola kruga i sada je spoznao središnu tačku sa koje je bez namisli mogao da posmatra prolaženje svojih vizija, svojih unutrašnjih života.

Preplavio ga je talas ushićenja. Ovo ga je nateralo da poželi da se nasmeje, ali je uskratio sebi to uživanje, znajući da bi to zamandalilo kapije pamćenja.

Ahhh, moja pamćenja, pomislio je. Uvideo sam vašu obmanu. Više nećete da izmišljate sledeći trenutak za mene. Samo ćete da mi pokazujete kako da stvaram nove trenutke. Neću sebe da zatvaram u stare utabane staze.

Ova misao prošla je kroz njegovu svest kao da čisto briše neku površinu i u njenom buđenju osetio je čitavo svoje telo, jedan Ajfale, koji je izveštavao o najsitnijim pojedinostima u svakoj ćeliji, svakom nervu. Ušao je u stanje duboke mirnoće. U ovoj mirnoći, čuo je glasove, za koje je znao da dolaze sa velike udaljenosti, ali ih je čuo jasno kao da su odjekivali u bezdanu.

Jedan od glasova bio je Halekov. "Možda smo mu dali previše

toga."

Namri je odgovorio. "Dali smo mu tačno ono što nam je ona naložila da mu damo."

"Možda bi trebalo da se vratimo tamo i još jednom ga osmotrimo", reče Halek.

"Sabiha je dobra u takvim stvarima; pozvaće nas ako nešto krene loše", reče Namri.

"Ne dopada mi se ovaj Sabihin posao", reče Halek.

"Ona je neophodan sastavni deo", reče Namri.

Leto je osetio blistavu svetlost izvan sebe i tamu iznutra, ali je ta tama bila prikrivačka, zaštitnička i topla. Svetlost je počela da se rasplamsava i on oseti da ona dopire iz tame unutar njega, kovitlajući se poput blistavog oblaka. Njegovo telo je postalo prozirno, i vuklo ga je naviše, pa ipak je zadržao onu ajnfale vezu sa svakom ćelijom i nervom. Mnoštvo njegovih unutrašnjih života svrstalo se u stroj i ništa nije ostalo zbrkano ili pomešano. Postali su veoma tihi udvostručavajući njegovu vlastitu unutrašnju tišinu; svaki život-pamćenje bio je odvojen u jedno netelesno i nerazjedinjeno biće.

Leto im tada prozbori: "Ja sam vaš duh. Ja sam jedini život koji možete da shvatite. Ja sam stanište vašeg duha u zemlji koje nigde nema, zemlji koja je vaš jedini preosatali dom. Bez mene, pojmljiva vasseljena vraća se haosu. Tvorачko i nedokučivo su nerazmrsivo povezani u meni; jedino ja mogu da posredujem između njih. Bez mene, ljudski rod će utonuti u prljavštinu i taštinu saznavanja. Kroz mene, vi i oni ćete naći jedini put koji vodi iz haosa: razumevanje življenjem."

Izrekavši ovo, on odustade od sebe i postade on sam, svoja vlastita ličnost koja je zaokružavala celokupnost svoje prošlosti. Nije to bila pobeda, niti poraz, već jedna nova stvar koju je valjalo podeliti sa bilo kojim životom koji bi on izabrao.

Leto je uživao u ovoj novini, dopuštajući joj da zaposedne svaku ćeliju, svaki nerv, napuštajući ono što mu je ajfale bio pružio, i ponovo zadobijajući tu celokupnost u istom trenutku.

Posle izvesnog vremena probudio se u beloј pomrčini. U jednom blesku svesti shvatio je gde se njegovo telo nalazilo: sedelo je na

pesku na otprilike kilometar od stenovitog zida koji je označavao severnu granicu sieča. Ovaj sieč mu je sada bio znan: Jakarutu zasigurno... i Fondak. Ali on je bio mnogo drugačiji od mitova, legendi i glasina koje su krijumčari puštali.

Neka mlada žena sedela je na ćebetu odmah naspram njega sa blistavom sjajnom kuglom pričvršćenom vrpcom za levi rukav, koja joj je lebdela odmah iznad glave. Kada je Leto odvratio pogled sa sjajne kugle, ukazale su se zvezde. Poznavao je ovu mladu ženu: bila je jedna od onih iz njegove vizije od ranije, pržiteljka kafe. Ona je bila Namrijeva nećakinja, isto tako brza na nožu kao Namri. Nož joj je ležao u krilu. Na sebi je imala jednostavnu zelenu odeću preko svog pustinjskog odela. Sabiha, tako je glasilo njeno ime. Namri je sa njom imao posebne planove.

Sabiha je opazila razbuđivanje u njegovim očima, te reče: "Skoro je zora. Proveo si celu noć ovde."

"I dobar deo dana", reče on. "Praviš dobru kafu."

Ova izjava ju je začudila, no ona pređe preko nje sa prostodušnošću koja je govorila o strogoj obučenosti i izričitim uputstvima dobijenim za sadašnje ponašanje.

"Ovo je čas ubica", reče Leto. "Ali tvoj nož više nije potreban." Pogledao je na kris-nož u njenom krilu.

"Namri će da izrekne sud o tome", reče ona.

Dakle, ne Halek. Samo je potvrdila njegovo unutrašnje saznanje.

"Šai-Hulud je veliki skupljač đubreta i brisač nepoželjne dokazne građe", reče Leto. "Lično sam ga na taj način iskoristio."

Ovlaš je položila ruku na dršku noža.

"Koliko mnogo se otkriva po ovom gde sedimo i kako sedimo", reče on. "Ti sediš na ćebetu a ja na pesku."

Njene šake sklopiše se oko drške noža.

Leto zevnu, tako da ga od razjapljivanja i istežanja zaboše čeljusti. "Imao sam viziju u koju si i ti bila uključena", reče on.

Ramena joj se lako opustiše.

"Bili smo jednostrani u pogledu na Arakis", reče on. "Divljački sa naše strane. Postoji određen zamah u onome što smo dosad činili ali sada se moramo rešiti jednog dela našeg rada. Terazije se moraju dovesti u bolju ravnotežu."

Zbunjena namrštenost dotakla je Sabihino lice.

"Moja vizija", reče on. "Ukoliko ponovo ne uspostavimo igru života ovde na Dini, zmaja na dnu pustinje više neće biti."

Zbog toga što je upotrebio stari slobodnjački naziv za velikog crva, ona ga je za trenutak razumela. Zatim reče: "Crvi?"

"Nalazimo se u mračnom hodniku", reče on. "Bez začina Carstvo će se raspasti. Esnaf se neće kretati. Planete će lagano izgubiti jasno sećanje jedne na druge. Okrenuće se unutra prema sebi. Svemir će postati granica kada Esnafovi navigatori izgube svoju veštinu. Pripicemo se uz vrhove naših dina i nećemo ništa znati o stvarima iznad i ispod nas."

"Govoriš vrlo čudno", reče ona. "Kako si mene video u svojoj viziji?"

Osloni se na slobodnjačko praznoverje! pomislio je. Zatim reče: "Postao sam pasigrafičan. Ja sam živi glif koji ispisuje promene koje se moraju dogoditi. Ako ih ja ne ispišem, sukobićeš se sa takvim veljim jadima kakve ljudsko biće ne bi trebalo da iskusi."

"Kakve su ovo reči?" upitala je, i dalje ovlaš držeći šaku na nožu.

Leto je obrnuo glavu prema stenama Jakarutua, i ugledao začetak sjaja koji je po svoj prilici dolazio od Drugog Meseca na njegovom putu iza stena pred zoru. Samrtni ropac pustinjskog zeca skroz ga je razdrmao. Video je kako Sabiha uzdrhta. Usledilo je klepetanje krila - ptica grabljivica, noćni stvor ovde. Video je tinjajući sjaj mnogih očiju dok su preletale iznad njega, stremeći ka pukotinama u stenju.

"Moram da sledim zapovesti mog novog srca", reče Leto. "Gledaš na mene čisto kao na dete, Sabiha, ali kad bi..."

"Savetovali su me da budem oprezna sa tobom", reče Sabiha i sada su joj ramena bila ukrućena od pripravnosti.

Začuo je strah u njenom glasu i rekao: "Ne boj me se, Sabiha. Proživela si osam godina duže od ovog mog tela. Zbog toga ti odajem čast. Ali ja imam nebrojeno hiljada više drugih života, daleko više no što ti znaš. Ne gledaj na mene kao na dete. Premostio sam mnoge budućnosti i, u jednoj, video nas upletene u ljubavi. Ti ja, Sabiha."

"Šta si... To ne može..." Zastala je u pometnji.

"Ova ideja bi mogla da te pridobije", reče on. "A sada mi pomoz da se vratim u sieč, jer sam pohodio daleka mesta i slab sam i iznuren od mojih putovanja. Namri mora da čuje gde sam bio."

Videvši kod nje neodlučnost, on reče: "Zar ja nisam Gost Pećine? Namri mora da sazna ono što sam ja saznao. Moramo da učinimo mnoge stvari da ova naša vasseljena ne bi propala."

"Ne verujem ono... za crve", reče ona.

"Ni ono o nama upletenim u ljubavi?"

Zavrtela je glavom. No mogao je da primeti kako misli proleću njenim umom kao perje nošeno vetrom. Njegove reči su je i privlačile i odbijale. Biti saputnica moći, svakako je sadržavalo veliku čar. A ipak, tu su bila naređenja njenog ujaka. Ali jednog dana ovaj sin Muad'Diba će možda vladati ovde na Dini i do najudaljenijih domašaja njihove vasseljene. Potom se sukobila sa jednim krajnje slobodnjačkim, pećinsko-skrivačkim gnušanjem prema takvoj budućnosti. Letova saputnica bila bi svakom na oku, bila bi predmet ogovaranja i uhođenja. Doduše, mogla bi da ima bogatstvo i...

"Ja sam Muad'Dibov sin, sposoban da vidim budućnost", reče on.

Smestila je polagano nož u korice, lako se podigla sa ćebeta, prišla mu sa strane i pomogla da stane na noge. Leto je otkrio da ga zabavlja ono što je zatim uradila: uredno je smotala ćebe i prebacila ga preko desnog ramena. Opazio je kako odmerava razliku u veličini njihovih tela, misleći na njegove reči: Upleteni u ljubavi!

Veličina je još jedna stvar koja se menja, pade mu na um.

Potom je položila šaku na njegovu ruku da ga pridrži i kontroliše njegov hod. Supleo se i ona reče oštro: "Predaleko smo od sieča za to!" Mislila je na nepoželjni zvuk koji bi mogao da privuče nekog crva.

Leto je osetio da je njegovo telo postalo suva ljuštura poput one koju je insekt napustio. Ova ljuštura mu je bila poznata: bila je jedno sa društvom koje je bilo izgrađeno za trgovinu melanžom i njegovoj religiji Zlatnog Elikšira. Bila je ispražnjena sopstvenim neumerenostima. Muad'Dibovi visoki ciljevi srozali su se do čarobnjaštva koje je bilo nametnuto vojničkom silom Aukafa. Muad'Dibova religija je sada imala drugo ime; bio je to Šein-san-Šao, jedan iksijanski naziv koji je označavao žestinu i ludilo onih koji

su mislili da vasseljenu mogu da dovedu do raja na šiljku kris-noža. Ali to bi se, takođe, promenilo pošto se Iks bila promenila. Jer oni su bili samo deveta planeta njihovog sunca i čak su zaboravili jezik koji im je podario njihovo ime.

"Džihad je bio vrsta masovnog ludila", promrmljao je.

"Šta?" Sabiha se usredsredila na zadatak da ga natera da hoda bez ritma, trudeći se da prikrije njihovo prisustvo ovde na otvorenom pesku. Za trenutak je zadržala pažnju na njegovim rečima, a zatim ih je protumačila kao još jedan proizvod njegovog očiglednog zamora. Osećala je slabost u njemu, način na koji je bio ispljen transom. Sve ovo joj se činilo beskrajnim i surovim. Ako mu je bilo suđeno da bude ubijen, kao što je Namri govorio, onda je to trebalo uraditi brzo, bez sve ove glume sporednih lica na pozornici. Leto je, doduše, stalno govorio o nekom čudesnom otkrovenju. Možda je to bilo ono što je Namri tražio. To je, zacemento, morala da bude pobuda koja je stajala iza postupaka rođene bake ovog deteta. Zašto bi inače Naša Gospa Dine dala svoje odobrenje za ova užasna dela protiv jednog deteta.

Deteta?

Ponovo je porazmislila o njegovim rečima. Sada su se nalazili u podnožju grebena i ona zaustavi ovo biće koje joj je bilo povereno, dozvoljavajući mu da za trenutak predahne ovde gde je bilo bezbednije. Gledajući dole na njega u mutnoj svetlosti zvezda, upitala je: "Kako bi moglo da se desi da ne bude više crva?"

"Jedino ja to mogu da izmenim", reče on. "Ne boj se. Ja sve mogu da izmenim."

"Ali to je..."

"Neka pitanja nemaju odgovore", reče on. "Video sam tu budućnost, ali bi te njene protivrečnosti samo zbunile. Ovo je promenjiva vasseljena, a mi smo najneobičnija promena od svih. Mi treperenjem odgovaramo na mnoge uticaje. Naše budućnosti zahtevaju stalno utvrđivanje vremena. A sad, postoji prepreka koju moramo da uklonimo. Ovo iziskuje da učinimo svirepe stvari, da idemo protiv naših najosnovnijih, najdražih želja... Ali to mora biti učinjeno."

"Šta mora biti učinjeno?"

"Jesi li ikad ubila prijatelja?" upitao ju je okrenuvši se i prvi se uputivši prema rupi koja se koso pela do skrivenog ulaza u sieč. Kretao se onoliko brzo koliko mu je to iznurenost od transa dopuštala, no ona je stupala odmah iza njega, hvatajući ga za odeću i povlačeći ga da se zaustavi.

"Šta znači ovo o ubistvu prijatelja?"

"On će umreti u svakom slučaju", reče Leto. "Ne moram ja to da učinim, ali bih mogao to da sprečim. Ako ne sprečim, zar to nije isto kao da sam ga ubio?"

"Ko je to... taj što će umreti?"

"Izbor mi nalaže da ćutim", reče on. "Možda ću morati da dam svoju sestru čudovištu."

Ponovo se okrenuo od nje i kada je ovog puta povukla njegovu odeću on se odupro, odbijajući da odgovori na njena pitanja. Najbolje je da ne zna dok za to ne kucne čas, pomislio je.

44.

Prirodno odabiranje bilo je opisano kao odabirno očuvanje u prirodnoj sredini onih koji će imati potomstvo. Kada su, međutim, ljudska bića u pitanju, ovo je do krajnosti ograničavajuća tačka gledanja. Spolno rasplodavanje teži eksperimentu i novini. To izaziva mnoga pitanja, uključujući i ono prastaro da li je prirodna sredina odabirni činilac tek prošto su se varijacije dogodile, ili sredina igra pred-selektivnu ulogu u određivanju varijacija kojima pruža okrilje. Dina u stvari nije odgovorila na ova pitanja; ona je samo iznela nova pitanja na koja će Leto i Sestrinstvo možda pokušati da odgovore tokom sledećih pet stotina pokoljenja.

Dinina katastrofa, prema Hark al-Adu

Goletne mrke stene Zaštitnog Zida nazirale su se u daljini, prikazujući se Ganimi kao otelovljenje one slabosti koja je ugrožavala njenu budućnost. Stajala je na rubu krovnog vrta, na vrhu Tvrđave, dok je sunce zalazilo iza njenih leđa. Sunce je imalo zagasito narandžast sjaj od oblaka koji su lebdeli između, boje jednako raskošne kao ona na obodu crvovih usta. Uzdahnula je, razmišljajući: Alija... Alija... Je li suđeno da tvoja sudbina zadesi i mene?

Unutrašnji životi su sve više pretili u poslednje vreme. Bilo je nečeg u vezi sa ženskom uslovljenošću u slobodnjačkom društvu - možda je reč o stvarnoj seksualnoj razlici, no ma šta da je u pitanju - žene su bile podložnije toj unutrašnjoj plimi. Njena baba ju je, dok su krojile planove, upozorila na to, oslanjajući se na nagomilanu mudrost Bene Geserita ali i budući pretnje toj mudrosti u Ganimi.

"Izrodstvo", govorila je gospa Džesika, "naš izraz za rođene kao formirane ličnosti, ima dugu istoriju gorkih iskustava iza sebe. Čini se da do toga dolazi tako što se unutrašnji životi dele. Razdvajaju se u dobroćudne i zloćudne. Dobroćudni ostaju poslušni i korisni. Zloćudni se, izgleda, ujedinjuju u jednu moćnu dušu, pokušavajući da preuzmu živo telo i njegovu svest. Zna se da ovaj proces zahteva

znatno vreme, ali su njegovi znaci dobro poznati."

"Zašto si napustila Aliju?" upitala je Ganima.

"Pobegla sam u strahu od onog što sam stvorila", rekla je Džesika tihim glasom. "Odustala sam. A teret koji sad nosim na duši je da... sam možda prerano odustala."

"Šta hoćeš da kažeš?"

"Još ne mogu da objasnim, ali... možda... ne! Neću da ti dajem lažne nade. Gafla, poremećaj izrođavanja, ima dugu istoriju u čovekovoј mitologiji. Nosio je mnogo imena, ali je uglavnom nazivan posednutošću. Izgleda da tako i jeste. Izgubiš svoj put u zloćudnosti i ona te zaposedne."

"Leto... se bojao začina", reče Ganima, otkrivši da je bila u stanju da smireno govori o njemu. Užasna cena se zahtevala od njih!

"I pametno", rekla je Džesika. Više od toga nije želela da kaže.

Ali Ganima se izložila opasnosti razbuktavanja svojih unutrašnjih pamćenja, piljeći kroz čudnovat zamrljan veo i uzaludno proširujući strahove Bene Geserita. Objasniti ono što je zadesilo Aliju nije nimalo olakšavalo stvar. Benegeseritska nagomilanost iskustva ukazivala je ipak na mogući izlaz iz klopke i kada se Ganima usudila na unutrašnju deobu, prvo je prizvala Mohalatu, ortaštvo dobroćudnih koje je moglo da je zaštititi.

Prisetila se te deobe dok je stajala u rumenilu sunčevog zalaska na ivici Tvrđavinog krovnog vrta. Istog trena osetila je pamćenje-prisustvo svoje majke. Čani je stajala tamo kao utvara između Ganime i udaljenih stena.

"Uđi ovamo i okusićeš plod Zakuma, hranu pakla!" reče Čani. "Zaboravi ova vrata, kćeri, to ti je jedina sigurnost."

Unutrašnja graja uzdigla se oko ove vizije i Ganima pobeže, utapajući svoju svesnost u Kredo Sestrinstva, reagujući tako više iz očajanja nego iz vere. Hitro je odrecitovala Kredo, pomerajući usne, dopuštajući da joj glas naraste do šapata:

"Religija je nadmetanje deteta sa odraslim. Religija je učaurivanje prošlih verovanja: mitologija, koja je nagađanje, skrivena gordost o dužnosti u vaseljeni, ona izricanja koja ljudi čine u težnji za ličnom moći, sve je to pomešano sa trunkama prosvećenja. A poslednja neizgovorena zapovest uvek glasi: 'Ne ispituj!' Ali mi ispitujemo. Za

nas je kršenje zapovesti prirodna stvar. Cilj koji smo sebi postavili jeste oslobađanje uobrazilje, uprezanje uobrazilje u korist najdubljeg smisla za stvaralaštvo čovečanstva."

Osećanje reda se polako vratilo Ganiminim mislima. Osetila je, ipak, kako joj telo podrhtava i znala je koliko je loman ovaj mir što ga je postigla - a onaj zamućen veo i dalje je počivao u njenoj svesti.

"Leb Kamai", prošaputala je. "Srce mog neprijatelja, nećeš biti moje srce."

Prizvala je sećanje na Farad'nov izgled, mrzovoljno mlado lice sa gustim veđama i čvrstim ustima.

Mržnja će me učiniti snažnom, prođe joj kroz glavu. U mržnji mogu da se oduprem Alijinoj sudbini.

Ali drhtava krhkost njenog stava nije se promenila, i sve o čemu je mogla da misli bilo je u kojoj je meri Farad'n ličio na svog ujaka, pokojnog Šadama IV.

"Ah, ovde si!"

Bila je to Irulan koja je dolazila sa Ganimine desne strane, koračajući duž ograde pokretima koji su podsećali na muške. Okrećući se, Ganima pomisli: A ona je Šadamova kći.

"Zašto se uporno sama išunjavaš napolje?" oštro upita Irulan, zaustavivši se ispred Ganime i nadnevši se nad nju smrknutog lica.

Ganima se suzdržala od izjave da nije bila sama, da su je stražari videli kada je izišla na krov. Irulanina srdžba dala se objasniti činjenicom da su se ovde nalazile na otvorenom i da ih je moglo pogoditi neko oružje velikog dometa.

"Ne nosiš pustinjsko odelo", reče Ganima. "Znaš li da je u staro doba, bilo ko, uhvaćen bez pustinjskog odela izvan sieča, bio smesta ubijen. Traćiti vodu značilo je dovesti u opasnost pleme."

"Vodu! Vodu!" obrecnu se Irulan. "Hoću da znam zašto ti sebe dovodiš u opasnost na ovaj način. Vraćaj se unutra! Svima nam zadaješ neprilike."

"Kakva opasnost sada postoji ovde?" upita Ganima. "Stilgar je istrebio izdajnike. Alijini stražari su svuda."

Irulan je podigla oči prema zamračujućem nebu. Zvezde su već bile vidljive naspram sivoplavog sutona. Vratila je pažnju na Ganimu. "Ne želim da se raspravljam. Poslana sam da ti saopštim da smo

dobili poruku od Farad'na. On prihvata, ali iz nekog razloga želi da odgodi svečanost."

"Koliko dugo?"

"Još ne znamo. Pregovaramo oko toga. Ali Dankan je poslan kući."

"A moja baka?"

"Ona je zasad odlučila da ostane na Salusi."

"Ko može da joj zameri zbog toga?" upitala je Ganima.

"Ta budalasta svađa sa Alijom!"

"Ne pokušavaj da mi podvališ, Irulan! To nije bila budalasta svađa. Čula sam priče."

"Bojazni Sestrinstva..."

"Stvarne su", reče Ganima. "Pa prenela si mi poruku. Hoćeš li da iskoristiš ovu priliku za još jedan pokušaj da me odvратиš?"

"Odustala sam."

"Trebalo bi da znaš i nešto bolje od pokušavanja da me lažeš", reče Ganima.

"Tako, dakle! Nastaviću sa pokušajima da te odvratim. Put koji si izabrala predstavlja ludost." I Irulan se u čuđenju zapitala zašto je dozvolila da Ganima postane tako razdražujuća po nju. Jednu Bene Geserit ne bi smelo ništa da razdraži. Rekla je: "Zabrinuta sam zbog krajnje opasnosti koja ti preti. Znaš to. Gani, Gani... Ti si Polova kćer. Kako možeš..."

"Zato što sam njegova kćer", reče Ganima. "Mi Atreidi protežemo se unazad sve do Agamemnona i svesni smo šta se nalazi u našoj krvi. Nikad to nemoj da zaboraviš, jalova suprugo mog oca. Mi Atreidi imamo krvavu istoriju i još nismo završili sa krvoprocima."

Zbunjena, Irulan upita: "Ko je Agamemnon?"

"Kako se tankim tvoje podrugljivo Bene Geserit obrazovanje pokazuje", reče Ganima. "Stalno zaboravljam da vi skraćujete istoriju. Ali moja pamćenja sežu unazad do..." Prekinula je; najbolje je ne buditi one seni iz njihovog lakog sna.

"Ma čega da se sećaš", reče Irulan, "morala bi da znaš kako je ovaj put opasan da ..."

"Ubiću ga", reče Ganima. "Duguje mi jedan život."

"A ja ću to sprečiti ako mogu."

"To već znamo. Nećeš dobiti priliku. Alija te šalje na jug u jedan od novih gradova dok se sve ne svrši."

Irulan je prestravljeno zavrtela glavom. "Gani, položila sam zakletvu da ću te štititi od bilo kakve opasnosti. Učiniću to vlastitim životom ako je neophodno. Ako misliš da ću čamiti u nekoj bednoj jedidi ciglenih zidova dok ti..."

"Uvek postoji Juanui", reče Ganima blagim glasom. "Imamo mrtvačku cedionicu kao izbor. Sigurna sam da odatle ne bi mogla da se mešaš."

Irulan je pobledela, poklopila šakom usta, zaboravljajući za trenutak na svoju uvežbanost. Ovo gotovo potpuno napuštanje svega osim životinjskog straha bilo je merilo koliko je mnogo briga uložila u Ganimu. Progovorila je iz dubine osećanja skrhanosti, dopuštajući mu da zatitra na njenim usnama. "Gani, ne bojim se za sebe. Bacila bih se crvu u usta za tebe. Da, ja sam ono, kako si me nazvala, jalova supruga tvog oca, ali ti si dete koje nisam mogla da imam. Molim te..." Suze zablistaše u uglovima njenih očiju.

Ganima je s mukom progutala knedlu u grlu i rekla: "Postoji još jedna razlika između nas. Ti nikad nisi bila Slobodnjak. Ja nisam ništa drugo do to. To je ponor koji nas razdvaja. Alija zna. Ma šta ona osim toga možda jeste, ovo zna."

"Ne možeš da budeš sigurna šta Alija zna", reče Irulan sa gorčinom u glasu. "Kad ne bih znala da je Atreid, zaklela bih se da je stavila sebi u zadatak da uništi svoju rođenu Porodicu."

A otkud znaš da je ona još Atreid, pomisli Ganima čudeći se Irulaninoj zaslepljenosti. Ovo je bila jedna Bene Geserit, a ko je bolje od njih znao istoriju Izrodstva? Ona izgleda ne bi dopustila sebi ni da pomisli na to, a kamoli da poveruje u tako nešto. Mora da je Alija izvela neku vradžbinu na ovoj sirotoj ženi.

Ganima reče: "Dugujem ti dug vode. Zbog toga ću ti štititi život. Ali tvoj rođak je zločinac. Ni reči više o tome."

Irulan je smirila drhtanje svojih usana i obrisala oči. "Zaista sam volela tvog oca", prošaptala je. "Nisam to čak ni znala dok nije umro."

"Možda on nije mrtav", reče Ganima. "Ovaj Propovednik ..."

"Gani! Ponekad te ne razumem. Zar bi Pol napadao vlastitu

porodicu?"

Ganima sleže ramenima i zagleda se u nebo koje je tamnelo. "Možda nalazi zabavu u takvim ..."

"Kako možeš tako olako da govoriš o ovom..."

"Da bi držala na odstojanju mračne dubine", reče Ganima. "Ne podsmevam ti se. Bogovi znaju da to ne činim. Ali ja sam samo kćerka svog oca. Ja sam svaka osoba koja je svojim semenom imala udela u Atreidima. Ti nećeš da razmišljaš o Izrodstvu, ali ja ni o čemu drugom ne mogu da razmišljam. Ja sam rođena kao oformljena ličnost. Znam šta se nalazi u meni."

"Ta glupava stara praznoverica o..."

"Nemoj!" Ganima je posegnula rukom prema Irulaninim ustima. "Ja sam svaka Bene Geserit iz njihovog prokletog uzgojnog programa od početka do kraja, uključujući tu i moju baku. I ja sam mnogo mnogo više od toga." Razderala je levi dlan, puštajući krv noktom. "Ovo je mlado telo, ali njegovo iskustvo ... Oh, bogovi, Irulan! Moje iskustvo! Ne!" Ponovo je isturila ruku kada se Irulan primakla. "Poznate su mi sve one budućnosti koje je moj otac istražio. Posedujem mudrost tolikih mnogih životnih doba i sve neznanje, takođe ... sve slabosti. Ako želiš da mi pomogneš, Irulan, prvo uvidi ko sam ja."

Irulan se instinktivno nagla i uzela Ganimu u ruke, držeći je čvrsto, obraz uz obraz.

Samo da ne budem prinuđena da ubijem ovu ženu, pomisli Ganima. Samo da se to ne dogodi.

Dok je ova misao strujala kroz nju, cela pustinja utonu u noć.

45.

Jedna mala ptica te pozva
Iz kljuna prugastog, zagasitocrvene boje.
Jednom se oglasi iznad Sieč Tabra
I ti otide u ravnicu pogreba.

Tužbalica za Letom II

Leta je probudio zveket vodenih prstenova u ženinoj kosi. Pogledao je prema otvorenom ulazu svoje ćelije i tamo ugledao Sabihu u sedećem položaju. U svesti poluutonuloj u začim, video ju je ocrtanu svim onim što mu je njegova vizija otkrila o njoj. Imala je dve godine više od starosnog doba u kome je većina slobodnjačkih žena udata ili barem zaručena. Prema tome njena porodica ju je čuvala za nešto... ili nekog. Bila je stasala za udaju... očigledno. Njegove vizijom zaodenate oči videle su je kao biće iz zemaljske prošlosti čovečanstva: crna kosa i svetla put, duboke očne duplje što je njenim potpuno plavim očima pridavalo zelenkasto osenčenje. Imala je mali nos i široka usta iznad oštne brade. I bila je za njega živo obeležje da se za planove Bene Geserit znalo - ili pomišljalo na njih - ovde u Jakarutu. Oni su se, dakle, nadali da kroz njega ožive faraonski imperijalizam, zar ne? Šta je onda bilo sa njihovom zamišlju da ga primoraju da oženi rođenu sestru? Sabiha to jamačno nije mogla da spreči.

Njegovi tamničari su ipak znali za ovaj plan. Ali kako su saznali? Oni nisu sudelovali u njegovoj viziji. Oni nikada nisu pošli sa njim tamo gde je život postajao pokretna opna drugih dimenzija. Povratna i kružna subjektivnost vizije koja je otkrila Sabihu bila je njegova i samo njegova.

Ponovo su vodeni prstenovi zazvečali u Sabihinoj kosi i taj zvuk je uskomešao njegove vizije. Znao je gde je ranije bio i šta je tada naučio. Ništa nije moglo to da izbriše. Nije se, sada, vozio u palankinu na leđima velikog Tvorca, a zveket vodenih prstenova među putnicima nije bio ritam njihovih putničkih pesama. Ne...

nalazio se ovde u ćeliji u Jakarutuu, ukrcao za ono najopasnije od svih putovanja: daleko od i natrag do Al as-sunna val-jamas, od stvarnog sveta čula i natrag u taj svet.

Šta je radila tamo sa vodenim prstenovima u svojoj kosi? Oh, da. Spravljala je još onog variva za koje su mislili da ga drži u zatočeništvu: hrana nadevena začinskom esencijom koja je imala da ga održava pola unutra, a pola izvan stvarne vasseljene, sve dok ili umre ili plan njegove babe uspe. I svaki put kada je pomislio da je pobedio, oni su ga vraćali natrag. Gospa Džesika je bila u pravu, naravno - ta stara veštica! Ali šta su samo zamislili. Potpuno uskrsavanje svih onih života unutar njega nije bilo od koristi sve dok nije mogao da ustroji podatke i pamti ih po volji. Ti životi bili su sirova građa anarhije. Jedan ili svi oni zajedno mogli su da ga savladaju. Začin i njegova naročita funkcija ovde u Jakarutuu predstavljali su beznadežnu igru.

Sada Gurni čeka na znak, a ja odbijam da mu ga dam. Koliko dugo će njegovo strpljenje potrajati?

Zurio je u Sabihu. Zabačena kapuljača otkrivala je istetovirane plemenske šare na njenim slepoočnicama. Leto nije od prve prepoznao ove šare, ali se onda setio gde se nalazio. Da, Jakarutu je još živio.

Leto nije znao da li da bude zahvalan svojoj baki ili da je mrzi. Ona je želela da on poseduje instikte na nivou svesti. Ali instikti su bili samo rasna pamćenja koja su upućivala na to kako da se izađe na kraj sa krizama. Njegova neposredna pamćenja onih drugih života kazivala su mu mnogo više od toga. Sva ona su sada bila ustrojena, i mogao je da vidi u kakvoj opasnosti bi se našao ako bi se otkrio pred Gurnijem. Nije bilo načina da sakrije to stanje od Namrija. Namri je predstavljao drugačiji problem.

Sabiha je ušla u ćeliju sa činijom u rukama. Voleo je način na koji je svetlost dolazeći spolja pravila dugine krugove po rubu njene kose. Nežno mu je podigla glavu i stala da ga hrani iz činije. Tek tada je shvatio koliko je onemoćao. Pustio ju je da ga hrani dok je njegov um nastavio da krstari, oživljavajući sednicu sa Gurnijem i Namrijem. Verovali su mu. Namri više nego Gurni, ali čak ni Gurni nije mogao da porekne ono što su mu njegova čula već saopštila o ovoj planeti.

Sabiha mu obrisala usta porubom svoje odeće.

Ahhh, Sabiha, pomislio je, podsećajući se one druge vizije koja mu je ispunila srce bolom. Mnoge noći prosanjao sam pokraj otvorene vode, slušajući vetrove koji su hujali iznad glave. Mnoge noći je moje telo ležalo pored zmijske jazbine i ja sam snevao o Sabihi u vrelini leta. Video sam je kako slaže začinski hleb ispečen na usijalo vrelinama od plastičnog čelika. Video sam bistru vodu u kanatu, krotku i sjajnu, ali je oluja hujala kroz moje srce. Pijuckala je kafu i jela. Njeni zubi su blistali u tami. Video sam je kako upliće moje vodene prstenove u svoju kosu. Čilibarska mirisnost njenih nedara probijala se do mojih najunutarnijih osećanja. Kinjila me je i ugnjetavala samim svojim postojanjem.

Pritisak njegovih mnogobrojnih pamćenja rasprsnuo je vremenski zamrznuto zaokrugljenje kome se ranije pokušavao da odupre. Osetio je sjedinjena tela, seksualne zvuke, ritmove utkane u svaki čulni utisak: usne, disanje, vlažno dahtanje, jezike. Negde u njegovoj viziji pomoliše se zavojita oblička, boje uglja, i on oseti otkucaje ovih oblička dok su se obrtala unutar njega. Jedan glas je zavapio u njegovoj lobanji: "Molim te, molim, molim, molim..." Došlo je do silnog nabreknuća odraslog muškarca u njegovim slabinama i on oseti da su mu usta otvorena, držeći se, pripijajući se uz spoljni oblik ekstaze. Zatim je usledio uzdah, rasplinuta ustalasana slast, propadanje.

Oh, kako je slatko pustiti to da dođe u život!

"Sabiha", prošaptao je. "Oh, moja Sabiha."

Kada je postalo očigledno da je njen hranjenik posle svog obroka pao u trans, Sabiha podiže činiju i krenu, zastavši na ulazu da bi rekla Namriju: "Ponovo je nazvao moje ime."

"Vrati se i ostani s njim", reče Namri. "Moram da pronađem Haleka i razmotrim ovo s njim."

Sabiha ostavi činiju pored ulaza i vrati se u ćeliju. Sela je na ivicu kreveta, netremice posmatrajući Letovo osenčeno lice.

U tom trenutku on otvori oči, isturi ruku i dotače joj obraz. Zatim je počeo da joj govori, pričajući joj o viziji u kojoj je bila živela.

Dok je govorio prekrila je svojom šakom njegovu. Kako je sladak bio... kako veoma sladak - skljkala se na krevet pridržana njegovom

rukom, van svesti još pre nego što je izvukao ruku ispod nje. Leto sede, osećajući dubinu svoje iznurenosti. Začin i njegove vizije bili su ga iscrpli. Tragao je u ćelijama svoga tela za svakom ušteđenom iskrom energije, a onda se spustio na krevet ne uznemiravajući Sabihu. Morao je da ode, ali je znao da neće daleko dospeti. Polagano je zakopčao svoje peščano odelo, odgurnuo odeću i odšunjao se hodnikom do izlaznog okna. Tamo se nahodilo nekoliko ljudi, zauzetih svojim poslovima. Oni su ga poznavali, ali on nije spadao u njihovu odgovornost. Namri i Halek su valjda znali šta je on radio; Sabiha nije mogla da bude daleko.

Otkrio je neku vrstu bočnog prolaza i smelo krenuo niz njega.

Tamo pozadi, Sabiha je spokojno spavala sve dok je Halek nije probudio.

Pridigla se, protrljala oči, ugledala prazan krevet, ugledala svog ujaka kako stoji iza Haleka i videla srdžbu na njihovim licima.

Namri je dao odgovor izrazu na njenom licu: "Da iščezao je."

"Kako si mogla da mu dozvoliš da pobegne?" razbesneo se Halek. "Kako je ovo moguće?"

"Opazili su ga kad se uputio prema donjem izlazu", reče Namri, glasom koji je bio čudnovato miran.

Sabiha drhtavo ustuknu pred njima, prisećajući se.

"Kako?" zahtevao je objašnjenje Halek.

"Ne znam. Ne znam."

"Noć je, a on je slab", reče Namri. "Neće daleko dospeti."

Halek se brzo okrete prema njemu. "Ti želiš da dečak umre!"

"To me ne bi ražalostilo."

Ponovo se Halek uneo u lice Sabihi. "Kaži mi šta se dogodilo."

"Dotakao mi je obraz. Nije prestajao da mi priča o svojoj viziji... nas dvoje zajedno." Spustila je pogled na prazan krevet. "Učinio je da zaspim. Omađijao me je."

Halek okrznu pogledom Namrija. "Da li bi mogao da se krije negde unutra?"

"Nigde unutra. Bio bi otkriven, viđen. Stremio je ka izlazu. Napolju je."

"Magija", promrmljala je Sabiha.

"Nije magija", reče Namri. "Hipnotisao te je. Gotovo je i sa mnom

to učinio, sećaš se? Rekao je da sam mu ja prijatelj."

"On je vrlo slab", reče Halek.

"Samo u telu", reče Numri. "Ipak, neće otići daleko. Onesposobio sam petne pumpe na njegovom peščanom odelu. Umreće zbog nedostatka vode, ako ga ne pronađemo."

Halek se zamalo nije okrenuo i udario Namrija, ali je zadržao sebe pod krutom kontrolom. Džesika ga je upozorila da će Namri možda morati da ubije momka. Blagi Bože! U kakav škripac su došli. Atreid protiv Atreida. Rekao je: "Moguće je da je tek tako odlutao u začinskom transu?"

"Kakve tu ima razlike?" upitao je Namri. "Ako nam umakne, mora umreti."

"Krenućemo u potragu u prvo svitanje", reče Halek. "Da li je poneo slobodnjačku balu sa opremom?"

"Ima ih uvek nekoliko pokraj ulaznih zaptivača", reče Namri. "Bio bi budala da ne uzme jednu. Na neki način, ni u jednom trenutku nije na mene ostavio utisak budale."

"Onda pošalji poruku tvojim prijateljima", reče Halek. "Kaži im šta se dogodilo."

"Neće biti poruke ove noći", reče Namri. "Približava se oluja. Plemena već tri dana prolaze kroz nju. Do ponoći će biti ovde. Veze su nam se već ugasile. Sateliti su naznačili ovaj sektor pre dva časa."

Dubok uzdah protresao je Haleka. Dečak će zacementirati tamo napolju ako ga uhvati oluja peščanih mlazova. Poješće mu meso sa kostiju i iscepati kosti u deliće. Dovitljivo zamišljena lažna smrt mogla bi da postane prava. Šljepio je pesnicom po otvorenom dlanu. Oluja je mogla da ih zarobi u sieču. Moglo je čak da se dogodi da onemogućiti potragu. Približavanje oluje već je izolovalo sieč.

"Distants poruka", reče on, pomišljajući da bi mogli da utisnu poruku na glas slepog miša i odašalju je sa alarmom.

Namri je zavrteo glavom. "Slepi miševi neće leteti u oluji. Ta idi čoveče. Oni su osetljiviji od nas. Šćućuriće se u stenama dok ne prođe. Najbolje je da sačekamo da nas satelit opet potraži. Tada možemo da pokušamo da pronađemo njegove ostatke."

"Ne ako je uzeo fremkit i sakrio se u pesak", reče Sabiha.

Psujući sebi u bradu, Halek se odvoji od njih, i krenu krupnim koracima u sieč.

46.

Mir zahteva rešenja, ali mi nikad ne postizemo živa rešenja; mi se samo upinjemo da ih dostignemo. Utvrđena rešenja su, prema definiciji, mrtva rešenja. Nevolja sa mirom je u tome što teži da kažnjava greške umesto da nagrađuje blistavost uma.

Reči mog oca: opis Muad'Diba rekonstruisan od strane Hark al-Ada

"Ona obučava njega? Ona obučava Farad'na?"

Alija je zurila u Dankana Ajdaha sa hotimičnom mešavinom ljutine i neverice. Esnafov svemirski brod uplovio je u orbitu oko Arakisa u podne po lokalnom vremenu. Jedan čas kasnije brod je spustio Ajdaha u Araken, nenajavljeno, ali sasvim slobodno i javno. U roku od nekoliko minuta topter ga je dopremio do vrha tvrđave. Izveštena o njegovom predstojećem dolasku, Alija ga je pozdravila ovde, hladno zvanična pred svojom stražom, ali sada su se nalazili u njenim odajama, ispod severnog venca. Upravo joj je predao svoj izveštaj, verno, tačno, podvlačeći na mentatski način svaku činjenicu.

"Ona nije pri sebi", reče Alija.

Gledao je na ovaj iskaz kao na mentatski problem. "Svi pokazatelji govore da je ona i dalje uravnotežena i pri zdravom razumu. Rekao bih da je indeks njene razboritosti bio..."

"Dosta s tim!" odsekla je Alija. "Šta bi mogla da bude njena namera?"

Ajdaho, koji je znao da njegova vlastita emocionalna ravnoteža sada zavisi od povlačenja u mentatsku hladnoću, reče: "Proračunao sam da razmišlja o veridbi svoje unuke." Smotreno je davao blag izraz crtama svog lica, masku za pomamni jad koji je pretio da ga potpuno obrva. Ovde više nije bilo Alije. Alija je bila mrtva. Za neko vreme je uspevao da pred svojim čulima zadrži predstavu mita-Alije, nekog koga je proizveo iz vlastitih potreba, ali jedan mentat je samo na ograničeno vreme mogao da opstaje u takvom

samoobmanjivanju. Ovaj stvor u ljudskoj pojavi bio je posednut; njega je gonila demonska duša. Ajdahove čeličaste oči sa svojim neizmernim brojem pločica bile su sposobne da po volji u njegovim vizuelnim centrima proizvedu mnoštvo mitova-Alija. Ali kada ih je spajao u jedinstvenu sliku, od Alije nije ostajao ni trag. Crte njenog lica pokretale su se prema drugim zahtevima. Ona je bila ljuštura unutar koje je bio počinjen zločin.

"Gde je Ganima?" upitao je.

Odmahnula je rukom na ovo pitanje. "Poslala sam je sa Irulan da ostane pod Stilgarovom zaštitom."

Neutralna teritorija, pomislio je. Došlo je do još jednog pregovaranja sa buntovnim plemenima. Ona gubi tlo pod nogama, a nije svesna toga... ili da li je tako? Postoji li neki drugi razlog? Da li je Stilgar prešao na njenu stranu?

"Veridba", mozgala je Alija. "Kakve su prilike u Kući Korino?"

"Salusa vrvi od bliskih i daljih srodnika i svi se trude da utiču na Farad'na, nadajući se udelu u njegovom povratku na vlast."

"A ona ga obučava u Bene Geseritu..."

"Zar to ne pristaje Ganiminom suprugu?"

Alija se nasmeja u sebi, pomislivši na Ganimin nepokolebljiv bes. Neka se samo Farad'n obučava. Džesika je obučavala leš. Sve bi trebalo da se ostvari na najbolji način.

"Moram ovo iscrpno da razmotrim", reče ona. "Vrlo si tih, Dankane."

"Očekujem tvoja pitanja."

"Shvatam. Znaš, bila sam veoma ljuta na tebe. Da je ti odvedeš Farad'nu!"

"Naredila si mi da to ostvarim."

"Bila sam primorana da pustim glasine da su vas oboje zarobili", rekla je.

"Poslušao sam tvoje naredbe."

"Ponekad si tako prozaičan, Dankane. Gotovo me plašiš. Ali ako nisi imao, pa..."

"Gospa Džesika je van opasnosti", reče on. "A za Ganimino dobro trebalo bi da budemo zahvalni što..."

"Izvanredno zahvalni", složila se. Istom je pomislila: On više nije

pouzdan. Posедуje tu prokletu odanost Atreidima. Moram da nađem neki izgovor da ga pošaljem odavde... i uklonim ga s puta. Nesrećan slučaj, naravno.

Dotakla je obraz.

"Dankane, Dankane, kako je to tužno", reče ona. "Ali ne mogu da te zadržim ovde sa mnom. Previše toga se događa, a samo je nekolicina u koju imam potpuno poverenje."

Pustio je njenu ruku, iščekujući.

"Bila sam prinuđena da pošaljem Ganimu u Tabr", reče ona. "Ovde vlada duboko nespokoјstvo. Pljačkaši iz Neravnih Zemalja probili su kanate u Kaga Bazenu i prolili svu njihovu vodu u pesak. Araken je bio na ograničenim dnevnim sledovanjima. Bazen je još pun peščanih pastrmki koje žanju vodenu žetvu. Preduzimamo, naravno, korake protiv njih, ali smo se istanjili."

Već je opazio da je veoma malo amazonki iz Aliјine pratnje moglo da se uoči u Tvrđavi. Palo mu je na um: Partizani Unutrašnje Pustinje će nastaviti da stavljaju na probu njene odbrambene snage. Zar ona toga nije svesna?

"Tabr je još neutralna teritorija", reče ona. "Upravo sada tamo se odvijaju pregovori. Tamo je Javid sa predstavnicima Sveštenstva. Ali želela bih da i ti budeš u Tabru i da obratiš pažnju na njih, pogotovo na Irulan."

"Ona je Korino", složio se.

No u njenim očima je video da ga je odbacivala. Kako je proziran ovaj Aliја-stvor postao!

Mahnula je rukom. "Sad idi, Dankane, pre no što se raznežim, i zadržim te pored sebe. Nedostajao si mi toliko..."

"I ti si meni nedostajala", reče on, dopuštajući svom jadu da se pretoči u glas.

Zurila je u njega zaprepašćena ovom žalošću. Zatim reče: "Za moje dobro, Dankane." Pri tom joj prođe kroz svest: Propala stvar, Dankane. Dodala je: "Zia će te odvesti u Tabr. Potrebno je da se topter vrati ovamo."

Njena ljubimica među amazonkama, pomislio je. Moraću da budem oprezan sa njom.

"Razumem", reče on, ponovo uzevši njenu ruku i poljubivši je.

Netremice je gledao to drago telo koje je nekad pripadalo Aliji. Nije mogao da podnese da je pogleda u lice dok je odlazio. Neko drugi je piljio u njega iz njenih očiju.

Dok se uspinjao na krovni plato Tvrđave, Ajdaho je preispitivao bujajuće osećanje neodgovorenih pitanja. Susret sa Alijom bio je izuzetno zamoran za mentatski deo njega koji je sve vreme tumačio znake činjenica. Čekao je pored toptera u društvu jedne od amazonki Tvrđave, natmureno zureći prema jugu. Uobrazilja je prenela njegov pogled iza Zaštitnog Zida do Sieč Tabra. Zašto me Zia vozi u Tabr? Vraćanje toptera je zadatak sluge. Otkud ovo zakašnjenje? Da li Zia dobija posebna uputstva?

Ajdaho je prešao pogledom preko opreznog stražara i popeo se na pilotsko mesto u topteru. Nagnuo se napolje i rekao: "Reci Aliji da ću joj odmah poslati topter nazad po jednom od Stilgarovih ljudi."

Pre no što je stražarka uspela da se usprotivi, zatvorio je vrata i pokrenuo topter. Video ju je kako neodlučno stoji. Ko je mogao da ispituje Alijinog supruga? Vinuo se toptrom u vazduh, pre no što je mogla da se odluči šta da čini.

Sada, sGm u topteru, dopustio je svom bolu da se izlije u teškim potresnim jecajima. Alija je iščezla. Zauvek su se razdvojili. Suze potekoše iz njegovih tleilaških očiju i on prošapta: "Neka sva voda Dine uteče u pesak. Neće biti ravna mojim suzama."

Ovo je zaista bilo nementatsko prekoračenje, što je on odmah kao takvo priznao i prisilio se da trezveno oceni trenutne nužnosti. Topter je zahtevao njegovu pažnju. Osećanje da leti mu je donelo izvesno olakšanje i on ponovo povratu kontrolu nad sobom.

Ganima sa Stilgarom opet. I Irulan.

Zašto je Zia bila određena da mu se pridruži? Učinio je od toga mentatski problem i od odgovora je jeza prostrujala njegovim telom. Bilo je predviđeno da doživi smrtni udes.

47.

Ovaj kameni oltar uz lobanju vladara ne prima nikakve molitve. Postao je grobnica naricanja. Samo vetar čuje glas ovog mesta. Krici noćnih stvorenja i začuđenost dva meseca koji prolaze tuda, sve to govori da je njegov dan završen. Ponizni moliooci više ne dolaze. Posetiooci su otišli sa svetkovine. Kako je pusta staza niz ovu planinu.

Redovi pisani na oltaru atreidskog vojvode Anona

Ta stvar je za Leta imala izgled varljive jednostavnosti: izbegavajući viziju, činiti ono što nije bilo vidljivo. Znao je zamku u svojoj misli, za to kako su se slučajne niti neke utvrđene budućnosti zajedno upredale sve dok te ne bi čvrsto držale, ali je nanovo uspostavio kontrolu nad tim nitima. Ranije ni na koji način nije mogao da zamisli sebe kako beži iz Jakarutua. Nit sa Sabihom je morala prva da se preseče.

Sada, u smiraj dana, čučao je na istočnom rubu stene koja je štitila Jakarutu. Njegova slobodnjačka bala ga je opskrbila energetskim tabletama i hranom. Sada je čekao da dobije snagu. Na zapadu se pružalo jezero Azrak, gipsana ravnica gde se nekad, u vreme pre crva, nalazila nepokrivena voda. Nevidljiv, na istoku ležao je Bene Šerk, raštrkanost novih naseobina koje su zahvatale otvoren bled. Na jugu je ležao Tanzeruft, Zemlja Užasa: trideset osam stotina kilometara pustoši narušene jedino pegama travom zasađenih dina i sabirnica vetra za njihovo navodnjavanje - delo ekološkog preobražaja kojim se prepravljao izgled predela na Arakisu. Njih su opsluživale vazduhoplovne ekipe, a niko se tu nije zadržavao zadugo.

Krenuću na jug, rekao je sebi. Gurni će očekivatio da to uradim. Ovo nije bio trenutak da se učini nešto potpuno neočekivano.

Uskoro je trebalo da padne mrak i on je mogao da napusti svoje privremeno skrovište. Pogled mu se prikovao za južni deo horizonta. Duž tog dela horizonta ukazivao se kovitlac zagasitosmeđeg neba, valjajući se poput dima, goruća linija talasave prašine - oluja.

Posmatrao je kako se visoko središte oluje uzdiže iz Velike Ravni kao neki crv koji ispituje okolinu. Pun minut je posmatrao središte, i zapazio da se nije pomerilo ni levo ni desno. Stara slobodnjačka poslovice prolete mu umom: Kada se središte ne pomera na njegovoj si putanji.

Ta oluja je menjala stvari.

Za trenutak je ponovo pogledao prema zapadu u pravcu Tabra, osećajući varljivi sivomrki mir pustinjske večeri, videći belo gipsano udubljenje oivičeno vetrom zaobljenim kamičcima, sumornu prazninu sa svojom nestvarnom površinom bleštave beline u kojoj su se ogledali oblaci prašine. Nigde, ni u jednoj od svojih vizija, nije video sebe kako preživljava nalet sive zmijske oluje, ili se zakopava odveć duboko u pesak da bi preživeo. Postojala je samo ona vizija o kotrljanju u vetru... ali to je trebalo da se desi docnije.

No, oluja je bila tu, vitlajući preko mnogo stepeni geografske širine, naterujući šibanjem svoj svet u pokornost. Mogla je da se okuša sreća sa tim. Postojale su stare priče, koje su se uvek dale čuti od prijateljevog prijatelja, o tome kako je bilo moguće ukočiti na na površini nekog iznemoglog crva držanjem Tvorčeve kuke ispod jednog od njegovih širokih prstenova i tako ga učinivši nepokretnim, izjahati oluju u senci postavljenog niz vetar. Postojala je jedna linija između smelosti i razuzdane nehajnosti koja ga je mamila. Ova oluja, ni u najranijem slučaju, ne bi trebalo da prispe pre ponoći. Bilo je vremena. Koliko niti je moglo da se preseče ovde? Sve, uključujući i onu poslednju?

Gurni će očekivati da krenem prema jugu, ali ne i u oluju.

Ukočeno je gledao prema jugu, tragajući za stazom i spazio glatku abonosnu prugu duboke klisure koja je krivudala kroz stene Jakarutua. Ugledao je namreškanost peska u utrobi klisure - priviđenje peska. Klisura je ishodila bujne potočiće u ravnici kao da je u pitanju bila voda. Peščani ukus žeđi zašuštao je u njegovim ustima dok je zabacivao balu na rame i počeo da se spušta stazom koja je vodila u kanjon. Još je bilo dovoljno vidno, tako da je mogao da bude primećen, ali je znao da se nalazi u trci sa vremenom.

Kada je dospeo do ruba kanjona oko njega je pala brza noć središnje pustinje. Ostao je samo usahnuli glisando mesečevog žara

da mu osvetljava put prema Tanzeruftu. Osetio je kako se otkucaji njegovog srca množe sa svim strahovima koje je obilje njegovog pamćenja pribavljalo. Bio je svestan da se možda uputio u Huanuinaa, kako su slobodnjački strahovi označavali najveće oluje: Zemljina mrtvačka cedionica. Ali ma šta se dogodilo trebalo bi da bude bez vizije. Svakim korakom ostavljao je dalje iza sebe začinom izazvani dianu, razastirući svesnost svoje intuitivno-stvaralačke prirode sa njenim otvaranjem prema nepokretnom lancu uzročnosti. Na svakih sto koraka koje je u ovom času pravio, morao je da bude barem jedan korak u stranu, s onu stranu reči i ka dubokom samoposmatranju njegove iznova dokučene unutrašnje stvarnosti.

Na ovaj ili onaj način, oče, dolazim k tebi.

Nevidljive u stenama oko njega bile su ptice, objavljujući svoje prisustvo tankim zvucima. Slobodnjački prepreden osluškivao je njihove odjeke i njima se rukovodio tamo gde nije mogao da vidi. Počesto, dok je promicao pored pukotina, obraćao je pažnju na zlokobno zelenilo očiju stvorenja koja su se šćućurila u skrovištima jer su znala da se oluja približava.

Izronio je iz klisure u pustinju. Živi pesak se micao i disao pod njim, kazujući o delovanjima u dubini i skrivenim pukotinama. Pogledao je unatrag i naviše prema mesečinom ocrtanim poklopcima lave na bregovima Jakarutua. Cela struktura bila je metamorfična, uglavnom oblikovana pritiskom. Arakis je imao još ponešto da kaže o sopstvenoj budućnosti. Posadio je udaraljku da prizove crva i kada je ova počela da bije o pesak, zauzeo je pogodan položaj za motrenje i slušanje. Njegova desna ruka nesvesno je posegla za atreidskim prstenom u obliku jastreba, skrivenim u zamršenom naboru njegove dišaše. Gurni ga je bio otkrio, ali ga je ostavio. Šta li je pomislio videvši Polov prsten?

Oče, očekuj me uskoro.

Crv je naišao s juga. Dolazio je izlomljenom putanjom da bi izbegao stenje. Nije bio onoliko veliki koliko se Leto nadao, ali tu nije bilo leka. Procenio je brzinu njegovog kretanja, zario kuke i hitro se uspentrao uz ljuspast bok dok je ovaj prelazio preko udaraljke u piskavom raspršavanju prašine. Crv se lako okrenuo pod pritiskom kuka. Vetar od njihovog jezdenja počeo je da mu šiba odeću.

Usredsredio je pogled na južne zvezde, mutne kroz oblak prašine i upravio crva u tom pravcu.

Pravo u oluju.

Kada se prvi Mesec uzdigao, Leto je odmerio visinu oluje, izveo proračun vremena njenog dolaska. Ne pre svitanja. Širila se, skupljajući još energije za ogroman skok. Biće, po svoj prilici, puno posla za ekipe koje su radile na ekološkom preobražaju. Izgledalo je da se planeta ovde bori protiv njih sa svesnim besom, besom koji je rastao što je preobražaj zahvatao više tla.

Celu noć je gonio crva prema jugu, osećajući zalihe njegove energije u pokretima koji su se prenosili preko njegovih stopala. Povremeno bi dopuštao životinji da jurne prema zapadu, što je ona stalno pokušavala da čini, vučena nevidljivim granicama svoje teritorije ili duboko usađenom svešču o nadolazećoj oluji. Crvi se ukopavaju da bi izbegli vetrove sa peščanim mlazevima, ali ovaj nije mogao da uroni pod pesak sve dok su Tvorečeve kuke držale otvoren makar i jedan od njegovih prstenova.

Oko ponoći crv je pokazivao mnoge znake iscrpljenosti. Leto se pomerio nazad duž njegove glomazne hrbati i latio se mlatila, dopuštajući mu da uspori, ali nastavljaajući da ga tera prema jugu.

Oluja je stigla tik posle praskozorja. Prvo je zavládala široka napeta nepomičnost pustinjske zore koja je sabijala dine jedne u druge. Zatim ga je prethodeća prašina naterala da zatvori štitnike lica. U zgušnjavajućoj prašini, pustinja je postala sivosmeđa slika bez oblića. Potom su peščane iglice počele da zasecaju njegove obraze, ubadaju očne kapke. Osetio je grub, krupan pesak na jeziku i shvatio da je došao trenutak odluke. Da li je trebalo da iskuša stare priče, učinivši nepokretnim gotovo iscrpljenog crva? Bio mu je dovoljan svega jedan otkucaj srca da odbaci ovaj izbor. Probio se natrag do crvovog repa i olabavio kuke. Sada već jedva mičući, crv je počeo da rije pesak. Ali viškovi sistema za prenošenje toplote ovog bića i dalje su razbuktavali ciklonsku peć iza njega u oluji koja se pojačavala. Slobodnjačka deca su saznavala za opasnosti položaja u blizini crvovog repa još u pričama iz najranijeg detinjstva. Crvi su bili fabrike kiseonika; vatra je pomamno gorela tokom njihovog kretanja, hranjena preobilnim isparavanjima od hemijskih

prilagođavanja trenju unutar njih.

Pesak je počeo da šiba oko njegovih nogu. Leto je otkacio kuke i skočio u stranu da bi izbegao vulkan oko repa. Sada je sve zavisilo od brzine ukopavanja u pesku na mestu koje je crv prethodno rastresao.

Dokopavši statički kompresor levom rukom, stao je da rije glatku stranu dine, znajući da je crv suviše umoran da bi se vratio i progutao ga svojim ogromnim belonarandžastim ustima. Dok je rio levom rukom, desnom je izvadio pustinjski šator iz bale i pripremio ga za naduvavanje. Sve je to bilo urađeno za manje od minuta: komora je bila postavljena u peščani džep tvrdih zidova na strani dine zaklonjenoj od vetra. Naduvao je komoru i uvukao se u nju. Pre no što je zatvorio stezač, pružio je kompresor i obavio obrnutu radnju. Glatka strana se pokrenula i stala da se sulja na komoru. Svega nekoliko trunčica peska prodrlo je unutra dok je zatvarao otvor.

Sada je morao još brže da dela. Nikakva cev za pesak ne bi dosegla toliko daleko da ga trajno snabdeva vazduhom. Ovo je bila ogromna oluja, od onih koje je malo njih preživelo. Svakako će prekriti ovo mesto tonama peska. Jedino je meki klobuk pustinjskog šatora sa svojim čvrstim spoljašnjim omotačem mogao da ga zaštiti.

Leto se opružio na leđa, skrstio ruke na grudima i utonuo u trans uspavanosti u kome će mu se pluća pomerati jedanput na sat vremena. Urađivši tako, on se predao nepoznatom. Oluja će proći i ako ne razgoliti njegov trošni vazdušni džep, moglo je da se desi da izroni odavde... ili je moglo da se dogodi da uđe u Madinata assalam, Boravište Mira. Ma šta se dogodilo, znao je da mora da preseče niti, jednu po jednu, da bi mu na kraju ostala samo Zlatna Staza. To je moralo da bude tako, ili više neće moći da se vrati kalifatu naslednika svog oca. Nije više želeo da živi laž onog Desposinia, onog užasnog kalifata, pojući tvoračkom duhu svog oca. Nije više želeo da čuti kad sveštenik izveštačeno govori sablažnjive besmislice: "Njegov kris-nož će rasterati demone!"

Sa ovim uverenjem Letova svest je skliznula u mrežu vanvremenskog dao.

48.

Postoje očigledni uticaji višeg reda u svakom planetarnom sistemu. Ovo se često pokazuje prilikom uvođenja zemaljskih formi života na novootkrivene planete. U svim takvim slučajevima, život u sličnim zonama razvija upečatljive sličnosti prilagodljive forme. Ova forma označava mnogo više od spoljašnjeg oblika; ona pretpostavlja ustrojstvo nadživljavanja i odanost takvih ustrojstava. Čovekova težnja za ovim međusobno zavisnim redom i naše utočište unutar toga predstavljaju duboku nužnost. Ova težnja može, međutim, da se izopači u nazadno, grčevito pribegavanje istovetnosti. Ovo se uvek potvrđivalo kao smrtonosno za čitav sistem.

Katastrofa Dine, prema Hark al-Adu

"Moj sin nije u stvari video budućnost; on je video proces stvaranja i njegove povezanosti sa motivima u kojima ljudi dremaju", reče Džesika. Govorila je brzo, ali nije izgledalo da žuri s predmetom svog govora. Znala je da će skriveni posmatrači pronaći način da je prekinu čim prepoznaju šta je činila.

Farad'n je sedeo na podu ocrtan u oknu popodnevene sunčeve svetlosti koja se okomito spuštala sa prozora iza njega. Džesika je mogla da vidi samo vrh jednog drveta u baštenskom vrtu kada bi bacila letimičan pogled sa mesta gde je stajala pored daljeg zida. Ovo što je sada gledala bio je nov Farad'n: vitkiji, žilaviji. Meseci obuke obavili su svoju neumitnu čaroliju na njemu. Njegove oči blistale su dok je netremice gledao u nju.

"Video je obličja koja bi postojeće sile stvorile da nisu bile odvrćene", reče Džesika. "Radije no da se okrene protiv svojih bližnjih, okrenuo se protiv samog sebe. Odbio je da prihvati jedino ono što mu je pružalo utehu jer bi to bio moralni kukavičluk."

Farad'n je naučio da ćutke sluša ispitujući, proveravajući, zadržavajući svoja pitanja sve dok ih ne bi uobličio u britku oštricu. Upravo mu je govorila o Bene Geserit viđenju molekularnog pamćenja prikazanom kao obred i, sasvim prirodno, odstupila je od

načina na koji je Sestrinstvo analiziralo Pola Muad'Diba. Farad'n je ipak primetio igru senke u njenim rečima i kretnjama, projekciju nesvesnih obrisa koji se nisu slagali sa površinskom namerom njenih iskaza.

"Od svih naših zapažanja, ovo je najpresudnije", rekla je. "Život je obrazina kroz koju se vasseljena ispoljava. Mi pretpostavljamo da celokupno čovečanstvo i njegovi potporni životni oblici predstavljaju prirodnu zajednicu i da je sudbina sveg života stavljena na kocku u sudbini jedinke. Otuda, kada dođe do krajnjeg samoispitivanja, prestajemo da se igramo boga i vraćamo se učenju. Škrugućuci zubima, izabiramo jedinke i oslobađamo ih onoliko koliko smo za to sposobni."

Sada je shvatio kuda je, po svemu sudeći, morao da stremi i znajući dejstvo toga na one koji su motrili kroz špijunke, uzdržao se da ne baci zabrinut pogled prema vratima. Samo je izvežbano oko moglo da otkrije njegovu trenutnu neuravnoteženost, ali Džesika je to opazila i nasmejala se. Jedan osmeh je, najposle, mogao da znači bilo šta.

"Ovo je neka vrsta svečanosti proglašenja svršenog ispita", reče ona. "Veoma sam zadovoljna tobom, Farad'ne. Hoćeš li da ustaneš, molim te."

Poslušao je, zaklanjujući joj vidik vrha drveta kroz prozor iza njegovih leđa.

Džesika je, ukrućeno držeći ruke niz bokove, rekla: "Dužna sam da ti kažem ovo. Stojim u svetom čovekovom prisustvu. Kao što ja činim sada, trebalo bi da i ti stojiš jednog dana. Molim se u tvom prisustvu da to tako bude. Budućnost ostaje neodređena i tako treba da bude, jer ona je platno na kome mi slikamo naše želje. Na ovaj način čovekova priroda je svagda okrenuta prema divnom, praznom platnu. Mi posedujemo samo ovaj trenutak u kome treba da posvećujemo sebe svetom prisustvu u kome sudelujemo i koje stvaramo."

Baš kada je Džesika završavala govor, Tiekanik uđe na vrata sa njene leve strane, krećući se sa pritvornom nezainteresovanošću koje je njegov tmuran izgled lica izneveravao. "Moj gospodaru", reče on. Ali već je bilo prekasno. Džesikine reči i sva ona priprema koja

im je prethodila učinili su svoje. Farad'n više nije bio Korino. On je sada bio Bene Geserit.

49.

Ono što vi iz CHOAM-ovog upravnništva izgleda niste sposobni da shvatite jeste da se u trgovini retko nailazi na istinsku odanost. Kada ste poslednji put čuli da je neki činovnik dao svoj život za kompaniju? Možda vaš nedostatak počiva u pogrešnoj pretpostavci da možete da naređujete ljudima da misle i sarađuju. Ovo je bio nedostatak svih, od religija do generalštabova kroz istoriju. Generalštabovi imaju dugu istoriju uništenja vlastitih naroda. Što se religija tiče, preporučujem vam da ponovo pročitate Tomu Akvinskog. Kada je o vama iz CHOAM-a reč, u kakvu besmislicu vi verujete! Ljudi moraju da žele da čine stvari iz svojih najunutrašnjih pobuda. Ljudi, a ne trgovačke organizacije ili lanci vlasti, su ono što čini da velike civilizacije dejstvuju. Svaka civilizacija zavisi od kvaliteta jedinki koje proizvodi. Ako ljude preterano ustrojite, ako ih preopteritate zakonima, suzbijete njihovu težnju za uzvišenošću - oni nisu u stanju da delaju i njihova civilizacija propada.

Pismo CHOAM-u pripisano Propovedniku

Leto je izišao iz transa sa blagošću prelaza koji nije razgovetno ocrtao razliku između jednog i drugog stanja. Jedna ravan svesti jednostavno se prelila u drugu. Znao je gde se nalazi. Obnovljena energija bujala je u njemu, ali je registrovao i poruku druge vrste o smrtonosnosti ustajalog vazduha sa smanjenom količinom kiseonika unutar komore. Ako bi odbio da se pomeri, znao je da bi ostao uhvaćen u vanvremensku mrežu, večno sada, gde su svi događaji postojali zajedno u istom trenutku. Ova mogućnost ga je mamila. Video je Vreme kao sporazum stvoren kolektivnom svešću svih osećaja. Vreme i Prostor bile su kategorije nametnute vasseljeni od strane njegovog Uma. Sve što je morao da uradi bilo je da se istrigne na slobodu iz te višestrukosti u koju su ga mamile proročke vizije. Smeo izbor je mogao da izmeni privremene budućnosti.

Kakvu smelost je ovaj trenutak zahtevao?

Stanje transa ga je mamilo. Leto je osetio da je iz alam al-mitala

prešao u vaseljenu stvarnosti da bi otkrio da su istovetni. Želeo je da zadrži Raihani čaroliju ovog otkrovenja, ali je opstanak od njega tražio odluku. Njegova nepopustljiva sklonost ka životu odaslala je signale duž njegovih nerava.

Naglo je posegao desnom rukom prema mestu gde je ranije ostavio oruđe za kopanje peska. Zgrabio ga je, obrnuo se na stomak i otvorio komorni sfinkter. Podriveni pesak pocureo je niz njegovu ruku. Radeći u tmimi, gonjen ustajalim vazduhom, hitro je delao kopajući tunel pod strmim uglom. Prešao je šest dužina svog tela dok se nije probio iz tame do čistog vazduha. Izmigoljio se na mesečinom obasjanu vetrovitu stranu dugačke zavojite dine, našavši se otpilike na trećini puta do dininog vrha.

Iznad njega je sijao Drugi Mesec. Kretao se brzo iznad njegove glave, iščezavajući iza dine, a zvezde su ležale gore kao svetle kamenice pokraj staze. Leto je potražio očima sazvežđe Lutalice, pronašao ga i pustio svom pogledu da sledi ispruženu ruku sve do blistavog svetlucanja Foum al-Houta, južne polarne zvezde.

Tamo je ta tvoja prokleta vaseljena, pomislio je. Gledano izbliza bilo je to teskobno mesto kao i ovaj pesak svuda oko njega, mesto promene, jedinstvenosti koja se slagala na jedinstvenost. Gledano izdaleka, samo su obrasci ležali otkriveni i ti obrasci navodili su na verovanje u apsolute.

U apsolutima, može nam se desiti da izgubimo put. Ovo ga je navelo da pomisli na poznato upozorenje iz jedne slobodnjačke pesmice: 'Ko izgubi put u Tanzeruftu izgubio je život.' Obrasci su mogli da pokazuju put, a mogli su i da namame u klopku. Moralo se imati na umu da se obrasci menjaju.

Duboko je udahnuo vazduh i krenuo u akciju. Skliznuvši natrag niz tunel, skupio je šator, izneo ga napolje i ponovo spakovao slobodnjačku balu.

Crvenkasti sjaj počeo je da se razvija duž istočnog horizonta. Stavio je zavežljaj na leđa, ispentrao se do vrha dine i ostao tamo stojeći u prohladnom vazduhu pred svitanje sve dok nije na desnom obrazu osetio toplotu izlazećeg sunca. Tada je obojio očne duplje da bi smanjio odsjaje svetlosti svestan da se mora pre dodvoriti ovoj pustinji, no boriti se protiv nje. Pošto je vratio boju u zavežljaj, srknuo

je iz jedne od svojih cevi za prikupljanje vlage, uvukao par prskavih kapljica, a potom udahnuo malo vazduha.

Spustivši se na pesak počeo je da ispituje svoje pustinjsko odelo, došavši na kraju do petnih pumpi. Bile su spretno rasečene iglastim nožem. Izvukao se iz odela i opravio ga, ali je šteta već bila učinjena. Bar polovina njegove telesne tečnosti bila je izgubljena. Da nije bilo prikupljača vlage šatora... Mozgao je o tome dok je oblačio odelo, razmišljajući o tome kako je čudno da ovo nije predvideo. Bio je to primer očigledne opasnosti koja je ležala u odsustvu vizija budućnosti.

Leto se zatim šćućurio na vrhu dine, utiskujući se u osamljenost ovog mesta. Dopustio je pogledu da luta, loveći u pesku zviždeću rupu, bilo kakvu nepravilnost dina koja bi mogla da nagovesti prisustvo začina ili delovanja crva. Ali oluja je utisnula jednoobraznost ovom predelu. Izvadio je udaraljku iz torbe i pustio je da se okreće kako bi prizvala Šai-Huluda iz njegovih dubina. Zatim se sklonio u stranu da sačeka.

Dugo je trebalo da se crv pojavi. Čuo ga je pre nego što ga je video, okrenuo se prema istoku gde je od zemljotresnog žamorenja vazduh podrhtavao, iščekujući prvi prizor narandžastih usta kako se podižu iz peska. Crv je izronio iz dubina u silnom šištanju prašine koja je zamaglila njegove bokove. Krivudavi sivi zid se protegnuo pored Leta i on mu zari svoje kuke i pope se uz bok lakim koracima. Okrenuo je crva prema jugu u velikoj zavojitoj putanji dok se peo na njega.

Pod njegovim podbadajućim kukama crv je dostigao željenu brzinu. Vetar je šibao njegovu odeću. Osetio se podstaknutim, baš kao što je i crv bio podstaknut; moćno strujanje stvaranja proticalo je njegovim slabinama. Svaka planeta ima, podsetio se, svoj svršetak kao i svaki život.

Crv je bio od one vrste koju su Slobodnjaci zvali 'mumlalo'. Često je ukopavao svoje prednje ploče dok je repom gonio napred. Ovo je proizvodilo tutnjav zvuk i činilo se da se deo njegovog tela jasno izdiže nad peskom u obliku pokretne grbe. Bio je to, ipak, brz crv i kada su pronašli vetar koji je duvao u istom pravcu, vulkansko isparavanje njegovog repa slalo je vreli lahor preko Leta. Bio je

zasićen oštrim mirisima koje je razvijala bujica kiseonika.

Dok je crv jurio prema jugu, Leto je pustio na volju svom umu. Pokušavao je da o ovom putovanju razmišlja kao o novoj svetkovini svog života, nečemu što ga je čuvalo od razmatranja cene koju je imao da plati za svoju Zlatnu Stazu. Kao Slobodnjak od starina, znao je da je morao da prihvati mnogo novih svetkovina da bi sačuvao svoju ličnost od razlaganja u delove pamćenja, da bi zauvek zadržao grabljive lovce njegove duše u zalivu. Protivrečne slike, koje se nisu mogle ujediniti, morale su sada da se učeure u živu napetost, polarizujući silu koja ga je gonila iznutra.

Uvek novina, pomislio je. Uvek moram da iznalazim nove niti u mojim vizijama.

U rano popodne pažnju mu je privukla jedna izbočina koja se ukazala napred i malo udesno od njegovog pravca kretanja. Polagano, izbočina je postala malen usamljen strmi breg, stenovito uzdignuće tačno na mestu na kome ga je očekivao.

A sada Namri... A sada Sabiha, da vidimo kako se vašoj braći dopada moje prisustvo, pomislio je. Napred se nalazila najosetljivija nit, opasnija zbog svojih draži no zbog svojih otvorenih pretnji.

Breg je dugo vremena menjao veličinu. I neko vreme je izgledalo da se breg približava njemu, umesto on bregu.

Crv je, sada već malaksavajući, stao da vuče na levo. Leto je skliznuo niz njegovu ogromnu kosinu da ponovo namesti kuke i zadrži kolosa na pravom kursu. Blaga oporost melanža dospela mu je u nozdrve, znak da su se nalazili u oblasti bogate žice. Prelazili su preko ljubičastih, kao gubavih, mrlja peska na mestu gde je ranije izbila eksplozija začina i morao je čvrsto da pritegne crva dok nisu dobro poodmakli od tog mesta. Povetarac koji je odisao ljutim mirisom cimeta, pratio ih je još neko vreme sve dok Leto nije okrenuo crva u novom pravcu, usmerivši ga ravno prema brdu koje se uzdizalo ispred njega.

Odjednom zatreperiše boje tamo daleko na južnom bledu: neočekivano plamsanje duginih boja koje je poticalo od neke sprave čovekove izrade u ovom neizmernom prostranstvu. Izvadio je dogled, podesio uljana sočiva i ugledao u daljini raširena krila letelice-izviđača za otkrivanje začina koja je blistala na sunčevoj

svetlosti. Ispod nje jedna velika žetelica otresala je svoja krila kao čaura pred raspuknuće. Kada je Leto spustio dogled žetelica se pretvorila u mrlju i on oseti da ga je obuzeo hadhdhab, neizmerna sveprisutnost pustinje. To mu je pružilo predstavu o tome kako je on mogao da izgleda lovcima na začin, taman predmet između pustinje i neba, što je bio slobodnjački simbol za čoveka. Oni će ga, svakako, videti i biti oprezni. Čekaće. Slobodnjaci su oduvek bili podozrivi jedni prema drugima u pustinji, sve dok ne bi prepoznali pridošlicu ili zasigurno uvideli da on ne predstavlja opasnost. Čak i pod finom patinom civilizacije carstva i njegovih patvorenih pravila ponašanja, oni su i dalje bili poluukroćeni divljaci, stalno držeći na umu da se kris-nož rastvara prilikom smrti svog vlasnika.

To je ono što može da nas spase, pomisli Leto. Ta sirovost.

U daljini, izviđačka letelica uzdigla je prvo desnu a zatim levu stranu, signalizirajući onima na zemlji. Pretpostavio je da posednici letelice podrobno ispituju pustinju iza njega tragajući za znakom da je on možda nešto više od jahača na crvu.

Leto je savio crva na levo, držeći ga tako dok se ovaj nije obrnuo u tom pravcu, spustio se niz njegov bok i skočio na pesak. Crv, oslobođen od podbadanja, mrzovoljno je zastao na površini da nekoliko puta udahne, a zatim je zaronio u pesak prednjom trećinom tela i ostao u tom položaju, oporavlajući se, što je bio siguran znak da je predugo jahan.

Udaljio se od crva; on će zasad ostati tamo. Izviđač je kružio iznad svoje žetelice, i dalje signalizirajući krilima. Ovo su, izvesno, bili odmetnici, plaćenici krijumčara, obazrivi u pogledu korišćenja elektronskih veza. Lovci su tamo, po svoj prilici, bili na tragu začina. To je kazivalo prisustvo žetelice.

Izviđač je napravio još jedan krug, nagnuo krila, izišao iz kruga i uputio se pravo prema njemu. Vidio je da je reč o tipu lakog toptera koji je njegov deda uveo u upotrebu na Arakisu. Letelica je napravila jedan krug iznad njega, proletela naporedo sa dinom na kojoj je stajao i obrušila se prema tlu nasuprot vetru. Spustila se na deset metara od njega podižući oblačiće prašine. Bočna vrata su se tek toliko otvorila da propuste jednu priliku u glomaznoj slobodnjačkoj odeći sa simbolom koplja na desnoj strani grudi.

Slobodnjak je polagano prišao, dajući obojici vremena da prouče jedan drugog. Ovaj čovek bio je visokog rasta i imao je potpuno indigoplave oči od začina. Obrazina pustinjskog odela skrivala je donji deo njegovog lica, a kapuljača je bila nisko navučena štiteći mu obrve. Pokretanje odeće otkrivalo je da se ispod nje nalazi ruka koja drži maula pištolj.

Čovek se zaustavio dva koraka od Leta i spustio pogled na njega, začuđeno nabravši kožicu oko očiju.

"Dobra sreća za sve nas", reče Leto.

Čovek se obazreo unaokolo, pretražujući prazninu, a zatim se ponovo usredsredio na Leta. "Šta ćeš ti ovde, dete?" upitao je odlučno. Obrazina pustinjskog odela mu je prigušivala glas. "Kaniš li da budeš zapušać u crvovoj duplji?"

Leto je ponovo upotrebio tradicionalnu slobodnjačku frazu: "Pustinja je moj dom."

"Venn?" upitao je čovek. Kojim putem ideš?

"Putujem od Jakarutua na jug."

Iznenadan smeh provalio je iz čoveka. "Dobro, Batig! Ti si najčudnovatija stvar koju sam ikad video u Tanzeruftu."

"Ja nisam tvoj Mali Bostan", reče Leto, uzvraćajući na ono Batig. Bilo je to obeležje sa strašnim prizvucima. Mali Bostan na ivici pustinja nudio je svoju vodu bilo kom nalazaču.

"Nećemo te popiti, Batig", reče čovek. "Ja sam Muric. Ja sam arifa ovog taifa." Pokazao je pokretom glave na upaljenu žetelicu začina.

Leto je primio k znanju to što je ovaj čovek nazvao sebe Sudijom svoje grupe i odnosio se prema drugima kao taifu, družini ili zajednici. Oni nisu bili ičvan, bratska družina. Odmetnici-plaćenici, zacelo. Ovde je počivala nit koja mu je bila potrebna.

Budući da je Leto ostao nem, Muric upita: "Imaš li ime?"

"Batig je dovoljno."

Prigušen smeh je potresao Murica. "Nisi mi rekao šta radiš ovde?"

"Tražim crvove otiske stopala", reče Leto, upotrebivši religioznu frazu koja je kazivala da je on na hadžiluku za svojim umma, svojim ličnim otkrivenjem.

"Zar tako mlad?" upita Muric. Zavrteo je glavom. "Ne znam šta da radim s tobom. Video si nas."

"Šta sam video?" upita Leto. "Govorim o Jakarutuu, a ti se ne odazivaš."

"Igre zagonetki", reče Muric. "Pošto je tako, šta je ono?" Klimnuo je glavom prema brdu u daljini.

Leto je prozborio iz svoje vizije: "Samo Šuloh."

Muric se ukočio, a Leto je osetio kako mu se bilo ubrzava.

Nastalo je dugo ćutanje i Leto je mogao da opazi kako čovek pretresa i odbacuje različite odgovore. Šuloh! U mirnodopsko doba, posle obeda u sieču, često su se ponavljale priče o karavanskom svratištu Šuloh. Slušaoci su uvek uzimali zdravo za gotovo da je Šuloh mit, mesto na kome su se događale zanimljive stvari i to samo radi priče. Leto se prisetio jedne priče o Šulohu: neki siromah bio je pronađen na rubu pustinje i doveden u sieč. U početku siromah je odbijao da odgovara svojim spasiocima, a onda kad je progovorio niko nije mogao da razume njegove reči. Dani su prolazili a on je ostajao ravnodušan, odbijajući da se odene ili da saraduje na bilo kakav način. Svaki put kada bi ostao sGm pravio je čudne pokrete rukama. Svi specijalisti u sieču bili su pozvani da prouče ovog siromaha ali niko nije umeo da dG odgovor. Jednom je neka vrlo stara žena prošla pored otvorenog ulaza, videla ruke u pokretu i nasmejala se. "On samo oponaša svog oca kako upreda začinska vlakna u uže", objasnila je. "Oni još tako rade u Šulohu. On samo pokušava da se oseti manje usamljen." A pouka glasi: 'U starim običajima Šuloha, postoji spokojstvo i osećanje pripadanja zlatnoj niti života.'

Pošto je Muric i dalje ćutao, Leto reče: "Ja sam siromah iz Šuloha koji jedino zna da pokreće svoje ruke."

Po hitrom pokretu čovekove glave, Leto je shvatio da Muric zna ovu priču. Muric je polako odgovorio, tihim glasom ispunjenim pretnjom. "Jesi li ti ljudsko biće?"

"Baš kao i ti", reče Leto.

"Isuviše neobično govoriš za jedno dete. Podsećam te da sam ja sudija koji može da iziđe na megdan takvi."

Ah, da, pomislio je Leto. U ustima ovakvog sudije, takva je

sadržavala neposrednu pretnju. Takva je bila opasnost prizvana prisustvom demona, veoma stvarno verovanje među starijim Slobodnjacima. Arifa je poznavao načine da pogubi demona i bio uvek izabran 'jer je posedovao mudrost da bude nemilosrdan ne bivajući surov, da zna kada je blagost, u stvari, put do veće surovosti'.

Ali ova situacija dospela je do tačke kojoj je Leto težio, te reče: "U stanju sam da se podvrgnem Mašadu."

"Biću sudija bilo koje Duhovne Probe", reče Muric. "Prihvataš li to?"

"Bi-lal kaifa", reče Leto. Bez osposobljenosti.

Prepreden izraz promakao je Muricovim licem. Rekao je: "Ne znam zašto ovo dopuštam. Najbolje bi bilo da te odmah pogubim, ali ti si mali Batig, a ja sam imao sina koji je mrtav. Dođi, otići ćemo u Šuloh gde ću sazvati Isnad da odluči o tebi."

Leto se, primetivši da svaki usiljen pokret ovog čoveka odaje smrtnu presudu, pitao kako bi bilo ko ovim mogao da bude zavarano. Rekao je: "Znam da je Šuloh Ahl as-sunna val-jamas."

"Šta jedno dete zna o stvarnom svetu?" upitao je Muric, dajući Letu znak rukom da prođe ispred njega ka topteru.

Leto je poslušao, ali je pažljivo osluškivao Slobodnjakove korake. "Najsigurniji način da se sačuva tajna je da učiniš da ljudi poveruju da već znaju odgovor", reče Leto. "Ljudi tada ne postavljaju pitanja. Bilo je to pametno od vas koje su izgnali iz Jakarutua. Ko bi poverovao da je Šuloh, mesto iz mitoloških priča, stvarno? I kakva povoljnost za krijumčare ili bilo kog drugog ko želi da ima pristup Dini."

Muricovi koraci se zaustaviše. Leto se okrenuo, oslonivši se leđima na bok toptera, dok mu je njegovo krilo ostalo sa leve strane.

Muric je stajao na pola koraka udaljenosti sa izvučenim maula pištoljem i ciljao pravo u Letu. "Dakle, ti nisi dete", reče Muric. "Prokleti kepec je došao da nas špijunira! Mislio sam da govoriš suviše mudro za jedno dete, ali ti govoriš previše i to preuranjeno."

"Ipak ne previše", reče Leto. "Ja sam Leto, dete Pola Muad'Diba. Ako me ubiješ, ti i tvoji ljudi ćete propasti u pesak. Ako me poštediš, odvešću vas do veličajnosti."

"Ne igray se sa mnom, kepecu" zarezao je Muric. "Leto se nalazi u pravom Jakarutuu odakle ti kažeš..." Presekao se. Ruka sa pištoljem se malko spustila u trenutku kad su mu se od namrštene zbunjenosti oči razrogačile.

Bilo je to oklevanje koje je Leto očekivao. Svakim svojim mišićem nagovestio je pokret u levu stranu i, ne skrenuvši svoje telo više od milimetra, izazvao je da Slobodnjakov pištolj silovito mlatne o ivicu krila. Maula pištolj mu je ispao iz ruke i, pre no što je mogao da dođe k sebi, Leto je bio pored njega sa Muricovim vlastitim nožem pritisnutim uz njegovu leđa.

"Vrh je otrovan", reče Leto. "Reci svom prijatelju u topteru da ostane tačno tamo gde je, bez i jednog pokreta. Inače ću biti prinuđen da te ubijem."

Muric, gladeći svoju povređenu ruku, mahnu glavom prilici u topteru i reče: "Moj drugar Behalet te je čuo. Biće nepomičan kao stena."

Znajući da ima vrlo malo vremena pre no što ova dvojica smisle plan akcije ili njihovi prijatelji ne dođu da ispitaju šta se događa, Leto brzo reče: "Potreban sam ti, Murice. Bez mene, crvi i njihov začin iščeznuće sa Dine." Osetio je da se Slobodnjak ukrutio.

"Ali kako znaš za Šuloh?" upita Muric. "Znam da nisu ništa rekli u Jakaratuu."

"Dakle, priznaješ da sam ja Leto Atreid?"

"Šta bi drugo mogao da budeš? Ali kako si..."

"Zato što si ti ovde", reče Leto. "Šuloh postoji, prema tome ostalo je preispoljna jednostavnost. Ti si Izgnanik koji je pobegao kada je Jakaratu bio razoren. Video sam da signaliziraš krilima, prema tome ne koristiš sredstva koja bi mogla da budu prisluškivana izdaleka. Sakupljaš začin, prema tome ti trguješ. Možeš da trguješ jedino sa krijumčarima. Ti si krijumčar, a ipak si Slobodnjak. Moraš da budeš iz Šuloha."

"Zašto si me izazvao da te odmah ubijem?"

"Zato što bi u svakom slučaju pokušao da me ubiješ kad bismo se vratili u Šuloh."

Muricovo telo se silovito ukrutilo.

"Pažljivo, Muric", upozorio ga je Leto. "Znam ja tebe. U tvojoj

istoriji stoji da ste uzimali vodu neopreznih putnika. Do sada je to, naravno, postao običan obred za tebe. Kako biste drugačije mogli da učutkate one kojima se događalo da nabasaju na vas? Kako drugačije da sačuvate vašu tajnu? Batig! Želeo si da me zavedeš otmenim epitetima i ljubaznim rečima. Zašto da se i malo moje vode protraći na pesku? A ako bih nestao, kao što se mnogima dogodilo - pa, Tanzeruft me je progutao."

Muric je desnom rukom načinio Rogovi-Crva znak da bi odagnao Rihani kojeg su Letove reči prizvale. A Leto je, znajući koliko su stariji Slobodnjaci sumnjali u mentate ili bilo šta što je mirisalo na razvijenu logiku, jedva suzdržavao smeh.

"Namri je pričao o nama u Jakarutuu", reče Muric. "Doći ću mu do vode kad..."

"Ni do čega nećeš doći osim do praznog peska ako nastaviš da izigravaš budalu", reče Leto. "Šta ćeš da radiš, Muric, kada cela Dina postane zelena trava, drveće i nepokrivena voda?"

"To se nikad neće dogoditi!"

"To se događa pred tvojim očima."

Leto je začuo kako Muric škripi zubima od besa i nemoći. Najzad reče nabusito: "A kako bi ti to sprečio?"

"Poznat mi je čitav plan preobražaja", reče Leto. "Znam u njemu svaku slabost, svaki oslonac. Bez mene, Šai-Hulud će zauvek nestati."

Sa obnovljenim prizvukom lukavstva u glasu, Muric upita: "Dobro, zašto ovde da raspravljamo o tome? Stanje je nerešeno. Imaš nož. Mogao bi da me ubiješ, ali bi Behalet tebe ustrelio."

"Ne, pre no što dođem do tvog pištolja", reče Leto. "Zatim bih uzeo vaš topter. Da, umem da upravljam njim."

Namrštenost je naborala Muricovo čelo ispod kapuljače. "Šta ako nisi onaj za koga se izdaješ?"

"Zar me moj otac neće prepoznati?" upitao je Leto.

"Ahhhh", reče Muric. "A, tako si doznao, a? Ali..." Reč mu je zastala u grlu i zavrteo je glavom. "Moj rođeni sin mu je vodič. On kaže da vas dvojica nikad niste... Kako je moglo..."

"Znači vi ne verujete da Muad'Dib čita budućnost", reče Leto.

"Naravno da verujemo! Ali on za sebe kaže da..." Muric je ponovo

zamukao.

"I ti si mislio da on nije svestan tvog nepoverenja", reče Leto. "Došao sam tačno na ovo mesto, tačno u ovo vreme da te sretnem, Muric. Znam sve o tebi, jer sam te video... tebe i tvog sina. Znam koliko veruješ da si bezbedan, kako se rugaš Muad'Dibu, kako krojiš planove da sačuvaš svoje malo parče pustinje. Ali tvoje malo parče pustinje je osuđeno na propast bez mene, Muric. Zauvek izgubljeno. Ovde na Dini se otišlo predaleko. Moj otac je gotovo istrošio svoje vizije i tebi jedino ostaje da se prikloniš meni."

"Taj slepi...", Muric prekide, progutavši pljuvačku.

"Uskoro će se vratiti iz Arakena", reče Leto, "i tada ćemo ustanoviti koliko je slep. Koliko si se otuđio od starih slobodnjačkih običaja, Muric?"

"Šta?"

"On je Vadkuias sa vama. Tvoji ljudi su ga pronašli usamljenog u pustinji i doveli ga u Šuloh. Kakvo je to bogato otkriće bilo! Bogatije od začinske žice. Vadkuias! Živeo je sa vama; njegova voda se pomešala sa vodom tvog plemena. On je deo vaše Duhovne Reke." Leto je snažno pritisnuo nož na Muricovu odeću. "Oprezno Muric." Podigao je levu ruku, razrešio Slobodnjakovu obrazinu i spustio je.

Znajući šta Leto namerava, Muric reče: "Gde ćeš otići ako nas obojicu ubiješ?"

"Natrag u Jakarutu."

Leto je pritisnuo jagodicu svog palca o Muricova usta. "Ugrizi i pij, Muric. Uradi tako ili ćeš umreti."

Muric je oklevao, a onda je krvnički zagrizao u Letovo meso.

Leto je posmatrao čovekovo grlo, opazio grčeve gutanja, na što je povukao nož i vratio ga.

"Vadkuias", reče Leto. "Da bi mogao da mi uzmeš vodu, prethodno moram da uvredim ovo pleme."

Muric klimnu glavom.

"Pištolj ti je tamo", Leto je načinio pokret bradom.

"Sada mi veruješ?" upitao je Muric.

"Kako bih drugačije mogao da živim sa izgnanim?"

Ponovo je Leto primetio onaj lukav izraz u Muricovim očima, no ovog puta to je bila stvar odmeravanja, procena ekonomskih

interesa. Čovek se okrenuo sa naglošču koja je kazivala o skrivenim odlukama, ponovo uzeo svoj maula pištolj i vratio se do krilnih stepenica. "Dođi", reče on. "Predugo si se zadržao u crvovoj jazbini."

50.

Budućnost predviđanja ne može uvek da bude utvrđena pravilima iz prošlosti. Niti bitisanja upliću se u skladu sa mnogim nepoznatim zakonima. Predviđanje budućnosti neizostavno zahteva sopstvena pravila. Ono neće da se saobrazi propisima Zensunija, niti propisima nauke. Predviđanje gradi relativnu celinu. Ono zahteva dejstvo ovog trenutka koji protiče, uz stalno opominjanje da se ne može svaka nit utkati u tkaninu prošlosti.

Kalima: Reči Muad'Diba, Šulohski komentar

Muric je sa uvežbanom lakoćom doveo ornitopter iznad Šuloha. Leto je, sedeći pored njega, osećao prisustvo naoružanog Behaleta iza njih. Od sad pa nadalje sve je počivalo na poverenju i tankoj niti njegove vizije koje se on tako čvrsto držao. Ako je bila pogrešna Alahu akbar. Ponekad se moralo pokoriti dubljoj zapovesti.

Usamljeni strmi breg Šuloha delovao je upečatljivo u ovoj pustinji. Činjenica, da je njegovo prisustvo ovde na ovoj planeti ostalo neobeleženo govorila je o mnogim podmićivanjima i mnogim ubistvima, o mnogim zaštitnicima na uticajnim položajima. Leto je, u srcu Šuloha, mogao da vidi jedno udubljenje uokvireno stenovitim zidom sa slepim kanjonima koji su vodili naniže do njega. Gusto rastinje slanog žbunja ocrtavalo je donje ivice kanjona. Odmah iza toga prostirao se unutrašnji krug lepezastih palmi, što je govorilo o obilju vode na ovom mestu. Proste građevine od pruća zelenog žbunja i začinskih vlakana bile su podignute podalje od lepezastih palmi. Građevine su ličile na zelenu dugmad rasutu po pesku. Ovde su, po svoj prilici, živeli izgnani među Izgnanima, oni koji nisu mogli niže da padnu osim u smrt.

Muric se prizemljio u udubljenje u blizini podnožja jednog od kanjona. Jedna zgrada stajala je izdvojena na pesku pravo ispred toptera: krovinjara od pustinjske puzavice i bejato lišća, sva išpartana nalemljenim začinskim materijalom. Bila je to živa kopija prvih neotesanih pustinjskih šatora i svedočila je o poniženju

izvesnih žitelja Šuloha. Leto je znao da je ovo mesto moralo da propušta vlagu i po svoj prilici bilo puno noćnih krvožednih insekata iz obližnjeg čestara. Ovako je, znači, njegov otac živeo. I sirota Sabiha. Ovde je imala da iskusi svoju kaznu.

Po Muricovoj naredbi, Leto se izvukao iz toptera, skočio na pesak i uputio se prema kolibi. Dalje, prema kanjonu, video je ljude koji su radili među palmama. Delovali su otrcano, bedno, a činjenica da su jedva obratili pažnju na njega i topter mnogo je kazivala o potlačenosti koja je ovde vladala. Leto je uspeo da zapazi kamenu ivicu kanata iza radnika, a osećaj vlage u vazduhu nije se mogao pogrešno protumačiti: nepokrivena voda. Prolazeći pored kolibe, Leto je video da je bila gruba baš koliko je i očekivao. Produžio je do kanata, pogledao dole i primetio kovitlanje ribe grabljivice u tamnoj struji. Radnici su, izbegavajući njegov pogled, nastavili da odnose pesak sa linije pukotina u steni.

Muric je prišao Letu sa leđa i rekao: "Stojiš na granici između ribe i crva. Svaki od ovih kanjona ima svog crva. Ovaj kanat je otvoren i upravo se spremamo da uklonimo ribe da bismo privukli pešćane pastrmke."

"Naravno", reče Leto. "Držite farmu. Prodajete pešćane pastrmke i crve izvan planete."

"To je bio Muad'Dibov savet!"

"Znam. Ali nijedan od vaših crva ili bilo koja od pešćanih pastrmki ne može dugo da se održi u životu izvan Dine."

"Ne, zasad", reče Muric. "Ali jednoga dana..."

"Ni za deset hiljada godina", reče Leto. Okrenuo se da bi osmotrio pometnju na Muricovom licu. Pitanja su tuda proticala kao voda u kanatu. Da li je ovaj Muad'Dibov sin zaista mogao da čita budućnost? Neki su još verovali da je Muad'Dib to činio, ali... kako je jedna takva stvar mogla da se utvrdi?

Uto se Muric obrnuo i poveo ga natrag prema kolibi. Otvorio je prost ulazni zatvarač i pokazao rukom Letu da uđe. Naspram daljeg zida gorela je lampa na začinsko ulje, a jedna majušna prilika čučala je ispod nje, leđima okrenuta vratima. Sagorevajuće ulje je odavalo težak miris cimeta.

"Poslali su novu robinju da se stara o Muad'Dibovom sinu",

podsmehnuo se Muric. "Ako bude valjano služila, mogla bi da, za neko vreme, sačuva svoju vodu." Stao je oči u oči sa Letom. "Neki misle da je loše uzimati ovakvu vodu. Ti raspušteni Slobodnjaci sada gomilaju hrpe đubreta u svojim gradovima! Hrpe đubreta! Kada je ikada ranije Dina videla hrpe đubreta! Kada nam u ruke dopadnu ovakvi poput ove..." Načinio je pokret u pravcu prilike ispod lampe. "...obično su poludivlji od straha, izgubljeni za svoj soj, a nikada prihvaćeni od strane pravih Slobodnjaka. Razumeš li me Leto-Batig?"

"Razumem te." Zgurena figura se nije pomerila.

"Govoriš o tome da bi nas vodio", reče Muric. "Slobodnjake vode ljudi koji su ogrezli u krv. U šta bi ti mogao da nas povedeš?"

"Kralizec", reče Leto, ne skidajući oči sa zgurene prilike.

Muric je zinuo u njega, nabravši obrve iznad svojih očiju boje indiga. Kralizec? To nije bio samo rat ili revolucija; to je bila tajfinska bitka. Reč je poticala iz najstarijih slobodnjačkih legendi: bitka na kraju vasseljene. Kralizec?

Visoki Slobodnjak je grčevito stiskao grlo. Ovaj vrag je bio nepredvidljiv poput nekog gradskog dendija! Muric se okrenuo prema zgurenoj figuri. "Ženo! Liban vahid!" naredio je. Donesi nam začinskog pića!

Oklevala je. "Učini kako ti je naložio, Sabiha", reče Leto.

Skočila je na noge, u pometnji. Zurila je u njega, nemoćna da skine pogled sa njegovog lica.

"Poznaješ ovu?" upitao je Muric.

"Ona je Namrijeva nećakinja. Ogrešila se o Jakarutu i oni su je poslali tebi."

"Namri? Ali..."

"Liban vahid", reče Leto.

Projurila je pored njih, provalila ulazni zatvarač i oni začuše zvuk stopala koja su trčala.

"Neće daleko stići", reče Muric. Dotakao je prstom ivicu nosa. "Namrijev rod, a? Zanimljivo. Šta je to zgrešila?"

"Dozvolila je da pobegnem." Rekavši to, okrenuo se i pošao za njom. Našao ju je kako stoji na rubu kanata. Stao je uz nju i spustio pogled na vodu. Ptice su se nahodile u obližnjim lepezastim

palmama i čuo je njihove poklike, lepet krila. Radnici su, pomerajući pesak, proizvodili zvuke struganja. Međutim, on je, kao i Sabiha, gledao dole, duboko u vodu i njene odbleske. Uglovima očiju video je male plave dugorepe papagaje u krošnjama palmi. Jedan od njih je preleteo kanat i on opazi njegov odblesak u srebrnastom kovitlanju ribe, što se sve zajedno slilo kao da su ptice i ribe plivale po istom nebeskom svodu.

Sabiha je pročistila grlo.

"Mrziš me", reče Leto.

"Osramotio si me. Osramotio si me pred mojim narodom. Održali su Isnad i poslali me ovde da izgubim svoju vodu. Sve zbog tebe!"

Muric se nasmejao odmah iza njihovih leđa. "Sad ti je jasno, Leto-Batig da naša Duhovna Reka ima mnogo pritoka."

"Ali moja voda teče vašim venama", reče Leto, okrećući se. "To nije pritoka. Sabiha je suđenica iz moje vizije i ja je pratim. Pobegao sam preko pustinje da bih pronašao svoju budućnost ovde u Šulohu."

"Ti i..." Pokazao je na Sabihu i zabacio glavu grohotom se nasmejavši.

"Neće biti onako kako bi i jedan od vas mogao da poveruje", reče Leto. "Zapamti to, Muric. Pronašao sam otiske stopala mog crva." U tom trenutku je osetio kako mu suze naviru na oči.

"Daruje vodu mrtvima", prošapta Sabiha.

Čak je i Muric sa strahopoštovanjem zurio u njega. Slobodnjaci nikad nisu plakali sem ako u pitanju nije bilo najdublje darivanje duše. Gotovo zbunjen, Muric je začepio usta, i navukao svoju džebala kapuljaču nisko preko obrva.

Leto je, netremice gledajući preko njega, rekao: "Ovde u Šulohu još se mole za rosu na ivici pustinje. Idi, Muric, i moli se za Kralizec. Obećavam ti da će doći."

51.

Slobodnjački govor sadrži veliku jezgrovitost, smisao za tačno izražavanje. Uronjen je u obmanu koju stvaraju apsoluti. Njegove pretpostavke su plodno tlo za apsolutističke religije. Osim toga, Slobodnjaci su skloni moraliziranju. Oni protivstavljaju zastrašujuću nepostojanost svih stvari ustanovljenim postavkama. Oni kažu: "Znamo da ne postoji ukupna suma dostižnog znanja; to je ostavljeno Bogu. Ali ono što ljudi mogu da nauče, ljudi mogu da sadrže." Iz ovog britkog pristupa vaseljeni, oni rezbare fantastično verovanje u znamenje i predskazanja kao i u vlastitu sudbinu. To je jedan istočnik njihove legende o Kralizecu: ratu na kraju vaseljene.

Tajni izveštaji Bene Geserita / strana 800881

"Bezbedno ga čuvaju na sigurnom mestu", reče Namri, osmehujući se Gurniju Haleku koji je stajao na drugom kraju četvrtaste kamene sobe. "Možeš to da preneseš svojim prijateljima."

"Gde je to sigurno mesto?" upita Halek. Nije mu se dopadao Namrijev ton i osećao se sputan Džesikinim naređenjima. Prokleta veštica! Njena objašnjenja nisu imala nikakvog smisla sem u pogledu upozorenja na ono što je moglo da se dogodi ako Leto ne bi uspeo da ovlada svojim užasnim pamćenjima.

"Mesto je sigurno", reče Namri. "To je sve što mi je dozvoljeno da ti kažem."

"Otkud znaš za to?"

"Dobio sam distrans. Sabiha je sa njim."

"Sabiha! Ona će ga jednostavno pustiti..."

"Ne ovog puta."

"Imaš li nameru da ga ubiješ?"

"To više nije moja stvar."

Halek je napravio grimasu. Distrans. Koliki je bio domet tih prokletih pećinskih slepih miševa? Često ih je viđao kako lete tamo-amo po pustinji sa tajnim porukama ubeleženim u njihove ciklave glasove. Ali koliko daleko su mogli da dosegnu na ovoj paklenoj

planeti?

"Moram lično da ga vidim", reče Halek.

"To nije dozvoljeno."

Halek je duboko udahnuo vazduh da bi se primirio. Proveo je dva dana i dve noći čekajući na izveštaje iz sieča. Sada je prolazilo još jedno jutro i on je osećao kako se njegova uloga topi ostavljajući ga golog. U svakom slučaju nikada nije voleo ulogu zapovedništva. Zapovednik je uvek čekao dok su drugi činili zanimljive i opasne stvari.

"Zbog čega nije dozvoljeno?" upitao je. Krijumčari koji su preuredili ovaj bezbedni iseč, ostavili su previše neodgovorenih pitanja i nije želeo da mu još i Namri peva istu pesmu.

"Neki smatraju da si previše video kad si video ovaj sieč", reče Namri.

Halek je razaznao pretnju, opustio se u udoban stav izvežbanog borca, s rukom ne na nožu, ali blizu njega. Čeznuo je za jednim štitom, ali su oni bili povučeni iz upotrebe zbog svog dejstva na crve i kartkovečnosti u uslovima statičkih napona koje je izazivala oluja.

"Ovo tajenje nije deo našeg dogovora", reče Halek.

"Da sam ga ubio da li bi to bio deo našeg dogovora?"

Ponovo je Halek osetio podvaljivanje nevidljivih sila na koje ga gospa Džesika nije upozorila. Taj njen prokleti plan! Možda je bilo ispravno nemati poverenja u Bene Geserit. Istog trena se osetio nevernim. Objasnila je problem i on je prihvatio njen plan sa očekivanjem da će kao i svi planovi i ovaj zahtevati naknadna prilagođavanja. Nije bila reč o bilo kojoj Bene Geserit; ovo je bila Džesika iz roda Atreida koja njemu nikada nije bila ništa drugo do prijatelj i zaštitnik. Znalo je da bi bez nje u životu bio prepušten okolnostima u nekoj vasseljeni opasnijoj od ove u kojoj je sada obitavao.

"Nisi u stanju da odgovoriš na moje pitanje", reče Namri.

"Bio si ovlašćen da ga ubiješ jedino u slučaju da se pokaže da je... posednut", reče Halek. "Izrod."

Namri je primeo pesnicu desnom uhu. "Tvoja gospa je znala da mi umemo da stavljamo takve na probu. Mudro je bilo od nje što mi je prepustila da donesem sud."

Halek je stisnuo usne, obuzdavajući se.

"Čuo si reči koje mi je Časna Majka kazala", reče Namri. "Mi Slobodnjaci razumemo takve žene, ali vi došljaci sa drugih svetova ih nikada ne razumete. Slobodnjačke žene često šalju svoje sinove u smrt."

Halek je procedio kroz zube: "Veliš li ti to meni da si ga ubio?"

"On živi. Na sigurnom je mestu. Nastaviće da prima začini."

"Ali ja sam dužan da ga sprovedem do njegove bake, ukoliko preživi", reče Halek.

Namri je samo slegnuo ramenima.

Halek je shvatio da je ovo sav odgovor koji je dobio. Do đavola! Nije mogao da se vrati Džesiki sa ovako neodgovorenim pitanjima! Zavrteo je glavom.

"Zašto ispituješ ono što ne možeš da promeniš?" upita Namri. "Dobro si plaćen."

Halek smrknuto pogleda ovog čoveka. Slobodnjaci! Oni veruju da su svi stranci prvenstveno zainteresovani za novac. Ali iz Namrija je govorilo nešto više od slobodnjačke predrasude. Druge sile su ovde bile umešane i to je bilo očigledno onom koga je jedna Bene Geserit uvežbala u posmatranju. Cela ova stvar smrdela je na pritvorstvo u pritvorstvu, pritvorstvo...

Prelazeći na uvredljivo prisno ponašanje, Halek reče: "Gospa Džesika će biti gnevna. Mogla bi da pošalje trupe na..."

"Zanadik!" opsova Namri. "Ti službeni kuriru! Ti stojiš izvan Mohalate! Nalazim zadovoljstvo u tome što raspoložem, tvojom vodom namenjenom Otmenim Ljudima!"

Halek je položio ruku na nož i pripremio svoj levi rukav odakle je napadače uvek vrebalo malo iznenađenje. "Ne vidim da je ovde prosuta voda", reče on. "Možda si zaslepljen svojim ponosom."

Namri je, iskezivši se, pokazao bele zube. "Tvoja gospa je zatočenik na Salusi Sekundus. Obaveštenja za koja si mislio da potiču od nje, dolazila su od njene kćerke!"

Krajnjim naporom, Halek je uspeo da održi ravan glas. "Nije važno. Alija će..."

Namri je izvukao svoj kris-nož. "Šta ti znaš o Nebeskoj Materici? Ja sam njen sluga, ti muška kurvo. Učiniću joj ponudu kada ti

uzmem vodu!" I on jurnu preko sobe u nepromišljenoj pravoj liniji.

Halek, ne dajući da ga obmane ova prividna nezgrapnost, trže naviše levi rukav svoje odeće, oslobodivši dodatni komad teške tkanine koju je ranije tu zašio, pustivši je da zarobi Namrijev nož. Sve u jednom pokretu Halek je prevukao prevoje tkanine preko Namrijeve glave i posegao odozdo svojim nožem kroz tkaninu ciljajući pravo u lice. Osetio je kako se šiljak zabo u metu u trenutku kada ga je Namrijevo telo udarilo tvrdom površinom metalnog oklopa koji se nalazio ispod odeće. Slobodnjak je ispustio jedan silovit vrisak, trgnuo se unazad i pao. Ležao je dok mu je krv šikljala na usta sa očima koje su zurile u Haleka, a onda se polagano zamutile.

Halek je odahnuo. Kako je ovaj glupi Namri mogao da očekuje da bilo ko previdi prisustvo oklopa ispod odeće? Halek se obratio lešu dok je vraćao u pređašnji položaj svoj varljivi rukav, brisao nož i stavljao ga u korice. "Kako si mislio da smo mi atreidske sluge uvežbane, budalo?"

Duboko je udahnuo vazduh, razmišljajući: A sad da vidimo. Čija sam ja igračka? U Namrijevim rečima odzvanjala je istina. Džesika, zarobljenik Korina, i Alija koja je radila na svojim đavolskim planovima. Džesika je upozoravala na mnoge slučajeve do kojih je moglo doći u vezi sa Alijom kao neprijateljem, ali nikad za sebe nije predvidela da će postati zarobljenik. Ipak, on je imao naređenja koja je valjalo ispuniti. Pre svega tu je bila nužda da se skloni sa ovog mesta. Srećom, jedan odeveni Slobodnjak je mnogo ličio na svakog drugog Slobodnjaka. Otkotrljao je Namrijevo telo u ugao, nabacao jastuke preko njega, pomerio zastirku da pokrije krv. Obavivši to, Halek je namestio usno i nosno crevo svog peščanog odela, navukao obrazinu poput svakog ko se priprema za odlazak u pustinju, povukao napred kapuljaču i izišao u dugačak hodnik.

Nevini se kreću bez zebnje, pomislio je, podešavajući korak do laganog geganja. Osećao se neobično slobodno, kao da je izišao iz opasnosti, a ne stupao u nju.

Nikad mi se nisu dopadali njeni planovi za onog dečka, pomislio je. I kazaću joj to ako je budem video. Jer, ako je Namri rekao istinu, najopasniji od mogućih planova stupao je u dejstvo. Alija mu ne bi dala da dugo živi kad bi ga uhvatila, ali tu je uvek bio Stilgar - dobar

Slobodnjak sa dobrim slobodnjačkim sujeverjem.

Džesika je to jednom objasnila. "Postoji tanak sloj civilizovanog ponašanja preko Stilgarove prave prirode. A evo kako se taj sloj skida sa njega..."

52.

Duh Muad'Diba je više od reči, više od slova Zakona koji se uzdiže u njegovo ime. Muad'Dib mora uvek da bude ona unutrašnja pogrda uperena protiv samozadovoljnih moćnika, protiv šarlatana i dogmatičnih fanatika. To je ona unutrašnja pogrda koja mora da se iskaže jer nas je Muad'Dib iznad svega učio jednoj stvari: da ljudska bića mogu da opstanu jedino u zajednici društvene pravde.

Fedajkinska pogodba

Leto je sedeo leđima oslonjen o zid kolibe, pažnje prikovane za Sabihu, posmatrajući kako se niti njegove vizije odvijaju. Bila je spravila kafu i odložila ju je na stranu. Sada je čučala preko puta njega mešajući njegov večernji obrok. Bila je to neka kaša koja je odisala melanžom. Njene ruke su hitro pokretale kutlaču i ivice zdele se umrljaše tečnim indigom. Svila je svoje uzano lice nad zdelu, mešajući koncentrat. Gruba opna koja je sazdavala zidove kolibe bila je zakrpljena svetlijim materijalom baš iza nje i to je oblikovalo sivi oreol naspram koga je njena senka poigravala u trepravoj svetlosti kuhinjskog plamena i jedne jedine lampe.

Ta lampa je kopkala Leta. Ovi ljudi u Šulohu bili su raskalašni u pogledu začinskog ulja: lampa, a ne sjajna kugla. Držali su porobljene izgnanike unutar njihovih zidova u uslovima koji su zabeleženi u najstarijim slobodnjačkim predanjima. A ipak su koristili ornitoptere i najnovije žetelice začina. Bili su surova mešavima starog i modernog.

Sabiha gurnu zdelu kaše prema njemu, gaseći plamen u ognjištu. Leto se ni ne osvrte na zdelu.

"Biću kažnjena ako ovo ne pojedesh", reče ona.

Zurio je u nju, razmišljajući: Ako je ubijem, to će uništiti jednu viziju. Ako joj saopštim Muricove planove, to će uništiti drugu viziju. Ako budem ovde čekao mog oca, ova vizija-nit postaće moćan konopac.

Njegov um je razvrstao te niti. Neke su sadržavale slast koja mu

nije davala mira. Jedna budućnost sa Sabihom nosila je primamljivu sigurnost unutar njegove proročke svesti. Pretila je da zapreči sve druge dok je nije ispratio do njenih završnih agonija.

"Zašto tako buljiš u mene?" upitala je.

Gurnula je zdelu bliže njemu.

Leto je pokušao da proguta pljuvačku suvim grlom. Podsticaj da ubije Sabihu ključao je u njemu. Otkrio je da drhti od toga. Kako bi lagodno bilo uništiti jednu viziju i dozvoliti da nemir slobodno isteče!

"Muric zapoveda ovo", reče ona dodirnuvši zdelu.

Da, Muric to zapoveda. Praznoverje sve potčinjava. Muric je želeo da za sebe ima jednog vizionara koji bi mu tumačio. On je bio zastareli divljak koji je od vrača tražio da baca volovske kosti i tumači njihov raspored. Muric je oduzeo svom zarobljeniku peščano odelo 'iz predostrožnosti'. U toj opasci je bilo skrivenog podsmeha Namriju i Sabihi. Samo budale dopuštaju da im zatvorenik umakne.

Muric je, međutim, imao dubok emocionalni problem: Duhovnu Reku. Zatvorenikova voda tekla je Muricovim venama. Muric je tragao za nekim znakom koji bi mu dozvolio da održi smrtnu pretnju nad Letovom glavom.

Kakav otac, takav sin, pomislio je Leto.

"Začin će ti samo dati vizije", reče Sabiha. Osetila se nelagodno zbog njegovog dugog ćutanja. "Mnogo puta sam imala vizije u orgiji. One ništa ne znače."

To je ono! pomislio je, dok mu se telo kočilo u nepokretnost što je njegovu kožu činilo hladnom i vlažnom. Bene Geseritova gotovost zaposela je njegovu svest, prosvetljenje u obliku čiode koje se lepezasto širilo izvan njega da bi bacilo bleštavu svetlost vizije na Sabihu i sve njene drugove i Izgnanike. Drevno Bene Geserit učenje bilo je izričito:

Jezici se izgrađuju tako što se u njima ogledaju uposebljavanja u načinu života. Svako uposebljavanje može se prepoznati po svojim rečima, svojim postulatima i rečeničnim strukturama. Traga za zastojima. Uposebljavanja predstavljaju mesta gde se život zaustavlja, gde je kretanje zajaženo i zamrznuto. Video je Sabihu kao tvorca vizija na osnovu njenog prava, a i to da je svako ljudsko biće posedovalo tu istu moć. Pa ipak, ona je prezirala svoje vizije iz

začinske orgije. One su uzrokovale nemir i stoga su morale da budu ostavljene na stranu, hotimično zaboravljene. Njen narod se molio Šai-Huludu jer je taj crv prožimao mnoge od njenih vizija. Oni su se molili za rosu na ivici pustinje, jer je vlaga ograničavala njihove živote. Pa ipak valjali su se u bogatstvu začina i mamili peščane pastrmke otvorenim kanatima. Sabiha je pothranjivala njegove proročke vizije sa nehatnom oguglalošću, pa ipak je on u njenim rečima nazirao osvetljene znakove: ona se oslanjala na absolute, tražila konačne granice, i sve to zbog toga što nije mogla da iziđe na kraj sa oštrinom strašnih odluka koje su se ticale njenog vlastitog tela. Ona se čvrsto držala svoje jednooke vizije vasseljene, zaokružene i vremenski zaleđene kakva je mogla da bude, jer su je druge mogućnosti užasavale.

Nasuprot tome Leto je sebe osećao kao sušto kretanje. Bio je opna koja je zbirala beskonačne dimenzije, mogao je da donosi strašne odluke.

Kao što je moj otac činio.

"Moraš da pojedješ ovo!" reče Sabiha zlovoljnim glasom.

Leto je sada imao ceo pregled vizija i znao je koju nit mora da sledi. Moja koža nije moja vlastita. Ustao je i ogrnuo se svojom odećom. Ostavljala je čudan utisak priležući na telo bez peščanog odela koje bi ga štitilo. Njegova bosa stopala su stajala na stopljenoj začinskoj tkanini poda, osećajući čestice peska u njoj.

"Šta si naumio?" upita Sabiha.

"Ovde je vazduh ustajao. Idem napolje."

"Ne možeš pobeći", reče ona. "Svaki kanjon ima svog crva. Ako pređeš kanat, crvi će te osetiti po tvojoj vlazi. Ovi zarobljeni crvi su veoma budni - ni nalik na one iz pustinje. Pored toga...", kako joj je glas postao nasladan! "...nemaš pustinjsko odelo."

"Zašto onda brineš?" upitao je, želeći da zna da li još može da izazove iskrenu reakciju kod nje.

"Zato što nisi jeo."

"I ti ćeš biti kažnjena."

"Da!"

"Ali ja sam već zasićen začinom", reče on. "Svaki trenutak je jedna vizija." Ukazao je golim stopalom na zdelu. "Prospi to na

pesak. Ko će saznati?"

"Oni motre", prošaptala je.

Zavrteo je glavom odvajajući se od svoje vizije, osećajući kako ga obavija nova sloboda. Nije bilo potrebno ubiti ovog jasnog piona. Ona je igrala prema drugoj muzici, ne poznajući čak ni korake, verujući da će možda ipak uzeti učešća u podeli vlasti koja je mamila gladne gusare Šuloha i Jakarutua. Leto je prišao ulaznom zaptivaču i položio ruku na njega.

"Kad Muric dođe", reče ona, "biće veoma ljut na..."

"Muric je trgovac prazninom", reče Leto. "Moja tetka ga je iscrpla."

Podigla se na noge. "Idem s tobom."

Palo mu je na um: Ona pamti kako sam joj umakao. Sada oseća krhkost svoje moći nada mnom. Njene vizije su se komešale unutar nje. Ali ona nije htela da sluša te vizije. Bilo je dovoljno da se zapita: kako bi mogao da nadmudri zarobljenog crva u njegovom uzanom kanjonu? Kako bi mogao da preživi u Tanzeruftu bez pustinjskog odela ili slobodnjačke bale?

"Moram da budem sam da bih razmotrio svoje vizije", reče on. "Ti ćeš ostati ovde."

"Gde si krenuo?"

"Do kanata."

"Peščane pastrmke izlaze u rojevima noću."

"Neće me pojesti."

"Ponekad se crv spusti s one strane sasvim do vode", reče ona. "Ako pređeš kanat..." Prekinula je, trudeći se da svoje reči naoštri pretnjom.

"Kako bih mogao da zajašem crva bez kuka?" upitao je, želeći da sazna da li je bila u stanju da spase još koji delić svojih vizija.

"Hoćeš li jesti kad se vratiš?" upitala je, a onda još jednom čučnula pored zdele, ponovo uzela kutlaču i stala da meša čorbu boje indiga.

"Sve u svoje vreme", reče on, znajući da neće biti sposobna da otkrije tananu upotrebu Glasa, način na koji je krijumčario svoje želje u njeno donošenje odluka.

"Muric će doći i videti da li si imao viziju", upozorila je.

"Postupiću sa Muricom na svoj način", reče on, primećujući kako su joj pokreti postali teški i spori. Osnovni biološki obrazac svih Slobodnjaka prirodno je potpomagao načinu na koji je on sada njome upravljao. Slobodnjaci su bili ljudi izuzetne energije u zoru, ali ih je u sumrak često obuzimala duboka i letargična melanholija. Već je imala želju da zaspi i utone u snove.

Leto je sam izišao napolje u noć.

Nebo je blistalo od zvezda i mogao je da razazna veličinu okolnog brega naspram njihove svetlucave šare. Pošao je ispod palmi prema kanatu.

Dugo vremena Leto je čučao na rubu kanata, slušajući neprestano šištanje peska unutar kanjona s one strane. Sudeći po zvuku u pitanju je bio mali crv; izabran, nema sumnje, baš iz toga razloga. Malog crva je bilo lakše transportovati. Razmišljao je o njegovom hvatanju: lovci bi ga omamili vodenom maglom, upotrebljavajući tradicionalan slobodnjački način lovljenja crva za obred orgije/preobražaja. Ali ovom crvu nije bilo suđeno da ga ubiju zagnjurivanjem. Ovaj će, po svoj prilici, otići Esnafovim teretnjakom do nekog kupca punog nade čija će pustinja verovatno biti suviše vlažna. Malo je ljudi sa drugih svetova shvatalo smisao i ulogu sasušenosti koju su peščane pastrmke nekada održavale na Arakisu. Nekada održavale. Jer čak i ovde u Tanzeruftu u vazduhu je bilo mnogo puta više vlage no što je i jedan crv ikada ranije upoznao, ako izuzmemo njegovu smrt u slobodnjačkoj cisterni.

Čuo je kako se Sabiha meškolji u kolibi iza njega. Bila je nemirna, podbadana svojim potisnutim vizijama. Pitao se kako bi izgledalo živeti sa njom izvan vizije, deleći svaki trenutak onako kako je sam po sebi nailazio. Ova misao ga je privukla daleko jače nego bilo koja začinska vizija. Bilo je izvesne čistote u suočavanju sa nepoznatom budućnošću.

'Jedan poljubac u sieču je vredan dva poljupca u gradu.'

Tako je govorila stara slobodnjačka maksima. Tradicionalan sieč sadržavao je uočljivu surovost pomešanu sa stidljivošću. Postojali su tragovi te stidljivosti u ljudima Jakarutua/Šuloha, ali samo tragovi. Ražalostilo ga je otkrivanje onog što je bilo izgubljeno.

Polagano, toliko polagano da ga je saznanje potpuno obuzelo pre

no što je prepoznao njegove začetke, Leto postade svestan tihog šuškanja mnogih stvorenja svuda unaokolo.

Peščane pastrmke.

Uskoro je trebalo da dođe vreme da se prebaci iz jedne vizije u drugu. Osećao je kretanje peščanih pastrmki kao neko kretanje unutar sebe. Slobodnjaci su pokoljenjima živeli sa ovim neobičnim stvorenjima, znajući da se, ako se rizikuje deo vode kao mamac mogu privući na dohvat ruke. Mnogi je Slobodnjak, umirući od žeđi, stavio na kocku poslednjih nekoliko kapljica svoje vode, znajući da bi slatki zeleni sirup istisnut iz peščane pastrmke mogao da mu donese malu dobit u energiji. No, peščane pastrmke su bile uglavnom predmet igre dece koja su ih hvatala za Huanui. I šale radi.

Leto se stresao na pomisao šta je ta šala značila za njega u ovom času.

Osetio je kako je jedno od ovih stvorenja skliznulo preko njegove bose noge. Oklevalo je, a zatim produžilo, privučeno većom količinom vode u kanatu.

Za trenutak je, međutim, osetio stvarnost svoje strahotne odluke. Rukavica od peščanih pastrmki. To je bila jedna dečja igra. Ako je neko držao peščanu pastrmku u ruci, glačajući je preko svoje kože, obrazovala bi se živa rukavica. Stvorenja su mogla da osete tragove krvi u kapilarima kože, ali ih je nešto što je bilo pomešano sa krvnom vodom odbijalo. Ranije ili kasnije, rukavica bi spala u pesak odakle su je podizali i stavljali u kotaricu od začinskih vlakana. Začin ih je umirivao i na kraju su bile bačene u mrtvačku cedionicu.

Mogao je da čuje peščane pastrmke kako se stropoštavaju u kanat i kovitlanje grabljivica koje su ih proždirale. Voda je razmekšavala peščane pastrmke, čineći ih gipkim. Deca su to rano saznavala. Malko pljuvačke istiskivalo je slatki sirup. Leto je osluškivao pljuskanje. Ovo je bila seoba peščanih pastrmki koje su stigle do otvorene vode, ali one nisu mogle da savladaju tekući kanat u kojem su stražarile ribe grabljivice.

Pa ipak su nadolazile; pa ipak su pljus kale.

Leto je pipao po pesku svojom desnom šakom sve dok mu se prsti nisu sreli sa glatkom kožom peščane pastrmke. Bila je krupna baš kao što se i nadao. Stvorenje nije pokušalo da ga izbegne, već

je žudno prionulo za njegovo meso. Ispitao je njene konture slobodnom šakom - približno dijamanstskog oblika. Nije imala ni glavu, ni udove, ni oči, pa ipak je nepogrešivo mogla da pronađe vodu. Mogla je da se spaja sa svojim srodnicima telo na telo; prikopčavale su se jedna na drugu prostim preplitanjem isturenih treplji sve dok celina ne bi postala jedan veliki pljačkaški organizam koji je zatvarao vodu, odvajajući zidom 'otrov' od grdosije u koju je peščana pastrmka vremenom trebalo da se preobrazi: Šai-Huluda.

Peščana poastrmka se uvijala na njegovoj šaci, izdužujući se i istežući. Kako se pomerala tako je on osećao odgovarajuće izduživanje i tegljenje vizije koju je izabrao. Ova nit, a ne ona. Osetio je kako peščana pastrmka postaje tanja, prekrivajući sve veću površinu njegove ruke. Nijedna peščana pastrmka nikada ranije nije susrela ruku poput ove, gde je svaka ćelija bila prezasićena začinom. Nikada ranije nijedno drugo ljudsko biće nije živelo i rasuđivalo u ovakvom stanju. Leto je brižljivo podesio svoju enzimsku ravnotežu, oslanjajući se na prosvetljenu sigurnost koju je stekao u začinskom transu. Znanje koje je crpeo iz ovih nebrojenih života koji su se mešali unutar njega, davalo mu je pouzdanost sa kojom je odabirao podešavanja, sprečavajući smrt od suviše jake doze koja bi ga progutala ako bi dozvolio da mu popusti pažnja makar za jedan otkucaj srca. A u isto vreme on se saživljavao sa peščanom pastrmkom, hraneći se njom, hraneći je, spoznajući je. Vizija iz njegovog transa pribavila mu je model i on ga je tačno sledio.

Leto je osećao kako se peščana pastrmka tanji, šireći se sve više preko njegove podlaktice, dosežući mu do mišice. Pronašao je još jednu i postavio je iznad prve. Dodir je izazvao mahnito uvijanje ovih stvorenja. Njihove treplje su se zakvačile i one postadoše jedinstvena opna koja ga je prekrivala do lakta. Peščane pastrmke su obrazovale živu rukavicu iz one detinje igre, samo tanju i osetljiviju, s obzirom na to da ih je namamio u ulogu simbioze sa kožom. Posegao je nadole sa živom rukavicom i osetio pesak, svako zrnce jasno drugačije u odnosu na njegova čula. Ovo više nisu bile peščane pastrmke; ovo je bilo nešto žilavije i snažnije. I bilo je izvesno da će sve više dobijati u snazi... Njegova pipajuća ruka

naišla je na još jednu peščanu pastrmku koja se bacaknula u jedinstvo sa prve dve i prilagodila novoj ulozi. Kožasta mekoća prokrala se naviše njegovom mišicom sve do ramena.

Strahovitom čistotom koncentracije ostvario je sjedinjenje svoje nove kože sa svojim telom, sprečavajući odbacivanje. Nijedan kutak njegove pažnje nije bio ostavljen da premišlja o užasavajućim posledicama ovog što je ovde počinio. Samo su nužnosti njegove transovske vizije bile od značaja. Samo je Zlatna Staza mogla da proizide iz ovog teškog iskušenja.

Leto se otarasio odeće i legao nag na pesak, opruživši ruku u rukavici preko staze kojom su, gamižući, peščane pastrmke prolazile. Setio se kako su on i Ganima jednom uhvatili peščanu pastrmku i trljali je o pesak dok se nije zgrčila u dete-crva, krutu cev čija je unutrašnjost bila bremenita zelenim sirupom. Jedno od njih je blago zagrizlo njen završetak i brzo posisalo pre nego što je rana zarasla, stekavši nekoliko kapljica slatkosti.

Sada ih je bilo svuda po njegovom telu. Mogao je da oseti pulsiranje svoje krvi naspram žive opne. Jedna je pokušala da mu prekrije lice, ali ju je on odmah počeo energično da premešta tamo-amo dok se nije izdužila u tanku oblicu. Ova stvar je narasla mnogo duža od deteta crva, zadržavši savitljivost. Leto je zagrizao u njen završetak, okusio tanak mlaz slatkosti koja je potrajala mnogo duže no što je ikada ranije ijedan Slobodnjak iskusio. Mogao je da oseti kako energija iz te slatkosti struji kroz njega. Neobično uzbuđenje oblilo je njegovo telo. Neko vreme je bio zauzet odvaljivanjem opne sa lica sve dok nije sazdao kruti venac, koji je činio krug prečnika od vilice do čela, ostavljajući uši izložene.

Kucnuo je čas da se ova vizija proveriti.

Podigao se na noge, okrenuo se u nameri da potrči natrag prema kolibi i, tek što se pokrenuo, otkrio je da mu se noge prebrzo pomeraju da bi održao ravnotežu. Stropoštao se u pesak, otkotrljao i ponovo skočio na noge. Taj skok ga je odbacio dva metra iznad peska a, kada se ponovo dočekao i pokušao da hoda, opet se prebrzo kretao.

Stani! naredio je sebi. Utonuo je u prana-bindu prinudno opuštanje, zbirajući svoja čula u zajednički spoj svesnosti. Ovo je

dovelo u žižu unutrašnja mrežkanja trajnog-sada kroz koji je on doživeo Vreme i dopustio da ga ushićenost vizije obodri. Opna je dejstvovala tačno onako kako je vizija predvidela.

Moja koža nije moja vlastita.

Ali njegovim mišićima bilo je potrebno nešto malo vežbe da se sažive sa ovim preteranim kretnjama. Kada je težio da hoda, padao je i kotrljao se. Napokon je seo. U tom mirovanju venac ispod ivice je pokušao da postane opna koja bi mu prekrila usta. On pljunu u nju i zagriže je, kušajući slatki sirup. Skoturala se nadole pod pritiskom njegove ruke.

Bilo je prošlo dovoljno vremena da obrazuje jedinstvo sa svojim telom. Leto se pručio koliko je dug i okrenuo licem prema tlu. Počeo je da puzi stržući opnom po pesku. Jasno je mogao da oseti pesak, ali pri tom ništa nije greblo njegovo vlastito telo. Sa svega nekoliko plivačkih pokreta prevalio je pedeset metara peska. Telesna reakcija odrazila se u osećaju zagrevanja izazvanog trenjem.

Opna nije više težila da mu pokrije usta i nos, ali sada je bio suočen sa drugim, većim korakom na svojoj Zlatnoj Stazi. Ulažući napore prebacio se na drugu stranu kanata u kanjon u kojem je boravio zarobljeni crv. Začuo je kako ovaj šikti u njegovom pravcu, privučen njegovim pokretima.

Leto je skočio na noge, u nameri da stoji i čeka, ali ga je preterana kretnja odbacila, u bespomoćnom koprcanju, dvadeset metara dublje u kanjon. Kontrolišući svoje reakcije uz užasno naprezanje, seo je na karlične kosti, a potom se uspravio. U tom času odmah ispred njega pesak je počeo da ključa, izdižući se u čudovišnu, zvezdama osvetljenu krivolju. Pesak se rastvorio na dve dužine tela od njega. Kristalni zubi blesnuše u mutnoj svetlosti. Ugledao je zjapeće grotlo čeljusti sa zaokružnim titranjem škiljvog plamena daleko pozadi. Zapahnuo ga je neodoljiv miris začina. Međutim, crv se bio zaustavio. Stajao je tako ispred njega dok se Prvi Mesec uzdizao iznad brega. Svetlost odbijena od crvovih zuba ocrtavala je vilinski sjaj hemijskih vatri duboko unutar ovog stvorenja.

Njegov urođeni slobodnjački strah bio je toliko dubok, da je uhvatio sebe kako cepti od želje da pobegne. Ali vizija ga je držala nepokretnog, opčinjenog ovim produženim trenutkom. Niko, nikad

ranije nije stajao ovako blizu usta živog crva i to preživeo. Leto je blago pomerio desno stopalo, nabasao na peščanu brazdu i, reagujući pre naglo, bio poteran prema crvovim ustima. Nekako se zaustavio na kolenima.

Pa ipak, crv se nije pomerio.

On je opažao samo peščane pastrmke, a nikad ne bi napao duboki peščani vektor vlastite vrste. Jedan crv bi napao drugog crva na njegovoj teritoriji da bi došao do nebranjenog začina. Jedino ga je vodena prepreka zaustavljala - a peščane pastrmke, pošto su učaurivale vodu, bile su vodena prepreka.

Provere radi, Leto je mahnuo rukom prema užasnim ustima. Crv je izmakao za čitav metar.

Povraćenog samopouzdanja, Leto se okrenuo od crva i počeo da podučava svoje mišiće kako da žive sa novostečenom snagom. Krenuo je oprezno natrag prema kanatu. Crv je ostao nepomičan iza njega. Kada se Leto našao sa druge strane vodene prepreke, radosno je poskočio, zaplovio desetak metara preko peska, praćaknuo se, skotrljao i glasno nasmejao.

Svetlost je blesnula na pesku kada se rastvorio ulazni zaptivač kolibe. Sabiha je stajala ocrtna u žutom purpurnom sjaju svetiljke i zurila u njega.

Smejući se, Leto je pretrčao preko kanata, zaustavio se ispred crva, okrenuo se i pogledao u nju raširenih ruku.

"Pogledaj!" uzviknuo je. "Crv izvršava moju zapovest!"

Dok je ona stajala u ledenom šoku, on se brzo okrenuo, strelovito zaobišao crva i odjurio u kanjon. Stičući iskustvo sa svojom novom kožom, otkrio je da je mogao da trči uz najlakše sagibanje mišića. Za to nije bio potreban gotovo nikakav napor. Kada je ulagao napor u trčanje, jurio je iznad peska dok mu je vetar nagrizaio izloženi krug lica. Na kraju kanjona, umesto da se zaustavi, skočio je uvis punih petnaest metara, grčevito se uhvatio za stenu, zagrebao uz nju, pentrajući se poput nekog insekta i izbio na vrh Tanzerufta.

Pustinja se pružala ispred njega, kao neizmerna srebrnasta talasavost okupana u mesečini.

Letova mahnita veselost je iščilela.

Čučnuo je, opažajući kako se lakim njegovom telom osećalo.

Naprezanje je proizvelo glatku pokožicu znoja koju bi pustinjsko odelo upilo i sprovelo do predajnog isteka gde se odstranjivala so. Upravo dok se odmarao ta pokožica je sada nestala upijena od strane opne brže no da je na njenom mestu bilo pustinjsko odelo. Leto je smišljeno smotao deo opne ispod usana, povukao ga u usta i ispio slatkost.

Njegova usta, međutim, nisu bila pokrivena obrazinom. Slobodnjački mudar, osetio je da se njegova telesna vlaga rasipa sa svakim dahom. Leto je delom membrane prekrio usta, valjajući je natrag kad je pokušala da mu zapuši nozdrve, nastavljajući to da radi sve dok se urolana brana nije ustalila na jednom mestu. Po pustinjskom običaju, utonuo je u automatski obrazac disanja: udisaj kroz nos, izdisaj kroz usta. Opna preko njegovh usta je isturila mali klobuk, ali se zadržala na istom mestu. Nimalo vlage koja se skupljala na njegovim usnama nije ostalo nepokriveno. Prilagođavanje se potom nastavilo.

Jedan topter je proleteo između Leta i meseca, nakrivio se i odlučio za sletanje sa otvorenim krilima na brdo, stotinak metara sa njegove leve strane. Leto ga je okrznuo pogledom, okrenuo se i obratio pažnju na put kojim se popeo iz kanjona. Dole, s one strane kanata, mogla su se videti mnoga svetla, komešanje mnoštva. Čuo je slabe povike i osetio histeriju u tim zvucima. Dva čoveka su mu se približavala iz pravca toptera. Mesečina je svetlucala na njihovom oružju.

Mašad, pomisli Leto i to je bila žalosna misao. U ovom se sastojao veliki skok na Zlatnu Stazu. Bio se zaodenuo živim, samoobnavljajućim pustinjskim odelom od opne peščanih pastrmki, stvari od neizmerne vrednosti na Arakisu... sve dok se ne shvati cena. Više nisam ljudsko biće. Legende o ovoj noći će rasti i uvećavati se izvan svega po čemu bi je učesnici mogli prepoznati. Ali on će postati istina, ta legenda.

Gvirnuo je naniže sa brda i procenio da pustinjski plato leži dve stotine metar ispod. Mesec je na strmoj padini isticao grebene i pukotine, ali ne i povezanu stazu. Leto je stao mirno, duboko udahnuo vazduh, bacio pogled na ljude koji su se približavali a zatim koraknuo do ivice stene i vinuo se u prazan prostor. Nekih trideset

metara niže njegove savijene noge su se sudarile sa uzanim grebenom. Pojačani mišići podneli su udar i opet se odbili praveći skok u stranu do drugog grebena, gde se rukama uhvatio za jednu malu izbočinu, stropoštao se dvadeset metara, odskočio od sledećeg ispupčenja i ponovo se strmeknuo, odskačući, đipajući i hvatajući se za sićušne ispupčene ivice. Poslednjih četrdeset metara prevalio je u jednom skoku. Mogao je da čuje promukle povike sa vrha stene ali nije obraćao pažnju na njih, usredsređujući se na skokovite korake sa vrha na vrh dine.

Navikavajući se na ojačane mišiće, otkrio je čulno zadovoljstvo u tome što nije bio predvideo ovo kretanje koje je gutalo razdaljinu. Bio je to balet po pustinji, prkošenje Tanzeruftu kakvo nikada niko nije doživeo.

Kada je prosudio da se posada ornitoptera dovoljno oporavila od šoka da bi preduzela novu poteru, pohitao je do osenčene strane dine i ukopao se u nju. Pesak je na njegovu novu snagu delovao kao gusta tečnost, ali temperatura se opasno pela kad se kretao previše brzo. Probio se do donje strane dine i otkrio da mu je opna prekrila nozdrve. Uklonio ju je, osećajući kako mu nova koža pulsira preko tela težeći da upije njegov znoj.

Leto je oblikovao jednu cev kod usta i počeo da pije sirup, istovremeno piljeći naviše u zvezdano nebo. Procenio je da je odmakao petnaest kilometara od Šuloha. U tom trenutku jedan topter se ocrtao na pozadini zvezda, veliki pticoliki oblik za kojim je sledio još jedan, pa još jedan. Čuo je muklo šuštanje njihovih krila, šum njihovih prigušenih mlaznih motora.

Čekao je, pijuckajući iz žive cevi. Prvi Mesec minuo je svojom putanjom, a potom i Drugi.

Jedan čas pre svitanja, Leto se išunjao napolje i ispentrao do vrha dine, istražujući nebo. Nije bilo ni traga progoniteljima. Postalo mu je jasno da je sada krenuo putem bez povratka. Ispred njega ležala je zamka u Vremenu i Prostoru koja je bila pripremljena kao nezaboravna poruka za njega i celo čovečanstvo.

Leto se obrnuo prema severoistoku i krupnim koracima prevalio sledećih pedeset kilometara, pre no što se ukopao u pesak za taj dan, ostavljajući na površini samo sićušnu rupu, koju je držao

otvorenu uz pomoć cevi od pešćanih pastrmki. Opna se učila kako da živi s njim kao što je on učio kako da živi s njom. Pokušavao je da ne razmišlja o drugim stvarima koje je ona činila njegovom telu.

Sutra ću izvršiti prepad na Gara Rulen, pomislio je. Smrskaću njihov kanat i prosuti vodu u pesak. Zatim ću produžiti do Vindsaka, Old Gapa i Harga. U roku od mesec dana ekološki preobražaj će biti unazađen za čitavo pokoljenje. To će nam dati vremena da sačinimo nov raspored događaja.

Krivica će, naravno, pasti na divljaštvo pobunjenih plemena. Neko će oživeti sećanja na Jakarutu. Alija će imati pune ruke posla. Što se tiče Ganime... Leto je ćutke u sebi izgovorio reči koje su trebale da uspostave njeno pamćenje. O tom potom... ako prežive ovo strahotno mršenje niti.

Zlatna Staza ga je mamila napolje u pustinju, gotovo kao fizička stvar koju je mogao da vidi otvorenim očima. Razmišljao je kako je to u suštini bilo: kao što životinje moraju da se kreću zemljom jer je njihov opstanak zavisio od tog kretanja, tako je i duši čovečanstva, eonima sputanoj, bila potrebna putanja po kojoj bi mogla da se kreće.

Pomislio je zatim na svog oca, rekavši u sebi: 'Uskoro ćemo razgovarati kao čovek sa čovekom i samo jedna vizija će proizići.'

53.

Granice opstanka određene su klimom, tim dugim nanošenjima promene koju jedno pokoljenje može da propusti da primeti. A krajnosti klime su ono što postavlja obrazac. Usamljena, ograničena ljudska bića mogu da zapaze klimatske oblasti, kolebanje godišnjih vremenskih prilika i, ponekad, mogu da zapaze takve stvari kao na primer 'Ovo je najhladnija godina koju znam'. Takve stvari su osetne. Ali ljudska bića su retko svesna normalnog menjanja tokom dugog vremenskog perioda. A upravo kroz tu svesnost ljudska bića uče kako da opstanu na bilo kojoj planeti. Ona moraju da upoznaju klimu.

Arakis, Preobražaj prema Hark al-Adu

Alija je sedela skrštenih nogu na krevetu, pokušavajući da se pribere, recitujući Molepstvijske Protiv Straha, ali je cerekavo ruganje odjekivalo njenom lobanjom ometajući svaki pokušaj. Mogla je da čuje onaj glas; kontrolisao je njene uši, njenu svest.

"Kakva je to besmislica? Čega imaš da se bojiš?"

Mišići njenih listova su se zgrčili kada su njena stopala načinila kretnju kao da će da pobegnu. Nije se imalo gde pobeći.

Nosila je samo zlatnu odoru od najčistije palianske svile i ona je otkrivala punoću koja je počela da obrazuje ispupčenja na njenom telu. Čas Ubica tek što je prošao; zora je bila blizu. Izveštaji koji su se odnosili na poslednja tri meseca ležali su ispred nje na crvenom krevetskom pokrivaču. Mogla je da čuje zujanje erkondišna, a blagi povetarac pomicao je natpise na kalemovima siga žice.

Sluge su je bojažljivo probudile dva časa ranije, donevši joj novosti o poslednjem zločinu i Alija je poslala po kalemove sa izveštajima, u težnji da pronađe shvatljivo objašnjenje.

Odustala je od Molepstvija.

Ovi napadi morali su da budu delo pobunjenika. Očigledno. Sve više njih okretalo se protiv Muad'Dibove religije.

"A šta ima loše u tome?" upitao je podrugljiv glas u njoj.

Alija je besno zatresla glavom. Namri ju je izneverio. Bila je

budala kad je mogla da ukaže poverenje tako opasnom dvostrukom oruđu. Njeni podanici su joj došapnuli da treba okriviti Stilgara, da je on potajni buntovnik. I šta se dogodilo sa Halekom. Otišao u jazbinu među svoje prijatelje krijumčare? Moguće.

Uzela je jedan od kalemova sa izveštajima. A Muric! Taj čovek je bio histeričan. To je jedino moguće objašnjenje. Inače bi morala da poveruje u čuda. Nijedno ljudsko biće, a kamoli dete (pa čak i takvo dete kao što je Leto) nije moglo da skoči sa brda u Šulohu i ostane živo, a potom još pobegne preko pustinje u skokovima koji su ga nosili sa vrha na vrh dine.

Alija je osetila hladnoću siga žice pod rukom.

Gde je onda bio Leto? Ganimu nije prihvatila da veruje u bilo šta drugo osim da je mrtav. Istinozborac je potvrdio njenu priču: Leta je ubio Laza tigar. Ko je onda bilo to dete o kome su je izvestili Namri i Muric?

Stresla se.

Četrdeset kanata je bilo razoreno, a njihova voda prosuta u pesak. Napadnuti su odani Slobodnjaci pa čak i pobunjenici, sujeverni klipani, svi od reda! Njeni izveštaji bili su preplavljeni pričama o misterioznim događajima. Peščane pastrmke skakale su u kanate i rasturale se da bi postale vojske malih kopija. Crvi su se hotimično utapali. Krv je kapala sa Drugog Meseca i padala na Arakis, gde je izazivala velike oluje. A učestalost ovih oluja bila je u porastu!

Pomislila je na Dankana koji je tavorio u Tabru, jedući se zbog pritvora u kome se nalazio, zahvaljujući odluci koju je ona iznudila od Stilgara. On i Irulan su o malo čemu drugom razgovarali osim o stvarnom značenju ovih predskazanja. Budale! Čak su i njeni špijuni odavali uticaj koji su na njih činile ove gnusobne priče!

Zašto je Ganimu uporno ostajala pri svojoj priči o Laza trigru?

Alija uzdahnu. Samo jedan među izveštajima na kalemovima od siga žice ju je umirio. Farad'n je poslao deo svoje dvorske straže 'da pomognu u nevoljama i obave pripreme za zvaničan obred Zaručenja'. Alija se nasmejala u sebi pridruživši se cerekanju koje je rogoborilo u njenoj lobanji. Barem je taj plan ostajao netaknut. Trebalo je pronaći logična objašnjenja da se odagnaju sve ove

praznoverne besmislice.

U međuvremenu je nameravala da upotrebi Farad'nove ljude kao pomoć u zatiranju Šuloha i hapšenju znanih otpadnika, pogotovu među Naibima. Premišljala je da li da udari i na Stilgara, ali ju je unutrašnji glas upozorio da to ne čini.

"Ne još."

"Moja majka i Sestrinstvo još imaju neke planove na svoju ruku", prošaputala je Alija. "Zašto obučava Farad'na?"

"Možda je uzbuđuje", reče stari Baron.

"Ne taj neosetljivac."

"Ne razmišljaš o tome da tražiš od Farad'na da je vrati?"

"Poznate su mi opasnosti toga."

"Dobro! U međuvremenu, onaj mladi pomoćnik, Zia, ga je nedavno dovela, mislim da je njegovo ime Agar-ves-Buer Agarves. Ako bi ga pozvala ovde noćas..."

"Ne!"

"Alija..."

"Skoro će zora, ti nezasita stara ludo! Ujutro je sastanak Vojnog Saveta i sveštenici će..."

"Ne veruj im, draga Alija."

"Naravno da ne."

Stari Baron je utihnuo, ali je ona počela da oseća glavobolju. Mukli bol mileo je naviše od levog obraza u lobanju. Jednom ju je ovakvom smicalicom nagnao da kao pomamna juri hodnicima. Sada je čvrsto rešila da mu se odupre.

"Ako produžiš, uzeću sredstvo za umirenje", rekla je.

Shvatio je da je mislila ozbiljno. Glavobolja je počela da se povlači.

"Vrlo dobro", reče mrzovoljno. "Onda, nekom drugom prilikom."

"Nekom drugom prilikom", složila se.

54.

Ti jesi razdvojio pesak svojom snagom; lomio si glave zmajevima u pustinji. Da, vidim te kao zver koja se pomalja iz dine; imaš dva roga jagnjeta, ali besediš kao zmaj.

Revidirana Oranjska Katolička Biblija Aran II:4

Bilo je to postojano proroštvo, niti su postajale konopac, stvar koju je, kako se Letu sad činilo, poznavao ceo svoj život. Bacio je pogled preko večernjih senki na Tanzeruft. Stotinu sedamdeset kilometara prema severu ležao je Stari Klanac, dubok i vijugav prolom u Zaštitnom Zidu kuda su se prvi Slobodnjaci iselili u pustinju.

Nimalo sumnje nije ostalo u Letu. Znao je zbog čega je usamljen stajao ovde u pustinji, a ipak ispunjen osećanjem da je posedovao čitavu ovu zemlju, da ona mora da se pokorava njegovoj zapovesti. Osećao je žilu koja ga je povezivala sa celim čovečanstvom, i onu duboku potrebu za vasseljenom znanja koja su imala logično značenje, vasseljenom prepoznatljivih pravilnosti unutar svojih večitih promena.

Poznajem ovu vasseljenu.

Crv koji ga je doneo ovde, bio je došao na topotanje njegovog stopala, i izdižući se ispred njega zaustavio se poput neke poslušne životinje. Skočio mu je na vrh i, samo uz pomoć ruka ojačanih membranom, otkrio usnicu vodilju crvovih prstenova da bi ga zadržao na površini. Crv se izmoždio jureći celu noć prema severu. Njegova silicijumsko-sumporna unutrašnja 'fabrika' radila je punim kapacitetom, odajući preobilne mlazeve kiseonika koje je prateći vetar slao u obmotavajuće vrtloge oko Leta. Ovi vreli udari su ga povremeno ošamućivali, ispunjavajući njegovu svest čudnim predstavama. Povratna i kružna subjektivnost njegovih vizija okrenula se unutra prema njegovom predaštvu, primoravajući ga da oživljava delove svoje zemaljske prošlosti, upoređujući potom te delove sa svojim promenjivim bićem.

Već je mogao da oseti koliko se mnogo udaljio od nečeg

prepoznatljivo ljudskog. Omamljena začinom koji je on gutao svuda gde bi ga pronašao, opna koja ga je prekrivala nije više bila sazdana od peščanih pastrmki, baš kao što ni on nije više bio ljudsko biće. Treplje su se uvukle u njegovo meso, obrazujući novo stvorenje koje će, izvesno, u budućim eonima težiti svojim metamorfozama.

Shvatio si ovo, oče, i odbacio, pomislio je. Stvar je bila suviše strašna da bi se sa njom suočio.

Leto je znao šta se verovalo za njegovog oca, i zbog čega.

Muad'Dib je umro zbog predskazanja.

Ali Pol Atreid je još za života prešao iz vasseljene stvarnosti u alam al-mital, bežeći od ove stvari koju se njegov sin usudio da učini.

Sada je ostao samo Propovednik.

Leto se šćućurio na pesku i usredsredio pažnju u pravcu severa. Jedan crv je trebalo da dođe otuda, a na njegovim leđima bi morala da jašu dva čoveka: mladi Slobodnjak i slepac.

Jato bezbojnih slepih miševa preletelo je iznad Letove glave, držeći se jugoistočnog smera. Ličili su na brze, pokretne mrlje na pozadini tamnećeg neba, a znalačko oko Slobodnjaka moglo je da odredi pravac kojim su došli i tako sazna za skrovište koje je ležalo na toj putanji. Propovednik će, po svoj prilici, izbeći to skrovište. Njegovo odredište je bio Šuloh, gde pristup divljim slepim miševima nije bio dopušten, osim ako nisu vodili strance u ovo tajno mesto.

Crv se ukazao prvo kao taman pokret između pustinje i neba na severnoj strani. Matar, kiša peska koju je sa velikih visina spustio zamirući olujni vetar, zamračila je vidik za nekoliko minuta, da bi se potom ponovo uspostavio, sada čistiji i jasniji.

Hladna žila u podlozi dine na kojoj je Leto čučao počela je da proizvodi svoju noćnu vlagu. Osetio je slabašnu vlažnost u nozdrvama i namestio mehurasti kapak od opne preko usta. Nije više imao nikakve potrebe da pronalazi namoćenja i vlažne rupe za srkutanje. Geni njegove majke su ga opskrbili onim dužim širim slobodnjačkim velikim crevom sposobnim da preuzme vodu iz bilo čega što bi u njega dospelo. Živo pustinjsko odelo grabilo je i zadržavalo svaku česticu vlage na koju bi naišlo. Upravo dok je sedeo ovde, opna koja je dodirivala pesak isturila je pseudopodne treplje loveći delove energije koje je mogla da uskladišti.

Leto je proučavao crva koji se približavao. Znao je da ga je mladi vodič već do sada primetio, uočavajući jednu tačku na vrhu dine. Jahač crva nije bio u stanju da primeti bilo šta bitno na predmetu viđenom iz daljine, ali to je bio problem koji su Slobodnjaci odavno naučili da rešavaju na sasvim određen način. Svaki nepoznat predmet bio je opasan. Postupci mladog vodiča trebalo je da budu sasvim predvidivi, čak i bez vizije.

Shodno tom predviđanju, crv je promenio pravac kretanja malko ulevo i ustremio se pravo na Leta. Džinovski crvi bili su oružje koje su Slobodnjaci mnogo puta upotreбили. Crvi su pomogli da se potuče Šadam u Arakenu. Ovaj crv je, međutim, otkazao poslušnost svom jahaču. Zaustavio se na deset metara udaljenosti i nikakav način podbadanja nije mogao da ga natera da pređe još makar i jedno zrnce peska.

Leto se podigao, osećajući kako se treplje pucketajući ponovo pripajaju opni iza njega. Oslobodio je usta i nazvao: "Ahlan, vasahlan!" Dobrodošli, dvaput dobrodošli!

Slepi čovek je stajao iza svog vodiča na vrhu crva, držeći jednu ruku na mladićevom ramenu. Njegovo lice bilo je visoko podignuto, sa nosom koji je ciljao iznad Letove glave kao da je pokušavao da onjuši ovo ometanje. Zalazeće sunce obojilo je njegovo čelo narandžastom bojom.

"Ko je to?" upita slepac, drmusajući rame svog vodiča. "Zašto smo se zaustavili?" Glas mu je bio unjkav dopirući kroz zapašaće pustinjskog odela.

Momak je strašljivo pogledao dole na Leta i rekao: "Ovo je tek neko usamljen u pustinji. Po izgledu se čini da je dete. Pokušao sam da nateram crva preko njega, ali crv neće da to učini."

"Zašto me nisi obavestio?" oštro je upitao slepac.

"Mislio sam da je to tek neko usamljen u pustinji!" usprotivio se momak. "Ali ovo je demon."

"Izgovoreno dostojno pravog sina Jakarutua", reče Leto. "A ti, premilostiovi gospodaru, ti si Propovednik."

"Ja sam taj, da." Strah je lebdeo u Propovednikovom glasu jer je, konačno, susreo svoju vlastitu prošlost.

"Ovo nije vrt", reče Leto, "ali si dobrodošao da podeliš ovo mesto

sa mnom noćas."

"Ko si ti?" upita Propovednik: "Kako si zaustavio našeg crva?" Postojao je nekakav ton zloslutnog prepoznavanja u Propovednikovom glasu. Sada je prizvao sećanja na ovu alternativnu viziju... znajući da je ovde mogao da skonča.

"To je demon!" tvrdio je mladi vodič. "Moramo da pobegnemo sa ovog mesta ili će naše duše..."

"Tišina!" grmnu Propovednik.

"Ja sam Leto Atreid", reče Leto. "Vaš crv se zaustavio zato što sam mu tako naredio."

Propovednik je stajao u ledenom muku.

"Hajde, oče", reče Leto. "Sjaši i provedi noć sa mnom. Daću vam slatki sirup da sišete. Vidim da imate slobodnjačke bale sa hranom i čupovima vode. Podelićemo naše bogatstvo ovde na pesku."

"Leto je još dete", izjavio je Propovednik. "A kažu da su ga Korino ubili na prevaru. U tvom glasu nema ni traga dečastvu."

"Poznaješ me, premilostivi gospodaru", reče Leto. "Mali sam zbog svojih godina života kao što si i ti bio, ali moje iskustvo je prastaro, a moj glas naučen."

"Šta ćeš ovde u unutrašnjoj pustinji?" upita Propovednik.

"Bu ji", reče Leto. Iz ničeg ništa. Bio je to odgovor jednog zensuni lutalice, onog koji je delao jedino iz stanja počinka, bez naprezanja i u harmoniji sa svojom okolinom.

Propovednik je prodrmao rame svog vodiča. "Je li ovo dete, istinsko dete?"

"Aija", reče momak, ne skidajući bojažljiv pogled s Leta.

Veliki drhtavi uzdah protresao je Propovednika. "Ne", reče on.

"To je demon u dečjem obliku", reče vodič.

"Provešćete noć ovde", reče Leto.

"Uradićemo kako kaže", reče Propovednik. Smakao je ruku sa vodiča, skliznuo niz crvov bok, suljnuo se naniže duž jednog prstena do peska i odskočio u stranu u trenutku kada su mu ga stopala dotakla. Okrenivši se, reče: "Odvedi crva i pošalji ga natrag u pesak. Iscrpljen je i neće nas uznemiravati."

"Crv neće da ide", pobunio se mladić.

"Ići će", reče Leto. "Ali ako pokušaš da pobegneš na njemu,

pustiću ga da te pojede." Pomakao se na jednu stranu izvan osetnog dometa crva, i pokazao u pravcu iz koga su došli. "Idi tim putem."

Momak je lupnuo badljem po prtsenu iza sebe i mrdnuo kukom tamo gde je držala jedan drugi prsten otvoren. Crv je polagano počeo da klizi preko peska, okrećući se kako je momak pomicao kuku niza stranu.

Propovednik se, sledeći zvuk Letovog glasa, uzverao kosinom dine i zastao na dva koraka udaljenosti. To je bilo urađeno sa hitrom sigurnošću koja je kazivala Letu da ovo neće biti laka borba.

Ovde su se vizije razdvajale.

Leto reče: "Skini obrazinu, oče."

Propovednik je poslušao, spustivši prevoj kapuljače i povukavši poklopac sa usta.

Svestan svog vlastitog izgleda, Leto je proučavao ovo lice, videći crte sličnosti kao da su bile izvučene iz svetlosti. Ove crte obrazovale su neko neodredljivo izravnanje, putanju gena bez oštrih granica, i u pogledu njih nije se moglo pogrešiti. Te crte doprle su Letu iz onih opojnih dana, iz dana curenja vode, iz kaladanskih mora-čuda. Ali sada su stajali ovde u tački razdvajanja na Arakisu dok je noć čekala da zaogrne dine.

"Tako, oče", reče Leto, bacivši pogled nalevo gde je mogao da vidi mladog vodiča kako se klancajući vraća k njima od mesta gde je ostavio crva.

"Mu zein!" reče Propovednik, odmahnuvši desnom rukom reskim pokretom. Ovo nije dobro!

"Kooliš zein", reče Leto, blagim glasom. Ovo je svo dobro koje uopšte možemo da imamo. A onda je dodao, govoreći čakobsom, ratničkim jezikom Atreida: "Ovde sam; ovde ostajem! Ne možemo da zaboravimo to, oče."

Propovednikova ramena se opustiše. Položio je obe ruke na svoje prazne očne jame pokretom koji, nema sumnje, dugo nije upotrebio.

"Dao sam ti jednom vid svojih očiju i uzeo tvoja pamćenja", reče Leto. "Znane su mi tvoje odluke i bio sam na mestu na kome se skrivaš."

"Znam", Propovednik je spustio ruke. "Ti ćeš ostati."

"Naimenovao si me za čoveka koji će to da stavi u svoj grb", reče Leto. "Jy suis, ju reste!"

Propovednik je duboko uzdahnuo. "Koliko daleko je otišla ta stvar koju si sebi uradio?"

"Moja koža nije moja vlastita, oče."

Propovednik uzdrhta. "Onda znam kako si me ovde pronašao."

"Da, prizvao sam pamćenje za mesto koje moje telo nikada nije upoznalo", reče Leto. "Potrebno mi je da provedem jedno veče sa mojim ocem."

"Ja nisam tvoj otac. Ja sam samo bedna imitacija, ostatak." Okrenuo je glavu prema zvuku vodiča koji se približavao. "Više ne pribegavam vizijama svoje budućnosti."

Dok je govorio, tama je prekrila pustinju. Zvezde su odskočile iznad njih i Leto se, takođe, okrenuo u pravcu vodiča koji je dolazio. "Vubak ul kuhar!" Leto je nazvao mladiću. "Zdravo da si!"

Vratio mu se odgovor: "Subak un nar!"

Zboreći promuklim šapatom, Propovednik reče: "Taj mladi Asan Tarik je opasan."

"Svi izgnani su opasni", reče Leto. "Ali ne i za mene." Govorio je tihim razgovornim tonom.

"Ako je to tvoja vizija ne želim da je podelim sa tobom", reče Propovednik.

"Možda nemaš izbora", reče Leto. "Ti si fil-hakuika, Stvarnost. Ti si Abu Dur, Otac Neodređenih Puteva Vremena."

"Nisam ništa više od slepog miša u klopki", reče Propovednik, a u glasu mu je bilo gorčine.

"A Alija je već pojela tog slepog miša", reče Leto. "Ali meni se ne sviđa njegov ukus."

"Ne možeš to da učiniš", prožišta Propovednik.

"Već sam učinio. Moja koža nije moja vlastita."

"Možda nije prekasno za tebe da..."

"Prekasno je", Leto je nagnuo glavu na jednu stranu. Mogao je da čuje kako Asan Tarik žipči uz kosinu prema njima, dolazeći na zvuk njihovih glasova. "Zdravo da si Asane Tarik iz Šuloha", reče Leto.

Momak se zaustavio na kosini, odmah ispod Leta, nalik na tamnu sen u svetlosti zvezda. Bilo je neodlučnosti u položaju njegovih

ramena, u načinu na koji je iskrenuo glavu.

"Da", reče Leto, "ja sam onaj koji je pobjegao iz Šuloha."

"Kad sam čuo..." započeo je Propovednik. A onda ponovio: "Ne možeš to da učiniš!"

"Činim to. Šta mari ako jednom oslepiš?"

"Misliš da se plašim toga?" upitao je Propovednik. "Zar ne vidiš kakvog izvrsnog vodiča su mi obezbedili?"

"Vidim ga." Leto se ponovo okrenuo prema Tariku. "Zar me nisi čuo, Asane? Ja sam onaj koji je pobjegao iz Šuloha."

"Ti si demon", reče momak drhtavim glasom.

"Tvoj demon", reče Leto. "Ali ti si moj demon." I Leto oseti kako raste napetost između njega i njegovog oca. Bila je to igra senki svuda oko njih, projekcija nesvesnih obličja. Leto je osetio pamćenje svog oca, u vidu proročanstva okrenutog unazad koje je odabiralo vizije iz dobro poznate stvarnosti ovog trenutka.

Tarik je naslutio ovo, ovu bitku vizija. Skliznuo je nekoliko koraka natrag niz kosinu.

"Ne možeš da kontrolišeš budućnost", prošaptao je Propovednik i zvuk njegovog glasa bio je ispunjen naporom kao da je podizao neki veliki teret.

Leto je tada osetio nesaglasnost između njih dvojice. Bio je to jedan od osnovnih sastojaka vasseljene sa kojom se čitav njegov život dohvatio ukoštac. Ili on ili njegov otac ubrzo će biti primorani da delaju, donevši odluku tim činom, odabравši jednu viziju. A njegov otac je bio u pravu: stremeći za krajnjom kontrolom vasseljene, samo si pravio oružje kojim će te vasseljena konačno poraziti. Izabrati i upravljati vizijom zahtevalo je od tebe da održavaš ravnotežu na jednoj jedinoj, tanušnoj niti - igrajući Boga na visokoj, zategnutoj žici sa kosmičkom usamljenošću na obe strane. Nijedan od suparnika nije mogao da se povuče u smrt-kaos-sveštenik-paradoksa. Svaki je poznao vizije i njihova pravila. Sve stare iluzije bile su na umoru. A kada se jedan suparnik pokretao drugi je mogao da načini protivudarni pokret. Jedina stvarna istina koja im je u ovom trenutku značila, bilo je to da su odvojeni od pozadine vizije. Bezbednog mesta nigde nije bilo, samo je postojalo prelazno menjanje odnosa snaga, označenih unutar granica koje su oni sad postavili i spremali

za neminovne promene. Svaki od njih mogao je da se osloni samo na očajničku i usamljenu hrabrost, ali Leto je posedovao dva preimućstva: on se obavezao za stazu sa koje nije bilo povratka i prihvatio je strahovite posledice po samog sebe. Njegov otac se još nadao da put natrag postoji i nije bio učinio poslednji korak opredeljivanja.

"Ne smeš! Ne smeš!" škripao je zubima Propovednik.

Uviđa moja preimućstva, pomisli Leto.

Leto je prozborio razgovornim tonom, maskirajući sopstvene napetosti, uravnotežavajući napor koji je borba na ovoj drugoj ravni zahtevala. "U meni nema strasnog verovanja u istinu, ni druge vere sem u ono što stvaram", reče on. Nakon toga je osetio kretnju između sebe i svog oca, nešto sa zrnastim svojstvom što je dotaklo samo Letovo vlastito strasno subjektivno verovanje u sebe. Prema tom uverenju Leto je znao da je postavio smernice Zlatne Staze. Jednoga dana takve smernice mogle su da ukažu drugima kako da budu ljudska bića, neobičan dar od stvorenja koje na taj dan izvesno više neće biti ljudsko biće. Ali ove smernice su uvek postavljali kockari. Leto ih je video rasute svuda po predelu svojih unutrašnjih života i, osećajući ovo, doveo je sebe u ravnotežu nužnu za poslednju igru.

Blago je ušmrknuo vazduh, tragajući za znakom za koji su obojica, i on i njegov otac, znali da će doći. Jedno pitanje je ostalo otvoreno: da li će njegov otac upozoriti užasnutog mladog vodiča koji je tu ispod njih iščekivao.

U istom trenutku Leto je osetio ozon u nozdrvama, miris koji je odavao prisustvo štitnika. U skladu sa naredbama Izgnanih, mladi Tarik se poduhvatio da usmrti oba opasna Atreida, ne znajući kakve bi užase ovo stavilo u pokret.

"Nemoj", prošapta Propovednik.

Ali Leto je znao da je znak pravi. Osetio je ozon, ali se u vazduhu oko njega nije čulo nikakvo brujanje. Tarik je u pustinji koristio lažni štitnik, oružje koje je bilo napravljeno isključivo za Arakis. Holcmanov Efekt bi pozvao crva istovremeno ga razjarivši. Ništa nije moglo da zadrži crva u takvom stanju - ni voda, ni prisustvo peščanih pastrmki... ništa. Da, mladić je pobo to sredstvo u kosinu dine i stao

da beži iz opasne zone.

Leto se vinuo u vazduh sa vrha dine, čuvši oca kako vrišti u znak protesta. Ali strahovita sila Letovih ojačanih mišića izbacila je njegovo telo kao projektil. Jedna isturena ruka zgrabila je okovratnik Tarikovog pustinjskog odela, dok je druga zaošijala da ščepa odeću zlosrećnog mladića oko pojasa. Usledilo je samo krckanje u trenutku kada se vrat slomio. Leto se zakotrljao, podigavši svoje telo kao neki fino uravnotežen instrument koji je zaronio u pesak tačno na mestu gde je lažni štitnik bio skriven. Prsti su napipali stvar i izvukli je iz peska, da bi je zatim u velikom luku bacili daleko od njih prema jugu.

Odmah potom veliko šiktanje-buktanje zagrmelo je pustinjom na mestu gde je lažni štitnik pao, zatim se smirilo i tišina se opet uspostavila.

Leto je pogledao prema vrhu dine na kome je njegov otac stajao još prkosan, ali poražen. Tamo gore je bio Pol Muad'Dib, slep, srdit, na ivici očaja kao posledice svog bekstva od vizije koju je Leto prihvatio. Polov um je, svakako, razmišljao o Zensunijevom Long Koanu: 'U čin predskazivanja tačne budućnosti, Muad'Dib je uneo element razvoja i rasta u potpuno predviđanje kroz koje je video ljudsko bitisanje. Ovim je kod sebe izazvao nesigurnost. Tražeći apsolutno od sređenog predskazivanja, uvećao je nered, iskvario predskazivanje.'

Vrativši se na vrh dine u jednom skoku, Leto reče: "Sada sam ja tvoj vodič."

"Nikad!"

"Da li bi želeo da se vratiš u Šuloh? Čak i ako bi te pozdravili dobrodošlicom kad bi stigao bez Tarika. Znaš li gde se Šuloh sada deo? Da li tvoje oči to vide?"

Pol je tada istupio pred svoga sina, zverajući praznim očnim jamama u njega. "Da li stvarno poznaješ vasseljenu koju si ovde stvorio?"

Leto je zapazio naročito naglašavanje. Vizija za koju su obojica znali da je ovde bila stavljena u stravičan pokret, zahtevala je čin stvaranja u određenoj tački vremena. U tom trenutku, čitava osetna vasseljena delila je linearno viđenje vremena koje je posedovalo svojstva pravilne progresije. Oni su ulazili u ovo vreme kao što bi

stupali na neko pokretno vozilo, a mogli su da ga napuste samo na isti način.

Naspram ovog, Leto je držao uzde od mnoštva niti poravnane u njegovom, vizijom obasjanom, viđenju vremena kao mnogolinijskog i mnogoomčastog. On je bio čovek obdaren vidom u vasseljeni slepih. Samo je on mogao da poseje valjane razložne postavke, jer njegov otac više nije držao uzde. Prema Letovom viđenju, sin je bio promenio prošlost. A misao dosad nezamisliva ni u najdaljoj budućnosti mogla je da se odrazi na sada i pokrene njegovu ruku.

Samo njegovu ruku.

Pol je bio svestan ovoga, jer više nije bio sposoban da vidi kako Leto može da upravlja uzdama, jedino je mogao da prepozna neljudske posledice koje je Leto prihvatio. Pomislio je: Evo promene za koju sam molio. Zašto se plašim toga? Zato što je to Zlatna Staza!

"Ovde sam da dGm smisao evoluciji i, prema tome, da dGm smisao našim životima", reče Leto.

"Želiš li da živiš te hiljade godina, menjajući se kao što sada znaš da ćeš se menjati?"

Leto je shvatio da njegov otac ne govori o fizičkim promenama. Obojica su znala za fizičke posledice; Leto će se prilagođavati i prilagođavati; koža-koja-nije-bila-njegova-vlastita će se prilagođavati i prilagođavati. Razvojni proboji svakog dela će se stapati da drugim i pojaviće se jedinstven preobražaj. Kada najzad dođe do metamorfoze, ako do nje dođe, nad vasseljenom će se pojaviti misaono stvorenje strahotnih razmera - i ta vasseljena će ga obožavati.

Ne... Pol je ukazivao na unutrašnje promene, misli i odluke koje će, izvesno, biti zadate obožavaocima.

"Oni koji misle da si mrtav", reče Leto, "znaš li šta vele za tvoje poslednje reči?"

"Naravno."

"Sada činim ono što sav život mora da učini u službi života", reče Leto. "Nikada to nisi rekao, ali je Sveštenik koji je mislio da se više ne možeš vratiti i nazvati ga lažovom stavio te reči u tvoja usta."

"Ne zovem ga lažovom." Pol je duboko uzdahnuo vazduh. "To su

valjane poslednje reči."

"Hoćeš li da ostaneš ovde ili da se vratiš do one kolibe u kotlini Šuloha?" upita Leto.

"Ovo je sad tvoja vasseljena", reče Pol.

Reči ispunjene osećanjem poraza prostrelile su Letu. Pol je bio pokušao da zadrži kontrolu nad poslednjim koncima lične vizije, donevši tu odluku mnogo godina ranije u Sieč Tabru. U ime toga, prihvatio je ulogu oruđa osvete Izgnanih, ostataka Jakarutua. Oni su ga zatvorili, ali on je i to radije prihvatio nego svoje viđenje vasseljene koje je Leto izabrao.

Letova žalost bila je toliko golema da nekoliko minuta nije bio u stanju da progovori. Kada je ovladao glasom, reče: "I tako si namamio Aliju, zaveo je i zbunivši je doveo je do nedelanja i donošenja pogrešnih odluka. I sada ona zna ko si ti."

"Ona zna... Da, ona zna."

Polov glas je zatim postao starački i ispunjen skrivenim protestima. U njemu je, ipak, bilo zalihe prkosa. Rekao je: "Oduzeću ti tu viziju, ako budem mogao."

"Huljade godina ispunjenih mirom", reče Leto. "To je ono što ću im podariti."

"Uspavanost! Uspavanost!"

"Naravno. I one oblike nasilja koje ja dozvolim. Biće to lekcija koju čovečanstvo nikada neće zaboraviti."

"Plijujem na tvoju lekciju!" reče Pol. "Misliš da nisam video stvari slične ovima za koje si se ti opredelio?"

"Video si ih", složio se Leto.

"Šta mogu onda da učinim do da ti se oduprem?" upitao je Pol.

"Da me ubiješ možda?"

"Toliko naivan nisam. Znam šta si stavio u pokret. Znam za razorene kanate i nemire."

"Asan Tarik se nikada neće vratiti u Šuloh. Moraš da se vratiš sa mnom ili da se više uopšte ne vraćaš jer ovo je sad moja vizija."

"Biram da se vratim."

Kako mu glas starački zvuči, pomislio je Leto i ta misao se pretvorila u dubok bol. Kazao je: "U mojoj dišdaši skriven je atreidski prsten u obliku jastreba. Želiš li da ti ga vratim?"

"Što nisam umro", prošaputao je Pol, "Istinski sam želeo da umrem kad sam otišao u pustinju one noći, ali sam znao da nisam mogao da napustim ovaj svet. Morao sam da se vratim i..."

"Obnoviš legendu", reče Leto. "Znam. A šakali Jakarutua čekali su na tebe te noći što si vrlo dobro znao. Oni su želeli tvoje vizije! Znao si to..."

"Odbio sam. Nikad im nisam dao nijednu viziju."

"Ali su te zatrovali. Hranili su te začinskom esencijom i zaokupili te ženama i snovima. I ti jesi imao vizije."

"Ponekad." Kako je lukavo njegov glas zvučao.

"Hoćeš li da primiš natrag svoj prsten u obliku jastreba?" upitao je Leto.

Pol je iznenada seo na pesak, nalik na tamnu mrlju u svetlosti zvezda. "Ne!"

Dakle on zna uzaludnost te staze, pomisli Leto. Ovo je dosta otkrivalo, ali ne dovoljno. Borba vizija srozala se sa svoje osetljive ravni mogućnosti izbora do grubog odbacivanja alternativa. Pol je znao da nije mogao da pobjedi ali se još nadao da poništi tu jedinu viziju koje se Leto čvrsto držao.

U tom trenutku Pol reče: "Da, bio sam zatrovan od strane Jakarutua. Ali ti si se sam zatrovao."

"To je istina", priznao je Leto. "Ja sam tvoj sin."

"A da li si dobar Slobodnjak?"

"Jesam."

"Hoćeš li dozvoliti slepom čoveku da ode konačno u pustinju? Hoćeš li mi dopustiti da pronađem mir prema vlastitom nahodanju?" Lupkao je po pesku pored sebe.

"Ne, to ti neću dozvoliti", reče Leto. "Ali tvoje je pravo da padneš na sopstveni nož ako čvrsto ostaješ pri svom."

"I ti bi dobio moje telo!"

"Tačno."

"Ne!"

On dakle zna tu stazu, pomislio je Leto. Stavljanje u kovčeg Muad'Dibovog tela od strane njegovog sina moglo je da bude udešeno kao oblik cementiranja Letove vizije.

"Nikad im nisi rekao, zar ne oče?" upitao je Leto.

"Nikad im nisam rekao."

"Ali ja sam im rekao", reče Leto. "Rekao sam Muricu. Kralizec, Tajfunaska bitka."

Polova ramena se oklembesiše. "Ne možeš", prošaptao je. "Ne možeš."

"Ja sam sada stvor ove pustinje, oče", reče Leto. "Da li bi ti tako govorio korioliskoj oluji?"

"Smatraš me kukavicom što odbijam tu stazu", reče Pol, suvim i drhtavim glasom. "Oh, dobro te razumem, sine. Predskazanje i proricanje su uvek bili sami sebi mučitelji. Ali ja nikada nisam bio izgubljen u mogućim budućnostima, jer ova je neizreciva!"

"Tvoj Džihad će biti letnji izlet na Kaladanu u poređenju", složio se Leto. "Sada ću te odvesti do Gurni Haleka."

"Gurni! On služi Sestrinstvu preko moje majke."

Sada je Leto shvatio obim vizije svoga oca. "Ne, oče. Gurni više nikome ne služi. Znam mesto na kome ga mogu naći i mogu da te odvedem tamo. Vreme je da nova legenda bude stvorena."

"Vidim da ne mogu da te poljuljam. Dopusti mi, onda, da te dodirnem, jer ti si moj sin."

Leto je ispružio desnu šaku u susret pipajućim prstima, osetio njihovu snagu, odgovorio ravnim merom i odupro se svakom guranju Polove šake. "Čak ni otrovan nož ne može više da mi naudi", reče Leto. "Već sam drugačija hemija."

Suze skliznuše iz slepih očiju i Pol odustade od svog grčevitog zahvata i spusti ruke niz bokove. "Da sam ja izabrao tvoj put, postao bih bicouros of shaitan. Šta ćeš ti postati?"

"Jedno vreme će me takođe nazivati šejtanovim misionarom", reče Leto. "Zatim će početi da se pitaju i najposle će razumeti. Nisi svoju viziju izveo dovoljno daleko, oče. Tvoje ruke su učinile dobre stvari i zle."

"Ali zlo se pokazalo posle događaja!"

"Što je sudbina mnogih velikih zala", reče Leto. "Prešao si samo deo moje vizije. Zar tvoja snaga nije bila dovoljno velika?"

"Znaš da nisam mogao da ostanem tamo. Nikada nisam mogao da počinim zlo delo ako mi je to bilo poznato pre dela. Ja nisam Jakarutu." Podigao se na noge. "Smatraš li me za jednog od onih

koji se sami smeju u noći?"

"Žalosno je da nikada istinski nisi bio Slobodnjak", reče Leto. "Mi Slobodnjaci znamo kako da postavljamo arifu. Naše sudije umeju da izaberu između zala."

"Slobodnjaci, je li? Robovi sudbine čijem stvaranju si ti potpomogao?" On je koraknuo prema Letu, posegnuo rukom jednim čudnovato stidljivim pokretom, dodirnuo Letovu obloženu ruku, stao da ispituje dok nije naišao na mesto gde je opna ostavila izloženo jedno uvo, zatim obraz i, konačno, usta. "Ahhh, to je još tvoje meso", reče on. "Gde će te to meso odvesti?" spustio je ruku.

"Na mesto gde ljudska bića mogu da stvaraju svoju budućnost iz trenutka u trenutak."

"Tako veliš. Neki Izrod bi mogao isto da kaže."

"Nisam Izrod, iako je moglo da se desi da postanem", reče Leto. "Video sam kako je Alija prošla. Demon živi u njoj, oče. Gani i ja znamo tog demona: to je Baron, tvoj deda."

Pol je zaronio glavu u ruke. Ramena su mu se za trenutak zatresla. Zatim je spustio ruke i na ustima se ukazao okrutan izraz. "Postoji prokletstvo na našoj Kući. Molio sam se ne bi li bacio taj prsten u pesak, odrekao me se i odjurio da stvoriš... drugi život. Lako si mogao to da učiniš."

"Po koju cenu?"

Posle dugog ćutanja Pol reče: "Ishod dovodi u red stazu iza sebe. Samo sam jednom propustio da se borim za svoje principe. Samo jednom. Primio sam se Mahdinata. Uradio sam to zbog Čani, ali me je to učinilo lošim vođom."

Leto je otkrio da nije mogao da odgovori na ovo. Pamćenje te odluke je bilo unutar njega.

"Ne mogu da te lažem ništa više no što mogu da lažem sebe", reče Pol. "Znam ovo. Svaki čovek bi trebalo da ima jednog ovakvog slušaoca. Hoću da te upitam samo ovu stvar: je li Tajfunaska bitka neophodna?"

"Ili tako ili će se ljudska rasa zatrti."

Pol je začuo istinu u Letovim rečima i prozborio tihim glasom što je predviđalo veću naklonost viziji svog sina. "Nisam to video između mogućnosti."

"Verujem da Sestrinstvo isto to sluti", reče Leto. "Ne mogu da prihvatim nijedno drugo objašnjenje odluka moje babe."

Noćni vetar je, tada, dunuo hladan vazduh oko njih. Umotao je Polovu odeću oko njegovih nogu. Ovaj zadrhta. Videvši to, Leto reče: "Imaš balu sa opremom, oče. Naduvaću pustinjski šator i moći ćemo udobno da provedemo ovu noć."

Ali Pol je mogao samo da zavrti glavom, znajući da za njega od ove noći pa nadalje neće sigurno biti nikakvih udobnosti. Muad'Dib, Heroj, mora biti uništen. Sam je sebi to rekao. Od sada je mogao da postoji jedino Propovednik.

55.

Slobodnjaci su bili prva ljudska bića koja su razvila svesnu/nesvesnu simbologiju da bi kroz nju doživljavali kretanja i odnose svog planetarnog sistema. Oni su bili prvi ljudi koji su igde izrazili klimu u terminima polu-matematičkog jezika čiji su pisani simboli ovaploćivali (i internalizovali) spoljašnje odnose. Sam jezik bio je deo sistema koji je opisivao. Duboko usađeno lokalno saznanje onog što je upotrebljivo za podržavanje života bilo je sadržano u ovom razvoju. Obim uzajamnog delovanja ovog jezik/sistem fenomena može se oceniti u svetlosti činjenice da su Slobodnjaci prihvatili sebe kao pustošijaste brsteće životinje.

Priča o Liet-Kinesu Hark al-Ada

"Kaven Vahid", reče Stilgar. Donesi kafu. Dao je znak podignutom rukom služitelju koji je stajao pored jednih vrata u prostoj sobi kamenih zidova gde je proveo ovu besanu noć. Ovo je bilo mesto na kome je stari slobodnjački Naib obično jeo svoj spartanski doručak, a sada je skoro bilo vreme doručku; međutim, posle ovakve noći on nije osećao glad. Ustao je, protežući mišiće.

Dankan Ajdaho je sedeo na niskom jastuku u blizini vrata, pokušavajući da suzbije zevanje. Upravo je shvatio da su, u razgovoru, on i Stilgar probdeli čitavu noć.

"Oprosti mi, Stil", reče on. "Zadržao sam te čitavu noć."

"Ostati budan celu noć, znači dodati jedan dan svom životu", reče Stilgar, preuzevši poslužavnik sa kafom kada se ovaj pomolio na vratima. Gurnuo je nisku klupu ispred Ajdaha, položio na nju poslužavnik i seo preko puta svog gosta.

Oba čoveka nosila su žutu odeću žalosti, ali na Ajdahu je bilo pozajmljeno pohabano odelo jer su ljudi u Tabru ozlojeđeno gledali na zelenu, atreidsku boju njegove radne uniforme.

Stilgar je nasuo tamni napitak iz pune bakarne boce, prvo gucnuo, a zatim podigao šolju dajući znak Ajdahu - bio je to stari slobodnjački običaj: "Bezbedno je, okusio sam ga."

Ova kafa bila je Harino delo, spravljena onako kako je Stilgar najviše voleo: zrnevlje ispečeno do rumeno-smeđe boje, samleveno u fini prah u kamenom avanu još dok je vruće i odmah skuvano: bio je dodat komadić melanža.

Ajdaho je udahnuo miris bogat začinom, obazrivo ali šumno srknuo. Još nije znao da li je ubedio Stilgara. Njegove mentatske moći počele su tiho da dejstvuju u ovim ranim jutarnjim časovima, da bi se svi njegovi proračuni na kraju suočili sa neizbežnim podatkom sadržanim u poruci Gurnija Haleka.

Alija je znala o Letu! Znala je.

A Javid je morao da bude zaslužan za to.

"Moraš me osloboditi ovih ograničenja", reče napokon Ajdaho, još jednom započinjući raspravu.

Stilgar je odolevao: "Sporazum o nepodržavanju jedne ili druge strane zahteva da donosim čvrste odluke. Gani je ovde bezbedna. Ti i Irulan ste bezbedni ovde. Ali ne smete da šalžete poruke. Da primete poruke, to može, ali ne smete da ih šalžete. Dao sam svoju reč."

"Ovakvo postupanje obično nije primereno kada je reč o gostu i starom prijatelju sa kojim si delio mnoge opasnosti", reče Ajdaho, znajući da je ovaj adut već upotrebio.

Stilgar je spustio šolju, pažljivo je postavio na njeno mesto na poslužavniku i nije skinuo oka sa nje dok je govorio. "Mi Slobodnjaci ne osećamo krivicu zbog istih stvari koje takva osećanja izazivaju kod drugih", rekao je. Premestio je pažnju na Ajdahovo lice.

On se mora privoleti da uzme Gani i napusti ovo mesto, pomisli Ajdaho: "Nije mi bila namera da izazovem bujicu krivice."

"To mi je razumljivo", reče Stilgar. "Potegao sam to pitanje da bih ti pružio predstavu o našem slobodnjačkom stavu, jer to je ono čime se bavimo: Slobodnjaci. Čak i Alija misli slobodnjački."

"A sveštenici?"

"Oni su druga stvar", reče Stilgar. "Oni žele da ljudi gutaju sivi vetar greha, uzimajući to kao večito. To je velika mrlja uz pomoć koje oni pokušavaju da spoznaju vlastitu pobožnost." Govorio je ravnim glasom, ali Ajdaho je u njemu čuo gorčinu i pitao se zašto ta gorčina nije mogla da pokoleba Stilgara.

"To je stari, stari trik samodržačke vladavine", reče Ajdaho. "Alija to dobro zna. Valjani podanici moraju da se osećaju krivim. Krivica se začinje kao osećanje neuspeha."

"Primetio sam to", reče Stilgar oporim glasom. "Ali moraš mi oprostiti što ću još jednom da pomenem da je osoba o kojoj govoriš tvoja supruga. To je sestra Muad'Diba."

"Ona je posednuta, kažem ti."

"Mnogi to kažu. Ona će jednog dana morati da se podvrgne probi. U međuvremenu postoje druge, daleko važnije stvari."

Ajdaho je žalostivo zavrteo glavom. "Sve što sam ti rekao može se proveriti. Veza sa Jakarutuom uvek je išla preko Alijinog hrama. Saučesnici zavere protiv blizanaca tamo se nalaze. Novac za prodaju crva izvan planete tamo ide. Svi konci vode u Alijino nadležstvo, do Namesništva."

Stilgar je zavrteo glavom i duboko udahnuo vazduh. "Ovo je neutralna teritorija. Dao sam svoju reč."

"Stvari ne mogu dalje da idu na ovaj način!" usprotivio se Ajdaho.

"Slažem se." Stilgar je klimnuo glavom. "Alija je uhvaćena u krug koji se iz dana u dan smanjuje. To je nalik onom našem starom običaju posedovanja više žena. On ističe mušku jalovost." Spustio je ispitivački pogled na Ajdaha. "Kažeš da te je prevarila sa drugim muškarcem - 'upotrebivši svoj seks kao oružje' čini mi se da si se na taj način izrazio. U tom slučaju tebi je na raspolaganju jedan sasvim zakonit put. Javid je ovde u Tabru sa Alijinim porukama. Treba samo da..."

"Na tvojoj neutralnoj teritoriji?"

"Ne, već napolju u pustinji..."

"A ako iskoristim tu priliku da pobegnem?"

"Takva prilika ti se neće pružiti."

"Stil, kunem ti se, Alija je posednuta. Šta moram da uradim da bih te ubedio u ..."

"To je stvar koju je teško dokazati", reče Stilgar. Mnogo puta tokom protekle noći upotrebio je ovaj razlog.

Ajdaho je, prisećajući se Džesikinih reči, rekao: "Ali imaš načina da to dokažeš."

"Načina, da", reče Stilgar. Ponovo je zatresao glavom.

"Bolan, neopoziv. Zbog toga te i podsećam na naš stav prema krivici. Mi možemo sebe, u svemu, da razrešimo krivice koje bi mogle da nas unište osim u slučaju Ispita Posednutosti. Za to, sud, što će reći čitav narod, prima na sebe potpunu odgovornost."

"Činili ste to i ranije, zar niste?"

"Sirugan sam da Časna Majka nije, u svom kazivanju, izostavila našu istoriju", reče Stilgar. "Vrlo dobro znaš da smo to i ranije činili."

Ajdaho je izašao u susret razdraženosti u Stilgarovom glasu. "Nisam kanio da te ulovim u neistinitom tvrđenju. To je samo..."

"Noć je duga, a pitanja su bez odgovora", reče Stilgar. "Sada je jutro."

"Moraš mi dozvoliti da pošaljem poruku Džesiki", reče Ajdaho.

"To bi mogla da bude poruka Salusi", reče Stilgar. "Ja ne dajem prazna obećanja. Kad dam reč onda je se držim; iz tog razloga Tabr jeste neutralna teritorija. Čuvaću te ovde ućutkanog. U zalog za to sam stavio čitav svoj imetak."

"Alija mora da bude dovedena na tvoj ispit!"

"Možda. Prvo moram da istražim ima li olakšavajućih okolnosti. Nedostatak autoriteta, možda. Ili čak loša sreća. To bi mogao da bude slučaj prirodne težnje ka rđavom koja je zajednička za sve ljude, a nikako posednutost."

"Želiš da se uveriš da nisam samo prevareni muž, koji želi da drugi ispune njegovu osvetu", reče Ajdaho.

"Ta pomisao je drugima pala na pamet, a ne meni", reče Stilgar. Osmehnuo se da bi uklonio žaoku iz svojih reči. "Mi Slobodnjaci imamo svoju nauku od predanja, naš hadit. Kada se plašimo mantata ili Časne Majke, mi se obraćamo haditu. Kaže se da je jedini strah koji se ne može izlečiti, strah od vlastitih grešaka."

"Gospa Džesika mora biti upoznata sa ovim", reče Ajdaho. "Gurni kaže..."

"Poruka možda nije došla od Gurnija Haleka."

"Ni od koga drugog. Mi Atreidi imamo svoje načine proveravanja poruka. Stil, zar nećeš barem da ispitaš neke od..."

"Jakarutua više nema", reče Stilgar. "Uništen je pre mnogo pokoljenja." Dotakao je Ajdahov rukav. "U svakom slučaju, ne mogu da se lišim ljudi sposobnih za borbu. Ovo su tegobna vremena,

kanati su ugroženi... razumeš li?" Zavalio se u jastuke. "A sad, kad Alija..."

"Alije nema više", reče Ajdaho.

"Tako ti kažeš", Stilgar je srknuo još malo kafe i odložio šolju. "Ostavimo tu stvar na miru, prijatelju Ajdaho. Često nije potrebno odseći ruku da bi se izvadio trn."

Nije moguće da je tako naivan, pomislio je Ajdaho.

Ali Stilgar je ustajao dajući do znanja da je razgovor završen.

Ajdaho se podigao na noge, osećajući ukočenost u kolenima. Listovi su mu bili utrnuti. Baš kada je Ajdaho ustajao, jedan služitelj je ušao i stao sa strane. Javid je stupio u sobu za njim. Ajdaho se okrenuo. Stilgar je stajao na četiri koraka udaljenosti. Ne oklevajući, Ajdaho je isukao nož i munjevitim pokretom ga sjurio u grudi Javida koji ništa nije slutio. Čovek se zateturao unazad svukavši se s noža. Obrnuo se i pao licem prema podu. Noge mu se zabatrgaše i već je bio mrtav.

"Tek toliko da ućutkamo ogovaranja", reče Ajdaho.

Služitelj je stajao s izvučenim nožem, ne znajući šta da čini. Ajdaho je već bio vratio svoj nož u korice, koji je ostavio trag krvi na rubu njegove žute odeće.

"Ukaljao si mi čast!" povika gnevno Stilgar. "Ovo je neutralna..."

"Umukni!" Ajdaho se uneo u lice zapšrepašćenom Naibu. "Nosiš oglav, Stilgare!"

Bila je to jedna od tri smrtne uvrede koje su se mogle naneti Slobodnjaku. Stilgarovo lice preblede.

"Ti si slugeranja", reče Ajdaho. "Prodao si Slobodnjake zbog njihove vode."

Bila je to druga smrtna uvreda, ona zbog koje je uništen prvobitni Jakarutu.

Stilgar je zaškripao zubima i dohvatio svoj kris-nož. Služitelj je odstupio dva koraka od leša u ulaznim vratima.

Okrenuvši leđa Naibu, Ajdaho je koraknuo do okvira vrata, i prolazeći uzanim prolazom pored Javidovog tela, nastavio da govori ne osvrćući se, da bi mu skresao i treću uvredu. "U tebi nema ni trunke večitosti, Stilgare. Nijedan od tvojih potomaka ne nosi tvoju krv u svojim venama!"

"Gde si sad krenuo, mentate?" Stilgar viknu pošto je Ajdaho nastavio da izlazi iz sobe. Stiolgarov glas bio je hladan kao polarni vetar.

"Da pronađem Jakarutu", reče Ajdaho i dalje se ne okrećući.

Stilgar je izvukao nož. "Možda mogu da ti pomognem."

Ajdaho se u tom času nalazio na spoljnoj ivici hodnika. Ne zastavši, on reče: "Ako hoćeš da mi pomogneš svojim nožem, kradljivče vode, molim te uradi to sa leđa. To je prikladan način za onog koji nosi oglav demona."

U dva skoka Stilgar je proleteo kroz sobu, zgazio Javidov leš i uhvatio Ajdaha u spoljašnjem prolazu. Jednom čvornovatom rukom okrenuo je Ajdaha i zaustavio ga. Stilgar je stajao naspram Ajdaha iskeženih zuba i sa isukanim nožem. Toliki je bio njegov gnev, da čak nije ni primetio čudnovat osmeh na Ajdahovom licu.

"Izvuci svoj nož, ti mentatska pogani!" urliknuo je Stilgar.

Ajdaho se nasmejao. Oštro je ošamario Stilgara - levom rukom, desnom rukom - dve duboko uvredljive pljuske po glavi.

Uz isprekidan krik, Stilgar je sjurio svoj nož u Ajdahov trbuh, proburazivši ga nagore kroz dijafragmu do srca.

Ajdaho se skljkao na nož, i cereći se pogledao prema Stilgaru, čiji se bes pretvorio u iznenadan ledeni šok.

"Dve smrti za Atreide", reče Ajdaho hrapavim glasom. "Druga iz nimalo boljeg razloga no prva." Posrnuo je u stranu i pao licem na kameni pod. Krv se širila iz njegovih rana.

Stilgar je zurio dole preko noža sa kojeg je kapala krv na Ajdahovo telo, zatim je duboko, drhtavo udahnuo vazduh. Javid je ležao mrtav iza njega. A suprug Nebeske Materice ležao je ubijen Stilgarovom vlastitom rukom. Moglo se dokazivati da Naib nije ništa drugo učinio do branio čast svog imena, kažnjavajući ugrožavanje neutralnosti koju je obećao. Ali ovaj ubijeni čovek bio je Dankan Ajdaho. Bez obzira na moguće dokazivanje, bez obzira na 'olakšavajuće okolnosti' ništa nije moglo da izbriše ovakav čin. Čak i ako bi ga Alija lično odobrila, bila bi prinuđena da javno osvetnički postupi. Ona je, najposle, bila Slobodnjak. Da bi vladala Slobodnjacima, nije mogla da bude ništa drugo, čak ni u najmanjem stepenu.

Tek tada je Stilgaru sinulo da je ovo tačno ona situacija koju je Ajdah o nameravao da izazove svojom 'drugom smrću'.

Stilgar je podigao pogled i ugledao zapanjeno lice Hare, svoje druge žene, koja je zurila u njega iz okružujućeg mnoštva ljudi. Gde god da se Stilgar okrenuo, nailazio je na lica sa istovetnim izrazom: zaprepašćenost i razumevanje posledica.

Stilgar se polagano uspravio, obrisao nož o rukav i vratio ga u korice. Obraćajući se licima, svojim uobičajenim tonom, rekao je: "Oni koji žele da pođu sa mnom neka se odmah sprema. Pošaljite ljude da prikupe crve."

"Gde ćeš da pođeš, Stilgare?" upitala je Hara.

"U pustinju."

"Poći ću s tobom", reče ona.

"Naravno da ćeš sa mnom. Sve moje žene će poći sa mnom. I Ganimu. Dovedi je Hara. Smesta."

"Da, Stilgare... smesta." Oklevala je. "A Irulan?"

"Ako želi."

"Da, mužu." I dalje je oklevala. "Vodiš Ganimu kao taoca?"

"Taoča?" Bio je iskreno zgranut ovom mišlju. "Ženo..." Blago je prstom dodirnuo Ajdahovo telo. "Ako je ovaj mentat bio u pravu, ja sam Ganimina jedina nada." Tek tada se setio Letovog upozorenja: "Čuvaj se Alije. Moraš da uzmeš Ganimu i pobegneš."

56.

Posle Slobodnjaka, svi planetolozi shvataju život kao izraze energije i tragaju za njenim višim ravnima odnosa. Preko komadića, čestica i delića koji su prerasli u opšte razumevanje, rasna mudrost Slobodnjaka preobrazila se u nove sigurne činjenice. Stvar koju su Slobodnjaci posedovali kao narod, svaki narod može da ima. Potrebno im je samo da razviju osećanje za energijske odnose. Potrebno im je samo da primete da energija natapa obrasce stvari i prilagođava se tim obrascima.

Arakenska katastrofa, prema Hark al-Adu

Bio je to Tuekov Sieč na unutrašnjem rubu Lažnog Zida. Halek je stajao u senci stenovitih brežuljaka koji su štitili visoki ulaz u sieč, čekajući da oni unutra odluče da li da mu pruže utočište. Usmerio je pogled napolje ka severnoj pustinji a potom se zagledao u sivoplavo jutarnje nebo. Ovdašnji krijumčari bili su začuđeni saznajući da je on, čovek sa drugog sveta ulovio crva i jahao na njemu. Ali Halek je bio podjednako začuđen njihovim reagovanjem. Bila je to prosta stvar za bistrog čoveka koji je mnogo puta video kako se to radi.

Halek je ponovo usredsredio pažnju na pustinju, srebrnastu pustinju blistavog stenja i sivozelenih polja gde je voda učinila svoju čaroliju. Iznenada je sve ovo doživeo kao neizmerno trošanje sadržaja energije, života - sve to ugroženo iznenadnim preokretanjem obrasca promene.

Bio mu je poznat izvor ovakve reakcije. U pitanju je bio prizor užurbanosti u pustinjskoj ravnici ispod njega. Sanduci mrtvih peščanih pastrmki gurani su u sieč zbog destilacije i preuzimanja njihove vode. Bilo je na hiljade tih stvorenja. Stekla su se ovamo privučena izlivanjem vode. I upravo je to izlivanje stavilo Halekov um u pokret.

Halek je zurio naniže preko siečkih polja i međa kanata kojima više nije tekla dragocena voda. Zapažao je rupe u kamenom zidu kanata, iskidanost kamene poplate kuda se voda izlila u pesak. Šta

je napravilo te rupe? Neke su se protezale duž dvadeset metara najranjivijih odeljaka kanata, na mestima gde se mekan pesak, upijajući vodu, povlačio napolje, stvarajući ugnuća. Ta ugnuća su upravo vrela od peščanih pastrmki. Siečka deca su ih lovila i ubijala.

Ekipe za opravku radile su na razbijenim zidovima kanata. Drugi su raznosili minimalne količine vode za zalivanje najugroženijih biljaka. Istočnici vode u gigantskoj cisterni ispod tuekske sabirnice za vetar bili su zatvoreni da bi se sprečilo izlivanje u razvaljeni kanat. Crpke koje su radile na sunčevu energiju bile su isključene. Voda za navodnjavanje uzimala se iz lokvi koje su čilele na dnu kanata i s mukom iz cisterne unutar sieča.

Metalni okvir ulaznog zaptivača iza Haleka pucketao je sa porastom dnevne temperature. Kao da je taj zvuk pokrenuo njegove oči, Halek uhvati sebe kako pogledom šara oko najudaljenije krivine kanata, na mestu gde je voda najdrskije zašla u pustinju. Siečki graditelji vrtova - optimisti, zasadili su tamo jedno posebno drvo koje je bilo osuđeno na propast ako se vodeni tok ubrzo ne uspostavi. Halek je zurio tamo u kukavno, puzavo perje vrbinog drveta, izreckanog peskom i vetrom. Za njega, to drvo je simbolizovalo novu stvarnost, kako njegovu, tako i Arakisa.

Obojica smo ovde stranci.

Mnogo je vremena ovim ljudima u sieču bilo potrebno da donesu odluku, ali im je čovek valjano osposobljen za borbu očito mogao biti od koristi. Krijumčarima su uvek bili potrebni sposobni ljudi. Halek ipak nije gajio nikakve iluzije u pogledu njih. Krijumčari ovog vremena nisu bili oni krijumčari koji su mu pružili utočište pre toliko mnogo godina kada je pobegao po rasturanju feuda njegovog Vojvode. Ne, ovo je bio nov soj, željan brzog bogaćenja.

Ponovo se usredsredio na žalosnu vrbu. Haleku je u tom trenutku palo na um da bi olujni vetrovi njegove nove stvarnosti mogli da iskidaju u paramparčad ove krijumčare i sve njihove prijatelje. Mogli su da unište Stilgara sa njegovom krhkom neutralnošću i zajedno sa njim odnesu sva plemena koja su ostala odana Aliji. Svi bi oni postali naseljenici. Halek je video kako se to ranije dešava, upoznavši gorak ukus toga u vlastitoj domovini. Video je jasno, prisećajući se

ponašanja gradskih Slobodnjaka, njihovog modela predgrađa, i nepogrešivih običaja seoskog sieča koji su čileli čak i ovde u krijumčarskom skrovištu. Seoske oblasti su bile kolonije urbanih centara. Bili su naučili da nose postavljen jaram, navedeni na to ili pohlepom ili praznoverjem. Čak i ovde, pogotovu ovde, narod je imao držanje potčinjene svetine, a nikako stav slobodnih ljudi. Bili su odbrambeni, pritajeni, dvosmisleni. Svako ispoljavanje autoriteta bilo je predmet ozlojeđenosti - bilo kog autoriteta: Namesništva, Stilgarovog, njihovog vlastitog Saveta...

Ne mogu da imam poverenja u njih, pomislio je Halek. Mogao je jedino da ih upotrebi i pothrani njihovo nepoverenje prema drugima. Bilo je to žalosno. Iščezao je stari daj i uzmi običaj slobodnog čoveka. Stari običaji su se sveli na obredne reči, a njihovo poreklo je izgubljeno u sećanju.

Alija je dobro obavila svoj posao, kažnjavajući opoziciju i nagrađujući pomagače, premeštajući snage carstva nasumice, skrivajući glavne činioce sile svog Carstva. Špijune! Bože blagi, špijune koje je ona morala da ima!

Halek je gotovo mogao da vidi kobni ritam pokreta i odgovarajućih protiv pokreta za koji se nadala da njene protivnike drži van ravnoteže.

Ako Slobodnjaci ostanu pospani, ona će pobediti, pomislio je.

Ulazni zaptivač iza njegovih leđa krcnu dok se otvarao. Pomolio se siečki čuvar po imenu Melides. Bio je to čovek niskog rasta sa telom u obliku tikve koje se sakupljalo u vretenaste noge, čija je ružnoća bila samo naglašena pustinjским odelom.

"Primljen si", reče Melides.

Halek je začuo prepredenu dvoličnost u čovekovom glasu. Ono što je taj glas otkrivao kazivalo je Haleku da će mu ovo utočište biti utočište samo na ograničeno vreme.

Samo dok ne ukradem jedan od njihovih toptera, pomislio je.

"Moja zahvalnost vašem Savetu", reče on. Pri tom je pomislio na Esmara Tueka, po kome je ovaj sieč dobio ime. Esmar, već dugo pokojnik, žrtva nečije prevare, na prvi pogled bi rasporio gušu ovog Melidesa.

57.

Bilo koja staza koja sužava mogućnosti u budućnosti može da postane smrtnosna klopka. Ljudska bića ne krče sebi put kroz lavirint; ona pretražuju širok horizont ispunjen jedinstvenim prilikama. Sužavajuća tačka gledanja lavirinta može da privlači samo stvorenja čiji su nosevi zagnjurenjeni u pesak. Seksualno proizašle jedinstvenosti i različitosti su spasonosna zaštita začina.

Priručnik Svemirskog Esnafa

"Zašto ne osećam žalost?" Alija je uputila ovo pitanje tavanici svoje male odaje za primanje, sobe koju je mogla po širini da pređe sa deset koraka i sa petnaest po dužini. Soba je imala dva visoka i uzana prozora koji su preko arakenskih krovova gledali na Zaštitni Zidd.

Bilo je skoro podne. Sunce je žestoko peklo udubljenje u kome je grad bio sazidan.

Alija je spustila pogled na Buer Agarvesa, bivšeg Tabrita, a sada Zijinog pomoćnika koji je komandovao stražom u Hramu. Agarves joj je doneo vest da su Javid i Ajdaho mrtvi. Rulja potkazivača, pomoćnika i stražara ušla je zajedno sa njim, a još više ih se gužvalo u spoljašnjim holovima, pokazujući da su već znali za sadržaj Agarvesove poruke.

Rđave vesti su brzo putovale Arakisom.

Ovaj Agarves bio je čovek niskog rasta sa, za jednog Slobodnjaka, okruglim licem, gotovo detinjim u svojoj zaokrugljenosti. Bio je jedan od onih iz novog soja koje je odlikovala vodena debljina. Alija ga je videla kao da je bio podeljen u dva lika: jedan sa ozbiljnim licem i neprozirnim očima boje indiga uz zabrinut izraz oko usta i drugi čulan i ranjiv, uzbuđujuće ranjiv.

Posebno joj se dopadala ponoć njegovih usana.

Iako još nije bilo podne, Alija je u tegobnoj težini oko sebe osetila nešto što je kazivalo o zalasku sunca.

Ajdaho je trebalo da umre o zalasku sunca, rekla je u sebi.

"Kako to, Bueru, da si ti glasnik ovih vesti?" upitala je zapažajući opreznu hitrost koja se pomolila u njegovom izrazu.

Agarves je pokušao da proguta pljuvačku, a onda je prozborio hrapavim glasom koji jedva da je bio jači od šapata.

"Pošao sam sa Javidom, sećate se? I kad me je... Stilgar poslao k vama, naložio mi je da vam kažem da vam donosim izraz njegove poslednje odanosti."

"Izraz poslednje odanosti", odazvala se ona. "Šta je time želeo da kaže?"

"Ne znam, gospo Alija", izgovarao se on.

"Objasni mi još jednom šta si video", naredila je i začudila se što joj je koža postala tako hladna.

"Video sam..." Nervozno je gore-dole klatio glavom, a onda je spustio pogled na pod ispred Alije. "Video sam Svetog Supruga mrtvog na podu centralnog hodnika i Javida kako leži mrtav nedaleko u bočnom prolazu. Žene su ih već pripremale za Huanui."

"I Stilgar te je pozvao da vidiš taj prizor?"

"Tačno, moja gospo. Stilgar me je pozvao. Poslao je Modiba, Pokornog, njegovog kurira u sieču. Modibo mi nije dao nikakvo upozorenje. Samo mi je saopštio da Stilgar želi da me vidi."

"I ti si tamo video telo moga muža na podu?"

Susreo je njene oči u jednom letećem pogledu, i ponovo vratio pažnju na pod ispred nje pre nego što je klimnuo glavom. "Da, moja gospo. I Javidovo telo u neposrednoj blizini. Stilgar mi je rekao... rekao mi je da je Sveti Suprug ubio Javida."

"A mog muža, veliš Stilgar..."

"Svojim ustima mi je to rekao, moja gospo. Stilgar je rekao da je to on učinio. Rekao mi je da mu je Sveti Suprug izazvao bes."

"Bes", ponovila je Alija. "Kako se to dogodilo?"

"Nije rekao. Niko nije rekao. Pitao sam, ali niko nije rekao."

"I tada su te poslali meni sa ovom vešću?"

"Da, moja gospo."

"Zar ništa nisi mogao da učiniš?"

Agarves je ovlažio usne jezikom a onda izjavio: "Stilgar je naredio, moja gospo. A to se dešavalo u njegovom sieču."

"Shvatam. A ti si uvek slušao Stilgara."

"Uvek sam ga slušao, moja gospo, dok me nije oslobodio obaveze."

"Dok te nisu poslali u moju službu, hoćeš da kažeš?"

"Sada se samo vama pokoravam, moja gospo!"

"Je li tako? Reci mi, Buer, ako ti naredim da ubiješ Stilgara, tvog starog Naiba, da li bi to učinio?"

Susreo je njen netremičan pogled sa čvrstinom koja je rasla. "Ako tako naredite, moja gospo."

"To ti i naređujem. Imaš li neku predstavu gde je otišao?"

"U pustinju; to je sve što znam, moja gospo."

"Koliko je ljudi poveo sa sobom?"

"Valjda polovinu življa."

"I Ganimu i Irulan!"

"Da, moja gospo. Oni koji su otišli opterećeni su ženama, decom i prtljagom. Stilgar je svakom ponudio izbor - da krene s njim ili da bude oslobođen svoje obaveze. Mnogi su izabrali da budu oslobođeni. Oni će izabrati novog Naiba."

"Ja ću izabrati njihovog novog Naiba! A to ćeš biti ti, Buer Agarves, na dan kad mi doneseš Stilgarovu glavu."

Agarves je mogao da prihvati izbor kroz bitku. Bio je to slobodnjački način. Rekao je: "Kako zapovedate, moja gospo. Na koje snage mogu..."

"Vidi to sa Zijom. Ne mogu da ti dam mnogo toptera za poteru. Potrebni su mi na drugom mestu. Ali ćeš dobiti dovoljno ratnika. Stilgar je pogazio svoju čast. Mnogi će se rado staviti u službu."

"Onda idem da se pobrinem za to, moja gospo."

"Čekaj!" Odmerila ga je za trenutak, razmatrajući koga bi mogla da pošalje da nadzire ovo ranjivo dete. Biće mu potrebno pažljivo čuvanje dok se ne dokaže. Zia će, verovatno, znati koga valja poslati.

"Da li sam slobodan da odem, moja gospo?"

"Nisi slobodan. Moram nasamo i iscrpno da se posavetujem s tobom o planovima hvatanja Stilgara." Stavila je ruke na lice. "Neću da jadikujem dok ne ispuniš moju osvetu. Daj mi nekoliko minuta da se saberem." Spustila je ruku. "Jedna od mojih služiteljki će ti pokazati put." Dala je jedva primetan znak rukom jednoj od svojih

služiteljki i došapnula Šalus, svojoj novoj ađutantkinji: "Okupaj ga i namiriši pre no što ga dovedeš. Smrdi na crve."

"Da, gospodarice."

Alija se, potom, okrenula, izigravajući žalost koju nije osećala i povukla se u svoje odaje. Tamo u svojoj spavaćoj sobi, zalupila je vrata, opsovala i tresnula nogom.

Taj prokleti Dankan! Zašto? Zašto? Zašto?

Razumela je da je to bio hotimičan Ajdahov izazov. Ubio je Javida i izazvao Stilgara. To je govorilo da je znao o Javidu. Cela stvar se morala shvatiti kao poruka od Dankana Ajdaha, njegov poslednji stav.

Ponovo je tresnula nogom, pa još jednom, pomamno jureći po spavaćoj sobi.

Proklet bio! Proklet bio! Proklet bio!

Stilgar je prebegao pobunjenicima i Ganima zajedno sa njim. Irulan, takođe.

Prokleti svi bili!

Njena treskajuća noga se sudarila sa nekom bolnom preprekom, spustivši se na neki metal. Kriknula je od bola i pogledavši dole, otkrila da je ozledila stopalo jednom metalnom pločom. Dograbila ju je i sleđeno zastala pri pogledu na ovo što je držala u ruci. Bila je to jedna stara kopča, od onih srebrnoplatastih originala sa Kaladana, prvobitno dodeljena od strane Vojvode Leta Atreida I njegovom majstoru mačevanja, Dankanu Ajdahu. Mnogo puta je videla Dankana da je nosi. A on ju je bacio ovde.

Alijini prsti su grčevito šćepali kopču. Ajdaho ju je ostavio ovde kad... kad...

Suze joj grunuše na oči probivši se napolje uprkos velikoj slobodnjačkoj uslovljenosti. Usta joj se opustiše u sleđenu grimasu i ona oseti kako stara borba otpočinje unutar njene lobanje, dosežući do vrhova njenih prstiju na rukama i nogama. Osetila je da je postala dva bića. Jedno koje je sa čuđenjem gledalo na ova telesna izvijanja. Drugo je težilo da se poda neizmernom bolu koji se širio u njenim grudima. Suze su sada slobodno tekle niz njene obraze, i Začuđeni je iznutra žalostivo upitao: "Ko plače? Ko je to ko plače? Ko to sad plače?"

Ali ništa nije moglo da zaustavi suze i ona oseti mučninu koja joj je plamtela u grudima da bi na kraju pokrenula njeno telo i bacila ga na krevet.

I dalje je nešto od te duboke začuđenosti zahtevalo da sazna: "Ko plače? Ko je to..."

58.

Tim delima Leto II uklonio je sebe iz evolutivnog sleda. Učinio je to kroz smišljeno bolan čin, govoreći: 'Biti nezavisan znači biti uklonjen.' Oboje blizanaca videlo je izvan nužnosti pamćenja kao proces merenja način određivanja njihove udaljenosti od njihovih ljudskih istočnika. Ali baš je Letu II bilo suđeno da uradi smelu stvar, shvativši da je pravo stvaranje nezavisno od svog tvorca. On je odbio da ponovo stavi u pogon evolucionu niz, govoreći: 'To me, takođe, sve više udaljava od čovečanstva.' Video je šta je to sadržavalo: da ne može biti stvarno zatvorenih sistema u životu.

Sveta Metamorfoza od Hark al-Ada

Tu su bile ptice koje su se gojile na račun insektskog života od koga je vrveo predeo vlažnog peska s druge strane razorenih kanata: papagaji, svrake, čavke. Ovo je bila jedna džedida, poslednji od novih gradova, sagrađen na podlozi od površinskog bazalta. Sada je ležao napušten. Ganima je, koristeći jutarnje časove da ispita oblast iza prvobitnih sadova napuštenog sieča, otkrila jedan pokret i ugledala šarenog guštera. Nešto ranije je videla gila detlića, kako se gnezdi u zidu od blata džedide.

Razmišljala je o ovome kao o sieču, ali je to u stvari bila gomila niskih zidova napravljenih od učvršćenih cigli od blata, okružena sadovima koji su imali za cilj da zadrže napredovanje dina. Ležao je unutar Tanzerufta, šest stotina kilometara južno od Sihaja Grebena. Bez ljudskih ruku da ga održavaju, sieč je već počeo da se utapa u pustinju; zidovi su bili nagriženi udarima olujnih vetrova, biljke su odumirale, a zasađene površine ispucale od sažižućeg sunca.

Pa ipak je pesak s druge strane razbijenog kanata ostao vlažan, potvrđujući činjenicu da je zdepasta masa sabirnice vetra još funkcionisala.

Tokom ovih meseci po njihovom bekstvu iz Tabra, begunci su potražili okrilje u nekoliko ovakvih mesta koje je nenastanjivim učinio Pustinjski Demon. Ganima nije verovala u tog Pustinjskog Demona

iako se nije mogla poreći očita izvesnost razorenosti kanata.

Povremeno su dobijali vesti iz severnih naseobina, kroz susrete sa pobunjenim lovcima na začim. Nekoliko toptera - neki su rekli ne više od šest - izvršilo je izviđačke letove tragajući za Stilgarom, ali Arakis je bio veliki, a njegova pustinja blagonaklona beguncima. Prema izveštajima postojala je pronadi-i-uništi jedinica zadužena da otkrije Stilgarovu družinu, ali ta jedinica na čijem čelu se nalazio bivši Tabrit Buer Agarves imala je i druge zadatke, tako da se često vraćala u Araken.

Pobunjenici su govorili da je došlo do manjih okršaja između njih i Alijinih trupa. Nasumična pustošenja od strane pustinskog demona učinila su da dužnost čuvanja domaćih utvrđenja postane glavna briga Alije i Naiba. Čak i krijumčari nisu bili pošteđeni, ali se za njih govorilo da krstare pustinjom u potrazi za Stilgarom, želeći da dobiju nagradu za njegovu glavu.

Stilgar je doveo svoju družinu u ovu džedidu neposredno pre mraka prethodnog dana, sledeći nepogrešivo čulo za vlagu svog starog slobodnjačkog nosa. Bio je obećao da će ih uskoro povesti na jug ka palmama, ali je odbijao da odredi tačan datum pokreta. Iako mu je glava bila ucenjena na iznos kojim bi se nekad mogla kupiti cela jedna planeta, Stilgar je odavao utisak najsrećnijeg i najbezbržnijeg čoveka.

"Ovo je dobro mesto za nas", rekao je on, istakavši da je sabirnica vetra još funkcionisala. "Naši prijatelji su nam ostavili nešto vode."

Sada je to bila mala grupa, šezdesetak ljudi sve u svemu. Stari, bolesni i veoma mladi bili su protureni na jug u područje palmi i tamo prihvaćeni od strane poverljivih porodica. Ostali su samo najčvršći, a i oni su imali mnogo prijatelja na severu i jugu.

Ganima se pitala zašto je Stilgar odbijao da razgovara o onom što se dešavalo na ovoj planeti. Zar nije mogao to da vidi? Pošto su kanati bili razoreni, Slobodnjaci su se povukli do severnih i južnih linija koje su nekad označavale opseg njihovih poseda. Ova selidba je samo označavala ono što je moralo da se dogđa u celom carstvu. Jedno stanje bilo je ogledalo drugog.

Ganima je provukla ruku ispod okovratnika svog pustinskog

odela i otkopčala ga. Uprkos njenim brigama ovde se osećala naročito slobodna. Unutrašnji životi je više nisu kinjili, iako je povremeno osećala kako se njihova pamćenja umeću u njenu svest. Iz tih pamćenja znala je kakva je ova pustinja bila nekad, pre učinka ekološkog preobražaja. Bila je suvlja, na primer. Ova neopravljena sabirnica vetra je još funkcionisala jer je postupku podvrgavala vlažan vazduh.

Mnoga stvorenja koja su se nekad klonila ove pustinje sada su se usuđivala da žive ovde. Mnogi u družini zapazili su kako su se dnevne sove namnožile. Ganima je, čak i sada, mogla da vidi mravlje ptice. Poskakivale su i igrale duž redova insekata koji su se rojili u vlažnom pesku pri kraju razvaljenog kanata. Svega nekoliko jazavaca dalo se videti tamo, ali je zato kengurastih miševa bilo nebrojeno mnogo.

Praznoveran strah vladao je ovim novim Slobodnjacima, a Stilgar tu nije bio bolji od ostalih. Ova džedida bila je vraćena pustinji pošto je njen kanat peti put razoren u ciglih jedanaest meseci. Četiri puta popravljali su pustoš koju je za sobom ostavio Pustinjski Demon, a onda više nisu imali rezervi vode da bi mogli da se izlože još jednom gubitku.

Isti je slučaj bio sa svim džedidama, a i sa mnogim starim siećima. Osam od devet naseobina bilo je napušteno. Mnoge od starih siećkih zajednica bile su pretrpanije nego ikad ranije. I dok je pustinja ulazila u svoju novu fazu, Slobodnjaci su se vratili svojim starim običajima. Viđali su predskazanja u svemu. Zar crvi nisu postajali sve ređi svuda osim u Tanzeruftu? Bila je to Šai-Huludova kazna! Viđali su se mrtvi crvi, a da ništa nije ukazivalo na uzrok njihove smrti. Oni bi posle smrti brzo potonuli u pustinjski prah, ali su one smrvljene glomazne mase na koje su Slobodnjaci slučajno nailazili, ispunjavale posmatraču užasom.

Stilgarova družina nabasala je na jednu takvu trupinu, prethodnog meseca, i trebalo im je četiri dana da se otresu osećanja zla. Ta stvar je vonjala na kiselu i otrovnu trulež. Njegova raspadajuća masa pronađena je kako leži na vrhu začinskog mehura, dok je začin uglavnom bio upropašćen.

Ganima je odvratila pogled od kanata i ponovo se zagledala u

džedidu. Pravo ispred nje ležao je razvaljen zid koji je ranije zaklanjao muštamal, malo produženje vrta. Istražila je to mesto sa jakim pouzdanjem u vlastitu ljubopitljivost i pronašla zalihu pljosnatog, neukiseljenog začinskog hleba u jednoj kamenoj kutiji.

Stilgar ga je uništio, govoreći: "Slobodnjaci nikad ne bi ostavili dobru hranu iza sebe."

Ganima je posumnjala da je pogrešio, ali to nije bilo vredno rasprave ili rizika. Slobodnjaci su se menjali. Nekada su se slobodno kretali bledom, vučeni prirodnim potrebama: voda, začini, trgovina. Jutarnje životinje životinja bili su im budilnici. Ali sada su se i životinje kretale prema nekim čudnim ritmovima, dok se većina Slobodnjaka tiskala u svojim starim pećinskim skloništima u okrilju severnog Zaštitnog Zida. Lovci na začine su bili retki u Tanzeruftu, i jedino se Stilgarova družina kretala po uzoru na stare načine.

Verovala je Stilgaru i njegovom strahu od Alije. Irulan je sada potkrepila njegova obrazloženja, vrativši se čudnovatom Bene Geserit sanjarenju. Ali na dalekoj Salusi, Farad'n je još živeo. Jednog dana će morati da dođe do obračuna.

Ganima je pogledala naviše u srebrnasto jutarnje nebo, prebirajući po umu. Gde se mogla naći pomoć? Gde je bio neko ko bi je saslušao dok je otkrivala ono što je videla da se događa svuda oko njih? Gospa Džesika se zdržala na Salusi, ako je trebalo verovati izveštajima. A Alija je bila stvor na pijedestalu sa jedinim ciljem da bude kolosalna, dok je istovremeno sve dalje odmicala od stvarnosti.

Gurni Halek se nigde nije mogao naći, iako su obaveštenja govorila da je viđan svugde. Propovednik je prešao u skrivanje, a njegova jeretička vika, ostala samo pamćenje koje je bledele.

A Stilgar?

Bacila je pogled preko razrušenog zida na mesto gde je Stilgar pomagao da se popravi cisterna. Stilgar je uživao u svojoj ulozi voljepustinje, dok je cena njegove glave svakog meseca rasla.

Ništa više nije imalo smisla. Ništa.

Ko je bio taj Pustinjski Demon, to biće sposobno da uništava kanate kao da su oni lažni idoli koje valja survati u pesak. Je li to bio neki podivljali crv? Je li to bila treća sila u pobuni - mnogo ljudi? Niko

nije verovao da to može biti crv. Voda bi ubila svakog crva koji bi se usudio da udari na kanat. Mnogi Slobodnjaci verovali su da je Pustinjski Demon u stvari bila družina revolucionara namerena da zbací Alijin Mahdinat i vrati Arakis starim načinima. Oni koji su u to verovali govorili su da bi to bilo dobro. Ratosiljati se te pohlepne apostolske loze koja je malo šta drugo uradila do podupirala sopstvenu osrednjost. Vratiti se istinskoj religiji koju je Muad'Dib ustanovio.

Dubok uzdah potresao je Ganimu. Oh, Leto, pomislila je. Gotovo sam radosna što nisi doživeo da vidiš ova vremena. Rado bih ti se pridružila, ali je moj nož još neokrvavljen. Alija i Farad'n. Farad'n i Alija. Stari Baron je njen demon, a to se ne može dozvoliti.

Hara se pomolila iz džedide, približavajući se Ganimi čvrstim korakom koji je prosto gutao pesak. Hara se zaustavila ispred Ganime i oštro upitala: "Šta radiš sama ovde napolju?"

"Ovo mesto je čudno, Hara. Trebalo bi da ga napustimo."

"Stilgar čeka da se susretne sa nekim ovde."

"Oh? Nije mi rekao da..."

"Zašto bi sve trebalo da ti kaže? Maku?" Hara je pljesnula vodeni meh koji je nadimao prednju stranu Ganimnine odeće. "Jesi li ti zrela žena pa da budeš trudna?"

"Bila sam trudna toliko puta da se to ne može ni izbrojati", reče Ganima. "Mani se tih igara odrastao-dete sa mnom!"

Hara je ustuknula korak začuvši jed u Ganiminom glasu.

"Vi ste družina glupaka", reče Ganima, mahnuvši rukom kao da želi da obuhvati džedidu i delatnost Stilgara i njegovih ljudi. "Nikako nije trebalo da pođem sa vama."

"Do sad bi bila mrtva da nisi pošla."

"Možda. Ali vi ne vidite ono što vam je ispred nosa! Ko je taj koga Stilgar očekuje da sretne ovde?"

"Buer Agarves."

Ganima je zurila u nju.

"Prijatelji iz sieča Crveni Bezdan tajno su ga doveli ovamo", objasnila je Hara.

"Alijina mala igračka?"

"Doveli su ga sa povezom na očima."

"Je li Stilgar veruje u to?"

"Buer je tražio da pregovara. Slaže se sa svim našim uslovima."

"Zašto me niko nije obavestio o tome?"

"Stilgar je znao da bi se ti zalagala protiv toga."

"Zalagala protiv... Pa to je ludilo!"

Hara se smrče. "Ne zaboravi da je Buer..."

"On je Porodica!" odseče Ganima. "On je unuk Stilgarovog bratanca. Znam. I Farad'n čiju ću krv jednog dana da prolijem je blizak rođak meni. Misliš li da će to zaustaviti moj nož?"

"Upotrebili smo distrans. Niko ne sledi njegovu grupu."

Ganima je prozborila tihim glasom: "Nikakvo dobro iz toga neće izići, Hara. Trebalo bi smesta da odemo odavde."

"Da li si protumačila predskazanje?" upitala je Hara. "Onaj mrtvi crv, kojeg smo videli! Je li to bio..."

"Strpaj ga u matericu i rodi ga na nekom drugom mestu", razbesnela se Ganima. "Ne dopada mi se taj susret kao ni ovo mesto. Zar to nije dovoljno?"

"Reći ću Stilgaru šta ti..."

"Sama ću mu reći!" Ganima prođe krupnim korakom pored Hare, koja je iza njenih leđa načinila znak u obliku crvovih rogova da odagna zlo.

Ali Stilgar se samo nasmejao Ganiminim strahovima i naredio joj da pođe da potraži peščane pastrmke kao da je i ona bila jedno od dece. Odjurila je u jednu od džedidinih napuštenih kuća i šćućurila se u uglu da pothrani srdžbu. Osećanja su, ipak, brzo minula; osetila je komešanje unutrašnjih života i setila se da je neko govorio: "Ko budemo mogli da ih učinimo nepokretnim, stvari će da teku kao što planiramo."

Kakva čudna misao.

Nije bila u stanju da se priseti ko je izustio ove reči.

59.

Muad'Dib je bio lišen prava na nasljedstvo i govorio je u ime svih koji su bili lišeni prava na nasljedstvo u svim vremenima. On je dizao glas protiv duboke nepravde koja otuđuje individuu od onog što je izgledalo da joj pripada kao pravo.

Mahdinat, jedna od analiza od Hark al-Ada

Gurni Halek je sedeo na šuločkom brdu sa svojim balisetom pored sebe na ponjavi od začinskih vlakana. Ispod njega zatvorena kotlina vrvela je od radnika koji su sadili žetvu. Peščana navoznica kojom su Izgnani mamili crve na začinski trag bila je zaprečena novim kanatom. Zasadi su se spuštali niz kosinu da bi zadržali njeno krunjenje.

Bilo je skoro vreme za popodneveni obed, a Halek se nalazio na brdu više od jednog časa pokušavajući da porazmisli u ovoj osamljenosti. Ljudi su dole ulagali veliki trud, ali sve što je on video bilo je delo melanža. Prema Letovoj ličnoj proceni proizvodnja začina bi uskoro trebalo da padne na jednu desetinu od svog vrhunca u doba Harkonena. Vrednost zaliha se, sa svakom narednom isporukom svuda u carstvu udvostručavala. Govorilo se da je od Porodice Metuli otkupljena polovina Novebrunskih planeta za tri stotine dvadeset i jedan litar.

Izgnani su radili kao ljudi koje je đavo gonio, a možda je tako i bilo. Pre svakog obroka, okretali su se ka Tanzeruftu i molili se ovaploćenom Šai-Huludu. Tako su oni videli Leta, a kroz njihove oči, Halek je video budućnost u kojoj je većina čovečanstva delila njihov pogled. Halek nije bio siguran da nu se takav ishod dopadao.

Leto je zasnovao ovakav mit kada je doveo Propovednika i Haleka ovde u Halekovom ukradenom topteru. Leto je golim rukama probio šuločki kanat, bacajući veliko kamenje i više od pedeset metara. Kada su izgnani pokušali da se umešaju, Leto je odsekao glavu najbližem jedva uočljivim zamahom ruke. Pobacao je ostale natrag među njihove drugove i glasno se narugao njihovom oružju.

Riknuo je na njih demonskim glasom: "Vatra me neće dotaći! Vaši noževi me neće ozlediti! Na meni je Šai-Huludova koža!"

Izgnani su ga tada prepoznali i prisetili se njegovog bekstva, kada je skočio sa brda 'neposredno u pustinju'. Pali su ničice ispred njega i Leto je izdao svoje zapovesti. "Dovodim vam dva gosta. Čuvaćete ih i ukazivati im poštovanje. Obnovićete kanat i otpočeti sa sađenjem oaznog vrta. Jednog dana ću se ovde nastaniti. Vi ćete pripremiti moj dom. Nećete više da prodate ni trunku začina, već ćete da uskladištite svaki delić koji sakupite."

Sve dalje je išao sa svojim uputstvima, a Izgnani su upijali svaku reč, gledajući ga kroz strahom zastakljene oči, kroz strahopoštovanje koje je prelazilo u prestravljenost.

Pred njima je stajao Šai-Hulud, konačno iskrsnuvši iz peska!

Nije bilo nikakvog nagoveštaja ove metamorfoze kada je Leto pronašao Haleka sa Gadean al-Falijem u jednom malom pobunjeničkom sieču kod Gare Rudena. Leto je sa svojim slepim saputnikom došao tamo iz pustinje starim začinskim putem, jašući na crvu kroz oblast u kojoj su crvi sada bili prava retkost. Pričao je da je više puta bio prinuđen da skreće zbog prisustva vlage u pesku, dovoljno vode da otruje crva. Stigli su tamo odmah posle podneva i stražari su ih doveli u javnu odaju kamenih zidova.

Sećanje je sada obuzelo Haleka.

"Dakle, to je Propovednik", rekao je.

Koračajući oko ovog slepog čoveka, proučavajući ga, Halek se prisetio priča o njemu. Tu u sieču, nikakva obrazina pustinjskog odela nije krila staračko lice, i njegove crte su služile sećanju da pravi poređenja. Da, ovaj čovek je zaista ličio na starog Vojvodu po kome je Leto dobio ime. Da li je ta sličnost bila slučajna?

"Poznate su ti priče o ovome ovde?" upitao je Halek, obraćajući se postrance Letu. "Da je on tvoj otac koji se vratio iz pustinje?"

"Čuo sam za te priče."

Halek se okrenuo da osmotri dečaka. Leto je nosio neobično pustinjsko odelo sa savijenim rubovima oko lica i ušiju. Pokrivalo ga je crno odelo, a noge su bile obuvene u čizme za pesak. Njegovo prisustvo ovde zahtevalo je mnoga objašnjenja - kako je uspeo još jednom da pobjegne.

"Zašto si doveo Propovednika ovamo?" upitao je Halek. "U Jakarutuu su govorili da on radi za njih."

"Više ne. Doveo sam ga zbog toga što Alija hoće da ga ubije."

"Tako? Ti, znači, misliš da je ovo utočište?"

"Ti si njegovo utočište."

Za sve to vreme Propovednik je stajao pokraj njih, nijednim migom ne odajući da ga zanima u kom se pravcu njihov razgovor kreće.

"Valjano me je služio, Gurni", reče Leto. "Kuća Atreida nije izgubila svako osećanje obaveze prema onima koji nam služe."

"Kuća Atreida?"

"Ja sam Kuća Atreida."

"Pobegao si iz Jakarutua pre no što sam mogao da dovršim ispitivanje koje je tvoja baka naredila", reče Halek. "Kako možeš da pretpostaviš..."

"Život ovog čoveka treba da čuvaš kao da je tvoj vlastiti", rekao je Leto kao da nije bilo nikakve rasprave i ne prezajući susreo Halekov netremičan pogled.

Džesika je naučila Haleka mnogim Bene Geserit potankostima opažanja ali on nije u Letu pronalazio bilo šta što bi govorilo o nečem drugom do o spokojnoj sigurnosti. Ipak Džesikina naređenja nisu gubila na značaju. "Tvoja baka me je obavezala da dovršim tvoje obrazovanje i uverim se da nisi posednut."

"Nisam posednut." Bila je to bezuslovna tvrdnja.

"Zašto si pobegao?"

"Namri je imao naređenje da me ubije bez obzira na to šta ja uradio. Njegova naređenja poticala su od Alije."

"Jesi li ti, u tom slučaju, Istinozborac?"

"Jesam." Još jedna bezuslovna tvrdnja ispunjena samopouzdanjem.

"A Ganima takođe?"

"Ne."

Propovednik je u tom trenutku, prekinuo ćutanje, okrenuvši svoje prazne očne jame prema Haleku ali pokazujući na Letu. "Misliš da ti možeš da ga staviš na probu?"

"Ne mešaj se kad ne znaš ništa o problemu i njegovim

posledicama", zapovedio je Halek, ne gledajući čoveka.

"Oh, vrlo dobro poznajem, njegove posledice", reče Propovednik. "Jedna stara žena koja je mislila da zna šta radi me je pre mnogo vremena stavila na probu. Nije znala kako, kao što se pokazalo."

Halek se tada obrnuo prema njemu. "Ti si još jedan Istinozborac?"

"Bilo ko može da bude Istinozborac, čak i ti", reče Propovednik. "To je stvar samopoštenja prema prirodi vlastitih osećanja. Zahteva da imaš unutrašnje slaganje sa istinom koja dozvoljava lako prepoznavanje."

"Zašto se mešaš?" upitao je Halek, spustivši ruku na kris-nož. Ko je bio ovaj Propovednik?

"Učestvujem u ovim događajima", reče Propovednik. "Moja majka bi mogla da položi svoju krv na oltar, ali ja imam druge pobude. I shvatam vaš problem."

"Oh?" Halek je sada postao doista radoznao.

"Gospa Džesika ti je naložila da napraviš razliku između vuka i psa, između ze'eb i ke'leb. Prema njenoj definiciji vuk je neko ko ima moć i zloupotrebljava tu moć. Međutim, između vuka i psa postoji razdoblje nastajanja kada ne možeš da ih razlikuješ."

"To je blizu suštine", reče Halek, primećujući kako sve više siečkih ljudi ulazi u javnu odaju da bi slušali. "Otkud to znaš?"

"Zato što poznajem ovu planetu. Ne razumeš? Razmisli kako je to. Ispod površine su stene, kal, naslage, pesak. To je planetno pamćenje, slika njene istorije. Isto je i sa ljudskim bićima. Pas se seća vuka. Svaka vasseljena okreće se oko jezgra bitisanja i od toga jezgra prema spolja pružaju se sva pamćenja sve do same površine."

"Vrlo zanimljivo", reče Halek. "Kako bi mi to pomoglo da sprovedem naređenja koja sam dobio?"

"Pregledaj sliku svoje istorije koja je unutar tebe. Opšti kao što bi životinja opštila."

Halek je zatresao glavom. U ovom Propovedniku bilo je neodoljive neposrednosti, osobine koju je mnogo puta uočio kod Atreida; postojali su više nego neznatni nagoveštaji da je ovaj čovek koristio moći Glasa. Halek je osetio kako mu je srce počelo brže da

bije. Da li je to bilo moguće?

"Džesika je tražila krajnji ispit, pritisak uz pomoć koga bi temeljno tkivo njenog unuka izbilo na površinu", reče Propovednik. "Ali to tkivo je stalno tu, izloženo tvom pogledu."

Halek se okrenuo i zagledao se u Leta. Ovaj pokret došao je sam od sebe, iznuđen neodoljivim silama.

Propovednik je nastavio, kao da je poučavao svojeglavog učenika. "Ova mlada osoba te zbunjuje jer nije pojedinac. On je zajednica. Kao i u svakoj zajednici koja se nalazi pod pritiskom, bilo koji član te zajednice može da preuzme komandu. Ova komanda nije uvek bezazlena i tako dolazimo do naših priča o Izrodstvu. Ali, ti si već dovoljno povredio ovu zajednicu, Gurni Halek. Zar ne možeš da vidiš da je već došlo do preobražaja? Ovaj mladić je postigao unutrašnje sadejstvo koje je neizmerno moćno, koje se ne može podriti. Vidim to i bez očiju. Jednom sam mu se suprotstavio, ali sada sledim njegovu zapovest. On je iscelitelj."

"Ko si ti?" upitao je Halek.

"Ništa više od onog što vidiš. Ne gledaj u mene, gledaj u ovu ličnost za koju ti je naređeno da je podučiš i isprobaš. On je obrazovan kroz preokrete. Preživeo je ubistvene uslove. Sad je ovde."

"Ko si ti?" nastojao je da sazna Halek.

"Kažem ti da gledaš samo u ovog atreidskog mladića! On je poslednje vrelo snage od koje naša vrsta zavisi. On će ponovo složiti u sistem ishode prethodnih delanja. Nijedno drugo ljudsko biće ne može da poznaje ta prethodna delanja kao što on to zna. A ti si pomišljao na uništenje jednog takvog čoveka!"

"Bilo mi je naređeno da ga ispitam i nisam..."

"Ali ti jesi!"

"Je li on Izrod?"

Tužan smeh protresao je Propovednika. "Uporno ostaješ pri toj Bene Geserit besmislici. Kako stvaraju mitove koji uspavljaju čoveka!"

"Jesi li ti Pol Atreid?" upitao je Halek.

"Pol Atreida više nema. On je pokušao da postoji kao vrhunski moralni simbol dok je istovremeno odricao sve moralne zahteve.

Postao je svetac bez boga, i svaka njegova reč bila je bogohuljenje. Kako možeš da pomisliš..."

"Zato što govoriš njegovim glasom."

"Hoćeš li sad i mene da staviš na probu? Čuvaj se, Gurni Halek."

Halek je progutao pljuvačku, sileći svoju pažnju da se ponovo usmeri na neosetljivog Leta koji je i dalje stajao spokojno uvažavajući razgovor koji se vodio. "Ko je stavljen na probu?" upitao je Propovednik. "Nije li, možda, istina da gospa Džesika tebe stavlja na probu, Gurni Halek?"

Halek je otkrio da je ova misao duboko uznemirujuća i pitao se zašto je dopustio da ga Propovednikove reči dirnu. Ali kod atreidskih slugu bila je duboko usađena sklonost da se pokoravaju mistici samodršca. Džesika je, objašnjavajući ovo, stvar učinila još tajanstvenijom. Halek je u ovom času osećao kako se nešto unutar njega menja, nešto čije su ivice bile samo dotaknute Bene Geserit odlukom kojoj ga je Džesika podvrgla. U njemu se podigao nerazgovetan bes. Nije želeo da se menja!

"Ko se to među vama igra boga i kakvom kraju teži?" upitao je Propovednik. "Da bi odgovorio na to pitanje ne možeš se osloniti samo na razum."

Halek je polagano i promišljeno preneo pažnju sa Leta na ovog slepog čoveka. Džesika je stalno govorila da bi on trebalo da postigne ravnotežu kairitsa - 'hoćeš-nećeš'. Nazivala je to vladanjem umnim sposobnostima bez reči i rečenica, bez pravila i dokaza. Bila je to zaoštrena ivica njegove vlastite unutrašnje istine, sveobuzimajuće. Nešto je u glasu ovog slepog čoveka, njegovom tonu, njegovom ponašanju zapalilo bes koji je sagoreo u zaslepljujuću mirnoću unutar Haleka.

"Odgovori na moje pitanje", reče Propovednik.

Halek je osetio da ove reči produbljuju njegovu usredsređenost na ovo mesto, na ovaj trenutak i njegove zahteve. Njegov položaj u vaseljeni bio je određen jedino njegovom koncentracijom. Ni senka sumnje nije ostala u njemu. Ovo je bio Pol Atreid, ne mrtav, već koji se vratio. A ovo ne-dete, Leto. Halek je još jednom pogledao u Leta, stvarno ga videvši. Video je znake siline oko očiju, osećaj ravnoteže u stavu, ćutljiva usta čiji su svijeni uglovi otkrivali smisao za humor.

Leto se izdvajao iz svoje pozadine kao da se nalazio u žiži zaslepljujuće svetlosti. Dostigao je harmoniju jednostavno je prihvatajući.

"Reci mi Pol", reče Gurni Halek. "Da li tvoja majka zna?"

Propovednik je uzdahnuo. "Prema Sestrinstvu, sve dostiže harmoniju, jednostavno, kroz njeno prihvatanje."

"Reci mi Pol", reče Halek. "Da li tvoja majka zna?"

Propovednik je uzdahnuo. "Za Sestrinstvo, za sve njih, ja sam mrtav. Ne pokušavaj da me oživiš."

I dalje ne gledajući u njega, Halek upita: "Ali zašto ona čini..."

"Čini ono što mora. Ona gradi svoj vlastiti život, misleći da upravlja mnogim životima. Na taj način se svi mi igramo boga."

"Ali ti si živ", prošapta Halek, sada savladan svešću o tome, okrenuvši se napokon da bi se upiljio u ovog čoveka, mlađeg od sebe, ali toliko ostarelog u uslovima pustinjanskog života da je izgledalo kao da nosi dvostruko breme Halekovih godina.

"Šta je to?" upita Pol. "Živ?"

Halek je zaokružio pogledom oko njih po Slobodnjacima koji su pratili razgovor, raspetim između sumnje i strahopoštovanja.

"Mojoj majci nikada nije bilo suđeno da stekne moj nauk." Bio je to Polov glas! "Biti bog može da postane najposle dosadno i ponižavajuće. Bilo je svakako dovoljno razloga da se izumi slobodna volja! Bog može da poželi da pobegne u san i bude živ samo u nesvesnim opredmećenim predstavama bića iz svojih snova."

"Ali ti si živ!" reče Halek sada već glasnije.

Pol nije obratio pažnju na uzbuđenje u glasu svog starog drugara i upita: "Da li bi zaista protivstavio ovog momka njegovoj sestri u probi-Mašad? Kakva kobna besmislica! Svako od njih bi rekao: 'Ne. Ubij me! Pusti onog drugog da živi!' Gde bi jedna takva proba odvela? Šta znači, onda, biti živ, Gurni?"

"To nije bila proba", pobunio se Halek. Nije mu se dopadao način na koji su se Slobodnjaci, tiskajući se, sve više primicali, zagledajući Pola, ne obazirući se na Letu.

Ali Leto se tada umešao. "Da li shvataš ceo sklop, oče?"

"Da... da..." Pol je visoko držao glavu kao da je njušio vazduh. "To je, onda, Farad'n!"

"Kako je lako slediti naše misli, umesto naših osećaja", reče Leto.

Halek je bio u stanju da prati ovu misao i, baš kad se spremao da upita, Leto ga je prekinuo položivši mu šaku na ruku: "Ne pitaj, Gurni. Mogao bi da se vratiš sumnji kako sam ja Izrod. Ne! Pusti da se to dogodi, Gurni. Ako pokušaš da siliš, samo ćeš uništiti sebe."

Ali Halek je osetio kako ga obuzima sumnja. Džesika ga je bila upozorila. "Ti, rođeni kao formirane ličnosti, mogu da budu veoma lukavi. Imaju trikove o kojima nikada nisi ni sanjao." Halek je polagano klimnuo glčavom. A Pol! Blagi Bože! Pol je bio živ i u savezu sa ovim znakom pitanja koji je rodio!

Slobodnjaci oko njih se više nisu mogli zadržati. Utisnuli su se između Haleka i Pola, između Leta i Pola, gurajući ovu dvojicu u pozadinu. U vazduhu su pljuštala promukla pitanja: "Jesi li ti Muad'Dib? Jesi li ti, stvarno, Muad'Dib? Je li istina ono što on kaže? Reci nam!"

"Morate da razmišljate o meni samo kao o Propovedniku", reče Pol, odgurujući se. "Ja nikada više ne mogu da budem Pol Atreid ili Muad'Dib. Ja nisam Čanin muž ili car."

Halek se, plašeći se onog što je moglo da se dogodi ako ova žudna pitanja ne dobiju logičan odgovor, baš spremao da stupi u akciju, kada je Leto prvi krenuo. Bilo je to prvi put da je Halek video delić strahovite promene koja se izvršila u Letu. Jedan bikovski glas je zagrmeo: "Sklanjajte se!" i Leto je krenuo napred bacajući odrasle Slobodnjake levo i desno, obarajući ih na pod, devetajući ih rukama, istržući noževe iz njihovih ruku, hvatajući za sečiva.

Za manje od minut, oni Slobodnjaci koji su još stajali na nogama bili su potisnuti uz zidove u stanju mukle preneraženosti. Leto je stajao pored svog oca. "Kad Šai-Hulud govori, pokoravajte se", reče Leto.

A kada je nekoliko Slobodnjaka počelo da protestuje, Leto je odvalio ugaoni kamen iz zida pokraj ulaza u prostoriju i zdrobio ga golim rukama, smejući se za sve to vreme.

"Sravniću ovaj sieč sa zemljom pred vašim očima", reče on.

"Pustinjski Demon", prošaputao je neko.

"I vaše kanate", priznao je Leto. "Razvaliću ih. Mi nismo bili ovde, da li me čujete?"

Glave su se zaklatile sa strane na stranu u užasnoj poniznosti.

"Niko nas ovde nije video", reče Leto. "Ako čujem i jedan šapat sa vaše strane, vratiću se i najuriću vas u pustinju bez vode."

Halek je video kako se ruke podižu kretnjom koja je značila odagnavanje zla, praveći znak crva.

"Mi ćemo sad poći, moj otac i ja, u društvu našeg starog prijatelja", reče Leto. "Pripremite naš topter."

Leto ih je zatim poveo u Šuloh, objašnjavajući usput da moraju hitro da se kreću jer će Farad'n vrlo brzo biti ovde na Arakisu. "A, kao što je moj otac rekao, tada ćeš videti pravu probu, Gurni."

Motreći dole sa šuloškog brda, Halek se još jednom upitao, kao što se pitao svaki dan: "Kakva proba? Šta je hteo da kaže?"

Ali Leto nije više bio u Šulohu, a Pol je odbijao da odgovori.

60.

Crkva i Država, naučnički razum i vera, pojedinac i njegova zajednica, čak napredak i tradicija - sve to može da bude pomireno u učenjima Muad'Diba. On nas je učio da ne postoje nepomirljive suprotnosti osim u verovanjima ljudi. Bilo ko može da razgrne koprenu Vremena. Možete da otkrijete budućnost u prošlosti ili u vlastitoj uobrazilji. Čineći ovo, ponovo zadobijate svesnost svog unutarnjeg bića. Tada saznajete da je vasseljena povezana celina a vi neodvojivi deo nje.

Propovednik u Arakenu, Prema Hark al-Adu

Ganima je sedela sasvim pozadi izvan kruga svetlosti od začinskih lampi i posmatrala ovog Buera Agarvesa.

Nije joj se sviđalo njegovo okruglo lice i uznemirene obrve, način na koji je pomicao stopala dok je govorio, kao da su njegove reči bile neka tajanstvena muzika uz koju je igrao.

On nije ovde zbog pregovora sa Stilgarom, reče u sebi Ganima, zapažajući kako se to potvrđuje svakom reči i pokretom ovog čoveka. Pomakla se još dalje od kruga ovog Saveta.

Svaki sieč je imao jednu prostoriju kakva je bila ova, ali je dvorana za skupove u napuštenoj džedidi na Ganimu činila utisak zbijenog mesta jer je bila tako niska. Šezdeset ljudi iz Stilgarove družine plus devetorica koji su došli sa Agarvesom ispunili su samo jedan kraj dvorane. Svetlost lampi na začinsko ulje odbijala se o niske grede koje su podupirale tavanicu. Svetlost je bacala lelujave senke koje su plesale na zidu, a ljut dim ispunjavao je ovo mesto mirisom cimeta.

Sastanak je počeo u sumrak posle molitvi za vlagu i večernjeg obeda. Do sada se odvijao već više od jednog časa, a Ganima je uspevala da dokuči skrivene tokove u Agarvesovom izlaganju. Njegove reči su se činile sasvim jasne, ali njegovo držanje i pokreti očiju nisu bili u skladu s tim.

Agarves je upravo sada govorio, odgovarajući na pitanje jedne od

Stilgarovih poručnica, Harine nećake koja se zvala Rađa. Bila je to mlada žena sumornog isposničkog izgleda čija su usta na krajevima bila povijena, što joj je davalo izraz stalnog nepoverenja. Ganimu je nalazila da je takav izraz zadovoljavajući u datim okolnostima.

"Naravno da verujem da će Alija dati pun i ceo oprostaj svima vama", rekao je Agarves. "Inače ne bih bio ovde sa ovom porukom."

Stilgar se umešao kada je Rađa pokazala želju da još jednom progovori. "Nisam toliko mnogo zabrinut u vezi sa našim poverenjem u nju, koliko u pogledu toga da li ona tebi veruje." Stilgarov glas je sadržao mumlajuće, prigušene tonove. Predlog da se vrati na svoj stari položaj bio mu je neprijatan.

"Nije važno da li ona meni veruje", reče Agarves. "Da budem iskren, ne verujem da mi veruje. Predugo sam tragao za vama, a da vas nisam našao. Međutim, uvek sam osećao da nije uistinu želela da vas zarobi. Ona je bila..."

"Ona je bila žena čoveka koga sam ja ubio", reče Stilgar. "Priznajem ti da je on to hteo. Moglo je, isto tako, da se desi da se on sam baci na svoj nož. Ali ovaj nov stav miriše na..."

Agarves je skočio na noge, dok mu se bes očitovao na licu. "Ona vam oprašta! Koliko puta moram to da kažem? Naterala je Sveštenike da naprave veliku predstavu traženja božanskog vođstva od..."

"Samo si potegao još jedno sporno pitanje." Bila je to Irulan, naginjući se napred pored Rađe, sa svojom plavokosom glavom koja je odudarala od Rađine zagasitosti. "Ona je tebe ubedila, ali možda ima druge planove."

"Sveštenstvo ima..."

"Ali kolaju i sve one priče", reče Irulan, "da si ti više od vojnog savetnika, da si ti njen..."

"Dosta!" Agarves je bio izvan sebe od besa. Njegova ruka je lebdela u blizini noža. Neprijateljska osećanja proticala su odmah ispod površine njegove kože, iskrivljujući mu crte lica. "Verujte šta hoćete, ali ja ne mogu više da izlazim na kraj s tom ženom! Ona mi podvaljuje! Kalja sve što dodirne! Ja sam upotrebljen. Ja sam uprljan. Ali ja nisam podigao nož na svoj rod. A sada - dosta mi je svega!"

Ganima je, posmatrajući ovo, pomislila: To je, barem, bila istina koja je izbila iz njega.

Stilgar je, neočekivano, prasnuo u smeh. "Ahhh, rođače, oprostite mi, ali u srdžbi ima istine."

"Onda, ti si saglasan?"

"Nisam to rekao." Podigao je ruku jer je Agarves nagoveštavao još jedan izliv besa. "Nije radi mene, Buer, ali tu su ovi ostali." Pokazao je rukom oko sebe. "Oni su moja odgovornost. Hajde da za trenutak razmotrimo kakve naknade za učinjenu štetu Alija nudi."

"Naknade? Nije bilo reči o naknadama. Oproštaj da, ali ne..."

"Šta, onda, nudi kao jemstvo za svoju reč?"

"Sieč Tabr i tebi položaj Naiba, punu autonomiju kao neutralno mesto. Ona sada shvata kako..."

"Neću se vraćati u njenu pratnju niti je snabdevati ratnicima", upozorio je Stilgar. "Je li to jasno?"

Ganima je mogla da nasluti kako Stilgar popušta i pomislila je: Ne, Stil! Ne!

"Nema potrebe za tim", reče Agarves. "Alija jedino želi da joj se vrati Ganima i sprovođenje u delo obećanih zaruka koje je ona..."

"Tu smo, dakle!" reče Stilgar, natušivši obrve. "Ganima je cena mog pomilovanja. Zar ona mene smatra..."

"Ona te smatra razboritim", dokazivao je Agarves, ponovo sedajući na svoje mesto.

Ganima je razdragano pomislila: Neće to učiniti. Ne zamaraj se. On to neće učiniti.

Dok joj je ova misao prolazila kroz svest, Ganima začu lagano šišketaње iza leđa sa desne strane. Počela je da se okreće, i osetila kako je snažne ruke zgrabiše. Pre no što je mogla da vikne, lice joj je prekrila jedna teška krpa namirisana uspavljujućim sredstvom. Dok joj je svest bleдела, osetila je kako je nose prema vratima u najmračnijem delu dvorane. Pomislila je: Trebalo je da pretpostavim! Trebalo je da budem pripravna! Ali ruke koje su je držale bile su odrasle i snažne. Nije mogla da im se izmigolji.

Ganimini poslednji čulni utisci bili su hladan vazduh, svetlucanje zvezda i jedno zakrabiljeno lice koje ju je odozgo posmatralo, a zatim upitalo: "Nije ozleđena, je li tako?"

Odgovor je iščezao dok su se zvezde zavrtele i načinile pruge naspram njenog ukočenog pogleda, nestajući u blesku svetlosti koja je predstavljala unutrašnje jezgro njenog bića.

61.

Muad' Dib nam je dao posebnu vrstu znanja o proročkom uvidu, o ponašanju koje okružuje takav uvid i njegov uticaj na događaje koji su viđeni da dolaze 'po redu'. (To jest, događaji određeni da se dese u jednom povezanom sistemu koji prorok otkriva i tumači.) Kao što je na drugom mestu bilo primećeno, takvo uviđanje dejstvuje kao sopstvena zamka za samog proroka. On može da postane žrtva onoga što zna - što je relativno uobičajena ljudska slabost. Opasnost leži u tome da oni koji predviđaju stvarne događaje mogu da predvide polarizujući efekt što je posledica preterane popustljivosti prema njihovoj vlastitoj istini. Oni su skloni da zaborave da ništa u jednoj polarizovanoj vaseljeni ne može da postoji, a da njegova suprotnost nije prisutna.

Predviđajuća Vizija, od Hark al-Ada

Vetrom nošeni pesak lebdeo je iznad horizonta, pomračujući izlazeće sunce. U senkama dina pesak je bio hladan. Leto je stajao izvan kruga palmi i posmatrao pustinju. Osećao je prašinu i miris bodljikavih biljaka, čuo jutarnje glasove ljudi i životinja. Slobodnjaci nisu zadržali nikakav kanat na ovom mestu. Imali su nužan minimum okućnih zasada koje su žena zalivale noseći vodu u kožnim mešinama. Njihova hvataljka vlage bila je krhka naprava, koju su olujni vetrovi lako uništavali, ali koja se lako dala obnoviti.

Tegobnost, stroga zabrana trgovine začinom i pustolovnost sačinjavali su ovdašnji način života. Ovi Slobodnjaci su još verovali da je raj bio zvuk tekuće vode, ali su negovali jedan prastari pojam Slobode koji je i Leto delio.

Sloboda je stanje usamljenosti, pomislio je.

Leto je doveo u red prevoje svoje bele odeće koja je pokrivala njegovo živo pustinjsko odelo. Mogao je da oseti kako ga je opna od peščanih pastrmki izmenila i, kad god je imao ovaj doživljaj, bio je primoran da savlađuje duboko osećanje gubitka. On više nije bio potpuno ljudsko biće. Čudne stvari plivale su u njegovoj krvi. Treplje

peščanih pastrmki prodrle su u svaki njegov organ, podešavajući ga i menjajući. Peščane pastrmke su se i same menjale i prilagođavale. Ali Leto se, znajući ovo, osećao trzan starim nitima svoje izgubljene ljudske prirode, a njegov život uhvaćen u iskonske patnje čija je davnašnja neprekidnost bila razbijena. Znao je, međutim, za klopku u povlađivanju ovakvom osećanju. Znao je to dobro.

Pusti da se budućnost sama po sebi dogodi, pomislio je. Jedino pravilo koje upravlja stvaralaštvom jeste sam čin stvaranja.

Bilo je teško odvojiti pogled od peska, dina - te neizmerne praznine. Ovde na rubu peska ležalo je nekoliko stena, ali su one vodile uobrazilju napolje u vetrove, prašinu, do raštrkanih i usamljenih biljaka i životinja, do dina koje su se stapale sa dinama, a pustinje sa pustinjama.

Iza njegovih leđa dopro je zvuk svirale koja je pratila jutarnju molitvu, pojanje za vlagu koje je sada spretno bilo preinačeno u serenadu novom Šai-Huludu. Ovo saznanje je u Letovoj svesti muzici pridavalo osećanje večne usamljenosti.

Mogao bih jednostavno da odem u tu pustinju, pomislio je.

U tom slučaju sve bi se promenilo. Jedan pravac bi bio jednako dobar kao i drugi. Već je naučio da vodi život slobodan od posedovanja. Ugllačao je slobodnjačku mistiku do strahovite zaoštrenosti: sve što je uzimao za sebe bilo je neophodno, a to je bilo sve što je uzimao. Ali on ništa nije nosio osim odela na plećima, atreidskog prstena u obliku jastreba skrivenog u naborima odela i kože-koja-nije-bila-njegova-vlastita.

Bilo bi lako otići odavde.

Jedna kretnja visoko na nebu privukla je njegovu pažnju: ukošeni krajevi rastvorenih krila ukazivali su na lešinara. Ovaj prizor ispunio je njegove grudi bolom. Poput divljih Slobodnjaka, lešinari su živeli na ovom tlu, jer su tu bili rođeni. Nisu znali ni za šta bolje. Pustinja ih je učinila onakvim kakvi su bili.

Međutim, jedan drugačiji slobodnjački soj nicao je idući za Muad'Dibovim i Alijinim tragom. Zbog njih nije mogao sebi da dozvoli da ode u pustinju kao što je njegov otac nekad učinio. Leto se podsetio Ajdahovih reči iz njegove mladosti: "Ovi Slobodnjaci! Oni su veličanstveno puni života. Nikad nisam sreo nijednog pohlepnog

Slobodnjaka."

Sada je bilo mnogo pohlepkih Slobodnjaka.

Talas tuge prešao je Letom. Bio se obavezao pravcem koji je sve to mogao da izmeni, ali po užasnu cenu. A upravljanje tim pravcem postajalo je sve teže što su se približavali vrtlogu.

Kralizec, Tajfunška Bitka, čekali su ih u budućnosti... ali Kralizec ili nešto gore bilo bi cena pogrešnog koraka.

Iza Leta se začuše glasovi, a onda se izdvoji jasan, piskutav glas nekog deteta koje reče: "Evo ga ovde."

Leto se okrenuo.

Propovednik je predvođen detetom izlazio iza palmi. Zašto i dalje razmišljam o njemu kao o Propovedniku? pitao se Leto.

Odgovor je ležao na čistoj ploči Letovog uma: Zato što on više nije Muad'Dib, nije više Pol Atreid. Pustinja ga je učinila onakvim kakav je bio. Pustinja i šakali Jakarutua sa svojim preteranim dozama melanža i svojim stalnim izdajama. Propovednik je ostario pre vremena, ostario ne usled preziranja začina, već baš od njega.

"Rekli su mi da želiš da me vidiš", reče Propovednik, progovorivši kad se njegovo dete-vodič zaustavilo.

Leto se zagledao u dečaka iza palmi, osobu gotovo njegove visine, kod koje je strahopoštovanje bilo pomešano sa lakomom radoznalošću. Mladalačke oči su tajanstveno svetlucale iznad obrazine pustinjskog odela dečije veličine.

Leto mahnu rukom. "Ostavi nas."

U stavu dečakovih ramena se za trenutak moglo nazreti bunjenje, a onda su strahopoštovanje i urođeno slobodnjačko uvažavanje tajnosti prevagnuli. Dečak ih ostavi.

"Znaš li da je Farad'n ovde, na Arakisu?" upitao je Leto.

"Gurni mi je rekao kad me je dovezao ovamo prošle noći."

Propovednik je tada pomislio: Kako su hladno odmerene njegove reči. On je nalik meni iz starih dana.

"Suočen sam sa teškom odlukom", reče Leto.

"Mislio sam da si već doneo sve odluke."

"Znamo za tu zamku, oče."

Propovednik se nakašlja. Napetost mu je kazivala koliko su bili blizu razornih preokreta. Od sada se Leto nije mogao oslanjati samo

na puku viziju, već na upravljanje vizijom.

"Potrebna ti je moja pomoć?" upitao je Propovednik.

"Da. Vraćam se u Araken i želim da odem tamo kao tvoj vodič."

"Sa kakvom svrhom?"

"Da li bi još jednom propovedao u Arakenu?"

"Možda. Postoje stvari koje im nisam rekao."

"Nećeš se vratiti u pustinju, oče."

"Ako krenem s tobom?"

"Da."

"Uradiću onako kako ti odlučiš."

"Jesi li razmislio? Tamo će sa Farad'nom biti i tvoja majka."

"Nema sumnje."

Propovednik se još jednom nakašljao. Bilo je to odavanje nervoze koju Muad'Dib nikada ne bi dozvolio. Ovo telo je predugo bilo odvojeno od starog režima samodiscipline, njegov um prečesto je Jakarutu dovodio do ludila. I Propovednik je mislio da možda ne bi bilo mudro vraćati se u Araken.

"Ne moraš da se vratiš tamo sa mnom", reče Leto. "Ali moja sestra se tamo nalazi i ja moram da se vratim. Ti bi mogao da pođeš sa Gurnijem."

"A ti bi pošao sam u Araken?"

"Da. Moram da sretnem Farad'na."

"Poći ću s tobom", uzdahnuo je Propovednik.

Leto je tom trenutku osetio nijansu starog vizionarskog ludila u Propovednikovom držanju i zapitao se: Da li on to izvodi igru predviđanja? Ne. Nikada više nije mogao da krene tim putem. Znao je za klopku delimičnog posvećivanja. Svaka Propovednikova reč potvrđivala je da je on preneo vizije svom sinu, znajući da je sve u ovoj vasetelji bilo unapred određeno.

Propovednika su sada bockale stare polarnosti. Bežao je od paradoksa do paradoksa.

"U tom slučaju krenućemo za nekoliko minuta", reče Leto. "Hoćeš li da saopštiš Gurniju?"

"Gurni ide sa nama."

"Želim da Gurni preživi."

Propovednik je tada popustio napetostima. One su bile u vazduhu

oko njih, u zemlji pod njihovim nogama, pokretljiva stvar koja se ujedinjavala u ovom ne-detetu koje je bilo njegov sin. Tupi krik starih vizija čekao je u Propovednikovom grlu.

Ta prokleta svetost!

Peščani sok njegovih strahova nije se mogao izbeći. Znao je šta ih iščekuje u Arakenu. Još jednom će se upustiti u igru sa strahotnim i kobnim silama koje im nikad neće doneti mir.

62.

Dete koje odbija da putuje u očevom oklopu jeste simbol najdivnije čovekove sposobnosti. 'Ne moram da budem ono što je moj otac bio. Ne moram da se pokoravam pravilima svoga oca pa čak ni da verujem u sve što je on verovao. Moja je snaga kao ljudskog bića da mogu da vršim vlastiti izbor onog u šta ću da verujem i onog u šta neću da verujem, onog što će biti i onog što neće biti.'

Leto Atreid II, Biografija Hark al-Ada

Žene-hodočasnice igrale su uz zvuke bubnjeva i frula na trgu Hrama, bez velova na glavama, sa grivnama na vratovima, u tankoj odeći koja je otkrivala njihove obline. Duge crne kose bile su im raspuštene da bi se rasturale preko lica dok bi se one obrtale.

Alija je iz svog boravišta u Hramu posmatrala ovaj prizor, koji ju je istovremeno privlačio i odbijao. Bila je sredina prepodneva, vreme kada je miris začinske kafe počinjao da se širi po trgu iz prodavnica ispod senovitih arkada. Uskoro je trebalo da iziđe i pozdravi Farad'na, da preda zvanične darove i nadzire njegov prvi susret sa Ganimom.

Sve je teklo u skladu sa planom. Ganima će ga, izvesno, ubiti i, u lomu koji će uslediti samo će jedna osoba biti pripravna da pokupi komadiće. Lutke su igrale onako kako su se konci povlačili. Stilgar je ubio Agarvesa, baš kao što se i nadala. A Agarves je, ne znajući to, odveo kidnapere do džedide, jer je u njegovim novim čizmama, koje mu je poklonila, bio skriven tajni predajnik signala. Sada su Stilgar i Irulan čamili u tamnicama Hrama. Možda ih je čekala smrt, ali moguće je da su se mogli upotrebiti i na neki drugi način. Nije bilo zgoreg sačekati.

Opazila je da gradski Slobodnjaci dole posmatraju igrače-hodočasnike čežnjivim i netremičnim očima. Osnovna seksualna jednakost, došavši iz pustinje, i dalje je postojala u slobodnjačkim gradovima i varošima, ali su se društvene razlike između muškaraca

i žena već mogle osetiti. To je, takođe, išlo u skladu sa planom. Podeli ih i oslabi. Alija je mogla da oseti tananu promenu u načinu na koji su gradski Slobodnjaci promatrali ove žene sa drugih planeta i njihove egzotične plesove.

Neka gledaju. Neka im se umovi ispune gaflom.

Kapci Alijinih prozora bili su otvoreni i mogla je da oseti nagli porast vrućine, koja je u ovo doba godine počinjala već u zoru, a dostizala vrhunac sredinom popodneva. Temperatura na kamenim pločama trga morala je biti daleko viša. To je, nema sumnje, bilo neugodno ovim igračicama, ali su se one i dalje obrtale i uvijale, njihale ruke i kose u mahnitosti svog posvećenja. Njihov ples bio je posvećen Aliji, Nebeskoj Materici. Jedna pomoćnica je to došapnula Aliji, rugajući se ovim ženama sa drugog sveta i njihovim čudnim običajima. Pomoćnica je objasnila da su ove žene bile sa Iksa, gde su se zadržali ostaci zabranjene nauke i tehnologije.

Alija prezrivo šmrknu. Žene su bile jednako neznačajke, praznoverne i nazadne kao i pustinjski Slobodnjaci... baš kao što je to podrugljiva pomoćnica rekla, pokušavajući da se dodvori, izveštavajući kome je posvećen njihov ples. A ni pomoćnica, niti Iksijanci nisu znali da je Iks bio samo jedan broj davno zaboravljenog jezika.

Vedro se osmehujući, Alija pomisli: Neka ih, nek' igraju. Igranje je trošilo energiju koja je mogla da se upotrebi u daleko razornije svrhe. A i muzika je bila prijatna, tanko cviljenje titralo je naspram ravnomernog bubnjanja doboša od tikve i pljeskanja ruku.

Muzika se odjedanput utopila u bučanju mnogih glasova sa daljeg kraja trga. Igračice su izgubile ritam koraka, povratile ga posle kratkog meteža, ali je nestalo one čulne iskrenosti, pa je čak i njihova pažnja odlutala prema dalekoj kapiji trga, odakle se rulja širila preko kamenih ploča kao kad voda jurne kroz otvoren ventil kanata.

Alija pomno osmotri nadolazeći talas.

Sada je čula i reči, a jednu pre svih drugih: "Propovednik! Propovednik!"

Potom je ugledala njega, kako korača na pramcu prvog talasa, držeći se rukom za rame svog mladog vodiča.

Igračice-hodočasnice odustale su od svog okretanja i povukle se na terasasto stepenište ispod Alije. Pridružila im se i publika, a Alija je mogla da oseti strahopoštovanje koje je obuzelo sve posmatrača. Njeno lično osećanje bio je strah.

Kako se usuđuje!

Okrenula se do pola da prizove stražare, ali ju je jedna misao zaustavila. Gomila je već ispunila trg. Mogli su da postanu opasni, ako bi ih sprečila da čuju svog slepog vizionara.

Alija stisnu pesnice.

Propovednik! Zašto je Pol ovo radio? Za polovinu svetine on je bio 'pustinjski ludak' i, stoga, svet. Drugi su šaputali po čaršiji i radnjama da to mora biti Muad'Dib. Zašto bi mu, inače, Mahdinat dozvoljavao da govori takvu ljutu jeres?

Alija je u gomili mogla da raspozna izbeglice, preostatke iz napuštenih sieča, čija je odeća bila u ritama. To mesto dole je moglo da postane opasno, mesto gde su mogle da se naprave greške.

"Gospodarice?"

Glas je dopro iza Alijinih leđa. Okrenula se i ugledala Ziju koja je stajala u zasvođenom ulazu u spoljnu odaju. Odmah iza nje nalazili su se naoružani stražari Kuće.

"Da, Zia?"

"Moja gospo, Farad'n čeka napolju i traži da ga primite."

"Ovde? U mojim odajama?"

"Da, moja gospo."

"Je li sam?"

"Dva telohranitelja i gospa Džesika."

Alija je položila šaku na vrat, prisativši se poslednjeg susreta sa majkom. Vremena su se, međutim, promenila. Novi uslovi su upravljali njihovim odnosom.

"Kako je samo nagao", reče Alija. "Koji razlog je naveo?"

"Čuo je o..." Zia pokaza na prozor koji je gledao na trg. "Kaže da su mu rekli da vi imate najbolji vidikovac."

Alija se namrštila. "Veruješ li u to, Zia?"

"Ne, moja gospo. Mislim da je načuo glasine. Želi da posmatra vaše reakcije."

"Moja majka ga je navela na to!"

"Sasvim moguće, moja gospo."

"Zia, draga moja, želim da sprovedeš u delo posebna naređenja od velikog značaja za mene. Dođi ovamo."

Zia se primakla na korak od nje. "Moja gospo?"

"Pusti unutra Farad'na, njegove stražare i moju majku. Zatim sredi da dovedu Ganimu. Treba da bude opremljena kao slobodnjačka nevesta do u najmanju sitnicu - potpuno."

"Sa nožem, moja gospo?"

"Sa nožem."

"Moja gospo, to je..."

"Ganima za mene ne predstavlja opasnost."

"Moja gospo, ima razloga da se veruje da je ona pobjegla sa Stilgarom više da bi zaštitila njega, nego iz bilo kog drugog..."

"Zia!"

"Moja gospo?"

"Ganima se već založila za Stilgarov život i on će ostati živ."

"Ali ona je verovatan naslednik!"

"Samo ti ispuni moja naređenja. Pripremi Ganimu. Dok se ti budeš brinula za to, pošalji četiri čuvara iz Sveštenečkog Hrama dole na trg. Oni treba da pozovu Propovednika ovamo. Naloži im da uluče priliku i razgovaraju s njim; ništa više od toga. Ne smeju da primene silu. Želim da isporuče ljubazan poziv. Potpuno bez nasilja. I Zia..."

"Moja gospo?" Izgledala je veoma zlokobno.

"Propovednik i Ganima treba da budu dovedeni pred mene istovremeno. Valjalo bi da uđu zajedno na moj znak. Razumeš li?"

"Jasna mi je namera, moja gospo, ali..."

"Samo uradi tako! Zajedno." Klimnuvši glavom, Alija dade do znanja svojoj amazonskoj pomoćnici da može da ide. Kada se Zia okrenula i pošla, Alija reče: "Kad budeš izlazila, pošalji unutra Farad'novo društvo, ali gledaj da im prethodi deset tvojih najpoverljivijih ljudi."

Zia se osvrnula, ali je nastavila da izlazi iz sobe. "Biće učinjeno kako naređujete, moja gospo."

Alija se okrenula da bi provirila kroz prozor. Kroz samo nekoliko minuta plan bi trebalo da donese svoje krvave plodove. A Pol će biti ovde kad njegova kćerka bude nanela coup de grace njegovim

svetim lagarijama. Alija začu kako ulazi Zijin stražarski odred. Uskoro će biti svršeno. Sasvim. Pogledala je naniže, sa uskipelim osećanjem trijumfa, baš kad je Propovednik zauzeo stav na prvoj stepenici. Njegov mladi vodič čučao je pokraj njega. Alija opazi žuta odela Sveštenika iz Hrama, koji su čekali sa leve strane, zadržani pritiskom gomile. Oni su, ipak, bili iskusni u postupanju sa gomilom. Moglo se očekivati da će uspeti da pronađu način da se približe svojoj meti. Propovednikov glas zatutnja trgom, a rulja dočeka njegove reči sa ushićenom pažnjom. Neka slušaju! Uskoro će biti sređeno da njegove reči dobiju drugačije značenje od onog koje je on imao na umu. A tada neće biti nikakvog Propovednika u blizini da protestuje.

Čula je kako Farad'nova grupa ulazi, a onda i majčin glas: "Alija?"

Ne okrećući se, Alija reče: "Dobrodošli, Prinče Farad'ne, majko. Uđite i uživajte u predstavi." Zatim se osvrnula i ugledala krupnog Sardaukara, Tiekanika, kako smrknuto meri njene stražare koji su bili zaprečili put. "Ali to nije gostoljubivo", reče Alija. "Pustite ih da prođu." Dvojica iz njene straže, očito postupajući po Zijinim naredbama, priđoše i stadoše između nje i ostalih. Ostali stražari se razmakoše. Alija okrenu leđa desnom krilu prozora i pokaza na njega. "Ovo je zaista najbolji vidikovac."

Obučena u svoju tradicionalnu crnu Aba odoru, Džesika je, netremice posmatrajući Aliju, otpratila Farad'na do prozora i stala između njega i Alijinih stražara.

"Ovo je vrlo ljubazno od vas, gospo Alija", reče Farad'n. "Toliko mnogo sam čuo o tom Propovedniku."

"I eno ga glavom i bradom", reče Alija.

Primetila je da je Farad'n nosio sivu uniformu sardaukarskog zapovednika bez odlikovanja. Kretao se sa vižljastom ljupkošću koja se Aliji dopala. Možda je u ovom Korino Princu vredelo potražiti i nešto više od zaludne rasonode.

Propovednikov glas je zagrmeo u sobi preko pojačanih zvučnika pored prozora. Alija je od njega osetila drhtanje u kostima i počela da ga sluša sa rastućom opčinjenošću.

"Otkrio sam sebe u Pustinji Zan", vikao je Propovednik, "u toj pustoši zavijajuće divljine. I Bog mi je zapovedio da to mesto očistim."

Jer, mi smo bili izazvani u toj pustinji i ojađeni u toj pustinji i dovedeni u iskušenje u toj divljini da se odrekemo naših običaja."

Pustinja Zan, pomislila je Alija. Bilo je to ime dato mestu iskušenja Zensuni Lutalica od kojih su postali Slobodnjaci. Ali njegove reči! Da li on to preuzima odgovornost za razaranja izvršena u siečkim utvrđenjima odanih plemena?

"Divlje zveri pritiskaju kao teret vašu zemlju", reče Propovednik, glasom koji je grmeo trgov. "Žalosna bića ispunjavaju vaše kuće. Vi koji ste pobjegli iz svojih domova više ne umnožavate vaše dane na pesku. Da, vi koji ste se odrekli naših običaja, vi ćete umreti u prljavom gnezdju, ako nastavite ovom stazom. Ali ako se obazrete na moje upozorenje, Gospod će vas provesti kroz zemlju ponora do Božjih Planina. Da, Šai-Hulud će vas voditi."

Muklo ječanje se podiže iz gomile. Propovednik zastade, počevši da okreće svoje prazne oči prema zvuku. Zatim je uzdigao ruke i široko ih razapinjući, povikao: "Oh, Bože, moje mesto čezne za tvojim putem u suhu i žednu zemlju!"

Jedna starica odmah ispred Propovednika, očito izbeglica, sudeći po zakrpljenom i pohabanom izgledu njene odeće, podiže ruke prema njemu, zavapi: "Pomozi nam, Muad'Dibe. Pomozi nam!"

U iznenadnom grču straha koji joj prože grudi, Alija se upita da li ta stara žena zaista zna istinu. Zatim uputi pogled prema majci, ali Džesika ostade nepomična, deleći pažnju između Alijinih stražara, Farad'na i prizora koji se video sa prozora. Farad'n je stajao kao ukopan, opčinjeno posmatrajući.

Alija je ponovo pogledala sa prozora, pokušavajući da razazna svoje Hramske Sveštenike. Nisu bili na vidiku; nagađala je da su se probili okolišnim putem, pored kapija Hrama, pohitavši niz stepenice.

Propovednik je, uperivši desnu ruku iznad staričine glave, povikao: "Vi ste jedina preostala pomoć! Bili ste buntovni. Vi ste doneli suvi vetar koji ne pere, niti rashlađuje. Vi nosite breme naše pustinje i olujnu kometu sa tog mesta, iz te strahotne zemlje. Bio sam u toj divljini. Voda teče peskom iz razvaljenih kanata. Potoci brazdaju tlo. Voda je pala s neba u Pojas Dine! Oh, moji prijatelji, Bog mi je zapovedio. Napravite smesta u pustinji drum za našeg Gospoda, jer ja sam glas koji kao kometa dolazi k vama iz te

divljine."

Pokazao je na stepenice pod svojim nogama, krutim i drhtavim prstom. "Ovo nije izgubljena džedida koja će zauvek ostati nenaseljena! Ovde smo mi jeli nebeski hleb. I ovde nas galama stranaca izgoni iz naših kuća! Oni nam stvaraju pustoš, zemlju u kojoj nijedan čovek ne prebiva, niti bilo ko tuda prolazi."

Gomila se neprijatno uskomešala. Izbeglice i gradski Slobodnjaci počеше da se nelagodno obaziru oko sebe gledajući u hodočasnike koji su stajali među njima.

Mogao bi da izazove krvavu pobunu! pomisli Alija. No, dobro, pustimo ga. Moji Sveštenici mogu da ga zgrabe u metežu.

U tom trenutku ugledala je petoricu Sveštenika, zbijenu grupu žutih odora koja je silazila stepenicama iza Propovednika.

"Voda koju smo raširili po pustinji postala je krv", reče Propovednik, široko mašući rukama. "Krv na našoj zemlji! Pogledajte našu pustinju koja je mogla da se veseli i cveta; primamila je stranca i zavela ga u našoj sredini. Oni su došli zbog nasilja! Njihova lica su zatvorena kao za poslednji vetar Kralizeca! Oni su se nabrali plodova robovanja peska. Oni su posisali bogatstva peska, blaga skrivenog u dubinama. Pogledajte ih kako odlaze da nastave svoje zlo delo. Zapisano je: 'Ja stojah na pesku, i videš zver kako se izdiže iz tog peska, a na glavi te zveri bejaše ime Boga!'"

Srdito gundanje podiže se iz gomile. Pesnice su se uzdigle, počele da mašu.

"Šta to radi?" prošapta Farad'n.

"Želela bih da znam", reče Alija. Položila je ruku na grudi, osećajući užasno uzbuđenje ovog trenutka. Rulja će se baciti na hodočasnike ako on ovako produži!

Ali Propovednik se do pola okrenuo, usmerio svoje mrtve očne duplje prema Hramu i podigao ruku da ukaže na visoke prozore Alijinog boravišta. "Jedno bogohuljenje prestaje!" vrisnuo je. "Bogohuljenje! A ime tog bogohuljenja je Alija!"

Sablažnjivii muk zavlada trgom. Alija je stajala u nepomičnoj preneraženosti. Znala je da rulja nije mogla da je vidi, ali ju je ipak obuzelo osećanje izloženosti, ranjivosti. Odjeci utišavajućih reči poklopili su se sa udarima njenog srca. Jedino što je nmogla da učini

bilo je da zuri dole, u tu neverovatnu sliku. Propovednik kao da se zaledio sa rukom uperenom u njene prozore.

Njegove reči su, međutim, bile previše za Sveštenike. Oni razbiše tišinu srditim povicima i sjuriše se niz stepenice gurajući ljude u stranu. Dok su se oni tako kretali, gomila je stupila u protivdejstvo, razbijajući se kao talas po stepenicama; zbrisala je prvi red gledalaca, noseći Propovednika ispred sebe. On se slepo sapleo, razdvojivši se od svog mladog vodiča. U tom trenutku, jedna ruka odevena u žuto, podiže se iz meteža ljudi; u ruci sevnu kris-nož. Ona vide kako nož udara dole, zarivajući se u Propovednikove grudi. Gromovit zveket džinovskih kapija Hrama koje se zatvaraju prenu Aliju iz šoka. Stražari su, očito zatvorili kapije da bi sprečili rulju. Ali ljudi su se već uveliko povlačili, gradeći otvoren prostor oko skljojokane prilike na stepenicama. Jeziva tišina spusti se na trg. Alija je videla mnoge leševe, ali je samo ovaj ležao izdvojeno.

A tada, jedan glas kriknu iz gomile: "Muad'Dib! Oni su ubili Muad'Diba!"

"Blagi bože", reče Alija drhtavim glasom. "Blagi bože."

"Malo je kasno za to, zar ne misliš tako?" upita je Džesika.

Alija se brzo okrenu, opazivši iznenadan izraz zaprepašćenja u Farad'na kad je video bes na njenom licu. "Onaj što su ga ubili bio je Pol!" vrisnu Alija. "To je bio tvoj sin! Kad to utvrde, znaš li šta će se desiti?"

Džesika je stajala kao ukopana za jedan dug tren, misleći kako joj je upravo rečeno nešto što je već znala. Farad'nova šaka na njenoj ruci vrati je u stvarnost. "Moja gospo", reče on sa takvim saosećanjem u glasu da joj se učinilo da bi mogla smesta da umre od toga. Prešla je pogledom sa hladnog, zverskog gneva na Alijinom licu na saosećajnu patnju koja se očitavala u Farad'novim crtama i posmisli: Možda sam suviše dobro obavila svoj posao.

Nije se moglo sumnjati u Alijine reči. Džesika se sećala svake intonacije Propovednikovog glasa, čujući vlastite krikove u njemu, duge godine podučavanja posvećene mladom čoveku koji se spremao da postane Car, ali koji je sada ležao kao skrhana humka krvavih dronjaka na stepenicama Hrama.

Gafla me je zaslepila ,pomisli Džesika.

Alija mahnu jednoj od svojih pomoćnica i reče: "Dovedi sada Ganimu."

Džesika primora sebe da se usredsredi na ove reči. Ganimu. Zašto Ganimu sada?

Pomoćnica se okrenu prema spoljnim vratima, dajući znak rukom da se skine prečaga, ali pre no što je reč mogla da izusti, vrata se izbočiše. Šarke pukoše. Prečaga prsnu, a vrata, debela konstrukcija od plastičnog čelika, predviđena da izdrži ogromnu energiju, survaše se u sobu. Stražari odskočiše da ih izbegnu, isukaše oružje.

Džesikini i Farad'novi telohranitelji napraviše živi zid oko Korino Princa.

Ali u otvoru su se ukazala samo dva deteta: Ganimu na levoj strani, odevena u crnu nevestinsku odoru, i Leto, na desnoj, sa sivom glatkošću pustinjaškog odela ispod umrljane bele odeće.

Alija pređe pogledom sa palih vrata na decu, postavši najednom svesna da nekontrolisano drhti.

"Porodica je ovde da nas pozdravi", reče Leto. "Bako." On klimnu glavom Džesiki, a onda upravi pažnju na Korino Princa. "A ovo mora biti Princ Farad'n. Dobrodošao na Arakis, Prinče."

Ganimine oči su izgledale prazne. Držala je ruku na ceremonijalnom kris-nožu za pojasom i činilo se da je pokušavala da izvuče šaku iz stiska Letove ruke. Leto joj je prodrmao ruku i čitavo telo joj se zatreslo od toga.

"Pogledaj me, porodico", reče Leto. "Ja sam Ari, Lav Atreida. A ovo..." Ponovo je prodrmao Ganiminu ruku sa moćnom lakoćom od koje je čitavo njeno telo stalo da se trese. "...ovo je Arije, atreidska Lavica. Došli smo da vas postavimo na Sešer Nbiv, Zlatnu Stazu."

Ganimu je, upijajući ključne reči Sešer Nbiv, osetila kako zabravljena svesnost utiče na njen um. Uticala je sa pravolinijskom utančanošću, dok je unutrašnja svest njene majke lebdela iza toga kao čuvar na kapiji. I Ganimu u tom trenutku postade jasno da je pobedila svoju preteću prošlost. Posedovala je kapiju keoz koju je mogla da proviri kada joj je prošlost bila potrebna. Meseci samohipnotičkog suzbijanja izgradili su za nju bezbedno mesto iz kojeg je mogla da upravlja vlastitim telom. Stala je da se okreće prema Letu, osećajući potrebu da mu ovo objasni, kada je postala

svesna gde i sa kim se nalazi.

Leto joj je pustio ruku.

"Da li naš plan dejstvuje?" prošapta Ganima.

"Sasvim dobro", reče Leto.

Povrativši se iz šoka, Alija je povikala na grupu stražara sa njene leve strane: "Zgrabite ih!"

Ali, Leto se sagnuo, dohvatio pola vrata jednom rukom i hitnuo ih preko sobe u stražare. Dvojica su bila prikovana za zid, a ostali užanuti popadaše nauznak. Vrata su težila pola metričke tone, a ovo dete ih je bacilo.

Alija, postavši svesna da se u hodniku iza ulaznog prolaza nalaze poobarani stražari, shvatila je da je Leto morao da iziđe na kraj sa njima, da je ovo dete smrskalo njena neosvojiva vrata.

Džesika je, takođe, videla ova tela, videla Letovu strahotnu snagu i napravila sličnu pretpostavku, ali su Ganimine reči dotakle jezgro Bene Geserit discipline, što je nagnalo Džesiku da sačuva svoju staloženost. Ova unuka je govorila o nekom planu.

"Kakav plan?" upitala je Džesika.

"Zlatna Staza, carski plan za naše Carstvo", reče Leto. Klimnuo je glavom Farad'nu. "Ne sudi oštro o meni, rođače. Radim i u tvoju korist. Alija se nadala da će te Ganima ubiti. A ja bih radije da ti proživiš svoj život u određenom stepenu sreće."

Alija vrisnu na svoje stražare koji su se bili šćućurili u hodniku: "Naređujem vam da ih šćepate!"

Ali stražari su odbijali da uđu u sobu.

"Sačekaj me ovde, sestro", reče Leto. "Imam da obavim jedan neprijatan zadatak." Krenuo je preko sobe prema Aliji.

Natraške se povukla do ugla, zgurila se i izvadila nož. Zeleni dragulji na njegovoj dršci blesnuše u svetlosti koja je dopirala kroz prozor.

Leto je jednostavno nastavio da ide prema njoj, goloruk, ali pripravan.

Alija je kidisala nožem.

Leto je odskočio gotovo do tavanice, i lupio levim stopalom. Ovlašani udarac zakačio je Alijinu glavu i ona stade da se koprca sa krvavom modricom na čelu. Nož joj je ispao iz ruke i zakotrljao se

preko poda. Alija se pobauljke ustremila za njim, ali je otkrila da Leto stoji ispred nje.

Alija je oklevala, prisećajući se svega što je znala od benegeseritske veštine. Ustala je sa poda, olabavljenog i uravnoteženog tela.

Leto ponovo krenu prema njoj.

Alija je napravila varku na levu stranu, međutim, podigla je desno rame, a njena desna noga se munjevito izbacila u udarac vrhom nožnog prsta koji je mogao da raspori utrobu čoveku, ako je bio tačno upućen.

Leto je rukom zadržao udarac, zgrabio nogu i povukao celo njeno telo naviše, a onda ju je zavitlao oko svoje glave. Brzina kojom ju je vrteo širila je laparav, šišteći zvuk kroz sobu od udaranja odeće o njeno telo.

Ostali su se odmakli u stranu.

Alija je vrištala i vrištala, ali je i dalje nastavljala da se okreće okolo i okolo i okolo. Napokon se utišala.

Leto je polagano smanjivao brzinu kojom ju je obrtao, a zatim ju je blago spustio na pod. Ležala je poput kakvog dahćućeg denjka.

Leto se sagnuo nad njom. "Mogao sam da te izbacim kroz zid", reče on. "Možda bi to bilo najbolje, ali se sada nalazimo u središtu borbe. Zasluguješ da dobiješ priliku."

Alijine oči su divlje letele s jedne strane na drugu.

"Ja sam savladao te unutrašnje živote", reče Leto. "Pogledaj Gani, ona, takođe, može..."

"Ne!" Ova reč se istrigla iz Alije. Njene grudi su se nadimale, a glasovi počeli da sipaju iz njenih usta. Oni su bili nepovezani, proklinjući, molećivi. "Vidiš? Zašto nisi slušala?" I ponovo: "Zašto to radiš? Šta se događa?" I neki drugi glas: "Zustavi ih! Učini nešto da se zaustave!"

Džesika je prekrila oči, i osetila kako je Farad'nova ruka pridržava.

Alija je još buncala. "Ubiću te!" Grozne kletve izbijale su iz nje. "Napiću se tvoje krvi!" Glasovi mnogih jezika počeli su da teku iz nje, svi pomešani i zbrkani.

Zgurani stražari u spoljašnjem hodniku iscrtavali su znake crva, a

zatim držali stisnute pesnice pored ušiju. Ona je bila posednuta!

Leto ustade, vrteći glavom. Otišao je do prozora i sa tri brza udarca izbio navodno nesalomivo staklo od pojačanog kristala iz njegovog rama.

Jedan lukav osmeh pređe preko Alijinog lica. Džesika je začula kako je nešto nalik na njen vlastiti glas došlo iz tih iskrivljenih usta, podražavanje Bene Geserit kontrole. "Svi vi! Ostanite gde ste!"

Džesika je, spuštajući ruke, otkrila da su vlažne od suza.

Alija se preturila na kolena i teturajući se uspravila.

"Zar ne znate ko sam ja?" upitala je. Bio je to njen stari glas, sladak i pevuckav glas mlade Alije koje više nije bilo. "Zašto me svi gledate na takav način?" Okrenula je molećive oči prema Džesiki. "Majko, učini da prestanu."

Džesika je mogla samo da zatrese glavom s jedne strane na drugu, satrta krajnjim užasom. Sva upozorenja od Bene Geserita bila su tačna. Pogledala je u Leta i Gani koji su stajali bok uz bok u blizini Alije. Šta su ta upozorenja značila za ove sirote blizance?

"Bako", reče Leto i bilo je nečeg usrdnog u njegovom glasu. "Moramo li da imamo Ispit Posednutosti?"

"Ko si ti da govoriš o ispitu?" upita Alija i taj glas je pripadao nekom roptavom čoveku, samodržačkom i čulnom čoveku koji je daleko odmakao u samopovlađivanju.

I Leto i Ganima prepoznali su ovaj glas. Stari Baron Harkonen. Ganima je čula kako isti glas počinje da odjekuje u njenoj vlastitoj lobanji, ali unutrašnja kapija se zatvorila i ona je osetila svoju majku kako stoji tamo.

Džesika je ostajala nema.

"Onda je na meni da odlučim", reče Leto. "A izbor je tvoj, Alija. Ispit Posednutosti ili..." Klimnuo je u pravcu otvorenog prozora.

"Ko si ti da određuješ izbor?" upita Alija, a to je još bio glas starog Barona.

"Demone?" ciknu Ganima. "Pusti je da sama izabere!"

"Majko", preklinjala je Alija svojim glasom male devojčice. "Majko, šta to oni rade? Šta hoće da učinim? Pomozi mi."

"Sama sebi pomози", naredio je Leto i, samo za trenutak, ugledao rastrojeno prisustvo svoje tetke u njenim očima, unezverenu

beznadežnost koja je provirila i nestala. Ali njeno telo je krenulo drvenastim, nesigurnim hodom. Zalelujala se, saplela, promenila pravac, i ponovo mu se vratila, sve bliža otvorenom prozoru.

Sada je glas Barona Harkonena besneo sa njenih usana. "Zaustavi se! Zaustavi se, kažem ti! Naređujem ti! Zaustavi se! Oseti ovo!" Alija je dočepala svoju glavu rukama i spotičući se prišla prozoru. Već se butinama oslanjala na prozorski prag, ali glas je i dalje bulaznio. "Nemoj to da učiniš! Zaustavi se i ja ću ti pomoći. Imam plan. Saslušaj me. Zaustavi se, kažem ti! Čekaj!" Ali Alija je odmakla ruke od glave, i dograbila slomljeno prozorsko krilo. Jednim grčevitim pokretom prebacila se preko prozorskog praga i iščezla. Čak nije ni kriknula dok je padala.

U sobi su čuli povike gomile, tup udar kad je Alija lupila o stepenice daleko dole.

Leto je pogledao Džesiku. "Savetovali smo ti da je sažaljevaš."
Džesika se okrenula i zagnjurila lice u Farad'nov mundir.

63.

Postavka da se može pospešiti rad jednog celog sistema kroz napad na njegove svesne elemente odaje opasno neznanje. Ovo je često bio neznabožački pristup onih koji sebe nazivaju naučnicima i tehnolozima.

Božanski Džihad od Hark al-Ada

"On juri noću, rođače", reče Ganim. "On juri. Jesi li ga video kako juri?"

"Ne", reče Farad'n.

Čekao je sa Ganimom ispred male dvorane za primanje u Tvrđavi gde ih je Leto pozvao da dođu. Tiekani je stajao na drugoj strani, nelagodno se osećajući u prisustvu gospe Džesike, koja je izgledala povučena u sebe, kao da je njen um živeo na nekom drugom mestu. Jedva da je protekao jedan čas od jutarnjeg obroka, a već su mnoge stvari bile stavljene u pokret - pozivi Esnafu, poruke CHOAM-u i Landsradu.

Farad'n je otkrio da mu je teško da razume ove Atreide. Gospa Džesika ga je upozorila na to, pa ipak ga je stvarnost njihovog prisustva zbunjivala. Oni su i dalje govorili o zarukama, iako je izgledalo da su glavni politički razlozi za to iščezli. Leto će se, izvesno, ustoličiti na prestolu; činilo se da u pogledu toga jedva da ima sumnje. Njegova neobična živa koža moraće da bude skinuta, naravno... ali, u vreme...

"On juri da bi izmorio sebe", reče Ganim. "On je otelovljeni Kralizec. Nijedan vetar nikad nije jurio onako kako on juri. On je mrlja na vrhovima dina. Videla sam ga. On juri i juri. I kada se napokon iscrpe, vraća se i odmara svoju glavu u mom krilu. 'Traži od naše majke unutra da za mene pronađe način da umrem', preklinje me."

Farad'n je zurio u nju. U nedelji posle pobune na trgu, tvrđava je počela da živi neobičnim ritmom, punim tajanstvenih dolaženja i odlaženja; glasine o ljutim bojevima iza Zaštitnog Zida doprle su do njega preko Tiekanika, od koga je zatražen vojni savet.

"Ne razumem te", reče Farad'n. "Pronaći način za njega da umre?"

"Tražio je od mene da te pripremim", reče Ganima. Bila je, ne prvi put, začuđena neobičnom bezazlenošću ovog Korino Princa. Da li je to bilo Džesikino delo ili nešto urođeno kod njega?

"Za šta?"

"On više nije ljudsko biće", reče Ganima. "Juče si pitao kada će da skinu živu kožu? Nikad. Ona je deo njega i on je deo nje. Leto je izračunao da ima još možda četiri hiljade godina pre no što ga ta metamorfoza uništi."

Farad'n je pokušao da proguta pljuvačku kroz suvo grlo.

"Shvataš li zašto juri?" upitala je Ganima.

"Ali ako će on da živi toliko dugo i bude tako..."

"Jer je pamćenje ljudskog bitisanja tako bogato u njemu. Pomisli na sve one živote, rođače. Ne. Ne možeš sebi to da predstaviš, jer to nisi iskusio. Ali ja znam. Mogu da zamislim njegov bol. On daje više nego što je bilo ikad ranije dao. Naš otac je otišao u pustinju pokušavši da pobegne od toga. Alija je postala Izrod iz straha od toga. Naša baka od tog stanja poseduje samo umrljane pelene, pa ipak mora da upotrebi svo Bene Geserit lukavstvo da bi živela sa tim - što je ono, dakle, u svakom slučaju, obrazovanje Časne Majke doseže. Ali Leto! On je sam samcit, i nikada se neće pojaviti neko sasvim sličan."

Farad'n se osetio ošamućen od njenih reči. Car za četiri hiljade godina?

"Džesika zna", reče Ganima, gledajući preko u svoju baku. "Rekao joj je sinoć. Nazvao je sebe prvim graditeljem velikog dometa u istoriji čovečanstva."

"Šta... planira?"

"Zlatnu Stazu. Objasniće ti kasnije."

"I ima ulogu za mene u tom... planu."

"Kao mog muža", reče Ganima. "On preuzima upravu nad uzgojnim programom Sestrinstva. Sigurna sam da ti je moja baka govorila o snu Bene Geserita o muškom Časniku sa izvanrednim moćima. On je..."

"Hoćeš da kažeš da mi treba da budemo samo..."

"Ne samo to." Uzela je njegovu ruku i stisnula je sa toplom prisnošću. "Imam na umu mnogo vrlo odgovornih zadataka za nas oboje. Kada ne budemo više rađali decu, to je..."

"Pa, ti si još tako mlada", reče on, oslobađajući se njene ruke.

"Da više nikad nisi napravio takvu grešku", reče ona. U njenom glasu bilo je nečeg ledenog.

Džesika im priđe zajedno sa Tiekanikom.

"Tiek mi je saopštio da su se borbe proširile i izvan ove planete", reče Džesika. "Centralni Hram na Biareku je pod opsadom."

Farad'n se začudio neobičnoj mirnoći njenog stava. On je sa Tiekanikom, protekle noći, razmotrio u pojedinostima ove izveštaje. Požar pobune širio se celim Carstvom. On će, naravno, biti ugušen, ali će Leto morati da obnavlja Carstvo koje će biti u žalosnom stanju.

"Evo sad i Stilgar dolazi", reče Ganim. "Čekali su na njega." Ponovo je uzela Farad'novu ruku.

Stari slobodnjački Naib ušao je na najdalja vrata u pratnji dvojice bivših Komandosa Smrti, svojih drugova iz pustinjskih dana. Svi su bili obučeni u zvanične crne odore sa belim gajtanima i žutim povezačama u znak žalosti. Prišli su čvrstim korakom, ali Stilgar je sve vreme gledao u Džesiku. Zaustavio se ispred nje i smotreno se naklonio.

"Još se razdireš zbog smrti Dankana Ajdaha", reče Džesika. Nije joj se sviđala ova opreznost njenog starog prijatelja.

"Časna Majko", reče on.

Znači, tako stvari stoje! pomislila je Džesika. Sve zvanično i u skladu sa slobodnjačkim propisima, prema kojima je krv teško izbrisati.

Rekla je: "Po našem mišljenju, ti si samo odigrao ulogu koju ti je Dankan odredio. Nije prvi put da je jedan čovek dao život za Atreide. Zašto to oni čine, Stil? Ti si više nego jednom bio spreman na to. Zašto? Je li to zbog toga što znaš koliko mnogo Atretidi daju za uzvrat?"

"Drago mi je što ne tražite izgovor za osvetu", reče on. "Ali postoje stvari koje moram da razmotrim sa vašim unukom. Te stvari nas mogu zauvek rastaviti od vas."

"Hoćeš da kažeš da mu Tabr neće odati poštu?" upitala je

Ganima.

"Hoću da kažem da ću ono što mislim o tome zadržati za sebe." Hladno je pogledao Ganimu. "Ne dopada mi se ono što su Slobodnjaci postali", promumlao je. "Mi ćemo se vratiti starim načinima. Bez vas, ako treba."

"Možda, za neko vreme", reče Ganima. "Ali pustinja umire, Stil. Šta ćete raditi kada ne bude više crva, niti pustinje?"

"Ne verujem u to!"

"U roku od pedeset godina", reče Ganima, "preostaće manje od pedeset crva, a i oni će biti bolesni i kao takvi čuvani u brižljivo kontrolisanom rezervatu. Njihov začim biće namenjen samo Esnafu, a cena..." Zavrtela je glavom. "Videla sam Letove proračune. On je obišao celu planetu. On poznaje situaciju."

"Je li to još jedan trik da zadržite Slobodnjake kao svoje vazale?"

"Da li si ikada bio moj vazal?" upitala je Ganima.

Stilgar se smrče. Bez obzira na to šta rekao ili učinio, ovi blizanci su to uvek pretvarali u njegovu grešku!

"Prošle noći pričao mi je o Zlatnoj Stazi", izlanuo se Stilgar. "Ne dopada mi se!"

"To je čudno", reče Ganima, pogledajući na svoju babu. "Veći deo Carevine će to pozdraviti."

"Uništenje svih nas", promrmljao je Stilgar.

"Kako možeš to da kažeš? Neće li nam biti potrebni vojnici i odvažni ljudi da otklanjamo povremena nezadovoljstva? Ali, Stilgare, ti i Tiekovi hrabri drugovi imaćete pune ruke posla."

Stilgar je pogledao u sardaukarskog komandira i čudna svetlost razumevanja uspostavila se između njih.

"A Leto će nadzirati začim", podsetila ih je Džesika.

"Imaće apsolutnu kontrolu nad njim", reče Ganima.

Farad'n je, slušajući sa novom svešću kojoj ga je Džesika naučila, naslutio namešten sklop, unapred pripremljenu predstavu između Ganime i njene bake.

"Mir će trajati, trajati i trajati", reče Ganima. "Sećanje na rat će gotovo iščeznuti. Leto će voditi čovečanstvo kroz taj vrt barem četiri hiljade godina."

Tiekanik je upitno pogledao Farad'na i pročistio grlo.

"Da, Tiek?" reče Farad'n.

"Hteo bih nasamo da porazgovaram sa vama, moj Prinče."

Farad'n se nasmejao, znajući koje pitanje počiva u Tiekanikovom vojničkom umu, svestan da je barem još dvoje prisutnih naslutilo to pitanje. "Neću prodati Sardaukare", reče Farad'n.

"Nema potrebe", reče Ganimu.

"Zar vi slušate ovo dete?" oštro je upitao Tiekanik. Bio je ljut. Stari Naib je tada shvatio probleme koji su bili izazvani svim ovim zavereništvom, ali niko drugi nije razumeo prokletu suštinu situacije!

Ganima se smrknuo nasmejala i rekla: "Kaži mu, Farad'ne."

Farad'n uzdahnu. Bilo je lako smetnuti s uma neobičnost ovog deteta koje nije bilo dete. Mogao je da zamisli životni vek proveden u braku sa njom, skrivenu uzdržanost u svakoj prisnosti. To nije bila baš prijatna budućnost, ali je on počinjao da shvata njenu neizbežnost. Apsolutna kontrola nad nestajućim zalihama začina! Ništa se u vasseljeni ne bi moglo kretati bez začina.

"Kasnije, Tiek", reče Farad'n.

"Ali..."

"Kasnije, rekoh!" Farad'n je, prvi put, upotrebio Glas u odnosu na Tiekanika i video kako čovek trepće od iznenađenja i zapada u ćutanje.

Stegnut osmeh dotakao je Džesikine usne.

"On govori o miru i smrti u istom dahu", promrmljao je Stilgar. "Zlatna Era!"

Ganima reče: "On će provesti ljudska bića kroz kult smrti do slobodnog daha kiptavog života! On govori o smrti zato što je to neophodno, Stil. To je napetost pomoću koje oni koji žive znaju da su živi. Kada njegovo Carstvo padne... Oh, da, ono će pasti. Vi mislite da je ovo sada Kralizec, ali Kralizec će tek doći. A kada dođe, ljudska bića će obnoviti pamćenje na ono kako izgleda biti živ. To pamćenje će opstati dok god i jedan čovek bude živ. Proći ćemo još jednom presudan ogled, Stil. I izići ćemo iz njega. Mi se uvek podižemo iz vlastitog pepela. Uvek."

Farad'n je, slušajući ove reči, najzad svatio šta je htela da kaže kada mu je pričala o Letovom jurenju. On neće biti ljudsko biće.

Stilgar još nije bio ubeđen. "Više neće biti crva", promumlao je.

"Oh, crvi će se vratiti", uveravala ga je Ganim. "Svi će biti mrtvi za deset godina, ali će se vratiti."

"Kako..." odvalio je Stilgar.

Farad'n je osetio da mu je um zašao u sferu otkrovenja. Znao je šta će Ganim reći pre no što je progovorila.

"Esnaf će jedva izgurati tokom ovih mršavih godina, a i to zahvaljujući samo svojim i našim zalihama", reče Ganim. "Ali posle Kralizeca će nastati obilje. Crvi će se vratiti pošto moj brat ode u pesak."

64.

Kao i u slučaju mnogih drugih religija, Muad'Dibov Zlatni Elikir Života izopačio se u spoljašnje mađijanje. Njegova mistička znamenja postala su prosti simboli dubljih psiholoških procesa, a ti procesi su, naravno, postali neobuzdani. Ono što je njima bilo potrebno bio je živi bog, a takvog nisu imali; bilo je to stanje koje je Muad'Dibov sin ispravio.

Izreka pripisana Lu Tung-pinu (Lu, Gost Pećine)

Leto je sedeo na Lavljem prestolu da bi od plemena primio zakletve na vernost. Ganimu je stajala pored njega, jednu stepenicu niže. Ceremonijal u Velikoj Dvorani trajao je satima. Pleme za plemenom Slobodnjaka promicalo je ispred njega u vidu njihovih predstavnika i njihovih Naiba. Svaka grupa nosila je darove koji su bili prikladni bogu zastrašujućih moći, bogu osvete koji im je obećao mir.

On ih je zastrašivanjem uterao u pokornost prethodne sedmice, prikazujući svoje moći sazvanoj arifi svih plemena. Sudije su videle kako hoda kroz vatrenu čeljust, izlazeći neozleđen, a da bi pokazao da na njegovoj koži nisu ostali nikakvi ožiljci, pozivao ih je da ga osmotre izbliza. Naredio im je, zatim, da ga udaraju noževima; neprobojna koža štitila mu je lice dok su ga udarali bez ikakvog uspeha. Kiseline su se slivale niz njega tek uz najmanju izmaglicu dima. Jeo je njihove otrove i smejaio im se.

Na kraju je pozvao crva i stajao okrenut ka njima kod njegovih usta. Otišao je odatle do arakenskog vazduhoplovnog pristaništa gde je prkosno preturio Esnafov brod podigavši jedno od njegovih peraja za ateriranje.

Arifa je podnela izveštaj o svemu ovom sa grdnom strahopoštovanjem i sada su plemenski predstavnici došli da potvrde svoju pokornost.

Zasvođen prostor Velike Dvorane sa svojim akustičkim sistemima na bazi vlage, služio je za upijanje oštre buke, ali se neprestano

šuštanje pokretanja nogu ipak uvlačilo u čula, jašući na prašini i mirisima kremenja donesenim spolja.

Džesika, koja je odbila da prisustvuje, posmatrala je prizor kroz visoku špijunku iza prestola. Njenu pažnju privukao je Farad'n i shvatila je da su oboje, i ona i Farad'n, bili nadmudreni. Leto i Ganima su, naravno, preduhitrili Sestrinstvo! Blizanci su unutar sebe mogli da se posavetuju s vojskom Bene Geserita, većom od ukupnog broja živih članova u Carstvu.

Posebno je bila ogorčena zbog načina na koji je mitologija Sestrinstva navela u klopku Aliju. Navike pokoljenja utisnule su udes Izrodstva u njen život. Alija nikad nije upoznala nadu. Naravno da je podlegla. Njena sudbina učinila je još težim podnošenje Letovog i Ganiminog dostignuća. Nije postojao samo jedan izlaz iz klopke, već dva. Ganimina pobjeda nad unutrašnjim životima i njeno neprestano naglašavanje da Alija zaslužuje jedino sažaljenje bilo je najgore od svega. Nasilno hipnotičko suzbijanje, povezano sa pridobijanjem blagonaklonog pretka spaslo je Ganimu. Oni su možda mogli da spasu Aliju. Ali, bez nade ništa se nije dalo pokušati dok nije bilo prekasno. Alijina voda bila je istočena u pesak.

Džesika je uzdahnula i usmerila pažnju prema Letu na prestolu. Džinovski konopski ćup koji je sadržavao Muad'Dibovu vodu zauzimao je počasno mesto pokraj njegovog desnog lakta. Pohvalio se Džesiki da se njegov otac, unutar njega, nasmejao ovom potezu iako mu se istovremeno i dopadao.

Taj ćup i njegovo hvalisanje utvrdili su njenu rešenost da ne učestvuje u ovom ritualu. Znala je da dok god je živa nikad neće moći da prihvati da Pol govori kroz Letova usta. Radovala se, zaista, onome što je Kuća Atreida postala, ali stvari-koje-su-mogle-da-budu bile su nepodnošljive.

Farad'n je skrštenih nogu sedeo pored ćupa sa Muad'Dibovom vodom. Bilo je to mesto Kraljevskog Pisara - nedavno data i prihvaćena počast.

Farad'n je osetio da se lepo prilagođavao novim okolnostima iako je Tiekanič još besneo i proricao kobne posledice. Tiekanič i Stilgar sklopili su ortaštvo nepoverenja koje je izgleda zabavljalo Leta.

Tokom časova ceremonije zaklinjanja na vernost, Farad'novo

raspoloženje prelazilo je iz strahopoštovanja u dosadu i ponovo u strahopoštovanje. Ovi ratnici bez premca promicali su kao beskrajna reka ljudskog roda. Njihova obnovljena odanost ustoličenim Atreidima nije se mogla dovoditi u pitanje. Stajali su ispred njega u poniznom strahu, potpuno svladani onim što im je arifa bila saopštila.

Konačno se primakao kraj. Ispred Stilgara je stajao poslednji Naib - Stilgar u 'počasnom zaštitničkom mestu' po redosledu. Umesto korpi natovarenih začinom, vatrenih dragulja ili bilo kakvih drugih darova koji su u gomilama ležali oko prestola, Stilgar je doneo jednu povezaču od opervaženih začinskih vlakana. Na njoj je u zlatu i zelenoj boji bio izvezen atreidski jastreb.

Ganima je prepoznala ovu stvar i hitro postrance pogledala Leto.

Stilgar je položio povezaču na drugi stepenik ispod prestola i duboko se poklonio. "Dajem vam ovu povezaču koju je nosila vaša sestra kad sam je odveo u pustinju da bih je zaštitio", reče on.

Leto je obuzdao osmeh.

"Znam da su za tebe nastala teška vremena, Stilgare", reče Leto. "Ima li nečeg ovde što bi želeo za uzvrat?" Pokazao je rukom na hrpe skupocenih darova.

"Ne, moj gospodaru."

"Ako je tako, primam tvoj dar", reče Leto. Zaljuljao se napred, dohvatio rub Ganimine odore, i otkinuo tanku traku. "Za uzvrat ti dajem ovaj komad Ganimine odore, odore koju je nosila kada je bila ukradena iz tvog pustinjaškog logora, što me je primoralo da je spasem."

Stilgar je prihvatio tkaninu drhtavim rukama. "Da li mi se rugate, moj gospodaru?"

"Da se rugam tebi? Tako mi sebe, Stilgare, nikad ti se ne bih rugao. Dao sam ti dar koji nema cenu. Naređujem ti da ga uvek nosiš blizu srca kao podsetnik da su sva ljudska bića sklona greškama, a sve vođe su ljudska bića."

Jedva primetan prigušen smeh oteo se Stilgaru. "Kakav biste samo Naib vi bili!"

"Kakav Naib jesam! Naib Naiba. Nikad to ne zaboravi!"

"Kako kažete, moj gospodaru." Stilgar je progutao knedlu prisećajući se izveštaja svoje arife. Tada mu pade na um: Nekad

sam pomišljao da ga ubijem. Sad je suviše kasno. Pogled mu se spustio na ćup, dražestan predmet od neprovidnog zlata sa poklopcem zelene boje. "Ovo je voda mog plemena."

"I moja", reče Leto. "Naređujem ti da pročitaš natpis na njemu. Čitaj glasno da svi mogu da čuju."

Stilgar je bacio upitan pogled prema Ganimi, ali mu je ona uzvratila uzdizanjem brade, hladnim odgovorom od koga ga je podišla jeza. Jesu li se ovi atreidski izdanci nameračili da neprekidno zahtevaju od njega da odgovara zbog svoje plahovitosti i svojih grešaka?

"Čitaj", reče Leto, pokazujući rukom.

Stilgar se polagano popeo uz stepenice i povio se da osmotri ćup. Onda je glasno pročitao: "Ova voda je krajnja suština, izvor spoljašnjeg strujećeg stvaralaštva. Iako nepokretna, ova voda nije sredstvo svekolikog kretanja."

"Šta to znači, moj gospodaru?" prošaputao je Stilgar. Osećao se zastrašen ovim rečima; dotakle su nešto suboko u njemu što nije mogao da razume.

"Muad'Dibovo telo je suva ljuštura poput one koju je neki insekt napustio," reče Leto. "On je ovladao unutrašnjim svetom, dok je spoljašnji prezirao i to je dovelo do katastrofe. Ovladao je spoljašnjim svetom dok je isključivao unutrašnji i ovo je predalo njegove potomke demonima. Zlatni Elik sir će nestati sa Dine, ali će se Muad'Dibovo seme produžiti i njegova voda pokretati našu vasseljenu."

Stilgar je pognuo glavu. Mistične stvari uvek su ga ostavljale u pometnji.

"Početak i kraj su jedno", reče Leto. "Živiš u vazduhu ali ga ne vidiš. Faza se zatvorila. Iz tog zatvaranja izrasta početak njene suprotnosti. Zbog ovog ćemo imati Kralizec. Sve se kasnije vraća u izmenjenom obliku. Ti osećaš misli u svojoj glavi; tvoji potomci će osećati misli u svojim stomacima. Vрати se u Sieč Tabr, Stilgare. Gurni Halek će ti se tamo pridružiti u svojstvu mog savetodavca u tvom Savetu."

"Zar mi ne verujete, Moj Gospodaru?" Stilgarov glas je bio tih.

"Potpuno, inače ti ne bih slao Gurnija. On će početi sa

regrutovanjem novih snaga koje će nam uskoro biti potrebne. Prihvatam tvoju zakletvu na vernost. Možeš da ideš."

Stilgar se duboko poklonio, natraške sišao sa stepenica, okrenuo se i pošao iz dvorane. Ostali Naibi su krenuli iza njega, u skladu sa slobodnjačkim načelom da 'poslednji treba da bude prvi'. Ali su se sa prestola mogle čuti neke od njihovih nedoumica dok su odlazili.

"O čemu ste tamo gore razgovarali, Stil? Šta znače one reči o Muad'Dibovoj vodi?"

Leto se obratio Farad'nu. "Jesi li uhvatio sve ovo, Pisaru?"

"Da, moj gospodaru."

"Moja baka mi je rekla da te je valjano obučila u mnemoničkim postupcima Bene Geserita. To je dobro. Ne želim da samo škrabaš pored mene."

"Kako vi zapovedate, moj gospodaru."

"Dođi i stani ispred mene", reče Leto.

Farad'n je poslušao više nego ikad zahvalan Džesikinom podučavanju. Kada prihvatiš činjenicu da Leto više nije bio ljudsko biće, da više nije mogao da misli onako kako ljudska bića misle, putanja njegove Zlatne Staze postojala je još više zastrašujuća.

Leto je pogledao Farad'na. Stražari su stajali pozadi dobrano izvan dometa njihovih glasova. Jedino su se savetnici Unutrašnjeg Prisustva zadržali na podu Velike Dvorane, a i oni su stajali ponizno u grupama podalje od prvog stepenika.

"Još se nisi saglasio da mi daš svoje Sardaukare", reče Leto. "Ali hoćeš."

"Dugujem vam mnogo, ali ne to", reče Farad'n.

"Misliš li da se neće dobro združiti sa mojim Slobodnjacima?"

"Ne manje dobro od ovih novih prijatelja, Stilgara i Tiekanka."

"Pa ipak odbijaš?"

"Čekam vašu ponudu."

"Onda moram da učinim ponudu, znajući da je nikad nećeš ponoviti. Molim se da je moja baka dobro obavila svoj deo posla, i da si ti pripremljen da razumeš."

"Šta moram da razumem?"

"Da u bilo kojoj civilizaciji uvek postoji jedna preovlađujuća mistika", reče Leto. "Ona nastaje kao brana promeni i to uvek

ostavlja buduća pokoljenja nepripremljena za prevare u vasseljeni. Sve mistike su iste u građenju tih brana-religijske mistike, mistike heroja-vođa, mesijanske mistike, mistike nauke/tehnologije i mistike same prirode. Mi živimo u Carstvu koje je jedna takva mistika uobličila i sada se ta vasseljena raspada, jer većina ljudi ne ume da pravi razliku između mistike i svoje vasseljene. Vidiš, mistika je kao posednutost demonom; teži da zauzme svest, postajući sve i svja posmatraču."

"Prepoznajem mudrost tvoje bake u ovim rečima", reče Farad'n.

"Valjano i dobro, rođače. Ona me je pitala da li sam Izrod. Odgovorio sam joj odrečno. To je bila moja prva prevara. Vidiš, Ganima je to izbegla, ali ja nisam. Bio sam primoran da držim u ravnoteži unutrašnje živote pod pritiskom prekomernih doza melanža. Morao sam da tražim aktivnu saradnju onih probuđenih života unutar sebe. Radeći to izbegao sam najopakije i izabrao glavnog pomagača kojeg mi je nametnula unutrašnja svest u vidu mog oca. Ja nisam, uistinu, moj otac ili taj pomagač. Isto tako nisam ni Drugi Leto."

"Objasnite."

"Poseduješ divnu neposrednost", reče Leto. "Ja sam zajednica kojom upravlja jedan koji je prastar i sve pravazilazi u moći. On je bio tvorac dinastije koja je potrajala preko tri hiljade naših godina. Njegovo ime je bilo Harum i, dok njegova loza nije iščezla usled urođene slabosti i praznoverja potomaka, njegovi podanici su živeli u ritmičkoj uzvišenosti. Oni su se nesvesno kretali sa promenama godišnjih doba. Oni su uzgajali pojedince koji su bili upućeni na kratkovekost, praznovernost, i lako vođeni od strane kralja-boga. Uzeto kao celina oni su bili moćan narod. Njihov opstanak kao vrste postao je običaj."

"Ne dopada mi se kako to zvuči", reče Farad'n.

"Ni meni, odista", reče Leto. "Ali to je vasseljena koju ću da stvorim."

"Zašto?"

"To je nauk stečen na Dini. Mi smo zadržali smrt kao preovlađujuću sablast među živima ovde. Zahvaljujući tom prisustvu mrtvi su menjali žive. Ljudi jednog takvog društva tonu u svoju

pohlepnost. Ali kada dođe vreme za suprotnost, kada uskrsnu, oni su uzvišeni i lepi."

"To ne daje odgovor na moje pitanje", pobunio se Farad'n.

"Ne veruješ mi, rođače."

"Kao ni vaša rođena baka."

"I s dobrim razlogom", reče Leto. "Ona se prećutno slaže zato što mora. Bene Geserit su, na kraju krajeva, pragmatisti. Ja delim njihov pogled na vasseljenu, znaš. Ti nosiš obeležja te vasseljene. Ti si zadržao navike vladanja, razvrstavajući sve oko sebe već prema mogućoj korisnosti ili opasnosti."

"Složio sam se da budem vaš pisar."

"To te zabavlja i laska tvom istinskom talentu istoričara. Ti imaš određen stvaralački dar za tumačenje sadašnjosti polazeći od prošlosti. U nekoliko prilika si me predupredio."

"Ne sviđa mi se vaše skriveno laskanje", reče Farad'n.

"Dobro. Došao si sa beskrajnim častoljubljem u odnosu na svoj sadašnji unižen položaj. Zar te moja baka nije upozorila na beskrajnost? Ona nas privlači kao izlivanje svetlosti u noći, zaslepljujući nas do te mere da nam se može učiniti konačnom."

"Bene Geserit aforizam", protestovao je Farad'n.

"Ali mnogo tačniji", reče Leto. "Bene Geserit veruje da mogu da predvide tok evolucije. Ali one previđaju svoje vlastite promene u toku te evolucije. One pretpostavljaju da će ostati stalne dok se odvija njihov uzgojni program. Kod mene nema takvog misaonog slepila. Pažljivo me pogledaj, Farad'ne, jer ja više nisam ljudsko biće."

"U to me i vaša sestra ubeđuje", oklevao je Farad'n. Zatim reče: "Izrod?"

"Prema definiciji Sestrinstva, možda. Harum je surov i samodržalac. Prihvatio sam njegovu surovost. Dobro obrati pažnju: imam surovost poljoprivrednika, a ova ljudska vasseljena je moje dobro. Slobodnjaci su nekada držali pripitomljene orlove kao ljubimce, ja ću držati pripitomljenog Farad'na."

Farad'novo lice se smračilo. "Čuvaj se mojih kandži, rođače. Znam dobro da će moji Sardaukari, ranije ili kasnije, pasti pred tvojim Slobodnjacima. Ali mi ćemo te teško raniti, a uvek ima šakala koji čekaju da dotuku slabe."

"Dobro ću te upotrebiti, to obećavam", reče Leto. Nagnuo se napred. "Zar nisam rekao da više nisam ljudsko biće? Veruj mi, rođače. Nijedno dete neće poteći iz mojih slabina, jer ja više nemam slabine. I to iznuđuje moju drugu prevaru."

Farad'n je ćutke čekao, shvativši najzad smer Letovog dokazivanja.

"Ustaću protiv svakog slobodnjačkog propisa", reče Leto. "Oni moraju da prihvate, jer ne mogu ništa drugo da učine. Zadržao sam te ovde pod izgovorom veridbe, ali neće biti nikakve veridbe između tebe i Ganime. Moja sestra će se udati za mene!"

"Ali ti..."

"Udati rekoh. Ganima mora da produži atreidsku lozu. To je, takođe, pitanje bene-geseritskog uzgojnog programa, koji je sad moj uzgojni program."

"Odbijam", reče Farad'n.

"Odbijaš da rodiš atreidsku dinastiju?"

"Kakva dinastija? Ti ćeš zauzimati tron hiljadama godina."

"I oblikovati tvoje potomke po uzoru na moj lik. Biće to najjači i najobuhvatniji program obrazovanja u čitavoj istoriji. Bićemo jedan eko-sistem u minijaturi. Vidiš, koji god sistem životinje izaberu da bi preživele, on mora da se zasniva na obrascu međusobno ukopčanih zajednica, međusobnoj zavisnosti, istovremenom rađanju prema zajedničkom nacrtu što predstavlja jedan sistem. A ovaj sistem će proizvesti najumnije vladare ikad viđene."

"Koristiš raskošne reči za najodvratnije..."

"Ko će preživeti Kralizec?" upitao je Leto. "Obećavam ti, Kralizec će doći."

"Ti si lud čovek! Razorićeš Carstvo?"

"Naravno da hoću... i ja nisam čovek. Ali ću stvoriti novu svest kod svih ljudi. Velim ti da ispod Dinine pustinje počiva tajno mesto sa najvećim blagom svih vremena. Ne lažem. Kada poslednji crv umre, i poslednji melanž se pobere sa našeg peska, ove duboke riznice će se podići i raširiti celom vaseljenom. Kada moć monopola nad začinom izbledi i skrivene zalihe izađu na videlo, širom našeg carstva pojaviće se nove sile. Vreme je da ljudska bića ponovo nauče da žive po svojim instinktima."

Ganima skide ruku sa naslona prestola, pređe na Farad'novu stranu i uze mu ruku.

"Kao što moja majka nije bila supruga, tako i ti nećeš biti suprug", reče Leto. "Ali će možda tu biti ljubav, a to će biti dovoljno."

"Svaki dan, svaki trenutak donosi svoju promenu", reče Ganima. "Saznaje se kroz prepoznavanje trenutka."

Farad'n je osetio toplinu Ganimine sićušne ruke kao neko uporno prisustvo. Razaznavao je plimu i oseku Letovih dokazivanja, ali Glas nijednom nije bio upotrebljen. Ovo je bilo obraćanje utrobi, a ne mozgu.

"Da li je to ono što nudiš za moje Sardaukare?" upitao je.

"Mnogo, mnogo više, rođače. Nudim ti tvoje naslednike Carstva. Nudim ti mir."

"Šta će biti ishod tvog mira?"

"Njegova suprotnost", reče Leto glasom u kome je bilo blagog podsmevanja.

Farad'n je zavrteo glavom. "Nalazim da je cena za moje Sardaukare previsoka. Moram li da ostanem Pisar, tajni otac tvoje kraljevske loze."

"Moraš."

"Hoćeš li me primorati da uđem u sklop tvog mira?"

"Hoću."

"Opiraći ti se svakog dana svog života."

"Ali to je dužnost koju očekujem od tebe, rođače. Zato sam te i izabrao. Ozvaničiću to. Daću ti novo ime. Od ovog trenutka, zvaćeš se Razbijanje Sklopa, što na našem jeziku glasi Hark al-Ada. Hajde, rođače, ne budi glup. Moja baka te je dobro podučila. Daj mi svoje Sardaukare."

"Daj mu ih", odazvala se Ganima. "Dobiće ih na ovaj ili onaj način."

Farad'n je u njenom glasu začuo strahovanje za njega. Prema tome, ljubav? Leto nije tražio razum, već intuitivni skok. "Uzmi ih", reče Farad'n.

"Stvarno", reče Leto. Podigao se sa prestola, neobično ujednačenim pokretom kao da je držao svoje strahovite snage pod najosetljivijom kontrolom. Leto je zatim sišao do Ganiminog nivoa,

stao blago da je pomera dok se licem nije okrenula od njega, obrnuo se i priljubio svoja leđa uz njena. "Zapamti ovo, rođače Hark al-Ada. Ovako će uvek biti sa nama. Ovako ćemo stajati kad se budemo venčali. Leđa o leđa, svako gledajući spolja od drugoga da zaštiti jedinstvenu stvar koja smo uvek bili." Okrenuo se i, podrugljivo posmatrajući Farad'na, stišao glas: "Seti se toga, rođače, kada budeš licem u lice sa mojom Ganimom. Seti se toga kada budeš šaputao reči ljubavi i nežnosti, kada budeš najviše izazvan stanjima mog mira i mog zadovoljstva. Tvoja leđa će ostati izložena."

Okrenuvši se od njih, spustio se niz stepenice do iščekujućih dvorjana i, okupljajući ih oko sebe u pokretu kao satelite, napustio je dvoranu.

Ganima je još jednom uzela Farad'novu ruku, ali je njen netremičan pogled bio uperen iza drugog kraja dvorane još dugo pošto je Leto tuda izašao. "Jedno od nas je moralo da prihvati borbu sa smrću", reče ona, "a on je oduvek bio jači."

Sadržaj

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)
- [6.](#)
- [7.](#)
- [8.](#)
- [9.](#)
- [10.](#)
- [11.](#)
- [12.](#)
- [13.](#)
- [14.](#)
- [15.](#)
- [16.](#)
- [17.](#)
- [18.](#)
- [19.](#)
- [20.](#)
- [21.](#)
- [22.](#)
- [23.](#)
- [24.](#)
- [25.](#)
- [26.](#)
- [27.](#)
- [28.](#)
- [29.](#)
- [30.](#)
- [31.](#)
- [32.](#)

- [33.](#)
- [34.](#)
- [35.](#)
- [36.](#)
- [37.](#)
- [38.](#)
- [39.](#)
- [40.](#)
- [41.](#)
- [42.](#)
- [43.](#)
- [44.](#)
- [45.](#)
- [46.](#)
- [47.](#)
- [48.](#)
- [49.](#)
- [50.](#)
- [51.](#)
- [52.](#)
- [53.](#)
- [54.](#)
- [55.](#)
- [56.](#)
- [57.](#)
- [58.](#)
- [59.](#)
- [60.](#)
- [61.](#)
- [62.](#)
- [63.](#)
- [64.](#)